

LIBRARIÆ UNIVERS
IAGELL CRACOVI

Niniejszy inkunabuł wyrestaurował zakład introligatorski Roberta Jahody w r. 1941.
Oprawa zewnętrzna pozostała mniej więcej w pierwotnym stanie (za wyjątkiem prze=
szycia pionowego, które wykonano według dawnego; nowe jest również „kryte szycie”
w grzbiecie, który skutkiem tego jest dzisiaj ściślej zespolony z blokiem książkowym,
niż to było dawniej). Dodano nowe usztywnienie grzbietu (pas pergaminowy pio=
nowy) i nowe kąty ochronne. Odjęto natomiast dwa skrawki pergaminowe,
przy pomocy których oprawa łączyła się dawniej (u góry i u dołu) z blokiem książkowym.
Okazały się one ułamkami dokumentu następującej treści: NN. generalis commissarius
patris vicarii Ordinis Fratrum Minorum de Observantia in partibus Poloniae, Russiae
etc. przyjmuje jakieś niewiasty (jakiś klasztor Bernardynek?) do udziału w duchow=
nych zasługach Zakonu. [Datum in edibus] S. Bernhardini extra muros Crac. a. D. ....
die ... mensis Septembris. Te ułamki przeniesiono do zbioru dokumentów (świadczą
one, że ta interesująca oprawa powstała w Krakowie).

1477

Quotlibetum Scoti VI

Moͤrkpers

Uncte res dif/ficiles ait Salo͂n. Ec. i. ⁊ cui itelligat eē difficiles· subdit non pōt eas homo· explicare sermone. Scōm igit̄ distinctiōem rerū potest accipi distinctio difficiliū q̄ōnū. Res aūt p̄ma sui diuisione diuidi pōt in rē creatā ⁊ increatam. siue in rē a se ⁊ in rē ab alio hn̄tem esse. siue in rē neces/sariā ⁊ rē possibilē. siue in rē finitā ⁊ infinitā. Res aūt incausata. infinita. ⁊ necessaria. de⁹ est. Res aūt cāta possibi/lis ⁊ finita cōe noīe dr̄ creatura. De vtraq₃ re ꝓposite sunt aliq̄ q̄ōnes. Ite/rū in diuinis res accipit̄ essentialr̄. ⁊ notōalit̄. iux̄ illud Augl p̄mo de doc. xp̄ia. c. z°. res qb⁹ fruendū ē sunt pr̄. ⁊ filius. ⁊. s. s. eadēq₃ trinitas. vna quedā summa res cōis oībus fruentibus ea. In p̄ma parte auct̄ati accipit̄ res pso/nalit̄. In zᵃ eēntialit̄. Fuerūt igit̄ ali/qua quesita in diuinis de essentiali. ali/qua de notōnali siue psonali. vnicum aūt quesitū erat de ordine essentialium ad notōalia. Illud vnicū p̄ ponit̄ vt/pote ex cui⁹ sol'one patebit ordo ꝑcedē/di circa alia quesita.

Est igit̄ prima questio.

Trum in diuinis eēntialia sint īmediatiora essen̄ᵉ di/uine. vl' notionalia. Qȝ notionalia ꝓbat̄. que ꝯstituunt supposita alic⁹ nature. sunt īmediatiora ip̄i nature q₃ illa q̄ sunt ꝓ/prietates nāe. notōalia aūt in diuinis ꝯstituūt supposita nature diuine. essen/tialia non. s₃ sunt q̄si ꝓprietates illius nāe igit̄ ⁊c̄. ꝓbatio ma. nā īmediate se habz ad suū suppositum ꝓpriū. q₂ de illo dicit̄ in p̄mo° dicendi p se. nō aūt de aliqua ꝓprietate. nec ecōuerso. s₃ tm̄ z°. igit̄ illud quo suppositū ꝯstituitur formalr̄. īmediati⁹ se habz ad nām q₃ ꝓprietas aliqua. ꝓbō minoris. eēntia/lia sunt cōia tribus psonis ⁊ p ꝯn̄s p nullū essentiale constituit̄ suppoᵐ. igr̄ p notionale. sunt etiam eēntialia ꝓprie/tates nature s̄m Dama. c. z. si bonū ingt. si iustū. si sapiēs. si quodcūq₃ aliud dicas non naturā dicis dei. s₃ que cir/ca naturā. Et Augl. i5. de tri. c. 5. vel. 9. Si dicam etern⁹ imortalis iust⁹ bon⁹ beatus spirit⁹. horū oīum nouissimū qd̄ posui videt̄ significare subaz ceta/vo hui⁹ subē qualitates. Ad oppoᵐ. ip̄i essentie īmediatōra sunt illa que st̄ pfectiones simplr̄. q₃ que nō sunt hi⁹. essentialia sunt pfectōnes simplr̄. notō/nalia nō. g̃ ⁊c̄. ꝓbatō ma. p̄me pfectio/ni īmediatōra sunt illa q̄ magi habēt ratōnē pfectōnis simplr̄ q₃ illa que non sunt pfectiōes simplr̄. ꝓbatō mi/noris. Ans̄. mono. i5. eēntiale ē in quo/libz meli⁹ ipsū q₃ nō ipsum. s₃ tale di/cit̄ pfectio simplr̄. notōnale nō est hi⁹ quia cū quelibz psona careat aliquo notōali. careret aliquo qd̄ esset i quo/libet meli⁹ ipsū q₃ non ip̄m. ⁊ ita que/libet psona nō esset simplr̄ pfecta. qd̄ ē incōueniens. R̄ᵒ p̄ ad intellectū q̄ōnis sunt aliqua necessaria premit/tenda. z°. questio soluenda. z°. ꝯtra so/lutiōem questōnis dubia occurrentia excludenda.

De p̄rio hic que/rit̄ de ordine īmediationis istoꝝ duo/rū essential' ⁊ notōalis. i ꝯparatione ad essentiā diuinā. Videat̄ g̃ p̄mo in/tellect⁹ istorū quatuor terminoꝝ qui ponunt̄ in ti°. s. eēntia. essentiale. notio/nale. ⁊ īmediatius. De p̄ in diuinis ne/cessario ē aliqua entitas realis. siue ex nā rei. ⁊ hoc in exn̄tia actuali aliogn nihil eēt ibi reale in actu. Illa entitas real' actual' siue ponat̄ vnica siue po/natur aliquo° distinctio rei. vl' rōnis. semp erit ibi ponē de necessitate aliquā entitatē realem p̄mā vnicā. q̄ non pre/exigat aliquā p̄orem. Si. n. quel₃ p̄exi/geret p̄orē. nulla eēt p̄ma. ⁊ p ꝯn̄s nᵉ aliqua alia eēt posterior. Illā etl p̄mā

entitatē oȝ eē absolutā. siue ad se. qꝛ ꝑ
Aug. 7. de tri. c. z. vł. 6. oīs eēntia q̄ re/
latiue dr̄ ē aliqd excepto relatio. Et ꝑȝ
ipȝ ibidē in pn°. z. si nō ē aliqd ad se. n̄
ē oīo qđ relatiue dicat̄. ¶ Hēt̄ ģ ista ꝯ°
ꝙ i diuinis oȝ ponē aliquā entitatē rea/
lē in exn̄ia actuali ⁊ aliq̄ȝ vnicā ꝑmā
⁊ illā eē ad se. ¶ Ista real' ētitas i deo
cuȝ sit p̄ᵃ rō eēndi simplr̄. rōnabilr̄ a
scīs vocat̄ eēntia. vn̄ Augl. 7. de tri. c.
4. qđ ē sapīe sapē. ⁊ qđ ē potētie posse
⁊ eternitati eternū eē. ⁊ iusticie iustū eē
ħ ē eēntie ipȝ eē. ⁊. j. c. z. vł. 6. ab eo qđ
ē eē appellat̄ eēntia. ꝓpter qđ deus ipe
cui ꝓꝓrijssime ⁊ verissime ꝯuenit eē. verissi
me dr̄ eēntia. ⁊ ħ ꝓ. dicēte Augl. ibidē
c. 8. vł. iz. Manifestū ē deū abusiue vo
cari subaȝ. vt noᵉ vsitatiori intelligat̄
eēntia. qđ vē ac ꝓprie dr̄. ita vt fortas
se solū deū opteat dici essentiaȝ. Est. n.
vē solus. qꝛ icōmutabil'. idq̄ȝ nom̄ suū
suo famulo enūciauit moysi. cuȝ dixit
ego suȝ q̄ suȝ. Sȝ tn̄ siue eēntia dicat̄.
qđ ꝓprie dr̄. siue suba qđ abusiue dr̄
vtrūq̄ȝ ad se dr̄. nō relatiue ad aliqd. ħ
ille. ¶ De ista eēnᵃ siue mi⁹ ꝓprie suba
hēt̄ ibid. c. 9. ł. z4. suba p̄rīs ipe p̄r ē n̄
q̄ p̄r ē. sȝ q̄ ē. ħ ille. ⁊ itelligit ꝙ eēnᵃ nō
ē rō formalis p̄rī essendi p̄rē. sȝ eēndi
simplr̄. huic ꝯcordat Dam̄. c. 9. dicēs
sic vr̄ qdē ꝑncipali⁹ oīum q̄ de deo di
cunt̄ noīa: eē q̄ est. ⁊ hoc ꝓbat p illud
Exo. z. q̄ ē. ⁊c. ⁊ subdit. totū. n. in se ꝯp/
hēdens. hȝ eē velut qđdā pelag⁹ subē
infinitū. ⁊ infinatū. ħ ille ¶ Recte ģ i di/
uinis in ꝯpatōe ad eēntiā tanq̄ȝ ad en/
titatē simplr̄ ꝑmā ⁊ absolutā. ꝯsidera/
tur oīs ordo cuiuscūq̄ȝ siue q̄rūcunq̄ȝ
q̄ in diuinis sūt ¶ Contra ista q̄ dc̄a sūt de
isto tino eēntia. pōt obijci duplr̄. ꝓ sic.
p auctēȝ Dam̄. adductā totū i se ⁊c. ģ
ꝑȝ istā auctēȝ essentia icludit totā pfe
ctōeȝ diuā. sȝ tota pfcō diua ꝯsistit i
oī pfectōe simplr̄. qꝛ q̄cunq̄ȝ nō iclusa
nō hēt̄ total' pfcō. nō ģ eēntia ē pcise
ista ꝑma entitas distincta. q̄lit̄cūq̄ȝ ꝯt
eēntialia. imo ē vna total' entitas vni
tiue icludēs oīa eēntialia cui vr̄ ꝯcor
dare illud vocabulū qđ dic̄ pelag⁹ ꝓ
pter imensitatē ꝯtinētie vnitie ¶ Hoc
ꝯfirmat̄ p illud Anß. deus ē quo mai⁹
excogitari n̄ pōt. Sȝ quacūq̄ȝ vnica
pfcōe simplici nō includēte oēȝ pfcōȝ
simplr̄. pōt aliqd mai⁹ excogitari. vt/
puta entitas aliq̄ oēȝ pfcōeȝ ꝯtinens
vnitie. ģ eēntia diua est tal' ētitas. iclu
dēs oēȝ pfcōeȝ simplr̄. ¶ z° ad idē ar/
guit̄ sic. In oī creatura eēnᵃ eo° quo
distinguit̄ ab exn̄tia. vr̄ eē ꝑor illa. sic
potētiale ⁊ susceptiū. est pri⁹ actu susce
pto. ģ vr̄ silr̄ in deo. sȝ ꝑm dc̄a Augl. ⁊
Dam̄. iā adducta. eēntia accipit̄ pro
exn̄ia actuali. sic apparet p illā auctēȝ
exodi. q̄ ābo vtunt̄ q̄ ē ⁊c̄. ģ ꝑm istas
auctēs exn̄ia ē ꝑma entitas ⁊ nō eēn/
tia. vt eēntia. vel saltē ille auctēs ħ nō
ōn̄dunt. ¶ Ad ꝑmā q̄re sup priᵐ dis.
8. q. 4. ¶ Alit̄ dr̄ hic ista rō. si qd vȝ
vr̄ eē ꝯ illud. qđ. q. supponit. s. aliquā
īmediatōem eēntialis ad eēntiā ⁊ que
rit q̄sta. p isto aūt suppoito ar. qꝛ oīs
pfcō simplr̄. ē simplr̄ simplex ꝓbat̄ si
ē aliquo° resolubil' in distincta. sint. a.
⁊. b. neutꝝ pōt eē pfcō simplr̄ simplr̄
qꝛ tc̄ vnū nō faceret p se vnū cū reliq̄.
qꝛ nō ē p se vnū ex quibuscūq̄ȝ distin
ctis nisi vnū sit act⁹ ⁊ aliđ sic potenᵃ

De altero terio

. s. eēntiale duplex distinctō vr̄. vna ꝙ
alit̄ vtunt̄ cōiter ħ noīe eēntiale pħi. ⁊
alit̄ theologi. spālr̄ in diuinis. nā i pħia
accipit̄ cōiter eēntiale vt distinguit̄ ꝯ
accn̄tale. put accn̄tale ꝯtinet sub se oē
accn̄s p accn̄s siue accn̄s cōē. ⁊ accn̄s
p se siue ꝓpriū. vn̄ ibi eēntiale dr̄ qđ p
se includit̄ in eēntia. queadmoᵐ in cō
posito reali mā ⁊ forma dicūt̄ sibi eēn
tialia. ⁊ in ꝯposito rōnis vł in ipo dif/
finito. gen⁹ ⁊ dr̄ia dicunt̄ ptes essen/
tiales rōis siue rei diffinite. Theologi
alit̄ vtunt̄ ħ noīe eēntiale i diuinis. Cū
eni eēntia sit oīo ꝑᵐ vt iā dc̄ȝ ē. ⁊ silr̄
ē cōe cōitate reali. qꝛ dr̄ de q̄libȝ pᵃ ⁊
de oīb⁹ singularit̄. qđcunq̄ȝ ēt aliđ pre
dicet̄ silī mō in diuinis dr̄ essentiale. qꝛ
silē essentie in mō predicādi. siue i cōi/
tate reali ¶ Et p oppoᵐ notionale dr̄
illđ qđ nec sic ꝑdicat̄. nec hȝ talē cōi/
tatē. sȝ ꝙ ptinet ad notitiā distinctōis
psonaꝝ. sic ģ distinguit theolog⁹ essen
tiale ꝯ notionale. de ħ Augl. 5. de tri. c. 5

In reb⁹ creatis atq̄ mutabilib⁹ q̄ n̄
b̄z subāz dr̄. restat vt b̄z accn̄s dicat̄
In deo aūt nihil b̄z accn̄s dicit̄. nec tn̄
oē qd̄ dr̄ b̄z subām dr̄. dr̄. n. ad aliqd
sic pr̄ ad filiū. ⁊ fili⁹ ad prēz h̄ ille. Ult
ḡ q̄ in creaturis distinguit̄ eēntiale 𝔠
accn̄tale. In diuinis aūt nō 𝔠 accn̄tale.
s̄z 𝔠 relatiuū ad itra. q̄. s. dic̄ rl'oez p^e
ad psonā ⁊ p ⁊ n̄s ptinet ad distinctā
notitiā p^e a p^a. ⁊ id̄ vt dat̄ regl'a ibi. c
4. de dcīs de deo subal'r ⁊ relatie cōiter
dr̄ notōale. l3 Augl. h̄ vocabulo nō ē
vsus. s3 sit vsus vocabulo relati vl' ad
aliqd. Ex isto z°. p3 breuit̄ de z° voca-
bulo. qd̄ sit notōnale. q2 oē notiōale ē
relatm̄ ad int̄. ⁊ e⁊° eēntiale aūt nō ē
relatm̄ ad itra. q2 tūc eēt cōe ⁊ nō cōe
z^a distinctō h⁹ vocabuli qd̄ ē eēntiale
put in diuinis spālit̄ accipit̄. pōt poni
tal'. q̄ aliqd̄ ē eēntiale qd̄ iportat respe
ctū ad ex̄ ⁊ aliqd̄ nō. Isti⁹ distictiōis
p̄ pimū mēbr̄ exponat̄. postea z^m p-
bat̄. q2 forsitā ab aliqb⁹ posset nega-
ri. de p̄ certū ē q2 si de⁹ dicat̄ relatie ad
ex̄ o3 q̄ illa re° ⁊ueniat deo s̄z aliqd̄
fundamētū pp̄riū q2 nō ⁊pat̄ de⁹ ad
ex̄ nisi s̄ aliqd̄ intrinsecū sibi. ⁊ illud
pōt dici fundamētū. Ex isto intriseco
cū sit reale ⁊ respc̄u ad ex̄ cū sit rōnis
nō pōt eē aliqd h̄ns ⁊ceptū p se vnū
ḡ si aliqd̄ nomē sil' iportat illd̄ itrin-
secū deo qd̄ est fundamtū ⁊patōis ad
ex̄. ⁊ cū h̄ significabit illā ⁊patōez ad
ex̄. illd̄ nomē vl' nō significabit ⁊ce^m
p se vnū. vl' nō significabit ābo illa. s̄
tm̄ alter̄ significabit alter̄ ⁊notabit.
eēntiale ḡ in diuinis q̄. s. h3 ⁊ceptū p se
vnū n̄ includit sil' ⁊ p se absolutū ⁊ re
spectū ad ex̄. ⁊ p ⁊ n̄s si includat respe
ctū ad ex̄ non p se illū includit. s3 p̄n
cipal'r ⁊ p̄ ⁊ p se icludit abso^m q̄ ē fū
damētū. illū aūt respectū ⁊notādo in-
cludit. ⁊ hoc mō itell'r pimū mēbr̄ h⁹
distinctōis. de z° mēbro h⁹ distictiōis
dices forte. q̄ n^m ē eēntiale n̄ icludēs
respectū ad ex̄ s3 sola eēntia ē hi⁹. qd̄
cunq̄ aūt aliḋ cōe trib⁹ vl' ē respect⁹
ad ex̄ vl' includēs respectū ad ex̄. ¶
Quia v° solo qōis depēd3 ab ista di-
stinctōe eēntial' p̄us posita. q̄. s. aliqd̄
eēntiale ē abso^m ad itra. aliqd̄ v° dic̄

respectū ad ex̄. id̄ pbo z^m mēbr̄ qd̄
negādū forsitā alicui videret̄. s. q̄ ali-
qd̄ eēntiale nō includit aliquē respc̄m
ad ex̄. p̄ p rō3 fundatā i ancte ex rōe
simpl'r pfcōis. z°. p rōem sūptā ex rōe
diuine eēntie. z°. p rōe3 sūptā ex rōe in-
tellect⁹ diui. 4° ex rōe po^e vel opōnis
diuine. Pria rō tal' ē. q̄ ē pfcōis simpl'r
nō includit p se rl'oe3 ad creaturā. sed
aliqd̄ eēntiale i diuinis est pfectio simp^e
ḡ 2c. pbō ma. pfcō simpl'r nō icludit
aliqd p se cui repugnat p se rō pfcōis
simpl'r. q2 tūc nō eēt in q̄l3 meli⁹. cū in
cludat aliqd cui repug̃t rō pfcōis sim
pl'r. S3 rl'oi ad c̄atur̄ā repug̃t q̄ sit p
fcō simpl'r cū sit ad t̄inu3 ipfcm̄ ⁊ po
tētialē. q̄ aūt nc̄cio coexigit aliqd̄ ens
potētiale eo° q̄ rl'o coexigit t̄inū tanq̄
s. aliqd secū sil' nā vel pri⁹. illud sic co
exigēs nō ē simpl'r nc̄ciu3. nec p ⁊ n̄s
simpl'r pfcm̄. h^or p3 ex intentiōe Ans.
mono. 15. vbi ponit talē distinctōe3. qc
qd ē p̄ter relatiua aut ē tale vt oio me
li⁹ sit ip3 q̄ nō ip3. aut tale vt nō ipm
in aliq̄ sit meli⁹ q̄ ip3. Et expoita ⁊ de
cl'ata ista distinctōe ⁊cludit sic nefas
est putare vt suba sūme nē sit aliqd q̄
meli⁹ sit aliquo° nō ipm q̄ ipm. sic ne-
cesse ē vt sit oio qcqd meli⁹ ē ipm q̄ n̄
ipm. Et postea infert i spāli qd nō est.
Nō ē ḡ ingt corp⁹ nec aliqd cor̄ que
corpīj sensus discernūt. Et p⁹ subdit in
spāli qd vel q̄le est. q̄re ingt nc̄c ē ip3
eē viuētē. sapientē. oipotētē. ver̄. iustū.
et̄nu3. ⁊ qcquid abso^e ē meli⁹ ip3 q̄ n̄
ipm. Planu3 est aūt q̄ mlta istor̄ sūt
eēntialia in diuinis. Pbetur ḡ ista minor
q̄ aliqd̄ eēntiale i diuinis ē pfcō simp^r.
q2 meli⁹ ē in quol3 ip3 q̄ nō ip3. Ista
snīa Ans. vr̄ posse accipi ab Augl. 15.
de tri. c. 4. vl'. 5. viuētia nō viuētib⁹ itel
ligētia nō intelligētib⁹. iinsti. iusta. btā
misis p̄ferēda iudicam⁹. ac p h̄ rebus
creatis creatorē sine dubitatōe p̄poni-
mus. o3 vt eū sūme viuē ⁊ cūcta itelli-
gere instūq̄ ⁊ benignissi^m ⁊ btīssimū
fateamur. hec ille. Tenet aūt h̄ ⁊ n̄ia p
p̄pōe3 hāc. nc̄c ē vt creator sit qcqd
in entib⁹ p̄fert̄ ipm nō ipi. vl' vt Ans.
dicit meli⁹ ē ip3 q̄ nō ip3. ¶ Pro ista
snīa pōt adduci Hillari⁹. i2. d tri. c. pe.

q loq̃ns ad prẽz ait. pfcã dei q ⁊ ver
bũ tuũ ⁊ sapia ⁊ vtus ẽ absoa gñatio
ẽ. vt isepabilr a te sit sp q in bis etnaꝝ
ꝓprietatũ tuaꝝ noib⁹. ex te nat⁹ ẽ h ie
Nihil aũt dei fili⁹ p natiuitatẽ accepit
qd dicat respc̃z ad ex̃. Itẽ ex eod me⁹
põt argui accepta ꝓ maiori extrẽitae
h qd ẽ rlo rõis. vt sit maior ista. pfcõ
simplr non includit rlonem ratõnis.
Minor que pri⁹. ⁊ sequit̃ ꝯo ꝙ aliqd
eẽntiale ñ icludit rloez rõis. ois aũt re
spect⁹ dei ad creaturã ẽ rõis tñ. Ex za
q. ordinaria de respc̃u ad ex̃. qꝛ rloni
rõis repugt pfcõ simpr. qꝛ ẽ ens dimi
nutũ min⁹ hñs de entitate q̃ȝ qdcunqȝ
reale. qꝛ tñ i ꝯsideratõe ite⁹ ẽ hñs suũ
eẽ. Itẽ zo ex eodẽ me⁹ põt argui. ac
cipiẽdo p ma. extremitae rloez i cõi sic
pfcõ simplr nõ ẽ re⁹ aliq̃ nec icludit p
se rlonẽ aliquã. vlr vt pri⁹. hec aor. ꝓ
bat. qꝛ re⁹ origis ñ ẽ pfcõ simplr. si tñ
aliq̃ re⁹ eẽt pfcõ simplr. maxe de ia vi
deret. Ad istas rões q̃ ꝓcedũt ex
eodẽ me⁹ põt sic rñderi. ꝙ aliud ẽ dicẽ
aliqd eẽ pfectõez simplr ⁊ aliud aliqd
eẽ pfcõis simpr. pm iportat ꝙ illd eẽn
tialr siue qdditatiẽ sit pfcõ simplr. zm
iportat nõ ꝙ eẽntialit̃ sit pfcõ. sȝ ꝙ ta
le denoĩatiẽ soli pfcõi simplr ꝯueniat.
Ipȝ g pfcõis simplr ẽ quã reqrit in io
de q̃ p̃tur denoĩatiẽ. ⁊ quã oñdit sibi i
eẽ vtpote quã vlr ꝯseqt̃. ⁊ sic ẽ pfcõis
simplr triplici mõ. s. p̃exigẽdo. oñden⁹
siue mãifestãdo. ⁊ pfcõz simplr ꝯseq̃n
do. Cõsilr exponat̃ illd Ans. sic. in q̃
libȝ ẽ meli⁹ ipȝ q̃ȝ nõ ipȝ. qꝛ h veꝝ est
itelligẽdo de p̃dicatõe denoĩatia ⁊ p̃exi
gẽdo. oñden⁹ ⁊ ꝯseq̃ẽ⁹ vl in q̃libȝ est
meli⁹ ipm q̃ȝ nõ ipȝ queadmodũ esse
ipȝ denoĩatiẽ ponit illud eẽ simplr pfe
ctũ. ñ qdẽ sic aliqd eẽ albũ põit idẽ eẽ
coloratũ h sic aliqd esse albũ vl colo
ratũ põit idẽ eẽ supficiatũ. vñ si i aliq̃
nõ ẽ meli⁹ ipȝ eẽ supficiatũ. nec p ꝯñs
erit meli⁹ ipȝ eẽ albũ. Cõsilr exponat̃
dictũ Aug de p̃ferri. Itẽ instat̃ ꝯ rõz
qꝛ ꝯcludit qdcũqȝ eẽntiale eẽ ad se. qꝛ
qdcunqȝ illoꝝ ẽ pfcõis simplr. h illd
illatũ est flm̃. vt pȝ i exemplis Ans. ⁊
Augl. qꝛ Augl. ponit potẽtissim. iusti
simũ. ⁊ Ans. ponit oĩpotẽtẽ iustũ ⁊c. ⁊

tñ ista dicũt respc̃z ad ex̃. za rõ ad cõ
clusionẽ tal ẽ. In deo ẽ eẽntia sub cõ
pleta actualitate eẽne me ex nã rei. sic
intelligẽdo ꝙ nec eẽna nec aliqd pe in
clusũ i illa l actualitate ei⁹ sit p̃cise ex
ꝯsideratõe cuiuscũqȝ inte⁹. h ꝓpõ sic i
tellecta satis pȝ ex dictis i pno isti⁹ arti
culi exponẽdo qd itelligẽdũ sit p istũ
tm q ẽ eẽntia. Ex hac ꝓpõe seqt̃ ista q̃
ẽ maior rõis. s. ꝙ si aliqd ẽ idẽ eẽntia
lit̃ eẽne illd est actu i deo me ex nã rei.
⁊ hoc siue sit idẽ eẽntialr idemptitate
adeq̃ta sic in creaturis ẽ illd idẽ qd in
telligit̃ p diffinitõez ei qd inter p diffi
nitũ. siue sit idẽ tanq̃ȝ inclusũ eẽntiar
i illo. quo illd qd itellr p ptẽ diffinitõ
nis possȝ dici idẽ ei qd itellr p diffini
tũ. nã lȝ aliqd possit eẽ i re ex nã rei lȝ
ei⁹ diffio vl ps diffinitõnis nõ sit actu
ꝯpleto i re sȝ tñ i intellc̃u ꝯsiderãte. tñ
illd qd itellr p diffinitõez vl ptez dif
finitiõis sic significatũ p ipm signũ ne
cessario ẽ in re actu. si illd qd intellr p
diffinitũ sit in re actu. nã ꝯdictõ vr eẽ
ꝙ aliqd sit realr actu. ⁊ ꝙ illd qd est
idẽ sibi eẽntialr h mõ vl illo nõ sit rea
lit̃ i actu. Nũc aũt itellectualitas siue
vita itellectiua vl intellectual ẽ idẽ eẽn
tialr eẽne diue. sic itelligẽo ꝙ nõ tñ est
idẽ realit̃ ipi eẽne ⁊ h idẽptitate simpli
ci sic forte qdcũqȝ attributũ põit̃ idẽ
ipi eẽne. sȝ ho est idẽ sibi ꝙ si ipa eẽna
diua diffiniret̃ vita itellectual siũ itel
lectualitas ñ eẽt ex̃ ei⁹ diffinitõez. sic sa
piẽs l bom. Ex pte eẽne arr sic. qcqd pe
icludit̃ i eẽna diua ẽ i deo ex nã rei. ⁊ p
ꝯñs siue respectu ad ex̃. itellectualitas
ẽ hi⁹ g ⁊c. aor pȝ nã hȝ iã dc̃a i pno isti⁹
articuli eẽntia ẽ ibi ex nã rei. g qcqd i
cludit̃ in rõe eẽne. hor sic itelligit̃ ꝙ in
tellectualitas nõ hȝ rõez attributi. q.
act⁹ scdi aduenientis ipi sȝ rõem pfcõis
oĩo itime. queadmom vita ẽt i deo est
act⁹ nõ attribut⁹ siue aduenĩẽs sȝ oĩo
itim⁹ ⁊ idẽ eẽntie. Ista vita pfcã q̃ soli
deo ꝯuenit. cuiusmõi ẽ vita itellectual
ẽ idẽ eẽntialr ipi pe eẽntie. h mior sic i
tellecta. ꝓbat̃ auc̃te ⁊ rõe. auc̃te Aug
i5. de tri. c. 5. vel. 7. Que vita inqt dr in
deo ipa ẽ essena ei⁹ atqȝ nã. h aũt vita
nõ tal ẽ qual inest arbori. nec q̃lis iest

pecori. qđ hȝ sensuȝ sȝ nͫ hȝ inteͫ. at
illa vita q̄ deꝰ ē sentit atq̄ itelligit oia
⁊ sentit mēte nō corpe. q2 spūs ē deꝰ. h̄
ille. vlt̄ g̊ dicē ꝙ illa vita q̄ ē eēntia di
uīa ē pᵉ itellectual'. Idē 6. de tri. c. vlti.
loquens de deo ait sic. vbi ē p̊ᵃ ⁊ sūma
vita ibi nō ē aliđ viuē ⁊ aliđ eē. sȝ idē
eē ⁊ viuē. ⁊ q̄le sit illđ viuē q2 itellc̄ua-
le subdit p̊mꝰ ac sūmꝰ iteꝰ cui nō ē aliđ
viuē aliđ itelligē h̄ ille. Minor ēt ista
rōe pbat̄ sic. Cuicūq̄ nō repugn̄t esse
idē alicui sube. illđ nō ꝯuenit vississime
alicui sube nisi ꝯuēiat subalit̄ ⁊ eēntia
lit̄. sȝ itellectualitati nō repugn̄t eē ideȝ
sube cui ꝯuenit eēntialr̄. sic pȝ i creatu
ris. q2 quecūq̄ suba ē itellectual' itelle
ctualitas ē int̄ rōeȝ eēntialē eiꝰ. sic et
i spāli pȝ in hoīe. i cꝰ rōe pōit̄ rōale. ⁊
p ꝯn̄s ista itellectualitas q̄ pse itellr̄ p
rōale ē idē hoī eēntiaʳ. imo vt actualis
simū ⁊ ꝯpletissiͫ i eēntia. g̊ cū deꝰ vis-
sime sit itellectual' eiꝰ itellectualitas erit
idē eēntiaʳ eiꝰ eēnᵉ. Tertia rō sumitur
ex pte inteꝰ diui sic. nꝰ iteꝰ hȝ eē ꝓpriū
⁊ p̊ͫ inteꝰ p aliquē actū itelligēdi ꝯuēi
entē sibi vl' supposito hȝ ipm. h̄ pȝ. q2
ois actꝰ itelligēdi vl' nālit̄ p̄exigit iteͫ
cꝰ ē hn̄teȝ ꝓpriū actuale eē inteꝰ vl' sal
tē coexigit. ita ꝙ nulloᵒ tale eē actuale
ꝓpriū inteꝰ vt inteꝰ. nec aliqđ p se iclu
suȝ i tali eē actuali p actū intelligendi
ipi itellectui attribuit̄. q2 ois actꝰ ē po
sterior. ⁊ iō p̄exigit suū p̊us. g̊ i deo iteꝰ
vt inteꝰ suū p̊ͫ eē actuale nec aliqđ p
se iclusuȝ i illo eē nō hȝ p̄cise p itelligē
diuinū. sȝ ꝯpaᵒ eēnᵉ diuie ad qđcūq̄ ex̄
hȝ p̊ͫ eē suū actuale p itelligē diuinū. g̊
inteꝰ i deo vt actu inteꝰ nō icludit aliq̄ȝ
ꝯpatōeȝ ad ext̄. pbđ mi. ꝯpaᵒ cuius-
cūq̄ itrinseci i deo ad qđcūȝ extrisecū
cū sit respectꝰ rōis. hȝ eē suū ꝓprium p
actū alicꝰ inteꝰ ꝯpantꝭ. sȝ qđcūq̄ itri-
secū pōt ad qđcunq̄ extrisecū p quē-
cunq̄ actū iteꝰ creati ꝯpari illđ ad idē
ꝯpari pōt p actū inteꝰ diui. q2 iteꝰ ille
pōt obȝ illđ sub oi rōe ex pte obi itelli
gere sub q̄ ē itelligibile. cū sit ei adeq̄tꝰ
⁊ eiꝰ ꝯp̄hēsiuꝰ. sȝ qcqđ inteꝰ diuꝰ pōt
ad qđcūq̄ ꝯpare itelligēᵒ h̄ actu i tel-
ligēdo ꝯpat. q2 nᵃ est ibi poᵃ sine actu
ad qđcūq̄ intrisecū. g̊ p actū iteꝰ diui
actu ꝯpat̄ qđcūȝ itrinsecū ad qđcūȝ
aliud ad qđ pōt itelligēᵒ ꝯpari. ⁊ per
ꝯn̄s ꝯpaᵒ cuiuscūq̄ tal' ad qđcūȝ ta
le. hȝ eē suū actuale p actū iteꝰ diui cō
pantꝭ. nō dico q̄cūq̄ ꝯpaᵒ hꝰ ad h̄. q2
nō formalr̄ illa q̄ iteꝰ creatꝰ ꝯpabit. sȝ
aliq̄ ꝯpaᵒ hꝰ extremi ad h̄ extremuȝ.
Ex h̄ vlteriꝰ pȝ 2ᵃ ps minoris. s. ꝙ ꝯpa
ratō alicꝰ itrinseci ad aliqđ extrisecuȝ
hȝ suū p̊ͫ eē ⁊ ꝓpriū p illđ itelligē. q2
illud itelligē ē p̊ͫ intelligē respectu hꝰ
obi. ⁊ p̊mitate eēntiali siue pfcōis. ⁊ p̊-
mitate duratiōis q2 et̄nuȝ. nec. n. ē sil'
pfcōe cū itelligē creato nec posterius.
q2 vtroq̄ mō seq̄t̄ ꝙ esset limitatuȝ ⁊
mēsuratū. nec ē sil' nec posteriꝰ duratō
ne quocūȝ itelligē creato. q2 tūc seque
ret̄ ꝙ itelligē i deo vt itelligē eēt nouū
vl' sic. nᵃ poᵃ hȝ suū p̊mū esse p opera
tōeȝ suā. h̄ pȝ de se. q2 nihil seip̄ȝ pduc̄
ad eē vt sit. p̊ de tri. nec p ꝯn̄s aliq̄ poᵃ
p opōeȝ q̄ ē ab ipa. accipit suū eē p̊mū
sȝ oē itelligē ē opaᵒ inteꝰ vt inteꝰ. g̊ iteꝰ
vt inteꝰ nō hȝ p̊ͫ eē in deo p opōnem
suā. sȝ qcqđ ē in deo p ꝯpatōeȝ ad ex
tra inq̄ȝͫ hiꝰ hȝ suū eē p iteꝰ opōnem
siue intellectōeȝ. q2 eē eiꝰ ꝯsistit i ꝯside
ratōe inteꝰ. cū sit eē rl'onis rōis g̊ ⁊c̄.
4ᵃ rō sumit̄ ex pte opatōis seu actus
intelligēdi ⁊ h̄ sic. Actꝰ iᵉ q̄ deꝰ ꝯp̄hen
dit eēntiā suā vt obȝ btificū sub rōne
q̄ tal. ē i deo ex nā rei. sȝ deꝰ p itelligere
vt intelligē ꝯp̄hēdit eēntiā suā vt obȝ
btificū. g̊ aᵒʳ pbat̄. q2 ifinitas itēsiua
n̄ ꝯpetit alicui enti rōis sȝ solū ēti reali
ꝙ arᵒ. q2 oē ens rōis ē sola reᵒ rōis. sȝ
nulli rl'oni ifinitas ꝯpetit ēt reali. vt pa
tebit. j. q. 5. Illđ aūt q̄ deꝰ ꝯp̄hēdit eēn-
tiā suā vt ifinitā sub rōe q̄ ē ꝯp̄hēsiᵃ.
ē infinitū. q2 ifinitū obȝ vt ifinitū. ꝯp̄-
hēdi nō pōt aliq̄ actu nisi ifinito vt in
finito. g̊ cū ifinitū simplr̄ i pfcōe non
icludit pᵉ aliqđ cui itrinsece repugn̄t in
finitas. seq̄t̄ ꝙ ifinitū simplr̄ nō ē ens
rōis nec icludit p se p̄ ens ratiōis.
Istas ꝓpōes expositas ⁊ pbatas cō
iungēdo loco maioris ⁊ mi. in sylloͫᵒ
arguit̄ sic. illđ qđ ē eēnᵉ diuie idē eēn
tialr̄. ē actu i deo mē ex nā rei. sȝ intel-
lectualitas siue vita itellectual' ē hiꝰ. g̊
ē i deo mē ex nā rei. Ex h̄ vlterius.

qcqd ē actu ītellc̄uale siū viuēs vita ī
tellectuali ⁊ h̄ mē ex nā rei. bꝫ actu vl'
pōt hr̄e actu inteᵐ vt inteᵐ ⁊ ītelligē
vt ītelligē. deꝰ aūt ē actu ītellectualis
siue viuēs vita ītellectuali ex nā rei. sic
ꝯclusuꝫ ē ī p̄ syll'o. g̊ deꝰ bꝫ actu l' actu
pōt hr̄e inteᵐ vt inteᵐ ⁊ ītelligē vt in
telligē. sꝫ nō pōt hr̄e actu aliqđ ens rea
le. siue ex nā rei qđ iaꝫ nō bꝫ ex nā rei
q2 h̄ eēt ꝯ eiꝰ simplicitatē. g̊ deus actu
bꝫ inteᵐ vt inteᵐ ⁊ ītelligē vt ītelligē.
⁊ h̄ mē ex nā rei. sꝫ nᵒ respectus dei ad
cx̄ nec aliqd p se īcludēs talē respectū
ē in deo actu ex nā rei. q2 respectꝰ eius
ad cx̄ nō pōt eē nisi reᵒ rōis. g̊ aliqđ
eēntiale puta intelligē ē sic absolutuꝫ.
qđ nec ē respectꝰ ad cx̄ nec p se talē re
spectuꝫ īcludēs. bᵒʳ scđi sylli ꝓbat' sic
nā viuēs q bꝫ realit' vl' hr̄e pōt opa
tōeꝫ vitalē. q̄ sit ens reale sic intelligēᵒ.
qđ nec sit ens rōis nec p se tale ens in
cludēs. q2 opaᵒ talis ē ꝓpria pfcō nē
ītellectiē. vn̄ ⁊ ī ista ponit' ꝯsistē btitu
do tal' nē. ꝓpria aūt pfcō ⁊ p̄cipue bti
fica nē hn̄t eē viuū ex nā rei. nō pōt
eē ens rōis. nec p se includēs ens rōis
q2 ens rōis ē ita diminutuꝫ. ꝙ nō pōt eē
pfcō pᵉ entis real'. Nūc aūt intellectō
vt intellectō ē ꝓpria opo nē viuentis.
vita ītellectuali. ⁊ si ꝓteruiādo neget'
h̄ ī deo. philo. vr̄ spāl'r h̄ ꝯcedē de ipo
iz. metbaᵉ. vbi tractās qōem de ītellc̄u
⁊ ītelligē diuino ait sic. si nō ītelligat siⁿ
ple deꝰ actu. sꝫ bꝫ se queādmoᵐ vt sit
dormiēs. qd vtiqꝫ ingt eēt īsigne ⁊ ve
nerabile. siū ītelligat nō ē aūt h̄ ꝙ sua
ītelligētia sꝫ pōᵃ. nō erit itaqꝫ optima
suba. p intelligē. n. ei honorabilē inest.
Jō. io. ethi. pfcā felicitas qm̄ specula
tiua qdā ē opo apparꝫ ⁊ hic vtiqꝫ ap
parebit. deos. n. maxie suspicati sumꝰ
btōs ⁊ felices eē. actōes aūt q̄les attri
buere debitū ē ipis. ⁊ pꝰ exclus' ab eis
actōibꝰ v̄tutū moraliū subdit sꝫ tn̄ vi
uere oēs suspicati s' eos ⁊ opari. nō. n.
oꝫ dormire. ⁊ paulo post ꝯcludit. q̄re
dei opo btitudiᵉ dr̄ns speculatia vtiqꝫ
erit. ⁊ hūanaruꝫ vtiqꝫ q̄ huic cogna
tissima felicissima.

De quarto terio

.s. imediatiꝰ ē distinguēdū q2 dr̄ ime
diatiꝰ aliqd dupl'r. l' ita. ꝙ ipꝫ sit meᵐ
int' p̄ᵐ ⁊ vltiᵐ. ⁊ tūc ē imediatiꝰ positi
ue. Exᵐ supficies ē imediatior sube q̄ꝫ
color. ita ꝙ bꝫ rōem mediꝫ positiē int'
illa. sꝫ risibile ē imediatiꝰ hoi q̄ꝫ color
negatiue. nō. n. mediat int' illa extrēa
positiue sꝫ magis excludit' mediū int'
hoieꝫ ⁊ risibile q̄ꝫ int' hoiem ⁊ colorē
vt sic bn̄ dicat' illđ eē imediatiꝰ positi
ue qđ tanq̄ꝫ mediū int' extrema inclu
dit'. ⁊ illđ imediatius dicat' negatiue
vbi aliqd tanq̄ꝫ mediū magis exclu
dit'. Posset aūt distingui de imediatō
ri f̄ꝫ rē ⁊ rōneꝫ. q2 imediatiꝰ ⁊ minꝰ i
mediatū vl' mediatiꝰ nō s' sine ordie.
ordo aūt nō vr̄ posse intelligi sine di
stinctōe. sꝫ q2 h̄ nō q̄rit' qual' ē distin
ctio eēntialiū a notōalibꝰ vl' vtroruꝫ
ab eēnᵃ. iō ista distinctō imediatiōis
nō tractat' ad pn̄s. sꝫ qualiscunqꝫ sit
distictio eēntialiū a notōalibꝰ vl' vtro
rūqꝫ ab eēnᵃ. f̄ꝫ ista dicet' ꝙ istoꝝ sit
imediatiꝰ ipi eēntie puta eēntiale aut
notionale. Jtaqꝫ recolligēdo de isto p̄ᵒ
articulo. eēntia ē illud ad qđ fit eoruꝫ
ꝯpatio q̄rū querit' ordo. eēntiale aūt
⁊ notōale sunt illa quoꝝ querit' ordo
ī ꝯpatōe ad eēntiā. de imediatōe auteꝫ
istoꝝ ad illđ p̄mū ē qō. ⁊ p̄ncipal'r re
q̄rit' ꝓpt' sol' oem duplex distinctō posi
ta ī h̄ articulo vna de eēntiali. alia de
imediatiori. p̄ma de eēntiali tal' ē. aliᵉꝰ
eēntialis rō siue actualitas total' ē mē
ad int'. aliᵉꝰ aūt ad cx̄. zᵃ de imediatō
ri talis ē ꝙ aliqd dicē ē imediatiꝰ posi
tiue ita. ꝙ ipm ponit' mediū. aliqd p̄
uatiue ita. s. ꝙ nō reqrit' mediū aliqđ
int' ipꝫ ⁊ p̄ᵐ sic int' aliđ extremū ⁊ p̄ᵐ

De secūdo arti.

dico tres ꝯcl'oes. q̄rum due s' breues
zᵃ p̄ncipalis. p̄ma ē ista. nullū notōa
le ē imediatiꝰ ipi eēntie dīne aliq̊ essen
tiali ⁊ h̄ loquēᵒ de imediatōe p̄moᵒ. h̄
ꝓbat' sic. qđ ē sic imediatiꝰ p̄ᵒ nō exce
dit' a zᵒ. cū sit pᵉ mediū int' ipꝫ p̄muꝫ
⁊ zᵐ. sꝫ oē eēntiale excēdit qđcūꝫ no
tionale q2 eēntiale ē cōe tribꝰ notōale
v̄o nō. g̊ ⁊c. zᵃ ꝯᵒ ē talis. oi eēntiali
īcludēte respectū ad cx̄. imediatius est

eēn aliqḋ notōale. ⁊ h̄ loquē de ime 2° h̄ ꝓbat᷑. qꝛ tale eēntiale nō ꝯueīt ipi deo nisi ꝑ ꝯpōez inte opantꝭ ad ex̄ notōale aūt ꝯueīt eēn ex nā rei absq3 oī ꝯpoe inte ad ex̄. g̊ min regrit᷑ me diū int̄ eēntiā ⁊ notōale. q3 int̄ eēntiā ⁊ tale eēntiale. 3a ꝯo ē. oi notiōali ē aliqḋ eēntiale ime eēntie vtroq3 mō imediatōis. hoc ꝓbat᷑ dup. ꝓ sic. q̄lis ordo p real' eēt int̄ aliq̄ si eēnt distin cta realr tal' p ordo ē int̄ ia coꝛñdēs illi distictōi quā hn̄t. vtpote rōis. si di stingnāt᷑ rōe. ⁊ h̄ siū rōe sūpta ex pte rei siue mē cāta ꝑ actū inte. nūc āt si eēt distin real' int̄ ista. eēntia. mēoꝛia pfcā. ⁊ dicē pfcm̄. mēoꝛia eēt p i oꝛdi ne reali imediatōꝛ ipi eēn q3 dicē. g̊ ⁊ mō quocūq3 sit distinctō int̄ illa eo ē imediatō coꝛñdēs. aor ꝓbat᷑ a poste rioꝛi sic. vbi ē distinc rōis siue vno si ue alio accipiēdo rōez. ibi ꝯcludimus oꝛdinē sic distinctoꝝ ex h̄ q꞉ illa sic di stincta hērent talē oꝛdinez realem vbi eēnt distincta realr. nec ista maioꝛ in uenit᷑ hr̄e instātiā. nisi forte in aliq̊ qḋ n̄ ē ad ꝑpom. ⁊ illud sufficiēt̄ excludit᷑ ꝑ exceptōez istā si addat᷑ i maioꝛi sic. q̄lis ē oꝛdo real' tal' ⁊ rōis. nisi forte i distinctiōe reali illḋ qḋ ē posteri aliq̊ i distinctōe minoꝛi hēret veri eē illo. ⁊ illo qḋ sibi coꝛñdet. 2o ꝓbat᷑ a ꝓoꝛi illa aor. p oꝛdinē intelligo q ē ex p rōnib extremoꝝ. ⁊ h̄ accipien p rōez eēntialez siue q̄dditatiam nō det̄ minā illḋ c ē rō ad eē i re vl' in itelle ctu. Ex h̄ p3 aor. nā vbi manet ꝑ se rō silis oꝛdis ibi manet silis oꝛdo. s3 i istꝭ distict᷑ i tali vl' i tali eē manet p eaḋ rō ꝯsilis oꝛdis. qꝛ rō q̄dditatiua. a. ⁊ rō q̄dditatia. b. g̊ ⁊c. nō. n. eē i intelle ctu dat ipi a. rōez q̄dditatiaz. bor. p3. qꝛ si illa ibi posita eēnt realr distincta eēt talis oꝛdo real'. qḋ qꝛ eēt eēntia nā itellectual' pfcā iō hēret item pfcm̄. ⁊ vlteri hēret vl' hr̄e posset ob3 actu in telligibile ꝑpoꝛtōabilr sibi pn̄s. ⁊ vlt̄. iō eēt vel eē posset mēoꝛia pfcā. nā h̄ ē rō memo pfcē. inte hn̄s ob3 itelligi bile ꝑpoꝛtōatū actu sibi pn̄s. ⁊ ex hoc vlteri ipa esset vl' eē posset supposito hn̄ti eā pfcē pn̄m exp̄mēdi. g̊ exp̄mer3

vl' exp̄mere posset notitiā declātiuam coꝛñdētez illi memo. nūc aūt ꝓm no tionale saltē qḋ icludit ꝓm respcm̄ po sitiuū ad aliq3 ꝑsonā ē dicē. g̊ ꝓm no tionale h3 eēntiale aliqḋ imediatius eēn vtroq3 mō. ⁊ ꝑ ꝯn̄s qḋcūq3 aliḋ notōale. Sic argutū ē de memoa ⁊ di cere. silr posset argui de volūtate ⁊ ob iecto sibi pn̄te ⁊ actu spirādi. 2o ad idē sic eēntie imediatōꝛ ē poa q3 actō rear ꝑductiā ꝑm illā potētiā. oē aūt notio nale ē actio ꝑductiua ꝑ3 aliquā potē tiā in nā diuina vl' supponēs illā. qꝛ est ꝑductō alic suppositi vel supponēs ꝑductōez. ois aūt tal' actio ē alic po tētie q̄ h3 rōez eēntial'. vel qꝛ ē ipi in tellect vl' qꝛ ē ipi volūtatis g̊ ⁊c. Sic igit᷑ q3tū ad istū articulū. p3 q꞉ eēntia li ad ex̄ notōale ē imediati. 2o no āt eēntiali ē aliqḋ notōnale imediatius vtroq3o q̄lib3 aūt notōali ē aliqḋ eēn tiale ad itra imediati vtroq3o qꝛ sal tē inte ē imediat q3 dicē. qḋ ē ꝓm no tōale. ⁊ ita ꝑ ꝯn̄s q̊cunq3 notiōali. vo luntas ēt imediatioꝛ ē ipo spirare. ⁊ ꝑ ꝯn̄s quocūq3 ꝑtinēte ad ꝑcessiōez. ꝛ. ſ.

De tertio articu.

instat᷑ ꝯ istas duas rōes poitas in 2o articulo ꝑ 3a ꝯclōe. ꝯ ꝓmā sic. vbi n̄ manet eadē rō oꝛdis nō o3 ponē eun dē oꝛdinē vl' ꝯsilez. s3 i diuinis vbi isto rū. eēna. mēoa. dicē. ē sola distinc rōis nō man3 eadē rō oꝛdis q̄ ē vbi ista sūt distincta realr g̊ ⁊c. ꝓbō mi. i creatuꝛā rōali iō mēoa ꝓcedit dicē qꝛ ipa ē ꝓn cipiū dicēdi. nō sic āt i deo loquē de mēoa vt mēoa siue vt distincta ab eēn tia. imo rō ꝓncipiādi emanatiōez ꝑso nalē ē eēna diuina sola sub rōne eēn vt ei ꝯiūgit᷑ respect real'. qḋ ꝓbat᷑ dur. ꝓ sic. vbū ē expssim oīu3 illoꝝ q̄ i eēn tia diuina q̄i inolute ꝯtinent᷑. g̊ in vbo diuino itellit de qḋcūq3 distīcte itellit. g̊ nō pōt aliq̄lis distin actual' accipi i itellcū diuino iter eēntiā ⁊ mēoꝛiā ꝓce dēs q̊dā ꝑductōez vbi. ꝓm ꝓbat᷑ ꝑ Augꝭ. 6. de tri. c. vlti. vbi dic̄ q꞉ vbū est ars pr̄is plena oīu3 rōnū viuēm. Itē distic ꝑ3 rō3 nō pōt eē nisi ꝑ3 aliquē actū intelligēdi. in deo aūt ꝓm actus

intelligēdi est ṗncipiū emanatōis ṽbi
supposita ꝓprietate psonali. cū verbū
ꝓducit nāliter ⁊ actu nāli ipi⁹ inte⁹
g̃ nullo actu. q. p̄cedente ꝓductōez ṽ
bi pōt hr̄i distinctio ad ex̄ vel ad itra
Et si querat ab eis quō g̃ distinguūt
i deo inte⁹ ⁊ volūtas si nō p̄supponit
in deo distinctō ꝓductōib⁹ psonaꝝ.
dicūt ꝙ positis istis ꝓductōib⁹ dictio
ne ⁊ spiratōe. ⁊ hoc p solā essentiā vt
ṗncipiū formale respectu vtriusq; ꝓ-
ductōis pōt inte⁹ diuinus ꝯpare eas ad
aliq̄ silia in creaturis. vnisilis ē ꝓdu-
ctio inte⁹ in creatura q2 ipa ē nulla p̄
supposita alteri silis ē ꝓductio volun
tatis. q2 ipa ē altera p̄supposita. ⁊ ita
ex tali ꝯpatiōe ad ex̄ inte⁹ ꝯcipit istas
ꝓductōes vnā. q. inte⁹ ⁊ aliā. q. volū
tatis ꝓpter silitudinez istaꝝ ad istos
act⁹. ⁊ ꝓpter illud istaꝝ ꝓductōnum
ṗnm ꝓductm̄ ꝯcepit inte⁹ sub rōe isto
rū duoꝝ ṗncipioꝝ. s. inte⁹ ⁊ volūtatis
p hoc ipedit 2a rō. q2 mēoa vt mēoa
vel inte⁹ non habz rōez ṗncipij respe
ctu dicē sz ipa eētia. ⁊ hn̄ ꝯcedit ꝙ
eētia vt eētia ṗor est notōali. sz nō
hētur p hoc ꝙ aliqd eētiale aliquo°
distinctū ab eētia est imediati⁹ q̄3 ali
qd notōale. Cōtra. ista rn̄sio possz mlt
tiplr iprobari: q2 duaꝝ ꝓductōnuz
alteri⁹ rōnis nō videt posse poni idez
ṗncipiū formale ꝓductm̄. ⁊ spālit ta
liū ꝓductionū quaꝝ vna nō pōt pōi
nisi iā altera ponat. Nō videt ēt rō
quare ꝓductōes sint alic⁹ determinate
pluralitatis respectu quaꝝ vnū ē ṗncim
formale eiusdē rōis ⁊ hoc in ꝓductō
nib⁹ necessarijs. tm̄ ista vsq; ad ꝓxiaz
q. differat. ⁊ hic tm̄ rō ṗma ꝯfirmat.
Cū. n. accipit ꝯ maiorē ṗme rōnis ꝙ
nō manēte eadē rōe ordis non mane
bit idē ordo. ꝯcedit de illa q̄ ē ṗma ⁊
pc cā ⁊ rō ordis. sic vlt tēt de ṗ pc or
die q̄rūcunq;. ⁊ iux̄ h argue° assumo
hāc maiorē. vbi manet ṗa pc rō ordis
eadē ibidē manet idē pc ordo. sz ṗa pc
rō istoꝝ ordis. s. mēoe ⁊ ipi⁹ dicē. ē ex
p rōib⁹ istoꝝ. s. ꝙ mēoa ē mēoa ⁊ di-
cere ē dicē. In q̄cūq; g̃ eē reali siue di
minuto ista ꝯcipiūt stati hētur ex rōi
bus istoꝝ ꝙ mēoa ē imediatior ipi es-

sentie q̄3 dicē. g̃ manētib⁹ pc rōib⁹ isto
rū duoꝝ extremoꝝ occurrētiū intelle
ctui siue hn̄tiū eē reale siū rōis siue qd
cunq; sp manet eadē vel silis pc rō or
dinis. Et vlteri⁹ cū dr̄ i miori. ꝙ i di-
uinis n̄ manz ista rō mēorie ē dicē q̄
i creaturis q2 nō ē ibi rō ṗncipij ad ṗn
cipiatū. esto ꝙ illa eēt rō ordis. s. ratio
ṗncipij formal agēdi ⁊ actōis adhuc
hēbo ꝓpom. q2 ꝑ Aug. 15. d tri. c. 15. Sic
g̃ h ṽbū nr̄z de nr̄a scia nascit. quēad
modū illd dei ṽbū de scia pr̄is natū ē.
⁊ vbiq; vlt ꝙ de rōe ṽbi ē nasci de scia
q̄ scia ē i mēoria. ⁊ sic vbiq; dr̄ ṽbuz
nasci de mēoria. fili⁹ aūt c⁹ ꝓduci ē di
ci ꝑz ipz ṽbuz ē. 83. q. q. 63. vbi vlt ꝙ
optie pom ē illud i ṗncipio erat ṽbum
q̄stuz ad transmutatiōez nois 2e pc. ē
g̃ mēoria ṗnm ꝓductm̄ scde psone ⁊
ita manet ista rō ordis int mēoriaz ⁊
dicē. Cōfir°h. q2 si nō ꝓcedat scda pa
p mēoriā vt mēoria. sz p mēoriā vt es-
sentia. nō magl g̃ ꝓducit pc p actuz
mēorie q̄3 p actū voluntatl. q2 eētia
vt eētia nō magl ē hoc q̄3 illd. g̃ pro
ductio ei⁹ i sua realitate nō ē magl. di
ctio q̄3 spiratō. nec ipa magl ex reali-
tate sue ꝓductōis fili⁹ siue ṽbū. q̄3. s. s.
qd ē patēt ꝯ itētōez Aug. Ad ara
ꝓbāa ꝙ eētia sub rōe eēne vt tm̄ cō-
iungit ei re⁹ real ē ṗnm formale ꝓxi
mū ꝓducēdi fim. Ad ṗm cū dic de⁹
qdcunq; intellectu distincte itellit ver
bo iā ꝓducto itellit. veꝝ ē ꝙ ṽbuz est
eṫnalr ꝓductū. sz nō q̄rit h de ordine
duratiōis sz origis. sic aūt itellige° ꝙ
pr̄ nō itelligat q̄cūq; distincta i se vt ē
ṗor origie ṽbo. fl̄m ē. ⁊ ꝯ rōez ⁊ ꝯtra
Aug 15. de tri. c. 7. vbi vlt ꝙ q̄libet pa
sibi memīt. sibi intelligit. sibi diligit. ⁊
sic ifert ꝙ si filio itelligēt pr̄. pr̄ nō eēt
sapiēs de seipo sz de fi°. Ex hoc forma-
tur ṗa rō sic. q̄cūq; pfcōez pr̄ hr̄e pōt
hz eā vt ē origie ṗor filio. q2 hz eaz a
se. nullā. n. pfectōez pōt habē nisi a se.
g̃ nec a filio. g̃ si pr̄ posset noscē disti-
cte actu oē intelligibile nouit vt ē ṗor
filio origine. nō nouit g̃ aliq̄ intelligi-
bilia distincte pc i filio. h ēt pz p Aug
15. de tri. c. 14. nouit de⁹ pr̄ oīa i se nouit
⁊ i filio i seipo tāq̄3 seipz. Ex h for tur

2ª rō. pr̄ vt ē p̄oꝛ oꝛigīe filio nouit se, ip̄z nō tm̄ p memoriā siue actu p̄ s3 p intelligētiā siue actu 2º. qḋ ꝓbat̄ q2 cōsilis ē oꝛdo oꝛigis pr̄is ad filiū in habēdo ītelligētia pfcām q̄lis ē in hn̄do mēoriā pfcām. q2 vl̄r eiusdē pᵉ ē hr̄e ītelligētiā pfcā3 cᵒ ē hr̄e mēoriā pfcā3 sic ḡ pr̄ nō p̄cise ī filio nouit seip̄3. q. p memoriā. s3 p seip̄3 vt ē p̄oꝛ filio. ita ⁊ de notiª actuali p ītelligētiā. ⁊ tūc vl̄r sic ḡ actuali notiª siue ītellectōe p ītelligētiā nouit pater seipsu3 prius oꝛigine q̄3 in filio: ita actuali ītellectōe p ītelligētiā nouit oīa distincta ī se p̄us q̄3 ī filio. Ad ꝓbatōe3 cū dr̄. ꝙ v̄bū ē expressiᵐ oīu3 q̄ ī eēntia dīna. q. īuolute ꝯtinēt̄. ꝯcedo. s3 nō p̄cise v̄bu3 nᶜ ip̄a p̄cise relucēt ī verbo. s3 eq̄ distīcte relucēt ī ītelligētia pr̄is vt pr̄is ē. Quāº āt ꝓbat̄ illa p̄cise eē relucēª ī v̄bo p illḋ 6. de tri. de arte. ad h̄ rn̄det Augꝰ 7. de tri. c. 4. Ita ē verbū ars pr̄is q̄uo sapiētia pr̄is. ⁊ q̄lit̄ h̄ ē ita ingt. dicit̄ fiꝰ sapia pr̄is q̄uo lumē pr̄is ē. s. vt quēadmodū lumē de lumīe ⁊ vtrūq3 ide3 lum̄. sic ītelligit̄ sapia de sapia ⁊ vt̄q3 vna sapia. hec ille. Si querat̄ quare v̄bum dr̄ magis ars pr̄is q̄3 ipsemet pr̄. Rn̄o. 2ᵉ ꝑsone ex vi sue pdcōnis ꝯpetit ꝙ ē noticia declaratiua. q2 ē ꝓducta p actu3 memorie exp̄mētis tale3 noticiā. ⁊ iō approp̄ate dicunt̄ de ea q̄ ꝑtinēt ad pfcō3 cognitōis actualis. magꝰ tm̄ ꝓp̄rie dr̄ sapia sicut loqt̄ apoꝰ q̄3 ars sicut loqt̄ Augꝰ. q2 ex ꝓductōe sua magis ē notiª declaratiua eternoꝝ q̄3 scibiliu3. 2ª rō initit̄ isti ꝓpōi. p̄mᵒ actᵒ intelligēdi ī dīnis ē p̄ncipiū ꝓp̄riū pducēdi v̄bū. Ista ē fl̄a ꝓpter duo. p̄ q2 nᵒ actᵒ ītelligēdi ē ꝓp̄rie p̄nᵐ pducēdi v̄bū. 2º. q2 nō ē p̄mus actᵒ ītelligēdi. sic ip̄e intēdit loq de illo ꝓbo q2 actᵒ ītelligēdi cōit̄ accipit̄ ꝓ ip̄a ꝑpōne q̄ ē ītellectō. si ḡ p̄mᵒ actus ītelligēdi ē p̄nᵐ emanatōis vt ip̄e accipit h̄ intelligit̄ altero istoꝝ duoꝛum mōꝝ. aut ita vi3 ꝙ ē p̄nciᵖⁱᵘᵐ formale q̄ v̄bū pducit̄ sicut caloꝛ ī calefaciente respectu calefactiōis ē p̄nᵐ. aut ita ꝙ ē p̄nᵐ emanatōis sic actᵒ pductiuus sic calefactō dr̄ p̄nᵐ pductū caloris

pducti. neutro āt mō pōt intelligi. q2 oē ītelligē ē ip̄iᵒ ītelligētie. s3 Augꝰ. 14 de tri. c. 7. Intelligētiā dico q̄ intelligimus cogitantes. pducē aūt v̄bū siue hr̄e priᵐ formale pducēdi nō ꝯpetit nisi rōe mēorie. 2ᵐ p3 ex dictis q2 ꝓductōe3 v̄bi p̄cedit oꝛigīe ītellectio distīcta q̄ ꝯuenit pr̄i s3 ītelligētiā ꝓp̄riā īgenitā. nō ḡ pducit̄ v̄bu3 p̄ actu intelligēdi loquēdo de p̄ oꝛigīe sic ip̄e accipit. cū ꝓbat̄ p hoc ꝙ v̄bum nāliter pducit̄. ꝯn̄ia nō valet. q2 quorūcūq3 inteᵒ est priᵐ. ē p̄cipiū oīum illoꝝ p modū nē. vel pōt breuit̄ dici ad ista3 scḋa3 ꝓbatōe3 ꝙ l3 v̄bum pducat̄ ī diuinis p primū actu3 ītellectᵒ. loquēdo de p̄ actu pductiuo q tm̄ nō dicit̄ ꝓp̄rie actus ītelligēdi. l3 sit actᵒ inteᵒ. nō tm̄ p̄ actu oꝑatiuo. qui ꝓp̄rie dicit̄ actᵒ intelligēdi. s3 prioꝛ ē oꝛigīe actus ītelligēdi. vt ē ītelligentie patn̄e. ⁊ isto vt sic p̄oꝛe ītelligit pr̄ eēntiā ꝓp̄riā distincte. nō tm̄ in v̄bo pducto. Ista distinctio de actu pductiō ⁊ oꝑatiō patebit post. q. 13. Actᵒ. n. oꝑatiuᵒ nō h3 t̄miū pductū s3 ē vltimus terminus. vt pat3 ex p̄mo ⁊. 10. ethicoꝛum. Actᵒ autē pductiuus semper est alicuius termini ꝑse qui per ip̄m accipit esse. Rᵒ ad scḋam rationē3 posita ab ipso exclusa est per hoc qḋ ꝓbatum est. essentia3 vt essentiam non esse imediatum principium formale pductionis excludendo memoriam vt memoriā a ratione talis principij. Ad argumētum principale supponit ꝙ persoª diuina constituit̄ p aliqḋ notionale. ⁊ pro nunc supponatur. Ad maiorē ergo respondeo per distinctionem. ꝙ aliquando suppositum constituitur per aliquid eiusdem generis cum ip̄a natura. ⁊ tunc videtur posse concedi aᵒʳ. quia non solum natura imediatius se habet ad suppositum. sed etia3 ad illud formale quo cōstituitur suppositum. ⁊ hoc aliqua imediatione.

Si autem suppositum constituatur per aliquid alterius generis. qḋ esset remotius a natura q̄3 genus illiᵒ qḋ est ꝓp̄rietas nature tūc aᵒʳ eēt fl̄a. Si eni soꝛtes constitueret̄ p rl̄oē3 cū re.

plus distet a genere sub̄e q̄ȝ qualitas
vl' q̄ȝtitas: sīm eēt qđ ꝯstitu^m forl. eēt
imediati⁹ būanitati q̄ȝ q̄litas vel q̄ȝti-
tas. Nūc aūt supposita ista opione q̄
re⁹ ꝯstituit ꝑsonā siue suppositū diuī
oȝ dicē q̄ suppo^m ibi nō ꝯstituit̄ per
aliq̄d eiusdē generl cū nā. co⁹ q̄ pōit̄
ibi gen⁹. sȝ ꝑ illō qđ ē ad alteꝝ. ⁊ nā
ē ad se. Illō aūt ꝯstitutīū aliquo⁹ ma
gis distat a nā q̄ȝ ꝓprietas nē. q2 si ibi
ꝓprie eēnt gnā: sapia ꝑtinēt ad gen⁹ q̄
litatis. ⁊ p̄nitas ad gen⁹ rl'onis. ḡ ibi
suo⁹ ꝓprietas p̄t eē imediatoꝛ ipi nē r̄
qđ ē ꝯstitu^m suppoiti. Si q̄rat̄ q̄re nō
pōt h̄ suppo^m ꝯstitui ꝑ aliq̄d qđ ē ei⁹-
dē generl cū nā. h̄ qđ est de eo qđ qđ
supponit. nec ꝑ ꝯn̄s ē ad ꝓpositū. sed
ad ꝯstitutōeȝ ꝑsonaꝝ. tn̄ ꝯce⁹ ad p̄ns
suppo^m. ⁊ tc̄ pōt dici q̄ vbi ē aliquid
de se h̄. ⁊ tn̄ nō incōicabile nō pōt itel
ligi aliq̄ dētina⁹ vlterioꝛ nisi ad icōica
bile. eēn^a aūt diua ē de se h̄. ⁊ tn̄ cōica
bilis. si ḡ dēt intelligi aliq̄ dētina⁹ ad
suppo^m cū supp^m sit icōicabile. oȝ q̄
in h̄ sit ꝑ aliq̄d qđ ē ꝑ̄ incōicabile. tl'e
nō pōt eē qđ ē ad se. q2 q̄cq̄d ē ibi ad
se b̄m istō suppo^m ē ꝑfcō simplr̄. ⁊ sic
cōicabile. ⁊ ita opȝ ꝯstitutīū suppositi
differre a nā gnē. nō q̄lit̄cunq̄ȝ sȝ ea
dr̄ia q̄ ē int̄ rē ad se ⁊ rem ad alteꝝ. ꝓ
batō aūt ma. p̄ncipal' nō ꝓcedit nisi
de ꝯstitutiō suppoiti ꝑtinēte ad idē ge
nus cū nā. Uiso de ordine eēntialiū
⁊ notōaliū i diuinis pȝ ex h̄ ordo ꝓce-
dēdi in q̄ōnib⁹ de deo. q2 si aliq̄ fuisset
mota de eēntia vl' eēntiali ad int̄ i^a eēt
tractāda an̄ q̄ōnes de notōalib⁹. nl'a
antē est mota de essentiali nisi qđ im-
portat respēm ad ex̄. ⁊ qđcūq̄ȝ notōa
le suo⁹ est ꝑ̄ri⁹ quocūq̄ȝ tali eēntiali. iō
ꝑ̄ tractāde sr̄ q̄ōnes mote de notōnali
b⁹. notōalia āt vl' sr̄ rl'oes vl' ꝓductō
nes. siue illa sr̄ idē siue n̄. nō curo. Est
ḡ ꝑ̄ q̄ō talis de notōalib⁹ siū ꝓductio
nibus.

Q Ueritr̄ vtruȝ
i deo p̄nt eē plures ꝓductō
nes eiusdē rōnis. Ar⁹ q̄ sic.
ꝓductio suppoiti i eē nē subal' ē gnā⁹
sȝ i diuinis ē duplex ꝓductō ꝑ mo^m nē

ḡ duplex gnā⁹ ⁊ ꝑ ꝯn̄s duplx̄ ꝓduc⁹
ei⁹dē rōis. b^or. pȝ. q2 oīs ꝓduc⁹ suppo
siti in nā diua ē in eē nē subal'. ꝓba⁹
ma. nā ꝑ h̄ distinguit̄ gnātō ab aliīs
mutatiōib⁹. ꝑ ph̄i. 5. phy^r. q2 ipa ē ad
subaȝ siue ad eē subale ḡ ⁊c̄. Cōtra.
si p̄nt eē plures ꝓductōes eiusdē rōis
vl' ḡ plures gnātōes. vl' plures spira
tōes. ⁊ ꝑ ꝯn̄s plures filiī. vl' plures
sp̄us sci. ꝯn̄s sīm ḡ ⁊c̄. Hic ꝯcordant
oēs theologi i ꝯcl'one negatiā. sȝ opȝ
vidē an ista sola fide teneat̄. an ꝑ rōȝ
Ad ipaȝ aūt diuersi diuersas afferūt
rōes. ꝑ̄ ḡ tangent̄ rōes aliquoꝝ q̄ ad
ꝯcl'onē istā ponūt̄. 2⁹ dicet̄ q̄d magl
circa h̄ vr̄ eē tenendū. 3⁹ q̄daȝ dubia
occurrētia excludent̄. De ꝑ̄ apponunt̄
ad h̄ q̄tuoꝛ rōes. p^a est ista. oīs forma
eiusdē spēi siue qđ magl ꝓprie dr̄ i di
uinis eiusdē rōis nō multiplicat̄ nisi
b̄m mā̄ȝ. mā aūt i diuinis eē nō pōt. vn̄
in diuinis nō ē nisi vnica filiatō subsi-
stēs. sic albedo subsistēs n̄ pōt esse nisi
vna. 2^a rō. de⁹ oīa itelligit ⁊ vult vno
actu simplici. ḡ nō pōt eē ibi nisi vna
p^a ꝓcedēs ꝑ modū vbi. ⁊ vna ꝑ mo
dū amoꝛis. 3^a rō. q2 p^e ꝓcedūt nālit̄.
nā aūt dētinat̄ ad vnū ḡ ⁊c̄. 4^a rō. ex
h̄ est ꝑfcūs fili⁹. q2 tota filiatō diua in
eo ꝯtinet̄. nō ḡ pōt ibi eē aliq̄ alia.
Prima rō vr̄ eē trāscēdens ⁊ assumē
du^m siue sīm b̄ȝ multos. Illa. n. ꝓpō
ma. s. q̄ forma eiusdē rōnis nō multi-
plicat̄ nisi b̄ȝ mā̄m. q̄ b̄ȝ eos eq̄ hēret
locū de angelo sic de deo. aut itelligitur
sic. q̄ forma q̄cūq̄ȝ imālis sit de se hec
siue ex rōe sue q̄dditatis. sic de⁹ deitate
ē hic. ita q̄ nihil aliō intelligē⁹ nisi dei
tatē. ē ꝯ̄dic⁹ formal' deū n̄ eē hūc. Aut
itellr̄ sic. q̄ q̄ȝuis foꝛ^a imāl' aliq̄ nō sit
h̄ foꝛ^r sua q̄dditate tn̄ ipa i re mltipli-
cari n̄ pōt. q2 vnica foꝛ^a tal' singl'arl
sig̃ta hȝ i se totā entitatē illi⁹ foꝛ^e ⁊ in
tēsiue. ⁊ extēsi^e. Si itellr̄ ꝑ̄⁹ seq̄t̄ q̄ rō
foꝛ^e specifi^e i angel' icludit repug̃ntiā
imo ꝯ̄dictōem ad plurificari realr̄. ⁊
ita sic n̄ stat cū ꝯceptu hoīs qđ ꝯcipia
tur irrōnalis. vl' cū ꝯceptu dei. qđ cō
cipiat̄ tanq̄ā indifferens ad plures
deos ita non stat cū ꝯceptu talis spēi
qđ ꝯcipiat̄ plrificabil' ⁊ ꝑ ꝯn̄s q̄cūq̄ȝ

ꝓsuerunt spēz angeli causa posse plu
rificari. habuerunt in intellectu suo
ꝯcept⁹ formalit̄ repugnātes. qꝛ ꝯceᵐ
talis spēi ⁊ plurificabilis. ⁊ p ꝯn̄s qui
cūq; ꝯceperūt ibi eē rōez vlis simplr̄
.s. dicibilis de plurib⁹. imo ꝯcipiē⁹ nāz
ī tali vlitate: īcludit̄ i illo ītellc̄u repu-
gnāᵃ formal' int̄ ob3 inteᵐ ⁊ moduz
ꝯcipiēdi. Istud ꝯn̄s non vr̄ ꝓbabile
cū mlti theologi ⁊ catholici sic ꝯcipiē
tes nām angelicā ⁊ spēz sic alij sine oī
repugnātia ꝯceptuū ꝯcessert ibi plu
rificatōez ⁊ vlitatē pdictā. Sci aūt vi
dent̄ ad hāc ptē declinari sic Dam. i
elemētar. c. iz dicēs. ꝙ vnicū ē cōicabi
le ⁊ icōicabile. ip̄i⁹ aūt ꝙ vni⁹ spēi cōi
catio. ⁊ ip̄a btā nā in trib⁹ ꝯsistit hypo
stasib⁹. ⁊ sequit̄ post hoc. ſ3 vnūquēz
ordinē angeloꝝ ⁊ virtutū dn̄tes hy-
postases ꝯdidit. nō soluz hoc. s3 etiā ſ3
vnāquāq; spēm. vt vtiq; cōicātes ad
iuicez nāz gaudeāt ad inuicez. ⁊ nāli
bitudine ꝯtēplati. ad inuicē secure ⁊ ai-
cabilr̄ disponāt̄. h̄ Dam. Et articuli
dāpnati tres. vident̄ istū articulū pᵃ
facie reprobare. vn⁹ est a dn̄o stephaᵒ
ꝯdēpnat⁹. q dic̄ sic. ꝙ qꝛ itelligētie nō
hn̄t nāz de⁹ nō posset eiusdē spēi facere
plures. error. z⁹ ꝙ de⁹ nō pōt multipli
care ididua sub vna spē siū mā. error.
z⁹ ꝙ forme nō recipiūt diuisiōez nisi ſ3
māz. error. nisi itelligit̄ de formis edu
ctis de poᵃ mē. si det̄ z⁹ inte⁹ ꝓpōnis tc̄
sequit̄ ꝙ nā specifica michael' de se nō
est hec. ḡ non repugnat sibi ꝯdictorie
nō esse hanc vl' nō esse in hoc. p illā ḡ
potētiā q̄ pōt in quodlib3 qd̄ nō iclu
dit ꝯdictōem pōt nā illi⁹ fieri ⁊ nō in
hoc. dicer̄ forte ꝙ nō posset stāte illo.
h̄ nō excludit ꝓpoᵐ. ⁊ tn̄ est falsuz. pᵐ
p3. qꝛ destruat̄ iste ⁊ tūc fiat nā i alio.
nō ḡ oīo ē nccē michaelez eē hūc vni-
cū. zᵐ p3. qꝛ que sil' sunt in poᵃ actia
agent nec int̄ se repugnāt illa pn̄t sil'
esse in effectu. hi⁹ sunt iste michael ⁊ iᵉ
michael si nā nō est de se hec. Esto etiā
ꝙ z⁹ inte⁹ eēt ver⁹. saltē ad ꝓpoᵐ ha-
bem⁹ ꝙ ista ꝓpō forma eiusdē rōnis
nō pōt plurificari nisi p mām nō cō-
cludit oīodā ipossibilitatē plrificatōis
filiatiōis i diuis. cū tn̄ illa plrificaᵒ sit
ipossibilis simplr̄ includēs ꝯdictiōem
Ista ḡ ꝓpō nō ꝯcludit ꝓpoᵐ. s. ꝯclōez
quā tenem⁹ sicut ip̄a ē vā nisi accepta
ſm pᵐ inteᵐ. q rōnabilr̄ vr̄ multis eē
fals⁹. vt dictū ē. Nō ē. n. doctrina ꝯue
niēs ꝯclōnem certissimā ⁊ summe ne-
cessariā tenē ꝓpter rōes nimis gn̄āles
q̄ vident̄ mltis hr̄e plures istātias. ¶
Preterea istat̄ de aīa itellectia q̄ pri⁹
nā ē termin⁹ creatōnis q; ifundat̄. pᵒ-
mus aūt t̄in⁹ creatōis vt tal' formaʳ
ē h̄. ḡ aīa nālr̄ pⁱus est h̄. q; vnit̄ mē. ⁊
pari rōe de ista aīa pri⁹ nā ē h̄ q; vnit̄
mē. vn̄ ista aīa ē hec sua ꝓpria singula
ritate. ⁊ inde est nō illa. ⁊ p ꝯn̄s pᵃ di
stinctōe singlarit̄ distinguit̄ a singla
ritate distincta ab illa. ḡ disticte st̄ iste
aie pri⁹ nā q; vniūt̄ mē. n̄ ḡ pᵉ ⁊ pᵒ di
stiguūt̄ sua mā. pᵃ ꝓpō ꝓbat̄ qꝛ illd̄
qd̄ sine ꝯdictōe pōt eē sine aᵒ ⁊ n̄ eꝯᵒ
ē pri⁹ nālit̄ illo. h̄ accipit̄ 5ᵒ methaᵉ. c
de pori. Aliq̄ ingt ſm nām ⁊ subaz st̄
pora. quecūq; ꝯtingit esse sine alijs. ⁊
illa nō sine illis. ⁊ i fine capli ad istuz
modū reducit oēs mōs poris. Et i. 7
methaᵉ. esse ingt sube ē pᵐ oiuz. ⁊ h̄ p
bat. alioꝝ. n. nulluz ē sepabile a suba.
Aīa aūt nō solū ſ3 subaz ⁊ eēntiā s3
ſ3 exn̄iaz ⁊ vt t̄in⁹ creatōis diuine. pōt
eē sine mā. ḡ pōt eē siū h̄ ꝙ vniat̄ mē
nulloᵒ aūt pōt eē i mā nec p creatōez
nec aliquoᵒ q̄lit̄cunq3. nisi ip̄a sit hec
ꝓpria singularitate. seq̄t̄ ḡ ista ꝓpō pᵃ
q̄ fuit hic ꝓbāda. Si dicat̄ ꝙ nō ē h̄
sic p mām. s. p vnionē actualem vel p
eē actuale in ip̄a. s3 p aptitudinē eēndi
ī ip̄a mā. ⁊ ip̄a nō ē por illa aptitudie
Istud nō euadit arᵐ. qꝛ nā ip̄a abso
luta ē prior nā ip̄a aptitudie. qꝛ h̄ aīa
h3 aptitudinē hāc ad hoc corp⁹. ⁊ illi
aīe repugn̄t aptitudo hi⁹ ad corp⁹ hoc
⁊ ꝯuēit sibi alia aptitudo ad alid̄ cor⁹
Tūc arguo sic. qd̄ ꝯuēit huic ⁊ repu
gnat alij non conuenit huic pᵉ ſm il-
lud quod est cōmune istis. vel saltem
preexigit distinctionem in istis neces-
sario. s. huius ab illo. hec aptitudo cō
uenit huic ⁊ repugnat illi. ergo neces-
sario preexigit distinctionez huius ab
illo. ḡ pᵐa distinctō nō est p aptitudi
nez. nec pᵐa singularitas h⁹ ⁊ illius.

Cõfirmat᷑.rõ aptitudis formalr lo-
quẽdo nõ ẽ ad se.nec ẽ rõ entis i actu
pᵐ ꝓbat᷑.q₂ si itelligeret᷑ ad se.ğ posset
itelligi ⁊ ñ ad aliõ vt ad t᷑inu₃.2ᵒ etiã
ex ħ p₃.q₂ aptitudo posset eẽ ad t᷑inũ
nõ exñtẽ.qõ aũt nccio exigit aliqd ñ
exñs.ipm est nõ exñs in actu.nũc aũt
hec aĩa ẽ singulare absoᵐ ⁊ singula-
ritate absoluta.⁊ singularitate i actu.
⁊ singl'aritate actuali. ğ aptitudo ñ ẽ
rõ formal' sue singl'aritatꝭ. Ex ista istã
tia de aĩa hic hẽt᷑ ꝙ nõ ẽ oĩo nccĩum.
ħ ẽ cᵒ oppoᵐ includit ꝯdictõe₃.ꝙ for
ma eiusdẽ rõis nõ põt plurificari sine
mã realr.⁊ l₃ hẽat aptitudinẽ ad ma
teriã tñ pri⁹ nã h₃ plurificatõe₃. ğ pᵃ
rõ plurificatõis nõ ẽ mãlitas gnãlr.⁊
ꝙ imãlitas nõ sit pᵃ rõ forme eiusde₃
rõis eẽndi hãc nec mãlitas pᵃ rõ plu
rificatõis i forᵃ.ꝓbat᷑.q₂ q̃ aliqd ẽ in
actu ex cã₃ ⁊ inteᵐ.eo ẽ ħ p̊. q₂ sic eẽ
nõ ꝯpetit nisi huic.imo vl'itas siue ñ
ħ nõ põt alicui ꝯpetẽ nisi i intellectu
nũc aũt q̃cũq₃ entitas p̃cipue absoᵃ se
ipa p̊ ẽ in suo eẽ.q₂ seipa p̊ recedit a ñ
eẽ ad eẽ. q₂ l₃ m'ta ꝯcurrãt ad suũ eẽ
sicᵗ mã ad eẽ forᵉ ⁊ forᵃ ad eẽ mẽ. tamẽ
nᵐ ꝯcurrẽs ẽ sibi pᵃ rõ eẽndi i suo eẽ
ğ seipa p̊ ẽ ħ. ⁊ p ꝯñs filiatõe₃ diua₃
eẽ hãc.accipiet᷑ p̊ ex rõe filiatõis talis
ñ ex imãlitate q̃ tñ aliqd ponit vl' ex
cludit aliqd annexũ ꝓprie singl'aritati
Cõfirmat᷑ ħ p auctẽ₃ q₂ mã ñ ẽ pᵉ cã
forᵉ l₃ sit mã forᵉ.ſm Auicẽ.⁊ nulloᵒ
vr᷑ aliqd eẽ ħ p illõ qõ nõ ẽ pᵉ ei⁹ cã.
⁊ ħ est intentõ phi.iz.methaᵉ.c.3.vbi
vl't ꝙ tã cã mãl' q₃ formal'.⁊ efficiens
hñt vnitatẽ ⁊ distinctõne₃ specificã ⁊
nũeralẽ ꝓportõatã ipis p̃ncipiatꝭ.ho
rũ inqt q sᵗ in eadẽ nã diuersa nõ spẽ
supple sᵗ p̃nᵃ.⁊ subdit.s₃ q₂ singl'ariũ
aliõ tua mã ⁊ mot⁹ ⁊ mouẽs ⁊ spẽs
nũero.rõe ãt vl'i eadẽ.ħ ille.vtrũq₃.n.
pᵉ p̃nᵐ ꝯpositi o₃ hr̃e idria₃ ꝯsil'e₃ in
orie ꝯpoiti.⁊ dẽtinatõ₃ sil'e₃ dẽtinatõ
ni ꝯpoiti.q₂ n₃ idrñs ꝯstat ex dẽtina
tis.neq₃ dẽtinatu₃ ex idrñtibus idria
vl'itatꝭ. ğ frustra q̃rit᷑ rõ singl'aritatꝭ.
⁊ hoc pᵃ ratõ singularitatꝭ dẽtinate p
aliqd extrinsecũ.tanq₃ p p̃nᵐ forma-
le.quocunq₃ extrinsecu₃ sit cã aliq̃lis

ꝯcõitans.q₂ sp o₃ ꝙ pᵃ rõ formal' sin
gularitatꝭ signate.sit p aliqd pᵉ intri
secũ singl'ari. De 2ᵃ rõe.ꝯñia ẽ eptiᵃ
⁊ vr᷑ isti ꝓpõi initi. vbi nõ põt eẽ nisi
vnic⁹ act⁹ itelligẽdi ibi nõ põt eẽ nisi
vnicũ v̊bũ siue vnicũ dicẽ.ħ ꝓpõ gr̃a
mẽ v̊itatẽ h₃ in itellectu creato.nõ q₂
illo actu itelligẽdi ꝓducit᷑ v̊bu₃.sicut
alias dicet᷑.imo actu dicẽdi qui nõ ẽ
aliqs act⁹ intelligẽdi.s₃ q₂ oẽ intelligẽ
i nobis exp̃ssu₃ ẽ p actũ dicẽdi ⁊ p oẽ
dicẽ exp̊mit᷑ aliqõ itelligẽ. ⁊ p aliud
dicẽ aliõ itelligẽ.iõ si vnicu₃ ẽ itelligẽ
vnicũ ẽ dicẽ.s₃ ista ꝓpõ oĩo nõ h₃ rõ₃
v̊itatis i deo.q₂ nõ oẽ itelligẽ diuũ ẽ p
aliqõ dicẽ.imo itelligẽ pat᷑nũ respcũ
cuiuscũq₃ obi nõ ẽ p aliqõ dicẽ. ⁊ iõ
poss₃ pr᷑ q₃ᵐ ad ħ.hr̃e itelligẽ vnicu₃
respectu oĩum oboꝝ. l₃ hr̃et singl'a di
cere respectu singuloꝝ oboꝝ.si singu
la oba hẽrent ꝓpria v̊ba. Uel hr̃ hec
ꝓpõ nõ vr᷑ nccĩa gr̃a forme.q₂ lic₃ in
vno nõ fit nisi vna forma absoᵃ eius-
dẽ rõis.ip₃ tñ põt hr̃e plures ꝓductõ
nes actiuas pluriũ t᷑inoꝝ. Exᵐ.l₃ sol
vna luce sit luiosus.tñ põt hr̃e plures
act⁹ illuĩandi. Intelligẽ aũt ẽ pfcõ in-
telligẽtis.⁊ forte forma absoᵃ.saltẽ est
pfcõ inexñs opanti. nõ aũt ꝓductio
alicui⁹ t᷑ini.dicẽ aũt dr᷑ actio ꝓducti-
ua t᷑ini.nõ ğ gr̃a forme sequit᷑ si intel
ligere nõ plurificat᷑.ğ nec dicẽ. Sed
dicet ꝙ dicẽ nõ est act⁹ trãsiens sicut
illuĩare.imo t᷑in⁹ ei⁹ ẽt man₃ i eodẽ in
tellectu.si ğ itelligẽ q₂ imanẽs ñ ẽ nisi
vnicũ i itellcũ diuo.pi rõne ñ erit nisi
vnicũ dicẽ. Istõ q̃dẽ veꝝ ẽ.qõ ẽ vᵐ
dicẽ i itellcũ diuo sic vᵐ itelligẽ. s₃ q̃-
rẽti rõe₃ o₃ ꝓbare ꝯñia₃.q.n.poneret
filiũ in diuis dicere.poneret duo dicẽ
vnu₃ pr̃is.⁊ alterũ filij.q₂ non eodem
actu dicendi filius ꝓducit᷑ ⁊ ꝓduc.
⁊ tamẽ non poneret nisi vnu₃ intelli-
gere q₂ intelligere est cõicabile in di-
uinis sicut ⁊ quodlib₃ essentiale.⁊ iõ
p quoscunq₃ actus notionales cõica
ret᷑.semp ipm esset indistinctũ.⁊ tamẽ
ibi actus essent distincti.sicut mõ eẽn
tia est oĩo eade₃ q₃uis cõicet᷑ plurib⁹
ꝓductiõibus magis distinctꝭ q₃ eẽnt
duo dicẽ.q₂ distinctꝭ h₃ rõe₃ formalẽ

Jsta tñ ꝓpõ inteꝰ hñs vnũ itelligẽ hꝫ
vm dicẽ. vã ẽ i intellcũ creato grã mẽ
ꝑ tãto ꝙ intelligẽ ẽ ibi tͥinꝰ formalis
actꝰ dicẽdi. ⁊ ita verũ ẽ ibi ꝙ alterius
actꝰ exꝑmẽdi. aliꝰ ẽ tͥinus formal̃ ꝓpͭ
limitatõez ipiꝰ tͥini. Jsta rõ nõ tẽt i di
uinis. qꝛ tͥinꝰ formal̃ actꝰ exꝑmẽdi est
illitatꝰ ⁊ iõ nõ oꝫ ꝙ distiguat̃ ꝑ disti-
ctõez actuũ exꝑmẽdi. q sͭ actꝰ ꝑsona-
les. Tñ vr̃ ꝙ ista ꝓpõ vbi vnũ itelligẽ
ibi vm dicẽ posset hr̃e aliq̃ꝫ euidẽtiaꝫ
ꝯpanꝰ ad oba. qꝛ ille inteꝰ q põt vno
actu itelligẽdi ꝯꝑhẽdere plr̃a. pari rõe
põt vno actu exꝑmẽdi exꝑmẽ notitiã
decl̃atiaꝫ pluriũ. ⁊ tũc tm̃ ex illa ꝯñia
hẽt̃ ꝙ i diuinis ñ ẽ aliõ ⁊ aliõ dicẽ ꝓpͭ
distinctõez oboꝝ sicͭ nͤ aliõ itelligere
Sꝫ vlt̃ ad hñdũ tom ꝓpom. oꝫ ꝓbare
ꝙ ñ ẽ ibi aliõ dicẽ respectu eiusdẽ obi.
⁊ ħ vl' alteriꝰ pͤ dicẽtl vtpote si ponat̃
fi dicẽ suũ vbũ. vl' eiusdẽ pͤ vtpote si
ponat̃ pr̃eꝫ dicẽ aliud vbũ. De 3o
rõe. ista ꝓpõ nã detͥinat̃ ad vnũ nõ cõ
cludit ꝙ tm̃ posset vnica pͣ nãlit̃ siue
ꝑ modũ nẽ ꝓduci. qꝛ nõ som nã speci
fica eadẽ. sꝫ nã vnica i vno singulari.
põt esse ꝑnm ꝓductm̃ pluriũ nãlit̃. sicͭ
de igne ꝓducẽte plures ignes nãlr̃. Est
ḡ inteꝰ hꝰ rõis nã detͥinat̃ ad vm non
qdeꝫ ad vm ꝓducibl'e. vm inq̃ꝫ nũero
siue singl'are sꝫ detͥinat̃ ad vnũ detͥina
tũ modũ ꝓducẽdi. qꝛ nõ ẽ ibi ꝑnm in
detͥinatũ respectu oppositoꝝ sicͭ volũ
tas. Si dicat̃ ꝙ iõ nã põt eẽ ꝑnm plu
riũ ꝓductoꝝ ꝑ mom nẽ. qꝛ ꝓducit de
pluribꝰ materijs. ⁊ iõ ꝑexigit plr̃a op
posita de qbꝰ ꝓducit. hic aũt ꝓducẽs
nõ ꝓducẽ de aliq̃ opposito. nͤ ẽt ꝑñt plu
res eẽ maͤ de qbꝰ fiãt ꝓductões. ħ nõ
obstat qꝛ si agẽs nãle qõ hꝫ i v̾tute sua
actia effcm̃ suũ ꝑtialr̃ q̃ꝫtũ ad formaꝫ
põt in plura ꝓducibilia. mlt̃o magis
agẽs illud qõ in v̾tute sua actia effcm̃
totalit̃ nullã mãꝫ ꝑsupponẽꝰ põt i ea-
dẽ vel in tot ꝓducibilia. qꝛ pͬcõ v̾tutꝭ
actiẽ in hñdo effcm̃ totalit̃ nõ limitat
ipm respectu ꝓducibiliũ. nũc aũt ꝑ te
agẽs nãle qõ hꝫ in v̾tute sua actia ef-
fectũ suũ ꝑtialr̃. s. q̃ꝫtuꝫ ad formã. põt
idẽ manẽs plura ꝓducibilia vniꝰ spẽi
ꝓducẽ. ḡ silr̃ posset si hẽret effcm̃ suuꝫ

totalr̃ i v̾tute sua actia nulla. s. mã p̾e
supposita. Et illõ pꝫ mãifeste. qꝛ sicut
agens vniꝰ spẽi põt gnãre mlt̃a sil̃. ita
⁊ deꝰ creare. nõ ḡ solũ ꝑ hoc ẽ possibili
tas respectu pluriuꝫ possibiliũ ab eodẽ
ꝓductio ad eadeꝫ ꝓducẽda. qꝛ ꝓdu
cit vl' ꝓducẽ põt de pluribus ꝑncipijs
passiuis. sꝫ ꝓpͭ rõem ipiꝰ poͤ actiue. ⁊
ꝓpͭ cõitateꝫ siue pluralitatẽ tͥini ꝓdu
cibil̃. oꝫ ḡ ad ꝓbandũ vnicũ eẽ tͥinuꝫ
ꝓductiõis vel ẽt eẽ ꝓductionẽ vnius
rõis. ꝓbare ꝙ tͥinus ꝓductiõis nõ ꝑt
ꝯpetere pluribꝰ ꝓductõibꝰ eiusdẽ rõis
siue ꝓductõ fuerit de aliq̃ siue de nullo
siue ꝑnm sit nã siue nõ. De 4a rõe
filiꝰ est ꝑfectꝰ deꝰ ⁊ tñ nõ hꝫ ditateꝫ oĩ
mõ hñdi eã. imo põt ditas hr̃i ⁊ si nõ
alia. tñ in alio supposito. ⁊ alio mõ ha
bẽdi eã. ḡ ex ħ qõ ẽ ꝑfectꝰ fiꝰ intẽsiue
sicut ẽ ꝑfectꝰ deꝰ. nõ sequit̃ ꝙ hẽat oẽꝫ
filiatõeꝫ possibilẽ extẽsiue vl' saltẽ non
oĩ mõ possibili. Jn filiatõe aũt cũ non
sit eadẽ cõicabilis pluribꝰ. nõ oꝫ disti
guere int̃ alietatẽ filiatõnis ⁊ aliũ mo
dũ hñdi. imo sicut ditas põt eẽ ꝑfecta
in aliq̃ ⁊ tñ alioꝰ hr̃i in alio. ita filiatõ
põt eẽ ꝑfecta in aliquo ⁊ tñ alia habe-
ri in alio. Ad ꝯcl'onem negatiuã ap
ponit̃ ratõ talis a qbusdã. Si tota fe-
cũditas ordinaª ad gnãtioneꝫ filij sit
exhausta in vniꝰ filij gnãtione. ipossi-
bile esset cũ illo aliũ gnãri. qꝛ ille aliꝰ
gnãretur sine oĩ fecunditate ordinata
ad filij gnãtionem. sꝫ in deo tota fecun
ditas ordinata ad filij gnãtionem ex-
haurit̃ in vniꝰ filij gnãtõne. qꝛ vnico
actu gnãndi semꝑ manente ꝓducitur
vnꝰ filius semꝑ manẽs ⁊ ex eodẽ semꝑ
vniformit̃ se hñte. nõ posset ḡ restare fe
cunditas ad alterius filij gnãtionem.
nisi possent sil' eẽ due ꝓductiones oĩo
eiusdẽ rõnis ⁊ ex eodem. qõ est ipossi-
bile. sicut ipossibile ẽ vnã ⁊ eãdẽ mãm
siml' moueri pluribꝰ motibꝰ generatõ
nis vel alteratõnis ꝯm idem ꝯm spẽm
differentibꝰ aũt ꝯꝫ nũerum. ⁊ hoc iux
arteꝫ philoso. qui detͥinat. 5o. phy. non
esse possibile ꝙ ideꝫ siml' moueat̃ plu
ribꝰ motibus ꝯm eandeꝫ specieꝫ motꝰ
habet̃ ḡ hor ꝙ in diuinis in generatõ
ne filij exhauritur tota fecunditas ad

gnātōem filȳ. q̄ꝛ actꝰ ille sp manēs . est
ex eodē sp vniformiť se hñte. Confir-
mať p exͫ. si vnꝰ hō hēret vnicū sem
⁊ ñ eēt possibile aliō. ꝙ ad gnātōꝫ hoīs
⁊ de illo seie sp eēt iste filiꝰ genitꝰ. ipossi
bile eēt aliū filiū gnāri. Hic hr̄ formā
do arᷓ sic. actꝰ adequatꝰ p̄nᵒ ⁊ sp stās
nō ꝯpatiť secū aliū eiusdē rōis ab eod
p̄nᵒ actiuo. Actꝰ vnicꝰ gnātōis i diui
nis ē adequatꝰ suo p̄ncipio ⁊ sp stat g̃
2ᵒ. De p̄ᵃ rōe. vbū illd exhauriť si ꝓ-
prie accipiať sic accipiť i corpalibus
denotat nihil illius qd̄ exhauriť rema
nē in illo in ꝙ p̄fuit. vt pꝫ de aq̄ in pu-
teo. istoᵒ nō pōt itelligi i ꝓposito. q̄ꝛ fe-
cūditas nō exhauriť sic p ꝓductiōeꝫ
filȳ. qn tota ipa eadē sp manet i p̄re. g̃
oꝫ ꝙ hꝫ alterā silitudinē intelligiť. vt
vel dicať exhauriri ꝓ q̄to ꝙ nō ma-
net in p̄re ad aliū actū ꝓductiōis vel
gnātiōis alterꝰ filȳ sic si nō maneret
aq̄ in fonte q̄tū ad aliū actū potatōis
posset aliquoᵒ dici exhausta p actū po
tatiōis. ꝯcediť g̃ aᵒʳ q̄ꝛ exhausta istoᵒ
tota fecūditate ordinata ad gnātiōem
filȳ nō posset aliꝰ gnāri. sꝫ illā minorē
ꝙ i diuinis sic exhauriť in gnātōe vniꝰ
filȳ tota fecūditas q̄ est i diuinis ad ge-
neratōeꝫ filȳ. oꝫ ꝓbare. Innuiť aūt ꝓ
batō eiꝰ p hoc ꝙ gnātio ista sp stat ⁊ ē
de eodē p̄nᵒ q. de ꝙ. ⁊ de eodē p̄nᵒ q. pas
siuo. ⁊ iō nō p̄nt eē silʼ plures ꝓductō
nes. sic nec plures motꝰ. Cōtra istaꝫ
rōeꝫ ꝙ nō ꝯcludit sufficienť ꝓpositūꝫ
pōt argui sic. quecunqꝫ poᵃ posset hr̄e
aliū actū si ille actꝰ ñ staret sp. illa sim
plr̄ pōt hr̄e aliū actū sꝫ poᵃ gnātiua i
diuinis p te solū ex hoc nō pōt hr̄e aliū
actū. q̄ꝛ ille actꝰ sp stat. g̃ illa poᵃ abso
lute pōt hr̄e aliū actuꝫ. ita ꝙ in h̄ non
ē ꝯ̄dictio. sꝫ si pōt hr̄e aliū actuꝫ. g̃ ne
cessario hꝫ. nihil. n. ē ibi possibile. s. ꝙ ñ
icludit ꝯ̄dictōeꝫ qn sit i actu. g̃ ibi sūt
in actu plr̄es gnātōes. ꝯᵒ falsa. g̃ alte
ra p̄missaꝝ. nō aᵒʳ. g̃ bᵒʳ. ꝙ vr̄ eē acce
pta ex rōe argumēti tui. ꝓbō maiorē
rōe ⁊ exᵒ rōe sic. poᵃ nāliť p̄oꝛ est actu
q̄cq̄d aūt nō repugn̄t p̄ori nālr̄ nisi p il
lud qd̄ ē posteriꝰ nāliť. simplr̄ nō repu
gnat sibi. q̄ꝛ ꝯ̄dictio simplr̄ nō ē alicꝰ
ad p̄riꝰ p hoc ꝙ illd hꝫ ꝯ̄dictiōem ad

Repugnantia

posteriꝰ nā. si g̃ actꝰ aliꝰ nō repugnat
poᵉ nisi q̄ꝛ poᵃ sp est sub isto actu. abso
lute nō repugn̄t poᵉ aliꝰ actus. ⁊ ita sine
ꝯ̄dictōe simplr̄ pōt aliꝰ actꝰ sibi ꝯpe-
tere. Exͫ hēmꝰ si sol illuiaret vniuer
suꝫ vna illuiatōe adeq̄ta sibi intēsiue.
q̄ꝛ. s. ita pfcē sicut posset illuiare. ⁊ ex-
tēsiue. q̄ꝛ. s. illa illuiatio esset totꝰ illuia
bilis qd̄ posset esse illuiaͫ a sole. si ille
actus sp staret. ita ꝙ sol nō posset hr̄e
aliā illuiatiōem. h̄ nō eēt. q̄ꝛ simplr̄ re
pugnat soli vt est p̄nciͫ illuiatn̄ ꝙ sit
p̄nͫ alterꝰ illuiatiōis. imo soluᵒ ex h̄
qd̄ totale suū passiuuꝫ ē ꝓportionabi
liť actuatū. absolute g̃ soli ē ꝯpossibilʼ
alia illuiatō. ⁊ p ꝯn̄s si sol nccīo cāret
oēꝫ illuiatōꝫ quā posset cāre. sol hēret
aliā illuiatōeꝫ i actu. nūq̄ꝫ ē g̃ nccitas
illiꝰ simplr̄ vnice ꝓductōis nec ē nccī
tas istiꝰ vnitatis ex hoc ꝙ vna ꝓducᵒ
sp stat. Confirmať ista rō. q̄ꝛ si poᵃ ex
rōe sui nō nccīo detinať ad istū actuꝫ
sꝫ tm̄ᵒ ex h̄ ꝙ iste actꝰ sp stat elicitus a
poᵃ. illa poᵃ absoᵉ vt p̄oꝛ actu posset
extēdere se ad aliū actū. g̃ irrōabile vr̄
ꝙ ille actꝰ magis eēt ab ista poᵃ q̄ꝫ iste
⁊ p ꝯn̄s cū neuť posset eē minꝰ nccīꝰ
altero. vel vťqꝫ silʼ ē a poᵃ vel neuter.
Ur̄ g̃ q̄tū ad istā rōem qd̄ nec p h̄ ꝙ
actꝰ sp stat. nec p hoc ꝙ vna poᵃ non
pōt siť pfici diuerſ actibꝰ. hēť ꝯᵒ rōis
sufficienť ꝓbata. sic ipa ē v̄a. imo oꝫ ꝓ
bare ꝙ sic ē nccitas ad vnā ꝓductōeꝫ
vniꝰ rōis. qd̄ si p ipossibile illa nō sp
staret vlʼ nunq̄ꝫ eēt adhuc nᵃ alia pos-
set hēri in diuinis eiusdē rōnis. vt quē
admodū si hic p̄r nō eēt in diuinis oio
ꝯ̄dictio eēt dicē p̄rēꝫ i diuinis. ita si hic
p̄r hac gnātione nō gnāret vlʼ p ipos-
sibile gnāret actu trāseūte ⁊ nō stāte.
nullā aliā gnātōeꝫ posset hr̄e. q̄ꝛ ñ po
sita absoluta ⁊ oioda nccitate ad vni-
cā ꝓductōꝫ. ibi possibilitas poniť ad
aliā. ⁊ p ꝯn̄s nccitas. q̄ꝛ quicq̄d ē ibi
possibile ē nccīuꝫ. Ex h̄ pꝫ ꝙ 2ᵃ rō de
adequatione abbreuiās istaꝫ nō con-
cludit. q̄ꝛ aut aᵒʳ accipit adequationē
intensiuaꝫ tantū. vel extensiuam ⁊ in
tensiuam. si intensiuam tantuꝫ. ex tali
adeq̄tōe ñ ꝯcludiť ꝙ sit vnica ꝓducᵒ
possibilʼ. imo alia pōt eē possibilʼ lꝫ nō

potentia

Adequatio

sil' stās. bēt' g̃ tm̄ φ vnica ē possibilis
sil'. s3 vbi nō bētur de vnica ꝑductiōe
possibili nisi sic φ alia nō sit sil' possibi
lis. ibi nō bēt' qn alia sit simplr possi-
bil'. ⁊ p ꝯn̄s in ꝓposito nccīa simplr.
Si accipiat' adequatio 2ᵉ ꝰ bᵒʳ nō ꝑ
bat'. nisi forte initat' isti. φ vnica ꝑdu
ctio sp stat. ⁊ de boc tactū ē sup̄.

De secūdo arti.

dico φ ista ꝯᵒ in diuinis nō p̄nt eē plu-
res ꝑductōes eiusdē rōis. nō sola fide
tenet'. s3 ēt rōne nccīa ondit'. Et potest
formari rō p̄ deducendo ad ipossibile.
2ᵒ ostēsiue. 2ᵒ pōt ꝯfirmari ꝓpositū ex
intētione pby. Format' g̃ rō sic. si p̄nt
eē plures ꝑductōes eiusdē rōis. g̃ ⁊ i
finite. ⁊ si sic g̃ nccīo st' infinite. q2 nib
pōt ibi eē nisi nccīū. vltiᵃ ꝯn̄s ē ipossi-
bile manifeste. g̃ ⁊ priᵐ an̄s. pbō priᵉ
ꝯn̄ie aucte ⁊ rōe. aucta s ē Aug ꝯ ma
ximinū li. p̄. Absit vt iō potentior sit
pr̄ filio. vtputas. q2 creatorē genuit pr̄
fili' āt nō genuit creatorē. neq3. n. n̄ po
tuit s3 nō oportuit. ⁊ subdit q̄re n̄ opor
tuit. imoderata eēt diuina gnāᵒ si genit'
fili' nepotē gignēt pr̄i. q2 nisi ⁊ ip̄e ne-
pos auo suo ꝓnepotē gignēt. b3 vr̄a3
mirabilē sapiam ipotēs diceret'. sil'r ⁊
ille ⁊ ille ꝛc̄. Et subdit nec iplerer' gnāti
onis series. s3 sp alt' ex alt'o gignēt'. nᶜ
ēt pficēt vll' eā. si nō sufficēt vn' oīpo
tēs. b Aug. Ex ista intētiōe Augl. bēt'
φ si vna ꝑsona ꝑducta ꝑductōe tali
nō sufficēt ad ꝯplēdā vnā vl' totā ꝑ
ductōe3 i diuinis. pari rōe nec alia aliq̄
nec q̄tcūq3. ⁊ ita siue eūdo indirē3 φ fi
li' gnāret aliū fiᵐ. siue ꝯpando ad eā-
dē ꝑsonā pr̄is. qd̄. s. bēat istū fiᵐ ⁊ aᵐ
filiū. sp q̄ rōe ponit' pl'alitas pari rōe
seq̄t' ifinitas eiusdē rōis. ꝓbat' eade3
ꝯn̄ia p rōe3 sic. qcqd ē plurificabile ei'
dē rōis vl' ad pl'ra se bn̄s nō dētinat'
ex se ad certā pluralitatē. b ꝓpō p3. siū
ꝯpan' cōe ad sua singulaᵃ. siue cām
ad sua cāta. siue pr̄inᵐ ad sua p̄ncipia
ta. cōe. n. plurificabile eiusdē rōis non
dētinat' ex se ad certā pluralitatē infe-
riorꝝ. cā etiā nō dētinat' ad certa cāta
ex se. Ex bac ꝓpōe ꝓbata seq̄t' φ q̄d
cunq3 plurificabile eiusdē rōnis q̄tu3

plurifi cabile

ē de se pōt extendi ad infinita nisi deter
minet' aliūde. nec dētinari pōt p pr̄iᵐ
eiusdē rōnis siue ꝑductōis. g̃ si p ali-
qd̄ pr̄inᵐ in diuinis ꝑductiuu3 pōt eē
pluralitas ꝑductōnu3 eiusdē ratōnis
nō dētinat' talis ꝑductio ex se siue ex
suo pr̄inᵒ formali ad certā pluralitatē
nec ex boc nec ex illo repugnat sibi q̄
cunq3 pluralitas. g̃ vel poterūt eē infi-
nite. ⁊ p ꝯn̄s sunt infinite. φ est ꝯᵒ illa
ta. vl' fiet dētinatio taliu3 ꝑductionū
ex alio ad certā pluralitatē q̄3 ex se. vl'
p̄nciᵒ ꝑductiuo. s3 bic nō pōt dari vn̄
fiat ista dētinaᵒ nō. n. ab aliq̄ posterio
ri q2 a posteriori nō b3 aliq̄3 ētitatē. g̃
nec vnitatē nec certā pl'ralitatē. nᶜ ab
aliq̄ qd̄ ē sil' nā cū ꝑductōib'. q2 qua
rōe ipa ꝑductō q̄ ē vni' rōis nō deter
minat' ex se ad certā pl'ralitatē. pi rōe
nec illd̄ qd̄ ē sil' nā cū illa. nec ab aliq̄
priori. q2 illd̄ p̄' vl' ē pr̄iᵐ formale ꝑ-
ducēdi. vl' pr̄iᵐ ꝑducēs. qd̄ ē supposi
tū. a pr̄inᵒ formali ꝑductio n̄ pōt eē de
tinatō. vt p3 i ꝓbōe ma. q2 p̄nᵐ ꝑdu
ctiuū eiusdē rōis nō dētinat se ad cer-
tā pluralitatē ꝑductionū eiusdē rōis.
nec a suppoito ꝑducēte pōt dētinari.
q2 i tot ꝑductiōes pōt suppoᵐ ad q̄t
se extēdit p̄nᵐ ꝑductiū qd̄ ē i suppoᵒ
si g̃ n̄ ē dētinaᵒ a pte p̄ncipij formal' ꝑ
ductiui. nec ēt a pte ꝑducētl. Sic g̃ p3
ista ꝯn̄ia ad ipossibile. φ si possent ibi
eē plures ꝑductōes eiusdē rōnis. g̃ ⁊
ifinite. 2ᵒ argᵘ ōn̄siue sic. illd̄ nulloᵒ
ē pl'rificabile i diuinis qd̄ n̄ pōt dētina
ri aliquoᵒ ad aliq̄3 certā pl'alitatē eius
dē rōis. s3 ꝑductio eiusdē rōis i diuinis
nulloᵒ pōt dētinari ad certā pl'aritatē
aliq̄3. g̃ nulloᵒ ē pl'rificabil'. qd̄ ē ꝓpoᵐ
ma. p̄ exponā. 2ᵒ ꝓbabo eā. certā pl'ra
litatē dico vtputa dualitatē t'nitatē q̄
t'nitatē vl' aliq̄3 aliā datā. oīo dētinari
ad certā pl'alitatē. dᵒ φ ipossibile ē illā
excedē ⁊ n̄ q̄lit'cūq3 ipossibile a poste-
riori l' a sili s3 icludēs māifeste ꝯdictō
nē. maiorē sic itellcām ꝓbo. si nō pōt
oīo dētinari q̄3ᵐ ē de se ad certā pl'ali-
tatē. g̃ q̄3ᵐ ē de se pōt in q̄tcūq3. q2 ꝯdi
ctōe3 n̄ icludit φ q̄3cūq3 pl'alitatē exce
dat ⁊ b i ifiᵐ. s3 nib pōt eē i diuinis pos
sibiᵉ sic vlē q̄3cunq3 pl'alitatē pl'ificari

q2 tunc nccio esset plurificatu3 vlt qs
cunqs pluralitatē. ⁊ ita eēt infinitū ,p/
batio mi.illud nō pōt oio ꝺt̄inari ad
certā plr̄alitate3 inferioꝝ3 eiusde3 ra
tōis qd nō nccio preexigit aliqua plu
ra alteri⁹ rōnis p que ꝺterminet̄ ad
certa3 pluralitatē. ,pductio in ꝺiuinis
non.nccio preexigit aliqua plura alte
ri⁹ rōnis p que ꝺterminet̄ ad certa3
pluralitatē.non g pōt oio ꝺterminari
ad certā pluralitatē. Isti⁹ rōnis ,pbo
ma.⁊ mi.ma.sic. si est plurificabile ei⁹
de3 rōnis nō ꝺt̄inatur ex se ad certa3
pluralitatē.hoc ꝑus ,pbatu3 est in ar/
guendo ad impossibile. tunc pari rōe
illa inferi^a vel singularia que st̄ eiusd
rōnis non habēt ex se certā ꝺtermina
tionē ad certā pluralitatē. q2 sic ignis
ex se nō ꝺterminat̄ ad certā pluralita
tē igniū.ita ignes singulares ex se nō
ꝺt̄inant̄ ad certū numeꝝ vt sint tot l'
tot ignes. plurificabile g eiusdē rōnis
si nccio ꝺt̄inet̄ ad certa3 pluralitatē
hoc ē p aliud nō p posteri⁹ nā. nec per
illd qd ē sil'nā.sicut ꝺictū ē.⁊ ꝺductū
ad ipossibile.g solo^a p ꝑus vl ꝑoꝛa nā
nō aūt p aliqd ꝑus eiusde3 rōnis.q2 si
cut ꝺictū ē pri⁹ ꝺducēdo ad ipossibile
illud ꝑus nō ē ꝺt̄ians ad certā plura
litatē illoꝝ q sunt eiusdē rōnis. habet̄
g ista ,ppō q illd ñ pōt oio ꝺt̄inari ad
certā plr̄alitatē qd nō pōt ꝺt̄inari p
aliqs pluralitatē ꝑoꝛē alteri⁹ rōis.b^or.
,pbat̄ q2 ille ,pductōes plures q ponū
tur eiusde3 rōnis nō ꝑexigūt nisi ꝑn^m
foꝛmale ,pducendi ⁊ ꝑncipiū ,pducēs
i neutro istoꝝ ē pluralitas alteri⁹ rōis
p quā ꝺterminet̄ ,pductio ad certam
pluralitatē nccio ꝑexacta.Q2 nō est in
ꝑncipio foꝛmali ,pducendi.p3. ex quo
ponunt̄ ,pductōes eiusdē rōnis. q ēt
nō in suppoito ꝑexigat̄ pluralitas al/
teri⁹ rōnis saltem p quā ꝺt̄inet̄ ,pdu
ctō ad certā pluralitatē.p3.q2 in tot ,p
ductōes pōt suppositu3 ad quot ꝑn^m
se potest extēdere. Ista rō ostensiua sic
,pbata pōt sic ꝯfirmari.ois plr̄alitas
necessario finita:est alterius rōnis. vel
si non alteri⁹ rōnis necessario ꝑexigit
aliqua3 alterius ratōnis p qua3 ꝺter
minet̄.omnis plr̄alitas in ꝺiuinis ne/
cessario est finita.est g talis vel talis.ß
non potest esse pluralitas ,pductionu3
eiusdem rationis tali vel tali modo se
habens.g nulla potest esse pluralitas
eiusde3 ratōnis in ,pductionibus. a^or
istius ratōnis ꝺclarata est in argumē
to ad ipossiblē ⁊ etj ostensiuo.b^or.ꝑmi
sylli satis ē manifesta.quia possibilitas
in ꝺiuinis ponit necessitatē ⁊ per ꝯñs
possibilis infinitas vl' non necessaria
certa finitas ponit necessariā infinita
tē.⁊ b^or. scōi sylli.hec.s.q ,pductiones
eiusde3 ratiōis nō possunt hoc modo
vel hoc se habē.p3. nō.n.sunt alterius
rōnis ex quo sunt eiusdē ratōnis. nec
preexigunt pluralitate3 alteri⁹ rōnis
p quā ꝺterminent̄.hoc ꝺclaratū est i
argumēto ad ipossibile. 3° ꝺclarat̄
iuxta intentione3 phi.12. metha^c.vbi
arguit q non pñt esse plures celi.quia
non pñt eē plura ꝑma mouentia. hoc
,pbat q2 quecunqs sunt numero mul
ta vnū autē spē.habēt mām.ꝑmū aūt
nō hab3 mām.est.n.actus purus. v^m
g ⁊ rōe ⁊ nūero ꝑmu3 mouēs ⁊ imo/
bile ens.ex hoc infert vnū g celu3.Ex
ista intentione philo. videt̄ ꝯfirmari
illa ꝑma ratō adducta in ꝑmo articu
lo.q.s.vnitas numeral' necessario cō/
petit cuilib3 foꝛme imāli eiusde3 rōnis
Sed ꝯsiderando intentione3 Aristo.
i ꝺiuersis locis ꝺiuersimode materiā
accipit. ⁊ ex hoc ꝯfirmari videt̄ nr̄m
,ppositu3 nec tam̄ illa ꝑma ratō hēbit
robur ex intentiōe Ari. mām.n.qñqs
vocat ꝑn^m receptm̄ faciens ꝯpōnem
cum actu siue cū foꝛma.qūo ꝺicit ma
teriā ⁊ foꝛmā esse ꝺuo ꝑn^a.ꝑ physi. ⁊
multj.alijs locj.⁊ per oppo^m foꝛma ꝺi
cit̄ illud alid ꝑn^m qd h3 rōe3 act⁹ qd
cū mā ꝯstituit ꝯpo^m.Alio^o foꝛma ꝺr̄
qdditas ꝫ ip3 in multj locis.⁊ p op/
positū mā ꝺr̄ quicqd h3 rōem ꝯhētis
vl' ꝺt̄inantj ipa3 qdditatē:⁊ hoc mō
ꝺꝛia idiuidual' q̄cūqs sit ipa.ꝺr̄ mā re
spc̄u qdditatj speci^e.ꝺr̄ g mā qñqs illd
qd recipit foꝛmā ifoꝛmāte3. qñqs illd
qd ꝯhit vl' ꝺt̄inat qdditate3 indr̄ñtē
S3 tale ꝯtrahēs vl' ꝺt̄inās pōt itelli/
gi ꝺuplr̄. vno^o.q.intrinsecu3 inferioꝛi
vel ꝺt̄inato sub tali cōi. Alio mō.q.

2a fo 9.

p̃suppositũ deẽ̄inato. Exemplũ. dr̃ia
indiuidualis sortis ↄtrahit hoiem p̃o
que est intrinseca sorti. sꝫ 2oo hoc cor-
pus ↄtrahit albedinem vl' colorẽ. q2
i'alio corpore est alia albedo. ⁊ ſꝫ hoc
si non possent esse nisi tria corpora nõ
possent esse nisi tres albedines. ↄtrahens
g 2oo põt reduci ad mãm p̃o vel saltẽ
in diuinis q̃si mãꝫ. vbicũqꝫ g ẽ plrali
tas eiusdẽ rõnis ibi necesse est ponere
mãꝫ accipiendo mãꝫ nõ p recipiẽte.
sꝫ p ↄtrahente sic vl' sic accipiẽdo. q2 nõ
põt poni nãꝫ q̃ est vni⁹ ratõnis pluri
ficari nisi sit aliquid ↄtrahẽs hõ l'illo.
⁊ p oppom vbi nõ est hoc mõ mã ĩpos
sibilis ẽ pluralitas eiusdẽ rõnis. sꝫ nec
talis mã ẽ possibilis respectu pductio
nũ in diuinis. q2 nihil tale ↄtrahens vel
deẽ̄inans posset esse nisi deẽ̄inatũ ad
certã pluralitatẽ. ⁊ p ↄñs p̃us habẽs
pluralitatẽ alteri⁹ rõnis. ⁊ nulla plra
litas alterius rõnis posset poni p̃or p
ductionib⁹ talib⁹. sic applicata ẽ inten
tio phi. ad ↄclõnem hic itentaꝫ. Sꝫ in
qrendo qualit' ⁊ vbi gnãliter ſm phꝫ
hẽat veritatẽꝫ. videt' dicendũ q̃ phs
diceret q̃ nec talis mã põni posset i ali
quo qd est in diuinis. s. mã 2oo dicta.
imo nec in aliq ĩmãli. vñ dic 7. metha
c. 9. q̃ quid erat esse ⁊ vnũquodqꝫ est
in qbuidã idẽ vt in p̃mis sũbãs. dico
aũt p̃mã q̃ nõ p aliud in alio est vt in
mã. quecunqꝫ v̊o accepta cũ mã non
ideꝫ. hec ille. non vult ibidẽ dicẽ q̃ in
mãlibus nõ est idẽ q̃ quid est ⁊ illud
cui⁹ ẽ. Licet aliqui sic exponãt. sꝫ non
ad intentiõeꝫ eius sicut patere potest
exponendo 2m cam. 7. de quo mõ trã-
seo. sꝫ in nullo mãli hõ est quocũqꝫ mõ
plurificabili est oĩo ideꝫ q̃ quid ⁊ ip̃ꝫ
q2 ip̃m includit mãm hoc est aliquid
ↄtrahens ip̃am quidditatẽ. q̃ non in
cludit' in ratõne formali quidditatis
ↄuenim⁹ g cum pho in hoc q̃ forma
nõ habẽs mãm 2oo non ẽ plurificabi
lis. ⁊ hoc sufficit ad p̃pom nostrũ. qd
s. pductio eiusdem rõnis non sit plu-
rificabilis. sꝫ non p̃pter hoc cõceditur
q̃ non habẽs mãm que sit pars real'
ↄpositi non põt plurificari. ⁊ tunc illd
phi. q̃ p̃m non habet mãm q2 est act⁹
purus debꝫ itelligi de mã 2oo dicta. q2
non habꝫ eaꝫ ad ↄtrahendũ suaꝫ qd
ditateꝫ. vt sit hec. q2 sua qdditate est hõ
Utrum auteꝫ illud qd non habꝫ ma
teriã p̃mo dictaꝫ habeat mãm 2oo di
ctaꝫ forte aliter diceret' ſm phm ⁊ ali
ter ſm theologos. de quo nihil ad pre
sens. nisi q̃ illa ratõ de 12. methae. non
habꝫ p pe medio hoc qd est non ha-
bere mãꝫ p̃o dictaꝫ. sicut itelligunt illi
quoꝝ est p̃ma ratõ in p̃mo articulo. sꝫ
habꝫ p pe medio hoc q̃ est non habẽ
mãm 2oo dictã. ⁊ sic tam aor q̃ bor v̊a
est ſm phos ⁊ theologos. ⁊ p ↄñs q2
natura diuina non potest plurificari i
diuersis suppositis ẽ ad p̃positũ etiã
vtraqꝫ p̃missa v̊a de pductione eiusd
rõis. ⁊ p ↄñs ↄo est v̊a.

De tertio articu.

obijcit' ↄtra p̃dicta. ⁊ p̃o ↄtra ↄclõneꝫ
deinde ↄtra p̃missas. ↄtra ↄclõneꝫ du
plr. p̃o sic. vbi p̃ncipiũ est eiusdeꝫ rõis
⁊ termin⁹ formalis eiusdẽ rõnis ibi ẽ
pductio eiusdeꝫ rõnis. sꝫ essentia diui
na que est eiusdeꝫ rõnis in diuinis est
p̃ncipiũ pductiuũ cuiuscũqꝫ pdu-
ctionis. ⁊ etiã termin⁹ formalis cuius-
cũqꝫ pductionis. g quelibꝫ pductio
ẽ ibi eiusdem rõnis cum quacũqꝫ. aor
videt' hri ex. 5. phycoꝝ. q2 non videt'
pductio distingui nisi vel ex p̃no for-
mali vel ex termino. pbõ mi. p̃mo q̃
tum ad scdam pteꝫ de termino forma
li. quodlibꝫ pductũ pductõne acci-
pit essentiã. q2 sicut fili⁹ nihil habꝫ ni
si natũ ſꝫ hillariũ hoc ẽ nisi q̃ nascẽ
do accipit ita spũs scũs nihil habꝫ ni
si q̃ pcedẽdo accipit. non accipit eẽn-
tiaꝫ nisi sicut terminũ formaleꝫ. Con-
firmat' illud p Aug 15. de tri. c. 26. l'. 25
sicut filio p̃stat essentiaꝫ de patre gene
ratio. ita spũi scõ de vtroqꝫ pcessio. nõ
põt aũt illd itelligi de p̃stando siũ cõi
cando nisi sicut de termino formali p
ductõis. nec põt intelligi eẽntiam cõi
cari p pductioneꝫ nisi sicut p̃mus ter
minus formal'. q2 non sicut ↄñs am
terminũ formaleꝫ cuꝫ essentia sit p̃mũ
oĩum. Ex hac pbat' alia pars mi. s. q̃
essentia sit p̃ncipiũ formale respectu

No̅
Gnos

Q5

vtriusq3 ꝓductōis.q2 termin9 forma lis non potest aliquo° esse prior princi pio formali ꝓducendi. Si g͂ essentia ē termin9 formalis ꝓductōis vt iam ꝓ batū est ⁊ ip̄a est p̄mum ens in diuinis. vt iam ꝓbatuz est in p̄ma q̄one.sequi tur ꝙ ip̄a essentia s̄m se ē p̄ncipiū for/ male ꝓducendi in quacunq3 ꝓductō ne.hoc r ēt ꝓbat̄ q̄3tum ad vtrāq3 ptez ꝑ hoc ꝙ illō est princim formale ⁊ ter min9 formalis in quo ꝓducens assi/ milat̄ ꝓducto.⁊ p̄cipue qñ est ꝓduc° vniuoca. nūc aūt pa assilo ꝓducentꝪ ad ꝓductuz in diuinis est essentia ip̄a vt essentia.g͂ ip̄a est formal' termin9 ꝓ ductionis ⁊ formale p̄nm ꝓducendi 2°. ꝯ ꝯcl'oem sic.habēs p̄ncipiuz for male ꝓducendi pfcm̄ pōt illa ꝓducē. s3 fili9 hab3 p̄ncipiū formale dicendi ⁊ generandi pfcē.g͂ 2c. ꝓbō ma.q2 iō est suppositū potens agere. q2 h3 p̄n cipiuz agendi.⁊ maxīe pfectū.ꝓbatō mi.memoria pfecta est primuz prinm dicendi siue gnādi.fili9 aūt hab3 me moriā sicut pat̄.5.de tri.c.7.quelib3 ꝑ sona memit sibi.⁊ pfectā p3. 3°. ꝯtra illā ꝓpōnem ꝙ p̄ma distinctio finita ē aliquoꝝ alterius ratōnis instatur dupliciť.p̄ q2 vnitati est imediatōr di stinctio hoc r q̄3 a°r.distinctō eiusdē rō nis est minor q̄3 alteri9 ratōnis. 2°. q2 a deo possunt esse imediate plura crea ta ⁊ in eadez spē.g͂ possibile est ꝙ plu ralitas eiusdem rōnis esset oio p̄ma ⁊ imediata vnitati. ⁊ sicut in cā ⁊ cātis pari ratōne in principio ⁊ p̄ncipiatis

Ad p̄mum duplex est via rn̄dendi primo ad maiorez ꝙ l3 essentia eēt p̄n cipiuz elicitiuuz tam̄ respectu alterius ⁊ alterius ꝓductionis esset aliud prin cipiuz ⁊ aliud deťinatiuū.puta ali9 ⁊ ali9 re9.⁊ tunc a°r est falsa.ꝙ vbi ē pri cipiuz elicitiuuz eiusdez rōnis esset ꝓ/ ductio vni9 rōnis.nisi cū hoc eēt prin cipiuz deťinatiuuz eiusdē rōnis.qō n̄ est in ꝓposito. Contra.hoc si princim elicitiuuz non sufficit sine p̄ncipio deť minatiuo hic ⁊ ibi eadez questio est ꝑ quid essentia que ē principiuz elicitm̄ indeťinatum deťinat̄ ad hoc vl'ad il lud.si.n.prinm eiusdez rōnis non pōt esse pse prinm respectu pluriuz alteri9 rōnis non poterit essentia que ē princi piū radicale elicitm̄ esse principiū ime diatuz respectu pluriū determinatiuo ruz principioꝝ alterius rōnis.q2 qua rōne aliquid eiusdez ratōis est prinm aliquoꝝ pluriuz diuerse ratōnis eadē rōne ⁊ alioꝝ.vl'si illa p̄cedāt alia:erit ꝓcessus in ifinituz.vel si ille ē ipossibi lis:deťinatō per respect9 vt ꝑ principia deťinatiua non sufficit Preterea.illi respectus sunt ꝓductōes.nec autē idē deťinat se ad se.dicere.n.essentiā deťia/ ri ad gnātionem actiuā ꝑ respectuz q nihil aliud est q̄3 gnātio actiua vt di/ ceť postea est dicere ꝙ deťineť ad ge/ nerationez ꝑ gnātionez. ⁊ ita ꝙ idez est principiuz determinatm̄ sui. 2°. diceret̄ negādo ma. q2 ⁊si sola essena sit principiuz ꝓductiuuz ille tn̄ ꝓdu ctiones possunt esse alteri9 rōnis quia aliqua pluralitas pōt esse prima.⁊ na potest esse actu infinita nec etiā in po/ tentia ifinita in diuinis:nulla autē po test esse necessario finita. nisi que ē al terius ratōnis vel p̄exigens aliq̄3 alte rius ratōnis.g͂ stante prima pluralita te necesse ē ꝙ in diuinis sit aliqua plu ralitas prima oio ⁊ imediata vnitati. ⁊ ita potest poni ꝙ ista pluralitas sit ꝓ ductionū sicut quorumcunq3 falsa est g͂ ista ma.in diuinis. ꝙ vbicūq3 ē idē principiū ⁊ idē termin9 ibi ē ꝓductio eiusdez rōnis.va est tam̄ in creaturis vt loquiť ph̄us.q2 ibi prinm formale ꝓductm̄ vel est limitatū ad ꝓductio/ nem vnius rōnis sicut ip̄m est prinm vni9 ratōis vel si est p̄nm equiuocum ⁊ ita ꝓductiuuz pluriū alteri9 ratōis termin9 formalis vtriusq3 limitat9 est ita ꝙ non potest esse idem principiuz ⁊ termin9 pluriuz alteri9 ratōnis.neu truz pōt esse in ꝓposito.q2 ibi princim est illimitatuz ⁊ etiā termin9 formalis S3 ꝯtra arguiť sicut argutū ē i pria q̄one.q2 tunc prima psona ꝓducta n̄ magis ex ꝓductione sua reali eēt ver/ buz.q̄3.s.s.nec sp̄us.s.magis esset.s.s.q̄3 verbū. Itē suppositūz habens idē pri cipiuz formale pfectum aliquaꝝ pro ductōnuz pōt ita primo ꝑ illud prim

in vnaꝫ illaꝝ sicut in aliaꝫ. ⁊ ita pͥma
ꝑsona eque pͥmo posset ꝓducere. s. s. si/
cut ⁊ filiũ. ⁊ ita. s. s. nõ nc̃cio ẽ a filio.
zᵒ. ꝯcedit̃ bᵒʳ ꝙ essentia est principiũ
formale ⁊ terminus formal' vtriusqꝫ
ꝓductõis. nõ tam̃ sic totale qn aliqd
icludit̃ pᵉ ⁊ in pͥncipio formali ⁊ i ter
mino. in prinᵒ qdeꝫ formali qꝛ memo
ria ꝑfecta ⁊ voluntas ꝑfecta icludit̃
i essentia ⁊ in termino formali quod
est v̾bum perfectũ ⁊. s. s. ꝑfectus inclu
dit̃ etiã essentia ⁊ forte respectu vtro/
runqꝫ tã in pͥcipio q̃ꝫ in termino eẽn
tia habꝫ rõneꝫ principal'. ⁊ respectu il
lius qᵭ ꝯcurrit cũ eadeꝫ. s. intellectus
vel notitie voluntatis vl' amorl. ꝓpter
ğ idẽptitateꝫ essentie idem est q̊ ꝓdu
cẽs ꝓducit ⁊ t̃inus formal'. ꝓpter aũt
distinctioneꝫ ꝯcurrentis cuꝫ essentia
vtpote intellectꝰ ⁊ voluntatl in prinᵒ
ꝓductiuo: sufficit principiũ h̾ ⁊ illud
ad ꝓductõnes alterius ratõnis ⁊ ad
terminos quodãmõ alterius rõnis. ⁊
sic in principio hẽmus essentiaꝫ ⁊ in/
tellectũ. essentiã ⁊ voluntatẽ. i termio
aũt habemꝰ essentiã ⁊ notitiã. essentiã
⁊ amorẽ. ⁊ rõne eius qᵭ ideꝫ est i pͥ
cipio formali cõicatiuo sit ideꝫ in ter/
mino formali cõicatuꝫ. ⁊ rõe eius qᵭ
distinctũ est in pͥcipio sit formal' rõ
distincta ꝓductionis. ⁊ illud qᵭ con/
currit in t̃ino sit formalit̃ distinctuꝫ.
Si queras istoꝛuꝫ duoꝝ ꝯcurrentiũ
in principio formali nõne alterũ ẽ pͥ
cipiuꝫ formale ⁊ reliquuꝫ ꝯcõitans.
ğ ab illo altero formali vel dicet̃ pͥ/
cipiuꝫ formalit̃ ideꝫ vl' oĩo alterũ. Rᵒ
duo que ꝯcurrunt in pͥcipio. s. in me
moria ꝑfecta essentia ⁊ intellectꝰ ⁊ in
voluntate ꝑfcã. volũtas ⁊ obm̃ diligi
bile pñs non se habẽt ꝑ accñs. nec sic̃
remotum principiũ ⁊ ꝓpinquũ. sꝫ to/
tuꝫ hoc intellectꝰ infinitꝰ habẽs obm̃
infinituꝫ intelligibile sibi p̃sens est ꝑse
vnuꝫ principiũ. ita ꝙ alteꝝ sine alt̃o
non est principiũ ꝓducendi. ⁊ ideo ẽ
vnicũ principiũ simplicit̃ ꝓductiuuꝫ
non distinctũ in duo principia ꝓdu/
ctiua. ꝯsimilit̃ de voluntate ⁊ obo res/
pectu spiratõnis. ⁊ ꝯsimilr̃ de terminis
respectu ꝓductionuꝫ. Si queras q̃re

non põt essentia sola vt distinguit̃ ꝯt̃
volũtatẽ ⁊ intellectuꝫ esse principium
cõicandi se. Rᵒ essentia mẽ intelle/
ctual' nõ est pͥncipiuꝫ alicuiꝰ ꝓductõ
nis nisi vt coincidit cũ memoria ⁊ vo
luntate. Ad zᵐ. ⁊ p̊ ad rem zᵒ ad
formaꝫ argumenti. ad reꝫ põt dupl'r
rñderi. forma que ẽ in aliquo supposi
to principiũ ꝓducẽdi ꝓductione ade
quata illi forme non põt esse alicui al
teri pͥcipiuꝫ ꝓducendi. nunc aũt me
moria est pr̃i pͥcipiuꝫ ꝓducendi ꝓ/
ductione adequata illi principio. ğ ⁊ si
sit in filio nõ potest esse filio principiũ
ꝓducẽdi. aᵒʳ ꝓbat̃ exemplo sic. si ca/
loꝛ esset igni principiũ calefaciendi li/
gnuꝫ calefactõe adequata illi caloꝛi.
⁊ ille ideꝫ caloꝛ cõicaret̃ ligno: nõ pos
set esse ligno pͥncipiuꝫ calefaciendi. ꝓ
bo qꝛ nec calefaciẽdi se: qꝛ tunc caloꝛ
esset principiũ calefaciendi siue ꝓdu
cẽdi caloꝛeꝫ in eodeꝫ supposito. nec al
teꝝ. qꝛ calefactõ ista ponit̃ adequata
illi caloꝛi. Et ꝓcedit ista ꝓbatio de ade
quatione oĩoda. vbi ipossibile est actõ
neꝫ excedere principiũ formale agẽdi
⁊ ꝓm istuꝫ intellectũ pꝫ. bᵒʳ qꝛ memo/
ria sic in patre habꝫ dictiõeꝫ in patre
adequataꝫ ꝙ ipossibile est principiuꝫ
dictiuuꝫ excedere hãc dictionẽ. sic̃ im
possibile est i diuinis dictionem eẽ nisi
hanc. qꝛ de se est hec. pꝫ ex solutõe que
stionis. qꝛ qcquid i diuinis non p̃exi
git pluralitatem alteriꝰ rõnis illud de
se est h̾. dictõ i diuinis nõ necessario p̃
exigit pluralitatẽ alteriꝰ ratõis. ğ de se
est hec. ⁊ ꝑ ꝯñs principiuꝫ eius habet
hanc dictionẽ oĩo adequataꝫ sibi. nõ
põt ğ eẽ pͥcipiũ in filio. Ad eandeꝫ
rõneꝫ ꝓbandaꝫ accipienda est ista ꝓ
positio ⁊ redit in eãdeꝫ sñiam cũ alia
suppositũ accipiens formã ꝑ ꝓductõꝫ
adequatã illi forme nõ põt ꝑ illaꝫ for
mam ꝓducere. filiꝰ recipit memoriã ꝑ
ꝓductionẽ adequataꝫ illi memorie ğ
ꝛc̃. bᵒʳ declarat̃ sicut in rõne iaꝫ facta
ꝓbatio ma. quia si ꝓm illaꝫ ꝓduceret
aut ğ se aut alteruꝫ. nõ se. qꝛ hoc ẽ im
possibile. ꝓꝫ Augl i. de tri. c. i. nec alterũ
qꝛ illa ꝓductio illiꝰ ponit̃ adequata
principio ꝓductiuo. sic ğ non oportet

forma

quěrere ꝺťinatiuū ꝯcurrens cum pri
cipio elicitio vt ſit vna dictio. nec etiā
aliquā negatōez poteſt habere ſic vt
ſit tale principiuȝ formale. ſȝ eſto ꝙ eſ
ſentia vľ quodcunqȝ poſitiū mē acce
ptuȝ ſit in patre formalis rō dicēdi ľ
gnādi. tñ non poteſt eē in filio rō di
cēdi vel generādi. qꝛ ipm vt in patre
eſt principiū ꝓductōnis adequate. q̄ȝ
tum ad p̄mam rōnem. ⁊ p illam filio
cōicatur q̄ȝtum ad ſcďam rōnem ¶
Quātum ad ſcďam vȝ ad formaȝ ar
gumenti poteſt fieri aliqua difficultaſ
i ma. ⁊ in mi. qꝛ haberi poteſt aliquid
dici multiplicit̄. ex p̄dictis. lȝ ꝓprie nō
dicit̄ aliquid formā habere in abſtra
cto niſi habeat. eaȝ ſicut forma ſic ſi
gnificata nata eſt hrī. hoc eſt tanquā
formaȝ. nō. n. ꝓprie diceret̄ habē albe
dineȝ qui haberet eā clauſaȝ in burſa
qꝛ non eſt ille modus pfectus. qꝛ albe
do nata eſt haberi vt forma informāſ
Ulterius nomen abſtractuȝ ſignificāſ
p̄ncipiuȝ agendi cōſtructuȝ cuȝ gerū
dio ſignificante aliquā actiōem natū
eſt haberi a ſuppoſito vt ſit illi p̄nci^{m}
agendi illa actione ¶ verbigrā habeo
potentiaȝ videndi. iſta potentia nō ſo
luȝ nata eſt haberi a me vt forma. ſed
etiā vt principiuȝ mihi opandi. ſm il
laȝ formaȝ. ⁊ hoc notat illa ꝯſtructō
gerundiui cum abſtracto tali. Similr
iſta grāmatica pȝ ex vſu loquendi ⁊
ſi. n. vera ſit hec. filius dei ſcit genera
tionē patris. non tamē iſta. filius hēt
ſciam generandi. ꝯſimilit̄ nec iſta. iſte
habȝ voluntatē generandi. nec eſt ali
qua ratō niſi ex cōſtructōne grāmati
cali. qꝛ nō ſoluȝ notat̄ abſtractuȝ ha
beri ab illo vt forma ſȝ vt p̄ncipiū ta
lis opationis ꝓcedentis ab iſto ſup
poſito ¶ ꝯſimilit̄ hic. michael ſcit deum
creaſſe mundū ⁊ creatōnem mundi.
non tñ ſcit creare mundū. q̄ȝdo ḡ ac
cipit̄ in ma. illud qď habȝ p̄ncipium
dicendi pfectū pōt per illud dicere lo
quendo de habere ꝓprie ſicut dicit̄ ab
ſtractuȝ haberi q̄ȝdo habet̄ vt forma
ſuppoſiti ⁊ etl de ꝯſtructōe ꝓpria noīſ
ſignificantis pricipiuȝ act^{9} cuȝ gerū
dio ſignificante actōem que cōſtru
ctio nōt illaȝ huic ſuppoſito eſſe p̄nci
piuȝ agendi. ꝯcedo ma. qꝛ in ſubiecto
includunt̄ illa que requirunt̄ ad hoc
ꝙ p̄dictum inſit. quādo. n. in hoc for
ma habet̄ vt forma huic ⁊ huic p̄nci
piuȝ agendi pōt p hoc eſſe principiū
agendi. ſȝ ſic minor ē falſa. qꝛ ⁊ ſi fili^{9}
habȝ memoriaȝ pfectam aliquo^{o} ha
bendi nō tamē vt formam. ⁊ ſi habet
vt formaȝ nō tamē vt principiū agē
di. ꝓpter rōnem dictaȝ in reſponſione
reali. ¶ Ad ꝓbationeȝ mi. illa ꝓpoſitō
memoria pfecta ē principiuȝ pfectuȝ
dicendi poſſet dici. qď ē ꝓpoſitio trun
cata ⁊ oportet eaȝ ſupplere p aliqď
additum ſignificans cui ſit principiū
dicendi. vľ qꝛ eſt idifferens poteſt ꝯce
di ꝙ abſolute eſt principiū dicendi. n^{e}
plus ponit mi. de memo^{a}. ꝙ filius ha
bet memoriaȝ pfectā eſt manifeſtum.
ꝯcludēdo ḡ filius habȝ principiuȝ p
fectuȝ dicendi que fuit h^{or} p̄mi ſyllī fit
fallacia amphibologie vel fi^{e} dictiōis
vel ꝯñtis. amphibologie. qꝛ in maio
re cōſtructō non determinat actuȝ illū
ſignificatuȝ p gerundi^{m} ꝓcedere ab
aliquo ſuppoſito determinato. qꝛ nul
luȝ ſuppoſituȝ certum ponebat̄ ibi in
ſubiecto rōnis. ſȝ tñ deſignabat̄ ꝙ ꝓ
cederet ab aliquo p̄ncipio formali. qꝛ
illud ponebat̄ in ꝓpoſitione ꝓ ſubie
cto. in ꝯcluſione autē ponit̄ ⁊ ſuppoſi
tuȝ detinatum ⁊ forma. ⁊ iō ex vi cō
ſtructionis notat̄ in ꝯclōne ꝙ actus
nō tñ ꝯparat̄ ad p̄ncipiuȝ formale.
ſȝ etiā ad ſuppoſituȝ vt egrediens ab
aliquo. Figura dictōis qꝛ p ſilitudi
neȝ dictiōis actus ſignificati in gerū
dino in p̄miſſa ⁊ in ꝯclōne ꝯmutatur
hitudo act^{9} ad formale p̄nci^{m} in ha
bitudinē act^{9} ad ſuppoſituȝ agens. ⁊
ſic ꝯmutat̄ quale qd in hoc aliquid.
Fallacia ꝯñtis. qꝛ in ma. hētur actuſ
ſignificatus in gerūdino i vli ad nul
luȝ ſuppoitū ꝯparat^{9}. in ꝯclōne deter
minat̄ ad certū ſuppoſitū. ⁊ nō ſequi
tur actus eſt p hoc p̄ncipiū ḡ eſt hui^{9}
ſuppoſiti. ¶ Ad 3^{m} dr̄ ꝙ illa ꝓpoſitō
eſt vera ꝙ p̄ma pluralitas nccio fini
ta eſt alteri^{9} rōnis. qꝛ quelibet neceſſa
rio finita ſi nō eſt alteri^{9} ratiōis nccio

p̃exigit aliquã alterius rõnis p quã necessario determinet'. vt patȝ in scđo articulo. p̃ma autẽ pluralitas in diuinis ẽ prima necessario finita. ꝙ prima pȝ. ꝙ etiã necessario finita. pȝ. qꝛ nulla est ibi possibilitas nisi ad illud qđ est actuȝ. sequit' g̃ ꝯ° ꝙ p̃ma pluralitas in diuinis nccio est alteri⁹ rõnis ⁊ p ꝯñs illa est ꝓxima vnitati. quando g̃ accipit ma. ꝙ vnitati imediatiõr est b or pluralitas q̃ȝ a or. ¶ R° põt intelligi a or vel b or intensiue vel extensiue inte°. sic intensiue q̃tum ad minorem rõem distinctõnis. sicut min⁹ distinguit' mediuȝ ab extremo q̃ȝ ꝯ̃triuȝ a ꝯ̃trio. min⁹ extensiue siue minor distinctio siue b or pluralitas est que est a or paucitas. sicut ternarius est b or pluralitas quaternario. hoc modo b or ẽ v̾a qꝛ vnitati imediatior est binarius q̃ȝ quaternarius vel ternarius. ⁊ tamen binarius non ẽ minor pluralitas intensiue q̃ȝ ternari⁹. quia intensiue tanta distinctione distinguunt' due vnitates in binario q̃ta tres in ternario ¶ Extensiue verũ est. qꝛ ab vnitate procedunt pluralitates siue distinctões ordinate. ita ꝙ semp b or extẽsiue nũeralit' est ꝓpinquior vnitati que est prĩcipiuȝ. ⁊ sic concedo ꝙ ista distinctio esto ꝙ esset alterius rationis est tamẽ maxie paucitatꝭ qꝛ non sunt nisi due ꝓductiones. ⁊ nõ est pluralitas mior dualitate. ¶ Si tamẽ loquamur de maiori vel minori distinctiõe vel pluralitate itensiue adhuc potest intelligi dupliciť. qꝛ aut intelligit' pse q̃tum ad formaleȝ rõeȝ distinctionis extremoruȝ. aut p accidens q̃tum. s. ad ma. ⁊ mi. distinctõem eoꝝ que distinguuntur. ¶ Exemplũ sortes ⁊ pla. magis distinguunt' q̃tum ad realitateȝ extremoꝝ. q̃ȝ iste due intentiones genus ⁊ species. qꝛ iste due possunt ꝯcurrere in eodẽ vt in colore. ⁊ b or est entitas istoruȝ extremoꝝ genus ⁊ species. q̃ȝ istoruȝ. s. ⁊. p. ¶ Si autẽ intelligit' ma. de minore distinctione mãliter forte posset alicubi habere v̾itatem. qꝛ alicui vni p̃ imediatior est distinctio ratõnis q̃ȝ rei. ⁊ minor ẽ distinctio ratõis q̃ȝ m ad entitateȝ extremoꝝ. ⁊ icõpossibilitat distinctoꝝ q̃ȝ distinctio realis. ¶ Sed i ꝓposito non opoꝛtȝ de ista maiorita te siue minoritate curare. qꝛ non ponitur aliqua distinctio rõnis imediata vni a quo ꝓcedit omnis multitudo. s. ipsi essentie. ¶ z°. de ista maioritate intensiua ⁊ p se quãtum ad formaleȝ ratõneȝ distinctiõis ma. est simpliciť falsa. qꝛ oportet ꝙ vni p̃mo a quo procecedit aliqua distinctio siue sit rei siue ratõnis imediatissima sit aliqua distinctio alterius ratõnis. qꝛ aliqua finita ⁊ qꝛ illa que est alteri⁹ rõnis est p̃mo finita. vt argutuȝ est. ⁊ hoc patȝ quia ſm cõeȝ opĩonem vbi vnitatẽ realeȝ sequit' imediate distinctõ ratõnis. ibi ista rõne distincta habent distinctõeȝ alterius rõnis non eiusdem. ⁊ illa est a or ſm formaleȝ rõnem distinctionis lȝ sit b or duplici modo. ⁊ maiorꝭ paucitatis ⁊ minorꝭ realitatis ⁊ incõpossibilitatꝭ in extremis. p hoc pȝ ad illđ de pluralitate q̃ est imediate a deo. qꝛ in creaturis vbi nẽ specifice sunt plurificate in suppositis nulla est necessario deťinata. quia a sola volũtate agẽtis sunt tot vel tot ita ꝙ nõ repugnat nẽ esse in plurib⁹. si g̃ talia plura eiusdeȝ rõnis sunt imediate a deo sunt tñ finita in actu qꝛ voluntas diuina imponit eis finitateȝ. sȝ non sunt necessario finita. quia nihil est intrinsecũ creaturis cui ꝯtradictorie repugnat a or vel b or pluralitas. quecunq̃ȝ. n. pluralitas ẽ possibil' i diuinis ipa ẽ oio finita.

Uiso de ꝓductionib⁹ sequunt' q̃ones de r'onibus. ⁊ p̃mo de r'onibus originis. z° de r'onib⁹ cõib⁹. de r'onibus originis p̃ querit' in ꝯparatõe ad essentiaȝ. z°. in ꝯparatõe ad p̃sonam. ȝ° q̃tum ad p̃fectioneȝ siue q̃dditatem ꝓpriam. ¶ Est g̃ q̃õ p̃ma. Utruȝ ista duo possunt sil' stare ꝙ relatio vt ꝯpata ad oppo m sit res ⁊ vt ꝯpata ad essentiaȝ sit ratio tãtũ. ¶ arguit' ꝙ non. qꝛ si vt ꝯpata ad essentiã sit rõ tñ hoc est quia vt sic transit in essentiaȝ. sȝ vt ꝯparata ad oppo m

manet eadez ratõ. quia vt sic est eadẽ essentie. q2 nullo° põt esse ñ eadẽ ꝓpt simplicitatẽ diuaz. g̃ si ẽ rõ vt ꝯpata ad essentiã nccẽo ẽ rõ vt ꝯpat᷑ ad oppositũ. Ad oppo^m arguit᷑ sic. vt ꝯpatur ad ẽentiaz est rõ. ꝓbat᷑ ꝓpt simplicitatez diuaz. vt aũt ꝯpat᷑ ad oppo^m nõ ẽ rõ sz res. aliter nõ ꝯstitueret realit᷑ distinctũ. g̃ ꝑdicta sil᷑ stãt. Hic sunt tria vidẽda. ꝑ̊ si relatõ originis i se sit res ⁊ q̃ res. 2° si ꝯpata ad ẽentiaz sit res ⁊ q̃ res. ⁊ ex h̃ apparebit ꝯpossibilitas vel icõpossibilitas istoꝝ de quib᷒ querit᷑. 3° circa dicta in sol'one q̃daz dubia occurrentia dissoluent᷑.

De primo Quia de equoco nõ est simplr̃ rñdendum. ⁊ hoc nomẽ res sicꝫ ex auctẽ loquẽtiũ de isto noie res ẽ equocũ: iõ ꝑmũ distiguẽdũ est de hoc noie res. Sic aũt colligit᷑ ex dictis auctoꝝ. h̃ nomẽ res põt sumi cõissime. cõiter ⁊ strictissime. Cõissime ꝓut se extẽdit ad qd̃cunq3 qd̃ nõ est nihil ⁊ hoc põt intelligi duplr̃. vissime. n. illd̃ est nihil qd̃ includit ꝯdictiõem ⁊ solũ illud. q2 illd̃ excludit oẽ eẽ ex̃ intellcꝫ ⁊ in ĩtellectu. qd̃. n. est sic includẽs cõtradictõem sic nõ põt esse ex̃ aiaz ita nõ põt eẽ aliq̃d intelligibile vel aliqd̃ ens in aĩa. q2 nunq3 ꝯdictoriũ cũ ꝯdicto° ꝯstituit vnũz intelligibile neq3 sic obm cũ obo neq3 sic modus cũ obo. Alio° dr̃ nihil ꝙ nec ẽ nec esse põt aliqd̃ ens ex̃ aiam. ens g̃ vl' res isto ꝑ̊ accipit᷑ oĩo cõissime ⁊ extendit se ad qd̃cunq3 qd̃ nõ includit ꝯtradictiõez siue sit ens rõnis. h̃ est ꝑcise habẽs eẽ ĩ intellectu ꝯsiderãte siue sit ens reale habẽs aliquã entitatẽ ex̃ ꝯsideratõez inte᷒. sz accipit᷑ in isto 2° mẽbro min᷒ cõiter ꝓ ente qd̃ hꝫ vl' hr̃e põt aliq3 entitatẽ non ex ꝯsideratõne inte᷒. Et istoꝝ duoꝝ membroꝝ quoꝝ vtrũz ꝑtinet ad ꝑmũz mẽbrũ distinctõnis ꝑmũ videt᷑ valde extẽdere nomẽ rei. ⁊ tñ ex cõi mõ loquendi satis ꝓbat᷑ cõiter. n. dicim᷒ intentõẽs logicas eẽ res rõnis. ⁊ r'lõnes rõnis eẽ res rationis. ⁊ tñ ista nõ ꝑñt esse ex̃ intellectũ. nõ g̃ nomẽ rei ꝺm vsũz loquendi determinat se ad rez ex̃ aiam. ⁊ isto intellcu cõissimo ꝓut res vl' ens dr̃ quodlibꝫ ꝯceptibl'e qd̃ nõ includit ꝯtradictõez siue illa cõitas sit analogie siũ vniuocatõis de q̃ nõ curo mõ. posset poni ꝑmũ obm intellect᷒. q2 nihil põt eẽ itelligibile qd̃ nõ includit ratõnez entis isto° ⁊ isto°. q̃cunq3 scia que nõ soluz vocat᷑ realis sz etiã que vocat᷑ rõnis est de re siue de ente. In 2° mẽbro istius ꝑmi mẽbri dr̃ res ꝙ hꝫ vl' habere potest entitatez ex̃ aiam. Et isto° videt᷑ loqui Auic. ꝑ̊ methaᶜ. c. 5. ꝙ ea que sꝫ cõia oĩbus generib᷒ sunt res ⁊ ens. nᶜ põt illud itelligi de vocabulis in vna lingua. q2 in vnaq̃3 lingua est vn᷒ cõcept᷒ indifferẽs ad oĩa illa q̃ sunt ex̃ aiam. ꝯcept᷒. n. sunt idez apud omẽs ꝑ̊ ꝑihermenias. ⁊ cõiter in qualibꝫ lingua ẽ vnũ nomẽ imposi^m tali ꝯceptui cõi qualiscũq3 sit illa cõitas siue analoᶜ siue vniuocatõis. Hẽmus g̃ ꝑmũz mẽbrum. s. cõissi^m biptitũz ĩ illud qd̃ nõ includit ꝯdictiõem qualecunq3 eẽ hẽat. ⁊ in illd̃ qd̃ hꝫ vl' hr̃e põt ꝓpriũ eẽ ex̃ intellectũ. ⁊ isto° l' vtroq3° l' saltẽ 2°° accipit Auic. rẽ ⁊ ens vt dictũz ẽ 2°° accipit Boeti᷒ distinguẽdo rez ꝯ modũ rei. sic loquit᷑ li. de tri. pꝫ inquit q̃ sit dr̃ia ꝑdicatõnũz q2 alie quidẽ. q rẽ mõstrãt. alie. q. circunstãtiã rei. qa ista ꝑdicant᷑ sic. ꝙ ꝺm se rẽ aliq3 monstrãt. illa v̊o nõ vt esse sz poti᷒ extrisecus aliq̃d apponunt. vl't g̃ distinguẽ rez ꝯ circunstãtiaz. ⁊ sic ꝺm eum sola tria genera suƀa. qualitas. ⁊ q̃titas. rem mõstrãt. alia v̊o rei circũstãtias. Hoc nomen res in 2° mẽbro acceptũ dicit aliqd̃ ens absolutũ distinctũ ꝯt᷑ circũstantiaz siue modũ q̃ dicit habitudinẽ vni᷒ ad alterum. 3᷒ mod᷒ hẽt᷑ a pho q̃ dicit. 7. methaᶜ. accñia dicuntur entia q2 sunt entis ⁊. j. c. 3. sic de ñ ente logice. q̃daz dicũt esse non ens. ñ q̃dez simplr̃. sz nõ ens. sic ⁊ qualitatẽ ⁊ ĩfra queadmodũ nõ scibile ẽ scibile ⁊ queadmodum medicinale eo ꝙ ad idẽ q̃dez ⁊ vnũ nõ idez aũt ⁊ vnũ. sic ⁊ de ente. ⁊ videt᷑ eandez sniam dicẽ ĩ ꝑncipio. 4. ꝙ queadmodũ mediciale ⁊ salubre mltiplr̃ dicit᷑ ita ⁊ ens. Ens

ḡ siue simplr̄ siue potissime dictū ⁊ h̄ siue sit analoguz siue uniuocū accipit ibi pb̄s ꝑ ente cui pᶜ ⁊ p̊ ꝯuenit eē. qḋ est sub̄a sola. sic ḡ sub p̊ membro cōissime ꝯtinet̄ ens rōnis ⁊ ens qḋcūqꝫ reale. sub 2ᵒ ens reale ⁊ absolutū. ⁊ sub 3ᵒ ens reale ⁊ absolutuz ⁊ pᶜ ens. Ex ista distinctione pꝫ ꝙ qḋ si reᵒ sit res nullā difficultatē hꝫ de re 3ᵒᵒ accipiēdo. vel 2ᵒᵒ q̄ꝛ non est sub̄a neqꝫ ad se tm̄ ḡ in p̊ mēbro. sꝫ nec de ente rōnis. q̄ꝛ pꝫ ꝙ rl̄o est itelligibilis sine ꝯdictōne. Est ḡ hic s̄mo si habeat esse siue sit res habēs entitatē realez ꝓpriaz extra aīam. ⁊ de hoc dico ꝙ est res. 2ᵒ q̄ res ꝙ aūt rl̄o sit res ꝓbo. habitudo ꝯn̄s extrema realia ⁊ realit̄ distincta ⁊ h̄ ex nā rei ē realis. q̄ꝛ entitas qualez hꝫ nō est p̄cise in aīa. ⁊ p ꝯn̄s ip̄a s̄m entitatez ꝓpriaz est res suoᵒ. sꝫ habitudo patrꝭ ad filiuz ē talis vt pꝫ ex secūda q̄ōne ordinaria. Ex h̄ apparet q̄ res ip̄a sit. q̄ꝛ si sit res singularis vel ē ad se vel ad alteꝝ. ip̄a formalr̄ est res ad alterū. nec ista determinaᵒ ad alteruz repugnat ei ꝙ est res istoᵒ loquendo. q̄ꝛ istoᵒ res nō distinguit̄ ꝯtra modū vl̄ habitudinē vl̄ circunstātiā rei. sed includit eam.

De secūdo arti.

p̊ dicet̄ illḋ qḋ est reale. 2ᵒ q̄ꝫtum p̄tinet ad logicū ꝯsideratō hᵒ ꝓpōis. reᵒ vt ꝯpat̄ ad eēntiā ē res. 3ᵒ patebit de ꝯpossibilitate ⁊ incōpossibilitate istoꝝ de quibꝰ q̄rit̄. De p̊ dico ꝙ reᵒ vt cōparat̄ ad eēntiā ē res. qḋ ꝓbat̄ sic. q̄ꝫdo aliq̄ quocūqꝫᵒ distincta ꝯstituunt 3ᵐ nō ꝯstituūt illḋ nisi vt aliq̄ᵒ se hn̄t ad inuicē vel aliquoᵒ vniunt̄. ⁊ hoc apparet de cau̅s extrīsecꝭ. q̄ nūq̄ꝫ cānt nisi aliq̄ᵒ ꝯcurrāt ad cānduz. ⁊ magꝭ de cāis itrinsecꝭ q̄ nō ꝯstituūt suppoᵐ nisi vt suoᵒ vniant̄. eēntia ⁊ reᵒ s̄ oēs ꝯstituūt p̄sonā qualēcūqꝫ rōez hēant p̄ncipij. ḡ h̄ ē inq̄ꝫᵐ ꝯcurrūt. qḋ nō p̄t eē nisi vt rl̄o ē in essentia. Ex h̄ hēo ꝙ eēntia ⁊ rl̄o ꝯstituūt p̄sonā nō nisi vt rl̄o ē in eēntia. sꝫ rl̄onem esse in essenᵃ est rl̄onez hr̄e ꝯpationem ad eēntiam vilissimaz quā pōt habere circa ꝯsiderationez intellectꝰ. ḡ relatio nō ꝯstituit p̄sonaz nisi vt ꝯpata ad essentiā. sꝫ nō ꝯstituit p̄sonaz nisi vt res alioq̄n p̄sona vt ꝯstituta formalit̄ nō esset res ḡ rl̄o vt ꝯparata ad eēntiam est res. 2ᵒ sic. q̄ꝛ ꝯparatio ad essentiaz est oīo ip̄amet relatō aut aliq̄d sup̄ueniēs siue rei siue rōnis nō curo q̄ꝫtum ad ꝓposituz. si est oīo ip̄samet pꝫ ꝙ ip̄a sit res ex primo articulo. ⁊ cuz ip̄amz sit sua ꝯparatio ad essentiā. ḡ ip̄a vt cōparata ad eēntiam est res. si 2ᵒᵒ nl̄lā habitudo adueniens cuicūqꝫ siue absoluto siue respectiuo siue ēt illa habitudo sit realis siue rōnis destruit illud cui aduenit. sꝫ potiꝰ p̄supponit pꝫ de itentōibꝰ scḋis que nō destruunt rōes intentionū p̄maꝝ q̄bus adueniunt. n̄ ḡ destruit̄ illa realitas rl̄onis p h̄ qḋ est ꝯpata. ⁊ p ꝯn̄s pꝫ ꝓpoᵐ. ¶ Ex hoc pꝫ q̄ res sit. q̄ꝛ ad quodcūqꝫ ꝯparat̄ aliq̄d ip̄m est ip̄m. nā s̄m pb̄m p̊ pb̄ycoꝝ ꝙ dē ē nulli accidit. ⁊ esto ꝙ substātia bouis ꝯpata ad hoiez n̄ sit substantia hois. tm̄ sp̄ est res. ⁊ que res est sub̄a. ⁊ q̄ sub̄a bouis. q̄ꝛ ip̄a est ip̄a. sic hic. rl̄o q̄ essentialr̄ ē ad alteꝝ nūq̄ꝫ ē nō res nunq̄ꝫ ēt ip̄a ē nisi ip̄amet res ad alteꝝ. ꝯpatō aūt vt dictū ē nunq̄ꝫ destruit realitatē ꝓpriaz sꝫ p̄supponit. Hic tm̄ est aliꝰ modꝰ dicēdi de istis rl̄onibꝰ q̄ talis ē. rl̄o ꝯpatiōem iportat ⁊ ad oppᵐ ⁊ ad fundamētū. ex alio āt ordie hꝫ ꝙ sit real̄ simplr̄. s. ex ordie ad fundamētū. ex alio ꝙ sit distincta ab alia. s. ex ordie ad oᵐ. p̊ᵒ eēntia diuina ē realitas oīuz rl̄onuz diuinaꝝ. iō s̄ꝫ hꝰ ꝯpatōez nō dr̄n̄t realr̄. sꝫ 2ᵒᵒ ḡ 2c. ¶ Contra. illḋ q̄ aliqḋ ens hꝫ entitatez eo tanq̄ꝫ fundamēto ꝓrio vnitatꝭ est vnū vnitate corrn̄dente tali entitati. ⁊ p ꝯn̄s distinctuz a quocunqꝫ ente nō hn̄te hāc vnitatē. a q̄ ḡ rl̄o est res in actu ex̄ suā cāz ab eo ē disticta realit̄ a rl̄one quacūz q̄ nō est ip̄amet siue q̄ nō est ens entitate ꝓpria ip̄iꝰ. Cōfirmat̄ sp̄ālit̄ de rl̄onibꝰ. q̄ꝛ quelꝫ rl̄o saltē p̄sonal̄ seip̄a formalit̄ ē incōicabilis. ꝙ aūt seip̄o formalit̄ est incōicabile seip̄o formalit̄ a quocunqꝫ cōicabili ē distinctū. ḡ rl̄o a q̄ habꝫ suaz

realitatez quã formalr̄ est incõicabil̄r
ab eo habz distinctõnez. Preterea
si essentia vt dicit̄r est realitas oiuz re
lationuz ⁊ iõ ſm illaz ꝯparationẽ nõ
differũt realiter. ḡ cum illa ꝯparatio
sit etiaz in essentia sequit̄r ꝙ vt sunt in
essentia non differunt realit̄r. ḡ vt sunt
in essentia vel nullo mõ differunt qḋ
oio est irratõabile vel sola ratione dif
ferunt. ⁊ si hoc ḡ ꝯstituta per ip̄as vt
sunt in essentia sola ratione differunt
p̄sone autem ꝯstituunt̄r p̄ ip̄as vt sunt
in essentia vt dictuz est in p̄ma ratõe
ḡ ꝛc. Quantuz ḡ ad istud videt̄r ra
tionabili⁹ ꝙ ab eodẽ habeat ꝙ sit rea
lis ⁊ ꝙ sit disticta a relatõne opposita
⁊ hoc intelligendo quomodocũqꝫ. nã
non est intelligibile ꝙ sit realis nisi sit
realis habitudo ad oppositũ. ⁊ sic rea
liter distincta ab oppoito. nec ip̄a põt
esse realit̄r distincta ab oppoito nisi vt
habitudo realis. ⁊ sic est res eo modo
quo sibi ꝯuenit esse res. seip̄a ḡ forma
liter est res ⁊ seip̄a formalit̄r est distin
cta ab opposito. A fundamento aũt
habz vtrunqꝫ fundamentalit̄r ⁊ radi
calit̄r. Quãtũ ad logicuz ista ꝓpositio
relatio vt ꝯparata ad essentiaz est res
videt̄r distinguenda. ꝙ ista inquãtuz
vel ſm ꝙ. dupliciť accipiunt̄r. aliqñdo
eniz hec noia notant ratõnem accipi
endi illud quod determinat̄r p̄ ip̄a. ali
quãdo. n. non soluz hoc. ſz ꝓprie ipor
tant cãlitatem respectu inherentie pre
dicati. Exemplũ motus est actus enti
in potentia ſm ꝙ in potentia. ly ſz ꝙ
iportat ratiõez ſm quaz mot⁹ est act⁹
mobilis. q2 cuz sint i mobili due rõef
ẽ. n. in actu ⁊ est in potentia ad aliud.
motus est actus ei⁹ ſz ꝙ ẽ in potentia
nec tamẽ ibi hoc qḋ est ſm ꝙ est i po
tentia notat cãm inherentie predicati
q2 qñdo sic accipit̄r infert vl'em ſz p̄bz
p̄ p̄oruz. vt iusticia est bonuz ſz ꝙ bo
nuz sequit̄r ſm ip̄z. ḡ iusticia est omne
bonuz. ⁊ planius a p̄te subiecti. vt si
homo ſm ꝙ ratõnale intelligit sequi
tur ꝙ omne ratõale intelligit. hoc mõ
etiã qñ idẽ ponit̄r determinatõ sui ip̄i⁹
mediante hac dictione inquantum.
In p̄ sensu ꝯsiderat̄r p̄cisa ratõ ip̄ius

qḋ determinat̄r. in alio sensu notat̄r ꝙ
rõ reduplicati sit rõ inherẽtie p̄dicati
cũ subo. p̄mo° dicim⁹ ꝙ homo ꝯside
rat⁹ inquãtuz hõ est p̄cisissime ꝯside
rat⁹. 2°° hõ ſm ꝙ homo est ratõnalis
q2 qḋ ꝯsequit̄r reduplicatõez est ratõ
inherentie p̄dicati. ⁊ etiã ꝯcedi põt ꝙ
homo ſm ꝙ homo ẽ risibilis. ⁊ est ibi
cã inherentie 2°° dicendi perse. Ad
ꝓpositũz cum dico ꝙ relatio vt ꝯpa
rata ad essentiã diuinaz est res. põt i
telligi dupl'r. p̄° vt r'oni ꝯsiderate sub
tali ꝯparatione ꝯueniat hoc p̄dicatũ
res. vel 2°° ꝙ illa ꝯparatio sit ratõ in
herentie h⁹ p̄dicati qḋ ẽ res. 2°° ꝓpo
sitio est falsa. q2 illa ꝯparatõ ad essen
tiaz est sola ꝯparatio ratiõis. est. n. int̄r
extrema nõ distincta realit̄r. relationez
s. ⁊ essentiaz. que tñ põt inte⁹ ꝯparare
⁊ ita ẽ int̄r ea r'o rõis. nõ ḡ de isto itel
lectu loquimur ſz de p̄. ⁊ tũc est sensus
ꝙ pat̄nitas nõ soluz p̄cise accepta ſm
ꝙ p̄r̄nitas ſz etiã ſm ꝙ ꝯsiderata sub
ista ratõne vt ꝯparat̄r ad eẽntiaz vel
vt est in essentia est res. q2 ista ꝯpara
tio nõ diminuit nec destruit pat̄nitatẽ
esse rẽ ſz p̄supponit sic̄ ꝓcedit 2ª ratõ
ad ꝯcl'onez scd̄i articuli. Exẽplum hõ
vt risibilis itell'it. h̄ nõ est vera sic ꝙ ri
sibilitas sit cã inherẽtie p̄dicati. ſz sic
ẽ v̄a ꝙ hoi ꝯsiderato sub rõe risibilis
nõ repugnat hoc p̄dicatũ itelligẽ. sed
ꝯuẽit. Et isto° q̄cunqꝫ det̄inatõ sub q̄
ꝯsiderat̄r subz q̄ tam̄ nõ excludit p̄di
catũ nõ falsificat ꝓpõez in q̄ p̄tuz dr̄
de subo sic det̄inato. Ex istis patẽ po
test illḋ qḋ querit̄r. ſz oz p̄ videẽ inte^m
h⁹ qḋ dr̄ ꝙ r'o est rõ. nã ꝙ aliqd di
cat̄r rõ põt ad ꝓpo^m itelligi du^r. vno°
q2 ẽ mod⁹ illi⁹ cui ꝯpat̄r ⁊ nõ res tali
realitate. sic̄ Boe⁹ vocat habitudies
circũstãtias ⁊ nõ res. q2 nõ hñt talez
realitatẽ q̄lez hñt ille q̄ruz s̄t circũstã^e
⁊ q̄to aliqd recedit a realitate p̄fcã tã
to magl accedit ad rõez. Alio° aliqd
vt accipit̄r sub rõe formal'r. potest dici
rõ vl̄ ens rõnis sic̄ si hõ vt vl'e dicat̄r
eẽ rõ. p̄ q̄to ꝯsiderat̄r sub vl̄itate q̄ ẽ
p^e rõ. Istis duob⁹ mõis põt ꝯcedi ꝙ
r'o vt ꝯparat̄r ad essentiã est rõ. q2 est
mod⁹ circa essentiaz ⁊ nõ habz talem

entitatẽ formalr̃ qualẽ hʒ ẽẽntia. ſʒ ẽ
q.circũſtãtia respectu eiꝰ.⁊ ẽt cũ dico
vt ɔ̃pat̃ ad ẽẽntiã h̃ ɔ̃patõ vt dictuʒ
ẽ iportat reᵐ rõnis.⁊ sub ea ɔ̃siderat̃
p̃nitas.⁊ p tanto p̃nitas vt ɔ̃patur
ad ẽẽntiaʒ ẽ ens rõis qꝛ acceptũ sub
ratõe.ſʒ siue sic siue sic dicat̃ p̃nitas
vt ɔ̃pata ad ẽẽntiaʒ ẽ rõ nõ tollit̃ qn
p̃nitas sit res qꝛ q̃ʒtuʒ ad p̃muʒ ipa
suoᵒ est res.ſ.res ad aliõ.licʒ dicat̃ rõ
respc̃u rei ad se.q̃ʒᵐ ad zᵐ ipa ɔ̃sidera
ta sub rõe q̃ est ɔ̃po ad ẽẽntiaʒ dr̃ rõ.
⁊ vt sic ipa nõ ẽ res qꝛ illud sub q̊ ɔ̃si
derat̃ nõ hʒ entitatez ex se. Ex h̃ pʒ
ꝙ ista stãt silr̃ ꝙ ipa rl'o ɔ̃pata ad ẽẽn
tiaʒ sit rõ.ſ.duplici mõ p̃dicto.⁊ tñ ꝙ
ipa vt ɔ̃pat̃ ad ẽẽntiã sit res sic iaʒ di
ctũ ẽ.stat etiã ꝙ ipa ɔ̃pata ad oppoᵐ
sit res qꝛ ipamet ẽ ɔ̃patõ ad oppoᵐ ⁊
ipamet est ipa res q̃ est talis ɔ̃patio ⁊
magis vsitate dr̃ res vt ɔ̃pata ad op
positũ ⁊ rõ vt ɔ̃pat̃ ad essentiã quia
vt ɔ̃pat̃ ad oppoᵐ ẽ eque ⁊ silis ẽtita
tis cũ opposito nec respc̃u eiꝰ hʒ rõem
mõi sic nec eɔᵒ silr̃ ipsa est ɔ̃patio sui
ad oppoᵐ ⁊ iõ cuʒ dr̃ vt ɔ̃pata non
ɔ̃siderat̃ sub aliq̃ rõne q̃ ꝓprie dicat̃
rõ. nõ.n.est aliõ p̃nitas vt ɔ̃pat̃ ad
filiatõem q̃ʒ p̃nitas vt ɔ̃patõ ad fili
tudinẽ.⁊ h̃ ẽ in spãli p̃nitas vt est pa
ternitas. Stant q̊ silr̃ ꝙ p̃nitas vt cõ
parata ad oppoᵐ sit res nõ tam̃ coᵒ q̊
vt ɔ̃pat̃ ad essentiã est res.ſʒ vt ɔ̃paᵃ
ad oppoᵐ ẽ res.istis duobꝰ mõis qꝛ
silis entitatl distincte ɔ̃ modũ.⁊ ẽ res
nõ accepta siũ ɔ̃siderata formalr̃ sub
rõe.⁊ ꝙ ipa ɔ̃pata ad ẽẽntiã sit rõ ꝓ/
pter duo opposita.qꝛ.ſ.modꝰ essentie.
⁊ qꝛ accepta sub rõe q̃ est ipa ɔ̃po ad
ẽẽntiaʒ.tñ vtroqʒᵒ ⁊ vt ɔ̃pata ad op/
positũ ⁊ vt ɔ̃pata ad essentiaʒ ẽ res.⁊
eadẽ res.qꝛ ipamet ẽ ɔ̃patio realis vt
ꝓbatum est.

De tertio articu.

arʳ ɔ̃ p̃dicta p̊ sic.si rl'o ɔ̃pata ad ẽẽn
tiaʒ ẽ res aut ğ res ad se aut ad alteꝝ
ꝙ rl'o sit res ad se qualit̃cunqʒ vr̃ in/
cludere ɔ̃dictõez.ğ vt ɔ̃pata ad essen
tiã ẽ res ad alteꝝ.ſʒ vt ɔ̃pat̃ ad essen
tiã est idẽ qȯ ẽẽntia.ğ rl'o vt idẽ ẽ ẽẽn
vel vt est ẽẽntia est res ad alteꝝ.⁊ tũc
vltra.ğ essenᵃ ẽ res ad alteꝝ. Ista ɔᵃ
ꝓbat̃ p silẽ qꝛ si hõ ẽm ꝙ rõnale itel
ligit ğ rõnale intelligit. Et rõne etiã qꝛ
p̃diᵐ qȯ ɔuenit alicui p rõem alicuiꝰ
priꝰ ɔuenit ei. Iteʒ si rl'o vt ɔ̃pata ad
qȯcunqʒ sit res ꝓpria realitate. ğ silr̃
rl'o in creatura vt ɔparata ad funda
mẽtuʒ ẽ res ꝓpria realitate.⁊ nõ p̃cise
realitate fundam̃ti.ğ ẽ ibi accñs ꝓpria
accñtaliᵗ.qꝛ nõ est ibi suba.⁊ tũc seq̃t
ꝙ alia ẽ accñtalitas rl'ois i creatura.⁊
accñtalitas absoluti i q̊ fundat̃.⁊ sic
vr̃ seq ꝓcessus in ifiᵐ.qꝛ illa accñtali
tas rl'ois hʒ ꝓpriã realitatez.⁊ nõ nisi
accñtalẽ ğ hʒ ꝓpriã accñtalitatẽ ⁊ illa
silr̃.⁊ sic i infiᵐ. Cõsilr̃ in diuis si hʒ
ꝓpriã realitatẽ vt ɔ̃pat̃ ad ẽẽntiã.ğ iᵃ
ẽ subaľ vľ accñtalis.ñ accñtaľ.qꝛ nᵐ
accñtale est in deo.5.de tri.c.5.ğ hʒ pro
priã subalitatez.⁊ tc̃ pr̃ p̃nitate hẽbit
eẽ pᶜ.qȯ est incõueniẽs.qꝛ tũc erũt in
diuis tria pᶜ esse.qꝛ tres rl'ones.cũ tñ
nõ sit ibi nisi vnicũ pᶜ eẽ.ẽʒ btm̃ Aug
7.de tri.c.8.dicentẽ ꝙ suba est q̊ patr̃ ẽ
⁊ q̊ filiꝰ silr̃ habʒ esse.lʒ nõ sit q̊ patr̃ ẽ
pr̃. Rᵒ ad p̃mũ pʒ in zᵒ articulo de di
stinctiõe istius ꝓpõnis rl'o vt ɔ̃patur
ad essentiã ẽ res.qꝛ v̄a est ꝓut ly vt vľ
inquãtuʒ denotat deẽinationez vľ spe
cificatõez siue determinatã acceptõem
p̃nitatis sub ista ratiõe que ẽ ɔ̃patio
ad ẽẽntiã.nõ est aũt vera ꝓut denotat
cãlitatez inherentie p̃dicati ad subm.
In p̊ ğ itellc̃u qñ querit̃ q̃ res sit dici
põt ꝙ ẽ res ad alteꝝ. qꝛ ɔ̃paᵒ ad ẽẽn
tiã nõ fac̃ ꝙ p̃nitati repugnat sua ꝓ
pria realitas q̃ ẽ realitas ad alteꝝ.nec
tñ est sic intelligẽdũ ꝙ p̃nitas ɔ̃pata
ad diuitatez sit res ad alteꝝ ita ꝙ al/
terũ sit diuitas.vt sit sensus p̃nitas ẽ
res ad diuitatez. ſʒ ẽ sensus patr̃nitas
ɔ̃pata ad ẽẽntiã ẽ res rõnis ⁊ i se res
ad alterũ.ſ.ad fiᵐ.qꝛ q ɔ̃pat p̃nitatẽ
ad diuitatẽ excludẽdo filiũ vľ nõ in/
cludẽdo fiᵐ nõ ɔ̃pat p̃nitatẽ nisi ha
beat duo ɔ̃dictoria i intellectu suo.cũ
p̃nitas ẽ illõ qȯ ẽ sit pᶜ ad fiᵐ.⁊ lʒ p̃r
nitas nõ sit seipa ɔ̃pata ad diuitatez
ſʒ ad fiᵐ vt ad correlatiuũ.tñ p̃nita/
tez ipaʒ includendo fiᵐ põt intellectᵒ

ↄpare ad diuinitatez. qꝛ in te^9 pōt aliqd
ↄparare p actuz suū ad illud quod nō
est p^e corre^m ex nā rei. z^m hunc intel-
lectuz pōt dici ꝙ paternitas vt ↄpa-
ta ad essentiā est res ad alteꝝ. ⁊ cuz in
fert g vt est eēntia vl' vt idem essen^e
ē res ad alteꝝ ↄcedat' in sili intellcu.
⁊ vltra cū dicis g essentia ē res ad al-
teꝝ. R^o h pōt intelligi dupl'r. p idēpti
tatē vl' formalit'. p mō possz ↄcedi ⁊ ē
sensus dicti ꝙ diuinitas ē res que est ad
alteꝝ. qꝛ ē paternitas. nō aūt ē ↄcedē
duz formal'r ꝙ diuinitas ſm suā formā
sit ad alteꝝ. sz qꝛ in añ^e fuit pdicatio
formal' dicendo p'nitas vt ↄpat' ad
essentiā est res ad alteruz. iō si inferat'
sil'is pdicatio in ↄñte ꝙ diuinitas ē for-
malit' ad alteꝝ neganda est ↄña. qꝛ nō
oportz ꝙ pdi^m eo^o ↄueniat determina
tōi. quo^o conuenit alicui inte^o sub tali
determinatōe. qn illa det'inatio nō no
tat' esse rō inherentie pdicati ad subz
sic hic. ⁊ p hoc pz ad pbatōnes ↄñie.
hō ſm ꝙ rōnalis ⁊c. Ista ↄña tēt p-
ut ly ſm ꝙ notat cāլitatē inherentie p
dicati ad subm. sic aūt non accipit' in
ꝓposito h qd dicit' vt ↄpat' ad essen
tiaz. ⁊ sil'r ad pbatōem sequentē. esto
ꝙ pdi^m veri^9 insit illi qd est ratio ihe
rentie alij h nō h'etur nisi ſm ꝙ ly ſm
ꝙ tenet' ꝓprie reduplicatiue. hic autē
nō sic accipit'. vt dictuz ē in illa disti
ctōe logica in z^o articulo. Sz si obijci
atur qꝛ illud qd ē in aliq formalit' po
test illud denoiare. g si relatō vt ↄpata
ad cēntiā sit in cēntia cēntia pōt deno
minari a r'loe. ⁊ p ↄñs cēn^a forma^r re
fert' ad aliud. R^o aliq denoiatiā vl'
ↄcreta pdicant' de aliqbus p^o p^e. aliq
de aliq p^e z^o sine p accñs. de ↄposito
qdez ex susceptio ⁊ forma pdicat' de-
noiatiuuz siue ↄcretuz forme p^e pmo
mō spālit' si subm est p^e vnum q̄tum
ad ↄce^m. sicut hō dicit' ratōnalis siue
aiatus p^e pmo mō. sz cor^9 qd est alte-
ra ps ↄpositi d'r denoiatiue aiatum. p
prie tñ. sicut p^e z^o siue p accñs. quia
illud nō est to^m includēs formā sz su-
sceptiū recipiēs formā. vbicunqꝫ g est
aliq forma oz dare pdicationem for-
malez de toto que ē p^e pmo^o etiā i crea

de pdicatione grecorum

turis oportz dare cōiter pdicationē si
sit ꝓprie denoiatiua que sit forme de su
sceptiuo. In diuinis pma pdicatio non
negat'. nā pater generat siue gnāns
generat. p'r est. q. ↄpo^m includēs. q. es-
sential'r formā illaz q de ipo pdicat'. sz
denoiatiuaz pdicationē. q. forme de. q
susceptiuo non oportz dare illi. h decla
rat' auc'te ⁊ ratōne. ratōe sic ꝙ intelli
git' ibi. q. susceptiū forme est illimita-
tuz ad oppositas formas vl' r'lones.
⁊ tñ nō distinguit' ab eis. ꝙ aūt deno-
minat' a forma aliqua denotatur per
hoc eē distiuctū ab opposito. qꝛ g hic
nō est susceptiū ꝓpriū forme sz cōe sibi
⁊ opposito ⁊ forma talis denoiare nō
posset nisi ꝓprium susceptiū qd nō est
nisi distinctuz ab oppoito iō nulla est
pdicatō denoiatiua r'lonuz de suscepti
uo. h ↄfirmat' p Dam. li. i. c. 5. vbi vlt
ꝙ r'lones det'inant hypostases nō nāz
notāt' g illō det'inare de q ptur i ↄcre
to qꝛ notāt' illō ↄpare ad oppo^m ⁊ di
stinguē ab opp^o Ad formā g rōis qn
acci^r re^o ē in eēn^a g eēntia pōt denoia
ri a r'loe. nō seqt' ⁊ rō dicta ē. ⁊ cū d'r
ois for^a pōt denoiare illō in q est. extē
den^o denoiatōez ad pdicatōez denoia
tiuaz cēntialē i ↄcreto. sic hō est aiat^9. ⁊
ad denoiatōez ꝓprie dictā. sic hō est ri
sibilis. vl' lig^m ē album. vl' hō intellit.
ↄcedi pōt ꝙ ois forma aliq istoꝝ mo
doꝝ denoiat illō in q est. qꝛ ad min^9 de
ↄpo^o pdicat' i ↄcreto. l3 illō sit extēdē
do denoiatōem. sz si tu accipias de illo
i quo ē vt in susceptio pdi^m pdi^r ꝓprie
denoiatiue. negandū ē. nisi illud susce-
ptiuū sit limitatū vl' nisi pdicatio illa
denoiatiua importz subm esse ꝓpriū ⁊
distinctuz ab oppo^o. Ad z^m l3 esset
mag difficulta s p^e tñ in ꝓposito eā p
trāseo. ↄcedē^o tñ ꝙ relatō que ē accñs
in creaturis ꝓpriam hz accñtalitatem
qꝛ illa ē p^e res. ⁊ nō est illa res in qua
fundat'. nec est res p^e ens. sicut suba.
ita oz dare ꝙ ipamet p^e sit res habēs
ꝓpriā accñtalitatē. q nō sit accñtalitas
entis ad se sz accñtalitas ad alterū. sic
eni nō ē eadez entitas ad se ⁊ ad alte-
rum. sic nec eadez accñtalitas accñtis
entis ad se ⁊ accñtis entis ad alteruz.

Denoia^o ...

Accntalitas

⁊ cum arguit᷑ ꝙ est ꝓcessus in infini/
tuꝫ. ℞º standuꝫ ē in ipa relatione.
nec vlterius ꝓcedit᷑. vbigratia. in al/
bedine fundat᷑ similitudo ista simili/
tudo habꝫ aliquaꝫ accn̄talitateꝫ pro
priaꝫ ab accn̄talitate albedinis distin
ctaꝫ. sicut relatō est genꝰ distinctuꝫ a
genere qualitatis. Si queras de acci/
dētalitaᵗᵉ similitudinis si ipa est alia a
similitudine. dico ꝙ nō. q2 siłitudo ē
sua accidentalitas ad funᵐ ⁊ seipa ac
cidit fundamēto. sicut seipa est ad op
positū. Uniuersalit᷑. n. qꝺ conuenit ali
cui sic ꝙ oīoda ꝯdictio sit illud esse si
ue hoc. h̄ est idem realit᷑ illi. ⁊ ꝑ opposi
tū vbi nō est oīoda ꝯdictio nō opoꝛtꝫ
ideꝫ esse oīo. nunc aūt ꝯtradictio est si
militudineꝫ esse. ⁊ non eē fundamēᵐ
vł non esse ad terminuꝫ. iō accidētali
tas sua ad fundamētum est ideꝫ sibi.
sic ipamet est similitudo vł habitudo
ad oppoᵐ. status est g̊ q2 accn̄talitas
similitudinis nō est alia res a similitu
dine sꝫ similitudo est q̄daꝫ res aᵃ ab
albedine. q2 habitudo. ⁊ etiā accn̄tali
tas albedinis pōt poni quedā res aᵃ
ab albedine. q2 albedo est quedaꝫ res
absoluta. ⁊ absolutū pōt esse sine ꝯtra
dictione sine subō. ⁊ iō nō est ideꝫ ha
bitudini sue ad subꝫ. nec seipo accidit
illi. stā est g̊ illa qua ratiōe similitudo
accn̄talis albedinis habꝫ aliā accn̄ta
litateꝫ ab albedine. pari ratiōe accidē
talitas similitudinis habebit aliaꝫ ac
cidentalitatē a siłitudine. stā ē ēt illa q̄
ratōne accn̄talitas siłitudinis ē eadeꝫ
sibi pari rōne accn̄talitas albedis est
eadē sibi. q2 albeᵒ est ens absoᵐ ⁊ siłi
tudo rłō ⁊ ex h̄ non est ꝯdictō albedi
nē eē sine ꝯpōe ad supficieꝫ. ē aūt ꝯt᷑/
dictio siłitudinē eē sine ꝯpoe ad funᵐ
⁊ iō illa ꝯpo nō est eadē albedini. ista
aūt est eadē siłitudini. nihil aūt aliud
est similitudineꝫ esse q̄ꝫ habitudinē hꝰ
ad hoc. nec tam̄ dico ꝙ relatō ad qꝺ
cunq꞉ ꝯparet᷑ seipa ꝯpat᷑. q2 pōt cō/
parari relatōne rōnis. q̄ non est ipa. ⁊
foꝛte realit᷑ alia a se. sicut ꝓpoꝛtionabi
litas fundat᷑ in ꝓpoꝛtōne sꝫ hoc dico
ꝙ relatio seipsa ⁊ non a cōparatione
cōparat᷑. si tamen cōparet᷑ ad quod/
cunq꞉ sine quo est ꝯtradictio ipam eē
Et cum arguit᷑ vlterius de substantia
litate relationis in diuinis. dico ꝙ lꝫ
pħus distinguat in p̄dicamentis sub
stantiaꝫ p̄mam a 2ᵃ tamē ad ꝓpositū
essentia habet rōnem vtriusq꞉ substā/
tie q̄ꝫtum ad aliquid. substātie quideꝫ
2ᵉ quo ad hoc ꝙ ipa est cōis. non tm̄
quo ad hoc ꝙ ipa sit vniuersał. hoc ē
diuisibilis vel plurificabilis. est. n. cō/
munis cōitate reali sm̄ Dam̄. c. 4. ibi
est cōitas sola substātie nō rationis si
cut est in natura creata. habꝫ autē ra
tionē substantie p̄me q̄ꝫtum ad hoc ꝙ
est esse hoc. siue singulare. q2 essenᵃ de
se est hec. non dico quo ad hoc qꝺ est
esse incōicabile. q2 hoc esset impfectio
nis. nō restat aūt alia rō sube qualit᷑/
cunq꞉ accepte in diuis querēᵃ vł᷑ ra
tōꝫ eēntie nisi rō incōicabilitatꝭ. ista āt
in diuis nō pōt eē pᵉ rō sube q̄ꝫᵐ ad
cōeꝫ opi. sm̄ quā loqmur cōit᷑ in istis
qōibꝰ. qm̄ nō mouet᷑ de h̄ qō adhuc.
q2 qcq̄d ē ibi nō tm̄ suba sꝫ etiā ad se
cōicabile ē. pꝫ g̊ ꝙ reᵒ i diuis nullam
hꝫ rōeꝫ subalitatꝭ. q2 tm̄ᵒ hꝫ rōeꝫ in/
cōicabilitatis. que nec est ratō sube 2ᵉ
nec p̄me q̄ꝫtum ad illud quod ꝑtinet
ad ꝑfectioneꝫ substātie qꝺ est esse hoc
illud. n. conuenit essentie de se. Si argʳ
ꝯtra h̄ quicq̄d ꝑtinet ad subam p̄mā
habet ꝑ se rōnem aliquaꝫ subalitatis.
hꝰ est incōicabilitas q̄ nō est ibi nisi ꝑ
rłoneꝫ g̊ ⁊c̄. ℞º itelligēdo maioreꝫ
de incōicabilitate ꝑtinēte ad subaꝫ pri
mā q̄ ē incōicabił ipa v̄a ē in creatu/
ris nō sic i deo. ⁊ rō ē q2 vltiᵐ ꝯhens
nāꝫ siue ad singłaritatē siue ad icōica
bilitatē i creaturꝭ ē eiusdē generꝭ cum
nā ꝯcta. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ipꝫ hꝫ rōeꝫ suā foꝛ/
malē ꝑtinet ad genꝰ sube. i deo nō ē sic
vt dictū est priꝰ. q2 vt dictuꝫ ē priꝰ ad
icōicabilitatē ꝯhere nō pōt aliq̄d ꝑti
nēs ad genꝰ sube vł. q. genꝰ sube i di/
uinis. q2 qꝺlibet tale est cōicabile. Sꝫ
adhuc arguit᷑. illud ꝑ qꝺ in diuinis
sit ꝯtractio vł determinatō q̄litercūq꞉ di
cta ad incōicabilitatē vł ad incōica/
bile. sm̄ rōeꝫ suā foꝛmalē ē suba ł accn̄s
q2 int᷑ h̄ nō cadit meᵐ. non aūt accn̄s
pꝫ g̊ suba. g̊ hꝫ ꝓpriam subalitatem.

03

R° hic rñdet Aug' 5. de trini. c. 6°. q' ñ
omne qđ in deo est ẜm substantiaꝫ di
cit' vel ẜm accidens. dicit'. n. aliquid
ibi qđ nec ẜꝫ substantiaꝫ dicit' nec ẜꝫ
accñs. vtpote illud quod ad alterum
dicit'. ¶ Si adhuc 2° replices sic. illud
quo formalit' suppositũ in diuinis in
cõicabile est aut est tale cui competit
formalit' inherere aut conuenire potest
aut cui repugnat oio. si primum. g̃ est
accñs. si 2ᵐ cũ illud sit substantia cui
repugnat inherere alteri ⁊ hoc prout
substantia distinguit' ꝯtra accidens.
sequit' q' habꝫ rõnem substãtie ꝓpriã
⁊ ita ꝓpriaꝫ substãtialitatẽ qđ est ꝯ̃o
situꝫ ¶ R° ẜm Auic. 2° metha' non in
herere ⁊ nõ posse inherere. nec ẽ ratio Inherere
substãtie vt substãtia est genus nec in
herere est ratõ accidentis. vel alicui⁹
generl. accidentl. q2 inherere ẽ dare eẽ
vel actum ẜm quid alicui 'sino priori
simpl'r enti. sed substãtia est illud sub-
stractum cui conuenit non inherere l'
cui repugnat inherere ⁊ accidens vel
qualitas vel q̃titas est nã cui cõuenit
inherere. Det' g̃ in diuinis illud mem
bruꝫ q' quo p^a in diuinis ẽ formalit'
incõicabilis ẽ tale cui repug̃t inherere
repug̃t. n. illi dare eẽ ẜꝫ qd alicui enti
simpl'r ꝓori. g̃ ⁊ inherẽ. ⁊ hoc ẜꝫ ratio
neꝫ suam formaleꝫ. nec tañ sequit' q'
ẜm suam ratõnem formalem habeat
ꝓpriam substãtialitateꝫ. quia vt dictũ
est hoc nõ ꝯplet rõnem substantie vt
distinguit' ꝯtra alia genera ¶ Si 4° re
plicet'. q̃buscunq3 repugnat inherere:
repugnat eis ꝑ aliquã vnaꝫ ratõnem
sube aũt conuenit. vel alicui de genere
sube hoc. ⁊ ꝑ te ꝓprietati incõicabili ĩ
dinis. g̃ ꝑ aliqd cõe eis. nõ ꝑ ratõneꝫ
entis. q2 enti nõ repugnat ĩherere. nec
ꝑ ratõnem alicui⁹ inferioris ente. nisi
sube. pꝫ discurrendo. g̃ illa ꝓprietas in
cõicabilis cui ẜm se repugnat inherẽ.
ẜm se includit ꝓpriam ratõneꝫ substã
tie. ⁊ ita habebit ꝓpriam substantiali
tateꝫ qđ est ꝓpositum ¶ R° imperfe
ctio potest repugnare alicui vel quia
includit perfectioneꝫ simplicit' vel q2
includit imperfectionẽ illi imperfectõ
ni repugnantem. siquideꝫ sunt multe
imperfectiones repugnantes inter se.
vbi gratia. repugnat deo esse album. ⁊
nigro repugnat esse album. deo auteꝫ
ꝓpter perfectioneꝫ simplicit'. que repu
gnat toti generi coloris. imo toti gene
ri qualitatl. imo toti generi entis cau-
sati. nigro autẽ repugnat albuꝫ ꝓpter
ꝑfectioneꝫ suam limitataꝫ sub genere
coloris. que ꝑfectõ limitata necessario
habet imꝑfectiõem annexam. aliã tñ
⁊ in alio gradu a perfectõe albi. g̃ illa
a^{or} neganda est. quibuscunq3 repug̃t
eadem imperfectõ cuiusmõ est inhere
re vel dependentia ad subm eis repu-
gnat ꝑ aliquid idem in ip̃is. q2 nõ oꝫ
q' eis quibus repugnat aliquid ideꝫ
sit aliquid vni⁹ ratõnis q' a ꝑte ip̃oꝝ
sit ratio illius repugnantie. imo ratio
ꝓpria vniuscuiusq3 eoꝝ potest esse rõ
repugnantie ad aliquid idem ¶ Ad ꝓ
positũ inherere siue dependere ad su-
biectuꝫ est ĩperfectio. iõ ista repugnat
substantie cum ip̃a talis entitas sit q' dependere
sibi repugnat esse entitateꝫ diminutam.
quia dat esse simplicit' siue primum.
qđ est oppositũ ei qđ est ĩherere. cuꝫ
hoc etiaꝫ repugnare potest relatõni ĩ
dinis q̃ lꝫ nõ det eẽ simpl'r siue p^e cẽ.
tñ ip̃a tal' entitas ẽ qđ repug̃t sibi esse
entitatẽ diminutaꝫ siue actũ ẜꝫ qd. inhe
rere aũt repug̃t eẽntie diue q2 ẽ ꝑfcõ
simpl'r. repug̃t etiã r'lõi diue lꝫ nõ sit
ꝑfcõ. q2 ip̃a ex rõe sua nõ põt eẽ enti-
tas ĩpfecta. ⁊ inherere nõ põt ꝯpetere
nisi enti depẽdẽti ⁊ ꝑ ꝯñs ĩpfcõ ¶ Ad
ar^m ꝑ̃ncipale cũ arg^r q' r'lõ vt ꝯꝑata
ad essentiã ẽ rõ. ⁊ q' cã h⁹ ẽ. q2 ip̃a vt
ꝯꝑata ad eẽntiã trãsit ĩ eẽntiã. vtrũꝫ
assump^m põt hr̃e vnũ intellectũ veꝝ
⁊ aliũ falsũ. põt. n. ĩtelligi rõ vt rõ op
ponit' rei siue enti ex̃ aiaꝫ. ⁊ h̃ est flm̃.
q2 ad qđcũq3 ꝯꝑat' sp ẽ res ex̃ aiam
ꝓpria realitate que est ad alterum ¶
Alio modo potest intelligi ratõ idem
q' modus siue circunstantia rei. ẜm
Boetium sic ꝯcedendum est q' r'lõ sit
ratõ respectu essentie. non tamẽ ꝓpter
h̃ tollit' qñ cõꝑata ad ip̃aꝫ sit res. Cõ
sil'r põt intelligi transire in essentiam.
vno mõ ita q' non hẽat ꝓpriaꝫ entita
tem ad alteruꝫ. ⁊ iste intellect⁹ ẽ falsus

Alio mō trāsire in eēntiā sic φ nō re manet distīcta realr̄ ab eēnᵃ. Et lꝫ nō sit h̄ qō de idēptiᵉ vel distinᵉ rl̄ois ⁊ es sentie imo iᵃ ē difficilioꝛ qōne ꝓposita. tn̄ ꝯcedi pōt φ rl̄o ꝯpata ad eēntiā ē rō z.ᵒ ⁊ h̄ mō n̄ manꝫ realr̄ distinᵃ ē tn̄ res ex̄ aīaꝫ ꝓpria realitate q̄ ē ad al terꝝ. ⁊ sic manꝫ ꝓut manē excludit trā situ͞ destructiuū ꝓprie realitatl. ¶ Cōsilr̄ si īferatᵣ in ꝯcl'one φ ipa vt ꝯpaᵃ ad oppoᵐ ē rō supple respc̄u eēntie qꝛ sic accipiebatᵣ in p̄missa ꝯceʳ. ad nihil. n. ꝯpari pōt qd̄ tollit ab ipa qn̄ sit moᵒ eēnᵉ. tn̄ nō sequitᵣ ḡ vt ꝯpatᵣ ad oppo situ͞ n̄ est res. qꝛ h̄ᵒ eē rōnem n̄ repugn̄t ei φ ē eē rē. Si argʳ respc̄u eēntie ē res ḡ ē alia res. ⁊ sic nō trāsit in eēntiā q̄ꝫ tn̄ ad idēptitatē realeꝫ. Rᵒ φ qō de re alitate rl̄ois n̄ ē qō de alietaᵉ. imo p̄ᵃ p tinet ad ꝓblema de accn̄te l' gn̄e. zᵃ ad ꝓblema diffinitionū de eodē vl' diuer so. pꝫ ex p̄ thopi. i exēplo ēt pꝫ idē. hō vt ꝯpatᵣ ad soꝛ. ē res. imo soꝛ. vt ꝯpaʳ ad soꝛ. ē res. ⁊ vtrūq꞉ ꝓbatᵣ. qꝛ idēpti tas real' nō ē nisi rei ad rē. hō ē idē re alitᵉ sorti. ⁊ soꝛ. ē idē soꝛ. ⁊ vt dr̄ id soꝛ. ꝯpatᵣ soꝛ. pꝫ de se. nᵉ tn̄ hō vl' soꝛ. vt cō paratᵣ ad soꝛ. ē alia res a soꝛ. sic ḡ in ꝓ posito stāt φ rl̄o vt ꝯpata ad eēntiā ē res ⁊ tn̄ nō aᵃ res. Et si q̄ratᵣ nūq̄d ē eadē res cū eēntia vl' aᵃ. si dētᵣ φ eadē realr̄ h̄ tn̄ nō oꝫ ꝓptᵉ qōem ꝓpositā. sꝫ suffic̄ dicē φ ipa ē res q̄ ē ad alterꝝ. sic ḡ ad quodcūq꞉ ꝯpetᵣ transit in essen tiaꝫ ⁊ manet.

Deinde queri

tur de rl̄oe oꝛigis i ꝯpōne ad p̄sonaꝫ. ⁊ spālr̄ ad pᵃᵐ p̄mā. ¶ Utꝝ. s. sepata vl' abstracta rl̄one oꝛigis posset manē p̄ᵃ pᵃ dīna ꝯstituᵃ ⁊ distīcta. ¶ Et arʳ φ sic. qd̄ aduēit pᵉ cō stituᵉ nec ꝯstitit nec distinguit p̄ᵃ disti ctōe. rl̄o oꝛigis ē hiᵒ respc̄u p̄ᵉ pᵉ i diui nis. ḡ ⁊c̄. ꝓbō mi. rl̄o oꝛigis seq̄tᵣ actō nē vel passionē ex. 5. methaᵉ. illa q̄ ꝯue nit p̄ᵉ p̄sone nō pōt seq nisi actiōeꝫ qꝛ p̄ma p̄sona nō est ab aliquo. actō aūt nō pōt esse nisi suppositi exn̄tis. ita φ ratio actionis p̄supponit rationeꝫ sup positi. ḡ p̄ma pᵃ ē pᵃ vel suppoītuꝫ p aliquid priᵒ ipsa rl̄oe ¶ Oppositū. ab stracta relatione nō manet nisi essenᵃ vl' substantia cōis que nō pōt esse rō ꝯstituendi p̄sonaꝫ qꝛ nō est ꝓpria nec cōicabilis ḡ ⁊c̄. ¶ In hac qōe que sup ponit quoddaꝫ dictuꝫ cōe. s. φ p̄sona diuina ꝯstituitᵣ p rl̄onem. qd̄ dictum nō discutiatᵣ hic qꝛ est difficilius ꝓpo sito. sꝫ sit in istis qōnibᵒ suppositū tā q̄ꝫ cōiter ꝯcessum. nō eniꝫ opoꝛtꝫ oīa in dubiū reuocare vbi suppositis di ctis cōibus ꝓpositū pōt declarari. nā ista qō nō q̄rit gn̄alitᵉ si p̄sona diui na pōt ꝯstitui p rl̄oneꝫ. sꝫ spālitᵉ de p̄ᵃ p̄sona qꝛ de ea vr̄ esse spālis difficltas ⁊ h̄ ꝓpter p̄oꝛitatē eiᵒ ad alias que vr̄ repugnare nᵉ coꝛrelatiuoꝝ. ḡ suppo nendo cōeꝫ opi. de eo qd̄ queritᵣ spālr̄ de p̄ma p̄sona sunt hic tria vidēda. p̄ suppoīto φ aliq̄ p̄sona diuina ꝯstitua tur p rl̄oeꝫ vt vr̄ qō supponere. an re pugnet spāliter p̄me p̄sone. zᵒ dato φ nō q̄ rl̄one posset p̄ma p̄sona ꝯstitui. zᵒ qualitᵉ se habēt iste relationes adin uiceꝫ q̄ cōiter ꝯceduntᵣ iesse p̄me pᵉ. ⁊ vltio patebit. q. ꝑ quodā coꝛrelaᵒ cū quali abstractōe l' sepatōe possit stare rō p̄me p̄sone.

De primo acci

pio hāc ꝓpōem. suppositl eiusdē nē nō repugn̄t hr̄e ꝓprietates hypostaticas que sunt simlᵗ natura. ꝓbatur ista quia suppo sita eiusdeꝫ nature non habēt inter se p̄oꝛitatē nature seu p̄oꝛitateꝫ essentia leꝫ. Et cōfirmatᵣ per phꝫ zᵒ methaᵉ cō coꝛdanteꝫ in hoc cuꝫ p. φ in his que sunt eiusdeꝫ spēi nō est priᵒ ⁊ posterius nunc aūt ex hypotesi zᵃ p̄sona pōt cō stitui p relationeꝫ aliquaꝫ oꝛiginis. ḡ nō repugnat p̄me persone cōstitui per aliquā ꝓprietatem que sit simul natu ra cum illa cuiusmodi est alia relatio oꝛiginis. ¶ Preterea. si specialitᵉ repu gnaret p̄ᵉ persone constitui per relatio nem oꝛiginis nō esset ꝓpter aliquid cō mune sibi ⁊ aliȷ̄s qꝛ ex hypotesi nō re pugnat aliȷ̄. ḡ ꝓpter aliquid qd̄ est spe ciale p̄me pᵉ. sꝫ hoc est falsum. qꝛ nihil est sibi speciale nisi prioꝛitas oꝛiginis

Q3

p̃oritas originis

ſm quaꝫ quelibet pſona eſt ab ipſa ⁊
ipa a nulla. ſꝫ ꝓpter hanc p̃oritateꝫ nõ
repugnat ſibi ↄſtitui p rõnem originis
ad ſecundaꝫ pſonaꝫ. qꝛ hoc non eſſet
niſi ꝓpter ſimultatem quaꝫ requirit re
latio inter duo extrema. que ſimultas
videt᷑ repugnare illi prioritati in hac
pſona. ſed hoc non eſt veruꝫ. ꝓbo. qñ
ſunt aliqui ordines alterius ratõnis
quoꝝ vnus non includit aliuꝫ. nec p̃
exigit. nec coexigit neceſſario illuꝫ. po
teſt iſte eẽ ſine illo. imo cuꝫ quadaꝫ ſi-
multate oppoſita illi ordini. pꝫ ſatis ĩ
exemplo. ordo duratõis ⁊ nature ſũt
tales. ꝙ ille q̃ eſt nature nõ includit il
lum qui eſt duratõnis. nec neceſſario
p̃exigit ſiue coexigit. iõ põt eſſe ſine il
lo. patꝫ et ratõe qꝛ nunquã ẽ impoſſi
bilis ſepatõ niſi p hoc qd̃ hoc ĩcludit
ſiue neceſſario coexigit illd̃. Nunc ãt
ordo nãe ſiue eſſentialis ⁊ ordo origi
nis ſic ſe habent ꝙ ordo originis non
ſemp ĩcludit ordinẽ eẽntialeꝫ. nec ipm
neceſſario p̃exigit nec coexigit. g̃ põt
ſtare ſimultas oppoſita ordini eſſen-
tiali cuꝫ ordine originis. ſꝫ ſimltas op
poſita ordini eſſentiali ſufficit ad ſiml'
tateꝫ correlatioꝝ. g̃ poſſunt aliqua eẽ
ſil' ſiltate correlatiuoꝝ. que eſt ſimul-
tas eſſentialis ⁊ tamẽ eſſe ordo origis
inter ea. hoꝛ que eſt bipartita. ſ. de non
includendo ordineꝫ vel nõ preexigen
do illũ. ꝓbat᷑. qꝛ ordo nature ſiue eẽn
tialis neceſſario includit impfectioneꝫ
in altero extremoꝝ. ſ. in poſteriore. or-
do originis nõ requirit niſi ꝙ hoc ſit
ab hoc. h̃ aũt eſſe ab hoc nõ includit
neceſſario impfectioneꝫ eius qd̃ ẽ ab
hoc. qꝛ nõ includit neceſſario qd̃ ꝓce
dens ſit ipfecti⁹ nã illo a quo ꝓcedit.
ꝓceſſio. n. nõ includit de ſe ꝙ ſit equo
ca. nec p ↄñs ꝙ forma ipfectior ſit ĩ ꝓ
ducto ꝗ̃ in ꝓducẽte.

Juxta illud qd̃ ſupponi tur de 2° ar
ticulo. dico ꝙ alia relatiõe ↄſtituit᷑ 2ᵃ
pſona ⁊ alia ſibi oppoſita ↄſtituit᷑ p̃ᵃ
pſona. ꝓbat᷑ ſic. p̃ma ꝓprietas icõica
bilis poſitiua eſt ꝓprietas ↄſtitutiua p̃ᵉ
pſone. talis eſt illa que corñdet corre-
latiue p̃me relatõi in pſona ꝓducta g̃

ordo { durationis / nature

⁊c. aᵒʳ pꝫ. qꝛ cuꝫ pſona ĩcludit eſſentiã
⁊ entitatẽ incõicabileꝫ que ſunt ĩ qõe
ſuppoſita ſm Ric. 4. de tri. ꝓprietas p̃ᵉ
pſone nõ oꝫ ꝙ aliquid p ſe iportꝫ niſi
p̃mam entitateꝫ incõicabileꝫ. hoꝛ patꝫ
qꝛ ſm ſniaꝫ cõem in iſta qõne ſuppo-
ſitã nihil põt eſſe ibi incõicabl'e niſi ꝓ
prietas ptinens ad origineꝫ. ⁊ p ↄñs
in p̃ma pſona non eſt incõicabile niſi
ꝓprietas ptinens ad p̃mam origineꝫ.
Illa. n. que ptinet ad ſcd̃am origineꝫ
cõicabilis ẽ. qꝛ eſt duaruꝫ pſonaꝝ ꝓ
ducentiũ. Illa aũt que ptinet ad p̃mã
ꝓductõeꝫ actiuaꝫ opponit᷑ illi q̃ pti-
net ad p̃mam paſſiuã. ſic. n. fi⁹ p̃mã ꝓ
prietateꝫ habꝫ ptinentẽ ad gnãri ſiue
dici ita pr̃ p̃mã ꝓprietateꝫ incõicabilẽ
hꝫ ptinenteꝫ ad dicere ſiue gignẽ. qꝛ
illa ↄuenit patri ſm ꝙ hꝫ intellectum
fecunduꝫ qui intellect⁹ ẽ p̃ma ratõ ꝓ
ductiua in patre. Contra iſtam ra
tioneꝫ inſtat᷑. ↄ̃ vtrãqꝫ iſtaꝝ p̃miſſaꝝ
⁊ p̊ ꝗ̃tuꝫ ad ma. vr̃. n. ꝙ ingenitũ ſit
p̃ma rõ ↄſtitutia p̃me pᵉ. ⁊ tũc aᵒʳ eſt
falſa. ꝙ pria ꝓprietas poſitia ſit ꝓprie
tas pſonalis. hoc ꝓbat᷑ auc̃te ⁊ rõne
Auctoritas eſt Dam. c. 8. oia inquit
q̃ habꝫ pr̃ filij ſunt p̃ter ingnãtõem. q̃
non ſignificat oriam ſube ſꝫ modum
exñtie. hec ille. Rõ aũt talis eſt. p̃muꝫ
incõicabile eſt pria rõ ↄſtituendi p̃mã
pſonaꝫ. hoc ꝓbat᷑. qꝛ cuꝫ eẽntia ſit rõ
pſone eẽndi ſimplr̃. ⁊ cuilibꝫ pſone ẽt
eẽndi hec. nihil g̃ vltra requirit᷑ ad ra
tõeꝫ pſone niſi incõicabilitas. ⁊ ita in
cõicabili quocunqꝫ p̊ habito hẽtur p
ſona. ſꝫ ingenitũ vr̃ iportare priᵐ in-
cõicabl'e g̃ ⁊c. ꝓbõ mi. qd̃ ẽ ab aliq̃ ⁊
ab ipo aliud pri⁹ reſpic̃ illd̃ a q̃ eſt ꝗ̃
illd̃ qd̃ eſt ab ipo. hoc ꝓbat᷑ qꝛ p ſuũ
a q̊ hꝫ ſuũ eſſe. ordo aũt ad poſteri⁹ p̃-
ſupponit ei⁹ eſſe. Ex iſta ꝓpõe de ordie
poſitio ad pri⁹ ⁊ poſteri⁹ ifert᷑ h̃ ↄñs.
ꝙ ſi aliqd nõ hꝫ ordinẽ ad pri⁹ ſꝫ tm̃
ad poſteri⁹ qd̃ ẽ ab ipo p pri⁹ ſibi ↄue
nit nega° ordis ad pri⁹ ꝗ̃ ordo ad po
ſteri⁹. nc̃ ãt p̃ᵃ pᵃ nõ hꝫ ordieꝫ ad po
rẽ ⁊ hꝫ ordinẽ ad poſteriorẽ. g̃ ſibi p̊⁹
ↄuenit illd̃ qd̃ negat ordinem ad ſuũ
pri⁹. tale ẽ ingẽituꝫ. ꝓbo qꝛ nõ tm̃ ↄt᷑
dictoria referũt᷑ ad idẽ iſtãs duratõis

Contradictoria

sz sicut lz loqui ad idem nunc siue si-
gnuz nature. hoc patz inducendo. ga
cū hec sit vera p̄mo mō dicēdi pᵉ ho
mo est ratōnalis. hec aūt vera secun-
do mō homo est risibilis. hec autez p
accn̄s homo est albus. ⁊ sic possunt as
signari instantia nature siue signa nē
q̄ztum ad ordinez istaruz p̄dicationū
si affirmaret hominem esse rōnalem
p̄me in p̄mo signo nature siue p̄mo.
⁊ negeť ipsuz esse rōalez 2ᵒ. siue ī 2ᵒ
signo nē non est ɔ̄dictō. sicut nō est ɔ̄
dcō si dicať hoiem esse albuz in 2ᵒ si
gno ⁊ nō esse albuz in p̄mo signo vl
2ᵒ. pz ğ ꝙ ista nō est ɔtradictō nisi ꝓ
eodez signo nē. ⁊ ita in signis originis
esse ab alio ⁊ nō esse ab alio sunt ɔtra
dictoria. pz de se. ğ ꝓ quocunq3 signo
attribueret alicui esse ab alio. si h̄ sibi
ɔpeteret ꝓ eodez signo attribueret si
bi h̄ qꝺ est nō eē ab alio. si h̄ sibi ɔpe
tit. sicut ğ ei qꝺ est ab alio ꝑ priᵘ ɔuēit
ordo ad illud a q̄ est. q̄z ad posteriᵘ sic
ei qꝺ nō est ab alio priᵘ ɔuenit nega.
ordinis ad priᵘ q̄z ordo positiuus ad
posteriᵘ. Si arguiť ɔ̄ hoc ꝙ negatō
nō habz ɔstiʳᵉ ꝑsonaz. Rndeť ꝙ illꝺ
ꝑsonale qꝺ intelligiť supaddi essentie
sufficit ꝙ hēat p̄maz rōnez incōicabi
litatl. essentia. n. pᵉ tribuit esse ⁊ h̄ esse
⁊ quicqd positiᵐ est. Si ğ affirmatio
vel negatō possit habere rōnez incōi
cabilitatl in p̄ma ꝑsona sufficit ad cō
stituēduz ꝑsonaz. illa aūt negatio ha-
bet vt probatuz est p̄mam ratōnem ī
cōicabilitatis ergo ⁊c. Contra istuz
modum dicendi arguiť sic. ꝓprietas
constitutiua est oio formaliť ⁊ p̄mo ī
cōicabilis. nulla negatō formaliť ⁊ ꝑ
seipsaz est incōicabilis. ingenitū vt di
stinguiť formaliť ab essentia ⁊ relatō
ne positiua ad ꝓductuz. non dicit ni
si negationem formaliť q2 ꝫm Augl.
5 de tri. c. 7. cum ingenitum diciť non
qd sit sed quid non sit ondiť. ⁊ multe
auc̄tes ad hoc patent. ğ. Prima pro-
positio patz. q2 cum ꝑsona sit formali
ter incōicabilis existia oportet ꝙ illꝺ
quo aliquid est ꝑsona p̄mo sit forma-
liter incōicabile. ergo ⁊c. 2ᵃ propo-
sitio patz quia negatō ꝓpria exigit po

sitiuuz ꝓpriuz ad qꝺ ɔsequiť. nulla. n.
negatio est ꝓpria oio alicui. hoc est so
li illi nisi q2 ei repugnat affirmatio op
posita. Affirmatio autē quecunq3 nul
li enti repugnat nisi ꝑ aliquod positiū
quia si per negationez quero an illa
negatio ɔsequiť aliquod positiuū cui
repugnat illa alia affirmatio ⁊ sic ha
beť ꝓpositum. aut nō ɔsequiť positiū
⁊ tunc negatio oio p̄ma est in illa vni
tate siue distinctione. ⁊ entitate ꝑ ɔn̄s
qꝺ est incōueniēs. aut necc̄io dabitur
ꝙ negatio ɔsequiť positiuuz sz nō ꝓ-
priuz isti ğ ⁊c. ⁊ tunc sequiť ꝙ negatō
non erit ꝓpria isti quia illud per quod
negatio ɔuenit non est ꝓpriuz isti.
Rndeť ad mi. ꝙ igenitū nō importat
negatōem simplr̄ sz aliquid ꝑtinens
ad dignitatē q2 h̄ qꝺ est habere eē ad
se. Alio. importat fontalē plenitudiez
qꝺ ē ꝑfectiōis simpliciť ī p̄ma ꝑsona
ꝫm Augl 4. de tri. c. 9. Cōtra p̄mū
cum diciť a se aut intelligiť ꝙ hec ꝓ-
positio. a. importat circunstantiaz cē
vel principij positiue. ⁊ statim patz cō
tradictio. q2 ꝫm Augl. p̄ de tri. c. i. nᵃ
mēs capit ꝙ aliqd sit a se. aut ītelligiť
negatiue tm̄. q2 n̄ hz aliqd ꝓ p̄nᵒ vl cā
⁊ hēť ꝓpoᵐ de negatōe. Cōtra 2ᵐ
fontalis plenitudo aut dicit negatōez
⁊ hēť ꝓpoᵐ. aut posiᵐ. ⁊ tē vl eēntiā
⁊ seqť ꝙ si igēitū sit ꝓprietas ꝑsonal.
ğ ⁊ eēntia. aut rl̄oez positiam. ⁊ pz ꝙ
nō nisi ad ꝑsonā. ⁊ tē si ad ꝑsonā aut
ad vnā aut ad plures. nō ad ꝓducen
tē vl ꝓducētes ğ ad ꝓductā vl ꝓdu
ctas. si ad plres nō poťit eē vᵐ forle
p̄nᵐ ɔstiᵐ pᵉ. si ad vnā ⁊ singl̄arem
aut rl̄oez ad ꝑsonā p̄mā ꝓductā aut
scꝺaz. ⁊ tē nō tēť positū. s. ꝙ igenituz
vt distinguiť ɔ̄ p̄nitatē vl spiratōez
ɔstituat ꝑsonā. aut rl̄oez vnā abstra-
ctā ab istis. s. p̄nitate ⁊ spiratiōe. ⁊ tē
si pōt aliqua talis relatō cōis abstra-
hi ab istis duabᵘ. seqť ꝙ p̄ma pᵃ nō
aliq̄ vna rl̄one. s. singulari signata in
exn̄ia sit pᵃ. sz aliquoᵒ vna abstracta
a rl̄onibus duabᵘ. ⁊ hoc alteriᵘ rōis.
q2 ꝓbatū ē in qōe p̄cedēte ꝙ due ꝓ-
ductōes actiue ī diuinis nō p̄nt eē eiusdē
rōis. ⁊ tūc p̄ma ꝑsona non ɔstitueret

Affirmatio

Negatio

Persona

formalit᷑ aliquo ɔstitutiuo vniꝰ rōis
q.specifice. ſꝫ vno abstracto a duobꝰ
q.alterius ratōnis. Nec oportet hic i-
morari qꝛ multi mgr̄i hic concedunt
ꝓpositū quātū ad ma. ꝙ aliquo in
cōicabili positiuo ɔstituit᷑ p̄ma pſona
de qua est hic sermo. Cuꝫ ḡ arguit᷑
ꝓ ista opi. ꝑ ingenito ꝑ Dama. pꝫ ꝑ
eum rn̄o ibidem. subdit. n. In solis ꝓ
prietatibꝰ paternitat̄ ⁊ filiationis ⁊
ꝓcessionis driam cognoscimus. ergo
quādo p̄us accepit oia preter ingene
ratōem ⁊c̄. intelligenduꝫ est ꝙ sub in
generatione cōprehendit paternitatē
sicut patꝫ in diuersis capitulis eius.
nunc noiat vnaꝫ ꝓprietateꝫ p̄me pso-
ne. nunc aliaꝫ. ⁊ per ɔn̄s ꝑ vnanq̄ꝫ qꝫ
intelligit quācunqꝫ ꝓprietateꝫ ꝓpriam
Ad rōnem. ɔcedo ꝙ ordo ad prius
quodammō p̄cedit in aliquo ordinē
ipsius ad posterius maxie quādo or
dinatuꝫ est in se absolutuꝫ. ɔcedo etiā
ꝙ negatio ordinis ad p̄us in aliquo
p̄cedit ordineꝫ positiuuꝫ eiusdē ad po
sterius. ſꝫ non sic in illo qđ ɔstituitur
formalit᷑ ꝑ ordineꝫ ad posterius. quia
nullus ordo in illo pōt esse p̄or nec ēt
negatio ordinis quā sit ordo quo cō
stituit᷑. si ḡ esset suppositū absolutuꝫ
posset cōcedi ꝙ ingenitum esset quo-
dāmodo prius paternitate. sed cuꝫ ꝓ
bat᷑ generalit᷑ de quocunqꝫ supposito
⁊ de ordine ad posterius ⁊ negatione
ordinis ad prius. illa ꝓpositio qua di
cit᷑ ꝙ ɔtradictoria referunt᷑ ad idem
nunc non soluꝫ in ordine durationis
ſꝫ etiā n̄e ⁊ originis est vera intelligen
do de pᵉ ɔtradictorijs. ꝓut affirmatō
ɔparat᷑ ad negationeꝫ. nō est aūt v̄a
intelligendo de affirmatione ⁊ negatō
ne ɔpando ad 3ᵐ de quo dicunt᷑. Ex
emplū. albuꝫ ꝑ. a. ⁊ nō albuꝫ ꝑ. b. nō
ɔtradicunt inter se nec ad quodcūqꝫ
cōparant᷑. ⁊ hoc intelligendo ꝑ. a ⁊ b
siue signa durationis siue signa natu
re vel originis. Sꝫ si ista compantur
ad aliquid cui ɔueniunt vel ɔuenire
pn̄t. non oportet ꝙ si album ɔueniret
ipi. c. ꝑ a. ꝙ non albuꝫ ɔueniret ipsi
c. ꝑ a. Nihil. n. est ꝙ non oio p̄ sit ipm
sicut homo oio p̄mo est homo. ⁊ si hō
eēt lapis eēt oio p̄ lapis. sic̄ lapis ē lapis
tn̄ nōio p̄ ē n̄ lapis. qꝛ nulla negatō po
test esse eadeꝫ alicui p̄mo. sicut ipꝫ est
ipm p̄mo. ɔcedo ḡ ꝙ intelligenduꝫ ē
esse ab aliquo ⁊ non eē ab aliquo re-
ferri ad idē instans siue nūc cuiuslibꝫ
ordinis ad hoc ꝙ sint ɔtradictoria.
vt. s. ꝑ quo nunc affirmat᷑ esse ab aᵒ
ꝙ ponit ꝓ eodē nunc non eē ab negꝫ
illud ideꝫ. sed nō oportet ꝙ illi de quo
ista dicunt᷑ ɔueniat eq̄ p̄mo non esse
ab. sicut illi ɔueniret esse ab si esse ab
sibi ɔueniret. ⁊ per ɔn̄s supposito cui
ɔuenit negatio ordinis ad prius prio
ritate originis nō eque p̄ cōuenit ista
negatio sicut ɔueniret affirmatio ordi
nis si illū ordineꝫ haberet. Rndetur
aliter ad mi. p̄ncipalis ratōnis. ⁊ hoc
dupl̄r. p̄ sic. qꝛ p̄ma ꝓprietas icōicabi
lis i p̄ma pſona nō est rl̄o accepta sub
ratōe actuali ſꝫ sub rōne aptitudinali
vtpote nō sub rōne pr̄nitatis. vl̄ gene
ratōis. ſꝫ sub rōne gnātiuitatis ⁊ pat᷑
nitatis aptitudinal̄. ⁊ hoc ꝓbat᷑ qꝛ h̄
rō supponit᷑ cuilꝫ alteri. ex h̄ seq̄t᷑ ad
ꝓpoᵐ ꝙ nō sub rōne cōicatōis vl̄ ge
neratōis actual̄ ad ꝓcedēs acciʳ ɔsti
tutiū p̄ᵉ pᵉ ſꝫ sub rōne hītudis aptitu
dinal̄ accipiet᷑ p̄ᵐ incōicabile. Alia
rn̄sio ad eandē mi. ꝙ illđ qđ ē in p̄ma
pᵃ. q. hītudo ad scđam pōt dupl̄r cō
siderari vnoᵒ vt ꝓprietas. alioᵒ vt reᵒ
zᵒᵒ sil̄ est cū ɔstitutiuo zᵉ pᵉ. ꝓpter na
turā correlatiuoꝝ. p̄ᵒ pōt ɔstituere. nᵉ
repugnat sibi illa rō siltatis q̄ ɔuenit
relatis. Cōtra ista sic. p̄ ɔ̄ ābo ɔiūcti
zᵒ ɔ̄ vtrūqꝫ diuisiꝫ. p̄ sic. i pria pſona
dina est vna entitas formal̄r icōicabi
lis ⁊ p̄. ⁊ h̄ in exn̄tia actuali ⁊ in re ex
nā rei. ⁊ h̄ pꝫ de se. qꝛ plr̄es eē ētitates
icoicabiles p̄mas i eadē pᵃ dina ⁊ ex
nā rei ē icōpossibile. nulla. n. pōt eē ꝓ
prietas pſonal̄ nisi sit entitas icōica-
bil̄ formaʳ ⁊ p̄ ⁊ pᵉ icōicabil̄ in tali ꝑ
sona ⁊ h̄ in exn̄tia actuali. ⁊ ex nā rei
quia pſona diuina non ꝑ aliquid po-
tentiale. nec ꝑ aliquid quodcunqꝫ nō
reale. nec ꝑ aliqđ cōicabile. nec ꝑ ali-
quid non p̄mo incōicabile. potest esse
p̄ hec pſona. ḡ qualit᷑cunqꝫ intellectꝰ
consideret diuersimode ꝙ est in p̄ma

Contradictoria

psona reale aliqd cōstitum pe tamen ē
habens ꝯditiones pdictas. ⁊ ita non
oportz distinguere qꝛ vt accidit aor ta
le nō potest esse nisi vnicū oio. Ista āt
entitas oio vnica quocunqꝫ ꝯsidera-
tur necesse est vt in se sit actus nō som
aptitudo vel potētia. qꝛ nihil ē ibi nisi
actualissim. etiā est necesse vt in se sit h
entitas vel ad se vl' ad alteꝝ. Nulla
enī entitas potest esse in exñia actuali
qn sit formalr ad se vl' ad alteꝝ. ⁊ ita
quocunqꝫ distinguit in ꝯsideratione
rō generatōis vel gnātiuitatis in pat-
nitate. necesse ē in re ꝙ ista entitas in-
cōicabilis pma que dicit actualit ha-
bitudinē pme psone ad scdaꝫ sit pma
entitas incōicabilis in pma persona. ⁊
ita pmuꝫ formale ꝯstitum in pma pso
na. Preterea ꝯ vtranqꝫ viam du-
plicit. qꝛ ille distinctōes fiunt ad vitā
duꝫ difficultateꝫ istaꝫ. quō pma pso-
na potest esse poꝛ za ⁊ tamē simul nul
la cū ea. ppter hoc requirit ꝙ ꝯstitum
pme psone aliquo mō non sit siml' cū
scda quia si constitutiuuꝫ sit simul cū
scda psona g ⁊ ꝯstitutū. si autē rōne
ad scdam ꝯstituat illud quod ꝯstitu
tū est erit oio simul cū za. ppter hoc. n
videt pma via ponere gnātiuitatē ne
ponat ꝯstitum pme psone illud quod ē
oio simul ⁊ non pri9 za psona. Scda
via videt querere aliquid ꝯstitum vt
ppzietateꝫ sibi nō vt rōnem. lꝫ vt reo
sit simul cuꝫ filio tū sub illa alia rōne
vt. s. ppzietas possit aliquo habere ra
tōnem priori. Est g distinctio i vtraqꝫ
via ppter hanc difficultateꝫ fugiendā
.i. ne ꝯstitum prime persone vt cōstio
sit oio simul cum secūda psona. sicut
correlatiuuꝫ cum correlatiuo. Ista au
tem difficultas est nulla. ⁊ illud quod
intendit fugere non est incōueniens.
sed necessariū. pmum patꝫ. quia quā
do vnus ordo pe non includit alium
nec necessario pexigit illuꝫ nulla est re
pugnantia istuꝫ esse sine illo. patꝫ nō
solum de origine sꝫ etiaꝫ de aliis. nunc
autem ordo originis non pse includit
ordinem essentialeꝫ. saltē illuꝫ in quo
prius potest esse sine posteriori. nec ne
cessario pexigit illum. g potest esse sine
illo origine ⁊ cuꝫ simultate oppoa illi
ordini. ergo potest ordo originis stare
cum hoc qd alteruꝫ extremū vt est ex
tremum hui9 ordinis nullomodo pos
sit esse sine reliquo. ⁊ ita simul natura
cum simultate. s. oppoa illi ordini. hor
pbata est prius ꝙ ordo originis nihil
includit nisi hoc esse ab hoc. quod po
test stare cū simultate nature. quia nō
includit ibi aliqua ratio cause nec ali
qua ratō principij. Istud potest osten
di p exempluꝫ sꝫ exemplū est aliqua-
liter dubiuꝫ. ppzietas psonalis est oio
pma ⁊ ppzia persone cui9 est. negatio
aūt non est oio alicui enti ⁊ pmo pro
pria. ingenituꝫ aūt vt distinguit ꝯtra
essentiaꝫ ⁊ rōnem positiuaꝫ in pma
psona pe iportat negationem ergo ⁊c.
Aliter rñdet adhuc ad ratōneꝫ ⁊ ad
mi. sic. ꝙ lꝫ psone prime ad scdam sit
relatō originis sola vna realit tamen
illa distinguit fm ratōnem put est ha
bitudo prime psone ad scdam. potest
eniꝫ intelligi sub rōne aptitudinis ad
generanduꝫ. vt exprimit sub noie ge
nerati. ⁊ sub ratiōe potentie. vt suppo
situꝫ exprimit p hoc ꝙ est potens ge
nerare. vel sub ratōne actus. vt expri
mit p hoc nomen generans. vel sub
ratione habent' genituꝫ coexistens vt
exprimit noie patris. illa g relatio per
sone pme ad secundaꝫ que est realiter
vna fm illaꝫ rōnem ꝯstituit pmam p
sonam. fm quaꝫ dat ei esse psonale. h
aūt ē fm pmā istaꝝ rōnū. qꝛ fm quā
libꝫ aliā videt ꝯpetē psone iā ꝯstitute
pa aūt oio est rō gnāti. g ⁊c. Hec hor de
clarat qꝛ illa ē poꝛ fm quā imediati9
hꝫ ordinē ad obꝫ siue ad oppom. naꝫ
in ordine ad oppom attēdit ista disti-
ctio rōnuꝫ. mediati9 aūt respic oppodu
sub ista rōe q ē pr ⁊ imediati9 sub ista
rōe gnātiū. h etiā declarat qꝛ alie rōes fm
qndaꝫ ordinē se icludūt ⁊ nō eꝯo n. n.
oē gnātiū est potēs gnāre sꝫ eꝯo. sicut
nec oē potēs gnāre gnāt. sꝫ eꝯo nc oē
gnāns est pater vtpote si moriat ante
formatōeꝫ fet9 i vtero. sꝫ eꝯo ois pr q
hꝫ secū gnātum coexñs gnāt vl gnā
uit. videt g generatiuuꝫ esse primum
tanqꝫ inclusuꝫ i ceteris vl' eis psuppm.

Quã° ğ accipit̃ in mi. rõnis pncipa
lis i isto articulo ꝙ generare est pma
ꝓprietas incõicabilis in pma psona h
est veꝝ loquẽdo ꝺe ista rl'one ſm rem
quã importat generãs vel gnãre sed
nõ loquendo ꝺe ipa sub rõe gnãre. sꝫ
sub rõne gnãtiuitat]. q2 sic est prior. ⁊
si huic addat̃ ꝙ 2ª psona ꝯstituit̃ p
generari vt gnãri. tunc illa est falsa pª
psona ꝯstituit̃ p rl'onem oppoitaꝫ illi
que ꝯstituit scꝺaꝫ psonaꝫ. ⁊ hoc itelli
gendo nõ ꝺe rl'one eadem ſm reꝫ. sꝫ ꝺe
rõne eiusdeꝫ rl'onis realis. Alit̃ respõ
deť ad eandẽ mi. ꝙ ꝯsti^m pme psone
põt ꝺuplicit̃ ꝯsiderari. vno° vt ꝓprie
tas. alio° vt rl'o. ꝯstituit auteꝫ vt ꝓprie
tas ⁊ p ꝯñs non vt rl'o corñdens re
latõni i scꝺa psona. Contra ista ar
guit̃ ꝺuplr. p ꝯ ambo ꝯiuncti. 2° cõ
tra vtrãqꝫ ꝺiuisim. ꝯiuncti sic re° nõ
ꝯstituit psonam nisi ſm ꝙ est i re ⁊ ex
nã rei alioquin nõ ꝯstitueret psonam
realeꝫ q2 reale non ꝯstituit̃ nisi p illꝺ
qꝺ est i re ⁊ ex nã rei. ista rl'o pme pso
ne non est i re ex nã rei nisi in ratione
actuaᵐᵃ possibili sibi. ğ q̃tuncũꝫ pos
sit ꝯsiderari per intellectũ sub ratõne
aptitudinis vel actualitat] cũ non cõ
stituat psonam ꝺiuinam nisi vt est i re
ex nã rei ⁊ hoc nõ est nisi sub ratõne
actuaᵐᵃ sequit̃ ꝙ nõ ꝯstituit nisi sub
ratõne actuaᵐᵃ. Per idem ꝯ scꝺam
rñsioneꝫ. q2 si intellectus possit ꝯside
rare circa pr̃nitatem rõem ꝓprietatis
⁊ rõnem rl'onis non tamẽ ipsa est i re
nisi sub vnica rõne reali. sub ista ğ cõ
stituet ⁊ sub illa non põt esse ad se. ğ
relatõ. ⁊ non nisi relatõ corñdens 2ᵉ
pᵉ. ⁊ ita sequit̃ ꝓpositũ. 2° sic iõ que
rit̃ ista ꝺistinctõ i vna via pricipij ge
nerati ⁊ in alia ꝓprietat] ⁊ rl'onis vt
viteť ꝯstituᵐ prime persone esse oio si
mul cũ constitutiuo scꝺe persone. q2
videt̃ aliquo modo esse prius. sed nõ
oportet hoc vitare tanq̃ inconueniẽs
quia vt argutum est in pmo articulo
vbi sunt ordines ꝺistincti ⁊c̃. ğ simul
stant ordo originis inter pmam perso
nã ⁊ scꝺaꝫ siue inter ꝯstituᵐ huius ⁊
illiꝰ: ⁊ simultas correlatiõis. non ğ vt
vitetur ista simultas oportet ponere il
lã generatiuitatẽ ꝯstituᵐ patr]. vl' aliã
ꝓprietateꝫ. ⁊ non paternitatẽ. quãtuꝫ
ad pmam viam. nec etiaꝫ paternitatẽ
vt ꝓprietateꝫ non vt rl'onem. q̃tũ ad
scꝺam viam. q2 oio sub rõne reali cõ
stituit ⁊ sub illa est ad scꝺam psonam
⁊ ita simul cum illa. Confirmat̃. q2
ꝙ necessario ꝺat esse pfecte altri ex h
necessario est pus origine illo. ⁊ siml'
cũ eo ita ꝙ non potest esse sine eo. nõ
est ğ repugnantia inter esse pus origi
ne ⁊ esse siml' natura sꝫ necessario cõ
comitantia qñ est pfecta origo ⁊ ꝯple
ta. Confirmat̃ illud exẽplo sꝫ forsan
includit aliqꝺ ꝺubiũ si sor. est pr̃ pla.
nõ soluꝫ sor. est por origine pla. sꝫ sor.
pater pus est origine pla. filio. ꝓbo q2
paternitas ẽ pᵉ cã prioritat] originis
icludendo ğ totum illud quod est pse
cã alicuiꝰ poritat] nõ p hoc tollit̃ illa
prioritas. ğ sor. pr̃ ꝓut includit pater
nitateꝫ que est cã prioritat]. adhuc cẽt
prior origine pla. filio vbi includit̃ rõ
posterioritatis originis. ⁊ tñ sor. vt pr̃
est simul natura cũ. p. filio sicut corre
latiuũꝫ cum corre° Posset etiã ꝯfirma
ri ratõ principalis ꝯtra vtranqꝫ rñsio
nẽ ad istã mi. q2 in 2ª psona non que
rit̃ ꝺistinctio aliqua in ꝯstitutiuo nec
etiã ſm aptitudineꝫ nec ſm actualita
teꝫ. nec ſm rõnem ꝓprietat] ⁊ rl'onis
⁊ tamẽ equalit̃ requirit̃ entitas posi
tiua ⁊ entitas relatiua ad ꝯstituendũ
primaꝫ psonaꝫ sic scꝺam. q2 vtraqꝫ ẽ
eque incõicabil' ⁊ vtraqꝫ est eq̃ actua
lis. ⁊ ſm cõem viam nulla potest esse
prima entitas incõicabilis nisi relatõ
originis. Contra primaꝫ viaꝫ argʳ
spãliter. p per hoc ꝙ aptitudo non est
p' icõicabil'. nõ. n. videt̃ aptitudo icõi
cabilis nisi vel p fundamentũ cuiꝰ est
vel p terminũ ad queꝫ. si. n. aptitudo
vt aptitudo nõ est primuꝫ sꝫ est alicꝰ
ent] cui aptitudo ꝯuenit. nec eius vni
tas siue icõicabilitas erit oio pria. sꝫ
reducet̃ ad aliquaꝫ entitatem que si
sit cõicabil' ei] aptitudo cõueniens ẽ
cõicabil'. sicut. n. natura humana cõi
cabil' est ita aptitudo risibil' ꝯñs ẽ cõi
cabilis. Et coiter rñsiones p aptitudi
nẽ videnť minꝰ sufficientes. nisi ꝺetur

aptitudo

aliquid p qd̄ sit illa aptitudo. aliogn
facile esset solue͂ oia. dicendo hoc sic e͂
q2 talis aptitudo est non sufficit hoc.
si. n. querat᷑ quare lapis descendit no͂
sufficit r͂ndere q2 aptus nat⁹ est. nisi as
signet᷑ q͂ est ratio aptitudinis. quia. s.
grauis. ⁊ hoc q2 sic mixtu3 est. q2. s. in
eo d͂nat᷑ terra. qd̄ est ele͂m graue. ⁊ ter
ra grauis. q2 talis ꝫm aliqua͂ qualita
te͂ p̊orem. vel q2 talis ꝫm q̄dditate͂ spe
cifica3. Qua͂° g̊ arguit᷑ p illa3 ro͂em
ꝙ rl'o ꝯstituit sub ratio͂e generatiuita
tis. ꝯcedo ma. q2 sub rato͂ne illa ꝯsti
tuit sub qua dat p̊ ee͂ inco͂icabile. gna͂
tiuitas vt talis. s. vt distinguit᷑ a gene
rare est hi⁹ h°r. ista dupl'r est falsa. Et
q2 vt sic n͂ dat ee͂ actu^{m} quale so^{m} po
test esse in diuinis. Et q2 vt sic no͂ dat
esse inco͂icabile p̊. qd̄ p^{e} re^{r} ad esse p
sonale. pbo͂ illa de mediatiori ⁊ i͂medi
atiori ꝯcludit ꝓ nobis. q2 loquendo
de rl'one originis p̊me psone ad scd̄am
ipa solum sub illa ro͂ne sub qua respic̄
i͂mediate scd̄am est ibi actua^{me} ⁊ sim
pl'r inco͂icabilis. imo circunscripta illa
rato͂e sub nulla alia esset ibi actua^{me}
nec inco͂icabil'r. Qd̄ innuit᷑ in illa pro
batio͂e ꝙ ro͂nes alique eiusde3 rl'onis
q. sunt psone iam ꝯstitute: r͂ndebit᷑ in
r͂nsione ad p̊mum p̊ncipale. posset etia͂
illud de i͂mediatiori alit᷑ adduci ꝓ co͂
clusione nostra. quia 2^{a} psona forma
lit᷑ ꝯstituit᷑ rl'one ⁊ i͂mediate respicit p̊
ma3 psona3. non. n. ponit᷑ illa ꝯstitui
gna͂bilitate ⁊ pari ro͂ne in ꝓposito.
Quan° ꝯfirmat᷑ illa ro͂ p hoc ꝙ gene
ratiuu3 includit᷑ in quolib3 alio non
eꝯ. hoc no͂ ꝯcludit p̊oritate3 ꝯstituto͂
nis psonalis. q2 no͂ prioritate͂ in actua
litate inco͂icabili. s3 tm͂° in ꝯ͂ndo. ⁊ vt
plurimu͂ que sunt p̊ora in ꝯ͂ndo sunt
co͂iora ⁊ min⁹ inco͂icabilia. Contra
2^{m}. nulla entitas vere hec signata po
test esse extra aiam qn vel sit formalit᷑
ad se vel ad alteru͂. l3 forte ꝫ3 aliquos
possibile esset alique3 ꝯceptu3 indiffe
rente͂ haberi qui nec p se esset ad se n^{e}
ad alteꝝ. tm͂ nulla res ex̄ aiam posset
esse i͂differens qn p^{e} entitas hec sit ad
se vel ad alteꝝ. det᷑ illud g̊ qd̄ dicit᷑ co͂
stituere vt ꝓprietas. dicat᷑. a. q͂ro ergo

ꝯ͂nter an entitas eius in re sit formal'r
ad se vel ad alteꝝ. si formalit᷑ ad se. co͂
stitu^{m} p ipm͂ est formal'r ad se. qd̄ ipi͂
negant. si formalit᷑ ad alteru3. g̊ illud
sub rato͂e formali qua ꝯstituit est rl'o.
qd̄ est ꝓpositum. Preterea cum di
cis pat͂nitas vt ꝓprietas. quero quid
i͂telligis. vel reduplicat᷑ ibi formale co͂
stitu^{m} psone. aut aliquid ꝯ͂ns in re vl'
in intellectu formale ꝯsti^{m} eius. si 2^{oo}
da g̊ illud formale ꝯsti^{m} ad qd̄ sequi
tur illud. qd̄ no͂ e͂ nisi pat͂nitas vt pa
ternitas q2 mod⁹ ille no͂ ꝯsequit᷑ nisi
illa͂ realitate3 formalem. g̊ ꝯstitu^{m} est
p^{e} entitas ad alteru͂. si p̊mo: cu3 ꝓprie
tas p^{e} rl'onem ro͂nis i͂portat. sequit᷑ ꝙ
illa p̊ma psona ꝯstituit᷑ rl'one rato͂nis
qd̄ est absurdum. ꝙ au͂t p̊cise i͂port3 re
lato͂em ro͂nis ꝓbat᷑. q2 dicit habitu
dine3 pat͂nitatis ad patre͂. paternitas
au͂t ad patre͂ nulla3 h3 habitudine͂ ni
si ro͂nis. q2 nec distinctione3. Ista ro͂
⁊ p̊ncipalis ꝯ° ꝯtra ista͂ distinctio͂em
declarat᷑ sic qua͂tuncunq3 sit rl'o real'
ad oppo^{m} realit᷑ distinctu3 tm͂ intelle
ctus po͂t ꝯpare illa͂ ad fundame͂tu͂ vl'
sub3 i͂ quo e͂. ⁊ si ibi n͂ sit distincto͂ rea
lis nulla po͂t ibi esse ꝯpo͂ nisi p intelle
ctu3 ⁊ soli⁹ ratio͂is. nunc au͂t intellect⁹
po͂t ꝯsiderare illud sub rato͂ne isti⁹ co͂
parato͂is vel rl'one ratio͂is. p hoc. n. ꝙ
sic ꝯsiderat nihil variat᷑ in ratio͂e illi⁹
qd̄ p̊ ꝯside͂at. Exemplu͂. risibl'e ꝯpara
tur ad hoiem sub illa rato͂ne ⁊ habi
tudine q͂ est ꝓprietas eius. ⁊ ro͂nale vt
est dr͂ia specifica hu͂anitas ꝯparat᷑ ad
hoiem sub ro͂ne q͂ est na͂ siue quiddi
tas eius. In oibus istis ꝯpo͂nibus no͂
variat᷑ ee͂ntia p^{e} eius qd̄ ꝯpat᷑. si. n.
querat᷑ qua ro͂ne risibilitas est demo͂
strabilis de hoie vel e͂ p^{e} passio ei⁹. risi
bile vt risibile. ita ꝙ si veꝝ est hoc risi
bile vt ꝓprietas demonstrat᷑ de hoie p
illud vt deno^{r} aliquid ꝯ͂ns ro͂e3 risibi
lis. no͂ au͂t distrahens ab eius ratio͂e
e͂t vt ꝯparat᷑ ad ipm͂. vn͂ si risibile ꝫm
ꝙ risibile est qualitas. et vt pse passio
demonstrata de hoie est qualitas. non
au͂t est relato͂. l3 illud qd̄ dicit modu3
ei⁹. s. ꝓprietas dicat rl'onem. Consil'r si
ro͂nale vt ro͂nale sit suba suo°: ro͂nale

vt dr̃ia specifica hoīs est suba filii mō.
lȝ hoc qꝺ est esse drĩam īportet quādā
rl'oeȝ rōis qꝛ ītentiōeȝ scꝺaȝ ⁊ sic vlꝛ
quicquid reale ꝯuenit alicui ꝯsidera-
bili ꝭȝ se. ⁊ ꝭȝ aliquā habitudinē rōis
si dicatꝛ sibi ꝯpetē vt tale.s.vt ꝓꝓrietas
vl' drĩa.ñ destruitꝛ pᵉ ratio illiꝰ qꝺ sub
est illi habitudini nec illa habitudo est
formal' ratō alicuiꝰ p̃dicati realiꝛ inhe
rentl. sed tm̃ᵒ est ratio sub qua illi qꝺ
subest ꝯpetit illud ꝓꝓriuȝ. de ista redu
plicatōe eiꝰ qꝺ dr̃ vt tale pȝ in p̃cedē-
te.q.articulo zᵒ Ad ꝓpositum paterni
tas vt ꝓꝓrietas: cum nō habeatꝛ ibi ni
si quedaȝ relatō rōis stabit semp eadꝫ
ratio formal' eius de quo dicitꝛ ista cō
paratō.⁊ illa p̃cise erit ratō cuiuscūqꝫ
ꝓꝓrij dicti de subo. ⁊ ita si paternitas
vt paternitas sit rl'o paternitas vt ꝓ
prietas erit relatō. si.n.ītelligeretꝛ li vt
ꝓꝓrie vt causalitas inherentie p̃dicati
realis ad subm sicut ista est falsa patꝛ-
nitas vt ꝓꝓrietas est relatō ad filiuȝ.
ita ista esset falsa patꝛnitas vt ꝓꝓrietas
est rl'o real'.sȝ sic est rl'o rōnis.qꝛ h̾ qꝺ
est eē ꝓꝓrietatē nō est rō inherenᵉ ali-
cuiꝰ p̃dicati realis.cū ipȝ dicat forma
litꝛ rl'oneȝ rōnis.spāliter aūt de ꝯstitu-
tione reali eꝝ aīam nihil iuuat tale vt
qꝛ qꝺ ꝯstituit formalitꝛ aliqꝺ reale. oȝ
esse reale ⁊ vt reale. Alitꝛ dicitꝛ adhuc
ad mi.q.exponendo istaȝ rn̄sioneȝ se
cundā de ꝓꝓrietate. ꝙ essentia diuina
ꝯstituit ꝑsonā.nō tm̃ absolute vt essen
tia.sȝ vt sola rōne drn̄s a rl'oe.ꝑmum
ꝓbatꝛ sic.qꝛ ꝑsone ꝯuenit pᵉ subsistē.
sola aūt essentia est ratō subsistēdi. qꝛ
ꝭȝ Aug. 7.de tri.c.8.vel.9.suba ē qua
pᵉ pr̃ est.⁊ idē.s̈.c.8.oīs res ad se sub
sistit q̃to magis deus.ꝑ relatōem aūt
ꝯpatur ꝑsona ad oppoᵐ. Contra
illud.cuȝ dicitꝛ ꝙ essentia vt sola ratō
ne differens a relatōne cōstituit ꝑsonā
ꝑmam.aut li vt dicit formalē rōnem
respectu p̃dicati.aut quid ꝯn̄s forma
leȝ rōneȝ.si ꝑmoᵒ cum hoc qꝺ est dif-
ferre sola rōne a rl'one nō importȝ ni
si rl'onem rōnis.sequitꝛ ꝙ relatō ratio
nis est ratio formalis ꝯstituendi pᵃᵐ
Si zᵒᵒ tunc quero illud respectu cuiꝰ
illud vt dicit rōnem ꝯn̄tem.hoc non
pōt poni nisi essentia ꝭm se. qꝛ tu dicis
ꝙ essentia ⁊c̃.ġ essentia ꝭm se erit ratō
ꝯstituendi in re.qꝺ tu negas. Pre-
terea.essentia vt sola ratōe differens a
rl'one aut est cōicabilis aut non.si cōi
cabilis ġ cōicabile formalitꝛ ꝯstituit ī
cōicabile.si īcōicabile ⁊ essentia omni
mō etiā vt essentia sola ratōne differt
a rl'one tm̃ᵒ est ad se.⁊ ita nō formalꝛ
ad alterū sicut rl'o.⁊ tm̃ nō realitꝛ disti
cta a rl'one.ġ essentia oīo vt essentia ē
sola ratōne differens a rl'one. ⁊ tunc
vt priꝰ essentia vt essentia ꝯstitueret.
Cōsimilꝛ pōt argui si essentia vt sola
ratōne differens a relatiōe ꝯstituit tūc
essentia aut est ad se aut ad alteꝝ. si ē
ad se.ġ ꝯstitutum formalitꝛ est ad se.si
ad alterū.ġ essentia vt essentia erit ad
alteruȝ.qꝛ essentia vt essentia sola ra-
tōne differt a rl'one sicut ꝓbatum est.
Preterea.gnāliꝛ ꝯstitᵐ est ꝯstituto
ratio differēdi vl' ꝯueniendi.nō auteȝ
ip̄m vt ꝯueniens vel differēs sȝ ꝭm se
ꝯstituit.sic̄ rōnale ꝭm se nō vt cōueni
ens nec vt differēs ꝯstituit hoīem.licȝ
homo ꝯstituitꝰ ꝑ ratōnale ꝑ ip̄m distin
guatꝛ formalitꝛ vel ꝯueniat.distinctio
ġ vel ꝯuenientia ꝯuenit ꝯstiᵒ ꝑ rōneȝ
formaleȝ ꝯstitutiam.nō autē includi-
tur in ipa rōne vt est ꝯstitutiua. Da ġ
hic aliquā rōnem ꝯstitutiaȝ que sit cō
stituto ratō ꝯuenientie vel drĩe. ita tm̃
ꝙ in ipa vt est rō ꝯstituēdi nō icluda
tur pᵉ p̊ ꝯuenientia vl' drĩa. Ad ar
gumēᵐ de ista via de subsistere.dico ꝙ
subsistē est equocuȝ.vnoᵒ accipitꝛ pro
pᵉ esse ꝓut excludit inherere.⁊ in alio
esse vt pars in toto.⁊ hoc mō vnū est
subsistere sicut vnuȝ est pᵉ esse.⁊ sic lo
quuntꝛ auctꝛes Aug. Alioᵒ subsistere
ē incōicabilitꝛ pᵉ esse.⁊ hoc mō sūt tres
subsistentes sic̄ sunt tres ꝑsone qꝛ tres
subsistentes incōicabilꝛ licȝ nō sit nisi
vnuȝ pᵉ ens.aᵒʳ ġ ista ꝯstiᵐ ꝑsoᵉ dat
esse subsistē vl' est rō subsistēdi debȝ in
telligi zᵒᵒ. qꝛ ē rō incōicabiʳ subsistēdi

De tertio articu.

vr̃ ꝙ si aliqd ꝯstituat sub ratiōe ꝑoꝛi.
ipo sepato ꝑ rōnem a rōne posteriori.
possit remanere ꝯstitutū. qui ġ dicet

ꝙ relatio originis ad ſcđam pſonam
ꝯſtituat pͥmam ſub ratõne generati q̃
eſt prior ratõne generationis vt gene
ratõ videt̃ ꝯñter dicere ꝙ ſeparato ſi
ue circunſcripto generare poſſꝫ prima
pſona remanẽ l' in ſe vl' ſaltẽ in intel
lectu ꝯſiderante ſꝫ in re non poſſet fie
ri circunſcriptõ vniꝰ ſine altero. quia
ſunt idem realit̃. Conſimilit̃ ſi gene/
rare eſſet priꝰ paternitate ⁊ generare
ſub ratõne generare ꝯſtitueret pͥmam
pſonam. videret̃ ꝙ pͥma pſona poſſet
remanere circũſcripta paternitate vt
paternitas eſt. Hic g̊ duo ſunt viden
da. pͥmo de re. ſi eſt aliqua diſtinctõ p
prietatuꝫ in pͥma pſona non quarun
cunqꝫ q2 de ingenito ⁊ ſpiratiõe actia
non eſt hic ſermo ſꝫ illarũ que dicunt
relationeꝫ originis inter pͥmaꝫ pſonã
⁊ ſcđam. Et 2ᵒ ex hoc cũ quali circũ/
ſcriptione vl' abſtractõne poſſet pͥma
pſona remanere. De pͥmo dico du
as ꝯcluſiones. Prima ẽ iſta vnica ſo
la ⁊ oĩo vnica eſt relatõ originis iter
pͥmam pſonam ⁊ ſcđam. ita ꝙ nulla
eſt diſtinctõ talis real' qualit̃cunqꝫ in
re ante meraꝫ ꝯſiderationẽ intellectꝰ.
2ᵒ dico ꝙ illa relatõ que oĩo vnica eſt
ſic in re poteſt ratiõe diſtingui ſiue di
uerſis ratiõibus ꝯſiderari. Primum
pbat̃ dupliciẗ. pͥmo ſic. vnica ⁊ ſola
eſt vniꝰ ab vno pfecta origo. ⁊ hoc in
telligendo origineꝫ actiuã a parte ori
ginantis ⁊ vnicaꝫ paſſiuaꝫ a pte ori/
ginati. lꝫ hec ⁊ illa ſint quodãmõ due
Relatio autẽ originis int̃ pͥmam pſo/
naꝫ ⁊ ſcđam dicit pfectã ratõneꝫ ori
ginis 2ᵉ pſone a pͥma. g̊ eſt tantuꝫ vni
ca. ⁊ hoc accipiẽdo actiue a pte patris
⁊ tunc eſt vnica actiua in patre. ⁊. q.
paſſiue a pte filij ⁊ erit ibi etiaꝫ vnica
paſſiua. pbatõ ma. illa non eſt pfecta
originatõ vniꝰ ab alio q̃ circunſcrip
ta nihil minꝰ ipm eſſet pfecte origina
tuꝫ ab illo. ſꝫ ſi ſint plures relationes
originis qualit̃cunqꝫ diſtincte a parte
rei ſint. a. ⁊. b. vna earũ circunſcripta
adhuc ſcđa pſona eſſꝫ originata a pri
ma. quia altera vt a eſt relatõ originiſ
⁊ non niſi pfecte originis. g̊. b. non eſt
pfecta originatõ. ſiue relatõ pfecte ori
ginis inter illas ſꝫ ſi eſſet diſtincta ab
a. eſſet relatio originis pfecta ⁊ diſtin
cta. Conſimilit̃ arguit̃ de. b. circun/
ſcripta. a. ⁊ ita vtraqꝫ iſtaruꝫ circun/
ſcripta eſſet ſcđa pſona a. pͥma. q2 per
alteraꝫ originationẽ. ⁊ non eſſet. quia
pfecta eiuſ originatõ eſt circunſcripta
Si dicas nõ poteſt a. circunſcribi ma
nifeſte. b. nec eꝯᵒ. Iſtud non valet q2
duabus originibꝰ quarũ vtraqꝫ ſit p
fecta nõ poteſt ideꝫ ſuppoſitũ origina
ri ab eodem. p vtranqꝫ eniꝫ totuꝫ ha/
beret totuꝫ eſſe qđ poſſet accipe a pro
ducente. ⁊ iõ impoſſibile ẽ ꝙ p alteraꝫ
ſiue manentẽ cuꝫ ea ſiue quocũqꝫ mõ
accipiat aliquod eſſe. Hoc 2ᵒ arguit̃
p quoddaꝫ argumentũ magis logicũ
q2 relationes diſtincte qualit̃cunqꝫ in
re ſic ꝙ non ſint oĩo vnica formaliter
realis nõ p̃dicant̃ de ſe inuiceꝫ in ab/
ſtracto lꝫ ſint in eodem ſuppoſito. hec
enĩ eſt falſa paternitas ſiue generatio
actiua eſt ſpiratio actiua. ſiue inaſcibi
litas. ſm Aug. 5. de tri. c. 6. non eſt hoc
ideꝫ dicere ingenitũ. qđ eſt dicere pa
treꝫ. q2 ⁊ ſi filiũ non genuiſſet nihil p
hiberet ipm eſſe ingenituꝫ. Iſta aucto
ritas habet ſuum intellectũ. q2 in ſcđo
articulo dictuꝫ eſt ꝙ relatõ ad ſcđam
pſonaꝫ p̃ſupponit̃ ingenito. ſꝫ ſaltem
tantuꝫ habemꝰ ꝙ non eſt hec vera p̃/
dicatio in abſtracto paternitaſ ẽ inna
ſcibilitas. hec autẽ eſt vera generatio
actiua eſt pat̃nitas. ⁊ eꝯᵒ. ⁊ generati/
uitas eſt generatõ actiua. ſicut pat̃ni/
tas. ⁊ eꝯᵒ. Contra iſtud relatõ ptinẽs
ad 2ᵐ moduꝫ fundat̃ ſup actionem
⁊ paſſioneꝫ ex. 5. methaᵉ. ⁊ ad ppoſitũ
videt̃ ibi dicere ꝙ pat' dicit̃ q2 genu/
it. ſicut filius q2 genitꝰ eſt. ſicut g̊ fun/
damentuꝫ nõ eſt ideꝫ relatõni nᵉ eꝯᵒ
ſic nec generatio ⁊ pat̃nitas. Hoc cõ/
firmat̃ p hyl. 9. de tri. c. 15. exitõ auteꝫ
a deo eſt abſoluta natiuitas qꝫ pat̃ni
noĩs ꝯſecuta eſt confeſſio. Uult g̊ dice
re ꝙ paternitas ꝯſequit̃ natiuitatem
ſiũ generationẽ. ⁊ hoc declarat̃ p hoc
q2 pat' nõ eſt pat' ex hoc qđ generat.
ſꝫ p̃ciſe p hoc qđ habꝫ genituꝫ coexi/
ſtens ſecũ. habere aũt genituꝫ coexñs
videt̃ differre ab eo qđ eſt generare.

Relatio

qꝛ in aīalibus deſcidens ſemen habet
actuꝫ generatōnis. ſicut ſibi conuenit
actus. ⁊ tamē tunc non habꝫ genituꝫ
ſecum coexñs. ⁊ per ꝯñs tunc non eſt
paťſꝫ poſtea. Dico tñ ꝙ in deo oīo ca
deꝫ rłō realis ē gnãtiuitas. generare ⁊
paternitas. qꝛ ſm Augꝰ. de fide ad pe-
trum. c. iz. ꝓꝛium ſoliꝰ patris eſt: non
qꝛ non eſt natus ipe ſꝫ qꝛ filiuꝫ genu
it. ⁊ ſm hyl'. iz. de tri. patri ꝓꝛiuꝫ eſt ꝙ
ſemp eſt pater. ⁊ filio ꝙ ſemp eſt filius
⁊ ponit mgr̄ ſniarum auctes li. p̊. diſ.
z6. ñ eſt aūt niſi vna ꝓꝛietas pſonal'
vniꝰ pſone. g̃ eſt eadeꝫ hec ⁊ illa. eſt tñ
iſta ꝓꝛietas diſtincte ꝯſiderabilis. ⁊ᶜ
potens habē diſtinctas ratōneſ. ⁊ hec
ſit zᵃ ꝯcluſio hic ꝓpoſita. ⁊ iuuabit ad
ſolutioneꝫ obiectoꝛuꝫ. Hic dupliciter
qdem poſſet aſſignari dr̃ia ratōnis ſi
ue ratōnuꝫ ſub quibꝰ poſſet ꝯſiderari
iſta relatio. vna q̃ꝫtum ad indifferētiā
ſiue indeterminatōem uel abſtractio-
neꝫ in ꝯſiderando. Alia quãtum ad
poſſibilitateꝫ. vel actualitateꝫ. vel cō-
pletioneꝫ ſiue determinatiōem. q̃ꝫtum
ad p̊mam poſſunt iſta ꝯſiderari. pro-
ducens naturalr̃. ⁊ ſimile in nã ꝓdu-
cens ⁊ zᵒ. incōicabilr̃ exñs. ⁊ quo ad
hoc ꝓducens. ⁊ pꝫ ꝙ zᵘˢ modus eſt in
determinatōꝛ zᵒ ⁊ zᵘˢ p̊mo. zᵒ aūt mō
poſſum cōcipere hunc hac generatōe
gnãtiuum. hunc potenteꝫ hac gnãtio-
ne generare hunc hac gnãtiōe gnãn-
teꝫ. hunc qꝛ hac generatione genuit.
hunc qꝛ hac gnãtione habꝫ genitū ſe
cuꝫ coexñs. In creaturis p̊ma differē
tia eſt vniuerſalitatꝭ ſic ꝙ extendit ſe
ad plura. zᵃ differentia q̃ eſt hic rōis
eſt ibi realis. ⁊ cuꝫ ſeparatione reali. pro
eo ꝙ aliquid iperfectiōis iportať pᵉ i
vno qd̊ non in altero. ⁊ lꝫ in diuinis
p̊ma dr̃ia ratōnis poſſit aliquo modo
ſaluari in vna ꝯſideratiōe intellectus
ita ꝙ remaneat ꝯceptus ideterminati
oꝛ nō remanente ꝯceptu determiatōꝛi
tñ in re non inuat. qꝛ oīo idem ē in re
qd̊ ſubſternitꝰ iſti ꝯceptui ⁊ illi. zᵃ dif-
ferentia in diuinis ſaluat diuerſitateꝫ
ꝯceptuū ſiue diuerſoꝝ modoꝝ ꝯcipi
endi ideꝫ. tamē applicando ei qd̊ eſt i
re deꝫ in quolibꝫ accipi qd̊ eſt pfcō-
nis ⁊ omitti qd̊ eſt ipfectōnis. nam in
aptitudine ⁊ potentia ipfectōnis eſt ſe
parari ab actu. in actu eſt ipfectōnis
qd̊ non ſtatiꝫ hꝫ ſecuꝫ terminuꝫ. ⁊ ꝙ
non manꝫ ſꝫ tranſit. ⁊ in eo qd̊ quaſi
ꝯſequitꝰ actuꝫ ſuuꝫ ſicut paťnitas eſt
impfectiōis qd̊ nō eſt ſemp in ſumma
actualitate cōicationis nãe. pfectionis
aūt eſt qd̊ manet ⁊ habꝫ ſecuꝫ coꝛꝛeᵐ
coexñs. Ablatis g̃ impfectōnibus ⁊
retentis his que ſunt pfectionis gene
ratio non eſt tñ diſpoſitiua ad termi-
nuꝫ ſꝫ ꝯplete ꝓductiua termi. que qui
dē generatō pfecta ⁊ gnãtio ꝯpleta ⁊
gnãtio non tranſiens ſꝫ ſemp manēs
includit totū qd̊ requiritꝰ. paternitas
etiã que non ſequitꝰ actuꝫ gnãndi q̃ſi
diſpoſitiuuꝫ ⁊ p̊uiuꝫ ⁊ ita tranſeunteꝫ
⁊ manet in ſua actualitate ꝯpleta. que
ſemp eſt incōpleta cōicatione nature.
ipa includit totuꝫ. gnãtio ergo iſta cō
pleta ⁊ eterna. ⁊ paťnitaſ illa ꝯplete ⁊
eterne actualitatꝭ oīo ideꝫ dicunt ex p
te rei. ſꝫ vnaꝫ ratōnem pfectōnis q̃ eſt
in creaturis magꝭ importat hoc nom̄
gnãtio q̃ꝫ paternitas ⁊ eꝯᵒ eſt de alia.
Ex his pꝫ ad obiecta in p̊mo articl'o
que videntꝰ ꝓbare aliquã diſtinctōeꝫ
ex nã rei intꝰ generatiōem ⁊ paternita
teꝫ. qñ p̊mo arguitꝰ ꝙ paternitas fun
datꝰ ſup gnãtionem actiuam ex 5ᵒ me
thaᵉ illud requireret ꝓlixioꝛem tracta
tuꝫ ⁊ de hoc ſatis dictuꝫ eſt alibi. tamē
ad ꝓpoſituꝫ dico ꝙ ſi quo mō genera
tio eſt priꝰ paťnitate in creaturꝭ. nō tñ
fundamentū. ſꝫ ipa potētia gnãtiua ſi
ue nã qua generat ē fundamētuꝫ. ſꝫ ē
p̊uia vt diſpoſitiua ſine qua nō exñte
pr̃nitas nō ineſt. ita ꝙ ibi ē diſtinctio
ſicꝰ eſt intꝰ diſpōeꝫ p̊uiã ⁊ ťinū ꝯpletū.
Patꝫ g̃ ꝙ iſta rō diſtinctōis non ma
net in diuiniſ. qꝛ ibi ñ ē generaᵒ niſi cō
pleta ⁊ nccio ſecū ponens terminū in
eſſe. nec eſt paťnitas cōſequens cōica
tioneꝫ ſꝫ ꝑpetue cōicationis. Ad hiꝰ.
poteſt rñderi ꝙ nomē paťnitatis pōt
dici ſequi gnãtioneꝫ ſm ꝙ iſta in deo
ꝯparãtur ad gnãtionem ⁊ paťnitatē
in creaturꝭ. eſt quidē tunc quedã ꝯſe-
cutio ſm ratōnem. ſic in creaturis eſt
ꝯſecutio real'. vbi. n. aliqua ſꝫ diſticta

ꝫm rõez ſilr̃ hñt ordinez rõis qualē
haberēt realē ſi eſſent diſtincta realr̃.
ſicͭ alias dictū ē. Si qs aūt ꝑtīne iſiſte
ret in v̄bis hꝰ auc̄tis poſſet facilr̃ reſ/
pōderi. ꝙ ꝯfeſſio nōis p̄rni ꝯſecuta ē
creatōez mūdi ⁊ forte nomē p̄rnuz. ⁊
h̃ loquēdo de ꝯfeſſione ⁊ nōīe a q̊cūz
ītellectu creato. ſꝫ ipa p̄rnitas nō ē cō
ſecuta nͤ natiuitatē filij de q̄ ītēdit̄ī auc̄
te hyl. nec etiā gnātōez p̄ris niſi ꝯſecu
tōe rōis. de q̄ dictū ē. ꝑ h̃ pꝫ ad aliud
qđ dr̃ de p̄rnitate ꝙ ē hītudo hñtl ſe/
cūz genitū ⁊ iō diſtinguit̄ a gnātōe ī
creaturl. ⁊ ꝑ oppoᵐ hic nō diſtinguit̄
niſi rōne.

Ex iſtis duabus

ꝯcl̃onibꝰ. q̄uo. ſ. vnica ē in re r̃o origi
nis p̄ͤ pͤ ad ſc̄daz quodāmō tñ diſti/
cta ꝫm rōem patē pōt q̄uo p̄ᵃ pᵃ ma
nerͤ pōt ſepata r̃one origis ad ſc̄daz
ſi itelligat̄ de manere ī eē reali. pꝫ ꝙ n̄
nec oꝫ diſtiguē de iſta r̃oe vt ꝫꝫ vnā
rōnez vl̃ aliā accepta. qꝛ q̄ꝫtū ad rez
vnica ē ⁊ ita vnica ſepata in re n̄ ma
net ꝯſtitutū ꝑ ipaꝫ. Si aūt itelligat̄ de
manere ꝫꝫ ꝯſideratōez inteꝰ: ⁊ h̃ abſꝫ
iplicatōe ꝯ̈dictōis vt ſit ſenſus an in
ꝯſideratōe inteꝰ ſepata r̃oe origis in
ter p̊mā pſonā ⁊ ſc̄daz poſſꝫ manē ſiñ
ꝯ̈dictōe inteꝰ p̊me pͤ. Diſtictōe iᵃ v̄r
vtendū q̄ priꝰ poſita ē de diuerſis rōi/
bus eiuſdē r̃ois qꝛ ipa ſepata ꝫ oēs il
las rōes ⁊ h̃ in itellc̄u ſic circūſcriben
te tanq̄ꝫ a ſuppoīto nō manet ī intelle
ctu aliqđ ſuppoᵐ relatū r̃oe tal̃ origi
nis. qꝛ q̄ꝫ cito inteꝰ ꝯcipit r̃oez talem
origis ꝫ nullā rōez inēē ſuppoᵒ. ꝯ̈dcō
ē ꝙ ſil̃ ꝯcipiat̄ ſuppoᵐ relaᵐtli r̃oe ſe
paᵃtū iᵃ reͤ apđ iteᵐꝫ vnā rōz poſteri
orē n̄ ē ꝯ̈dcō ꝙ māeat ī itellc̄u ſuppo/
ſitū relaᵐꝫ rōz p̊orē. Iſte āt rōes ī itel
lectu nr̃o hñt rōez ꝯceptibilis p̊oris ⁊
poſterioris ſic nate eēnt ꝯcipi ab oībs
ꝑportōabilr̃ motis nr̃i inteꝰ. ſepata tñ
r̃oe origis ad ſc̄daz pſonā ꝫ q̄ꝫcunq̄ꝫ
rōz eiꝰ ſiue q̄tū ad idriaz. ſiue indeꝛ̃ia
tōez. ſiue q̄ꝫᵐ ad actualitatez. ſiue ap/
titudinē. ſiue p̄ꝛ̃itōez. adhuc forte ſine
ꝯ̈dictōne poſſet itelligi qs incōīcabilr̃
ſubſiſtens. Sꝫ ſi querit̄ q̊ formalr̃ in
telligeret̄ eē incōīcabilr̃. R̃o. ab ipo
ꝯceptu relatio icōīcabili ⁊ ab illa for
ma abſoluta incōīcabili forte poſſꝫ ab
ſtrahi quidā ꝯceptꝰ indr̃ñtior. h̃. ſ. for
ma vel entitas incōīcabilis. ⁊ illud in
ſuo ſingulari ꝓprio poſſet intelligi eē q̊
hꝰ pſone. lꝫ nō intelligat̄ in ſingulari
aliq̊ alicꝰ ꝯceꝰ inferioris. ſicut itelligo
aliquāᵉ nō ſolū ens ſꝫ h̃ ens. vl̃ ſubaꝫ
hāc. nō deꝛ̃minate ꝯcipiendo ī itellectu
meo ſingulare alicꝰ iferioriſ. puta hoc
aial vl̃ hūc lapidē. ſicut qñ video a re
motis p̊ns apphēdo ꝙ ē corpꝰ q̄ꝫ al̃
⁊ aial q̄ꝫ h̃ aial. Et iſtū ꝯceᵐ indr̃ñtez
forͤ incōīcabil̃ forte itellexit ille q cō/
cepit ſuppoᵐ in diuinis n̄ deꝛ̃iando ī in
tellectu ſuo illud ſuppoᵐ eē abſoᵐ vel
relatm̄. q̄uo oꝫ dicē de phīs niſi pōna
tur ꝙ oīs eoꝝ de deo ꝯceꝰ ad ex̄ ſit fal
ſus. qꝛ planuꝫ ē ꝙ nō ꝯceperūt h̃ ſup/
poſitū relatm̄ mouē celū. ⁊ tñ aliqđ h̃
ſuppoᵐ poſuerūt mouē celū. qꝛ actio
nō ē niſi ſuppoſiti. ſi ḡ nō ꝯceperūt ra
tōez ſuppoſiti incōīcabilis indr̃ñtem
ad ſuppoᵐ abſoᵐ ⁊ relatm̄ nccīo ꝯce
perūt h̃ ſuppoᵐ abſoᵗᵐ mouē celū. qđ
ē fl̃m̄. nec iſti qđ dictū ē de ꝯceptu ali/
cꝰ indr̃ñtis ad abſoᵐ ⁊ relatm̄ ⁊ de cō
ceptu incōīcabil̃ ſuppoſiti ad ſuppᵐ
abſoᵗᵐ vl̃ relatm̄ repugnat illud qđ di
ctū ē. s. ꝙ q̄cunq̄ꝫ entitas ſignata ī re.
vl̃ ē formalr̃ abſoᵃ vl̃ formalr̃ ad al/
teꝝ. qꝛ bñ poſſibile ē ab aliquibus ab
ſtrahi ꝯceptū indr̃ñtez. nec abſoᵐ nec
relatm̄ ⁊ tñ quodcunq̄ꝫ ſignatū exñs
ex̄ aīam nccīo ⁊ deꝛ̃inate eſt hoc vl̃ il
lud. ita ꝙ idria ꝯceꝰ abſtrahibil̃a plu
ribꝰ nō ꝯcludit indriaꝫ ſingl̃arl exñtl
ad h̃ vl̃ illđ. Ad argᵐ p̊ncipale pꝫ
ī ſolutōe qōis. ꝙ hoͬ eſt negāda. ⁊ ad
ꝓbatōez eiꝰ ꝯcedit̄ ꝙ illa r̃o ꝯſtituēſ
p̊mā pſonā ptinet ad originē imo ipa
ē originatio actiua. Et cū acciͬ ꝙ actō
p̄ſupponit ſuppoᵐ. R̃o ꝙ p̊ma enti/
tas incōīcabilis nō p̄ſupponit aliqđ
ens incōīcabile. nec ꝑ ꝯñs p̄ſupponit
ſuppoſitū. qꝛ ſuppoſitū ē ens incōīca
bile. Actō aūt p̊ma ꝓductiua ſiue ꝓ
ductō p̊ma vel originatō actia ē p̊ma
entitas incōīcabil̃ in diuinis. qꝛ illaꝫ ni
hil p̄cedit niſi memoria pfecta l̃ eēnᵃ

⁊ totū hoc ē cōicabile. ſʒ p̄mum ꝑdu
cere nō poteſt cōicari. q꞉ tūc ꝑductū
ꝑ illud ꝑduceret ſe. qđ eſt īpoſſibile. nᶜ
enī mens hoc capit ſm̄ Aug̃ p̊ de tri.
c. i. Cū ḡ accipit̄ ꝙ actio nō pōt eſſe
niſi ſuppoſiti exn̄tis ſi ītelligat̄ ħ de eē
hypoſtatico pōt intelligi vel ſuppoſiti
exn̄tis aliqua entitate p̄ori ipa actōne
vel ſuppoſiti exiſtētis hypoſtatice ipa
actōne formal'r. ⁊ ſic dupl'r pōt intelli
gi. p̊ eſt falſa. quia non eſt ibi entitas
hypoſtatica q꞉ nec icōicabile an̄ actio
nē. 2ᵒᵒ eſt vera. q꞉ ipa actione eſt ens
hypoſtatice q꞉ incōicabilit̄. Sʒ argui
tur ꝯtra hoc. q꞉ om̄e agere p̄ſupponit
eē. ḡ agere nō pōt eē p̄ma ratio eēndi
ipiꝰ agētis. R̄. eſſe in diuinis poteſt
accipi vel ꝓ eſſe ſimpl'r vel ꝓ eſſe in
cōicabili. ſimpl'r nō eſt ibi niſi vnicū
eſſe. ſicut ſepe dictū eſt. ꝑ Aug. vt eēn
tie. eē aūt incōicabile ſiue hypoſtaticū
eſt ibi aliud ⁊ aliud. ſicut alia ⁊ alia ꝑ
ſona. Si ḡ accipias in ꝓpoſito ꝙ age
re p̄ſupponit eſſe ſimpl'r qđ eſt eſſe ad
ſe ꝯcedo. Si aūt accipias ꝙ agē p̄ſup
ponit eſſe hypoſtaticū ꝙ in ꝓpoſito n̄
eſt niſi eſſe ad alterū falſū ē. q꞉ ipſū
agere eſt p̄mū eſſe ad alterū. ſic ipſa
actō ꝑductiua ē p̄ma hitudo ad alte
rū. Et ſi arguas ꝙ non ſolū agere pre
ſupponit qđcunq; eē ſʒ p̄ſupponit po
tens agē. ſi. n. nihil ē potens agē tunc
nō erit actō. ſʒ potens agere nihil eſt ī
ꝓpoſito niſi ſuppoᵐ. ḡ vt priꝰ agere p̄
ſupponit ſuppoſitum. R̄ᵒ hic poſſe
agere nullo mō a ꝑte rei preſupponit̄
ipi agē. imo agens ē p̄mo potens. ſʒ p̄
ſupponit illđ quo vt p̄ncipio formali
aliqđ eſt potēs agere. Iſtud ⁊ oia di
cta in ſolutione iſtiuſ articuli patē poſ
ſunt ſi ꝯcipiat̄ hoc. ꝙ aliqua hitudo
realis vnica originis eſt int̄ p̄mā pſo
nā ⁊ ſcđā. Illa. n. vnica eſt ꝑductō
actiua ⁊ eſt habitudo ꝑducētis ad ꝑ
ductū. ſʒ vt cōiter loqmur de ꝑductō
ne tanq; de habitudine vel r'one ꝯci
pimus ipam habere aliquid vt fun
damētum. quando loquimur de ea vt
de actione concipimus eā habere p̄n
cipiū formale ꝑductiuū. ſi ḡ alicui
non eſt difficile cōcipere ꝙ relatō nō
preſupponit ſuppoſitū. ſed tantū eſ
ſentiam. que eſt quaſi fundamentum
ſicut ꝓceditur cōiter ſm̄ ꝯmūē viā
non eſt ei difficile concipere ꝙ actio n̄
preſupponit ſuppoſitum neq; vt agēſ
neq; vt potens agere ſed tantū p̄ſup
ponit eſſentiā que eſt. q. ratio forma
lis agendi. Si contra illud arguit̄.
actio in diuinis non eſt pure relatō ſʒ
aliquid abſolutū. Hoc dictū licʒ in
creaturis a quibuſdā negaret̄ ſaltē
de actione ꝑductiua quia non videt̄
ꝙ ratio ꝑductionis actiue poſſit intel
ligi ad ſe ſed ad alterū. tamē quicqđ
ſit de hoc: in diuinis actio productiua
eſt mē habitudo. quia ſm̄ Auguſti. 5ᵒ
de trin. c. 5. ⁊. 10. omne qđ eſt in diuiniſ
aut ſm̄ ſubam dicit̄ aut ad alterū. ⁊
qđ ſʒ ſubſtātiā dicit̄ cōmune eſt. ori
go igitur quecūq; ſiue dicat̄ actio ſi
ue paſſio formalit̄ eſt relatio. Si tan
dē arguit̄ logice oīs actio denomiat
aliquod agens. ſed in ꝓpoſito non de
nominat niſi ſuppoitū. denominans
autē preſupponit illud qđ per ipm̄ de
noiatur ḡ ⁊c. Ad hoc pʒ ex reſpon
ſione ad 2ᵐ arᵐ in 2ᵒ articulo queſti
onis p̄cedentis. vbi dictum eſt ꝙ nul
lū pſonale in diuinis ꝓprie predicat̄
denoiatiue de aliquo ſubiecto incōica
bili de quo eſt modo ſermo. lʒ forte poſ
ſet dici p̄dicari denoiatiue de aliquo ſi
gnificante eſſentiā cōiter in ꝯcreto. vt
deus eſt generās. de tali denoiatione n̄
oportʒ hic loqui. q꞉ talis predicatio de
noiatiua verificat̄ ꝑ aliquo contento
ſub ſubo. quare autē non ſit ibi ꝓprie
denominatō ſiue p̄dicatio denoiatiua
de ſubo nō trāſcedēte cā ē. q꞉ ꝓprie pre
dicatō denoiatiua de ſubo nō ē niſi in
ꝯcreto. ⁊ nō de eo qđ includit ꝓprium
ſʒ de ſubo receptiuo ꝓprij. ꝓprietas aūt
pſonalis in diuinis nō p̄diᵗ de aliq̊ in
ꝯcreto nō tranſcēdēte niſi de ipa pᵃ cō
ſtituᵃ ꝑ ipā. ⁊ ita icludēte ipā. ḡ de il
la nō denoiatiue p̄dicat̄. ſola aūt eēnᵃ
ē ibi. q. ſubm̄ receptm̄ tal' ꝓprietat'.
Sʒ de eēntia nō p̄dicat̄ ī ꝯcreto ꝓpter
cāʒ q̄ tanget̄ in fine p̄mi articuli qōiſ
ſequētis. Conſequent̄ querit̄ de re
latione originis in diuinis q̄ſtum ad

pfectōem suam intrinsecā ⁊ est qō.

Utrum relatio originis sit formalr̄ infinita. arguit̄ ꝙ nō. q₂ quicqd ē formalr̄ infiᵐ ē pfectō simplr̄. q₂ nō pōt eē magis pfcm̄ q̄₃ infiᵐ formalit̄. rl'o originis nō est pfectō simplr̄ g̃ ꝛc̄. ꝓbō mi. vna psona h₃ rl'oe₃ originis q̄₃ alia nō h₃. si igr̄ illa eēt pfectio simplr̄ vna psona h̄ret aliq̄₃ pfecōe₃ simplr̄ q̄ alia careret. qȯ ē incōueniēs. Oppᵐ arʳ sic. ēs diuiʳ p finiᵐ ⁊ ifiᵐ pus q̄₃ descēdat in .io. gn̄a. g̃ qȯcunq̄₃ ens ⁊ si nō sit in aliq̊ genē ē finiᵐ vel infiᵐ. rl'o originis nō ē finita. q₂ tūc ñ eēt idē realr̄ eēntie diue. finiᵐ. n. nō potest esse idē realr̄ infinito. igr̄ ip̄a ē formalr̄ infinita. Hic sunt tria vidēda. p̊ de intellc̄u qōnis. 2ᵒ. qd est tenendū de qōe. 3ᵒ dubia occurrentia excludent̄.

De primo

Infinitū ꝑ ph̄m 3ᵒ ph̄ycoꝝ est cuiꝰ q̄₃titate₃ accipiētibꝰ sp̄ est aliqd accipe ex̄. Intelligit̄ sic. cᵒ q̄₃titatē accipiētibꝰ. i. quātūcūq̄₃ accipiētibꝰ sp̄ aliqd restat accipere. Et rō ē q₂ infiᵐ in q̄₃titate sic loqtur ph̄s nō pōt h̄re eē nisi in potētia i accipiēdo sp̄ alteꝝ pꝰ alteꝝ. ⁊ iō q̄₃tuncūq̄₃ accipiat̄ illȯ est nisi finitū. ⁊ quedā ps totiꝰ infiniti potētial'. ⁊ iō restat aliqd alteꝝ ip̄iꝰ infiniti accipiēdū. Ex ħ ꝯcludit ꝙ infinitū sicut h₃ eē in fieri ⁊ in poᵃ ⁊ in q̄₃titate. ita nō habet rationē totiꝰ. q₂ totu₃ ē cᵒ nihil est ex̄. s₃ ex̄ illud infinitu₃ ħ ē ex̄ illud qȯ h̄et esse de ip̄o sp̄ est aliqd ex̄. nec est pfcm̄ q₂ pfcm̄ est cui nihl' pfcōis deest. s₃ isti sp̄ aliqd deest. Ex ħ ad ꝓpoᵐ ꝯmutemus rōe₃ infiniti in poᵃ in q̄₃titate in rōe₃ infiniti in actu in q̄₃titate si poss₃ ibi eē in actu. si. n. sic nunc necio semp cresceret q̄₃titas infiniti p acceptōe₃ ptis pꝰ ptē. sic imaginaremur oēs ptes acceptabiles sil' acceptas ⁊ sil' remanere h̄eremus infinitā q̄₃titatē in actu q₂ tanta eēt in actu q̄₃ta eēt in poᵃ. Et oēs ille ptes q̄ in ifinita successiōe eēnt reducte in actu₃ ⁊ h̄erent eē pꝰ alias. tūc sil' essent in actu accepte. illȯ infiᵐ in actu v̄e eēt totu₃ ⁊ v̄e pfectū. totū: q₂ nihil sui esset ex̄. pfectū ess₃ q₂ nihl' sibi deesset. imo nihil pōt addi ꝑ rōne₃ q̄₃titatis. q₂ tunc posset excedi. Ex ħ vltra. Si in entibꝰ intelligamꝰ aliquid infiᵐ in entitate in actu illȯ deb₃ intelligi ꝓportōabilit̄ q̄₃titati imaginate infinite i actu. sic vt ens illud dicat̄ qȯ nō pōt ab aliquo in entitate excedi. ⁊ ip̄m v̄e habebit ratōne₃ totiꝰ ⁊ pfecti. totiꝰ quide₃ q₂ l₃ totu₃ infinitū actu i q̄₃titate nulla pte sui nec ēt pte quātitatis talis careret tm̄ quelib₃ ps eēt ex̄ alia₃. ⁊ sic totu₃ eēt ex ipfectis. sed ens infiᵗᵘᵐ in entitate sic nihil entitatl' hab₃ ex̄: ꝙ nec eiꝰ totalitas dependet ex aliquibꝰ ipfectis in entitate. sic. n. totum est ꝙ nullā hab₃ pte₃ extrinsecā. q₂ tc̄ nō esset totalr̄ totu₃. ita ēt quāuis infinitū in actu eēt pfcm̄ in q̄₃titate. q₂ sibi ꝑ se totu₃ nihil q̄₃titatis talis dees₃ tm̄ cuilib₃ pti eiꝰ deesset aliqd q̄₃titatis q̄. s. esset in altera. nec ip̄m esset sic perfectū nisi quodl₃ eiꝰ esset ipfectu₃. S₃ ens infinitū sic est pfectum. ꝙ nec sibi nec alicui eius deest aliqd. sic g̃ ex rōe infiniti posita in 3ᵒ ph̄ycoꝝ p̊ applicādo ꝑ imaginatōem ad actualem in q̄₃titate si esset possibilis vlteriꝰ applicando ad ifinitatē actuale₃ i entitate vbi est possibilis. H̄emus aliqualē intellectu₃ qualit̄ ꝓcedendū est ens infinitū intensiue siue impfectōe vl' in v̄tute. Ex hoc possumus ens infinitū in entitate sic describere. ꝙ ip̄₃ est cui nihil entitatis deest coᵒ quo possibile est illud haberi in aliquo vno. Et hoc ꝓ tanto addit̄ q₂ nō pōt in se realr̄. ⁊ formaʳ p idemptitatem oēm entitate₃ habere pōt ēt describi p excessu₃ ad qȯcunq̄₃ aliud ens finitū. sic. Ens infinitu₃ est qȯ excedit quodcūq̄₃ ens finitū nō ꝑ aliquā def̄inata₃ ꝓportō₃. s₃ vltra oē₃ def̄inatam ꝓportōem. vel def̄inabilem ꝑbigr̄a. accipiat̄ hec entitas albedo. excedit̄ ab alia entitate que est scia in triplo. iteꝝ excedit̄ ab aīa intellectiua i decuplo. iteꝝ a sup̄mo angelo. esto ꝙ in centuplo. qualit̄cunq̄₃ ꝓcedis i entibus semp eēt dare in qua ꝓportione

deꝭinata supmum excedit infimū. nō ꝙ ibi sit ꝓprie ꝓportō talis quali vtūtur mathematici. qꝛ nō ꝯstat angelus ex aliquo inferiore cū aliquo addito cū sit simplicōr. ſʒ intelligēdū est hoc ſm ꝓportiōem vtutis ⁊ ꝑfectionis sicͣ est excessus in spēbus. Hoc mō ꝑ oppositū infinitū excedit in entitate finitū vltra oēm ꝓportōem assignabilē.

Ex hoc sequit̄ ꝙ infinitas intensiua nō sic se habʒ ad ens qđ dr̄ infinitū tanꝙ quedā passio extrinseca adueniens illi enti. nec etiā eo° quo verum ⁊ bonū intelligunt̄ passiones vl' proprietates entis. imo infinitas intēsiua dicit modū intrinsecū illiꝰ entitatis cꝰ est. sic intrinsecū: ꝙ circunscribendo qđlibʒ qđ est ꝓprietas vel. q. ꝓprietas eius adhuc infinitas eiꝰ non excludit̄ ſʒ includit̄ in ipa entitate que ē vnica Unde ipsa entitate ꝑcisissime accepta absqꝫ. s. quacunqꝫ ꝓprietate verū est dicere ꝙ aliquā magnitudinē ꝓpriā virtutis habʒ sibi intrinsecā. ⁊ nō magnitudinē finitā qꝛ ipa repugnat sibi. ergo infinitā. ipʒ etiā infinitum ꝑcisissime acceptum nō sub aliqͣ ratōne ꝓprietatis attributalis vt bonitatis vl' sapienᵉ potest ꝯpari ſm ordinē eēntialē ad aliqua q̄ excedit ⁊ nō ſm aliquā ꝓportōnē determinatā qꝛ tūc eēt finitū. intrinsecꝰ ergo modus cuiuslʒ infiniti itēsiue ē ipa infinitas q̄ intrinsece dicͣ ipm esse cui nihil deest. ⁊ ꝙ excedit oē finitum vltra omnē ꝓportōem deꝭinabilē. Et istđ correlariū ꝯfirmat̄ ꝑ Dam. c. 7° vbi ipe vult ꝙ eēntia dicit pelagꝰ subē infiᵐ ⁊ indꝭinatū. suba ergo ſʒ ꝙ hʒ rōem oīo ꝑmi i diuinis ⁊ vocat̄ ab eo pelagꝰ sic ipa ē infinita ⁊ indꝭinata. sic aūt nō includit̄ i ea nec vitas nec bōitas nec aliqua ꝓprietas attributal'. ergo ipa ifinitas ē magis modꝰ intrinsecꝰ essentie qꝫ aliqđ attributū.

Uiso de infinito de hoc qđ querit̄ videāꝰ. s. si reᵒ formaʳ possʒ eē ifinita. hoc. n. nō ē q̄rere si rl'o sit eadē realr̄ alicui īfinito. de q̄ nō est dubiᵘᵐ cōit̄ qꝛ realr̄ ē eadē eēnᵉ. nᶜ etiā ē q̄rere si rela° sit ꝑ idēptitatē illđ infiᵐ. Sʒ ē q̄rere si reᵒ formaʳ. hoc ē ſ suā entitatē ꝓpriā q̄ est entitas ad alterū sit infinita intensiue infinitaᵉ illiꝰ entitatis. hoc est si entitati ꝓprie huiꝰ paternitatis vt est entitas ꝓpria huiꝰ paternitatis sit infinitas intēsiua moꝰ pᵉ intrinsecꝰ. ita pᵉ intrinsecꝰ ꝙ nō tm̄ ratōe alicꝰ alterius ꝙ sit realit̄ illi entitati idē. ſʒ nō includēdo aliquā entitatē nisi istā. imo circūscribēdo quodlʒ ꝑter istā ad alterū adhuc esset entitas illa q̄ est ad alterū intensiue infinita in seipa.

Ex hoc pʒ statim ꝙ rn̄sio illa que cōiter dat̄ nō est ad qōnem. vtpote. dicendo ꝙ reᵒ originis est infinita formalit̄ qꝛ essentia ē infinita ⁊ illa rl'o est essentia. Non. n. querit̄ si sit ꝑ idemptitatē aliqua res que sit formalit̄ infinita. ſʒ querit̄ an ipa pᵉ ꝑmo mō sit illa res cuiꝰ modꝰ pᵉ intrinsecꝰ sit infinitas. Et iō si sic arguit̄. diuinitas est infinita formalr̄ paternitas est diuinitas ergo ⁊c̄. pʒ ꝙ argᵐ non ꝯcludit qꝛ aᵒʳ est vera de ꝑdicatione formali. bᵒʳ aūt non nisi de ꝑdicatione ꝑ idemptitatē. paternitas ē deitas. ſm oēs. ergo non pōt inferri ꝯ° in q̄ est ꝑdicatio formal'. quia nō potest aᵒʳ idemptitas concludi in ꝯclusione extremorū qꝫ sit idemptitas eorū ad mediū in ꝑmissis. Unā ex altera de neccio ⁊ altera de ꝯtingenti non sequit̄ ꝯ° nisi ꝯtingens vl' vnio ꝯtingens extremorū. Nisi aūt in ꝯclusione hēretur predicatō formalis hꝰ. s. paternitas ē infinita nō habet̄ ꝓpoᵐ sic pʒ ꝑ inteᵐ ꝑus expositū. qꝛ nō hēret̄ nisi ꝙ ꝑ idēptitatē ē res quedā que ē infinita. Si aūt intēdas ꝯcludere ꝑdicatōē formalē ⁊ nō tm̄ ꝑ idēptitatem ibi eēt ꝯmutaᵒ ꝑdicationis idēptice i ꝑdicationē formalē. ⁊ iō in illatōe est fallaᴬ fiᵉ dictōnis. ꝯmutat̄. n. q̄le qd in hoc aliqd. i. interpretat̄ mediū qđ est quale qd in hoc aliqd. qꝛ sicut ille ex meᵒ dn̄te q̄le qd ifert meᵈᵐ dicēs hoc aliqd ita hic ex vi illationis talis ꝑdicatōnis formal' intendit inferre ac si eēt hoc aliqd ex vi illationis que alit̄ non teneret. altera aūt non fuit nisi ꝑ idemptitatē. ergo cōmutans ꝑdicationē ꝑ idemptitatē in formalē videt̄ interꝑtari vtranqꝫ ꝑdicationē in ꝑmissis fuisse formalem. ſʒ non est ibi ꝑdicatio formalis. qꝛ nō

pōt illa bo verificari nisi p p̄dicationē identicā. Potest aūt breuit̄ dici q̄ ꝯo ista paternitas est īfinita ꝓprie loquē do non est vā. 7 ratō est ex mō signifi candi formali adiectiui. qa significat formaz vt forma est eius de quo dr̄. ꝓ pter istaz ꝓprietatez adiectiuuz nō po test p̄dicari nisi p̄dicatione formali. 7 tunc inferendo eaz ex p̄missis erit fal lacia figure dictōis s3 moduz p̄us as signatuz. si ḡ infinitū nō dicit̄ forma li p̄dicatione de paternitate similit̄ ꝯo est falsa. sic ḡ intelligendo ꝯclusionez de idemptitate reali alicui infiniti ad paternitatez tm̄ mō debet inferri h̄ ꝯo .s. q̄ paternitas est aliquid qd̄ est infi nitū. s3 qd̄ habz sp̄alem difficultatez h̄ q̄ alio mō intelligitur. s. de infinitate q̄ sit formalis modus intrinsec9 paterni tatis s̄m suaz entitatez.

Adiectivum

De secūdo arti.

teneo hanc ꝯclusionem s̄m q̄ exposi tum est. paternitas non est formalit̄ in finita. Et ad hoc sunt tres rōnes. p̄ma rō sumit̄ ex entis īfiniti vnitate. 2a ex eius cōicabilitate. 3a ex eius simplicita te 7 incōponibilitate. Si qdez ens in finitū ītensiue est vnicū īplurificabile. 7 nō artatum s3 cōicabile 7 cuicunq3 incōponibile. Prima rō sic format̄. nō possunt esse plura realr̄ distincta 7 formalr̄ infinita. plures sunt rl'ones originis realr̄ distincte. ḡ nō sunt for malr̄ intensiue infinite. nec p ꝯn̄s aliq̄ illaꝝ. q2 qua rōne vna 7 quelibz alia aor ꝓbat̄ p̄ ꝯpando ista plura int̄ se. 2o ꝯpando infim intensiue ad entia fi nita gnāliter. 7 3o ad intem 7 volūta tem sp̄aliter. Primo sic. infinito nihil deficit entis eo mō q̄ possibile est illud hr̄i in vno. s3 oēm pfectōnem simplr̄ possibile ē realit̄ 7 p idemptitatē hr̄i ī vno summe pfecto. infim ḡ hz ī se re alit̄ 7 p idēptitatez oēm pfectōez sim plr̄. s3 nō hz in se realit̄ 7 p idemptita tez illud qd̄ realit̄ est distinctū ab eo. ḡ ab infinito nulla pfectō simplr̄ siue nullum pfectuz simplr̄ pōt esse realit̄ distinctum. esset autē pfectio simplici ter distincta realit̄ si esset aliud infini tū realit̄ distinctum. Hēmus ḡ ma. q̄ non possunt esse infinita plura realiter distincta. sed in ꝓbatione illa ma. scd̄a ꝓpositio videt̄ esse ꝓbanda. s. q̄ possi bile est omnē pfectionē simplr̄ per idē ptitatem haberi in summo pfecto. ꝓ bat̄ ḡ sic. q2 nihil est summe pfectum cui deficit aliqua pfectio simplicit̄. qd̄ ꝓbat̄. quia nulla pfectio simplr̄ est in cōponibilis alteri pfectōi simplr̄. 7 si non posset quelibet haberi in sūmo p fecto hoc esset ꝓpter aliquaz incōpos sibilitatez earuz. Assumptuz. s. q̄ nl' la sit incōpossibilis alteri ꝓbat̄ per ra tionem pfectionis simplr̄. quia. n. ip̄a est melior in quolibet q̄3 non ip̄a. hoc est q̄3 quodlibet incōpossibile sibi. sic exponit̄ dictum Ans. in ratōne scd̄a p̄ncipali hui9 articuli. si sint ḡ due per fectiones simplr̄ īcompossibiles inter se dicant̄ .a. 7 .b. erit in quolibet meli9 ip̄m q̄3 non ip̄m. hoc est q̄3 quodlibet īcompossibile sibi 7 ita erit melius .b. quod ponit̄ īcompossibile sibi. 7 pari ratione .b. si est pfectio simplr̄ erit me lius q̄3 .a. talis circulatō est īpossibilis q2 tunc idē eēt impfecti9 seip̄o. 2o cō parādo illa plura int̄ se ꝓbari potest illa aor p h̄ q̄ plura bona excedunt in bonitate idez bonū vnū. 7 hoc qn̄ in quolibz illoꝝ plurium est equal' boni tas sic in vno illoꝝ. nūc aūt si sint plu ra īfinita in quolz eoꝝ ē equal' boni tas sicut in vno q̄lz eoꝝ. ḡ illa plura bōa excedūt in bōitate illd̄ bom. 7 ita illd̄ vm nō ē īfim. Et si dicas q̄ sic ar gueret̄ q̄ de9 7 creatura excedūt deuz nō valz. tū q2 qd̄lz illoꝝ pluriuz nō ē eq̄ bom cū vno illoꝝ. 7 inde ē q̄ boni tas cuiuscūq3 illoꝝ alteri9 ab illo vno eminent̄ ꝯtinet̄ ī illo vno. 7 id̄ ip̄z cū illo bo° acceptū nō auget nz excessuz fac̄ sup illd̄ bom in se. oppom ē ī hypo tesi: q2 ibi vm bom non ꝯtinet̄ totalit̄ eminent̄ in altero. q2 h̄ est ꝯ rōez īfini ti. Ex ꝯpōe īfiniti ad alia finita gnā lit̄ arr sic. vm īfim sufficient̄ t̄inat depē dētiā oium finitoꝝ 7 sp̄alit̄ p̄muz a q̄ dependent. sed non possunt plura suffi cienter terminare dependentiam in eo dem ordine dependentie eiusdem depē dentis. ergo nec plura esse infinita.

pfectio simplex

hypotesis

ꝓbō ma. ſic̄ dependentia quecūq; eſt
ratōe īpfectiōis. ſic t̄inare dependen-
tiaʒ nō qualit̄cūq; ſʒ p̊: ꝯuenit alicui
rōne pfectōnis. ſumma aūt pfectio q̄;
īpoſſibile eſt excedi ē in vno infinito ī-
tenſiue. Apparet ēt illa a^or de facto. q2
vnica eēntia termīat ſufficient̄ oēm de
pēdentiā cuiuſcūq; depēdētis q2 tā il-
lam q̄ eſt ad p̄mā cāʒ efficiētēʒ. q̄; illā
que ē ad cāʒ exēplareʒ. ⁊ ad primam
finalem. b^or. ſ. ꝙ non poſſunt eſſe plu-
ra p̊ terminantia eandeʒ dependentiā
ꝓbat̄. q2 illud non terminat ſufficien
ter dependētiaʒ quo circunſcripto ſuf
ficient̄ termīat̄ illa depēdē^a. quia tūc
aliquid dependerʒ ab aliquo quo cir
cunſcripto nihil minus haberʒ a quo
ſufficienter dependeret. ⁊ per ꝯn̄s quo
circunſcripto adhuc poſſet remanere ī
ſuo eſſe. ſʒ ſi plura in eodeʒ ordine poſ
ſent ſufficient̄ terminare dependentiā
vno eoꝝ circunſcripto adhuc termi
naret̄ dependentia complete que ē ad
alteruʒ. ⁊ ita illud non terminat. ⁊ pa
ri ratōne de altero argueret̄. ⁊ ſic neu
trum vel vtrunq; terminat. Sicut g̊
p̄ma ꝓbatō ma. ꝓcedit ex hoc ꝙ in-
finitum habʒ realit̄ ⁊ vnitiue oēm per
fectioneʒ ſimplr̄ q2 omnis talis poteſt
hoc mō haberi in eodem ſic iſta ꝓba
tio ꝓcedit ex hoc ꝙ infinituʒ habet ī
ſe eminent̄ ⁊ ꝯtentiue oēm pfectioneʒ
limitataʒ. ⁊ ex hoc omneʒ dependen-
tiaʒ entis limitati ſufficient̄ terminare
poteſt. Et ſic iſte due ꝓcedunt ex hoc
ꝙ dictuʒ eſt in p̄mo articulo de infini
to ꝙ habʒ omnē rōnem entitatis ſiue
omnem entitaeʒ eo mō quo poſſibile
ē habēi ab vno. qd̄ eſt vl̄ idēptice ꝑ p
fcōibus ſimplicit̄ vel eminent̄ ꝑ pfe-
ctionib⁹ limitatis. Ex iſta aūt ꝯpa-
tione infiniti ad alia gnāliter poteſt ar
gui breuit̄ ſic. In entibus ſm ordinē
eſſentialeʒ aſcēdendo ſp itur ad vnita
tē. ⁊ p ꝯn̄s neceſſe eſt illum ordinē ſta
tuʒ habere in aliquo vno. infinitū aūt
intenſiue eſt oīo ſummuʒ ⁊ hoc ſm or
dineʒ eēntialem. g̊ eſt oīo vnum. 3°
ꝓbat̄ ma. ſpecialit̄ ex ordine infiniti
ad intellectuʒ ⁊ voluntateʒ. ⁊ hoc ſic.
ens infinitum eſt obiectuʒ p̄mum in-

tellectus infiniti ⁊ obiectuʒ eius etiam
beatificuʒ. ſʒ non poſſunt eſſe einſdem
intellectus infiniti plura obiecta p̄ma
⁊ beatifica. Cōſimilit̄. n. poſſet argui
de obiecto p̄mo ⁊ beatifico voluntatı̄.
Prima ꝓpoſitō poteſt intelligi de p̄
mitate triplici ⁊ de qualibʒ eſt vera. ⁊
ſm hoc p̄ma ꝓpoſitō ꝯtinet tria mem
bra. vna p̄mitas obiecti dicit̄ eſſe pri
mitas adequatōnis. qn̄. ſ. po^a non ex-
cedit illud obiectū. qūo coloratuʒ vel
luminoſuʒ dicit̄ eſſe p̄muʒ obiectū vi
ſus. Alio mō p̄mum poteſt dici. v̄tute
cui⁹ om̄e aliud intelligit̄ vl̄ cognoſci
tur a tali intellectu. qūo lux eſt p̄mum
obiectuʒ viſus. 3° modo p̄mum pōt
dici pfectōnis qd̄ in ſe ꝯtinet tanq̄ in
ſummo pfectōnem oīum obiectoꝝ ⁊
v̄tuteʒ pficiendi potētiaʒ. obm̄ aūt btī
ficum ē illud in q̊ ſūme pficit̄ ⁊ q̄etat̄
⁊ ſatiat̄ inte⁹. Ex his trib⁹ pn̄t acci
pi tres ma. nā idē inte⁹ nō hʒ diſticta
adeqnata oba. q2 nō pōt ī aliud obʒ
diſtinctū ꝯ ſuuʒ obʒ adequatū. q2 tūc
idē obʒ eēt adequatū ⁊ nō adequa^m
⁊ tūc po^a excederet illud opan⁹ circa
aliō ex eq̊ diſtinctū. Et ēt nec po^a pōt
hr̄e plura oba. q. p̄mitate v̄tutis q eſt
2⁹ inte⁹ q2 nō pōt eē ꝙ virtute. a. intel
ligatil' ītellexēit ⁊ ita. b. ⁊ ex virtute. b
ītelligat qcq̄d ītellexēit ⁊ ita. a. q2 ꝙ a
ſit rō intelligendi. b. ⁊ eꝯ⁹ ē circulatio
⁊ iſta circulatō eſt īpoſſibiliſ. Nec po
teſt ēt intellect⁹ ſumme q̄etari in duo-
bus ex equo diſtinctis q2 nō habet ꝑ
obiecto btīfico ⁊ q̄etatio illō q̊ circun
ſcripto nihil min⁹ q̄etaret̄ ⁊ btīficare^r
ſʒ circūſcripto vno adhuc eſſet in alio
ſūme ſatiat⁹ quietat⁹ ⁊ pfectus. g̊ in i^o
non poſſet eſſe pfectus. pari ratōne n^c
in alio. Patēt igit̄ tres ma. q2 eiuſdē
intellect⁹ non poſſunt plura eſſe oba
ex equo diſtincta p̄ma p̄mitate adeq̄-
tionis. nec p̄ma p̄mitate v̄tutı̄. nec p̄^a
p̄mitate pfcōis. ſic̄ obm̄ btīficum ē pri
mū. b^or. ſ. ꝙ infi^m formalr̄ ⁊ intenſiue
eſt p̄mū obm̄ inte⁹ diuini quolibʒ iſto
ruʒ modoꝝ ꝓbat̄. ⁊ p̊ de 2^a p̄mitate
q2 qd̄ eſt rō eſſendi eſt rō cognoſcēdi
infi^m g̊ cū eminent̄ ꝯtineat in ſe quod
libet ſʒ omnē entitateʒ etiaʒ eminent̄

ꝯtinet in se oēm cognoscibilitatē. sic āt
ꝯtinens virtualiť aliquid ē etiā motīū
ad eius cognitionez. sic ğ infinitū in
tensiue quodcunq; habz rōnem obie-
cti p̊mi respectu intellect⁹ diuini ⁊ hoc
p̊mitate virtutis. Ex hoc sequiť ꝙ ip̄z
est obm̄ p̊mum p̊mitate adequatōis.
qꝛ sicut dīsum est alibi in mā de intel
lectu diuino inte⁹ diuinus nō hz obie
ctuz adequatuz cōe p abstractionem
ab oībus obīs sz cōe cōitate virtutis
ad oīa pᵉ obiecta. alias vilesceret eius
inte⁹. qꝛ posset imutari ab obō finito.
qd̄ ğ est sibi p̊mū v̉tualř ē etiaz p̊mū
adequatuz. Ex hoc ēt pz 3ᵃ p̊mitas. s.
pfectōis. que ē obi btifici. qꝛ in pfectis
simo obō ⁊ sūme ꝯtinente oēm pfectō
nez oīum oborum summe quietať. p
ficiť. ⁊ satiať. ip̄a poᵃ. ⁊ ita btificať.
Cōfirmať ista ratō q̄tū ad ma. ⁊ mi.
qꝛ sint plura infinita distincta. a. ⁊. b.
Inte⁹ diu⁹ poťit intelligē vtrūq;. alio-
qn alteꝝ nō hr̄et rōnem entis. neutrū
aūt pōt intelligi nisi actu ꝯp̄hēsiuo cū
sit formalř infiᵐ. vnico āt actu ꝯp̄hē-
siuo nō pn̄t itelligi duo disticta hn̄tia
ꝓpriā ifinitatē. qꝛ vnicū obm̄ intēsiue
infiᵐ adeq̄ť vnice ꝯp̄hēsiōi. ğ inte⁹ di
uin⁹ duob⁹ actib⁹ ꝯp̄hēsiuis itelligēt
a. ⁊. b. ğ ꝑ illos hr̄et simł duos act⁹ qd̄
ē ipossibile. qꝛ vnica ꝯp̄hēsio ifinita ⁊
ifiniti adeq̄ť vni itellcui ifinito. vł nō
sił ⁊ ita successio vł muta° vł nunq;.
cū vtrūq; sit ifiᵐ intēsiue. 2ᵃ rō p̊nci
pał de cōicabilitaᵉ sic formať. oīs pfe
ctō simplř ē cōicabile. oē infiᵐ itēsiue
est pfcō simplř. ğ ⁊c. nᵃ aūt ꝓprietas p
sonał ē cōicabilis. qꝛ ē formał rō icōi
cabilř exn̄di. ğ nulla ꝓprietas psonał
ē ifinita itēsiue. bᵒʳ ē māifesta. qꝛ nihil
pōt eē magł pfcm̄ q̄; ꝙ sit ifiᵐ itēsiue
pbō ma. pᵉ. qꝛ hz ꝙ colligiť ex itentō
ne Anſ. moň. 15. pfcō simplř ē que in
q̊libz habēte ip̄az meli⁹ ē ip̄az hr̄e q̄; n̄
ip̄az hr̄e. Hec regula indiget duplici
expōne. nō. n. intellř sic meli⁹ est ip̄z q̄;
sua nega° ꝯ̄dictoᵉ. qꝛ sic quodlz po-
sitiuuz esset pfectio simplř. qꝛ quodlz
positiuuz est simplř meli⁹ sua negatio
ne ꝯ̄dictoᵉ opposita. sz intelligiť ibi n̄
ip̄m p quocunq; sibi incōpossibili et

positiue. vt sit sensus pfcō simplř est i
quolibz melioꝛ quocunq; sibi incom
possibili. 2° intelligiť in quocunq; nō
p quacunq; natura. sz p quocunq;
suppoīto nō intelligēdo vt est talis nē
vel talis sz absolute accepto vt est tīe
suppositū p̄cindendo rōez nē c⁹ ē sup
positū. h pz qꝛ auro sic ꝯsiderato vt
habz nāz auri vł suppoīto ꝯsiderato
vt subsistēs in nāz auri nō ē meli⁹ nō
auꝝ q̄; auꝝ. qꝛ incōpossibile vt incō
possibiłe nō ē alicui meli⁹. destruit. n. en
titatē ipi⁹. imo meli⁹ sic ē auꝝ eē q̄; qd̄
cūq; incōpossibile nē auri. Est ğ in
tellect⁹ ꝓpōnis iste. pfcō simplř ē talis
q̄ in q̊cunq; supposito absoᵉ ꝯsidera-
to ꝑ rōez suppositi nō deťiando nāz i
qua vł c⁹ sit suppoᵐ meli⁹ est ip̄z q̄; n̄
ip̄z. h est q̄; qd̄cunq; icōpossibile ipsi.
Ex h seqtur ꝓpoᵐ ꝙ nᵃ pfcō simplř
sit formalř incōicabił. p° ꝯn̄ie. qꝛ qd̄
ē formaʳ icōicabile ē formaʳ icōpossi-
bile cuilz. alteri. ꝯsiderā° etiā illd̄ sub
rōne suppoīti nō includē° nāz cui⁹ ē.
illd̄ pbať qꝛ qd̄ repugnat alicui cum
vt sibi repugt̄ destruat ip̄m vt sic nō ē
meli⁹ ip̄m q̄; nō tale. qd̄ āt ē de se icōi
cabile repugt̄ cuilz etiā sub rōne sup-
positi. ğ nō est meli⁹ illi ēt vt ꝯsidereť
sub rōne suppoīti q̄; nō ip̄m. Hēm⁹
ğ istaz ma. ꝙ nulla pfectō simplř ē for
malř icōicabił. 2° arʳ ex icōponibili
tate sic. pfectio simplř cuicunq; ꝯpos
sibili sibi in eodē suppoīto nccio ē ea-
dez realř. sic intelligē° ꝙ in abstracto
accipiendo hoc ⁊ illud verū est dicere
h est illud. Sz re° originis nō ē cuilz
cōpossibili sibi in eodem supposito sic
eadez. ğ ⁊c. bᵒʳ ē māifesta. qꝛ ista nō ē
v̉a gnātio actiua est spiratō actia. aᵒʳ
pbať inductiue. ⁊ rōne. inductiue sic.
nihł est in diuinis qd̄ nō sit idez eēnᵉ
dīne. imo etiaz ⁊ cuilz essentiali. ita ꝙ
ꝯsiderādo vtrūq; in abstracto simpʳ
verū est hoc ē hoc. de eēnᵃ ğ ⁊ de essen
tialib⁹ de quib⁹ cōiter apparz ꝙ qd̄lz
sit infiᵐ formalř pz ma. ꝙ qd̄lz eorū
est idē cuilz sibi ꝯpossibili in eodē sup
posito. pbať etiā eadē ma. rōe sic. qꝛ
infinituz nō soluz non est ꝯpoᵐ sz etiā
oīo incōponibile cuilz alteri. oē. n. ꝯpo

nibile pōt eē ps. ⁊ p ↄ̄ns excedi. q₂ to
tū ē mai⁹ sua pte. Infinitū aūt nullo°
pōt excedi. q̊ ē oīo simplex ⁊ incōposi
tū ⁊ incōponibile. Si aūt aliqd ↄpos
sibile sibi in eodē supposito nō eēt oīo
idē sibi tūc ip̄z nō eēt oīo icōponibile.
q₂ tūc ibi eēt aliq̄ ↄpōitio saltē aliquo°
act⁹ ⁊ potētie. Hēmus g̊ p̄mā ptē ma.
s. ꝙ infinitū est idē realr̄ ei qđ ē sibi cō
possibile in eodē supposito. 2ª ps ma.
s. ꝙ sic sit idem ꝙ sit v̄a p̄dicatio ī ab-
stracto. vtputa dicendo hoc ē h̄ pbat̄
q₂ cū p̄dicatio affirmatiā sit v̄a rōne
idēptitatꝭ. oīs illa erit v̄a abstracti de
abstracto vbi p abstractōez nō tollit̄
rō idēptitatꝭ vbi āt p abstractōz tolli^r
rō idēptitatꝭ nō est v̄a. Ex^m. hec ē v̄a.
albedo ē color. q₂ licꝫ extrema sint ab
stracta nō tn̄ fit abstractio nisi a subo
alteri⁹ nē. ⁊ illud subꝫ nō fuit p̄cisa rō
idēptitatis eoꝝ extremoꝝ. manꝫ g̊ rō
idēptitatis nē ad nām illo subo exclu
so. Albedo aūt ⁊ musica nō hn̄t idēp-
titatē nisi p accn̄s rōe subi. lꝫ g̊ hec sit
v̄a albuꝫ est musicuꝫ ꝓ tanto ꝙ idem
subm denoiat̄ ab vtroqꝫ accn̄te tn̄ ab
stractōe facta ab illo subiecto qđ fuit
rō idemptitatis eorūꝫ hec est falsa al-
bedo ē musica. pꝫ g̊ ꝙ p̄dicatio in ab
stracto v̄a est qn̄ extremoꝝ est tal' idē
ptitas ꝙ p abstractōem nō tollit̄ ratō
idemptitatꝭ eoꝝ. Modo qn̄ vnum ex
tremū est infinituꝫ per abstractionē a
supposito nō tollit̄ rō idemptitatꝭ ad
ip̄m. ⁊ hoc cuiuscunqꝫ ↄpossibilis sibi
in eodeꝫ supposito. Et iō ꝓpter infini-
tateꝫ vt iam argutuꝫ est non pōt esse
ↄpossibilis in eodeꝫ supposito nisi v̄a
⁊ pfecta idemptitate reali. g̊ abstractō
ne facta a supposito quādiu manꝫ rō
extremi infiniti formalr̄ semp in qua
cunqꝫ abstractione manet ratio idem
ptitatꝭ extremi ad extremuꝫ. ⁊ p ↄ̄ns
v̄a predicatio in abstracto. hoc ē hoc.
Ex ista ratōe patꝫ gnāliter ꝙ quedaꝫ
p̄dicatōes in diuinis sunt v̄e non solū
ī ↄcreto sꝫ etiā in abstracto. q̄ non sūt
oppositi de oppoito. quedā v̄e in ↄcre
to lꝫ nō in abstracto. q₂ nō loqmur de
de illis q̄ neutro^r sunt vere. vbi. s. extre
ma sunt opposita. q₂ nec pat̄ est filius
nec patn̄itas filiatio. Ubi autē extrēa
non sunt opposita sꝫ ↄpossibilia in eo
deꝫ supposito ibi semp ad min⁹ est pre
dicatio v̄a in ↄcreto. sicut pater est spi
rans. pater est ingenit⁹. non aūt in ab
stracto. sic patn̄itas est spiratio. ⁊ tam̄
hec est v̄a deitas est paternitas. deitas
est spiratio. hoc non est nisi q₂ diuini-
tas est formalit̄ infinita. non autē pa
ternitas. nec spiratio. ⁊ iō abstrahen-
do a supposito deitateꝫ cuꝫ semp ma-
neat in ip̄a ratō infinitatꝭ semp manꝫ
ratio idemptitatꝭ simplr̄ ad pn̄itatē
⁊ ad spirationē. ⁊ ideo manet ratō ve
ritatis affirmatiue p̄dicatōis in abstra
cto. sꝫ paternitatem que nō est forma
lit̄ infinita abstrahendo a supposito n̄
manet ratō idemptitatis ei⁹ ad spira
tōem actiuaꝫ que etiā nō est infinita.
q₂ neutrū extremum s̄m ꝓpriā rōnem
sui hꝫ infinitatē. ⁊ iō lꝫ h̄ sit vera pat̄
spirat. q₂ eidē suppoito ↄuenit vtrūqꝫ
tn̄ abstractōe ab illo suppo° fcā. quia
neutꝝ eoꝝ ē ifi^m nō ē v̄a p̄dica° in ab
stracto pn̄itas est spiratō. Per opp^m
ↄsilis rō est. qn̄cunqꝫ aliqđ eēntiale p̄
dicat̄ de aliq̊ eēntiali. vl' p̄sonale de es
sentiali vl' eēntiale de p̄sonali. vtpote h̄
ē vera sapia ē patn̄itas. sapia ē spira°
⁊ eↄ° q₂ abstrahendo a supposito ad-
huc manet alterū extremuꝫ infinituꝫ
. s. sapientia. ⁊ iō remanet adhuc ratō
idemptitatꝭ. extremi ad extremū facta
tali abstractiōe. ⁊ p ↄ̄ns rō v̄itatis in
p̄dicatione affirmatiā. Patꝫ g̊ gnā-
lit̄ ista a°^r ꝙ nunq̄ꝫ est neganda p̄di°
ī diuis p idēptitatē abstracti de abstra
cto nisi q₂ neutꝝ extremū ē formalr̄ i
finitū. sic hec est negāda pn̄itas ē spi
ratō. Circa tn̄ ma. istā q̄re p̄dica° ali
qua in abstracto in diuis negat̄. dr̄
ab aliqb⁹ dr̄ q₂ lꝫ pn̄itas ⁊ spiratio
sint ideꝫ realr̄ tn̄ drn̄t ratōe. ⁊ hoc suf
ficit ad ipediendum taleꝫ p̄dicationē.
Q₂ aūt ꝓbat̄ ꝙ talis dr̄ia non sufficit
qm̄ ista est vera sapientia est bonitas.
Rndet̄ ꝙ sic attributū po^e nō est attri
butū sapie. Sic nec ī ꝓposito. Sꝫ h̄ n̄
vr̄ ꝓbabile. q₂ attributū vt attributū
dicit intentionem scđaꝫ vl' rōnem ali
quā rationis circa illud de quo dicit̄.

Unde etiaȝ numerat᷑.⁊ veruȝ est di-
cere ꝙ bonitas ⁊ sapiētia sunt duo at
tributa.ǧ ƀm illud ƀm qḋ est numera-
tio non est verū dicere hoc est hoc. qꝛ
illud est ratōnis.ſȝ nō ꝓpter hoc nega
tur ista sapientia est bonitas vbi non
includit᷑ illud ratōnis qḋ numerat᷑ ī
eis.ǧ a simili non includendo nisi illḋ
qḋ rei est si oīo idem esset in re paterni
tas ⁊ spiratio: esset hec vera paṫnitas
est spiratio.lȝ non ista notō vel ꝓprie-
tas paṫnitatis ē notō vel ꝓprietatꝭ spi
ratōnis. Quecūqꝫ.n.sunt eadeȝ re sim
plicit᷑ in deo ipa significata etiā in ab
stracto ⁊ in noībus ṗme impōnis siū
significantibꝰ reȝ ṗme intentōnis ṗdi
cant᷑ de se inuiceȝ in abstracto. lȝ non
in noībus 2ᵉ iposiitionis siue accepta
ƀm aliqua noīa 2ᵉ intentiōis. sic patȝ
in creaturꝭ. vnde licȝ ista sit ṽa sortes
est homo non tam̄ ratō sortis que est
singularitas est ratō hoīs que est vli-
tas. Alit᷑ dicit alius ⁊ rōnabiliꝰ vt vi
det᷑ ⁊ ad ꝓpositum ꝙ ꝓprietates in ea
deȝ psona differūt ex nā rei pret᷑ cōsi-
deratione intellectꝰ. qꝛ ad hoc sufficit
dispatio lȝ non sint opposite.⁊ ꝓpter h̄
ṗdicatio vnius de alia in abstracto nō
ē vera. Et hoc ideo quia illa distinctō
ex natura rei est ꝓpter non infinitateȝ
huiꝰ ⁊ illiꝰ.qꝛ si hoc vel illud esset infi
nitū nō esset talis distinctio nec ipedi-
ret᷑ talis ṗdicatio.

Circa tertiuȝ arti.

contra predicta arguit᷑ quadruplicit᷑
ṗmo sic.qḋ non est ꝯprehensibile nisi
ab intellectu infinito est formalit᷑ infi-
nituȝ.gnātio illa vt gnātio est formaʳ
incōprehensibilꝭ nisi ab intellectu infi
nito ǧ ꝛc̄.bᵒʳ ꝓbat᷑ p illud ys.53.gene
ratōem eius quis enarrabit. qḋ expo
nens hier.omeᴬ ṗma sup math.de ge
neratiōe eterna filij qḋ inquit ipossibi
le ꝓpha dixit affatu ꝛc̄.ſȝ qḋ est impos
sibile affatu est incōprehensibile ab i-
tellectu finito. Confirmat᷑ etiā p illud
Ambro. ṗ de tri.c.5. querēs a te quoꝰ
putas ingt filium esse genituȝ.⁊ sequi
tur.mihi impossibile ē gnātionis scire
secretum.mens deficit. vox silet.ñ mea

tm̄ ſȝ angelorum.⁊ supra cherubin ⁊
ceraphin.⁊ supra oēm sensuȝ est.⁊ ꝓ
bat ibi quia scriptum ē. pax xp̄i que
exuperat oēm sensuȝ.ad phi.4ᵒ Ex h̄
arguit Ambroꝰ ex quo pax xp̄i est su
pra oēȝ sensuȝ quomō non supra oēȝ
sensuȝ est tanta generatō. Preterea
2ᵒ arguit᷑ sic.oīs actio adequata prin
cipio ⁊ termino infinito ē formalit᷑ in
finita.generatio in diuinis ē actio ade
quata principio formali infinito ⁊ ter
mino infinito.qꝛ ṗncipiū ē essentia vl᷑
memoria infinita.⁊ priꝰ terminꝰ est fi-
lius qui est infinitꝰ.terminus etiaȝ for
malis est essentia cōicata. siue notitia
declarata.quorūȝ vtrunqꝫ est infinitū
Et patȝ ꝙ ista actio est vtriqꝫ adequa
ta.quia non potest esse nisi vnica huiꝰ
principij ad hunc terminum ǧ ꝛc̄.
Preterea 3ᵒ ratō subsistendi est ratio
ṗfectissime essendi.relatō originis pri
me psone est ratio subsistendi. ǧ est ra
tio perfectissime essendi.⁊ per ꝯsequēs
infinita.quia esse in diuinis est forma
lit᷑ infinitū. Preterea intellectus di
uinus est formalit᷑ infinitus. Alioqn
nō ꝯṗhēderȝ ifinitaȝ eēntiā dinā de q̄
tactū ē qōe ṗᴬ artiᵒ. ṗ.ꝙ inteꝰ vt inteꝰ
eā ꝯṗhēdit.nō ē aūt ifinitꝰ nisi qꝛ ē idē
eēnᵉ dīne q̄ ē ṗ ifinita.ſȝ paṫnitas est
eadē illi.ǧ pṙnitas ꝓpt᷑ eādē rōeȝ ē for
malr̄ ifinita. Ad ṗᵐ istoꝝ qñ alicꝰin
telletꝰ ē aliqḋ ṗᵐ obȝ ṗmitaᵉ v̄tutis p
illḋ qōlȝ aliḋ obȝ itellr̄ ƀȝ ordinē quē
vnūqḋqꝫ obȝ hȝ ad illḋ ṗᵐ. Ista pȝ
ex rōe illa q̄ fcā ē in illa q.arti.2ᵒ de in
tellectu ⁊ volūtate.Exᵐ.qñ alicꝰ iteꝰē
aliqḋ ṗᵐ obȝ ṗmitate v̄tutꝭ imedia-
tiꝰ itellr̄ v̄tute eiꝰ illud qḋ ē pᵉ idē illi
qꝫ illḋ qḋ ē p accñs idē illi. nūc āt in-
tellectꝰ dīni ē oīo idē obȝ ṗᵐ ṗmitate
v̄tutꝭ ⁊ adeq̄tōis.sic tactuȝ ē.eēntia.s.
sub rōe eēnᵉ.nᵐ ǧ psonale ē illi itellc̄ui
hᵒ obm ṗmū.ꝓpinqus tm̄ est ṗ obo qꝫ
aliqḋ creatū p q̄to ꝙ ē ideȝ obo ṗ. ⁊
iō ꝓpinquiꝰ in entitate. ⁊ p ꝯñs i co
gnoscibilitate. Ad formam argumē
ti.aᵒʳ ē ṽa sic intelligēdo.ꝙ si obm est
incōprehēsibile ꝓpria icōṗhēsibilitaᵉ
ē ēt ifiᵐ ꝓpa ifinitate.ſȝ sic bᵒʳ ē flā.s.
ꝙ gnātio illa vt gnātō ē icōṗhēsibilꝭ.

sz illa bor posset habere veruz itellectũ
p accidẽs vel ẜm aliquod ↄcomitans
vel adhuc ⁊ magis ad ꝓpositũ ẜm il
lud quod est ratõ intelligẽdi ipaz. ipa
eniz nata est p̃mo intelligi p essentiam
tanq̃ꝫ p p̃mum obiectũ tam ab intelle
ctu diuino q̃ꝫ beato. qꝛ essentia vt eẽn/
tia est p̃muz obiectuz taz illius q̃ꝫ isti⁹
Ista autẽ ratõ intelligendi gn̄ationeȝ
est incõprehensibilis. ⁊ ita generatio
posset dici incõprehensibilis ↄcomitã/
ter siue q̃ꝫtum ad illud quod icludit.
qꝛ generatio includit cõicationeȝ eẽn/
tie que fit p essentiaȝ vel p naturã pso
ne ad psonam. Ista aũt cõicatio pre/
suppositiue includit infinitateȝ essenᵉ.
qꝛ ipa non posset sic cõicari pluribus
suppositis nisi esset ifinita. ⁊ ideo gene
ratõ est icomp̃hensibilis q̃ꝫtuȝ ad pre/
suppositũ. s. cõicationeȝ essentie q̃ req
rit esse infinituz. Sz ↄtra istas respõ
siones arguiẗ. qꝛ semp restat vis de ꝓ
pria ratõne gn̄ationis vt generatio ẽ
p quodcunq̃ꝫ p̃ncipiuȝ intelligendi' i/
telligaẗ. ⁊ quicquid p̃exigit i intelligẽ
do ⁊ cõicando semp ipa in ꝓpria intel
ligibilitate sua videẗ incõprehensibil'
p auctoritates adductas. ⁊ cuiuscũq̃ꝫ
itelligibilitas ꝓpria est icomp̃hensibil'
illud est intelligibile infinitũ. R° pos
set dici ꝙ ↄp̃hensibile itellectui finito
est necessario finitũ. ⁊ incõprehensibi/
le illi itellectui nõ est finitũ. ⁊ sic ↄcedi
tur bor ꝙ genera° vt gn̄atio est incõp
hensibilis intellectui creato: ⁊ ita ẜm
ꝓpriam entitateȝ ⁊ ↄp̃hensibilitatẽ nõ
est finita. sz ex hoc nõ sequiẗ ꝙ sit ifi/
nita. de quo tangeẗ in r̃nsione ad pri
cipale argumẽm. sz hoc g a°r b⁹ argu
mẽti est negãda. accipiẽdo incõprehẽ
sibile negatiue ꝓ nõ possibili ↄp̃hẽdi.
qꝛ ad h ꝙ eẽt v̄a opteret illõ intelligẽ
ↄ̃rie. s. p h̃ñte q̃ꝫtitateȝ v̄tualeȝ extẽdẽ
teȝ se vl ẽ oẽ ↄp̃hẽsib' l' oẽ ↄp̃hẽsib' ex
cedẽtẽ. qõ ñ ẽ i ꝓpoito. Ad 2m adeq̃tõ
diẗ ꝓprie equalitateȝ duoꝝ in eadem
q̃ꝫtitate. ⁊ sic nõ est adequatio in ꝓpo
sito. Alio° adequatio diciẗ non ẜm q̃ꝫ
titateȝ sz ẜm ꝓportioneȝ. ⁊ sic dicitur
aliquid adequatuȝ alteri qõ est sũme
ꝓportionatum sibi. sĩ ibi sit adequatõ
vtpote effectus adequatus cause q est
ꝓportionatus in ratõne effectus. licet
ille nõ sit simpliciẗ sibi adequatus eq̃
litate quãtitatis. Hoc modo illumina
tio diceretẗ adequata soli qua maior
esse non posset. sz lumen nunquam sit
equale etiam ẜm perfectionem quãti/
tatis ipi soli. quia est effect⁹ equiuocus
Ad formam tunc a°r est vera de ade/
quatione p̃mo modo si illa esset. sz sic
bor est falsa. ⁊ precise vera de adequa
tione scd̃o modo. nᵉ adhuc de adequa
tione illo modo. que. s. est ẜm intensio/
neȝ sz ẜm extensioneȝ. qꝛ. s. vnuȝ prin
cipiuȝ generandi non potest extendi
ad aliaȝ generatõem q̃ꝫ ad istam. Nõ
est ergo hic adequatio q̃ꝫtitatiua. nec ẽ
ꝓprie adequatio ẜm ꝓportioneȝ q̃ꝫtuȝ
ad intensionẽ sz tãtuȝ q̃ꝫtuȝ ad exten
sioneȝ. ⁊ ita nullo° includit infinitatẽ
q̃ꝫta est in illo cui adequaẗ. Ad 3m
sicut tactuȝ est in p̃cedenti questione
articulo 3° subsistere est equocuȝ vno
modo accipiẗ ꝓ pᵉ esse. Et sic loquiẗ
Aug'. 7. de tri. c. 8. oĩs res ad se subsistit
q̃ꝫto magis de⁹. Alio° ꝓ incõicabi/
liẗ pᵉ esse. siquideȝ cõicabile intelligiẗ
nõ. q. subsistẽs. sz. q. inherens subsistẽ
ti ⁊. q. modũ inherentie habens. p̃mo
mõ ↄcedo ꝙ subsistere formaliẗ dicit
pfectissime esse ⁊ nõ dicit nisi essentiã
ẜm Aug'. 2°° subsistere p̃supponit per
fecte esse sed non formaliẗ includit. sed
tantuȝ addit incõicabilitateȝ. s. pᵉ eẽ
p̃mo° acceptuȝ. ⁊ illud sic est ratõ sub
sistendi qõ est ratõ incõicabiliẗ pᵉ eẽn
di. ⁊ tal' ẽ r'õ. rõ aũt eẽndi incõicabiʳ
nõ est ratio pfectissime eẽndi. Ad vl
timũ ↄcedo ꝙ intellect⁹ est formalr in
finit⁹ ꝓpria ifinitate q̃ est mo⁹ intrisec⁹
sue ꝓprie entitatis. s. itellectualitatis vt in
tellectualitatis. ⁊ tñ p̃rnitas ñ sic ẽ ifini
ta. cũ h tamẽ paẗnitas est eadeȝ realr
eẽntie aliquo mõ sicut intellect⁹. ⁊ cuȝ
additẗ ꝙ ifinitas intellect⁹ ẽ ꝓpẗ idẽp
titateȝ ei⁹ ad eẽntiã. R° p̃mũ oĩo in
diuinis vt tactũ est in pᵃ qõe ẽ eẽnᵃ vt
eẽntia. q̃ ẜm Dam. ẽ pelag⁹ ꝓpẗ ↄp̃hẽ
sionẽ oĩuȝ pfcõnuȝ diuinaꝝ. ista ẽ ifini
ta nõ tm̃ itẽsiue in se. sz etiaȝ virtualr
p̃ ⁊ pᵉ ↄtinens oĩa intrinseca. qõcũq̃ꝫ

aūt illud ꝯtinet p idemptitatez alia ſ3
non ṗmo oīa.q2 nec a ſe ſ3 virtute eſ/
ſentie a qua etiā hab3 ſua3 infinitate3
Uidet᷑ ğ ꝙ eſſentia hab3 infinitate3 ⁊
formalit᷑.⁊ ꝓpria3.⁊ ṗmam.q2 a ſe.q2
reſpectu oīum dicit᷑ pelag⁹.q2 oēm p/
fectiſſime ꝯtinet entitate3 intrinſecam
vt poſſibile eſt eam ꝯtineri in vno for
malit᷑. Ab hac aute3 ṗma ſicut l3 log
emanant oīa ordinate.ṗmo quide3 in
trinſeca eſſentialia.que nō dicunt reſ/
pectu3 ad extra.2° notōnalia.3° ⁊ vl/
timo creata ſiue extrīſeca.⁊ quodlib3
emanans recipit illud pfectōis ab ea
cui⁹ eſt capax ſi ſibi non repugnat. ⁊
illius recepti cauſa.q.effectiua ⁊ ṗma/
ria eſt infinitaſ eſſentie.cauſa aūt ſiue
ratō formalis eſt ipā entitas ꝓpria c⁹/
libet emanantꝭ. eſſentiale ğ recipit ab
ea infinitate3 formale3. q2 talis eſſen/
tia ſufficit in ratōue ṗncipij ⁊ funda/
menti ad dandu3 tale3 q̄titate3 ⁊ ta
lis quātitas virtualiſ ipi nō repugnat
ſicut nec cōicabilitas.ipi aūt rl'oni per
ſonali ꝯpetit p eſſentiā eſſe ad alteru3
nec cōpetit ſibi infinitas intenſiua ꝓ/
pria q2 ipā non eſt capax talis quāti
tatꝭ ſicut nec cōicabilitatis. Etia3 i ge
nere ṗncipij formal' eſt ſtatus. hoc.n.
accipit infinitatē illud nō q2 hoc eſt h
⁊ illud eſt illud.ſic hoc accipit cōicabi
litate3 illud incōicabilitate3.q2 hoc eſt
hoc ⁊ illud eſt illud.repugnātia.n.for
malis ⁊ nō repugnantia ṗmo reduci
tur formalit᷑ ad rōnem ei⁹ cui dicitur
eſſe repugnātia . Tande3 ab eſſentia
crea^e recipiūt entitate3 finita3 q2 taliſ
ſola eis ꝯpetit. Ad formā igit᷑ argum̄
ti dico ꝙ ſola idēptitas eſſentie nō eſt
ſola ratō hn̄di infinitate3 formalit᷑. ſ3
eſt rō ſufficiēs oī ei cui formalit᷑ nō re/
pugnat infinitas.formalr aūt repuḡt
rl'oi pſonali vt ꝓbatū eſt.⁊ nulli eſſen
tiali. Et ſi queras q̄re ꝯpoſſibil' ē infi/
nitas huic ⁊ nō huic.pōt queri in op/
poitu3 q̄re huic repuḡt incōicabilitas
⁊ huic nō.qꝺ oēs ꝯcedūt.⁊ ē eadē re/
ſponſio q2 ī rōe ṗncipij formal'.q2.ſ.
formalit᷑ hoc ē hoc ⁊ illud ē illud for/
malit᷑.q2.autē in ratōe ṗncipij funda
mental' ipā eēntia eſt vnu3 ṗncipium

illīmitatū a quo multa ſunt ordinate
nata ꝓcedere ⁊ quodlib3 in ṗ inſtāti
in quo.q.emanat vel procedit in eſſe.
ſua3 hab3 entitate3.hoc tale3 ⁊ illud
tale3.⁊ huic ſua entitas eſt ratō repu
gnātie alic⁹ cui⁹ tamē illi nō eſt ratō re
pugnantie entitas ſua. Ad arg^m ṗn
cipale ſicut declaratū fuit in ṗmo arti
culo īfinitas in entitate dicit totalita
te3 in entitate ⁊ p oppoſitum ſuo mō.
finitas dicit ptialitate3 entitatis. om̄e
enim finitu3 vt tale minuſ eſt infinito
vt tali.ſm euclidē.7 ꝯcluſione 4^a.oīs
numer⁹ minor maioris numeri pars
eſt vel partes. Hoc non ſic intelligenꝺ
eſt ꝙ iſte binarius ſit pars illius ter/
narij.q2 nihil eſt ſic in diuinis . ſed q̄3
tum ad ꝓportiones om̄es attendēdaſ
in quātitatibus ille binarius ſe habet
ad illum ternariu3 ſicut pars vel par
tes ad totu3.quia ſimili modo excedi
tur ab illo ternario ſicut excedit᷑ alius
binari⁹ ab alio ternario cui⁹ eſt pars .
Ita dico hic nullum creatu3 eſt pars
dei cum deus ſit ſimpli^m⁹ ſed omne fi
nitū cum ſit minus illa entitate infini
ta ꝯformit᷑ pōt dici pars.l3 non ſit ſꝫ
aliquā ꝓportionē determinatā q2 exce
dit᷑ in infinitū.⁊ hoc mō aliud ens ab
ente infinito dr̄ ens p pticipationem .
q2 capit ptem illi⁹ entitatis q̄ eſt ibi
totalit᷑ ⁊ pfecte . Hoc ğ volo habē ꝙ oē
finitū cū ſit min⁹ infinito eſt pars. cui
ğ repugnat eſſe pars vl' excedi realit᷑
ab aliquo ei repugnat eſſe finitu3.nūc
aūt pr̄nitati huic repugnat eſſe pars
diuinitatis illo modo vl' excedi a diui
nitate.q2 ꝓpter infinitatē dinitatis pa
ternitas cū ſit ꝯpoſſibil' ſibi in eodem
ſuppoſito ē ſimplicit᷑ ide3 ſibi.⁊ p ꝯn̄s
realit᷑ excedi nō pōt.nec eē pars n^c ra
tionē ptis hēre.nō ğ eſt finita.nec infi
nita ſicut pri⁹ ꝓbatum ē. q2 ſicut fini
tū h3 rōnem ptis mō ṗdicto ita infi^ta
h3 rōnem totius hoc mō.ſ.ex plenitu
dine q̄titatiſ v̄tualis ſue menſurās oē
aliud vt maius p acceſſum ad ipm ⁊
min⁹ p receſſum.ſ3 nec paternitas h3
rōne3 totalitatis q2 mēſura° ſm ğdū
quēdā pfectōis ſtat ad aliquod ṗmū
i ordine mēſurādi. qꝺ ē eſſentiā abſo^a

Dico ergo breuit' ꝙ paternitas nec forma
lit' est finita nec formalit' ifinita. Et cū
arguis ex diuisione imediata entis in
ista etiā anteq̄ȝ descendat in .io. gnā. cō
cedo bn̄ ꝙ ista non diuidūt ens vt iaȝ
ꝯctum est ad aliqđ gen⁹. imo quodlȝ
gen⁹ ⁊ ens vt imediate indifferēs ad
io. gnā. est p̄cise ens finitū. finitū tam̄
⁊ infinitū nō diuidunt ens nisi ens q̄ȝ
tum. q2 sic̄ ƀm pƀm p̄ phycor. finituȝ
⁊ infiᵐ q̄ȝtitati ꝯgruunt. qđ est ver̄ de
finito ⁊ infinito ꝓprie ⁊ q̄ȝtitate ꝓprie
acceptis. ita etiā extensiue loquēdo fi-
nitū ⁊ infiᵐ vt sunt passiones entꝭ cō
ueniunt p̄cise enti q̄ȝto in se habēti q̄ȝ-
titateȝ aliquā pfectōnaleȝ. talis auteȝ
q̄ȝtitas non cōuenit entitati nisi q̄ pōt
esse ptialis vel totalis int' eētias. q̄ȝ-
titateȝ. n. ꝯparataȝ ad aliaȝ statim oȝ
excedere vel excedi ⁊ esse ptiale vel to
tale sicut hic loqmur de ptiali ⁊ totali.
paternitas aūt vt paternitas non pōt eē
int' entitates totalis nec ptialis. Possȝ
etiā dici ꝙ q̄ȝtitas v̄tualis nō cōuenit
nisi entitati qdditatiue. vt. s. distinguit'
ab entitate hypostatica. ⁊ p ꝯn̄s nec fi
nitas nec infinitas. Ista aūt entitas lȝ
sit in se quodāº qdditatiua tn̄ vt est ta
lis ē tn̄ hypostatica. 3ºº dici potest ꝙ
q̄ȝtitas virtualis non conuenit nisi entitati
[illegible] absolute. Sȝ ille due rn̄siones vl
time cōcedunt aliq̄ dubia de entitate
hypostatica ⁊ entitate relatiua. ꝙ. s. n̄
hēant q̄ȝtitatem v̄tualem. Uiso de rela-
tione originis in diuinis sequit' qđ de
rl'oib⁹ cōib⁹ ⁊ est vnica.

Utrum equa-

litas in diuinis sit relatio
realis. Arguit' ꝙ sic. illa rl'o
est realis que habȝ fundamētuȝ reale
⁊ extrema realit' distincta. ista est hi⁹.
ergo ⁊c. ƥbō mi. ibi est magnitudo real.
s. essentie. ⁊ psone realr̄ sunt distincte q̄
dicunt' ad īuiceȝ equales. Contra
oīs rl'o realis fundat' sup actōnem ⁊
passioneȝ vl' sup̄ q̄ȝtitateȝ. 5. methaᵉ. i
deo nulla relatō realis fundat' sup q̄ȝ
titatē. q2 ƀm Aug. 5. de tri. c. z. deus ē
magn⁹ sine q̄ȝtitate. ergo nulla est ibi rl'o
realis nisi fundata sup actōem ⁊ paſ-
sionem. talis autem ibi est sola relatio
originis. equalitas aūt nō est relaᵒ ori
ginis. q2 eiusdem rōnis in vtroq̄ȝ ex-
tremo. Item eadē est magnitudo i tri
bus psonis sicut eadem essentia. ergo ex
trema non sunt realit' distincta. nec p
ꝯn̄s relatō realis. Hic sunt tria viden
da. p̄mo si equalitatis i diuinis sit ali
qđ fundamētuȝ reale. zº si sit real' di
stinctio extremor̄. 3º si illa equalitas
ex nā rei insit extremis ƀȝ funᵐ.

Primus articu.

habet tria. p̄ videnduȝ de fundamēto
equalitatꝭ in cōi. zº qd posset assigna-
ri fundamentū equalitatꝭ in diuinis.
⁊ si sint plura fundamenta q̄ ⁊ quot
⁊ 3º de quocunq̄ȝ eorū si sit ibi reale.
P̄mum videt' accipi a pƀo ꝙ funda-
mentū equalitatis sit q̄ȝtitas. ait. n. i p̄
dicamētis ꝙ ꝓprium ē quātitati ƀ eā
equale vl' inequale dici. Istō zᵐ nōt
fundamētū illi⁹ rl'onis. sic ipe loquit'.
c. de qualitate ꝙ ꝓprium sibi est ꝙ ali
qd ƀm eam dicat' sil'e vel dissil'e. Istō
dictū de fundamēto equalitatꝭ vl' sili
tudinis videt' magis explicare 5. meᵉ
c. de ad aliqd. equale. sil'e. ideȝ ƀm vnū
dicunt' oīa. equalia quor̄ q̄ȝtitas est
vna. similia quorūȝ qualitas est una.
idē quor̄ sub̄a est vna. hoc ipo videt'
ꝙ nō sola quātitas est fundamentum
equalitatis sȝ requirit' vnitas quāti-
tatis. ⁊ tunc est qđ gnālior qōne ꝓpo-
sita duplex. vna an vnitas sit forma-
le in fundamēto equalitatꝭ. ⁊ si daret'
ꝙ sic. an imediatior q̄ȝ ipa q̄ȝtitas c⁹
est vnitas. vel ecōº. zᵃ questio. an vni-
tas sit pᵉ ptinens ad fundamētum eq̄-
litatis iportet pᵉ aliquid posiᵐ. vel so-
luȝ p̄uatōem. vel negationeȝ. ꝙ si di-
ceret' solā negatiōem iportare. ⁊ cum
hoc esse pᵉ de fundamento equalitatꝭ.
siue tanq̄ȝ rō ꝓxima siue remota. seq-
tur ꝙ gnāliter equalitas non esset rl'o
realis. Istaȝ ꝯcl'onem gnālem ⁊ istas
duas p̄missas ex quib⁹ sequit' nō opȝ
hic discutē. q2 transcendunt qōneȝ ꝓ
positā. ꝯcedentes. n. equalitateȝ eē ali-
bi relatōem realeȝ adhuc negāt sp̄alr̄

de equalitate diuina. ¶ Esto igit᷑ ꝙ eq̄-
litas gnāliter ſit relatõ realis, vel poſi-
tiua·neceſſario·ſiue non·adhuc ingre-
tur ſi quãtum eſt ex parte eoꝝ que re-
quirunt᷑ ad rl'onez realem·poſſunt ēt
eque ſaluari in equalitate diuīa ſicut ī
equalitate creata. ¶ De 2° in iſto arti-
culo.ſ.de equalitate in diuīis in ſpecia-
li quid ſit eius funda^m ¶ Illud videt᷑
Augl. aſſignare 2°. de fide ad petrum.
vbi loquēs de tribus pſonis diuīis di-
cit. nulla inqt alteraȝ p̄cedit eternita^e.
aut excedit magnitudine: aut ſuperat
ptãte. q2 nec filio pr̄ anterioꝛ aut a^or ē
Et põt addi aut etiã potentioꝛ. ¶ Iſtõ
dictū Augl. pbat᷑ ex dictis pḃi. q2 ſi
equalitas eſt ſm quãtitatez cum quã-
titas p̄ diuidat᷑ in ↄti^m ⁊ diſcretum·ī
diuīis non põt eſſe equalitas ſm quã-
titatē diſcretaȝ. q2 nulla eſt ibi niſi tri-
nitas. que nõ eſt nūer⁹. vel ſi eſt plura-
litas h^or. pars eſt quodã° maior!. ⁊ ita
inequalis ſibi. ¶ Quãtitas aūt ↄtinua
diuidit᷑ in pmanentez ⁊ ſucceſſiuã. in
deo non eſt quãtitas ſucceſſiua. ē tam̄
aliqua que ē ſibi coꝛrn̄dens q̄ eſt quã-
titas durationis: ⁊ illa ꝓꝛie dicit᷑ et-
nitas. q̄ȝtitas pmanens in creaturis
dicit᷑ cõiter magnitudo mol!. ⁊ oīs ſi-
bi coꝛrn̄dens in diuīis dicit᷑ magnitu-
do v̄tutis. Sequit᷑ ḡ ex dicto pḃi dc̄ȝ
Augl. ꝙ ad hoc ꝙ equalitas ſit in di-
uinis aut eſt ſm magnitudinē. aut ſȝ
eternitatem. 2° dictuȝ Augl. exponit᷑.
q2 tunc ex dictis vr̄ ſuperfluere 3^m qđ
addit ſm ptãtem. ¶ Sȝ eſt rn̄ſio ꝙ eq̄-
litas aliquoꝝ attendit᷑ ꝓꝛie ſm aliqd
eis intrinſecū ⁊ ad ſe. ex ↄn̄ti tn̄ equa-
litas attendi põt in ↄpatione ad extri-
ſeca. Un̄ ex ↄn̄ti ex hoc ꝙ aliqua·foꝛ-
maȝ aliquaȝ habēt in equali gradu·ſe
quit᷑ ꝙ ſm eaȝ pn̄t equalit᷑ agere ī cõ-
paratõe ad extrinſeca. equalitas ḡ po-
teſtatis ꝓꝛie·non eſt alia ab equalita^e
magnitudinis. ⁊ hoc ex equo diſtin-
cta. ſȝ eſt. q. explicans quãdaȝ equali-
tatez magnitudinis. que. ſ. magnitu°
eſt foꝛme actiue. ſicut in creaturis que
hn̄t equalez magnitudinez calor!· ha-
bēt potentiaȝ equalez calefaciendi. ſic
ḡ ſunt tria ↄnūeran° equalitatez que

eſt in ↄparatione ad extrinſeca·cum
equalitate q̄ eſt ſm intrinſeca. ꝓꝛie ãt
⁊ ex equo ſunt tm̄° duo que ſunt ad ſe
⁊ ad intra ſm que attendit᷑ equalitas
.ſ. ſm magnitudinez ⁊ eternitatē. ¶ Et
foꝛte ꝓpter iſta Augl. in replicando tã-
tūmõ iſta duo replicat. nõ potentiam
cū ait nõ eſt pat᷑ filio anterioꝛ aut a^or.
non dicit aut potentioꝛ ¶ Eſt ēt aliud
du^m circa iſtõ dictū Aug'. quare nõ
ſm plura attendit᷑ equalitas. ſunt. n.
pat᷑ ⁊ fili⁹ equales ſm ſapiam. ſ boni-
tatez. ſm iuſticiaȝ ⁊c̄. talia. ¶ R°. non ſt᷑
equales ſm ſapiam. niſi vt habentes
vnã magnitudinez. ⁊ iõ ſm q̄ȝcunqȝ
pfectionē eſſentialē ſunt equales: ſp p-
xima rõ equalitatis ē magnitudo illi⁹
pfectõis. ⁊ iõ p ſolaȝ magnitudinē in-
telligit ipſe quãcunqȝ pfectõnez eſſen-
tialē. quãtuȝ. ſ. ad illud qđ eſt fundam̄-
tū equalitat!. q2 nulla fundat niſi ſub
rõne magnitudinis. ¶ De 3° in iſto ar-
ticlo pȝ ꝙ ad illđ videđ oȝ tria vidē
p̄ an magnitu° ſit ibi ex nã rei. 2° an
eternitas. 3°. an ptãs ¶ De p̄ oportet
tria videre. p̄ qualit᷑ magnitudo poni
poſſet in diuīis, 2°. q2 magnitudo eſt ali-
c⁹ magnitudo. iõ ad hoc ꝙ hēamus
magnitudinē ex nã rei oȝ p̄ habē ali-
quid ex nã rei cui⁹ ſit magnitudo. Et
3°. an illa magnitudo eiuſ ſit ibi ex nã
rei. vt ſic pmū iſtoꝝ qđ. ſ. eſt de magni-
tudine requirat tria ad hn̄dum ↄple-
te ꝓpo^m. ¶ De p̄ pḃs. 5. metha^e. c. de q̄ȝ
titate dicit. Sunt aūt magnuȝ ⁊ puū
⁊ mai⁹ ⁊ min⁹. ⁊ ſm ſe ⁊ ad inuicez di-
cta q̄ȝti paſſiones ſm ſe. trãſferunt᷑ et!
⁊ ad alia h̄ noīa. vl't dicē ꝙ mag^m ⁊
puum ſiue accipiant᷑ abſolute ⁊ ſȝ ſe
ſiue reſpectiue ſm ſe ↄueniūt q̄ȝtitati p-
pꝛie dicte. tranſlatiē aūt aliȷs ¶ Et hoc
appȝ ſatis p ratõnem q2 non negaret
pḃs equalitatez eē indiuiduoꝝ eiuſđ
ſpēi in quolȝ genere ⁊ īequalitatez ſpe-
cieꝝ. ⁊ p ↄn̄s cum ſm ipſuȝ equale ⁊
īnequale non dicant᷑ niſi ſm quãtita-
tē q̄ȝtitas aliquo° ↄuenit omni enti c⁹
cūqȝ gener!. ⁊ p ↄn̄s lȝ magnū ⁊ par-
uuȝ ſm eum ſint paſſiones ꝓꝛie q̄ȝti-
tatis· tamen tranſlatiue accepta ſunt
tranſcendētia ⁊ paſſiones toti⁹ entis.

Aug. auc. 6. de tri. c. 7. istā magnitudi
nē quā pħs dicit translatiue dictā di
cit esse magnitudinē nō molis s3 bo
nitatis ⁊ pfectōnis. In his inqt que
non mole magna sunt idē ē mai⁹ esse
qđ meli⁹ eē. Patz ḡ φ magnū pmo
mō ſm Ari. ꝓprie dictuz. ⁊ ſm Aug.
magnuz mole nō est in deo. nec in aliq
spūali. s3 magnū trāslatiue ſm pħm ⁊
magnū bonitate ⁊ virtute vl' pfectiōe
pōt poni ibi. q2 illud est transcendens
ꝯueniēs suo° omni enti. Quantum
ad 2^m ne de dubijs asserat' certuz. cer
tuz ē qđ est ibi essentia ex nā rei. qđ ēt
declaratū est in pmo articlo pme que
stionis. Et statim ex hoc infert' 2^m. s.
φ ipa essentia vt essentia h3 ex nā rei
ꝓpriaz magnitudinē ⁊ hoc pbat' au
ctoritate. ⁊ ratōne duplici. auctas est
Dam. c. 9. vbi vult φ essentia est pela
gus quoddā sube infinituz ⁊ intermi
natuz. essentia vt sepe dictū ē dicit' ab
eo pelag⁹ quoddaz. q. p̊oritatez ⁊ pri
maz ꝯprehēsionem habēs oium. ⁊ vt
sic ſm ip3 est infinita ⁊ intīnata. sic ḡ
est infinitas essentie vt essentia. Ex his
sic arguit'. essentia ē infinita ex nā rei
vt accipit' ex auctē Dam. q2 vt est pe
lagus est infinita. ⁊ vt est oio pma ex
nā rei dicit' pelagus. infinitas aūt es
sentie dicit' magnitudo eius ꝓpria. ḡ
hab3 ꝓpriaz magnitudinez ex nā rei.
h^{or} q̄tum ad aliquid satis p3. q2 sicut
q̄titatiua infinitas ꝓprie dicit magni
tudinē. imo extensiue illimitatōem q̄
titatis ꝓprie ita infinitas intensiua ⁊
ī pfectione dic sūmaz pfectōez vel ma
gnitudinē pfectionis. Per rōnez ar
guit' sic. Infinitas intensiua ꝯuēit eēn
tie ex natura rei. illa est ꝓpria magni
tudo essentie ḡ ⁊c. a^{or} pbat'. quia sicut
declaratuz est in qōne pcedente infini
tas intensiua non dicit ꝓprietatez vel
passionē eius cui⁹ est sed moduz itrin
secuz eius circūscripta etiā quacunq3
ꝓprietate. nulli ḡ potest ꝯuēire nisi cui
ex nā rei intrinsece ꝯuenit. pbatō mi.
quia entitati qdditatis absolute q̄ na
ta est habere rōnem mensure vel men
surat' vel ꝯuenit finituz vel infinitum
cui ḡ repugnat finituz ei ꝯuenit infini
tuz. talis est essentia diuina. Posset ḡ
argui ad pbanduz ma. p hoc φ rela
tioni ratōis non potest ꝯpetere infini
tas intensiua. quia tunc relatō ratōis
esset pfectio simplr. ḡ nec infinitas po
test alicui ꝯpetere ex relatōe rōnis sed
tm̄ ex nā rei. 2° arguit' sic p ratōnez
modus obiecti beatifici vt obiectum
beatificū est: est in re ⁊ ex nā rei. Infi
nitas intensiua est talis modus in eēn
tia diuina ḡ est ibi ex nā rei. ⁊ per ꝯñs
magnitudo. a^{or} pbat' ex pfectione ali
cui⁹ actus beatifici. qui vt meli⁹ capia
tur distinguat' de duplici actu intelle
ctus ⁊ hoc loquendo de simplici app
hensione siue intellectōne obiecti sim
plicis. vnus indrñter potest esse respe
ctu obiecti exñtis ⁊ non exñtis. ⁊ indif
ferent' etiā respectu obi non realit' pre
sentis sicut ⁊ realr pñtis. istuz actum
frequēter expimur in nobis q2 vlia si
ne qdditates rex intelligim⁹ eque siū
hēant ex nā rei esse ex in aliquo sup
posito siue non. Et ita de pñtia ⁊ absen
tia. Et ēt hoc pbat' a posteriori q2 sciē
tia ꝯclusionis vel intellect⁹ pncipij eq
in itellectu manz re exñte ⁊ non exñte
pñte vel abñte. ⁊ eque pōt haberi act⁹
sciendi ꝯclōnem ⁊ intelligendi princi
piū. ḡ eque pōt hēri inte° extremi illi⁹
a quo dependet illđ intelligere ꝯplexū
ꝯclōnis vel pncipij. Iste actus intelli
gendi q scientific⁹ dici potest q2 puius
⁊ requisit⁹ ad intelligē pncipij potest
satis ꝓprie dici abstractiu⁹. q2 abstra
hit obm ab exñtia ⁊ non exñtia. pñtia
⁊ abñtia. Alius act⁹ intelligēdi est quē
tm̄ nō ita certitudinalit' expimur ī no
bis possibilis tamē est talis. s. qui pci^e
sit obiecti pñtis vt pñtis. exñtis vt ex
istent. hoc pbat'. q2 ois pfectio cogni
tōis absolute que potest ꝯpetere potē^e
cognitiue sensitiue pōt eminent' ꝯpetē
potentie cognitiue intellectiue. nūc aūt
pfectōis est in actu cognoscēdi vt co
gnitō ē pfecte attingē pmuz cogni^{m}.
non aūt pfecte attingit' qñ nō in se at
tingit' s3 tm̄° in aliqua diminuta vel de
riuata silitudine ab ipo. sensitiua autē
habet hāc pfectōem in cognitione sua
q̄ pōt obm attingere in se vt exñs ⁊

pn̄s est in exn̄tia reali. ⁊ non tm̄ diuīu
te attingendo ip̄m in quadaꝫ pfectio
ne diuina. ḡ ista pfectio ꝯpetit intelle
ctiue in cognoscendo. sꝫ non possꝫ sibi
ꝯpetere nisi cognosceret exn̄s ⁊ vt in
exn̄tia ꝑpria pn̄s est. vel in aliquo ob
iecto intelligibili eminent̄ ip̄m ꝯtinen
te. de quo nō curam⁹ ad pn̄s. taleꝫ aūt
actum cognitōnis de exn̄te vt exn̄s ⁊
pn̄s est habꝫ angelus de se. non tm̄. n.
intelligit michael se eo mō quo itellige
ret gabrieleꝫ si gabriel adnichilaret̄.
intellectiōe. s. abstractiua: sꝫ itelligit se
vt exn̄tem ⁊ vt exn̄tem eundē sibi. sic
ēt intelligit suaꝫ intellectōeꝫ si reflecta
tur sup eā. nō solum ꝯsiderando intel
lectōem sic̄ quoddaꝫ obm abstractuꝫ
ab exn̄tia ⁊ non exn̄a: q2 sic intelligit
intellectōeꝫ alteri⁹ angeli si nulla inte°
ei⁹ esset. sꝫ intelligit se itelligē hoc est in
tellectōnem sibi inexn̄tem. ḡ ista inte°
possibil' angelo ē possibilis simpl'r itel
lectiue nr̄e. q2 pmittit̄ nobis ꝙ erim⁹
equales angelis. Ista inquā intellectō
pōt ꝑprie dici intuitiua. q2 ip̄a est intui
tio rei vt exn̄tis ⁊ pn̄tis. Ex ista distin
ctione ad ꝑpo^m. Actus btificus intel
lect⁹ nō pōt esse cognitō abstractiua.
sꝫ nccio intuitiua. q2 abstractiua ē eq̄
exn̄tis ⁊ nō exn̄tis. ⁊ sic beatitudo pos
set esse obo non exn̄te. qď est īpossibile
abstractiua etiā posset hēri lꝫ obm nō
attingat̄ in se sꝫ in silitudine. btitudo
autē nunq̄ꝫ habet̄ nisi ip̄m obm btifi
cū imediate in se attingat̄. ⁊ hoc ē qď
aliq̄ vocant. ⁊ bn̄ ip̄am intuitōeꝫ visi
oneꝫ facialē. ⁊ acci^r ab ap̄lo p̄ma ad
cor. iꝫ. videm⁹ nc̄ p speculū in enigma
te tunc aūt facie ad faciem. Ex his
pꝫ a.^or q2 si actus btificus ē nccio itui
tiu⁹ ip̄ius obiecti. ḡ est ei⁹ vt exn̄tis ⁊ ī
exn̄tia ꝑpria pn̄tis: ḡ oīs ꝯditio q̄ ē ob
iecti p^e btifici est eius pse vt in exn̄tia
reali. imo ⁊ vt in ip̄a reali exn̄tia pn̄ti.
ex quo hēm⁹ ma. pbō. mi. ꝙ. s. ifinitas
sit p^e ꝯditio obi btifici. null⁹ intellect⁹
nec etiam voluntas in aliquo obiecto
pfecte quietat̄ nisi sit in eo tota pleni
tudo p̄mi obi q̄ꝫta. s. cōpossibilis est p̄
obiecto. talis plenitudo p̄mi obiecti in
tellect⁹ vel voluntat̄. nō pōt esse nisi
infinitas. ḡ nulla potentia btificabilis
pōt q̄etari in aliquo nisi sit infinitum
⁊ p ꝯn̄s infinitas est p^e ꝯditio obiecti
quietati. ⁊ ita btifici. a.^or pbat̄ p̄ q2 cū
po^a nāliter inclinat̄ ad p̄mum obm
suuꝫ vbi aūt non est plenitudo obiecti
p̄mi sꝫ defect⁹ plenitudis ibi non ē q̄e
tudo. imo potētia vlteri⁹ inclinat̄ vbi
vlterius est ratō p̄mi obi. Probatio
mi. cui nō repugnat infinitas illud nō
hꝫ totaleꝫ plenitudineꝫ sibi possibileꝫ
nisi sit infinitū. hoc pꝫ q2 sola ifinitas
est summā plenitudo eius cui ē ꝯpossi
bilis. nunc aūt p̄mo obiecto tam inte⁹
q̄ꝫ voluntatꝭ infinitas nō est incōpos
sibilis. q2 siū sit ens siue veꝝ. vl' aliqď
tale abstractum ab oībus siue p̄mum
ens vel p̄muꝫ veꝝ qď virtualit̄ ꝯtinꝫ
alia pꝫ ꝙ infinitas nō repugnat sibi.
ḡ non hꝫ totaleꝫ plenitudineꝫ suā nisi
hēat infinitatē. Sic ḡ q̄ꝫtum ad istū
articulū de magnitudie hēmus ꝙ ibi
sit aliq̄d ex nā rei cui⁹ sit magnitu.^o vt
essen^a. ⁊ ꝙ eius sit magnitudo ex nā
rei. ⁊ qual' magnitudo q2 nō ꝑprie. ꝫꝫ
pbm. sꝫ transumptiue. ⁊ non mol. ꝫm
Augꝭ. sꝫ pfectōnis. Cont̄ ista argui^r
sic. 5. de tri. c. 2.º Idem inq̄t Augꝭ ē illi
esse ⁊ magnum esse. ḡ magnitudo trā
sit in eēntiam. ⁊ p ꝯn̄s non manet ibi
magnitudo ꝫm ꝑpriaꝫ rōnem magni
tudinis. nō aūt fundat equalitatē nisi
sub ratōne magnitudinis. non di^o mo
lis sꝫ v̄tutis. R.^o dico ꝙ oī ꝑprietate
p impossibile vl' possibile circūscripta
ab essentia diuina ip̄a habꝫ ꝑpriā ma
gnitudinē. s. ꝑpriaꝫ ifinitatē. hꝫ. n. gra
dū intrinsecū. sic̄ res finita hꝫ ꝑpriam
finitatē. imo magis sic̄ si circūscribas
ab hoīe oēm ꝑprietatem adhuc habet
ꝑpriā finitatē in ordine entiū. sic ḡ cō
cedo ꝙ est idē deo esse qď magnū esse.
⁊ aliquo° sicut lꝫ dicere magis intrin
sece q̄ꝫ deo iustū eē vl' sapientē eē. q2 n̄
ita dicit mag^m ꝑprietatē vel attributū
sic̄ iustum vl' sapiēs. transit ḡ in ip̄ꝫ ꝑ
pter summā idemptitatē magnitudis
ad essentiā. cū infers ḡ non manet ꝫm
ꝑpriaꝫ rōnem magnitudinis. negan^a
est ꝯn̄ia. imo in creaturis sic trāsit ma
gnitudo pfectōis ꝙ nō est aliud real'r

ab eo cuiꝰ est. ⁊ tam̄ mām̄ ſm ꝓpriam
rōnem magnitudinis vt ꝓprium fun-
damētuȝ equalitatꝭ vl' inequalitatis
Est.n.vna ſpēs entiuȝ ꝙtuncūqȝ imā
lis alteri ſpēi imāli eq̄lis vl' inequalis
ſm pfcōeȝ.ḡ manȝ i eam magnitudo
ſ pfcōem vt fundans istaȝ eq̄litateȝ.⁊
tn̄ trāſit iſta magnitudo in eētiam ꝑ
idēptitateȝ. q2 ait Augꝰ.6.de tri.c.7.de
iſta magnitudine idē eſt maiꝰ eſſe qꝺ
meliꝰ eſſe. bonitas.n.eētialis q̄ vna
ſpēs ē melioꝛ alia nō ē res addita eēn̄ᵉ
Non ſꝫ ḡ oppoſita in diuis imo nᶜ in
creaturꝭ tranſire ⁊ manē:ſi recte intel
ligatᷣ.trāſire ꝓpter realeȝ idēptitatē.⁊
manere ꝓpter ꝓpꝛiam q̄dditateȝ. nᶜ ſe
quitᷣ manet ḡ manȝ realitᷣ diſtinctū.ſȝ
ſic aliq̄d manet qn̄ ſua ꝓpꝛia q̄dditas
non ē deſtructa ſiue ꝑ coꝛruptionē ſiue
ꝑ reductioneȝ ad poſſibilitateȝ. ſiue ꝑ
ꝯfuſionē.p̄moꝰ tranſit ignis in aquā
2ᵒᵒ ſi ꝑ potentiaȝ diuinaȝ reſolueretᷣ i
mām̄ p̄mam ſȝ ſe manenteȝ. 3ᵒᵒ ſi ex
eo ⁊ aqua genereᷣ mixtum neutrius
actualitate manente. nullo iſtoꝝ mo-
doꝝ tranſit aliquid in.diuinis. ⁊ ſolo
mō ſic tranſire infert nō manere. Nō
ḡ ſequitᷣ ꝓpter oppoſituȝ manet.hoc ē
in ꝓpꝛia ⁊ pfecta ⁊ plena actualitate.
ḡ manet realitᷣ diſtinctuȝ. qꝺ declara-
ri poſſet ſi eſſet qꝺ de alietate reali.Sedᷣ
ex hoc ſequitᷣ aliud dubium. q2 ſic ſe
hȝ magnitudo ad eētiam ſic ſe videᷣ
hēre equalitas ad idemptitatē.ſi ḡ ma-
gnitudo tranſit in eſſentiaȝ equalitas
tranſibit in idēptitateȝ.⁊ ita non erūt
tres relatōnes cōes in diuinis.ſ.equa-
litas.ſimilitudo.⁊ idēptitas. Hic pōt
ꝯcedi ꝙ equalitas nō eque diſtingui-
tur ab idēptitate ⁊ ſimilitudine ſic iſta
duo diſtinguuntᷣ intᷣ ſe.ſȝ ꝙ equalitas
dicat modū ꝓpꝛiū vtriuſqȝ rl'onis.ad
hoc.ſ.ꝙ tā idemptitas ꝙȝ ſil'itudo ſit ꝑ
fecta.Si.n.ꝑ impoſſibile patᷣ hēret di-
uinitatē maioꝛeȝ ⁊ filiꝰ minoꝛeȝ eſſet
quedaȝ idēptitas ibidem. ſȝ q2 funᵐ
non hēret eandeȝ magnitudineȝ non
eſſet ibi pfecta idēptitas q2 non cum
equalitate. Conſil'r duo hn̄tes ſciam
maioꝛeȝ ⁊ minoꝛeȝ ſunt aliquoꝰ ſil'es
ſȝ nō pfecte ſil'es.q2 nō equales in ſciē

tia in qua aſſimilantᷣ.magnitudo igᷣ
eadeȝ cuiuſcūqȝ fundamenti ſiue idē-
ptitatꝭ ſiue ſil'itudis dat cuicunqȝ idē
ptitati ⁊ ſimilitudini ꝙ ipſa ſit pfecta
equalitas.ḡ dicit moduȝ ſimilitudis.
ꝙ ip̄a ſit pfecta ⁊ moduȝ idēptitatis
q2 ꝙ ipſa ſit pfecta ſicut magnitudo
eadem dicit moduȝ fundamenti.ſ.ꝙ
ip̄m ſit pfectuȝ. Ultimo in iſto arti-
culo viſo de magnitudine videndū eſt
que eſt vnitas que vt p̄us dictuȝ ē vi-
detᷣ requiri ſiue per ſe ſiue quocunqȝᵒ
in fundamēto equalitatis. Et eſt ſcien
dū ꝙ ſi vnitas magnitudinis alicubi
ſit realis ⁊ realitᷣ hic veriſſime eſt real'
q2 hec vnitas eſt numeral' ſiue ſingu-
laris magnitudinis in duobꝰ.in alijs
non eſt vnitas numeralis.lȝ ſm aliq̄s
foꝛte ſit vnitas aliqua vl'is ſiue rōnis
de quo nō curo mō.tamē certuȝ eſt ꝙ
nulla vnitas veriꝰ eſt realis ꝙȝ vnitas
nūeralis.⁊ ꝙ iſta ſit ꝓpꝛie in deo alicꝰ
cōis omnibꝰ pſonis dic̄ Dam̄.ca.8ᵒ.
In oibus inquit creatis hypoſtaſibus
qꝺ diuerſum eſt re ꝯſideratᷣ. cōicatio
aūt ⁊ copulatio ⁊ vnuȝ ratōne ſeu co-
gnitione ꝯſiderare.in ſancta vō ⁊ icō
pꝛehēſibili trinitate eꝯᵒ eſt. illic.n.cōe
quidem ⁊ vnū re ꝯſideratᷣ.vnūqꝺqȝ
eni hoꝝū ſe habet ad alteꝝ nihilminꝰ
ꝙȝ ad ſeip̄m. cogniᶜ vero eſt quid diui
ſum. Ad ꝓpoſituȝ eſt etiā ratō quia
ex.io.methaᶜ vnuȝ ⁊ multa imediate
diuidunt ens.ḡ ſi ex nā rei in patre ⁊
filio ſit magnitudo eſſentie vt ꝓbatū
eſt illa magnitudo vel erit vna vl' plu-
res.non plures q2 non alterius rōnis
pȝ. nec etiaȝ plures eiuſdeȝ ratiōis q2
eadeȝ eſſentia numero nō eſt magna
pluribus magnitudinibꝰ eiuſdeȝ ſpēi
vl' rōnis.ḡ breuitᷣ hēmus ꝯcluſioneȝ
p̄mā hꝰ p̄mi articuli.ſ.ꝙ equalitatꝭ in
diuis ꝓut dicitᷣ ſ magnitudinē ē fun-
damentuȝ reale ⁊ ex nā rei ꝙtum ad
quodlȝ qꝺ requiritᷣ ad fundamētum
equalitatꝭ.⁊ hoc eq̄ ſicut in quolȝ fū-
damento cuiuſlibȝ eq̄litatis ſiue ma-
gnitudinis. Reſtat nunc videre de eſ-
nitate.pȝ quideȝ ꝙ ip̄a eſt alicꝰ qꝺ eſt
ibi ex nā rei.q2 ip̄a eſt exn̄tie vt exn̄tia.
exn̄tia aūt ē ibi ex nā rei. aliogn nihil

essз ibi exn̄s ex nā rei. hēmus g̊ aliqd
ex nā rei cui⁹ est eternitas. Sз oз que
rere an ex nā rei ꝯueniat sibi eťnitas
vt eťnitas. videť ꝙ sic. qꝛ sicͭ isinitas
intensiua dicit modū intrinsecū essenᵉ
vt eētie ita eternitas vt eternitas dicͭ
modū intrinsecū exn̄tie vt exn̄tie. ⁊ tcͭ
cum ibi sit exn̄tia ex nā rei. pari rōne
mo⁹ intrinsec⁹ illi⁹ ⁊ h̄ ex nā rei sicͭ mo-
d⁹ intrinsecus alteri⁹. ꝓ hoc ē dionyſ
de. di. no. c. 5. ptis 3ᵉ. deus non quodā-
mō est exn̄s. sз simplr̄ ⁊ icircūscriptie
totū esse accipit in seipo ⁊ paccipit. ꝓ-
pter qd̄ diciť rex seculoꝝ. ⁊ sequitur.
ipe est eē exn̄tibus ⁊ ipm eē exn̄tiuз. ⁊
exn̄s ante secula. Ipe ē. n. euum euoꝝ
qui ē ante secula. Consili mō videť si-
bi attribuē euuз euoꝝ p qd̄ intelligiť
eternitas ſm qd̄ ipe est exn̄s simpliciť
⁊ incircūscripte. Contra istud obijciᵗ
p illud Boetij 5°. de ꝯso. psa. 6. vbi vlt
ꝙ eternitas est intꝰinabilis vite tota siľ
⁊ pfcā possessio. Et silis snīa hētur ab
Anſ. moñ. 27. ⁊ ſm istaз corrigenda
est snīa Ricar. z. tri. 9. Carere inqt ini-
cio ⁊ fine ⁊ oī mutabilitate dat eťnuз
eē. sic supplenda ⁊ intelligēda est ista
snīa ſm descriptōem p̄dictam in q̄ po-
niť vita que accipiť ꝓ exn̄tia actuali
pfecta. quō Iohis. 5. Sicut paťhabз
vitaз in semetipo sic dedit ⁊c. hic g̊ po-
niť tanq̄ꝫ ꝯnotatuз qꝛ quasi subз vľ
fundamentuз eternitat. ⁊ illud certū
est eē in deo ex nā rei. sicut exn̄tia pfe-
cta. sз alia tria. s. interminabiľ qd̄ ex-
cludit desitionem. ⁊ tota simul qd̄ ex-
cludit successionez. ⁊ perfecta possessio
qd̄ excludit dependen⁹. ⁊ pticipatōem.
illa. n. non videnť dicere vltra vitā ni-
si rl'onem positiuaз vel negatiuā. nega-
tiuaз quidē negatione terminationis
negatōne successionis. ⁊ negatōne de-
pendentie. Et rl'onem positiuam poten-
tialeз vel aptitudinalē. qꝛ intꝰinabilis
pōsse pᵉ coexistere cuicunq̄ꝫ duratōni
vľ exn̄tie. tota simul: sine variatione ⁊
successiōe coexistere cuicunq̄ꝫ. pfecta
possessio: a seipo existere ⁊ non depēdē
in exn̄do. Si g̊ hec est ꝓpꝛijssima descri-
ptio eternitatis quā inuenim⁹ ⁊ hic ē
vnuз tm̄ ex nā rei. s. vita. zᵃ aūt que cō-

plent rōnem ei⁹ non sunt ibi ex nā rei
vt videť qꝛ pᵉ impoꝛtant vel negatio-
neз alicui⁹ impfectōnis extrinsece. vel
relationē aliquā aptitudinaleз vel po-
tentialē ad aliquid extrinsecū. ⁊ nec sic
nec sic est aliquod eoꝝ ibi ex nā rei. ⁊
p ꝯn̄s nec eťnitas vt eternitas erit ibi
ex nā rei. Hec ꝯclusio ⁊ si ꝯcediť po-
test rn̄deri ad illud quod arguiť in cō-
trariuз. ꝙ. s. eternitas sit ꝓpꝛius mo⁹
exn̄tie diuine sicut infinitas essenᵉ di-
uine. hec est neganda. qꝛ si p impossibi-
le essentia diuina raptiз transiret ad-
huc hēret tam eētia q̄ꝫ exn̄tia modū
intrinsecuз. s. infinitateз intensiuaз. sз
non hēret illa exn̄tia eternitatē p quā
intelligim⁹ infinitateз duratiuaз. que
vltra infinitatē intensiuam non addit
nisi negationeз deficiendi vel rl'onem
ratōnis. potētialitatis. s. coexistendi cui-
cunq̄ꝫ possibili. que relatō non est nisi
rōnis. hoc patet hoc mō qꝛ si angelus
ānihilareť cras nō hēret aliuз modū
intrinsecuз in nā sua q̄ꝫ si maneat i eť-
nuз sicut manebit. ⁊ ſm aliquos sine
successione. qꝛ illaз negant de euo. nō
est g̊ possibile vltra infinitateз intensi-
uā eētie vel exn̄tie que infinitas dici-
tur magnitudo sine sit hui⁹ siue illius.
intelligere ibi aliquā q̄ꝫtitatem que sit
ibi ex nā rei. que. s. sit duratōis ppetue.
sз quicquid intelligiť sup additūз ad-
dit rl'onem ratōnis vel negatōnis.
Veruз est igiť ꝙ exn̄tia habet moduз
sibi intrinsecum sicut essentia. sз illud
non est nisi infinitas intensiua. eterni-
tas āt vt eťnitas siū intꝰinabiľ duratō
vt intꝰinabiľ dura° n̄ ē ifinitas. Ad
Dio. ꝯce° ꝙ ex nā rei de⁹ ē exn̄tia icir-
cunscripta. hoc est infinita intensiue.
ita ꝙ magnitudo ꝓpꝛie exn̄tie est infi-
nitas. ⁊ ita esset si p ipossibile de⁹ sta-
tiз desineret esse. Sз quod addūt vl-
teri⁹ ꝙ ipe est euuз euoꝝ hoc est eťnᵃ
vel eternitas veꝝ quideз est hoc. quia
sua exn̄tia habet repugnātiaз ad desi-
nere esse. ⁊ fundamētuз illi⁹ repugnā-
tie est ibi ex nā rei. s. exn̄tia. sз foꝛmalis
ratō repugnantie ad desinere eē sine
sit negatio desitionis siue nc̄citas co-
exn̄di cuicunq̄ꝫ cōpossibili. hoc vltra

illud qđ est ex nā rei addit negationē ĩpfectōis ad respectuz ad ex̄.nec dio. dicit ꝙ ibi ex nā rei est euuz euoꝝ sic̄ est exn̄s.sicut ſꝫ Augꝰ. dicimꝰ deū esse magm cē sapiētē bom ꝛc̄.sic̄ freq̄nť di cit nō tamē ꝓpť hoc oꝫ ꝙ illi ex nā rei ꝯueniat hoc vł' illud sine oī negatiōe vł' rł'oe ratōnis. Quantuꝫ ğ ad istū articulum hēť cuiꝰ sit eťnitas.s.exn̄tie De ista eťnitate an insit ex nā rei teāť altera via duaꝝ dictaꝝ illa que vide tur inquirenti ꝓbabilioꝛ. De vnita te eternitatis tanq̄ꝫ q̄ꝫtitatis fundātis equalitateꝫ ⁊ hoc sub rōne vnꝰ non oꝫ hic aliter discutere q̄ꝫ dictuꝫ ē priꝰ de vnitate magnitudinis. De ꝫ°.s. ptāte.ptās maxime importat relatōꝫ ad possibile.⁊ p ꝯn̄s rł'oneꝫ ratōis qꝛ sicut alibi ꝓbatuꝫ ē deus ad nihil aliđ a se pōt referri realiť. si ğ ptās vt pote stas ponať fundamentuꝫ q̄ꝫtuꝫ ad il lud fundam non ē ibi equalitas ex nā rei.Si aūt accipiať ptās ꝓ illo ſꝫ qđ iste reꝰ dicit̄ de deo quod forte est volū tas qꝛ illud ē absolutuꝫ qđ est p̄ncipi uꝫ oīum possibiliuꝫ.si voluntas vt vo luntas ponať ibi ex nā rei de quo ta ctuꝫ ē aliquid in p̄ma qōe: sequit̄ ꝙ illud fundamentuꝫ qđ ē reale ē ibi ex nā rei.ſꝫ tm̄ illud non ē fundamētū eq̄ litatis ſm ptātē vt absolute accipiť. ſꝫ vt accipiť sub rōne ptātis ad oba extrinseca. Nā ſꝫ voluntatē absolute pať ⁊ filius nō sunt equales nisi ſ ma gnitudinē intrinsecā voluntatis.⁊ illđ ē p̄mum ſm qđ attendiť equalitas.si aūt ꝫm.ſ ğ voluntatē vt ꝫm sunt equa les ꝓnt voluntas ē equale p̄ncipium possibilis.ita ꝙ equalitas ptātis ē sem p equalitas p̄ncipij vt principij.⁊ per ꝯn̄s eo mō quo Augꝰ. intēdit assigna re equalitatē ſm ista ꝫa sp includiť in fundamēto equalitatis ꝫe ptās vt po testas siue cāsalitas actiua.⁊ cum illa n̄ sit nisi ratōnis nunq̄ꝫ fundam quod assignať ꝫm equalitatꝭ ē ibi ex nā rei. Sꝫ obijcit̄ qꝛ rł'o non pōt fundari ĩ rł'one.ğ nec equalitas in ptāte.p̄mum ꝓbať.qꝛ si sic .esset ꝓcessus in infini tuꝫ.tū p Augꝰ.7.de tri.ꝫ°.oē quod rela tiue dicit̄ ē aliqd excepto relatiuo.ğ oꝫ reducē ad aliquod absolutuꝫ:⁊ oꝫ rł'onem fundari in aliq̄ absoluto. Di cereť forte ꝙ an̄s nō ē verū qꝛ.5.geo metrie diffinit euclides ꝓportōabilita teꝫ sic.ꝓportōnabilitas est silitudo ſm ꝓportōneꝫ.Similitudo ista dicit rela tionē formaliť ⁊ ē ꝓportionabił ⁊ ꝓ portionabił vt duoꝝ fundamentoruꝫ silium.ꝓportio aūt manifeste ĩportat rł'onem.Sed quicquid sit de hoc.Ad ꝓpositū pōt dici.ꝙ rł'o rōnis pōt bn̄ fundari in rł'one rōis. sicut ista est v̄a loquēdo de intentōnibus scđis genꝰ ē spēs.hec intentio genꝰ ꝯcipiť sub intē tione vłiori q̄ꝫ spēs qđ ē vłe.⁊ ꝯcipiť sicut differēs spē ab hac intentiōe spēs ⁊ ab hac que ē dr̄a.⁊ non habēs sub se pe inferiora nisi numero dr̄a. Nā hec intētio generꝭ in colore ⁊ illa ĩ aīa li nō differūt nisi nūero solū. Fundať ğ hec intētio q̄ ē spēs in hac intētione que ē genus.⁊ rō hꝰ possibilitatis ē in rł'onibus rōnis.qꝛ ipa rō pōt cōpari ad aliaꝫ.possuꝫ aūt rł'onem rōnis ĩtel ligere ⁊ eaꝫ ad aliaꝫ ꝯpare.ğ illa scđa rł'o fundať in rł'oe p̄ma. rł'o aūt equa litatis q̄ fundať in ptāte est tm̄ relatō ratōnis sicut illud ĩ fundamento ē tā tuꝫ rł'o ratōnis.

De secūdo arti.

p̄ncipali tria dico.p̄ ꝙ eq̄litatꝭ in diui nis extrema sunt realr̄ distincta. ꝫ° ꝙ ipa etiā reqrit distinctiōeꝫ realē extre moꝝ illoꝝ. ꝫe ꝙ ipa nō qualiť cunq̄ꝫ reqrit puta ꝯcomitanť.ſꝫ p̄exigit illaꝫ distinctōem. Primuꝫ pꝫ.qꝛ psoe di cunť equales ista equalitate vna alte ri.non aūt dicit̄ essentia eq̄lis sibi vel psone vł' eꝯ° psona aūt a psona distin guiť realr̄. ꝫm ꝓbať p auc̄teꝫ hił.q dic̄.ꝫ.de tri.Similituo sibi ipi nō ē. Si aūt silitudo non reqreret distinctōem extremoꝝ possꝫ aliqd idē esse sibi siłe sic̄ ē de idēptitate.idē.n.ē sibiipi ideꝫ ꝓ eo ꝙ idēptitas nō requirit extremoꝝ distinctioneꝫ.Hoc autem ꝓbať auc̄te Augꝰ.6.de tri.c.9.vbi vult ꝙ in filio ē p̄ma equalitas. Si āt equalitas nō re qreret distinctōnem extremoꝝ posset pať esse equalis sibi. ⁊ p ꝯn̄s cū pr̄ sit

Rela° rōis 2a intentio

Rela° realis

p̃oꝛ origine filio p̃ma equalitas eẽt in
pr̃e. Nunc aũt ꝑ tanto dictũ Augꝰ. ẽ
veꝝ qꝛ non est ibi eq̃litas nisi inť ꝑso
nas distinctas. ⁊ iõ nõ ẽ ibi nisi geni
to filio. In ip̃o g̊ est p̃ma equalitas ⁊
terminatiẽ q̃.s.pr̃ ẽ equalis sibi. ⁊ p̃ma
equalitas.q.denoĩatiue vl'relatiẽ. q̃.s.
nõ ẽ ad tinuz aliquoꝰ subsequẽtem.
3ᵐ ꝑbať.s.ꝙ distinctio p̃exigiť rõni
equalitatꝭ. h̃ ꝑbat rõne fundata i au-
ctoritate accepta. Io.5. pr̃em suuz di-
cebat deũ equalẽ se faciendo deo Et in
nuiť talis demonstratõ xp̃s dicebat ⁊
v̊issime pr̃em suuz deũ eẽ.g̊ se faciebat
h̃ ẽ se asserebat equalez deo. cõicatõ ãt
pfcã nãe non põt esse sine cõicatõe eiꝰ
in ꝓpria sua magnitudine. ⁊ ꝑ ꝯñs nᵉ
sine equalitate inť cõicantẽ ⁊ illũ cui
cõicať. Et ꝙ ip̃a cõicatio siue gñatio
que importať in hoc ꝙ pr̃em suuz di-
cebat deuz p̃exigať ip̃i eq̃litati ꝑbať ꝑ
hoc qꝛ qual' ordo real' eẽt inť aliq̃ si il
la essent distincta realiť. talis ordo est
īter ea vbi sť eadez solũ distincta rõe
Hec rõ est sup̃ius sepe declarata. nunc
aũt si eẽnᵉ magnitudo differret realr̃
ab ip̃a eẽntia. eẽntia p̃oꝛ eẽt realr̃ ma-
gnitudine. ⁊ ꝑ ꝯñs cõicatio eẽntie cõi
catõne sue magnitudinis. g̊ q̃liscunq̃
distinctio sit inť illa in ꝓposito tali mõ
cõicatio eẽntie erit p̃oꝛ cõicatõne ma
gnitudinis ⁊ ꝑ ꝯñs eq̃litate. qꝛ nõ est
in altero extremo nisi ꝑ magnitudinẽ
cõicatã. 2ᵒ arguiť ad idẽ qꝛ pl'rali-
tas eiusdez rõnis nc̃cio finita nc̃cio p̃
exigit pluralitatẽ alteriꝰ rõis s̃m quã
ip̃a deťineť. Ista fuit declarata in solu
tione 2ᵉ q̃õnis. mõ aũt equalitatis in
ꝑsonis dĩnis pluralitas ẽ eiusdẽ rõis
⁊ nc̃cio finita. g̊ ip̃a p̃exigit pluralita-
tẽ alteriꝰ rõnis ꝑ quã ip̃a deťinať ad
certã pluralitatẽ. Ista pluralitas alte-
riꝰ rõis p̃exacta nõ põt poni nisi in ꝓ
prietate ꝑsonali. bᵒʳ q̃ꝫtum ad p̃mã ꝑ-
tez.s.ꝙ equalitatꝭ in ꝑsonis diuinis ẽ
aliq̃ pluralitas ꝑbať. qꝛ relatiẽ oppo-
sita nc̃cio sunt distincta ⁊ ꝑ ꝯñs pl'ra
⁊ cuz r̃lones in eis sint ratõnes oppo
sitõis ille eq̃ vl' multomagꝭ erunt op-
posite ⁊ distincte. ⁊ si idez non põt esse
sil'e sibi vt.s̃. dictũ est s̃m hil'. mltoma

gis equalitas in vno eq̃li est distincta
ab equalitate in alio equali. Alia ꝑs
mi.s.ꝙ illa ẽ eiusdẽ rõnis satis est eui-
dens. qꝛ sic ẽ in q̃libꝫ eq̃litate. 2ᵃ pars
mi.s.ꝙ ẽ nc̃cio finita pꝫ. qꝛ aliogn pos
sent esse infinite eq̃litates in dĩnis ⁊ ꝑ
ꝯñs nc̃cio eẽnt. Et si insteť ꝙ ma. ꝓ
positõ v̊a ẽ de pluralitate reali ⁊ ñ alia
si ãt mi. sic accipiat pluralitatẽ eq̃lita-
tũ eẽ realez in dĩnis tc̃ petiť p̃ncipiũ.
Conť hoc. ma. ẽ v̊a de q̃cunq̃ pl'alita
te siue rei siue rõis. bᵒʳ ẽt ꝑbata ẽ qua
liťcunq̃ sit.s.ꝙ nc̃cio ẽ pluralitas qꝛ
nõ solũ in r̃lonibꝰ realibꝰ nõ põt esse
eadẽ r̃lo realis i vtroq̃ extremo sꝫ aᵃ
⁊ alia. imo hoc veꝝ ẽ in r̃lonibus s̃m
rõez. q̃ꝫuis.n. r̃loes rõnis sint dĩnute
entitatꝭ respectu r̃lonuz realium tñ in
sua entitate hñt oppõnez ⁊ distinctõz
corñdentẽ sue entitati. vt pꝫ in exᵒ sa-
tis ꝯueniẽti. r̃lo.n.cẽ vt diciť de deo est
tm̃ rõis. ⁊ tñ ip̃a cã suoꝰ oppõem ⁊ in
cõpossibilitatẽ tãtam hꝫ ad cãtum sic
pr̃nitas ad filiũ. nõ.n. petiť ꝯᵒ in mi.
accipiendo in mi. ꝙ ista sit pluralitas
real' sꝫ tm̃ accipiť gñaliter ꝙ sit distin
ctio equalitatꝭ in relatiuo ⁊ suo corre
latiuo qđ veꝝ est siue r̃lo sit real' siue
rõnis ⁊ ẽ pl'alitas nc̃cio finita ⁊ eiusđ
rõnis. seqť g̊ ꝯᵒ. ꝙ nc̃cio p̃exigat aliq̃
distinctõem alteriꝰ rõnis ꝑ quã deťine
tur: ⁊ non inueniť tal' alteriꝰ rõis nec
realis nᵉ rõnis nisi pluralitas ꝓprieta
tũ ꝑsonaliuz. Iuxᵃ istud pꝫ correlariũ
ꝓpter qđ r̃lones cões ꝯcludunť de ꝑ-
sonis in diuinis ꝑ r̃lones originis. sic
dictuz ẽ in 2ᵒ articulo p̃me q̃õis ꝙ ꝑ
ꝓprietates eẽntiales ꝯcludunť de ꝑso
nis hñtibus illas ꝓprietates ꝑsonales
ꝓpť qđ. vtpote ꝑ memoriã pfcãm ꝓpť
qđ ꝯcludiť de ꝑsonã hñte talem me-
moriã a se ꝙ sibi ꝯuẽit dicẽ v̊bũ pfcm̃
⁊ ꝑ volũtatẽ pfcãz ꝯcludiť ꝙ hñti eã
a se ꝯuenit spirare. queadmoduz ꝯclu
dereť si memoᵃ differret a dicẽ. ⁊ vo-
luntas a spirare. ita in ꝓpoito ꝯpãdo
r̃loes ꝑsonales ad cões ẽ silis ꝓcessus
qꝛ si differrent realr̃ hr̃e istaz nãm eã
dez ꝑ gñationẽ ⁊ esse idẽ vl' ꝑ gñatio
nez hr̃e magnitudinez eandem ⁊ esse
equalia sicut ꝑ hoc qđ est.a. ꝓducẽ.b

ꝑfecte ipſcā magnitudie demōſtraret
eq̄litas a. ⁊ b. ita ubi ē dria q̄liſcū ra-
tiōis ſꝑ maneret idē ordo ꝯceptuū q̄ꝫ-
tū ad noſcibilitatē. ⁊ p ꝯn̄s idem ordo
ſcibilitatis.

Cōtra dicta ī iſto

arti. ob^r dupl^r. ꝑmo ꝯtra ꝯcluſionez.
2° ꝯtra illaz tertiaz ꝓbationez de pre
exigentia illa. Cont^r ꝑmum ſic. eq̄li
tas aliquoꝝ non eſt niſi relatio ꝑ ma
gnitudines eorūdem ꝯmenſuratas in
ter ſe. non eſt ḡ equalitas coꝝ niſi ſm
plures magnitudines adinuicez ꝯmē
ſuratas. ḡ cum ſꝫ magnitudinē eſſen^e
dicit^r eſſe pſonaꝝ equalitas cū hic nō
poſſit eē pluralitas rei ſꝫ tm̄ rōnis opꝫ
ꝙ magnitudo bis accipiat^r ſm inte^m
ad hoc ꝙ fundet equalitatē. ſemel. ſ. vt
in hac pſona ⁊ ſemel vt in illa. ḡ non
ē diſtinctio fundamēti q̄ requirit^r niſi
tm̄ p iteratā acceptōez intellect⁹ ⁊ ita
rōnis tm̄. Preterea forma eiuſdem
rōis nō diſtinguit^r niſi p diſtinctōem
mē ex. 12. meth^e. equalitas ē forma tm̄
⁊ eiuſdē rōis ⁊ vt acceptū eſt in arguē
do nō eſt ibi mā aliq̄. ḡ non ē ibi alia
⁊ alia equalitas. nō ḡ eſt hic ſoluꝫ nō
diſtictio fundamēti ꝑ ꝑmū ar^m ſꝫ nec
diſtinctio rl'onuꝫ oppoſitaꝝ ꝑ iſtud ar
gu^m. Preterea 3° ꝓbat^r ꝙ nec eſt di
ſtinctio extremoꝝ inq̄ꝫtuꝫ ſunt extrēa
que tm̄ req̄rit^r. nā extrema nō ſūt extrēa
niſi inq̄ꝫtuꝫ ſinant rl'oem. nō aūt ter-
minant niſi inq̄ꝫtum hn̄t funda^m eq̄
litatis. ⁊ inq̄ꝫtū hn̄t illud nō diſtiguū^r
4° ⁊ vltimo. qd̄ ꝯuenit pſonis dinis
ꝑ ſubam nō diſtingnit^r in eis. nūc aūt
ꝑ Aug' 5. de tri. 7. querim⁹ ſꝫ quid pri
ſit equal' fili⁹. nō aūt ꝑ hoc ꝙ ad prēꝫ
dr̄ fili⁹. Reſtat ḡ vt ꝑ illud qd̄ ad ſe dr̄
ſit equal. ꝭ Aug'. hētur ḡ ꝭ h^{or} aſſum
pta. ſ. ꝙ equalitas ꝯueniat pſonis ſm
ſubaꝫ. Iſtaꝝ quatuor rōnuꝫ 3^a ꝯfir-
mat ꝑmā. ⁊ 4^a ſcd̄am ⁊ pn̄t tangi ꝓ
diſtinctis rōibus. Prima rō videt^r
eē funda^m vni⁹ opīonis ⁊ iō ꝯtra illd̄
qd̄ accipit^r in ea ꝓ fundamēto. ſ. ꝙ eq̄
litas realis requirit diſtinctas magni
tudines ⁊ ꝯmenſuratas. arguit^r ꝑmo
ſic. Relationes que fundant^r in aliq̄
fundamēto vt ipm̄ eſt vnuꝫ non ma-
gis requirunt diſtinctōem eius q̄ꝫ ille
que fundant^r in aliquo nō vt vnuꝫ. ⁊
hoc loquendo hinc inde equalit^r ſ. q̄ꝫ-
tuꝫ ad illud qd̄ eſt eē relationē realem
ſed relationes originis fundant^r ī eēn
tia diuina non vt vna ita ꝙ vnitas ñ
eſt ratio ꝓxima fundandi ⁊ relatiōes
cōes p op^m fundant^r in fundamento
illo vt vnuꝫ eſt. ḡ non maiorez diſtin
ctōem requirunt in fundamēto rl'oes
cōes vt ſint reales q̄ꝫ rl'ones originis.
Sꝫ iſte non requirunt ꝑ oēs. ḡ nec ille
Preterea eſſentia ꝑ ſe ⁊ non vt bis
accepta ſm inte^m fundat diſtinctas
relatōnes reales originis ꝓ tanto vt
vr̄ q2 ipa vt fecunda in rōne ꝑncipij
cōicatiui ⁊ termini cōicabil' ē infinita
formalit^r. ſꝫ ipa vt q̄ꝫta virtualit^r ē infi
nita formal^r. imo ipa eſt q̄ꝫtitas infini
ta. ḡ pari rōne ipa vt ſic q̄ꝫta pōt fun-
dare rl'ones cōes oppoſitas reales. ⁊
nō tm̄ vt bis accepta p ꝯſideratōnem
inte⁹. Preterea qd̄ addit^r de quan-
titatib⁹ diſtinctis ꝯmenſurat'. Quero
qd itelligit^r p illud qd̄ ipe dicit equali
tatez realez non eē niſi ſꝫ magnitudi
nes ſic ꝯmēſuratas. aut eni p hoc qd̄
eſt eſſe ꝯmenſuratas intelligit^r rō for-
malis eq̄litatis. aut aliqua rō ꝑuia fū
damental'. ſi ꝑmo° eſt manifeſta peti-
tio. nō eſt realis ꝯmenſu°. ḡ non ē rea
lis equalitas. ſi 2^{°°} nō videt^r ꝓbabile
ꝙ ſit rō in fundamēto ꝑſuppoſita eq̄-
litati. imo ꝯmenſu° actual' videt^r eſſe
poſterior equalitate q2 videt^r īportare
coextentōez ⁊ applicatōez aliquoruꝫ
equaliū ⁊ modū talem extendēdi ſiue
hn̄di q̄ꝫtitatem ſm quā pn̄t coexn̄di ⁊
applicari ad hoc ꝙ ſint ꝯmenſurabi^a
Unde corp⁹ xp̄i in eucariſtia nō ē cō
menſuratū alicui hn̄ti q̄ꝫtitatez. ſꝫ nec
ꝯmenſurabile potentia ꝓpinq̄ ſub eo-
mō q̄ hꝫ ibi equalitatē. non eſt ḡ ar^m
a liquo° a ꝑori non eſt realis ꝯmenſu°
ḡ non eſt realis equalitas. Ad ar^m
igit^r. R° ꝙ ſi eſſent due magnitudies
quaꝝ neutra aliā excederet hērent tm̄
vltra rōnem quātitatis fundantis eq̄
litatem vnitatez lꝫ diuıtam ⁊ ſm qd
qn̄ autē eſt in duob⁹ ſuppoſit' eadem

magnitudo numero tunc enim distin-
ctōne extremoꝝ est ibi vnitas simplr
hētur ꝗ simplicit extremoꝝ distinctō
⁊ simplicit vnitas forme ſm quā refe
runt.⁊ ita veri⁹ est ibi illud qđ requi-
rit ad relationez cōem ꝗꝫ si non esset
vnitas forme in extremis nisi ſm qd
nam relatō cōis hoc habz gnāle cuz
aliis ꝙ relatio requirit distinctōez ex
tremoruz.ſʒ hoc habz ipāle ꝙ reqrit
vnitatez fundamenti. negāda ē ꝗ illa
ꝓpō ꝙ equalitas nō est realis nisi ſm
plures magnitudines.imo illa que est
ſ plures magnitudines ē ſʒ qd equa
litas realis.qꝛ ē ſʒ vnitatez magnitu
dinis ſ quid.ꝗ vbi ē vna magnitudo
simplr ꝓpter equalitatez simplr ⁊ rea
lem non opʒ ꝙ illa vnitas sit bis acce
pta vt rō fundādi.qꝛ iterata acceptio
nihil adderet ad illud qđ est ratio fū
dandi.ſʒ magis distraheret totū. imo
sufficit ꝙ ipa realit sit vna habita in
extremis realit distinctis. Ad 2^{m}.
de illa ꝓpositione maiore dictuz est in
qōne 2^{a} ⁊ exposita ē intentio pHi.12°
metha^{e}.quō accipit mā ⁊ hoc modo
equalitas habz mām.qꝛ plralitas eq̄
litatis. nccio pexigit pluralitatē alteri⁹
rōis ſ quā nccio determinat ad certā
pluralitatē.vt pʒ in 3^{a} ꝯclōne isti⁹ ar
ticuli que est ꝙ equalitas pexigit rela
tōes originis. Ad 3^{m} cuz dicit ex-
tremū inq̄ꝫtum extremū terminat po-
test diuersimode intelligi ista redupli-
catio vel qꝛ reduplicat re^{m} qđ dicit
oppo^{m} vel corre^{m}.vel reduplicat rō
formalis vltia.qua.ſ.vltimate forma^{r}
est re^{m} vl correlatiuuz. vel ꝙ redupli
cat ratō formalis nō vltima ſʒ fun-
damental.q.puia. pmo^{o} ⁊ scđo a^{or}.ē
vera.ꝙ.ſ.extremuz inq̄ꝫtuz extremum
oʒ realit distingui ab extremo.2° fal
sa est.⁊ solum illo mō.b^{or} est vera. vn̄
ꝓbatō que accipit ꝙ extremum inq̄ꝫ
tum est extremuz terminat. Adhuc
ibi li inquātum habz tantaz redupli
cationē q̄ꝫtaz p⁹ ⁊ solumō in 3° sensu-
ꝓbat.p hoc ꝙ terminat inquantum
habz in se fundamentuz. Ad 4^{m}
dico.ꝙ hec ꝓpositio ſ.quādo fit cōpa
ratio ad pdicatū respectiuuz non sem
per notat suuz casuale esse ratōnez for
malē vltimataz inherentie pdicati:sed
cōius vel saltem cōiter notat ipm esse
rōnem fundamentalez. dico.n.ſoꝛ.ſʒ
albedinez esse similez pla.cuz tamē al
bedo non sit ratō formalis ꝓxima es
sendi similē pla. ſʒ similitudo essendi
similez sicut albedo eēndi albū. Pro
tanto tn̄ hoc cōceditur qꝛ albedo est rō
fundamentalis similitudinis.dico tūc
ꝙ Augl. intelligit ibi ꝙ equalis est pa
tri filius ſm subam quia patnitas ⁊
filiatio non sunt ꝓprie rōnes fundam̄
tales ipius equalitatis. ſʒ aliquid qđ
est cōe eis ⁊ aliqd qđ est ad se. quādo
ꝗ accipit in ma.illud qđ dicit ſ sub-
stantiaz in psonis non numerat i eis
ista est vera ꝓut li ſ nōt ꝓximaz rōez
formalez.⁊ sic b^{or} est falsa.nec ad intē
tionez Augl. ſʒ tm̄^{o} intelligit ꝓut ca-
suale hui⁹ ꝓpositōnis ſʒ.no^{r} esse ratio
fundamētalis respectu relatōis que p
dicat.Et si obiiciat q̄re ꝗ pater nō di
cit pater ſm subam cuz substantia sit
ratio fundamental respectu patnita-
tis ⁊ imediatius q̄ꝫ respectu equalita-
tis p te. Dici pōt.ꝙ cū dr ſm subaz
ibi accipit suba ꝓut est vna.est autez
fundamentū vtrinsq̄ꝫ rlonis vna qui
dē extrīs ſʒ nō vt vna.imo vt vna i tri
bus est fundamētuz equalitatis. ipa āt
que est vna ⁊ non vt vna in tribus: ē
fundamentuz patnitatis siue filiatiōis
imo vt fecunda in rōne pnci pii ⁊ ter
mini cōicabilis.q.ꝓrio fundat. Alr
pōt dici logice ꝙ nihil dicit vere ꝯpe
tere alicui ſ.a.si.a.sit rō transcendens
⁊ hoc siue ratō formal siue fundamē
talis.vn̄ hec ē falsa ſoꝛ. ſ colorez est al
bus.hec aūt est v̄a ſoꝛ.ſ albedinem est
albus. nunc aūt essentia est ratio fun
damentalis patnitatis: est tam̄ trāscē
dens. est autē equalitatis ratō funda
mentalis non transcendens sed ade-
quata.⁊ ideo ſm logicaz Augusti.ꝓ
prie locutus est.vt hec sit vera aliquo
modo pater ſm essentiaz est equalis
quō ista non est vera ſm essentiaz est
pater.imo ista est vera ſm memoriaz
est pater. qꝛ ista ratō fundamētal est
adequata rloni. 2° ꝯtradicit his q̄

dcā sunt in 2° articulo de pexigentia. Dicit̄.n.q̄ equalitas nō est aliq̄ real' relatio distincta a psonalibus.ſz i suo intellectu includit illas 7 eentie vnitatez 7 hoc sic deducit̄. In diuinis nō ē ꝯsiderare nisi eentiam 7 rlones realeſ quib⁹ fit distinctio.idē aūt ad se nō refert̄.nec relatio refert̄ ad aliā rlonem p aliquā rlonem aliā.Cum.n.dicit̄ q̄ pr̄nitas opponit̄ relatiue filiatōni oppositio nō est relatō media int̄ filiatione 7 patr̄nitatez.q2 isto° relatō mltipli caret̄ in infi^m. 7 iō equalitas vtrūq3 īportat 7.ſ.psonaꝝ distinctōem 7 eentie vnitatē. q2 ex hoc sunt equales qa sunt eiusdez siue vni⁹ magnitudinis. īcludit g̃ equalitas in suo intellectu 7 relatōnes distinguentes 7 eentie vnitatez. Cont̄ istud.ſi.n.intelligat̄ pse īcludere 7 non tm̄ mālit̄ siue pexigen⁹ hoc videt̄ falsuz. p̄ q2 essentia 7 rlo n̄ faciunt ꝯceptuz p^e vnuz.nullus.n.cōcept⁹ vnus est pse ad se 7 p^e ad alterū equalitas aūt videt̄ habere ꝯceptū p^e vnū. Preterea. qd p^e includit al'a alteri⁹ rōnis nō est p^e eiusdez rōis.eq̄litas āt est p^e vni⁹ rōis in p̄re 7 fi° g̃ nō includit p^e rlones originis istaꝝ psonaꝝ. q2 ille rlones s̄t alteri⁹ rōnis. Dico g̃ q̄ equalitas fundamētal'r importat eentiam.pexigitiue aūt ꝯnotat rloes psonales.ſz nec p^e hoc vl' illud īportat ſz p^e importat rlonem aliquā etiā alteri⁹ rōnis a rlonib⁹ originis.q̄ rlo h3 idez fundamētū remotū quod alia rlo h3 funda^m ꝓpinquū.7 p̄ hāc rlonez cōez psone ꝯstitute p rloes originis referunt̄. Et p hoc ad ar^a dce°.n.q̄ ſm equalitatem eentia nō refert̄ ad se.neq3 et ſm equalitatem pr̄nitas refert̄ ad filiatōez.ſz non sequit̄ g̃ pr̄nitas nō ē alia rlo ab equalitate. imo ſm eq̄litatē refert̄ pater habens essentiam 7 paternitatem ad filium.nec apparet ꝓbabilitas in ista ꝯña equalitas est relatio alia ab illis originis. g̃ ſm illam vel idem refert̄ ad se vel relatio ad relationez oppositam.imo q̄ plus est ſm paternitatez nec refert̄ idē ad se nec relatio ad relationem oppositam.sed relatiuuz ad correlatiuū op^m 7 sic est in ꝓposito.nisi q̄ ibi relatiuuz constituit̄ p̄mo relatōne qua refert̄. h aūt tm̄ denoiat̄ a rlone qua refert̄ q̄ſi aduenticia.

De tertio articu.

dico q̄ ista relatio que inest extremis istis inest ſm fundamentuz qd est in eis ex natura rei. Et hoc ꝓbat̄ dupliciter auctoritate euangelij.7 duplici auctoritate Augꝰ. 7 duplici ratōne.p̄ma auctoritas est Joh.5.prius allegata. p̄rem suum dicebat esse deum equalez se faciendo deo. qua eniz necessitate 7 realitate pater genuit filiuz eadem genuit sibi equalem.dicente Augusti.cōtra maxi^m li.3.c.2.vel.29.Si dicimus inquit q̄ pater a.^or est filio. quia pater genuit filius non genuit.cito respondebo imo ideo pater maior non est filio quia equalez genuit filiuz.7 hoc indei ceci intellexerunt.h3 q̄ pertractat Criso^s super Joh.5.quia xp̄s in dicendo se filiuz patris dicebat se ex hoc eē eq̄lem patri.Et hoc iteruz ꝓbat̄ ex scd̄a auctoritate euangelij 7 scd̄a Augusti. illa euangelij est Joh.20.qd dedit mihi pater maius omnib⁹ est.7 verbum Augusti. huic ꝯsonans est.15.de tri.c.14.pater iquit genuit filium p omnia equalem sibi.non.n.seip̄m integre perfecteq3 dixisset si aut minus aut amplius esset in verbo q̄3 in seipo. Ex istis format̄ talis ratio. pfectissima cōicatio non est nisi pfectissimi termini cōicabilis 7 impfectissima magnitudine ſm quam omnino sit equalis productus ꝓducenti.Si g̃ ex natura rei cōicatio illa in generatōne diuina est necessario pfectissima sicut terminus perfectissimus cōmunicat̄ in magnitudine perfectissima qua dat̄ filio quod ē maius omnibus. sicut ipe dicit.sic ex natura rei data est sibi equalitas ipsi patri habenti eandem essentiam in eadem magnitudine. Huic concordat teritia auctoritas scripture que est ad phil'.scd̄o non rapinam arbitratus ē esse se equalem deo. Et cum hac tertia auctoritate ꝯcordat Augꝰ. sup Joh. ome^a.16.sup illd equalez se faciēs deo

Sz non ipe se faciebat equalem sz ille illuz genuerat equalez. Si pmo se faceret equalez deo caderet in rapinaz. Aug. vult dicē non se fecit equalem deo rapiēdo vl' vsurpando equalitatē sz faciebat.i.asserebat se equalem deo pter hoc qd dixit se natuz ex deo. vn dicit ibidem xps equalis patri natus ē. Unde sic illuz ꝯmēdat apostolus. qui cum in forma dei eēt non rapinaz arbitratus est eē equalem deo. quid ē nō rapinaz arbitratus nisi ꝙ non vsurpauit equalitatem dei. sz erat in illa in qua natus est. vnde pmisit aū. ecce inquit intelligunt iudei qd non itelligūt arriani. qui dei filiū inequalē patri dicunt. nec iudei intellexerūt prēm esse equalez filio. sz tam̄ intellexerūt i verbis qz talis ꝯmendaret filius g equalis eēt patri. Ex omnibus istis verbis scripture ꝛ Aug videt dēri ꝙ sicut p nālem gnātionem cōicata est filio nā eadez ꝛ magnitudo sube sic ꝛ equalitas. Ad ꝯclōnem istā rō pma ē ista. si esset alia magnitudo in patre ꝛ i fio ꝑ arrianos filius eēt bor pr̄e miōritate q̄ eēt rl'o realis ꝛ nō tm̄ ratōnis. rl'ones .n. de pmo fundate sup quātuz nō vt vnū sunt reales. iō magis vel eque si eadē magnitudo cōicat erit equalitas realis. 2a rō ē que quasi ꝯfirmat istā quia non videt pbabile ꝙ opm impfectuz sit in entibus ex nā rei ꝛ nō possit ibi esse opm perfectum ex nā rei. Nunc aūt equalitas ē opm pfectum ꝛ iequalitas opm impfcm̄ ꝑm Aug. de quātitate aīe. vbi loqtur ad discipuluz sic. equalitatē inqt iequalitati iure anponis. nec quisq̄ ē vt estimo humano sensu pditus cui illud nō videat. Nunc āt in entibus ē pfecta iequalitas qz maioritas ꝛ minoritas ex nā rei ꝛ realis. g videt irrōnabile ꝙ in entibus nō sit pfecta equalitas realis. ꝛ ex nā rei. nusq̄ aūt ē pfecta nisi i psonis diuinis. qz nusq̄ alibi ē magnitudo pfecta. Consilr posset argui de idēptitate ꝛ diuersitate. qz idēptitas est extremū siue opm pfectius. est autem ꝑm multos aliqua diuersitas perfecta in entibus que sit relatō realis. g aliqua idēptitas pfecta que sit relatio realis. nusq̄ autē est ita perfecta sicut i personis diuinis. illa eniz que est eiusdem suppositi ad se: non est relatio realis. illa autē que est in creaturis alterius ad alterum non est pfecta. quia non est ibi nisi diminuta vnitas. Ex his tribus articulis concludit solutio questionis si eniz ꝑm cōem sniam relatio realis n̄ requirat nisi ista tria. pmum fundamētuz reale. quod.s. sit in re ꝛ ex nā rei. 2m. ꝛ extrema realia ꝛ realit distincta 3m ꝛ ꝙ ipsa ex natura rei insit extremis. absq.s. omni consideratōne intellectus vel absq operatione poten ex trinsece. ꝛ ista tria cōueniunt equalitati in diuinis eque sicut cuicunq equalitati in entibus. vel magis. vt patz de se in articulis pmissis sequit ꝙ hec eqlitas erit relatio realis. sicut alia quecunq realis. ꝛ magis ista q̄ quecūq alia. Ad pmum argumētum pncipale patz ex pma sentētia q̄ ponit de magnitudine in pmo articulo. quia non est illa magnitudo mol' sz pfectionis. ꝛ sic deus est magnus ꝑm Aug. non sine quacunq magnitudine. qz esset ꝯtradictio nec p ꝯns sine quantitate quacunq. sz est magnus vno mō sine quantitate. alio modo non. Ad 2m argum patz. ꝙ magnitudo non numerat. rn̄deo ad primaz obiectionem cōtra dicta in scdo articulo. 3o arguitur sic. illa relatio non inest ex nā rei que eque inesset si inesset ex sola consideratione intellectus circunscripta existentia reali. sz circunscripta per ipossibile existentia reali diuinarū psonaruz posita tamē sola consideratōne in intellectu earum: adhuc intelligit eqlitas quemadmodū nunc in entibus rōnis intelligit que nō excedunt se ꝑz suaz entitatē. equalitas g psonaꝝ nō nccio requirit exn̄tiaz realez psonaꝝ sic qn sine ea possit intelligi esse. Ro ꝙ oio nccio ꝯsequit aliquid sic exn̄s siue ꝑm exn̄tiā ꝯseqtur illud vt exn̄s: ita vt intem ꝯseqt illd vt intem nccio vt quēadmoduz ad hoiez realr exn̄tē ꝯseqt ipz eē risibilē exn̄ter ita si itelligatur homo siue sit siue non sit nccio

intelligiť risibile ꝯñs ipm in intellectu nec tñ sequiť ꝙ risibile non sit ei⁹ pas/sio realis. ita hic ꝓpter necessariã ꝯse/cutionē equalitat ad supposita disti/cta in nã diuina siue illa existant eq̃li/tas ꝯuenit eis existenť. siue illa intelli/ganť circunscribendo exñtiam vel ab/strahendo ab exñtia in intellectu ꝯse/quiť eqnalitas. ¶ Ad formã ġ argu/menti dico ꝙ illa aᵒʳ qui accipit rela/tionē non eẽ realē que ꝯpetit extre/mis habentibus oĩo esse ratõnis ꝯce/di põt si intelligať ꝙ eis tm̃ ꝯpeteret vt hñtibus esse ratõnis. sȝ sic hᵒʳ ẽ fal/sa. non.n.tm̃ ꝯuenit istis vt habẽtib⁹ esse rõnis sȝ eẽ reale ⁊ iõ realr.

Uiso de his que con/ueniunt deo p ꝯparatõem ad intra ⁊ spãliter de his q̃ ipoꝛtant respectum psone ad psonam restat videre de his que ꝯueniunt deo p ꝯparationē ad extra. siue que ipoꝛ/tant respectū dei ad creaturas. Et p̃ de respectu potest esse difficultas. vno° q̃tum ad extremū cui cõuenit. 2°. q̃s/tum ad extremum siue oppositū qđ respicit. ¶ De respectu ad extra q̃ȝtum ad illud cui ꝯuenit duo sunt quesita. p̃mo de illo extremo in gnãli. 2° in spã/li p̃ma qõ est ista.

Utruȝ deũ eẽ oi/potentē possit nãli ratione ⁊ nccĩa de/monstrari. ¶ Et hoc in gnãli intelligen° non descendẽdo ad aliquã psonā in spãli. 2ᵃ qõ est spãliter ꝯparando ad vnā psonā. ¶ Utrũ verbū dei vl' fili⁹ in diuis hẽat aliquã causalitatẽ ꝓpriã respectu creature. ¶ Ad p̃mū sic ꝓce/diť. videť p̃ ꝙ deū esse oĩpotentẽ pos/sit nãli rõne demonstrari. q2 nãli rõne demonstrať deum esse infinite potentie ġ ⁊ omnipotentie. añs ꝓbať. q2 ph̃s ꝓbat. 8. phycoꝛum. deum esse infinite potentie ex h̃ ꝙ mouet tẽpoꝛe infinito ꝓbo ꝯñiam. infinita potentia non po/test ab aliqua potentia excedi. nec in/telligi excedi. q2 tunc aliqua posset eẽ aᵒʳ illa. ⁊ ita illa non esset infinita. sed omnis potentia que non est omnipo/tentia potest intelligi excedi a potentia que est omnipotentia. ¶ Ad opposi/tum si potest demonstrari deum esse oĩ/potẽtem. ġ ⁊ deum posse gnãre filium ꝯñs falsum. q2 est mere credibile. ⁊ p ꝯñs non nãli ratione demonstrabile. ꝯñia ꝓbať p Aug. ꝯtra maxiᵐ li. 2° c. 7. vbi arguit sic. si pater nõ genuit fi/liū sibi equalē aut q2 nõ potuit aut quia nõ voluit. Et vlterius arguit si non voluit eum inuiduȝ dixisti. si nõ potuit vbi est oĩpotentia dei patris. Uult ġ arguere si pater non potuit gi/gnere filiū sibi equalē non fuit oĩpo/tens. ġ ex opposito si ẽ omnipotẽs po/test gignere filiū sibi equalē. ⁊ ita si añs est demonstrabile ⁊ ꝯñs. ¶ Pre/terea si sic posset demonstrari deũ pos/se creare om̃e creabile. ꝯñs est falsum. q2 angelus est quoddã creabiłe ⁊ tam̃ non põt demonstrari nãli rõne vt vi/deť ꝙ angelus sit ab eo creabilis. q2 ph̃us sequens rõnem nãlem non po/suit itelligẽtias creatas a deo. imo eas nccĩo a se posuit. hoc est non ab alio ef/fectiue. 12. methaᵉ. c. 5. Ubi postq̃ȝ osten/dit subam sepatā nullā hẽre magni/tudinẽ p hoc mediū q2 hȝ potẽtiam infinitam ⁊ infinita potẽtia non põt esse in magnitudine querit vtrum po/nẽdum sit vnā talē aut plures. ⁊ de/terminat ꝙ plures. Est ġ non solum h̃ ipm p̃ma substantia imãlis sȝ quecũȝ infinita ⁊ pari ratõne est a se necessaᵃ ¶ Hic p̃mittende sunt due distinctiões necessarie. Et 2° iuxta membra distin/ctionis soluenda est questio. ¶ Prima distinctio est nõ ex p̃mo posterioꝛum que est ꝙ demonstrationũ alia est ꝓpť quid siue p causā. alia q2. siũ p effcm̃ Probať ista distinctõ p rõnem. q2 oẽ nccĩum verū nõ euidẽs ex terminis hñs tñ ꝯnexionẽ nccĩā ⁊ euidẽtẽ ad aliud vt ꝯñs nccĩũ euidẽs ex t'inis po/test demõstrari p illđ verũ euidẽs nc̃ ãt aliqđ veꝝ nccĩũ ñ euidẽs ex t'inis habet connexionem necessariam ad aliquod verum accepᵐ a causa ⁊ ali/quod ad v'um acceptũ ab effectu. nõ solū.n. v'itates de causis non pñt esse

sine quibusdam vis de effectib⁹ sʒ nec
ꝯ° igit᷑ pōt aliquod veꝝ deberi ꝑ ali
quod verū euidens acceptuʒ a causa
⁊ tunc ꝓpter quid vel ꝑ aliquod veꝝ
acceptuʒ ab effectu ⁊ tunc qꝛ ¶ Et vꝛ̄
hic sequi corelarium ꝙ ꝓ̄ncipia ime/
diata siue euidentia ex terminis non
possunt demōstrarī demōstratōe qꝛ. qꝺ
si verū est tunc quedaʒ media vera in
ter ꝓ̄ma vera ⁊ conclusiones vltimas
⁊ soluʒ illa sunt demōstrabilia qꝛ per
vera vltima. qualit᷑ aūt verū acceptū
ab effectu possit esse euidens ⁊ tamen
veruʒ acceptuʒ a causa nō euidēs pa
tere potest si aliquis ꝯsideret modū illū
acquirēdi sciam ꝓ̄mo metha^e ⁊ 2° po
steriorūʒ ꝑ expientiam. qꝛ ꝑ expientiā
est frequent᷑ notum de effectu qꝛ est ex
multis singularib⁹ acceptis a sensu ⁊
nullo mō scit᷑ ꝓpter quid ita est. quia
illud non habet᷑ a sensu nisi median/
te vlteriore inquisitōe. ¶ 2^a distinctio
est de omnipotentia. ⁊ illa ꝓ̄suppōit cō/
fusum intellectuʒ hui⁹ termini omni/
potentia. qui talis est. ꝙ omnipotentia
non est passiua sʒ actiua. non quecūʒ
sed causatiua ꝑ hoc habet᷑ ꝙ ipa ē re/
spectu alterius in essentia causabilis.
qꝛ non est causalitas nisi respectu di/
uersi simplicit᷑. g° est potentia respectu
possibilis non gnāliter vt opponit᷑ im
possibili. nec etiaʒ vt opponit᷑ necessa
rio omni mō de se nec ꝓut conuertit᷑
cum ꝓducibili. sʒ respectu possibilis ꝓ
ut possibile ideʒ est qꝺ causabile qꝛ ter
minus potentie causatiue. includit etiā
omnipotentia quādaʒ vniuersalitateʒ
non quidem ipsi⁹ potētie. non .n. oīpo
tentia est quecunqꝫ potentia formalit᷑
qꝛ non est potentia aliqua creature ¶
Sʒ ista vniuersalitas ē ipsi⁹ potentie
non simplicit᷑ sʒ respectu hui⁹ quod ē
possibile siue creabile. vt sit sensus oīpo
tentia est ipa potentia actiua respectu
cuiuscūqꝫ creabilis. Et hoc potest in/
telligi dupliciter. vno° ꝙ sit cuiuscunqꝫ
creabilis imediate vl' mediate. alio° ꝙ
sit cuiuscunqꝫ creabilis ⁊ imediate sal
teʒ imediatie cāe. hoc est nulla alia cā
actiua mediante.

De secūdo arti.

videndū est de demonstratōne. ⁊ ꝓ̄mo
de demōstratōe ꝓpter quid. 2° de demō
stratione quia. de demonstratōne ꝓpter
quid sunt tres ꝯclusiones ¶ Prima ē
ista deuʒ esse omnipotenteʒ vtroqꝫ mō
accipiendo oīpotentiaʒ est verū demō
strabile in se demonstratōe ꝓpter quid.
2^a ꝯ° istud veruʒ est demōstrabile via
tori stante simplr̄ statu vie. ¶ 3^a ꝯclu
sio. istud veꝝ non potest demonstrari
viatori ex notis sibi naturaliter ⁊ de le
ge cōi. de demonstratione qꝛ sunt due
ꝯclusiones. ¶ Prima ē ista deuʒ eē oī/
potenteʒ omnipotentia respiciente ime
diate quodcunqꝫ possibile lʒ sit veꝝ n̄
tamen est nobis demōstrabile demon/
stratōe qꝛ. ¶ 2^a ꝯ° deuʒ esse oīpotenteʒ
oīpotentia imediate vl' mediate quod
cunqꝫ possibile respiciente pōt demon
strari a viatore demonstratōe qꝛ. sic g°
sunt. 5. ꝯclusiones ex quib⁹ integratur
solutō qōnis. ¶ Prima ꝯ° ꝓbat᷑ sic. il
lud est veruʒ demōstrabile in se ꝓpter
quid ꝑ aliud verū ꝓ̄us gnāliter quod
ex termis suis hʒ ꝙ sic posset demon/
strari. tale ē istō veꝝ de⁹ ē omnipotēs
vtroqꝫ° g° 2c. a^or pʒ. qꝛ tale veꝝ ē i se
quale ē ex rōe t᷑inoꝝ. vnō illud ē in se
verū notū p^e qꝺ ex rōnibus t᷑inoꝝ est
p^e notū. ex hoc sequit᷑ ꝙ tale veꝝ i in
tellectu ꝯcipiente sic t᷑inos sit p^e notū
h^or ꝓbat᷑. qꝛ veꝝ illō qꝺ ex t᷑inis suis
ē nccīuʒ ⁊ mediatū ex t᷑inis etiā hʒ ꝙ
in se sit demōstrabile ꝓpt᷑ qd. tale verū
est istud de⁹ est oīpotēs vtroqꝫ° intelli
gēdo oīpotentiaʒ. ꝓbō. pʒ. n. ꝙ sit ve
rū ⁊ nccīuʒ. nec h̄ hic ꝓbat᷑. qꝛ de hoc
nō est qō sʒ tm̄° de mō q° illud verum
possit ondi siue innotescere. Quod etiā
sit veꝝ nccīuʒ mediatū ꝓbat᷑. qualis
est ordo real' int᷑ aliq̄ distincta realr̄ ta
lis ē ordo cogscibilitatis int᷑ eadē qua
lit᷑cunqꝫ distincta in eē cogscibili. nūc
āt si eēt distic° real' int᷑ nāʒ. ite^m. volū
tatē. ⁊ po^ā^m ad ex̄ eēt tal' ordo realis
ꝙ qꝛ nā hʒ talē inte^m ⁊ talē volūtatē
iō ē sic potēs respc̄u taliū ad ex̄. g° q̄lr
cūqꝫ ē hic distictio sp ē ordo cognosci
bilitatis talis ꝙ qꝛ nā diua hʒ talem

intellectuz ⁊ talez voluntatē: iō habz talem potentiam que est oīpotentia. p̄z g̃ ꝙ hoc verum necessariuz habz mediuz. ⁊ qd̄ mediuu. quia intellectum. vel voluntatem. vel vtrunqꝫ. Hoc idē .s. ꝙ illud verum sit mediatum. pba tur sic. qꝛ oē verū necessariū vel ē mediatuz vl' imediatuz. illd̄ aūt nō est imediatum g̃ ⁊c̄. pbō mi. qꝛ notōale imediati vr̄ ꝯuēire eēn̄ ꝙ̄ illud qd̄ dicit respectuz ad extra. vt habet̄ ex solōne pme qōnis. nunc autē notōnale non ita imediate ꝯuenit essentie diuine sic aliquod eēntiale. sicut pbat̄ in solutōne eiusdez qōnis. qꝛ dicere cōuenit p hoc medium quod ē pfecta memoria g̃ multomagis omnipotētia que dicit respectuz ad ex̄. nō cōuenit deo sīu cuicunqꝫ psone diue oio imediate. Prima pbatō istaꝝ duaꝝ posset habē ꝙ̄dā declaratōem annexaz. que .s. potētia sit formalr̄ oipotentia. vel magl p prie loquendo imediatū fundamētū respectu oipotentie. an .s. intellectus in deo an voluntas. s; hi⁹ explā non est ad ꝓpositu simplr̄ necessaria. quia ex vtroqꝫ membro eque hēt̄ intentum. z^a. ꝯ^o sic intelligit̄. ꝙ viator nihil hn̄s qd̄ repugnet statui vie nec simplr̄ nec etiaz ad temp⁹ pmanens cuiusmodi ponit̄ raptus pauli pōt habere istam notitiaz p mediuz ꝓpter quid de⁹ ē oipotens. intelligēdo de vtraqꝫ omnipotentia. hec ꝯ^o pbat̄ sic. In quocunqꝫ intellectu pōt hēri ꝯceptus simplex v̄tualiter includēs v̄itatem imediatā ⁊ vlteri⁹ mediataz: in illo intellectu hēri potest notitia ꝓpter quid veritatis mediate. s; stante simplr̄ statu vie citra .s. oēm notitiaz pmanentē vl' transeuntē. q̃ .s. repugnat statui vie pōt hēri tal' ꝯceptus simplex v̄tualr̄ includēs istā deus est omnipotens. ⁊ etiaz virtualiter includens suaz imediataz pcedentem g̃ ⁊c̄. h^or ista quātū ad hoc ꝙ aliquis cōceptus simplex v̄tualiter icludit istam mediāte aliqua alia imediata patz ex hoc ꝙ in pbatione pme cōclusionis ostēsum est istam esse mediataz. Sed restat hoc probare ꝙ talis concept⁹ in intellectu viatoris possit haberi stante simplicit̄ statu vie. hoc est citra cognitionē non tantū btificaz s; etiaz raptus. Hoc autē pbat̄ pmo exemplo. z^o rōe. Exemplo sic. aliquid intelligit̄ p accidēs sicut intelligitur homo intelligendo albuz vl' risibile. vlterius aliquid intelligit̄ pse sed ī vli vt intelligit̄ homo intelligendo aial. z^o intelligit̄ aliquid p^e etiā in pticulari. sed adhuc quodāmō ꝯfuse. sicut in te^o hoiem anteꝙ̄ intelligam diffinitionē. ⁊ quotcunqꝫ gradus ponant̄ qꝛ l; pmus gradus posset distingui per absolutū ⁊ respectiū vltimus tam̄ gradus cognoscendi aliquod incōplexuz cognitione scientifica siue puia scie est cognitio diffinitiua. qꝛ ipa est cognitō p^e in pticulari distinctissima. excedēs etiā illaz ꝯfusam cognitōnem de qua loquit̄ phs p phycoꝝ. sustinent aūt hec ⁊ noia ad rōnem ⁊c̄. Saltez ī hac cognitōne diffinitiua habet̄ ꝯceptus euident̄ ⁊ virtualit̄ includens omnes veritates nec̄ias de tali obiecto. Ex h̄ arguit̄. Cognitio distinctissima puia actui sciētie siue ꝯceptus maxime euident̄ includens v̄itates pncipioꝝ ⁊ ꝯclusionū pōt hēri citra visionē claram siue cognitionez intuitiuam eius obiecti. Sed quecunqꝫ cognitio de deo que sit citra visionez claraz vel cognitionez intuitiuaz est simplicit̄ possibil' statui vie. g̃ talis cōceptus potest simplicit̄ haberi de deo stante simplr̄ statu vie qui sufficiat ad cognoscendum veriz complexuz. Hui⁹ sylli. a^or apparet exemplo iam posito. ⁊ cum hoc ex quadaz distinctione inter intellectōnez abstractiuaz ⁊ intuitiuā que posita est qōne. 6. articulo pmo. Et breuiter hic repetit̄. qꝛ ⁊ sī cognitō abstractiua possit esse nō ex̄ntis eque sicut ⁊ ex̄ntis tamen intuitiua non est nisi existentis vt ex̄ns est. Cognitio autē hominis abstractiua ⁊ diffinitiua potest esse non ex̄ntis ⁊ ex̄ntis. patz ex dict. ibi. ⁊ patz ex se. quia ita habetur si res nō existat: sicut si existat. ergo illa cognitio diffinitiua est citra cognitionez intuitiuam obiecti diffiniti vniuersalis. h^or etiam patet ex dictis ibidez qꝛ

sola cognitio intuitiua diuine essentie
est illa que ponit hoiem extra statum
vie.si simplr simpliciť. si ad temp⁹ ad
tempus. Quod pbam est exemplo p
baľ etiaz ratõe sic. de quocunqȝ obie
cto scie potest haberi cognitio simplr
distinctissima abstractiua obiecti citra
intuitiuā.deus autē est pe obiectuz ali
cui⁹ scie.g de ipo põt haberi talis noti
tia distinctissima citra intuitiuam.⁊ p
ɔñs ppositum.q2 illa non poneret ali
queȝ extra statum vie. ⁊ tamē virtua
liť ⁊ euidenť est includens oēs veri
tates necessarias de deo. pbō ma. ois
scia est de re non pcie vt exñs est.quod
intelligo sic.q ipa exñtia ⁊ si sit ratio i
tellecta in obo vel circa obm tamē nõ
necessario requiriť vt actualr ɔueni
ens obo inqȝtum obiectum est scibile.
Istud pbaľ ex itentiõe pBi.7.metbae
c.iz° Demonstratio inquit est necessa
rioꝝ ⁊ diffinitio scientifica. ⁊ non cõ
tingit sicut nec sciam quãdoqȝ sciam
quãdoqȝ ignorantiā esse ita nec demõ
strationē nec diffinitionē.supple quā
doqȝ ɔtingit esse taleȝ qñȝ non esse ta
leȝ.Ex hoc ɔcludit.palaȝ aūt ipoꝝum
.s.singulariuȝ corruptibiliuȝ neqȝ scia
neqȝ diffinitio. neqȝ.n.sunt manifesta
corrupta sciaȝ habētibus cuȝ a sensu
abcesserint ⁊ saluatis in aīa ratiõibus
eisdeȝ nõ erit demonstratio neqȝ diffi
nitio. Intelligo sic ratõneȝ pBi.q si de
ɔtingenti siū de corruptibili vt tale eēt
diffinitio vel demõstratio cuȝ illud ta
le possit qñqȝ esse qñqȝ non:saluata tñ
ratõne in aīa sequiť q esset qñqȝ scien
tia de illo obiecto qñqȝ ignorantia ⁊
qñqȝ demonstratõ ⁊ qñqȝ non.quod
est impossibile. Ex hoc g habeo istaȝ
ppositõnē q cuȝ ratõ in aīa possit ma
nere non manente exñtia actuali obi se
quiť q exñtia non est pe ratõ obiecti
vt scibile est.q2 ratõ scientifica non po
test manere eadem in aīa non manen
te eodeȝ quod est pse scibil' vt scibile ē.
siue auteȝ scibile possit existere in re siū
non saltem ratio eius vt scibile est po
test manere eadem in anima non ma
nente exñtia. Abstrahit g scientia ab
exñtia ita q non includit eam in ratõ
ne scibil'. Iuxta istam ɔclusionem ha
beri potest correlariuȝ quõ theoa põt
esse scientia in intellectu viatoris stan
te simplr statu vie.q2 intellectus potēs
habere conceptuȝ virtualr includen-
tem omnes veritates de ipso necessa-
rias ordinatas imediatius.s.⁊ media
tius potest de illo obiecto habere scien
tiam completam.Sic autē potest intel
lectus viatoris habere de deo g ⁊c.
hor patȝ q2 distinctissim⁹ conceptus
subiecti theoe qδ est deus potest habēi
citra cognitioneȝ intuitiuaȝ.⁊ ille con
ceptus ⁊ vtualiť ⁊ euidenť ɔtinet oēs
veritates necessarias de subiecto.Cõ
tingentes aūt non potest includere. q2
ille non sunt nate includi in ratiõe ali
cui⁹ subiecti. Quecunqȝ n.veritas in
cludiť sufficienť in aliquo simplici cõ
ceptu est necessaria.Tñ de contingen
tibus sunt quedaȝ vitates necessarie
non quideȝ de actu eorum sȝ de possi
bilitate.⁊ ille etiam modo pdicto sciri
possunt. vtpote deus est potens crea
re.potens resuscitare.potens btificare
⁊ sic de alijs articulis fidei respicienti
bus ɔtingentiaȝ.nec vltra istud verū
necessariū de eo qδ est deum posse est
aliquid pprie scientifice cognoscibile
qȝtum ad tale ppositum. Esset g via
tor pfecte sciētifice theologus. qui per
conceptuȝ distinctissimum diuinitati
possibileȝ haberi citra cognitioneȝ in
tuitiuaȝ cognosceret ordinate verita
tes omnes necessarias. siue illas que
sunt de intrinsecis que necessario insť
siū illas que sunt de possibili ɔpando
ad extriseca. Ex hoc sequiť q si po
nereť theologiā esse pprie sciam i quo
dam lumie citra lumen glorie ⁊ supra
lumen fidei ⁊ illud lumen ponereť ta
lis cognitio siue conceptus obiecti va
esset opinio.Sed sic non videť intelle
xisse qui posuit lumen.quia videť po
suisse lumen in quo cognosceret obie-
ctuȝ.non autē quod esset formalis ra
tio siue formalis cognitio ipsius obie
cti sicut hic est positum. 3a ɔclusio
est ista.q homo viator ex puris natu
ralib⁹ ñ possit demõstratie ppť qd co
gnoscē istā de⁹ ē oipotēs.h pbať sic.

ppo< meta / inmeta

quia ppositio mediata non potest co
gnosci propter quid nisi p ppriam ime
diataz. nec illa potest simpliciter cogno
sci nisi ex terminis. et specialiter nisi ex
ratione termini subiecti. quod.s.subie
ctum includit predicatuz et propter hoc
includit veritatez. siue notitiam illius
imediate. Coordinatio ergo scie propter qd
nõ est possibil' itellectui nisi habẽti cõ
ceptuz de subiecto virtualiter et euiden
ter includẽtem totã illam coordinatõ
nez. sz talis conceptus de deo nõ est possi
bilis viatori ex puris nãlibus p statu
isto. pbatõ hui9. quia non est sibi pos
sibilis ex nãlibus nisi concept9 qui po
test causari vtute intellectus agenti et
fantasmatuz. nihil.n.aliud est nãliter
mouens intellectũ viatoris de lege cõi
Istorum aũt virtute.s.fantasmatuz et
intellect9 agentis non potest cãri i no
bis conceptus distinctus de deo qui vir
tualiter et euidenter includit veritates or
dinatas vsq3 ad istaz deus ẽ omnipo
tens vtroq3 mõ. Cui9 pbatio dependz
ex solutione qõnis illius. quomõ de9
est cognoscibilis a viatore. Sz nc bre
uiter potest sic ostendi. viator habẽs cõ
ceptuz simplicẽ et pfectissimũ ad quẽ
attingit homo ex nãlibus nõ transcẽ
dit cognitionẽ pfectissimã simplicẽ de
deo possibilez methaphyco. Cognitio
eni fidei non tribuit conceptũ simplicez
de deo. sz tm9 inclinat ad essentiẽduz q
busdam complexis que non habent eui
dentiaz ex terminis simplicib9 appre
hensis. et p cõns p fidẽ non habetur cõ
ceptio simplex transcendens oẽm conce
ptuz simplicez apud methaphycum.
Hoc etiam pz. qr methaphycus infidelis
et alius fidelis eundẽ conceptuz habent
Cum iste sic affirmans de deo. ille vo
negans non tãtum cõdicunt sibi inui
cez ad nomẽ sz etiaz ad intellectum.
Nunc aũt conceptus simplex pfectissi
mus ad quez attingit methaphycus
de deo non includit euidenter veritates
ordinatas ad istaz deus est omnipõtẽs
vtroq3 mõ. qr phy multi attingentes
vt supponitur ad conceptus pfectissimos
possibiles viatori ex nãlibus de deo. ad
notitiaz hui9 veritatis attingere nõ po
tuerunt. qd tñ fuisset eis possibile si ta
lem cõceptum simplicem habuissent.
imo fuisset eis. q. necessarium. quia ex
virtute illius vidissent illam veritatez
q. imediataz. et vlterius applicando p
illaz ex ista necessaria deductiõe sciuis
sent veritatez illaz mediataz. Proba
tur hoc aliter. quia pmum pncipiuz ad
quod attingit methaphycus et hoc p
priuz de deo non ẽ sibi notum nisi tñ
qr. esset autẽ notum sibi propter quid si
posset haberi conceptio de deo virtualiter
et euidenter includẽtem veritates ordia
tas de deo. ergo &c. Prima ppositio q me
thaphycus non attingit ad principiũ
pprium de deo magis notum q3 quia.
pbatur. qr pmissa media ad concludẽdũ
quodcunq3 ppriuz de deo est aliqua p
positio pticularis affirmans de ente p
ticulariter aliquod predim qd competit en
ti creato. et ex tali pmissa concludit me
thaphycus de ente pticulariter pdicatũ
ppriũ de deo. vtpote si arguitur aliquod
ens est cãtuz. ergo aliquod ens est cã nõ
cãta. vl' aliquod ens est finitũ. ergo aliqd
ens est infim. vl' aliquod ens est possi
bile. ergo aliqd est necessariũ. Oẽs iste ce
pbantur p hoc q cõditio impfecta nõ
inest alicui enti nisi alicui enti insit cõ
ditio pfectior. cum impfectuz depende
at a pfecto. Oẽs iste cõne non pbant
aliquid nisi qr. sicut manifestuz est.
Contra illud obiicitur. qr cum voluntas
sit mediuz ad concludenduz oipotentiã
de deo et hoc demõstratione propter qd.
sicut dictuz est in pma pbatone pme
conclusionis. et intellect9 viatoris potest
cognoscere ibi eẽ voluntatẽ. imo eẽ p
mam et pfectissimã volũtatez. ergo p hoc
mediũ põt cognoscere propter qd oipo
tentiaz in deo esse. Item ois ppositio
vera et nccia de extremis habẽtib9 cõ
cept9 simplr simplices est per se nota. tal'
est illa que affirmat de deo passionẽ ali
quã ergo &c. Preterea passiones note de
ente nãli concludunt aliquas pfectiões
de deo. qr impfectio i mobili concludit de
pmo mouente pfectõez. phyc9 ergo põt attin
gere ad cognitionẽ habendaz de deo.
qr. p effect9 nãles. si ergo videtur q cognim
methaphyci possit transcendẽ phycã

methaicus

si methaphycus possit tm̄ habere cognitionem q̄z p tales effectus. R̄nsiones ad ista quere alibi.

Jaz consequēter

videndū est de demonstratiōe q̄z. p̄mo videndum est de omnipotentia īmediata respectu oīs possibilis. vbi p̄mo intellectus illi⁹ īmediatiōis exponet̄. 2° positio phorum videbit̄. ⁊ 3° quid sit tenenduz. De p̄mo sicut mediatō cē respectu effectus p̄otest intelligi dupl̄r vel. s. q̄z cāt p cām mediam. vel q̄z cāt mediante aliquo effectu. Non. n. oīs effectus medius ad aliuz effectuz ē sp cā illi⁹ effect⁹. ita pōt intelligi īmedia° cause actiue. vel excludendo cām actiuaz mediaz vel excludēdo effectū mediuz p̄orem illo effectu. De vtraq̄z īmediatione simul. dico q̄ non solum phi sz etiaz theologi negarent deū esse oīpotentem īmediate. q̄z non ɔceditur deū posse cāre relationem nisi p̄us vel duratōne vl' nā cāndo fundamētum ⁊ ita non pōt in quēcunq̄z effectū īmediate. sic q̄ nullo effectu. q. medio p̄us nā cāto. Est ḡ difficultas de īmediatōne vt excludit solummō cām efficiētem mediaz. ⁊ intelligēdo effectiuā generalit̄ siue illa cā mē in cāndo attingat effectuz p̄ncipalem siue tm̄ aliquē effectuz p̄uiuz vel disponentez ad illū. 2m. s. de positione phoꝝ. circa hoc phi vident̄ sentire non soluz q̄ non sit demonstrabile deum esse oīpotentez īmediate sz etiā q̄ hoc sit impossibile. Et videt̄ p̄mum eoruz in ista ꝓpositione stare. p̄ncipiuz necessariū ⁊ oīo perfectuz ad nihil īmediate ɔtingent̄ se hz hec ꝓbat̄. quia nulla nouitas seu cōtingentia pōt assignari in p̄ncipiato īmediate a tali p̄ncipio. non. n. q̄z illud p̄ncipium alit̄ se habet. cum sit simpl̄r nc̄cium. nec quia illo vniformit̄ se habente aliquid aliud requirit̄ vel impedit. q̄z non est p̄ncipiuz impfectuz. ⁊ p ɔn̄s nec īpedibile. nec insufficiens. siue aliud requirens. Si ista ꝓpositio iaz ꝓbata vera esset. s. q̄ nihil potest eē īmediate ɔtingent̄ a p̄ncipio necessario ⁊ sufficiente. statim sequit̄ q̄ nō potest creare oīe creabl'e īmediate. Ista ɔn̄ia ꝓbat̄ p̄mo in spāli de motu. quia sequit̄ q̄ deus non potest īmediate creare motuz. siue spāliter motuz localez siue spālissime circularez celi. Et hoc videt̄ ꝼm intentōem phoruz ꝓbari. p̄ gnāliter. q̄z si posset omnez effectū īmediate causare sine causa scda sic posset facere q̄ nulla causa 2a haberet actionez ꝓpriam. Sz ꝼm ɔmentatorez. 9°. metha^e sup illud. igit̄ possibile. Cū. n. entia non hēant actōes ꝓprias nō hābebunt essentias ꝓprias. Manifestuz est q̄ apud phm incōueniens est deuz posse essentias oīum alioꝝ destruere. Cuz ꝼm ip̄z aliqua alia a deo sint formalit̄ nc̄cia. Cōfir^r. q̄z si pret̄ ordinez cāruum in vniuerso possit quēcūq̄z effectuz causare. ḡ ordo causalitatis ī cāis non esset simpl̄r nc̄cius. ḡ n^c eēntialis. quod ē incōueniens apō phos. 2° spāliter videt̄ hoc ostēdi de motu q̄z ꝼm phm. 8. phycorum potentia īfinita non pōt īmediate mouē corp⁹ in tēpore. q̄z si sic aliqua poten^a finita posset mouere corp⁹ in equali tempe. sicut ip̄e deducit ibi. eō q̄ augmentata v̄tute motiā minuit̄ temp⁹ in quo mouet. hētur ḡ ex intentōne Arl. q̄ de⁹ non potest īmediate cāre motum ꝓprie dc̄z q̄z cum sit successiu⁹ nc̄cio erit in tempore. Si dicat̄ q̄ p̄otest rem mōt⁹ causare sz sine successione. quia p mutatōnez subitaz ad illud ad quod finitum mouens moueret in tēpore. Contra hoc non soluit. q̄z deus nō potest īmediate causare motum circularē celi. q̄z non in tempore vt cōcedit̄. n^c in instāti quia in illo instanti totuz celum essz in eodez loco ⁊ quelibz pars sui in eodez loco in quo p̄us. ḡ in isto instanti celum non mutat̄. 3° hoc videtur ostendi de quocūq̄z effectu māli. quia per transmutationez māe vt videt̄ hz ꝓduci. Uidet̄. n. Arl. 7. metha^e ɔtra pla. ꝓbare q̄ separatuz a materia nō possit īmediate transmutare materiaz. Et ɔmentator ibidem īpossibile est q̄ forme separate transmutēt materiam nihil. n. transmutat mām̄ nisi qd̄ est i mā. ⁊ hoc conuenit dicentib⁹ mūduz

gnāri ꝙ transmutans ipm sit aliqͦd i
diniduoꝝ vel indiniduū vt corp⁹ p
ticulare hec ꝯᵒʳ. Ultimo videt̃ istas
ꝓbationes posse ꝯfirmari ⁊ ex inten/
tione pħi.8.phycoꝝ. vbi videt̃ velle
ꝙ quicquid deus pōt imediate cāre ⁊
hoc totalit̃ nc̄c̄io cāt. quia nō videt̃
posse poni ꝯtingentia ad cāndum ⁊ n̄
cāndum nisi ꝓpter aliquā mutabilita
tez in agente. ⁊ hoc qn̄ effectus totalr̃
⁊ p̄cise dependet ab agente. Nunc aūt
si deus posset imediate in quodlibꝫ cā
bile quodlibꝫ dependet totalit̃ ⁊ p̄cise
ab eo. ⁊ p ꝯn̄s nc̄c̄io quodlibꝫ cāret.
⁊ tunc sequit̃ magis ꝙ cāe scd̄e p̄uen
tur actōnibus suis quod tangit p̄ma
ratō. ⁊ ꝙ deus imediate cāret omnem
motū. quod tangit scd̄a rō. ⁊ ꝙ deus
imediate causaret omnē effectuz mate
rialez. qͦd tangit 3ᵃ ratō. De 2ᵒ te/
nenduz est ꝑ coēm sniam theologoꝝ
deum sic eē omnipotentez ꝙ sine quo/
cunqꝫ alio agente possit cāre quodlꝫ
causabile. nec tamē istud pōt demon/
strari demonstratiōe quia. Primuz
ꝓbat̃ auctoritate. In p̄ncipio creauit
deus celū ⁊ terraz. Adducit̃ etiā ad h̄
ratō. qꝛ virtus actiua cuiuscunqꝫ cāe
scd̄e eminenti⁹ est in p̄ma causa ⁊ in p̄
agente qꝫ in ipa causa scd̄a. habēs aūt
eminenti⁹ virtutem actiuaz videt̃ pos
se in effectū absqꝫ illo qͦd diminute hꝫ
virtutez illaz. Non. n. ad ꝓductiōem
effectus requirit̃ impfectō v̄tutis acti
ue. qꝛ nulla impfectio est ratō agendi.
sꝫ est magis ipedimentū actōnis.
Confirmat̃. quia videmus cās equi
uocas ita pfectos effectus ꝓducere. si
cut vniuocas. qͦd non esset nisi habe/
rent virtutē actiuam eo mō quo suffic̄
ad causanduz pfecte. non aūt habent
virtutez vniuocaz sꝫ tm̄ eminentez g̃
⁊c̄. Ista ratō licꝫ videat̃ ꝓbabilis
non tam̄ esset pħo demonstratō. nega
ret eniꝫ istam ꝓpositōem quicquid in
se eminent̃ vel virtualr̃ habet v̄tutem
actiuam cause ꝓxime ipm potest ime/
diate effectuz illi⁹ cause cāre. Diceret
eniꝫ ꝙ eminētiori modo habēs talem
virtutez pōt quidem in suo ordine in
effectuz talis virtutis. sꝫ ordo suus est

ꝙ sit cā superior ⁊ remotior. Cuz ad
ducit̃ ꝙ impfectio non reqrit̃ ad cān
dum. diceꝫ ꝙ cum dico imediate cā
re 2ᵒ dico. s. cātionem: ⁊ ille requirit p
fectionē. ⁊ moduz siue imediationem
cāndi ⁊ ille requirit impfectionē āne
xaz. g̃ ad imediate cāndū requirit̃ i/
pfectio non sic̄ rō causandi sꝫ sicut cō
ditio nc̄c̄ia in agente. Ubi. n. est ordo
essentialis ibi non pōt aliquid esse ꝓ/
ximuz ipfectissimo nisi ipm sit aliqua
lit̃ impfectum. qꝛ si pfectū esset ꝓxiᵐ
ipfectissimo esset eque imediatuz cuili
bet aliis a se. ⁊ tunc ista nō hērent ordi
nez eēntialem. sicut nō esset ordo eēn/
tialis in sp̄ēbus numeroꝝ si quelibet
eq̄ imediate ꝓcederet ab vnitate. Ex
quo pꝫ ꝙ istaz ꝓpositōez negaret pħs
pfectior cā imediatius causat. intelli/
gendo p imediatius exclusionē cause
ꝓpinque actiue. imo dicēt ꝙ sicut pfe/
ctior est causa superior ita p plr̄es cās
medias causat. nec iste cause medie re
quirunt̃ vt addat̃ pfectō cālitatis q̄
tota pfectissime est in sola p̄ma sꝫ ma/
gis requirunt̃ vt hēatur ordinata per
fectio descendens ad vltimuz impfcm̄
ordinata aūt pfectio nō hētur sine di
minutōe pfectōis ⁊ cum impfectōne
annexa. 2ᵐ. s. ꝙ illud veruz non pōt
demonstrari demonstratōne quia. pro
bat̃. p̄ auctoritate. qꝛ pħi ad noticiam
taliū veroꝝ. s. possibiᵐ demonstrari de
mōstratiōe quia deuenire potuerūt. nō
aūt ad noticiaz h⁹ v̄i. imo eius opᵐ te
nuerunt. quod nō est v̄isimile de aliq̄
demonstrabili demōstratōne quia. 2ᵒ
hoc ꝓbat̃ ratōne. quia ordo causali/
tatis non ꝯcludit ꝙ supior possit sine
inferiori in effectū in quez potest cum
inferiori. sicut sol non pōt perse gnāre
hominez sine patre sicut cuz patre. g̃
pari ratōne ordo iste non cōcludit ꝙ
p̄ma cā possit sin̄ scd̄a in effectū istuz i
quez pōt cū scd̄a. Hoc etiā manifesti⁹
est in aliis generib⁹ causaruz. Si. n. ꝑꝫ
aliquos eēt ordo eēntialis in materiis
puta ꝙ p̄ma materia aīe intellectiē ꝓ
pinqua sit corpus organicuz. ⁊ sic vl
terius vsqꝫ ad materiā simplicit̃ p̄mā
que sit ꝓpria materia respectu forme

ꝑme ſubalis. non oꝫ ꝙ mã ſimplr̃ pᵃ
poſſit eſſe mã imediata reſpectu cuiuſ-
cunqꝫ forme cuiꝰ poteſt eſſe alia mã zᵃ
hoc etiã pꝫ in formis. non.n.oꝫ ꝙ pᵃ
forma poſſit eſſe imediata forma cuiꝰ
cunqꝫ informabil' cuiꝰ poteſt eſſe ime
diate alia forma zᵃ. ⁊ hoc ſiue prima
forma ⁊ zᵃ accipiant̃ ordine gnãtio-
nis ſiue pfectionis. Iſta que dicta ſt̃
de cã mãli ⁊ formali habent maiorem
euidentiã ſi vera ſit opĩo de pluralitaᵉ
formaꝝ. de quo modo non ẽ queſtio.
Sꝫ ad ꝓpoſitum ſufficit ꝙ ſi in cauſis
mãlibꝰ ⁊ formalibꝰ eẽt ordo: non op-
teret ꝙ ꝑmuꝫ eſſet cauſa imediata cꝰ
cunqꝫ cauſabiliſ. g̃ modo vbi talis or-
do eſt puta in cauſis efficientibꝰ non
oportet ꝙ ꝑma poſſit eẽ cauſa imedia
ta cuiuſlibꝫ. Hoc etiaꝫ pꝫ in cauſis ef-
ficientibꝰ reſpectu cognitõnis nã prin
cipia ponunt̃ cauſe reſpectu cognitõiſ
ꝯcluſionis. vt habet̃ zᵒ phycorum. lꝫ
ꝑmum ꝑncipiuꝫ hẽat vitatem euidẽ-
tiſſimaꝫ ⁊ etiaꝫ ꝯtineat eminent̃ ⁊ vir
tualit̃ veritates oĩum poſteriorꝫ: non
tam̃ oꝫ ꝙ poſſit eẽ imediate cauſa co-
gnoſcendi quodcunqꝫ poſterius. imo
oꝫ p media ordinate ꝓcedere ad h̃ vt
acquirat̃ cognitio ꝯcluſionis remote
Hoc tandeꝫ pꝫ in ordine cãrum fina
liuꝫ. accipiendo.n. vltimuꝫ in aliqua
coordinatõne finiuꝫ non opꝫ ꝙ illud
poſſit eſſe cauſa finalis imediata reſpe
ctu cuiuſcũqꝫ. qꝛ aliquod remotũ nõ
ordinat̃ ad ipm niſi mediante fine ꝓ
pinquiore. ſicut organa exteriora or-
dinata ad potõnem vl' inciſionẽ non
ordinant̃ ad ſanitatẽ niſi mediantibꝰ
iſtis finibus ꝓpꝛijs. Sꝫ lꝫ hec ꝯᵒ non
ſit demonſtrabilis. qꝛ tamẽ cum vera
ſit opᵐ demonſtrari non põt iõ ad ra
tiones adductas ꝓ opinione phorum
rñdendum eſt. Ad ꝑmaꝫ. theologus
bene ꝯcederet ꝙ cauſa ꝑma poteſt iſta
cauſata non ſoluꝫ ꝑuare ſuis actibus
ſꝫ etiaꝫ ꝓpꝛijs entitatibus. qꝛ ea poteſt
ãnihilare. Nec ꝯcordat cum pho in
iſta ꝓpoſitõne ꝙ omne ſempiternuꝫ ẽ
formalit̃ nccĩum. ⁊ hoc vocando oẽ
euiternuꝫ ſempiternũ. qꝛ euiternũ ſim
plr̃ põt non eſſe. licꝫ non tali potentia

paſſiua intrinſeca qualis ẽ in corrũp
tibilibꝰ. Alit̃ lꝫ deꝰ ꝑuet entia zᵃ actõ
nibꝰ ſuis ꝑueniendo cãlitatẽ eorꝫ ⁊
cãndo effectꝰ quos illa poſſent cauſa-
re non oꝫ ꝙ ꝑuet illa ſuis entitatibus
manent.n. ⁊ nõ cãnt ſuos effectus qa
alia cã imediate cãt illos. poſſent tam̃
illos cauſare. ſicut manet iſte ignis ⁊
tñ non cãt igneꝫ in hoc ligno ſi aliud
agens fortius ꝑueniat in igniẽdo. poſ-
ſet tñ cãre qꝛ formã ꝗ ẽ ꝑncipiũ igniẽ
di hꝫ. ⁊ ita poteſt itelligi dcꝫ ꝯmẽtato.
cũ ait. Cũ entia nõ hñt actões ꝓpꝛias
non hẽbunt eẽntias ꝓpꝛias. qđ i añte
neget hr̃e actõneꝫ ꝓpꝛiaꝫ debꝫ intelli-
gi nõ tm̃ actualit̃ qꝛ tunc argueret̃ a
deſtructõe poſterioꝛl ad deſtructioneꝫ
ꝑoris ⁊ eẽt fallaᵃ ꝯñtis. quia pluribꝰ
alijs modis poteſt poni deſtructio iſtiꝰ
poſterioris puta p fortiꝰ agens ꝑueni-
ens vl' p ꝯtrariuꝫ ipediens. Sꝫ dꝫ in
telligi in añte ñ hñt actões ꝓpꝛias. nec
actualr̃. nec aptitudinalr̃. nec uirtuali
ter. ⁊ bñ ſeqtur ꝙ non hẽbunt ꝓpꝛias
eẽntias. qꝛ qđlibꝫ actm̃ p ꝓpꝛiaꝫ for-
mã ⁊ vtuteꝫ hꝫ vtualr̃ ſuaꝫ actõnem
etiaꝫ qñ non actualit̃ ꝓducit. Et iſta
expoſitio añtis põt hr̃i ex illo vbo cõ-
mentatoris qđ ꝑmittit. ꝯuenit iſtis vt
nullũ ens hẽat actõem ꝓpꝛiam nãlem
⁊ ſubdit. Cum entia non hẽbunt actõ
nes ꝓpꝛias ſupple nãliter vl' aptitudia
lit̃ ſm ꝓpꝛiam nãm non hẽbunt eẽn
tias ꝓpꝛias. Illi aũt ꝯtra quos argu-
it ibi. ſ. moderni ponũt vnuꝫ agẽs oĩa
entia ſine medio. ſꝫ non ſicut xp̃iani.
qꝛ ſm Aug' 7. de ci. c. z. Sic deus res
quas ꝯdidit adminiſtrat vt eas agere
ꝓpꝛios motus ſinat. lꝫ.n. poſſet agere
oĩa ⁊ ſic agendo entitates quidem re
ruꝫ non deſtrueret ſꝫ eas. q. ocioſas ⁊
vanas relinqueret maluit tñ eis ſicut
entitatẽ ſic ⁊ virtutẽ actiuaꝫ ⁊ ꝓpꝛiaꝫ
tribuere actõem. nõ.n. vliter pfectõeꝫ
rebꝰ ſubſtraxit cꝰ ſunt capaces. Ad
ſcđam. formã mãleꝫ. nõ negat theolo
gus imediate induci in materiã a deo.
imo inferiꝰ in qõne de bona fortũa di
cet̃ quid Arl. ſenſit de aĩa intellectiã.
de intentione eiꝰ. 7. methaᵉ. vbi adduᵣ
ꝯᵒʳ ⁊ videt̃ dicẽ ꝙ nullũ imãle poſſit

quo gloſat auctor ꝯmẽtatorꝫ

Oprime

transmutare mām imediate. Et si intel
ligat de deo sicut videt̃ spāliter p illud
v̄bum dicentib⁹ mundū gnāri. nega-
ret euȝ theologus. ⁊ eandē sniaȝ dicit
ↄmēto 2° post illud. qđ mouet māȝ ne
cessario est corp⁹ hn̄s qualitatē actiaȝ
aut potentiā q̄ agit p corp⁹ hn̄s quali
tatē actiuā. ⁊ iponit Arl. ꝙ ideȝ sentit
Sȝ melius videt̃ ꝙ qn̄ lr̄a Arl. potest
hr̄e sanuȝ intellectū ⁊ lr̄a ↄmē. sanum
inteᵐ hr̄e pōt: ꝙ dicat̃ Auer. nō hr̄e
intentōem Arl. ⁊ saluet̃ ei⁹ intentō. ꝙ
hic etiā videt̃ posse fieri. Nam de h̄
ad pn̄s breuit̃ trāscūdo dici potest. ꝙ
Arl. ibi arguit ↄtra pla. ꝑbando ꝙ
idee non sunt nccīe ad gnātōeȝ. quia
sufficit hoc aliquid ad gnāndum hoc
aliqd. sȝ nec idee pn̄t gnāre hoc aliqd.
q2 si gnāns non ē hoc aliquid nec ge
nitū erit hoc aliqd. Utraq3 ↄn̄ia satl
tenet ↄtra ideā pla. nec tn̄ extendēda ē
ad ꝓposituȝ nr̄m. s. de deo. q2 si idea ge
neraret eēt gnāns vniuocuȝ q2 eiusdē
spēi. non est aūt aliqua cā vniuoca ne
cessaria nisi ↄposita ⁊ māl̄is sicut geni
tū est ↄpoituȝ ⁊ māle. Hoc ꝑ p̊ma pte
rōnis. s. ꝙ idee non sunt nccīe. Pro
2ª pte. s. ꝙ idee non pn̄t gnāre fac illđ
qđ si gnāns vniuocuȝ non sit hoc ali
qd ↄposituȝ ⁊ māle: nᶜ genitum erit h̄
aliqd. deus aūt ⁊ pōt esse cā gnātiōis
⁊ requirit̃ ad gnātioneȝ. non sicut cā
vniuoca sȝ equiuoca. ⁊ hoc suprema
in cui⁹ virtute agit oīs alia cā taȝ vni
uoca q̄3 equiuoca. Ad 3ᵐ. absolute
ↄcedenduȝ est tam Aristo. q̄3 Auerr.
deum posse imediate mouere corp⁹ ne
gasse. Et in hoc hȝ theologus vtrūq3
negare. Posuerunt tam̄ deuȝ mouere
celuȝ mediate. s. mediante intelligentia
que ē ꝓpria motrix celi. de hoc ampli⁹
tanget rn̄dendo ad 3ᵐ arᵐ principa
le ad qōnem. Ad 4ᵐ qđ cōfirmat
istas tres ꝓpōnes dici pōt. ꝙ non ē de
intentōe Arl. ꝙ deus absolute neces
sario cāet quicqd imediate causat. h̄ ē
sine cā media agente. sicut dicet̃ infe-
rius de aīa intellectiua in qōne de bōa
fortuna. sȝ ꝑ ipm deus nccīo agit quic
quid pōt agē imediate. hoc est sine oī
medio siue agente ad ipm. siue ad ali-
qđ p̄uiuȝ disponens ad illud. ⁊ sine oī
medio cāto siue p̄uio ad illđ. illđ g̊ qđ
sin̄ oī me°cāto p̄uio siue cānte p̄uio pt
agere hoc necessario agit. Et rō huius
est apud eū q2 ex quo istud a solo deo
imediate oīo dependet ipsi⁹ nouitas in
essendo siue ↄtiª non reduceret̃ ꝑ ipȝ
vltimate nisi in aliquā nouitateȝ i deo
Et sic intendit ipē arguere. 8. phycorū
q2 illa nouitas motus in vl̄i siue oīo
p̊mi motus siue etiaȝ oīo p̊mi causati
quodcunq3 illud esset. esset imediate a
deo sine oī cā mē agente vel disponen
te ⁊ sine omni causato medio. De illo
aūt qđ pōt deus imediate cāre: sine. s.
cā mē agente attingente illud dum tn̄
sit aliqua cā dispoitiua ad illud vl̓ sal
teȝ aliqđ cātum p̄uiuȝ requisitum ad
illud non diceret Arl. ꝙ deus necessa°
simplicit̃ illud cāret. sȝ tantū° necessa°
necessitate ineuitabilitatis. ⁊ hoc poito
illo p̊mo vl̓ p̄uio quod requirit̃. In
neutro aūt istorum cōcordat cum eo
theologus. quia ponit ꝙ deus p volū
tatem libere ⁊ ↄtingent̃ se habȝ ad qđ
cunq3 causabile ext̃. ⁊ hoc exclusa ne-
cessitate non solum imutabilitatis sed
etiaȝ ineuitabilitatis. Concedo g̊ ꝙ
Arl. ꝑm sua p̊ncipia negaret deuȝ ml̓-
ta posse imediate cāre. puta oīa illa in
quoruȝ ꝑductione est simplicit̃ ↄtin-
gentia absq3 vtraq3 necessitate p̄dicta
sȝ in hoc theologus ↄtradicit sibi. sic̄
dictuȝ est. Est g̊ de demonstratōne q2
ↄ° principalis ⁊ in ordine 4ª ista. s. ꝙ
deum habere omnipotentiam imedia-
te respectu cuiuscunq3 causabilis licȝ
sit veruȝ non tam̄ nobis demonstrabi
le demonstratione q2. Quinta ↄclō
p̊ncipalis est ista ꝙ demonstrabile est
viatori demonstratōne q2 deuȝ eē oī-
potenteȝ mediate vl̓ imediate. hoc ē ꝙ
possit cāre quodcunq3 causabile vl̓ i-
mediate vel p aliquod mediū qđ sub-
sit cālitati eius. Hec ↄ° ꝑbat̃ p hoc
ꝙ necesse est statuȝ esse in cāis efficien
tib⁹. ⁊ hoc ꝑbat̃ 2° metheᶜ. ⁊ ꝑbatō
Arl. breuit̃ nunc tangēdo stat in hoc.
tota vniuersitas cātoruȝ cām habet.
non aūt aliqd illi⁹ vniuersitatl. q2 tūc
idem esset cā sui. g̊ aliquid ext̃ totam

vniuersitatem illam. Si ḡ in cāis non ascendat̄ in infim non soluz quelibet ē cāta sȝ tota multitudo erit cāta. ⁊ p ɔn̄s ab aliquo extra totaȝ illā multitudinē. ḡ in illo erit status tanq̄ȝ i simplr̄ p̄ cānte. Pōt aūt illi⁹ ɔclusionis adduci alia ꝓbatō talis. Cā effectiua q̄ȝto supioꝛ tanto pfectioꝛ i cālitate. ḡ si .s. istaȝ dataȝ ē alia in infinitū superioꝛ in cāndo illa erit in ifinituȝ pfcōꝛ in cālitate. ⁊ p ɔn̄s hēbit cālitatem infinite pfectā. cālitas aūt cāta vel depēdens in cāndo non ē infinite pfcā. qa ē impfcā respectu illi⁹ a quo depēdet. ḡ si i infinitū ascēdat̄ i cāis aliq̄ erit oio in cāta nec depēdens in cāndo. ⁊ p ɔn̄s in illa erit status. sic ꝙ ipa erit effectiā non cāta nec dependens i cāndo. ⁊ ab ipa est oīs cālitas cause inferioꝛis. vel saltez in vtute eius cāt. Ex hoc ad ꝓpositum sequit̄ ꝙ in q̄dcūq̄ȝ cātum pōt aliqua causa inferioꝛ mediate vel imediate: in illud ideȝ pōt ia causa supioꝛ. ⁊ hoc saltez mediante cā prima. ⁊ p ɔn̄s p̄ma causa habȝ oīpotentiam ƀm intellectū ptinentem ad istuȝ articulū. Ista ratō videt̄ duplr̄ posse impediri. Primo qꝛ diceret̄ ꝙ in oꝛdine cārum efficientiuȝ licȝ stat⁹ sit ad vnum primum efficiens tn̄ illud non ē deus. sȝ aliqua intelligentia mouens p̄mum celum. nec ratō nālis deducit ꝙ vltra tale mouens: deus imediate moueat nisi rōne cause finalis. Sicut videt̄ phus illum moduȝ mouendi appꝛopꝛiare ipi deo. 12°. methae. vbi ait ꝙ mouet sicut amatum ⁊ desideratuȝ. 2° diceret̄ ꝙ efficiens p̄mū quodcunq̄ȝ sit non ꝓbat̄ hr̄e potentiaȝ respectu oīs causabilis qualit̄cūȝ .s. imediate vel mediate sȝ tn̄ respectu oium causabiliū in sua cooꝛdinatōne opteret ḡ ꝓbare ꝙ p̄ter illa non eēnt alia possibilia cāri extra illaȝ cooꝛdiationem. Ista duo excludūt̄ p hoc ꝙ non ē nisi vnicum ens a se siue nō ab alio. Ex hoc. n. sequitur ꝙ non est nisi vnicuȝ agens non dependens in agēdo. q̄d. n. depēdet in essendo si agat dependet in agendo.

Ad argumēta pꝛincipalia.

Ad p̄mum. p̄ videnduȝ est de āñte ⁊ postea de ɔn̄ia. De āñte dicunt q̄dam ꝙ Arl. non intellexit p̄mū ens esse infinite potētie intēsiue siue vigoꝛl. sȝ tn̄ extensiue siue duratōne. ratō. n. sua non plus ɔcludit. s. ꝙ ipm mouet motu infinito. qꝛ motus ille non est infinitus nisi duratiōe. Et ad h̄ vr̄ sufficē vt⁹ ifinita i duraoe. Cont̄. duplr̄ p̄ ɔtra illud q̄d imponit̄ Arl. 2° ɔtra ratōneȝ que ad hoc adducit̄. De p̄ Arl. ex hoc ꝙ deus est infinite potētie ɔcludit ꝙ non pōt esse in magnitudine nec hēre magnitudineȝ qꝛ nec infinitaȝ cum nulla talis sit: nec finitaȝ qꝛ quacunq̄ȝ potentia in magnitudie finita posset aliq̄ esse aor. intelligit ḡ i antecedente talē infinitatē potentie cuȝ q̄ ƀ intentōem eius non posset stare opm ɔn̄tis. s. habere magnitudinē vel eē in magnitudine. qꝛ hoc esset dicere ꝙ faceret ɔn̄iam que ƀ intentōem eius nō teneret. si opm ɔn̄tis posset stare cū antecedēte. Nunc aūt cum potena infinita ƀm duratōneȝ pōt stare opm ɔn̄tis .s. esse in magnitudine ƀ intentōem ei⁹ cum manifestuȝ sit celm habere magnitudineȝ. ⁊ tn̄ ƀm ipm habȝ potentiam infinite duratōis. imo ƀ ipm. 9. methe ⁊ p̄mo ce. ⁊ mun. ⁊ multis alijs locis Oē sempiternuȝ est. foꝛmalit̄ nc̄cium ⁊ ita si est actiuuȝ habȝ potētiam actiuaȝ infinitā ƀm duratione. ḡ in āñte n̄ tn̄ intelligit ille de potentia infinita duratōne sȝ de aliqua alia que repugnat magnitudini. illa aūt non est infinitas intensiua. Concedo ḡ cum ista ɔclusione ꝙ Arl. siue sufficient̄ ꝓbauerit intentuȝ suuȝ siue non intellexit de infinitate potentie intensiua. Sȝ tē restat 2m. s. de ꝓbatione. qualr̄. s. eius ꝓbatō ꝓcedat. De hoc dico ꝙ tanta pfectō pōt ɔcludi de potentia ex h̄ ꝙ sufficiēt̄ pōt in taleȝ actuȝ quē cāt q̄ȝta pōt cōcludi ex hoc ꝙ exit in taleȝ actum. Et si ḡ āñs Arl. s. ꝙ deus mouet motu infinito falsum sit ƀ theologos: tn̄ multi eoꝝ ɔcedunt ꝙ pōt mouere motu infinito etiaȝ a pte āñ. sic oēs ɔcedūt ꝙ

a pte post . tñ differunt a pħo in hoc .
qꝛ phs ponit istaȝ potentiā necc̄io ꝯiū
ctaȝ actui. qꝛ int̃ extrema ſ̃ȝ se imuta
bilia est hītudo oīo necc̄ia. talia ſ̃m eū
sunt deus ⁊ celū. g̊ int̃ ista ē hītudo ne
cessaria necc̄itate imutabilitatꝭ. ad quā
sequit̃ motū q cātur ab hoc i illo esse
necc̄iuni. nō illa necc̄itate q̄ repugn̄t mo
tui. sȝ necc̄itate ineuitabilitatꝭ. nō pōt g̊
cessare. Nec ꝯcordat secū theologus i
p̄ma ꝓpōne int̃ extrema ꝛc̄. nec in 2ª de
celo. quar̃ nō oportuit mouē necc̄io cō
petere deo actualit̃. potuit tñ posse infi-
nito tpe mouere. Ex isto posse sicut
ex ip̄o mouere ꝯcludi pōt infinitas po
tentie. Sȝ nunqd intensiue. Dico ꝙ
sic. nulla. n. v̄tus pōt p infinitum tēpꝰ
mouere nisi vl̃ a se vl̃ v̄tute alterius ⁊
tandē opȝ stare ad aliquā p̄maȝ que
mouet ex seip̄a. Arl. g̊ arguit de poten
tia p̄mi mouentis q non mouet virtu
te alteriꝰ sȝ a se. Et ex hoc pōt inferre
ꝙ ip̄a sit infinita intensiua. qꝺ aūt hȝ
a se potentiam actiuam habȝ a se enti
tatem. qꝺ aūt habȝ a se aliquid habȝ
illud in tota plenitudine. que sibi pōt
cōpetere. nihil. n. habet̃ limitate in ali
quo nisi h̄eatur ab aliquo agente det̃-
minante illud ad certum graduȝ. qꝛ si
vnuȝ ens habeat a se plenitudinē enti
tatis ⁊ aliud ens non hēret a se talem
plenitudineȝ sȝ entitatem limitatam:
oīo nulla esset ratō quare illud plꝰ ha
beret plenitudineȝ entitatis q̄ꝫ istud. sȝ
videt̃ esse casus. q non pōt eē in his q̄
sunt a se. Ex hoc igit̃ ꝙ p̄mū mouens
mouet a se. ⁊ p ꝯn̄s ē a se cum tota ple
nitudo potētie actiue ⁊ entitatis: non
possit esse sine infinitate intensiua: seq
tur ꝙ ipsuȝ sit infinite potentie intensi
ue. Contra hoc quod accipit in an
tecedēte ꝙ mouet motu infinito. quia
eque habet̃ ſ̃m te ꝓpositum si mouēt
motu finito sȝ a se. Cōcedo ꝙ vis pri-
cipalis in hoc stat ꝙ ē mouere a se. sed
aliquaȝ euidentiā habȝ ratō de motu
infinito. qꝛ ſ̃m Arl. motus p̄mus est
p̄mo infinitꝰ. ⁊ ita ille est magꝭ ꝓprius
p̄mo mouenti. p̄mitas aūt motōnis ē
mediuȝ ꝓpriūm ad ꝓpositūȝ si intelli-
gat̃ in āte mouet motu infinito p̄ma

īfinitate. que. s. non est ab infinitaᵉ mo
tus alterius sȝ a sola virtute illius mo
uentis. De ꝯn̄ia lȝ infinita potentia
actiua sit vere omnipotentia: non tañ
sequit̃ si rōne nāli potest cōcludi hoc
habere infinitaȝ potentiā g̊ ⁊ omnipo
tentiaȝ. qꝛ non est notuȝ rōne nāli in-
finitaȝ potentiā esse omnipotētiam. ⁊
hoc totū intelligendo de omnipotentia
imediata respectu cuiuscunqꝫ possibil̃
Cū ꝓbat̃ ꝙ infinita potentia sit oīpo
tentia qꝛ infinita potentia non pōt ex
cedi nec intelligi excedi. quecunqꝫ aūt
potentia q̄ non est omnipotētia potest
intelligi excedi. Rñderet pħus ꝙ po
tentia sup̄ma non ē omnipotentia sic
intelligimus omnipotentiā. ⁊ tañ est
infinita potentia. nō g̊ pōt intelligi ex
cedi ſ̃m intensiōem. qꝛ sic infinita ē. sȝ
lȝ possit intelligi excedi aliquoᵒ ſ̃m ex
extensionē. qꝛ non est omnipotētia nō
tamē ꝓprie hoc intelligi pōt. qꝛ non si
ne contradictōne. quia diceret pħus
omnipotētiaȝ imediataȝ respectu cuiꝰ
libȝ in aliquo codeȝ esse includeret cō
tradictionē. qꝛ destrueret ordineȝ eēn-
tialeȝ cārum. Uerū est g̊ ꝙ sup̄ma po
tentia actiua siue potentia infinita est
omnipotentia. sȝ non est notum p ra-
tionē nālem ꝙ suprema potentia pos
sibilis etiaȝ intensiue infinita sit omni
potentia ꝓprie dicta. que. s. potest i qꝺ
cunqꝫ possibile imediate. Ad p̄mū
arᵐ in ꝯtrariū. quod. s. est de generatō
ne filij. R̃ꝰ. ꝙ potentia actiua pōt i
telligi ꝓprie. qꝛ ꝓ potentia causatiā cui
corrn̄det possibile. i. cābile. Alio modo
pōt intelligi magis extensiue ꝓ poten
tia ꝓductiua cui corrn̄det possibile. i.
oħm ꝓducibile ⁊ ita omnipotētia pōt
intelligi dupliciter. Primoꝰ potentia
cātiua oīs causabilis. 2ºꝰ potentia ꝓ
ductiua oīs ꝓducibilis. Si 2ºꝰ intelli
geret̃ solus pater esset oīpotens. quia
solus pat̃ habet fontaleȝ fecūditatem
ad ꝓducendum oñe ꝓducibile. Sci
v̄o non sic loquunt̃ de oīpotentia. sed
tm̄ p̄moꝰ vt. s. īportat potentiā cātiuā
oīs cābilis. i. possibilis. q̄uo nec filius
est possibilis nec. s. s. lȝ sit ꝓducibilis.
qꝛ non ē causabilis. nec in alietate nē

ꝓducibilis.ꝓ ǧ ꝙ sci loquunt̃ ꝺe oīpo
tentia.s.ꝑ potentia cātiua oīs cābilis
que est cōis tribus ꝑsonis absolute cō
cedendum ē ꝙ oīpotentia non respicit
actuꝫ notionalē intrīsecum. ꝛsi ǧ pos
set ꝺemōstrari ꝺeū esse oīpotentem. nō
tamē potenteꝫ in tales actus notōales
Sꝫ ꝯtra hoc est difficltas in auctib⁹
Aug. ꝛ Ricar.adductis. Ad aucto
ritatē Aug. que allegata fuit ṗus in
ꝯtrariuꝫ ꝺici pōt.ꝙ ista ꝯn̄ia si pater
non potest gnāre filium vel non equa
leꝫ filiuꝫ non est oīpotens non est for
mal'.eo modo quo arguit̃ a ꝺestructio
ne ꝑtis in q̄ntitate ad ꝺestructōeꝫ toti⁹.
sꝫ est a ꝺestructione posterioris nc̄c̄io
ꝯn̄tis ad ꝺestructioneꝫ ṗoris.q2 si non
posset gnāre filiuꝫ aut filiuꝫ equalem:
aut hoc esset q2 non ꝯpetit ei⁹ ꝑfectōi
essentiali:aut q2 non ꝯpetit eius ꝓprie
tati ꝑsonali.nō 2ᵒᵒ q2 illa ꝑsona est a se
ꝛ iō non repugnat ꝓprietati sue aliqd
actiue ꝓducere. Si ṗmoᵒ.ǧ non hēt
nām ꝑfectam cui possit in aliquo sup
posito ꝯpetere potentia ꝓductiua oīs
ꝓducibilis.ꝛsi ǧ negatō actus notio
nalis non infert formalr̃ negatōnem
oīpotentie:tamē gr̄a maᵉ tenet ꝯn̄ia ꝺe
ista ꝑsona cui non repugnat ratōne
ꝓprietatis sue actus talis notōalis.
Sꝫ ꝯtra hoc arguit̃ ꝑ hoc ꝙ omnipo
tentia videt̃ ꝓprie respicere ꝺeum vel
ꝑsonam ꝺiuinaꝫ ꝑ obiecto. Juxta illō
Ricar.iz.ꝺe tri.vbi arguit ꝙ si ꝺuo es
sent omnipotētes vnus faceret alium
nullipotētem.quod non sequeret̃ nisi
respectu omnipotētie in vno obiectuꝫ
esset alter omnipotens. Ad hoc potest
ꝺici sic̄ ꝺictuꝫ est ad arᵐ Augl.ꝙ non
tenet illa ꝯn̄ia tanq̄ꝫ a toto in quātita
te.est omnipotēs:ǧ est potēs circa aliū
ꝺeū siue circa alium oīpotentem. quia
ali⁹ ꝺeus si poneret̃ non eēt obiectum
omnipotētie ꝓprie ꝺicte. sꝫ nc̄c̄io esset
a se. Sꝫ ꝯn̄ia sic tenet ꝑ locuꝫ extrinse
cuꝫ.vnoᵒ q2 vnus omnipotens posset
sua voluntate oīa possibilia ꝛ ꝯpossibi
lia ꝓducē. Ali⁹ vero omnipotens pos
set sua voluntate eadeꝫ possibilia impe
dire.ǧ ille faceret eum nullipotentem.
non agendo aliquid circa ipꝫ sꝫ circa
obiectuꝫ potentie ipius. Si ꝺicas illuꝫ
cum isto in oīs volitis vl'iter concor
dare. Contra.q̄ꝫq̄ꝫ illud videat̃ esse
pura fictio ꝺe illis respectu quoꝝ vt̃q3
voluntas mē ꝯtingent̃ ꝛ eque indepē
dent̃ se habꝫ.tam̄ ex hoc sequit̃ ꝙ ille
faciat istuꝫ nullipotenteꝫ. q2 non pos
sunt esse ꝺue cause totales cāntes ideꝫ
cātum.quia vel illud bis acciperet eē
uel non vtraq3 vt ꝺistincta ab alia eēt
cā completa. Iste auteꝫ qui ꝑ te poni
tur cōcordare cuꝫ illo in volitis ꝑ suā
ꝓpriam voluntateꝫ pōt esse causa to
talis ꝛ ꝯpleta volitoruꝫ. ǧ ille non po
test eē cā totalis ꝺistincta respectu co
rundeꝫ. Et sicut ē ꝺe ꝺuobus ita ꝺe oī
bus.ǧ ꝑ voluntateꝫ illius ex ꝑte obie
ctoꝝ pōt ille fieri nullipotens. hoc est
non potens aliqd ponere in actuꝫ vo
luntate illius ṗueniente vt ꝺistincta ꝛ
totalit̃ cānte idem. Sꝫ ꝯtra r̄n̄siones
istas ꝺatas ad auctoritates Augl. ꝛ
Ricar.arguit̃ ꝑ hoc ꝙ formalit̃ sequi
tur si filius est omnisciens:ǧ est sciens
gnātionem patris. ꝛ ꝯsimilit̃ si est oī
uolens est volens istam generatōem.
ǧ a simili ꝺe omnipotētia sequit̃ in ꝯᵃ
vera ꝛ formali: est omnipotens. ǧ est
potens in generatōem illaꝫ.ꝛ non tm̄
gratia mē sicut ꝺicit r̄n̄sio. Hic potest
ꝺici ꝙ in omnib⁹ istis nominib⁹.oīpo
tens.omnisciēs.omniuolens.est ꝺistri
butio non actus sꝫ obiecti ipsius act⁹
ǧ formalit̃ inferri pōt ꝺe obiecto hoc
ꝛ illo.ꝛ ita ꝺe quibuscūꝫ obiectis act⁹
talis. Nunc auteꝫ scie ꝛ voluntati ꝺi
uine in quacunq3 ꝑsona ꝺiuina obm
simplicit̃ est actus notōnalis. non sic
est obiectuꝫ potentie.igit̃ formalit̃ oī
sciens ꝛ omniuolēs inferūt scire ꝛ vel
le actuꝫ notōalem.non sic omnipotēs
posse actum notōalem. Ratō illi⁹ ꝺif
ferentie ē q2 actus notōnalis est quid
scibile ꝛ volibile.non aūt simplr̃ possi
bile ꝓut possibile intelligit̃ causabile.
quia ꝛsi hēat rōnem boni ꝛ veri non
tam̄ rōnem causabil' ꝛ causati. Ad
aliud arᵐ ꝺe creatōne angeloruꝫ.ꝯce
do ꝙ sicut ista ꝺemonstraʳ ꝙ ꝺeus po
test in oīe cābile mediate vel imedia
te.ita pōt ꝺemonstrari in ꝑticulari qō

possit in hoc. qñ hor mediante qua in-
fert talis ꝯo est euidens vl' demõstra
ta. aliter nõ. qꝛ ꝭm phm ṗmo ṗorum
Contingit scire de omni mula esse steri
lem ⁊ ignorare de hac mula. si hec hor
est ignota. s. hanc esse mulaꝫ. Nunc ãt
hor respectu hꝰ ꝯclusionis deus potest
causare angeluꝫ est ista angelus est cã
bilis. De ista minore dicit' ꝙ tm̃ est
credita ⁊ nõ demonstrabilis ⁊ ideo cõ
clusio sequens est tantũ credita. lꝫ aor
vniuersalis sit demonstrata. Dicit' zo
ꝙ ista aor neganda esset ꝭꝫ phm ⁊ ita
ꝯo Posuit. n. phus vt dicunt isti oẽm
intelligentiaꝫ esse a se. quia posuit oẽꝫ
intelligentiaꝫ esse simplicit' necessariã
sicut patꝫ. iz. metha. Causatum autẽ
ab alio est ex se non ens ⁊ de se possibi
le. qđ auteꝫ est simplicit' necesse esse nl'
lo mõ est possibile. non g̊ posuit Arist.
ista ꝯtradictoria. s. intelligentiam esse
necessariaꝫ quod plane posuit ⁊ tamẽ
eam esse cãtam ab alio. Dicit' etiam
a quibusdaꝫ ꝙ Aristo. posuit intelligẽ
tiaꝫ esse infinitaꝫ. ⁊ ex hoc sequit' etiã
ꝙ ipsa sit a se. quia quod est ab alio ẽ
finitum. antecedẽs ꝓbat'. qꝛ. iz. meth
c. 4. repetit ostẽsuꝫ esse ꝙ non cõuenit
ṗmum mouens habere magnitudinẽ
quia habꝫ potentiaꝫ infinitam. ⁊ fini
tũ non habꝫ potentiã infinitaꝫ. Post
illud statim in ṗncipio. 5. c querit vtꝝ
ponendũ sit vnã taleꝫ substãtiam aut
plures ⁊ determinat ꝙ plures ꝭm nu
meꝝ latõnuꝫ. intentõ g̊ sua est ꝯparã
do ꝯclusionem p̄cedentem ad ꝯclusio
neꝫ sequentẽ ꝙ plures sint substantie
sine magnitudine qꝛ infinite potentie
Item. c. 5. post ṗncipiuꝫ. palam ingt
est qꝛ tot substantias necesse est esse nã
sempit'nas ⁊ imobiles ꝭꝫ se ⁊ sine ma
gnitudine. ꝓpter p̄dictaꝫ causaꝫ i. c. 4.
. s. habere potentiã infinitaꝫ. qꝛ illa nõ
potest esse in magnitudine nc finita nc
infinita quia nulla est. Sꝫ quia nul
li auctori imponenda est sententia fal
sa vel multuꝫ absurda nisi habeat' ex
presse ex dictis eius vel sequat' euidẽ
ter ex dictis eius. Et cum istud ange
luꝫ esse ens a se sit non tm̃ falsuꝫ sicut
pꝫ. sed etiaꝫ valde absurdũ quia opm
eius potest demonstrari vt patebit. nec
istud legat' expresse ex littera Arl. nõ
videt' hoc sibi ratõnabilit' iponi. Di
co g̊ de ista minore angelus est cãbilis
duo opposita p̄dictis. ṗmum ꝙ illa ẽ
demonstrabilis. zm ꝙ illud fuit ab
Aristo. ꝯcessum. Primuꝫ ꝓbo sic ñ
possunt esse due nãe intellectuales sim
plicit' infinite. sꝫ quecunqꝫ nã intelle-
ctualis si est a se siue incausata ipa est
simplicit' infinita. g̊ nõ pñt esse plures
nature intellectuales simplicit' incãte
ṗma est incausata alioquin non esset
ṗma. g̊ quelibꝫ alia est causata. Pri
ma ꝓpositio istius deductionis ꝓbat'
diffusius in qõne de vnitate dei. nunc
tango vnaꝫ ꝓbatõneꝫ. qꝛ vtraqꝫ illa
ruꝫ intelligeret alteraꝫ pfectissime tm̃.
. s. quãtum ipa est intelligibilis. ⁊ com
prehẽsibilis. ⁊ simil' vna diligeret aliã
q̃ꝫtum ipa est diligibilis. ⁊ sic etl vtqꝫ
seipaꝫ comp̄hẽdit ⁊ diligit. ⁊ ita vtqꝫ
tam ꝭm intellectuꝫ q̃ꝫ ꝭ voluntatẽ bea
tificat' tam in seipsa q̃ꝫ in alia. eandeꝫ
autẽ potentiaꝫ simul ꝯprehẽdere duo
obiecta adequata infinita est impossi
bile. qm̃ vtrunqꝫ obiectuꝫ toti virtuti
potẽtie totalit' adequat'. imo nec vna
potẽa potest habere duo obiecta eque
ṗma. essentia aũt istius esset ṗmum ob
iectum sui intellectus. non g̊ essentia
illius erit ṗmum obiectuꝫ istius. sꝫ nec
obiectum scdarium. qꝛ non est entita
te posterius q̃ꝫ sit essentia illius cuꝫ sit
infinita sicut ista. nec p ꝯñs est poste-
rius ea intelligibilitate. potẽtiam etiaꝫ
ita pfecte ꝯp̄hendere essentiaꝫ alterius
sicut ꝓpriã est impossibile. p̄cipue quã-
do nã ꝓpria non includit eminent' na
turaꝫ alteriꝰ. nec dependet essentiar ab
illa altera. nec est eiusdeꝫ spẽi cum illa
que oĩa sunt vera in ꝓposito de deo. s. ⁊
intelligentia. za ꝓpositio huius dedu
ctõnis. s. ꝙ nã que est a se est infinita.
patꝫ ex illo qđ dictũ est. s̈. qualit' phs
ꝓbat ṗmum mouens esse infinite po-
tentie qꝛ est a se potens. ⁊ iõ habet ple
nitudinẽ potentie. zm. s. ꝙ Aristo. cõ
cessit istaꝫ minoreꝫ. ꝓbo. ⁊ ṗmo ex in
tentione eius. iz. metha. ꝯcedit. n. ibi
oĩa habere ordineꝫ essentialeꝫ int' se ⁊

magis ordinez essentialē ad vnuz pri
muz. Nunc aūt infinitū intensiue nō
potest esse subordinatuz essentialiť ali
cui alteri. nec sicut ad finez. qꝛ bonuz
īfinitū nō ē ꝓpter alteꝝ boᵐ. bonū aūt
totius vniuersi vtroqꝫ mō se habet. ⁊
.s. in ordine entiū inť se ⁊ in ordine eo/
ruz ad opᵐ sepatū. nec infinitū potest
esse subordīatuz alteri vt pncipaliori.
qꝛ habꝫ virtutez actiuaz infinitaz. Et
ēt ꝑm ipm in fine. iz. Entia non volūt
male disponi vnꝰ ģ pnceps. Respon
deť ꝙ ordinez ꝯcessit in entibus sepa
ratis qꝛ zᵃ causa dependet a pma. licꝫ
non sit cāliter ab ea. sicut est in spēbus
numeroꝝ ⁊ figuraruz. Contra hoc.
nihil est dependens ab aliquo in essen
do a quo non habꝫ in aliquo genere
cāe esse. ⁊ similiť de pmanentia. ⁊ non
obstat illud de numeris. qꝛ numerꝰ hᵒʳ
potential'r seu māliter acceptus est ps
maioris. ps aūt habꝫ ratōem materie
vt habeť. 5. methaphysiᶜ. partes inqt
totius vt ex quo cause sunt: ⁊ idem ibi
dez. hoꝝ autē hec quidez. q. subiectuz
vt partes. numerꝰ vero hᵒʳ actualiť ⁊
formaliť acceptus non est pars maio
ris. nec ab ipo sic accepto depēdet aᵒʳ
in essendo. Preterea in eodez. iz. c.
4ᵒ. de pmo mouente dicit ꝙ mouet si
cut appetibile ⁊ intelligibile. hiꝰ autez
mouent non mota. Sic aūt deus mo/
uet intelligentiaz sibi ꝓximaz. ģ cau/
sat intelligere ipius intelligentie. sꝫ illō
intelligere vt isti dicunt ꝑm Aristl. est
idem qō substantia intelligentie. Si
dicať ꝙ illud mouē est methaphori/
cuz ⁊ non ꝓprie aliquid causare. Cō
tra oīs intellectio que non est eadē ob
iecto causať ab obiecto ⁊ videť ꝙ ef/
fectiue ꝑm ꝯmen. ibi dicētē. ꝙ balneū
in mente mouet vt efficiens. ⁊ vt extra
mouet vt finis. ꝓbať idez zᵒ ꝑm intē/
tionez Aristo. 8. phy. quia ibi ꝓbat ꝙ
mouens infinite potentie non pōt ime
diate mouere celum. moueť igiť ime/
diate ab aliquo mouente potentie fi/
nite. illud autez est intelligentia ꝓpria
motrix. vult ģ ꝙ illa sit finita ⁊ p ꝯñs
non a se. hec ꝯñia est superiꝰ ostensa.
Preterea ex eodem. 8. arguitur sic
phus vult ibi ꝙ mouens infinite po/
tentie moueat celum motu infinito. ⁊
non īmediate vt dictum est. ergo me/
diate. s. mediante intelligentia. Et hāc
eē eius intentōez. s. mouens finitū mo
uere celū īmediate ⁊ mouens infinitū
mediate. dicit ꝯᵒʳ. iz. methᶜ. ꝯmēto. 4i
sunt igiť respectu celi duo mouētia or
dinata. Tūc arguo sic. qñcunqꝫ sunt
agenᵃ essential'r ordinata. aut zᵐ ac/
cipit eē a pmo. exēplum de celo ⁊ igne.
aut zᵐ lꝫ nō accipiat eē a pᵒ tñ accipit
aliqꝫ īfluētiā. exᵐ. Baculꝰ motū acci/
pit a māu vt possit vlteriꝰ mouē pilā.
aut zᵒᵒ ambo attingūt eundē effectū
sꝫ ordine quodā. pmum. s. pncipaliꝰ. ⁊
zᵐ minꝰ pncipal'r. tñ ipꝫ eundē effcm̄
attingit. Exᵐ de pr̄e ⁊ mr̄e respc̄u gnā
tōis ꝓlis. ꝑ opionez ponētez mr̄ez eē
actiuā. Quero ģ quo istoꝝ triū mōꝝ
se habēt ista duo agētia in mouēdo ce
lū. nō zᵒᵒ qꝛ statim seqť ꝙ in eq̄li tpe
īmo in eodē tpe moueat ṽtus finita ⁊
īfinita. qꝛ vtraqꝫ attingit motū imedi
ate tāqꝫ ꝓpriū effcm̄. Si deť zᵐ cum
nihil ꝑm Arl. recipiať ab itelligentia
aliud ab eiꝰ eēntia hētur ꝓpoᵐ. Si de
tur pmuz pꝫ ꝙ hoc est ꝓpoᵐ. pꝫ ģ ꝙ
Arl. sic intellexit ista agēᵃ eē ordinata
ꝙ zᵐ eēt a pᵒ. ⁊ tūc pmuz mouet medi
te qꝛ dat esse ⁊ ṽtutez ꝓximo mouēti
⁊ qꝛ ppeᵒ dat illud eē ⁊ virtutem ideo
est cā ꝑpetuitatis in motu. finitas autē
ṽtutis q̄ non ē aliud a nā angeli ē cā
successionis motus quia illi ṽtuti pōt
eē aliq resistētia i mobili q̄ ñ posset eē
ṽtuti infinite. zᵒ ꝓbať ħ idē ex iten
tōe Auer. q de intētōe Arl. loq̄ns i tra
ctatu de suba orb. c. z. diē sic. Corꝰ cele
ste nō indigꝫ tm̄ ṽtute mouēte i loco
sꝫ ēt ṽtute largiēte eē ⁊ subaz suā ⁊ p
manētiā etnā ⁊c. ⁊ post. dixerūt qdaz
ipꝫ. s. Arl. nō dicē cāz agētē ceᵐ sꝫ tm̄
cāz mouētē. ⁊ illō fuit valde abꝑduz.
Ita aūt posuit Arl. ceᵐ eē formaliter
nccium sic itelligētias. qꝛ vl'r oēz sub/
stātiā sempiťnā dixit formaʳ eē nccīā
vt pꝫ. 9. methaᶜ. c. 7. ē aūt potenᵃ nihil
sempiťnuz ⁊c. 7. iz. methaᶜ. satis hr̄ in
tentio eius de hoc. c. 5. ģ ita staret cum
intentōe eiꝰ ꝙ deꝰ eēt cā eē ⁊ suba ipsiꝰ
itelligētie sic ꝑ Auer. fuit intēᵒ eiꝰ de ceᵒ

Auicena

¶ Preterea. hec est intentio Auicen. expsse. 9. metha^e. c. 4. ꝙ omnis intelligentia causata est a p̊mo. ⁊ forte in h̄ non soluꝫ non ꝯtradicit Arl. ſꝫ explicat illud de modo ⁊ ordine ꝓductiōis quod Arl. non explicauit. Et si dicat̃ Arl. posuisse omneꝫ intelligētiam a p̊ īmediate ꝓductam: tunc Auic. q̄tum ad ordineꝫ quē ponit ꝯtradicit ei. sed ad ꝓpositum ꝙ intelligentia sit ꝓducta habet̃ cōcordia. De mō illiꝰ causatōnis satis haberi pōt ex intentiōne Auic. quo ad hoc. s. ꝙ non posuit eaꝫ p motum vel mutatiōeꝫ vel cum aliq̄ nouitate. ſꝫ ꝙ totum esse intelligen^e ſp esset a p̊mo. ⁊ in diuersitate essentie sicut nos ponimꝰ ꝙ filius est a patre ſp in eadem essentia ⁊ ſm Arl. sempiternuꝫ est lumen in illis corporibꝰ perspicuis que nunquā cadunt ī vmbra alicuiꝰ corporis. s. corporū cāntium vmbram in vniuerso. ⁊ tamē illud lumen ꝑpetuum in corporibꝰ illuminatꝭ poneret̃ a sole effectiue. Non. n. lumen illud diceret̃ a se formalit̃. quia tūc nō esset eiusdem ratiōis cum lumine ī illa parte que aliquādo non illuminatur. nam illud lumen cum sit nouuꝫ certū ē ꝙ cātū ē a sole. qđ autē cātuꝫ est nō est eiusdeꝫ ratōnis cum eo qđ est a se. ¶ Quādo g̊ ꝓbat̃ ſm intentōem Arl. angeluꝫ non esse cātum qꝛ ſm ipꝫ est formalit̃ nc̄cium. ¶ Dico ꝙ ip̄e nō posuit ista int̃ se repugnare cātum ⁊ formalit̃ nc̄cium. cuꝫ dicat 2° meth^e sempiternoꝝ p̊ncipia semp est v̄issima necesse est. qꝛ sunt aliꝭ cā veritatis. Sēpiterna g̊ que ip̄e posuit formalr̃ necessaria ꝯcessit p̊ncipia hēre. ¶ Itē. 5. met. c. de nc̄cio nihil ꝓhibet nc̄cioꝝ quorūdā esse alteras cās. Hoc etiā pꝫ in veritatibꝰ p̊ncipiꝭ ⁊ ꝯclusionis. si tñ p̊ncipiuꝫ sit cā cōclusiōis in essendo verū ¶ Cū arguit̃ cātum est de se non ens ſꝫ possibile eē. ꝓprie dđ esset ꝙ non est de se ens. vl' magis non est a se ens. ita ꝙ cāto non oꝫ ꝙ ꝯpetat aliqua nō entitas ſꝫ negatio modi eēndi q est a se eē ⁊ ista negatio est cōpossibilis nc̄cio. lꝫ negatio entitatis non sit cōpossibilis ei. ¶ Qđ etiā dicit̃ ꝙ causatum est de se possibile si intelligit̃ de poten^a que est dr̄ia entis oppoīta actui: talis potētia nō nc̄c̄o inuenit̃ in cāto nisi qđ cātur cum nouitate. nō aūt nc̄ciuꝫ fuit apđ Arl. ꝯnexio cātionis ⁊ nouitatis. sic nec apđ illos theologos qui dicūt deū posse ꝓduxisse aliq̄d ab eterno. ē tam̄ om̄e cātum possibile hoc est obiectum potentie cātiue. ſꝫ ista possibilitas licꝫ repugnet nc̄citati a se ñ tñ ſ̄ Arl. repugnat necessitati formali. ¶ Ad aliud cum īponit̃ Arl. de infinitate intelligētie op^m est veꝝ. ⁊ etiā in se demonstrabile. ⁊ oñsum est p̊us ꝙ sit de eiꝰ intentione. ¶ Ad illas g̊ auctoritates eius ꝓ hoc adductas. ¶ Ad p̊maꝫ ꝯ^o vltia. 4 c. nō est illa ꝙ p̊mū ē sine magnitudīe qꝛ infi^e potentie. ſꝫ pꝰ illam seq̄t̃ alia ꝯ^o. q. recitata vt p̊us oñsa. s. ꝙ est ipassibilis ⁊ inalterabil'. oēs. n. aliꝭ motus sunt posteriores illo qui est ſ̄ locum. h̄ ille. Nō ē aūt illa suba mobil' ſm locū quod ꝓbari pōt ex prehītis ibi. ⁊ tūc ꝯcludit g̊ non est mobilis aliquo posteriori motu ⁊ ita in alterabilis. ⁊ tūc sequit̃ p̊n^m. 5. c. vtꝝ autē vnā talē ⁊c̄. ita ꝙ talitas ista refert̃ ad eē inalterabile de q̊ īmediate p̄cessit ſmo. Nō āt refert̃ ad eē potētie infini^e de quo fuit ſmo in p̄cedente pagrapho. que. n. cōtinuatō esset ſmonis ꝙ esse tale referatur ad cōditōneꝫ p̊us habitaꝫ mediate. ⁊ non ad illam que p̊us īmediate habet̃. vel posset dici ꝙ si tale referat̃ ad illaꝫ ꝯditōem mediate ꝓpositā referenda est ad illud quod fuit in cōclusione. s. non habere magnitudinem. ⁊ cōcedo ꝙ plres sunt tales sine magnitudine sicut plures sunt inalterabiles ⁊ impassibiles. ¶ Ad aliā auctoritateꝫ dico ꝙ negatio pōt per tot mē ꝓpter quid de aliquo ꝯcludi qđ possunt esse in ip̄o cause repugnātie ad affirmationeꝫ oppoītaꝫ. ⁊ si aliquid vnuꝫ sit cā adequata repugnantie illud erit me^m adequatum ad ostendendū talem negatōeꝫ. infinitas intensiua est vna cā repugnātie ad hr̄e magnitudinē ſꝫ ñ adeq̄ta. hr̄e āt ītellectualitatē siñ mā ē ratō adequata. Ista aūt duo opꝫ cōiungi. s. intellectualitateꝫ ⁊ īmālitateꝫ

potẽa actꝰ

ad habendū mediū sufficiens. q2 sic non sufficit intellcualitas sola ₰m mētez Arl. sic pz in hoie sic nec imālitas sicut patz in celo. ¶Ad istaz ǧ auctoritatez dico ꝙ non hr̄e magnitudinem pōt ↄcludi ex ifinitate potenᵉ. ⁊ sic cōcludit̃ ibi. c. 4. ↄclusione penl'. ⁊ etiaz ↄcludit̃. 8. phycoꝵ. Potest etiaz cōcludi ex alio. s. imālitate cū intellectualitate. purū. n. intellectuale non potest habere magnitudinē. q2 forma intellectualis nō est extēsibilis. s3 si aliquod intellectuale sit q̃ntuz habet mām que pficit̃ a forma intellectuali. ⁊ tunc recipit q̃titatez non rōne intellectualitatis s3 rōne mālitatis quā pficit forma intellectual'. sic est in hoie. Hec ǧ est vana habēs infinitā potentiaz nō habet magnitudinē. ⁊ h̃. nā intellectual' non habens māz. non hab3 magnitudinē. Ibi ǧ v̄sus finez. 4. c. pbat̃ non hēre magnitudinez p hēre potentiaz infinitaz. s3 illud non est mediū adequatuz respectu p̃dicati. ibi aūt. c. 3°. post pnci pium habet̃ de substātijs imobilibus ꝙ op3 eas esse sine mā. sempit̃nas. n. eas esse oportet ¶Et si aliquid est actu sempit̃nū ǧ actu sin̄ mā. ⁊ postea i principio. 4°. c. habet̃ quoᵒ iste substantie mouentes sunt nāe intellectualis ¶Ex istis hr̃ 2ᵐ meᵐ ad remouēdū magnitudinez quod ē esse intellectuale sine mā. ⁊ istud est mediuz adequatuz respectu p̃dicati. qn̄ ǧ dicit̃. c. 4. ꝙ op3 tot subas esse sine magnitudine ꝑpter causaz p̃dictaz hoc deb3 intelligi de 1ᵃ causa adequata que. s. est intellectualitas sine mā que dicta est in principio 3. c. ⁊ in pncipio. 4. c. non autem deb3 referri ad illaz ꝓpōem que tacta est in fine de infinitate potētie. nec hoc videtur destruere sniam lr̃e cu3 intellectualitas imālis sit ꝓpria cā imo adequata respectu p̃dicati. hoc aūt qđ est habere infinitaz potentiaz vl' non est ei⁹ causa vel nō est adequata. q2 p̃dicatū omni intelligentie ↄuenit. mediū autē ↄuēit soli deo. cui honor est ⁊ gloria i s̄c. s̄e.

Utrum filius vl' v̄bū diuinū hēat cālitatez ꝓpria respectu creaᵉ ¶Arʳ ꝙ sic. q2 ars dic̄ respectū cālitat' ad artificiatuz ⁊ idea ad ideatū. s3 v̄bo diuino ↄpetit ꝓprie esse artē ⁊ hēre in se ideas oiu3 scibilium ǧ ⁊c̄. hᵒʳ patz per Augl. 6. de tri. c. 9. l'. 27. v̄bu3 ingt pfectuz cui non deest aliqd est ars qdem oipotentis ⁊ sapiētis dei. hoc p p̄ma pte minorl. ⁊ sequit̃. plena oiūm rōnuz viuentiuz icōmutabiliū. ⁊ hoc p scđa pte minorl. q2 p rōnes illas intelligit ideas vt pz ex intentōe ei⁹. 83. q. q. 46 ⁊ sequit̃ ibi nouit de⁹ oia q̄ fecit p ipm hoc p vtraq3 pte minorl. intelligēdo sic. nouit tanq̃3 in arte in qua relucēt rōes artificiatoꝵ. ¶Ad opᵐ Augl. 2. de tri. c. 8. loquēs de filio icarnato. mitti ingt a pr̄e sin̄. s. s. n̄ potuit̃ ⁊ seʳ paucl int̃poitl. ¶Fortasse aliqs cogitat vt dicam⁹ etiā a seipō missuz eē filiuz. q2 iᵉ marie ↄce⁹ ⁊ ptus opatō trinitatl ē q̄ cānte oia cānt̃. Et istā ↄcl'oem ↄcedit iplicite cū rn̄det ad obiectōez q̄ posset fieri ↄtra eam dicens. qūo ingt pater filiuz misit si ipe se misit cui p̄mo respō deo ⁊c̄. Itē ibidez intelligit istā incarnatōem vna eadēq3 opatione patrl ⁊ filij insepabilit̃ eē factaz. nō vtiq3 inde sepato. s. s. ¶Item idez li. 4. c. 9. vl'. 28°. plane fident̃ dixeriz pr̄em ⁊ filiū ⁊. s. s vni⁹ eiusdēq3 sube deuz creatorē. trinitatē oipotentez insepabilit̃ opari ¶Nō ista gnāliter ꝓposita intelligi pōt de q̄cunq3 cālitate que deo ↄuenit respc̄u creature. s3 arguᵃ magl tangūt de cālitate effectiua. De ista cālitate p̄ ingreᵒ sunt tria videnda. p̄ vtꝝ aliq̄ ratō formal' cāndi sit ꝓpria v̄bo. 2° vtꝝ aliqs mo⁹ vl' ordo i cālitate seu cāndo sit p pri⁹ sibi. 3° vtrū aliqs re⁹ cālitatl vel aliqs ali⁹ re⁹ ad creaturā includat̃ pᵉ in ei⁹ ꝓprietate ↄstitutiā.

De primo dici pōt ꝙ nō ē ꝓpria sibi aliqua rō formalis agendi ad extra. Et hoc pōt triplr̃ ostendi. p̄mo auctoritate. scđo ratione sumpta a posteriori. ⁊ tandem ratione sumpta a priori.

Auctas ē Augꝗ. 5.tri.17.l.24.vbi dic̄
sic.ad creaturā pat̄ ⁊ fili⁹ ⁊.s.s.sc̄ vnū
p̄ncipiuꝫ sicut vn⁹ creator ⁊ vn⁹ deus
Ex hoc videt̄ ꝙ sicut ē in eis vna for
malis deitas p quā dicūt̄ vnus deus:
sic est vna formalis ratō cāndi ⁊ p̄nci
piādi p quā dicunt̄ vn⁹ crea^{or} ⁊ v^{m}
principiū.Hoc idē vult Dio.de di.no.
dicēs cōia toti⁹ diuinitatis sunt cābilia
oīa. Rō a posteriori sūit̄ ab actu cān
di de q̊ actu ait saluator. Joh.5.qcūqꝫ
ille.s.pr̄ fecerit hec ⁊ fili⁹ silr̄ facit.p h̄
ꝙ ait quecunqꝫ pꝫ ꝙ nō se hn̄t pat̄ ⁊
filius in agendo sicut cā vlis ⁊ pticl'a
ris.sicut sol ⁊ pat̄ in gn̄atione aīalis.
Ex hoc ꝙ ait h̄. pꝫ ꝙ non sunt cē va-
rie respectu alioꝝ cātoꝝ.sꝫ eorundem
ex h̄ ꝙ ait facit.pꝫ ꝙ non se hn̄t sicut
agens ⁊ rō agendi.rō qppe agendi n̄
ꝓprie agit.Ex eo ꝙ ait similr̄.pꝫ ꝙ nō
habent se in agēdo sic̄ cā supior ⁊ iferi
or.q̄ non agit v̄tute ꝓpria sꝫ v̄tute alte
ri⁹. puta depēdent̄ ⁊ ipfecte respc̄u ei⁹
nec ēt agunt sic̄ due cāe ptiales ꝯtinē
tes vnaꝫ cālitatem cōpletam.siue sint
eiusdeꝫ rōnis vt duo trahentes nauē
siue sint alterius ratiōis.vt inte⁹ agēs
⁊ fan^{ma} ƀm aliquos in mouendo in-
tellectuꝫ possibileꝫ. qꝛ in talibus neut̄
causa potest dici cōplete facere.sꝫ am-
be faciunt cōplete ⁊ totalit̄. vtraqꝫ āt
p^{e} non nisi diminute ⁊ ptialit̄. vnde
magis ꝓprie dici potest vtraqꝫ alt̄i co
agere q̄ꝫ facere effectum. similit̄ tales
due cause non oīo similr̄ cānt effectuꝫ
His g̊ differētijs ⁊ impfectōnibus ex-
clusis intellexit xp̄s ꝙ pr̄ filius ⁊ pari
ratōne tota trinitas quecunqꝫ causa-
ta simul cānt.⁊ hoc eque pfecte ⁊ cō-
plete. Ex hoc sequit̄ ꝙ v̄bo non ē ꝓ
pria aliqua rō formalis agendi.ꝯn̄ia
ista ꝓbat̄.nullū suppositum formalit̄
agit.nisi sit actu p illud qd̄ est sibi for
malit̄ rō agendi ⁊ inte^{o} sic.vl' ꝙ hēat
illud tanq̄ꝫ formā īformātē vt est i cre
aturis.ꝓpter qd̄ Arꝗ.2° de aīa ꝯcludit
aīaꝫ esse actum ⁊ formā corpis. qꝛ est
p̄ncipiuꝫ q̊ ꝯueniunt ei opēes corpis
aīati vel sic ꝙ illud qd̄ est p̄nci^{m} agē-
di sit oīo ideꝫ suppoito agenti.sicut est
in forma simplici subsistente que se to

ta stati ē illud qd̄ ē ex.8. metha^{e}.⁊ ita
se tota agit. Nunc autē illud quod est
ꝓprium vni psone non pōt esse actus
alterius psone nec p̄mo^{o} nec 2° sicut
vult Augꝗ.7.de tri.c.4.vel.19. vbi vlt̄
ꝙ pater non potest esse sapiens sapien
tia genita.sequit̄ g̊ si illud quod est ra
tio formalis agendi in aliqua actōne
sit ꝓprium vni psone ꝙ alia psona nō
agit formalit̄ illa actiōe. Si dicat̄ ad
illud ƀm vnaꝫ opinioneꝫ ꝙ tres pso-
ne in suo intellectu cōi ⁊ essentiali ha-
bent vnum verbuꝫ quod est formale
p̄ncipium cāudi.q.pxi^{m} ⁊ essentia.q
remotum.sꝫ pater habꝫ illud v̄bum a
se.q.dicendo ipsuꝫ.filius.⁊.s.s.habent
ipsuꝫ a solo patre. qui vice oīum vni-
cuꝫ v̄buꝫ dicit ad pficiendū intellectū
essentialē. Et silr̄ dicit̄ de.s.s.respectu
voluntat'. Cōtra. certuꝫ ē ꝙ pat̄ nō
habꝫ v̄buꝫ vt actū suū formaleꝫ alt̄o
p̄dictoꝝ mōꝝ. g̊ tantū^{o} habet ipm vt
corre^{m} vel ꝯsubale. distinctū tamē in
suppoito.sꝫ neut̄ mod⁹ hn̄di suffic̄ ad
h̄ vt sic hn̄s dicat̄ formalr̄ agere ista
actōne respc̄u c⁹ illō qd̄ sic hētur ē ꝓ
priū formale p̄n^{m}. qꝛ neut̄ mo⁹ hn̄di
saluat h̄ p̄n^{m} formale hr̄i tanq̄ꝫ formā
vel actum hn̄tis.qd̄ tn̄ requirit̄ ad h̄
ꝙ hn̄s posset dici agē tali actiōe. Istō
pꝫ de creaturꝗ nō tm̄ de correlatis sꝫ q
buscūqꝫ distinctꝗ hypostatice ꝯpatis
ad eandē actōeꝫ. 2° arguit̄ ad ꝓposi
tū a p̄ori p̊ p me^{m} ꝓpriū sic.formal'rō
cāndi i deo ⁊ ꝓxia ē inte⁹ l' volūtas l'
aliqs act⁹ inte⁹ vl' volūtatꝗ. sꝫ triū p
sonaꝝ ē idē inte⁹ ⁊ eadē volūtas. ⁊ p
ꝯn̄s eoꝝ ē oīo idē act⁹ itelligēdi ⁊ vo
lendi ⁊ ideꝫ obm̄ siue p̄marium siue se
cūdariū. g̊ ⁊ eadeꝫ ratō formalis cau
sandi ēt ꝓxima ē cōis tribus psonis
Hanc rōneꝫ tangit Augꝗ.2.tri.8.quō
inquit pater eum.s.filium scificauit si
ip̄e seip̄m scificauit. vtrūqꝫ.n.ip̄e dn̄s
ait sicut ꝓbat ibi.⁊ post.quō pr̄ eū tra
didit si ip̄e se tradidit.vtrūꝫ.n.dic̄ ap⁹
sicut ip̄e ꝓbat ibi.Et subdit rn̄sionem
credo rn̄deƀ si ꝓbe sapis . qꝛ vna vo
lūtas est pr̄is ⁊ filij ⁊ insepabil' opatō
q̄si dicat hi⁹ veri ꝙ pater agit ⁊ filius
silr̄ agit cā est ꝓpter eandem ratōnem

Aīa

No bn

agẽdi.q₂ vna volũtas ẽ patris ⁊ filij.
⁊ ex hoc sequit᷑ inseparabil' operatio
Hoc etiaꝫ ꝯfirmat᷑ ꝑ illud.ꝫ.tri.6.vo/
luntas dei ṗma est ⁊ summa cã oium
.i.formalis ratõ cãndi. Diceret᷑ ad h̊
ꝙ lꝫ voluntas vel intellect⁹ sit formal'
rõ cãndi non tam̃ in qualibꝫ ꝑsona.
sꝫ aliqua ꝓprie habet potẽtiaꝫ vt ẽ pri
cipiuꝫ formale vel ꝓximum cãndi.
Cont̃ hoc.si est eadeꝫ potentia.⁊ hñs
eundeꝫ actum ⁊ circa ideꝫ obiectum
ipa in quocunqꝫ suppoito sit semꝑ ha
bebit eandem rõem cãlitatis respectu
obi causabilis ꝑ ipam potẽtiam.nam
suppositũ non tribuit aliquaꝫ rõneꝫ
causalitatis ipi rõni formali agendi ꝫ
ipm habet rõnem cause agenti. ꝑcise ꝑ
hoc ꝙ habet rõnem formaleꝫ agendi.
quecunqꝫ ġ ꝑsona habet eandeꝫ po/
tentiaꝫ habebit eandeꝫ hĩtudineꝫ ad
obm causabile. Aliud mediuꝫ ꝓpriũ
accipit᷑ ad ꝓpositum ipm.s.esse diuinũ
⁊ ex hoc medio arguit᷑ sic.eẽ diuinum
cõe est tribus.q₂ ipa essentia cõis ẽ tri
bus.eẽ aũt diuinuꝫ est ꝓpriuꝫ ṗncipiũ
causandi.ꝓbo.esse reruꝫ ꝓprie est esse
cãtum ⁊ oꝫ ꝙ cãetur a suo simili.ġ ꝑͤ
cãtur ab esse diuino. Contra hoc.es/
sentia vt essentia non est ṗncipiũ agen
di nisi ꝑ moduꝫ nẽ.deus aũt ad extra
nihil agit hoc modo. Ultimo potest
ostendi ꝓpositum ꝑ mediuꝫ cõe a ṗori
⁊ hoc sic.oẽ cãtum ꝑse dependet a cã
ṗma sicut ipfcm̃ ⁊ possibile a ꝑfcõ ⁊
simplr̃ nccio.ġ illõ quod est formalis
ratõ cãndi est formalis rõ t̃iandi istã
dependentiaꝫ cãti.⁊ ꝑ ꝯñs formal' rõ
cẽndi pfcm̃ ⁊ ncciũ. sꝫ nccitas ⁊ ꝑfciõ
eadẽ est cõis trib⁹ ꝑsonis.ġ ⁊ rõ t̃ian
di dependentiã cãti erit cõis. ⁊ ꝑ ꝯñs
formal' rõ agendi erit cõis. Contra
ista põt argui.noti^a ⁊ amor in diuis ꝫ
ꝙ st̃ ꝓcedentes st̃ rões ꝫ q̃s crea^e pro
ducũt᷑.⁊ h̊ ꝫꝫ gen⁹ eẽ formal'.sine qb⁹
inte⁹ ⁊ volũtas eẽntiales nõ sufficient᷑
disponerẽt ad ipas creaturas ꝓducẽ/
das. Nũc ãt noti^a ꝓcedẽs vbum ẽ.⁊
amor ꝓcedẽs .s.s.ẽ. ġ vbo est aliq̃ rõ
formal' cãndi ꝓpria.⁊ silr̃.s.s. a^or. ostẽ
dit᷑ q̃druplr̃. Primo sic. sapia vt ẽ es/
sentialis nõ est nisi speculatia.sꝫ vt est

ꝑsonalis est practica respectu opãdo^r
ꝯtinẽs in se ideas q̃ sunt ṗn^a opatiui.
Nunc aũt nõ sufficit ad opandũ aliq̃
noti^a tanqꝫ ratõ ꝓxima nisi sit practi
ca ġ ⁊c̃. 2° oñdit᷑ ꝑ exẽpluꝫ de artifi/
ce creato. Artifex.n.in sapia artis du/
pliceꝫ habet noticiam de artificiato.
vnaꝫ simplicis noti^e in arte vli.qua i/
tuet᷑ opanda pure speculatiue.⁊ aliaꝫ
habꝫ noticiaꝫ dispositiuam ad opus
q̃ in arte ꝑticulari ꝯcepta de arte vli:
intuet᷑ ordineꝫ ꝓductõnis sue in op⁹
⁊ ẽ coġ practica. sine qua ipossibile ẽ
artificeꝫ ꝓcedere in op⁹. Similit᷑ deus
in noti^a simplici eẽntiali nouit singl'a
simplicit᷑ ⁊ absolute tanqꝫ i mãifesta/
tõne quadaꝫ. In noti^a v̊o ꝓducta no
uit eadẽ intrinseca ⁊ extrĩseca tanqꝫ i
quodã decl'atio ⁊ ipã^r nouit fcibilia i
eo tãqꝫ i q̃dã dispoitio eoꝝ ad op⁹.sic̃
ġ noti^a artis vlis non sufficit sine no
ticia artis particl'aris q̃ est dispositia
⁊ practica ita in deo non sufficit noti^a
essentialis sine noticia producta. 3°
ostendit᷑ ista a^or ꝑ quoddam simile in
nãlibus q₂ sicut forma nãlis non est
ṗncipiuꝫ actõnis ꝫm ꝙ est ꝑfectio ei⁹
in quo est: sed solummõ ꝫm ꝙ habet
re^m ad effectũ.similit᷑ sapientia vl' aõr
solummõ ꝫm ꝙ habet re^m ad effectuꝫ
est ṗncipium opandi.sapientia autem
disponens ⁊ amor affectans que respi
ciunt effectũ non sunt nisi sapientia ⁊
amor ꝓcedentes. 4° ostendit᷑ ca/
dẽ a^or ex ordine ꝓductiõis intrinsece
ad extrinsecã ⁊ hoc sic.vbi in diuinis
terminat᷑ ordo rõnis in essentialibus:
ibi icipit ordo originis i ꝑsonis. ġ pa
ri rõne vbi t̃inat᷑ ordo originis i ꝑso
nis ibi icipit eẽ ordo origis creaturaꝝ
nõ põt ġ pr̃ creaturã ꝓducẽ nisi ṗus
ꝓductis vbo ⁊.s.s. Si aũt pr̃ hẽret in
se formalit᷑ omnẽ rõem causandi crea
turaꝫ ita ꝙ in vbo nõ eẽt aliqua pro
pria ratõ cãndi videt᷑ ꝙ posset pr̃ cã
re licꝫ non ꝓduceret filiuꝫ. Cõfirma
tur istõ ꝑ Augl.15.de trini.c.12.l.28.pt
eẽ inqt vbũ nr̃ꝫ ꝙ ñ seq̃t᷑ op⁹.op⁹ aũt
eẽ nõ põt nisi ꝑcedat vbũ. sic̃ vbũ dei
eẽ potuit n^a exñte crea^a.crea^a autẽ n^a
eẽ põt nisi ꝑ ipꝫ ꝑ quẽ facta sunt oĩa.

Ad ista.aor pme ratõnis neganda ē
qr vt dictuz est pri9 notia 7 amor fm
que deus est cā creature sunt cões for
malit tribus psonis. Ad primā pba
tionez istius ma.noticia i memoria 7
noticia vbi nō differūt in nobis vt spe
culatia 7 practica. qr nō differūt nisi
sicut habitual'noticia 7 actual'.q9 cōue
niunt sp in rōne speculati 7 practici.
Si g9 noticia cēntialis in patre se hz si
cut notia in memoria respectu noticie
que est in vbo nō erit illa in patre spe
culatia 7 alia practica.sz vel vtraqz p̄
ctica vl' vtraqz speculatiua. Qd addi
tur ibi de cōtinentia idearuz soluet res
pondendo ad argum pncipale. Ad
zm.notitia in patre de creatura non se
habz sicut notia artis vlis respcu no
ticie eiusdez in vbo. pz hoc ex pdictis
qr se habēt sic notia memoe 7 intelligē
tie.7 lz pma sit q.hitual'.7 za.q.actua
lis:tn̄ vtraqz est eque vlis vel pticula
ris. Illud etiā qd dicit de arte vli q
ipa sit speculatia. 7 ars pticular] p̄cti
ca nō videt vez.qr fm diffinitōnem
artis.6.ethi. Ars ē habitus cuz recta
rōne factiuus.pz g9 q ois ars ē habit9
practic9.qr ois habit9 factiuus ē pra/
cticus.Hoc etiā arguit ex eo qd dicit
artez pticularez cōcipi de arte vli.quia
cōclusiones practice resoluunt in pna
practica saltē vt in pncipia pxia.imo
videt q non possint resolui aliquo i
pna speculatiua.nisi practica sit subal
ternata speculatie.qr ois doctrina cō
clusiones pprias resoluit in prina pro
pria nisi sit subalternata alicui supio/
ri c9 cōclusiones hz p pncipijs. Si qn̄
doqz g9 inueniat dictū ab aliq auctor/
re q ars vlis ē speculatia 7 pticular]
practica,Hoc idiget expōe 7 pōt sic i
telligi. qn̄to aliqd mediū recedit magl
ab vno extremo tāto nō soluz accedit
ad altez sz dr hre rōem alteri9. sic pz
ex.5.phy.q rubeuz respectu albi dr ni
grū. Nūc aūt cog9 mē speculatia est ia
q nullo est directia i op9. Cogni9 vo
mere practica est illa que imediate est
directiua in op9.quecunqz g9 cognitō
media p qn̄to magl recedit ab vno ex
tremoz tanto magis pōt dici cōtineri

sub altero. Nunc autez cognitio artis
vlis non ē imediate directia in opere.
qa opatōnes sunt circa singularia p
metha. Noticia aūt artis pticular] ē
imediate directiua. p tanto igit noti
cia artis vlis pōt dici speculatiua p
quāto nō est imediate directiua i op9
sicut est pticularis.nc tam̄ ē simplr spe
culatiua.sz directiua.lz mediate.quia
pticular] virtute ei9 est imediate dire/
ctiua. Qd addit igit q i verbo tanqz
in dispositiuo nouit de9 fcibilia qd itel
ligit p noticiaz dispositiuaz in deo. In
nobis video vnaz noticiā de agibili de
terminātē qd sit agenduz.7 hanc seq
tur actus voluntat] qua recte volo sic
agere sicut ratō dictat agendum esse.
Istaz volitionē sequit quedaz cogni
tio q scio me sic velle. Et si scirez volū
tatez meā esse imutabilez 7 non ipedi
bilē scirez me aliqn̄ sic factuz esse. In
deo aūt n̄ possum9 hre distinctos act9
re sz qn̄ rōe. Aut g9 p noticiā dispositi/
uā intelligis i deo noticiā.q.pcedētem
oēz actū volūtat]. siue illuz q vlt se sic
factuz eē.7 tunc sequit q si tal'notia
in deo dispositiua est in vna psona 7 i
alia.qr ois noticia i deo.que.q.pcedit
oēm actum voluntatis habet in intel
lectu diuino vtute pmi obiecti mouen
tis.illd āt mouet neccio intem diuinuz
ad quācūqz noticiā pcedētē actū vo/
lūtat]. qr i tota ista motōe n̄ iuenit pn
cipiū motm̄ nisi p modūinē. 7 p cōns
neccio. Aut p noticiā dispositiaz itelli
gis illā q seqt determinatōz volūtat].7 tē
seqt q cū qlz pa nouit determinatōez vo
lūtat] in qcūqz pa sic in seipa:q qlibz
hz eq noticiā dispositiaz de qlz opabi
li. Nec vz dicē q h pa nouit illam sic
disponē de opabili sz n̄ seipaz.qr sic ar
gutū ē ad cōclōnē pncipalē isti9 articli
vni9 volūtati vna ē dispō.7 ita si vna
pa disponat de h opabili p cōns 7 alia
que habet eandem voluntatem codē
imo eodem actu disponit.7 p cōns re/
flectendo se p actum intellectus super
actū volūtat]. sic vna scit se sic dispo/
nere de h opabili sic 7 aa.7 sic noticia
dispositia isto9 itellca ē cōis trib9 pso/
nis. Ad tertiā pbatōez que ē de fora

nāli actiua. R°. lz forma nālis actiua
habeat respectuz quēdam ad ꝑductū
qui respectus signi^r p nomē p̄ncipij vł
potentie tam̄ illud quod dicit^r esse p̄n
cipiuz vel potentia tanq̄ȝ substratum
huic respectui est aliqua forma absolu
ta. qđ ꝓbat^r. qꝛ non min⁹ formale p̄n
cipiuz actōnis vł motus est aliquod
absolutū q̄ȝ terminus. Et p̄cipue si ista
ꝓpositō est vera illud ē formale p̄nci^m
agendi in quo agens ⁊ ꝑductuz assi-
milant^r. nūc aūt t̄minus formalis actio
nis vel mot⁹ non soluz pōt esse forma
absoluta. sz necessario videt^r ex. 5. phy
corū ꝙ ē forma absoluta non inclu-
dens aliquā relatōēz. g° vel est necessa
riuz vel saltez possibile ꝙ illud qđ est
p̄ncipiuz formale agendi sit forma ab
soluta ⁊ vt forma absoluta. hoc decla-
rat^r in exemplo. qꝛ licz calor sit poten
tia calefaciendi. ⁊ hoc qđ dico poten-
tia importat re^m in ꝯcreto: tam̄ ille re⁹
p^e non includit^r in rōne p̄ncipij acti.
sicut loquimur de p̄ncipio actiuo. acci
pit^o ꝓ illo quod imediate denoiatur
ab illo respectu. Hoc patz in alio exē-
plo magis remoto hoc qđ est obiectū
importat ex signi^e nois re^m. Si tam̄
querat^r quid sit p̄muz obiectuz visus
nō r̄ndet^r p aliquod relatiuū. qꝛ tunc
esset facile assignare oīa obiecta poten
tiaꝝ. puta ꝙ p̄muz obiectuz visus est
visibile. ⁊ audit⁹ audibile. ⁊ sic de alijs
sz opꝫ assignare ꝓ p̄mo obo aliquod
absolutuz substratuz illi relatiōi q̄ im
portat^r p hoc qđ est obiectū. cui⁹ abso
luti forma sit p se motiua talis poten^e.
sicut lux vł color respectu visus. ⁊ so-
nus respectu audit⁹ ⁊ sic de alijs. H̄ est
qđ dicit Arl. 2° de aīa c⁹ ingt ē visus
h̄ est visibile ⁊ seqtur. visibile est color
h̄ aūt ē ꝓ3 se visibile. ꝓ seip̄m aūt nō ra
tōe. sz qm̄ in seip̄o hꝫ cām esse visibile
oīs. n. ⁊c̄. vult dicē ꝙ si color ē p̄mum
obm visus ip̄m ꝓm se est visibile nō p^e
p̄mo^e. ⁊ hoc est ꝙ dic̄ nō rōne. hoc ē.
hoc p̄di^m quod ē visibile non cadit ī
rōne subi. sz p^e 2°° qꝛ in subo est cā p̄-
dicati. ⁊ hoc intēdit cuz subdit. sz qm̄
in seip̄o hꝫ cām. Consimilr̄ ē in mult̄.
alijs. ⁊ sp̄aliter in ꝓposito qꝛ cum que

De obiecto potentiarum

rim⁹ p̄ncipium actiuuz respectu alic⁹
actōnis nō intelligim⁹ de respectu qui
īportat^r in ꝯcreto p hoc qđ est p̄nci^m
actiuuz. tunc. n. facile eēt ostendere re-
spectu oīs actōis suū p̄in^m. qꝛ p̄in^m
actiuuz respectu calefactōnis est cale-
facti^m. ⁊ illuīationis illuīatiuum. ⁊ sic
de singulis. Sz intelligim⁹ de illo qđ ē
ꝓrimum fundamētuz illi⁹ re⁹. illđ āt
est forma absoluta. ⁊ hoc nō includē^o
aliquez re^m. qꝛ respectus ille nō possz
alicui esse prior nā termino re⁹. forma
aūt actiua est p̄or nā termino actōnis
saltem in actōnibus equocis. Applicā
do g° ad ꝓpositūz. si noti^a que est ratō
formał ꝑducendi creaturaz nō plus
includat rōnem re⁹ ad eaz q̄ȝ ratō re⁹
includit^r in forma in rōe p̄ncipij acti
nālis ⁊ ibi nō includit^r sz tm̄ ꝯsequit^r
videt^r seq ꝙ in rōe noti^e vt ē formale
p̄in^m ꝑducēdi creaturā nō iclu^r re⁹
ad eā. Alit^r breuissime pōt dici ꝙ in
noti^a ꝑducta n̄ ē aliqs re⁹ ad creabi^e
q n̄ sit in noti^a cōi trib⁹ ꝑsonis. sic̄ p̄⁹
ꝓbatū ē. Ad 4^am ꝓbatōnez ma. lz
ista ꝯgruē^a de p̄oritate ꝑductōis itri-
sece ad extrīsecā possz mlti^r ipediri: tm̄
ꝯce^r ꝯ^e ꝙ va ē. s. ꝙ pr̄ n̄ posset ꝑducē
creaturas nisi p̄⁹ ꝑductł fi^o ⁊. s. s. ⁊ rō
h⁹ ē. qꝛ qn̄ ab eodē v^m simplr̄ necc̄io ꝑ
ducit^r ⁊ aliđ ꝯtigent^r nō pōt ꝑducē il
lud ad qđ ꝯtigēt^r se hꝫ nisi p̄⁹ ꝑduco
i^o ad qđ necc̄io hꝫ. ⁊ max^e qn̄ eadē est
necc̄itas ꝑducti ⁊ ꝑducēt̄. ꝑductū ex
trinsecū ꝯtigent^r ꝑdu^r. Intrīsecū vo
necc̄o sic ꝙ ip̄ꝫ ē necc̄iū eađ necc̄ita^e q̄ ⁊
ꝑducēs. Nō pōt g° icboari ordo ꝑdu
ctoꝝ ex̄ nisi p̄⁹ t̄inato ordīe ꝑductoꝝ
int̄. Alia rō ē. qꝛ ꝑducto p̄ori cōicat^r
cālitas respc̄u posteriorł si n̄ repugnet
ꝓprie rōi illi⁹ ꝑducti. nā ex ordīe ꝑdu
ctoꝝ n^a repugn̄t sibi cālitas cū ip̄m sit
p̄⁹ ꝑductū. Cū g° p^a ꝑducta vt tactū
ē i rōe p̄ore sit ꝑducta p̄⁹ q̄cūq̄ȝ crea
tura ⁊ cū n̄ repugn̄t sibi ex rōe ꝑductō
nis cālitas respc̄u crea^e se^r ꝙ ē p̄⁹ crea
tura n̄ tm̄ p̄⁹ ꝑduc^a q̄ȝ ip̄a. sz ⁊ ut ꝑdu
ctia ip̄i⁹. Et h̄ duplr̄ rō p̄oritatł p̄t hr̄i
ex v̄bis Augł. ibi adductł. p^a rō i h̄ ꝙ
ait v̄bū dei eē potuit n̄ exn̄te crea^a. n̄ āt
ꝯ° 2^a in h̄ ꝙ subdit p quē oīa fcā s^t.

ordo

Nec tamē ex istis duabus ratōnibus
nec ex ista auctoritate. sequit̄ ꝙ v̄bo
sit aliqua ꝓpria ratō formalis cāndi.
qa absq̄ȝ tali ꝓprietate ratōnis cāndi
potest stare tam p̄oritas psone ad crea
turaȝ tanq̄ȝ ꝓducti ad ꝓductum: q̄ȝ
p̄oritas tanq̄ȝ p̄ncipij ꝓductiui ad ꝓ
ductuȝ. nō. n. oȝ ꝙ ꝓductum imedia
tius ꝓducēti vl' ꝓductōni ⁊ etiā ꝓdu
ctiuuȝ tertij hēat ꝓpriaȝ rōnem ꝓdu
cendi illud tertiuȝ. sȝ sufficit ꝙ habeat
rōnem cōem eandeȝ cuȝ p̄mo ꝓducē
te. sic ꝙ nc̄cio sibi illam cōicat anteq̄ȝ
vltimū ꝓductuȝ ꝓducat̄. ⁊ sic est ī ꝓ
posito. p hoc apparet quare pat̄ filio ⁊
spūi scō non ꝓductis non posset crea
re. q2 non ꝓducto illo ad qđ ꝓducēs
nc̄cio se habȝ nō pōt ꝓduci illud aliđ
ad quod ꝯtingent̄ se habȝ. non ꝓdu
cto etiā illo qđ natuȝ est habere eādeȝ
cālitatem respectu tertij cum ꝓducēte
non potest ꝓduci illud ȝm. ḡ illa ꝓpō
assumpta si v̄bum non hēret ꝓpriam
rōnem cāndi pater ⁊ si non ꝓducerȝ
v̄bū tn̄ posset creare falsa est. ꝓpter du
pliceȝ rōnem p̄dictaȝ. Si arguit̄ cō
tra hoc. q2 s̄m auctem Augꝰ. allegatā
creatura nc̄cio p̄exigit v̄bum in rōne
cāe. vnde ait creatura nulla esse possit
nisi p ipm p queȝ oīa facta sunt. s. ver
buȝ. non aūt nc̄cio p̄exigeret in rōne
cāe si totalis ⁊ ꝯpleta cālitas essȝ ī pa
tre. R°. ꝙ v̄bum nc̄cio p̄exigat̄ in
rōe cāe ad ꝓductōem crea° potest du
plicit̄ intelligi. vl' tanq̄ȝ cālitatem perfi
ciens. vel tanq̄ȝ in eadeȝ cālitate cum
p̄mo p̄exacto ꝯueniens. Primo° nō
requirit̄ filius q2 non pficit cālitatem
patris sȝ pr̄ in se ⁊ a se habȝ cālitateȝ
pfectā. ⁊ eaȝ cōicat filio. ⁊ iō filiꝰ habȝ
q2 pat̄ habȝ. 2°° requirit̄ filius. q2. n.
p̄us q̄ȝ creatura ꝓducat̄ cōicat̄ sibi
eadeȝ nā cum patre. ⁊ p ꝯn̄s eadeȝ v̄
tus actiua respectu cuiuscunq̄ȝ posteri
oris. sequit̄ ꝙ filiꝰ tanq̄ȝ ꝯueniens ī ea
deȝ cālitate cum patre p̄exigat̄ ad ꝓ
ductōȝ creature. Alit̄ pōt dici ⁊ redit
in ideȝ ꝙ effcm̄ p̄exigere aliquid ī rōe
cāe potest esse dupliciт̄. Uno° ex parte
ipius effectus simplr̄ q̄ȝtum est de se.
ita. s. ꝙ effectus non hēret a quo suffi
cient̄ posset ꝓduci nisi illđ esset causa
Alio° ex parte nc̄cie ꝯcōitan° in cā. p̄
mō filius non p̄exigit̄ in rōne cāe. sed
2°° q2 eandem pfectōem totalem cān
di haberet pat̄ sī p ipossibile solus eēt.
sȝ non potest in actum illius cālitatis
exire nisi p̄us filiꝰ cōcurrat secum vel
cōicat secuȝ in eadem pfectōne ⁊ s̄m
eaȝ exeat in eundē actū.

De secūdo arti.

p̄ncipali dico ꝙ filius negat a se auc
teȝ p̄mariaȝ cāndi. Joh. 5. non pōt fiꝰ
a se facere quicq̄ȝ. ꝯcedit aūt subauctē
in cāndo. cum subdit. nisi qđ viderit
prēm facienteȝ. ⁊ infra ibideȝ opera q̄
dedit mihi pat̄ vt pficiaȝ ea ipa opera
que ego facio ꝙ ⁊c̄. Dedit mihi pater
ecce subauctoritas. ego facio. ecce cāli
tas. Consimilr̄ respectu. s. s. habȝ filiꝰ
auctem in agendo. Et rō vtriusq̄ȝ ē q2
a quo aliqd habȝ p̄ncipiuȝ agendi ab
eo habȝ ⁊ agere. ⁊ p ꝯn̄s virtute illiꝰ
agit. non v̄tute eius tanq̄ȝ cāe superio
ris q2 non hȝ virtuteȝ distinctam ab
eo sȝ v̄tute illiꝰ tanq̄ȝ p̄ncipij cōicantꝭ
sibi cālitateȝ. ⁊ iō habētis auctem in
ista cālitate in qua recipiēs habȝ sub
auctem. Sȝ hic obijcit̄ q2 si pat̄ pꝰ
origine cāt q̄ȝ filiꝰ. ḡ filiꝰ non cāt illud
cātum. q2 qđ priꝰ cātum ē: posteriꝰ cā
ri non pōt. nisi idē bis cāret̄. quod est
ipossibile. Similit̄ pōt argui de ordine
originis sicut de ordine cālitatis. q2 si
pr̄ facit a se ⁊ filius non a se. ḡ pat̄ cāt
p̄us origine. ⁊ tunc vt p̄us non poterit
cāri a filio. q. in 2°. signo originis. qa
idem nō pōt bis cāri. Ad ista r̄ndeo
ꝙ ordo in causando pōt intelligi vel
vt actio respicit ꝓducens. vel vt respi
cit ꝓductuȝ. Si p̄mo mō est ordo au
ctoritatꝭ ⁊ subauctis in ꝓposito. q2 i°
est inter supposita agentia in habendo
p̄ncipiuȝ formale agendi ꝓ q̄ȝto. s. vm
illoꝝ habet illud ab altero. 2°°. non est
hic ordo q2 non p̄us ponit̄ creatura ī
esse p actōem patris ⁊ postea sequitur
actio filij. sȝ virtus cāndi ordinate s̄ȝ
ordinē originis habet̄ in vtroq̄ȝ p̄us
nā q̄ȝ terminus ꝓducat̄. Et ista vir
tute habita a tribꝰ in eodem signo nāe

ↄpleto tam̄ toto ordine originis poni
tur effectus oīo simul a tribus. Ad ḡ
dicit̄ ꝙ p̄us cātum non pōt posteri⁹
cāri. ↄcedat̄ referēdo p̄us ⁊ posteri⁹
ad ip̄m cāri ⁊ sic ꝓbat̄ ꝓpositō sȝ nō
ꝓpter hoc est negandum qn p̄us hn̄s
v̄tutez cāndi ⁊ posteri⁹ origine habēs
eandez p̄n̄t p ip̄am simul nā habitaz
in vtroqȝ simul effectum cāre. Aliter
posset dici sp̄aliter ad zm. ꝙ p̄us origi
ne cāre est causare a se. posterius origi
ne cāre est causare ab alio. sicut autez
ab alio habȝ v̄tutez cāndi vel a se: sic
⁊ causare. nec est verū ꝙ sic p̄us cau-
satū ab aliquo nō possit posterius cā-
ri ab alio. qꝛ h⁹ intellect⁹ est iste ꝙ ali-
quid non possit cāri ab vno a se: ⁊ ab
alio nō a se. qui intellect⁹ falsus ē vbi
eadem v̄tus actiua est in ꝓducente ⁊
ꝓducto.

De tertio articu.

p̄ncipali dico ꝙ nullus re⁹ ad creatu-
raȝ pōt ꝑse includi in cōstitutiuo ꝑso
ne verbi. tum qꝛ quicqd in eā includi
tur ꝑe est reale. distinguendo reale ↄt̄
ens rōnis. qꝛ ↄstitutuȝ est sic reale. ⁊ ꝑ
ↄn̄s quicqd in ip̄o ꝑe includit̄ est hoc
mō reale. Nunc aūt quicūqȝ respect⁹
in diuinis ad creaturaȝ est tm̄o ens ra
tōnis. ḡ ꝛc̄. tum qꝛ quicūqȝ respectus
dei ad creaturā habȝ ꝓ fundamento
ꝓrimo aliquid cōe tribus. non dico
sic ꝓrimo ꝙ ex nā fundamenti oria-
tur relatō illa. qꝛ tunc eēt relatio realis
sȝ sic ꝓrimo ꝙ illud sit ꝓrima ratio
ↄꝑandi ꝑ actum intellect⁹ diuini ꝑso-
nas diuinas ad creaturā. Sic̄ ēt tactū
est in p̄mo articulo de intellectu ⁊ vo-
luntate sic posset ꝓbari de quocūqȝ s̄ȝ
qđ deus ꝑ actuȝ intellectus est ↄꝑabi
lis ad creaturam. Nū aūt fundamētū
ꝓrimū est cōe tribus respect⁹ non po
test esse ꝓprius vni. nō ḡ respectus ad
creaturā includit̄ ꝑe in ꝓprietate alic⁹
ꝑe. qꝛ quicqd includit̄ sic est ꝓpriū illi
ꝑsone. Tum z° qꝛ iuxta p̄mam viam
posset argui ꝙ quicqd est in ꝑsona di
uina est necesse esse a se. ⁊ hoc excludē
do ꝑ li a se aliud in ratōne cāe. non āt
in ratōne p̄ncipiȷ̄. qꝛ quicqd est ibi est
incātum. lȝ aliquid ibi posset poni p̄n-
cipiatuȝ. Nunc aūt respectus ad crea
turaȝ etiā in quocunqȝ esse reali vl' co
gnito non pōt esse nccīus a se hoc mō
qꝛ nec termin⁹ respect⁹ pōt esse neces-
sarius sic. qꝛ in quocunqȝ esse creatu-
ra est vl' possibilis vl' saltez nō nccīa
a se. ḡ nullus respectus ad creaturam
in quocunqȝ esse pōt ꝑe includi in ꝑer
sona diuina. Sȝ ista ratō lȝ forte ꝓce
dat ex v̄is tn̄ apparent̄ possȝ multipli
cit̄ improbari ⁊ ip̄ediri. ⁊ non euiden
ter solui nisi cuȝ ꝓlixitate tanta q̄ꝫtaȝ
hic aggredi non intendo. Sȝ obȷ̄icit̄
ↄtra istud qꝛ verbuȝ ip̄ortat ꝑe ꝓprie
tatez ze ꝑsone. ⁊ cum hoc ꝑe importat
rem ad creaturaȝ ḡ ꝛc̄. Prima ꝓposi
tio pȝ ex p̄ncipio euangeliȷ̄ Jo. In p̄n
cipio erat verbuȝ. vbi euangelista ꝑ h̄
qđ est verbuȝ intendit exp̄mere ꝓprie
scđam ꝑsonam in diuinis. Et Aug 7
tri. c. 4. eo verbuȝ quo filius. za ꝓpō
ꝓbat̄ ꝑ illud. 8ȝ. q. q. 6ȝ. vbi exponit̄
illud. In p̄ncipio erat v̄buȝ. Augꝰ. qđ
grece ingt logos dicit̄. latine v̄bum ⁊
rōnem significat hic tam̄ verbū meli⁹
interp̄tat̄. vt significet̄ non solum ad
patrez respectus sȝ etiā ad illa que ꝑ v̄
bum facta sunt oꝑatiua potētia. Vult
ḡ ꝙ cum dicit̄ v̄bum ip̄ortet̄ respect⁹
ad creaturā. Itē ↄtra rōnem factam
obȷ̄icit̄. qꝛ si veꝝ sit hoc qđ accipitur
in illa rōne ꝙ creatura in quocūqȝ eē
non est nccīa a se. nec ꝑ ↄn̄s quicūqȝ
respect⁹ ad creaturaȝ est sic nccīus. tc̄
sequit̄ ꝙ nec respect⁹ dei vt intelligen-
tis ad creaturā intellectaȝ. nec respect⁹
eius vt creatiui ad creaturaȝ vt crea-
bilez sit nccīus a se. sȝ deus nihl' est for
malit̄ ⁊ nccīo nisi illud sit nccīum a se
ḡ sequeret̄ ꝙ deus non nccīo est intel
ligens creaturaȝ nec cātiuus creature
quoꝝ vtrunqȝ est falsum. Ad ista
ad p̄mum posset eē duplex difficultas
vna ex re. alia ex significato h⁹ nois v̄
buȝ. Quantuȝ ad p̄muȝ dico ꝙ i ꝓ
prietate scđe ꝑsone nō includit̄ aliqs
respectus ꝑe ꝓprius ad creaturā ꝓpter
rōnes ad hoc positas. Quantū ad zm
dico ꝙ respect⁹ realis ⁊ respect⁹ rōnis
non faciunt aliqd ꝑe vnū. ⁊ iō si tr̄es

logos

26

duo respectus importent̄ p hoc nomē
v̄buꝫ sequit̄ ꝙ illud nomē non preci
se significat vnuꝫ pᵉ ꝯceptuꝫ. qꝛ respe
ctus ad patrem vt dicentem est realis
respectus ad creaturam vt dictam vel
cātam est ratōnis tantuꝫ. g̊ si hoc no-
men verbuꝫ pse importat tm̄ vnuꝫ cō
ceptum sequit̄ ꝙ alteruꝫ illoꝝ signi
ficabit ⁊ alterū ꝯnotabit tantūmodo
qđ si veruꝫ est ꝓbabilit̄ dici potest ꝙ
sicut idem significat filius ⁊ filiatio lꝫ
alio modo significandi sic idem signi
ficat v̄bum vt est. q. cōcretum ⁊ eius
abstractuꝫ si lꝫ fingere. quod. s. est ver
batio qđ significat ideꝫ lꝫ alio modo
verbari. n. est idem qđ dici siue intelle
ctualit̄ exp̄mi. ⁊ p ꝯn̄s verbuꝫ impor
tat in ꝯcreto hoc qđ est intellectualit̄
exp̄ssum. ⁊ tunc ꝯnotabit relationem
ad illud quod dicit̄ p verbuꝫ. ꝓ tanto
ꝙ ꝯnotat noticiaꝫ pfectam. que noti-
cia habꝫ respectum rōnis ad cognita
p eam. ꝭm hoc igit̄ q̄ꝫtuꝫ ad significa
tum hui⁹ vocis verbuꝫ esset iste ordo
ꝙ p̄mo ⁊ pse significat̄ respectus ori-
ginis. s. exp̄ssio intellectualis passiua.
sꝫ modo ꝯcreto. 2ᵒ ꝯnotat̄ noticia. q.
terminus formalis cōicatus p istam
exp̄ssionem. ⁊ illa est cōis tribus tam̄
appropriata v̄bo. 3ᵒ vero p hoc ꝙ ista
noticia habꝫ reᵐ ad noscibilia ꝯnota
ret̄ in noīe verbi talis respectus. ꝭm h
neganda esset scđa ꝓpositio assumpta
in argumēto. ⁊ cum ꝓbat̄ p Aug. 8ꝫ
q. q. 63. dici pōt ꝙ ꝓ tanto melior est
translatio hui⁹ qđ est logos in hoc ꝙ
est verbum q̄ꝫ in hoc ꝙ est ratio. quia
hoc nomē ratō nec respectuꝫ originis
ꝓprium nec illum ꝯn̄tem appropriatū
qui est ad creaturā ita iportat. sicut h
nomen v̄bum. quare v̄bum vt v̄bum
potest ꝯparari p intellectuꝫ ad quod-
cunq;. ⁊ p ꝯn̄s habere ꝓpriam relatio
neꝫ ratōnis. Qđ vero ait vt significa
tur ad patreꝫ respect⁹ hoc debet intelli
gi de eo qđ p̄mo ⁊ pricipalit̄ significa-
tur. qđ aūt addit ad ea que facta sunt
ibi debet intelligi significare ꝓ ꝯnota-
re. Ad 2ᵐ potest dici ꝙ nccium a se
absq; omni repugnantia q̄ꝫtum est ex
pte sui: pōt esse sine esse reali cuiuscūq;

non necessariū a se. qꝛ non est ꝯtradi-
ctio q̄ꝫtum est ex pte p̄oris absoluti: ꝙ
ip̄m sit sine posteriori tam̄ illud nccīuꝫ
non potest esse sine esse cognito cuius-
cunq; alteri⁹: qꝛ esse eius nccīo requi-
rit cognitionē alterius. ⁊ p ꝯn̄s alterū
in esse cognito. ⁊ ꝯsimilr̄ est de eē possi
bili. Non igit̄ psone diuine cōpetere
aliquid reale potest: nisi illud sit neces
sariū a se. hoc est incausatū. quicquid
autē includit̄ in ꝓprietate psone ꝯpe-
tit psone vt aliquod reale. pōt tamen
psone diuine ꝯpetere aliquod cogno-
scere vel aliquid posse: lꝫ illud non sit
nccīum a se. sicut nec termin⁹. Alit̄ po
test dici ꝙ deus est sic nccīo intelligēs
creaturā ⁊ cātiuus creature: ꝙ vtrūꝫ
istorum formalit̄ dicit̄ aliquid nccīū
a se. put a se excludit cām. sꝫ non ne-
cessariuꝫ in esse reali sꝫ in aliquo eē di
minuto. quicqd autē includit̄ in ꝓprie
tate psone sic est nccīum a se: ꝙ est in
esse reali. Nunc aūt nccīum a se non
nccīo coexigit aliquid aliud in eē rea
li: lꝫ coexigat aliquid aliud in esse co-
gnito vl esse diminuto. 3ᵒᵒ posset dici ꝙ
alio⁹ est nccīum illud qđ nccīo requi-
rit̄ ⁊ hoc siue p̄exigat̄ siue coexigat̄
ad esse necessariū. Alio modo est neces
sariuꝫ illud quod ad esse necessariū ne
cessario cōsequit̄. Ex dictis de causali
tate effectiua pꝫ solutō q̄ōnis de causa
litate exemplari ⁊ finali. qꝛ cuꝫ causa
exemplaris sit aliqua ratōne formali
exemplās: ⁊ causa finalis sit aliqua
ratōe finans: siue finiēs sic cā efficiēs
aliq̄ rōe formali efficiēs: sequit̄ ex cō
simili ratōne ꝙ nulla istaruꝫ causali-
tatuꝫ potest esse ꝓpria nisi ratō forma
lis causandi sit ꝓpria. non potest ali-
cui psone esse ꝓpria ratio exemplandi
siue finendi. sicut nec formalis ratio
agendi. Hoc posset ꝓbari hic sicut p⁹
ꝓbatum est de cā effectiua. sꝫ de ꝓba
tionib⁹ p̄us positis euidentior ad ꝓpo
situꝫ videt̄ illa vltima. quia ratio for
malis terminandi dependentiā causa
ti ad cām in quocunq; genere cāe de
quo est hic sermo: est aliqua pfectio. ⁊
loquendo de cā prima in quocunq; il
loꝝ generꝝ est aliqua pfectō simplicit̄

Nō de
esse essen̄

Si ğ quecunqꝫ ꝑfectō simplr eadeꝫ est in trib⁹: sequit ꝙ quecunqꝫ causa litas in quocunqꝫ generꝫ illoꝝ sit cōis. ¶ Ad arᵐ in opᵐ dico ad minorem dico ꝙ quelibet ꝑsona sicut ē creatrix sic ē artifex. ꝛ cum sit simplex ī qua n̄ differt habēs ꝛ illud qđ hētur. quelꝫ est ars. ꝛ ars eque ꝑticularī ꝛ eq̄ actu alis. sicut pꝫ rn̄dendo ab obiectiōes in ꝑmo articulo. tn̄ appropriate ꝟbuꝫ dicit ars sicut sapia sine noticia. ꝑ tā to qꝛ ex mō sue ꝓcessionis ꝯpetit sibi ꝙ sit noticia actualis ꝑcedens de me moria pr̄na declarans oē intelligible qđ in memoria illa ꝯtinet. Hoc pꝫ ꝑ Aug 7.tri.c.4. ita dicit fili⁹ sapia pa tris qnēadmodū dicit lumen pr̄is. ꝛ qualit hoc sit: statim subdit. i. quēad modū lumē de luie ꝛ vtrunqꝫ ideꝫ lu men. sic itelligit sapia de sapia ꝛ vtqꝫ vna sapia. ꝯsilr dico ars de arte ꝛ vtꝫ vna ars. ¶ Ad illđ quod addit in mio re de ideis pꝫ ꝑus in rn̄sione ad ꝑmaꝫ obiectōem in ꝑmo articulo. qꝛ idee sūt cōes cuilibꝫ ꝑsone. lꝫ approprient ver bo ꝓpter moduꝫ ꝓpriuꝫ emanatōnis ei⁹. qꝛ ꝓcedit vt noticia actualis decla ratina ois obi quod. q. habitualit cō tinet ī memoria paterna.

Consequenter querit de oīpotentia in ꝯpatōe ad obiectum qđ re spicit. ꝛ sunt tres qōes. ꝑma qō de oī potētia vt respic subam imālem ꝛ est ista. ¶ Utꝝ deus possit facere angelū in formare māꝫ. ¶ 2ᵃ qō est de oīpotētia vt respicit formā accn̄talē sꝫ hn̄tē eē mō supnāli. ꝛ ē ista. ¶ Utꝝ de⁹ possit spēs in eucharistia ꝯuertere in aliqd ꝑexn̄s. ¶ 3ᵃ est de oīpotentia ꝑut respic formaꝫ accn̄talem hn̄teꝫ eē mō nāli. ꝛ est hec. ¶ Utꝝ deus possit facere ꝙ manente cor pore ꝛ loco: corp⁹ nō hēat vbi sine eē in loco. ¶ Ad ꝑmā qōneꝫ arguit ꝙ sic de⁹ pōt facere formaꝫ mālem esse sine mā. ğ ꝛ formā imālem eē in mā ꝛ per ꝯn̄s angeᵐ esse in mā. ꝛ iformare ma teriā. an̄s sic. qꝛ deus facit accn̄s māle sine subiecto in sacramēto altaris. ꝯᵃ ꝓbat. qꝛ non magis videt repugna re forme imāli eē in mā. qꝫ forme mā li eē sine mā. ¶ Contra si angel⁹ infor maret mām: aut daret ei actuꝫ simplr sine subaleꝫ: aut actuꝫ ꝭ quid sine ac cidētaleꝫ. nō ꝑmo°. qꝛ cuꝫ sit ꝑᵉ subsi stēs nō pōt facē ꝑe vnū cū alio. actus aūt subalis fac ꝑse vnū cū illo qđ ifor mat. nᵉ 2ᵒᵒ qꝛ ꝭ Arl. ꝑmo phycoꝝ. qđ vere ē: nulli accidit. angel⁹ est id quod vere ē. ğ ꝛc̄. ¶ Hic sꝫ tria vidēda. ꝑ in tellect⁹ qōnis exponat. 2° solutō eius ꝑut possible fuerit declarat. 3° aliqua dubia dissoluant. ¶ De ꝑ breuit h̄ n̄ querit si angelus hēat mām ꝑteꝫ sui. qꝛ tūc angel⁹ nō informaret mām. sꝫ forma q̄ est altera ꝑs ei⁹ informaꝛꝫ eā sic ignis nō informat māꝫ sꝫ forma q̄ est altēa ꝑs ei⁹. nec querit vtꝝ angel⁹ possit informare mām hoc ē effectiue trāsmutare mām ad formā. ꝛ hoc vir tute dei lꝫ forte ꝟtute sui non possit. vt sic deus faciat angelū effectie informa re māꝫ. sic ꝭm aliqs facit corp⁹ effecti ue agē ī spūꝫ. ¶ Sꝫ querit de informa tōe formali. an. s. deus possit facere an gelū eē formā informantē. ¶ De 2° ꝯ° negatiua est tenēda. ꝛ ad h̄ possent po ni due rōnes. quaꝝ ꝑma sumit ex me dio cōi. 2ᵃ ex medio magl. ꝓprio. ¶ Ad dent postmoᵐ rōes inquirēdo de eis si ꝯcludāt. Prima rō est ista. illđ qđ ē simplr ꝑᵉ subsistēs: nō pōt esse forma mē. angel⁹ est hi⁹ ğ ꝛc̄. aᵒʳ declat. Ens ꝑᵉ potest intelligi triplr. ¶ vno° intelligr ens ꝑse solitarie. ꝑut accipit ꝑ posteri orꝫ in 2ᵒᵒ ꝑᵉ. ꝛ hoc mō accn̄s pōt eē ens ꝑᵉ qn̄ nō est in subō. ¶ 2ᵒᵒ dicit ens ꝑᵉ ꝑut distinguit ꝯtra ens in alio. ꝛ ꝑᵉ ens est ideꝫ qđ nō inherēs actualit nec aptitudinalit. ꝛ hoc mō quecūqꝫ suba nō tn̄ ꝯpoᵃ sꝫ etiaꝫ mā ꝛ forma ē ens ꝑse. qꝛ forma subalis lꝫ insit mē informando. nō tn̄ inheret: qꝛ inherē dicit nō ꝑse informare. qꝛ inherēs nec est act⁹ simplr sꝫ act⁹ ꝭ qđ. nec cū illo cui inheret facit ꝑᵉ vnū. oppᵃ ꝯueniūt ei qđ ꝑse informat. ¶ 3ᵒᵒ ens ꝑse dicit il lud quod habꝫ actualitatē vltimam. ita ꝙ non est ꝑse ordinabile ad aliquē actuꝫ simpliciт vltra istuꝫ quē habet.

qui quidem actus vlterior possit esse
actus ei⁹ p se. ⁊ hoc vł p̃mo vł pticipa
tiue. qḋ hoc mō est p se ens cōiter dicit
suppositū ⁊ in nā intellectuali dr̄ pso
na. hoc modo intelligit᷑ aᵒʳ de ente p se
Istud soluz dicit᷑ ꝓprie subsistens. sic
phus loquit᷑ 2ᵒ de aīa dicens. ꝙ mā ē
potentia hoc aliqd. spēs aūt ꝑ quā ali
qd dr̄ hͦ aliqd. 3ᵐ ꝙ ē ex ipīs qḋ sim
plicit᷑ ē hoc aliqd. s. p se subsistēs: habꝫ
actualitatē vltimā nō ordinabilez p se
ad aliquē actuz vlteriorē. aᵒʳ sic itelle
cta ꝓbat᷑ q2 forma subālis p se ordia-
tur ad esse toti⁹. Illud aūt cē est actus
simplr̄. ꝯpositi quidez ꝑ. sꝫ forme pti-
cipatiue q2 ps dr̄ eē p se p accñs hoc
est pᵉ pticipatie. totū aūt p̃mo. qḋ igit᷑
est p se subsistens nec pōt ordinari ad
aliqḋ esse p se: illud nō pōt esse pᵉ forᵃ
ꝓbatō mi. ange⁹ est pfect⁹ in spē pfcā
imo pfectiore q̄ꝫ sit aliq̄ spēs subē mā-
lis. ordo. n. spēꝝ ē vt ordo numeroꝝ.
8. metha. nunc aūt aliq̄ suba mālis ē
ita in actu vltīo ꝙ nō ē p se ordinabił
ad aliquē actū vlteriorē. alioqn posset
esse ꝓcessus in infinitum in substātijs
mālibus. vt quelꝫ posset eē ps alterius
ġ multomagis ange⁹ ē p se subsistens
ſm intellectuz p̄dictuz. Hec rō ꝓcedit
ex medio cōi q2 mediuz illud qḋ est p
se subsistēs eq̄ ꝯcludit ꝓpoᵐ de igne si-
cut de angelo. imo de quocūq₃ qḋ est
ꝯplete in aliq̄ spē sube. Hinc pꝫ ꝙ nō
vmbile non ē dr̄a distinguēs angelū
ab aīa. q2 est cōe angelo ⁊ igni. Hic ēt
pꝫ q̄re aīa sepata nō est psona. lꝫ. n. ñ
sit nata inherere: ⁊ iō sit ens p se 2ᵒᵒ p̄
dicto. lꝫ etiam posset esse ens p se p̃moᵒ
. i. solitarie: non tm̄ p virtutez cāe extri-
sece. sic pōt accñs. vł forma mālis: sed
vtute nē sue sibi derelicte. ⁊ hoc q2 nō
ncc̄io dependet a mā in ꝓprio suo esse.
tñ non pōt esse ens p se 3ᵒᵒ. p̄dicto. ⁊ so-
lum illud quod est sic p se ens dicitur
suppositū. in nā aūt intelligibili dr̄ p
sona. ⁊ sic est psona incōicabilis quia
sibi repugnat cōicari nō tm̄ vt vłe sin
gularib⁹: sꝫ vt forma mē actuande per
ipam. 2ᵃ ratō ad ꝓpositū est hec. qd
qd pōt esse forma subālis hoc sibi cō-
petit imediate p essentiam suaꝫ. s. posse
dare actuz simplicit᷑ ipi materie. quia
8. methᵉ pꝫ. ꝙ non est alia ratō quare
hoc possꝫ facere p se vnuz cuz mā: ni-
si q2 hoc est p se actus. ⁊ illud p se potē
tia. ⁊ hui⁹ non est aliqua ratō vlterior
nisi ꝓpria ratio hui⁹ ⁊ illi⁹. ġ cui repu-
gnat esse actum mē hoc p̄cise repugt̄
sibi p rōnem ꝓpriam. ꝯñia ista ꝓbat᷑
q2 maiori pfectioni attestat᷑ ꝙ alicui
r̄pugnat esse formā mē: q̄ꝫ ꝙ sibi ꝯue-
niat. si ġ non potest hoc sibi cōuenire
nisi p suā ꝓpriā rōnez: sequit᷑ ꝙ cui re-
pugnat maxime repugnabit p ꝓpriaꝫ
rōnem formalez ipius. Si igit᷑ ratō ꝓ-
pria quidditatiua angeli eēt nota: per
illam ꝓpter quid posset ostendi. ꝙ sibi
repugnat informare mām. Ista rō
lꝫ ostendat qḋ mediuz esset ꝓpriuz ad
ꝯclusionē si ipa esset vera: tñ non ostē-
dit ꝯclusionez esse veraꝫ. vnde negās
eam diceret ꝙ non repugnat huic in-
formare. nec essentia sua ꝓpria est ratō
p se repugnantia. Ideo vlterius ꝯfir
mat᷑ ratō sic. cuilibꝫ actui simplicit᷑ p
rōnem ꝓpriam vel cōuenit aptitu⁰ ad
pᵉ informandū vel repugt̄ informare.
de essentia angeli non est dare p̃mum.
ġ 2ᵐ. ⁊ tunc vltra vt argutum est: ipa
essentia est ꝓpria ratō repugnantie. ꝓ
batio mi. aptitudo non est sine actuali-
tate qn sit impfectio aliqua. 3ᵃ ratō
possꝫ poni talis. ordo pfectionis in for
mis videt᷑ esse p recessum eaꝝ a mā. si-
cut actus pfectior plus recedit a potēᵃ
sꝫ aīa intellectīa tantū recedit a mā ꝙ
nē sue relicta pōt habē esse suuz ꝓpriū
sine ea. ġ angelus qui ē pfcōr quacūꝫ
aīa intellectīa plus recedit a mā sꝫ nō
videt᷑ ꝙ plus possit recedē nisi sibi re
pugnet in esse mē. ista ratō non videt᷑
multū ꝓbare q2 multiplex dat᷑ excel
lentia actus ad actuz alia q̄ꝫ ista sic re
cedere a mā. imo aīa intellectiua lꝫ pos
sit esse sine mā: tamen ita pfecte potest
vniri materie sicut aliqua forma infe
rior. ita diceret᷑ ꝙ angelus potest qui
dez esse sine materia etiam perfectiori
modo q̄ꝫ anima intellectiua. sed tam̄
potest esse in materia. quia licꝫ depen-
dere a materia sit impfectionis: nō tñ
ē euidens ꝙ posse cōicare actualitatē

Quare aia separata no sit psona

de incōicabilitate psone

No d ordine pfectionis

suã mẽ sit impfectõnis.⁊ p̃cipue quã
do talis cõicatio potest esse sine depen
dentia.sicut poneret̃ in ꝓposito. 4ª
ratio videt̃ sumi ẞm aliquos ex ope/
ratione angeli que est intelligere. ⁊ h̃
sic.intelligere est operatõ imãlis.g̊ in/
tellectus est potentia imãlis. ⁊ vlterius
g̊ nã intellectualis est nã imãlis. Pria
ꝯñia ꝓbat̃ per hoc. ꝙ operatio inest
opanti ẞm potentiaz ꝓpriaz vt ẞ rõez
ꝓximã operandi.⁊ p ꝯñs si potentia
sit mãlis illa operatio non est imãlis.
2ª ꝯñia ꝓbat̃ qꝛ potentia non exce/
dit substantiam ⁊ videt̃ ista ꝯñia p̃ci/
pue tenere de natura illa que est me/
re intellectualis cuiusmõi est natura
angelica.non sic manifeste tenet de na/
tura que est diminute intellectualis. ⁊
cum hoc sensitiua quantũ ad aliquã
potentiã.sicut est aĩa nostra.qꝛ illa de/
pendet a mã in operando saltem ali/
qua operatõne. sꝫ nã mere intellectua
lis nullo mõ dependet a mã in operã/
do.nec p ꝯñs in essendo. Videt̃ etiaꝫ
ꝯñia a p̃mo ad vltimuꝫ cõfirmari per
cõmentum ꝓpositionis penultime de
causis vbi habet̃. Impossibile nãqꝫ
est vt sit res cuius substãtia cadat sub
tempore.⁊ eius actio sub eternitate.sic
eniꝫ eius actio melior esset ipsius sub/
stantia hoc est impossibile. Primum
añs ꝓbatur ex obiecto.qꝛ ab obiecto
actus quilibꝫ recipit spẽm ⁊ pfectio/
neꝫ. nunc aũt obiectuꝫ intellectus in/
q̃ꝫtum huiusmõi a materia abstrahit̃
qꝛ forme in mã sunt indiuiduales q̃s
non apprehendit ẞꝫ ꝙ huiusmõi. Si
huic ratõni instet̃ qꝛ simili ratiõe pos/
set concludi p operatõnem ⁊ vlterius
p potentiaꝫ ꝙ aĩa intellectiua eẽt imã/
lis.⁊ tamẽ ꝯ.ᵒ est falsa.hoc est ꝙ non ẽ
pfectio materie. licꝫ ẞm aliquos vera
sit de imateriali hoc est non cõposita
ex materia ⁊ forma. Diceret̃ ꝙ hñ
potentia intellectiua est immaterialis
⁊ etiaꝫ anima hoc modo est imateria
lis quia non est imersa materie nec a
materia totaliter apprehensa.⁊ hoc de
clarat̃ quia quãto forma est nobilior
tanto magis dñatur materie corpora
li.⁊ minus ei cõiungit̃ ⁊ magis eam
sua virtute excedit. anima autem nr̃a
vltima est in nobilitate formarum. vñ
in tm̃ sua virtute excedit mãm corpo/
ralem:ꝙ habꝫ aliquaꝫ operationeꝫ ⁊
virtuteꝫ in qua nullo modo cõicat cũ
materia corporali. ⁊ hec virtus dicit̃
intellectus. Contra istud.homo nõ
est homo ẞm animaꝫ siue p animam
nisi ẞm ꝙ anima informat mãm.ergo
nec operat̃ operatõne ꝓpria hominis
ẞm animam nisi vt anima informat
materiaꝫ.g̊ vel non intelligit ẞm aĩaꝫ
vt ẞm formaꝫ que sit p̃ncipiuꝫ huius
operatõnis.vel intelligit ẞm eam vt in
format materiaꝫ. Prima ꝓpositio ꝓ
bat̃. quia cõpositum non est illud q̃d
est:nisi ex partibus.⁊ hoc non vt diui/
sis:sꝫ vt vnitis.vt patꝫ ex.7.methᵉ re/
spectu huius syllabe ab.de a.⁊ b. ⁊ ita
vniuersaliter de partibꝰ ⁊ toto. nec so/
lum est hoc veruꝫ de partibꝰ materia/
libus quas vocat ibi elementa. sed ẽt
de partibus essentialibꝰ.que sunt ma/
teria ⁊ forma.cõpositum enim ex hoc
vnuꝫ est: quia hoc est potentia ⁊ illud
actus.sicut vlt.8.methaᵉ.hoc est quia
vna pars que est potentialis informa/
tur.⁊ alia que est actus informat ipaꝫ
Item 2.ᵒ contra ideꝫ.Anima ẞm su/
premuꝫ graduꝫ pfectõnis sue essentia/
lis informat materiaꝫ. sed intelligere
non potest ꝯpetere sibi ẞꝫ aliqueꝫ gra/
duꝫ superioreꝫ q̃ꝫ sit supremus:non g̊
ꝯpetit sibi vt excedit materiam.intelli/
gendo p excedere nõ informare. p̃ma
pꝫ qꝛ alioquin homo non esset supre/
muꝫ ens corporale.nec p ꝯñs ꝓximũ
angelo in ordine spẽꝫ.quia non esset
actu formaliter p illud quod est supre/
muꝫ in anima intellectiua que est ꝓxi/
ma forma angelo. De ista 4ª ratio/
ne videnduꝫ est p̃mo de añte. Illud an
tecedens.s.ꝙ intellectio est operatio i/
materialis.potest intelligi tripliciter.
Uno mõ p oppositum ad operatõnes
sensitiuas.que dicunt̃ organice.quia
exercent̃ p organa determinata.⁊ sic
materiales quia requirunt determina/
taꝫ parteꝫ corporis determinate cõple/
xionataꝫ.⁊ p opᵐ intellectio est opera/
tio non organica.non.n.p aliquã ptẽ

quo intelli q opa intell est immaterialis

coꝛpoꝛis determinataꝫ exercet᷑. ⁊ hoc
modo intellectus dicit᷑ esse nulliꝰ par
tis coꝛpoꝛis actus. intelligendo sic vt
in qua parte vel ꝑ quā partem ꝓpꝛie
exerceat operationeꝫ suaꝫ sicut poten
tie sensitiue. Sꝫ ex isto intellectu ante
cedentis nō videt᷑ sequi imaterialitas
foꝛme. foꝛma.n.pure materialis dum
tam̄ sit vniformis in toto ⁊ in qualibꝫ
parte: non dicit᷑ operari ꝑ oꝛganum.
sicut ignis non dicit᷑ opari ꝑ oꝛganū
⁊ ꝯmentatoꝛ.7.methᵉ. super illud ꝗ̊ si
cut dictuꝫ est. Uirtutes iste assimilant᷑
intellectui in hoc ꝙ non agunt per oꝛ-
ganum. ⁊ loquit᷑ de virtutibus que sᷠ
in seminibus. ⁊ paulopost. virtutes q̄
sunt in coꝛpoꝛibus animaliuꝫ agunt
ꝑ instrumēta determinata ⁊ membꝛa
ꝓpꝛia. virtus autē foꝛmatiā non agit
ꝑ membꝛuꝫ ꝓpꝛium. ⁊ ratō huius est:
quia sola foꝛma dicit᷑ pꝛīcipiuꝫ operā
di oꝛganice. que.s. quodāmō illimita-
ta in agendo: potest esse pͥncipiuꝫ dif-
foꝛmiuꝫ actionuꝫ que tamē non pos-
sunt elici nisi mediantibus partibꝰ dis
similibꝰ. ⁊ ideo requirit᷑ ꝙ perfectibile
a tali foꝛma habeat partes dissimiles
ꝑ quas operatōnes ille oꝛganice exer-
cent᷑. ⁊ talis foꝛma est ꝓpꝛie sola aīa q̄
ꝓpter sui ꝑfectioneꝫ vltra foꝛmas infe
rioꝛes potest esse pͥncipiuꝫ pluriū ope
rationuꝫ ꝑ ipam conuenientiuꝫ suo to
ti. ⁊ ideo requirit ꝓ suo ꝑfectibili ade-
quato coꝛpus habens partes maioꝛꝭ
dissimilitudinis que cōueniunt pluri
bus operationibꝰ dissimilibus quaꝝ
potest esse pͥncipiuꝫ. Immo ex isto in-
tellectu an̄tis videt᷑ posse argui ꝙ itel-
lectio est operatio eque materialis sicͭ
visio. quia visio potest exerceri ꝑ par-
teꝫ materialeꝫ determinataꝫ. intellectō
autē non ꝑ aliquā parteꝫ sꝫ est totius
pͥmo. non.n.manꝰ intelligit sꝫ homo
sꝫ si aīa non vt ꝑficiens totum posset
esse pͥncipiuꝫ intelligendi: ꝗ̊ ipa vt per
ficiens quācunqꝫ parteꝫ eque posset
esse pͥncipium intelligendi sicut ipa vt
ꝑficiens totuꝫ. ⁊ tunc dici posset ita di
gitus intelligere sicut homo. quia ita
esset in actu ꝑ foꝛmam vt est pͥncipiū
intelligendi. Si ꝗ̊ totum est eque ma-
teriale sicut pars vel magis sequit᷑ ꝙ
ista operatio que non ꝯpetit foꝛme ni
si vt est in toto sit eque mālis sicut illa
que sibi cōpetit vt est in parte. Rᵒ
ad hoc. operatō que cōpetit foꝛme vt
est quodāmō illimitata ꝑfectio si cōi-
cet᷑ materie vel toti: cōicatur ei quod
est in actu ꝑ foꝛmam sic illimitatam:
tale est totuꝫ ⁊ non aliqua pars eiꝰ re
spectu aīe intellectiue cui vt sic illimita
ta est cōpetit intellectio. Alio mō pos
set intelligi an̄s ꝙ intellectio est imālis
terminatiue. hoc est tendit in obiectuꝫ
abstractuꝫ a mā. ⁊ in hoc intellectu vi
det᷑ an̄s ꝓbatum fuisse ꝑ imālitatem
obiecti. sed ista ꝓbatio non concludit
imālitateꝫ simpliciᷣ etiaꝫ terminatiue
siue obiectiue: qꝛ ꝺm om̄es quidditas
rei mālis potest esse ꝑse obiectuꝫ intelle-
ctus nostri. sꝫ tantūᵒ si requirit᷑ in ob-
iecto imālitas: hoc est abstractō a ma-
teria indiuiduali. ⁊ ex hoc sequitur ꝙ
operatio sit imaterialis terminatiue. hͦ
est indrn̄s ad obiecta singularia ma-
terialia. ⁊ tunc ad habendum ꝯclusio-
neꝫ intentā opoꝛteꝫ ꝓbare ꝙ operaᵒ
que respicit vniuersale ꝓ obiecto non
posset aliquo modo cōicari materie.
Tertius intellectus an̄tis est iste intel-
lectio non est pͥmo alicuiꝰ materialˀ tā
q̄ꝫ ꝓximi receptiui. sꝫ eius receptiuuꝫ
ꝓximuꝫ ⁊ ꝓpꝛium est foꝛma non illa
totius que est q̄dditas sicut est huma-
nitas. sꝫ illa que ē simplex ⁊ altera ꝑs
compositi. quelibꝫ aūt operatio sensiti-
ua est pͥmo compoiti ex materia ⁊ foꝛ
ma sicut ꝓpꝛij receptiui. sicut patꝫ in
pͥncipio de sensu ⁊ sensato. nō.n. ipa aīa
est imediate receptiua visionis: sed ipꝫ
oꝛganuꝫ quod est cōpositum ex aīa ⁊
determinata parte coꝛpoꝛis est ꝓxima
ratō recipiendi visioneꝫ. nec est aīa nͤ
aliquid aīe nec illa foꝛma mixtionis
que est ī determinata ꝑte coꝛpoꝛis sed
foꝛma totius oꝛgani eo modo quo hu
manitas est foꝛma totius hominis est
ꝓxima ratio recipiendi visionē. Ex
hoc patꝫ ꝙ si oꝛganum dicat᷑ illa ꝑs
totius animalis in qua tanq̄ꝫ in pꝛo
ximo receptiuo recipit᷑ sensatio: oꝛga-
nuꝫ dicet aliquid compositum ex aīa

No plaꝫ doctꝛ ꝙ ex imālr actꝫ arguat imālitas forme

vt est ṗncipiuz talis operationis: ⁊ ex parte corporis sic mixta. ⁊ tunc patz quare oculus cecus non est oculus nisi ꝭm quid. quia non est nisi altera ps compositi quod natum esset dici oculus carens alia parte qua cōplete oculus est oculus. Ex hoc etiaz patere potest ꝙ si potentia dicat̃ illud quod est ratio ꝓxima recipiendi actum: potentia visiua nō erit aliquid ꝑcise anime sed vel erit forma totalis ipsius organi: vel aliquid ꝯsequens illam formā. Patet etiam quare aīa separata non potest sentire: quia non habet receptiuuz sensationis quod est organum. nec formalem ratōnem recipiendi que est forma totalis ipsius organi. Per oppositum est de intellectōne quia receptiuuz eius ꝓximum ⁊ ꝓxima rō formalis recipiendi eaz: est aīa vel aliqd ex parte anime ꝑcise non includendo aliquaz materiaz ⁊ ꝓpter hoc possunt ipa cōpetere anime separate. quia ibi manet ꝓximum eius receptiuuz. Secundū etiam istuz tertiuz intellectum qui plus cōtinet veritatis intelligē est operatio imaterialis. quia ꝓximuz receptiuuz habet non includens mām. saltem corporalez. ⁊ ideo sine tali materia potest ipa operatio haberi. nunc autez potens habere operationez sine materia potest habere eē sine materia. ġ natura illa cuius est ista operatio ꝓpria potest habere esse sine materia. Ex hoc ġ medio. s. operatione potest concludi ipius nature talis imaterialitas hoc est a materia in essendo separabilitas. non aūt illa imālitas vlterior que est impossibilitas informandi materiaz. ⁊ hoc est ratōnabile ꝙ ex intellectione que est mediuz ꝯmune aīe ⁊ angelo possit concludi imaterialitas ꝯmunis vtriqꝫ. De tertio ṗncipali obiicit̃ ꝯtra ṗmam rōnem. quia ex. 7 metha^e. forma est magis ens q̃ꝫ cōpositum. ġ illa non ordinat̃ ad esse totiꝰ tanq̃ꝫ ad aliquid perfectius. Preterea spāliter de anima videt̃ ꝙ ipa sit ꝑse subsistens. quia ipa ꝑse operat̃. operatio. n. qua ꝯpositum operat̃ ꝑse non ꝯpetit soli forme. anime autē separate ꝯpetit intelligere. Preterea esse aie est esse compositi ġ non ordinatur ad illud esse. Añs ꝓbat̃. ꝓpter hoc enim anima humana remanet in suo esse. totius esse destructo. non aūt alie forme quia hoc idez esse quod est totius: est ipsius aīe non sic in aliis. Preterea hec aqua potest esse pars alicuiꝰ totiꝰ aque ⁊ ita est ordinabilis a esse perfectius quod sit eius participatiue ⁊ ꝑ ꝯñs hec aqua nunc non est ꝑse subsistens. Preterea idez non repugnat eidem nisi ꝑ eandez ratōnem repugnantie. si ġ angeº repugnet informare materiaz: hoc est ꝑ aliquā vnaz ratōnez in angelo ꝓpter quā sit ista repugnāa. non ġ sunt due rōnes. vna ꝯmunis sicut ꝓcessit ṗma rō: ⁊ alia ꝓpria sicut ꝓcessit 2a ratō. Preterea ꝭm phos celi vident̃ esse animati. non aūt pōt poni ibi aīa intellectiua. q² intellectiua inferior angelo non potest ꝑficere corpus nisi ꝑficiat ꝭm ꝑfectiōem vegitatiue ⁊ sensitiue quas includit. vel nisi ille si sint distincte: simul ꝑficiant. Preterea angelus qñqꝫ sumit sibi corpus ꝑ quod exercet actus vite. ġ cum agere ꝑsupponit esse dabit illi corpori esse viuuz. ⁊ ꝑ ꝯñs informabit illud.

Ad ista quinqꝫ. Ad ṗmum non intelligit̃ ṗus ⁊ magis ꝭm ꝑfectionez sꝫ ꝭm ṗncipalitatez ⁊ independentiā quia esse ṗncipii ṗncipalioris est independens respectu ṗncipiati ⁊ respectu ṗncipii minus principalis. Ad 2m q̃uis ista ponat̃ ratō fundamentalis ꝓ ꝯclusione ista ꝙ aīa intellectiua est subsistens. tañ ꝯclusio non videt̃ vera loquēdo ꝓprie de subsistente. eo mō quo prius dictum est ꝙ ens ꝑse tertio modo ibi accipiendo dicit̃ subsistens sed nec anima intellectiua vnita est ꝑ se subsistens. i. solitarie sicut accidens in altari dicitur perse ens. quia tunc vnita non informaret corpus. separata enim quia sic est ꝑse ens non informat. si ġ vnita esset sic perse ens eundem modum essendi haberet informans ⁊ non informans. Ad rōez ġ illā intellectō que ē oꝑatio imanēs i oꝑante pōt dici ꝯpetē ꝑse alicui dupr

Uno modo sicut ꝓximo susceptiuo.
Aliomõ sicut remoto.exempluȝ.ṗmo
mõ superficies dicit᷑ alba.2ᵒ modo nõ
sȝ bene dicit᷑ homo est albus. sic aīa
dicit᷑ pse intelligere tanq̃ȝ ꝓximuȝ re
ceptiuuȝ intellectõnis.sed non ṗmum
q̃ȝdo est vnita.quia quãdo est vnita ẽ
ratio ꝺm quaȝ intellectio cõuenit hoī
tanq̃ȝ toti p formam. homo aũt dicit᷑
pse intelligere tanq̃ȝ receptiuuȝ remo-
tũ.quia non recepit intellectõneȝ nisi
p hoc ꝙ aīa que ẽ eius forma ꝓximiꝰ
recipit eaȝ.qñ ḡ accipit᷑ in ma. qȏ pᵉ
operat᷑ est pse subsistens: verũ est de ṗ
operante.quod.s.sic operat᷑ ꝙ non ẽ
vlterius alicui ratõ operandi illa ope
ratõne. Si aũt non esset subsistens sȝ
forma informans non posset operari
qn vlterius esset ratõ operandi suo to
ti.sȝ isto mõ hᵒʳ est falsa ꝙ aīa pse in-
telligit. hoc.n.non est verũ nisi eo mõ
quo operatio cõuenit forme sicut pro
ximo susceptiuo. Ex ista patȝ qũo
intellectio est imaterialis.s.non ꝙ non
sit ipius aīe vnite ꝓut informat mãm
sȝ quia ipa est soliꝰ anime vt ꝓximi su
sceptiui.totiꝰ aũt cõpositi tanq̃ȝ remo-
ti susceptiui ⁊ tantũ ꝺm ptem formalẽ
sui. Ad aliud. habens oīo ideȝ esse
non videt᷑ simplicit᷑ impfectuȝ p hoc
ꝙ non cõicat alteri illud esse. si ḡ aīe
esset idem esse quod ⁊ totiꝰ: quare aīa
separata esset impfecta in essendo cuȝ
tunc nihil sibi tollat᷑ nisi ꝙ suum esse
non cõicat alteri.quare etiaȝ ideȝ esse
habens aīa esset iperfecta in essendo ⁊
totuȝ hñs ideȝ esse eẽt pfectuȝ in essen
do.quomõ etiaȝ manet esse totiꝰ nisi
maneat totuȝ habens illud esse. Dico
ḡ ꝙ esse anime manet idem dum aīa
manet ens illo esse.⁊ hoc siue sit cõiũ-
cta siue separata.⁊ cõsimilit᷑ videt᷑ ꝙ
esse totius non manet idem nisi dum
totuȝ manet idem illo esse.quia nulliꝰ
esse actuale videt᷑ manere ideȝ: nisi il
lo actualit᷑ habente illud esse. Uidet᷑
ergo ista neganda ꝙ esse anime ẽ ideȝ
qȏ eẽ totius. quia habens esse videt᷑
pars habentis esse.cõsimilit᷑ videt᷑ eẽ
se habere ad esse. Et illa ꝓbatio que
adducitur ad ꝓpositum.s.ꝙ anima re
manet in suo esse non sic alie forme: ñ
concludit ꝓpositum.imo oppositum.
ideo.n.remanet in suo esse: quia eẽ eiꝰ
est oīo incorruptibile.⁊ pse. ⁊ p accñs
videret᷑ auteȝ corruptibile si esset ideȝ
cuȝ esse compositi.compositũ.n.vere
corrumpit᷑.sicut enim generatio vide
tur terminari ad esse generati: ita esse
corrupti videtur esse terminus a quo
corruptõnis.⁊ per ꝯñs non manere.
Alie autẽ forme materiales non ma-
nent in suo esse corrupto toto.nõ quia
esse earuȝ fuit aliud ab esse compositi
corrupti. sed quia ipe corrumpuntur
p accidens.hoc autẽ est vel quia agẽs
corrumpens per ṗncipiuȝ suum acti-
uuȝ cõtrariuȝ illis attingat illas vt cõ
traria: vel saltem attingit compositũ
corrũpendo ipsuȝ ⁊ forme tales sunt ī
separabiles a composito in essendo.
neutrũ autẽ istoruȝ veruȝ est de aīa in
tellectiua. Si etiaȝ ut isti dicunt aīa in
tellectiua sit incorruptibilis quia esse
pse cõuenit forme que est actus.quod
aũt ꝺm se cõuenit alicui inseparabile ẽ
ab illo.sicut ḡ impossibiľe est ꝙ forma
sepet᷑ a seipã: sic impossibile est ꝙ for
ma subsistens desinat esse. Si inq̃ȝ ista
sit ratio incorruptibilitatis anime in-
tellectiue: sequitur ꝙ non est incorru-
ptibilis ꝓpter hoc ꝙ idem est esse eius
⁊ totius.est eniȝ separabilis a toto ma-
nens tamen inseparabilis a seipã.
Potest tamen ad clarius videndum
responsiones ad duo argumẽta predi
cta distingui de esse.vno modo esse po
test intelligi illud quo ṗmo formaliter
aliquid recedit a non esse ṗmo autem
recedit᷑ a non esse: per illud per quod
aliquid est extra intellectuȝ ⁊ potẽtiã
sue cause.hoc modo cuiuslibȝ enti ex
tra intellectuȝ ⁊ cãm est ꝓprium esse.
Alio modo dicit᷑ esse vltimus actus
cui.s.non aduenit aliquis alius dans
esse simplicit᷑.⁊ ipsuȝ dicit᷑ simpliciter
habere esse cui ṗmo conuenit esse sic
dictũ.ṗmo inquã: sic: ꝙ non sit alicui
alteri ratõ essendi illo eẽ. Isto modo
cõpositum pfectuȝ in spẽ dicit᷑ eẽ ⁊ so
lũ illȏ.ps aũt ciꝰ dr̃ eẽ p accñs tñᵒ vľ
magis ꝓprie pticipatiue isto esse totiꝰ.

ſic igit̃ ſolum ꝯpoſitum eſt pſe ens ac
cipiendo eſſe 2° modo. Aīa antē intel
lectiua non dicit̃ ſubſiſtens niſi ī pro
prie ⁊ ſʒ quid lʒ dicat̃ ens ⁊ pſe ens
p̊ modo accipiendo eſſe. ⁊ hoc ꝓ reſ
ponſiōe ad p̊mum argm. Per eandeʒ
diſtinctōnem pʒ ad 2m. qa p̊mo° ac
cipiendo eſſe forme ⁊ totius non ē idē
eſſe oīo. 2°° eſt idem eſſe. ſed illud non
eſt vtriuſqʒ eodem mō. ſʒ totius p̊mo
⁊ ptis participatie. Ex hoc patʒ quō
aīa ſeparata dicit̃ impfecta in eſſen°.
quia eo modo. q̄ ipa eſt vnita pōt di
ci pfecta in eſſendo. non eſſentialit̃ ⁊ p̊
marie ſʒ pticipatiue. ſuo quideʒ ꝓprio
eſſe eſt eque pfecta ſeparata ⁊ ꝯiuncta
ſʒ ꝯiuncta pfecta eſt eſſe totiuſ pticipa
tiue lʒ non p̊marie. ⁊ q̃ʒtum ad hoc: ſe
parata eſt impfecta. quia carʒ ipō eſſe
totius. ⁊ poſſʒ dici ꝙ iſta impfectio eſt
impfectio ſimplicit̃. quia caret illo eſſe
quod eſt pfectio ſimplicit̃. licʒ non ꝓ
pria. imo ipa eſt aor perfectō q̃ʒ eſſe ei⁹
proprium. quia includens illud eſſe.
Non igit̃ dicit̃ forma impfecta ex h̄
ſolo ꝙ non cōicat ſuam pfectioneʒ al
teri. ſicut nec ipa pficit̃ in hoc qđ cō
municat. ſed dicit̃ impfecta ex carenᵃ
pfectionis eſſe totius. que carentia cō
comitat̃ illud non cōicare. Ad 4m
illud quod poteſt eſſe pars integralis
omogeᵃ totius ⁊ ſi participet eſſe eius
quādo eſt in toto: ⁊ non participet q̃ʒ
do eſt extra totuʒ. tam̄ ſeparatuʒ non
dicit̃ impfectum. qꝛ habʒ eſſe eque p
fectum cum illo eſſe qđ poteſt partici
pare. vnde non dicit̃ ꝓprie ordinabl'e
ad eſſe totius ſicut illud quod natum
eſt eſſe pars eſſentialis pſe ordinabiliſ
ad eſſe illius cui⁹ natum eſt eſſe aliqd
nec poteſt eſſe in ſe aliquid eiuſdeʒ ra
tōnis cum illo. Ad aliud dico ꝙ in eo
deʒ poſſunt plura includi quoruʒ cui
libʒ ſm̄ ꝓpriam ratōnem etiaʒ alio cir
cunſcripto repugnat aliquid idem. ⁊
tunc quodcunqʒ illoꝝ poteſt eſſe ratō
repugnantie illius includentis ad ali
ud. Exempluʒ homini p ratōnem ſub
ſtantie repugnat ꝙ ſit albedo etꝫ quo
cunqʒ alio circunſcripto. item p rōem
ratōnalis. illa g̊ ꝓpoſitio eſt neganda
ꝙ vnū vni non repugnat niſi p vnā
rōnem repugnantie. ſʒ ſi addat̃ non
niſi p vnicam ratōnem primaʒ diſtin
gui poteſt. quia ratio repugnantie vni
extremo competit illi cui eſt ratō repu
gnandi. ⁊ alteri repugnat. vel g̊ p̊mi
tas iſta refert̃ ad iſtam cōuenientiam
⁊ tunc illa erit p̊ma ratō repugnantie
que p̊mo ꝯuenit iſti ⁊ cum hoc repu
gnat alteri. vel p̊mitas iſta refertur ad
repugnantiaʒ ⁊ tunc illa erit p̊ma ra
tio repugnantie que p̊mo opponit̃ illi
⁊ cū hoc conuenit iſti. ⁊ vtroqʒ modo
poteſt diſtingui de p̊mitate cōitatis. ⁊
perfectōnis. Quātum ad p̊mitatem
cōitatis prius repugnat ſubſtantie eē
quantitatem q̃ʒ animali. eꝯ° tamen q̃ʒ
tum ad p̊mitateʒ pfectionis. quia aīal
plura includit ꝓpter que repugnat ſi
bi ꝙ ſit q̃ʒtitas q̃ʒ ſubſtantia includit
accipiendo tamen vniformiter p̊mita
tem vera eſt ꝓpoſitio. ꝙ eiuſdē ad idē
vna eſt p̊ma ratō repugnantie. ⁊ ex h̄
ſequit̃ ꝙ non ꝓceſſit vtraqʒ ratio po
ſita ad cōcluſioneʒ ex ratōne repugn̄
tie p̊ma eadem p̊mitate. qđ concedo.
Similit̃ q̃ʒtum ad p̊mitateʒ cōitatis
p̊us competit homini eſſe ſubaʒ q̃ʒ ra
tōnalem. ⁊ q̃ʒtum ad p̊mitateʒ pfectō
nis eſt eꝯ°. Sed ſi arguat̃ ideʒ nō cō
petit eidem niſi p eandeʒ rōnem. g̊ ſi
milit̃ eſt de repugnantia. R°. non ē
ſimile. qꝛ multis cōiter non conuenit
idem p̄dicatuʒ ſaltem qđ non ē de eēn
tia eoꝝ niſi p idem cōe eis. ſed multis
repugnare pōt idē non p aliquid cōe
eis. Exempluʒ. repugnat homini ⁊ al
bedini eē angeluʒ. ⁊ lʒ forte homini ⁊
albedini ſit ens cōe: tamen non eſt ra
tō iſtius repugnantie. quia conuenit
angelo. Exempluʒ manifeſtiuſ. lapidi
albedini. chimere. repugnat eſſe deum
non tamen per aliquid cōe ſicut ma
nifeſtum eſt. Ad argumēm princi
pale nego ꝯñiam ⁊ ratio eſt. quia pri⁹
poteſt eſſe ratio repugnandi alicui ne
inſit ſibi: quod ſi ineſſet eſſet poſteri
us. ſicut repugnat homini eſſe rudibi
lem. ⁊ illud quo formalit̃ homo eſt ho
mo eſt ratio illius repugnantie. ⁊ tam̄
rudibile ſi ineſſet: eſſet poſterius hoīe.

ſicut paſſio eſt poſterioꝛ ſuo ſubō. Eſt igiť priꝰ ſimplr̄ nc̄c̄io cā repugnātie. ſic.ſ.ꝙ ꝯtradictō eſt illa ꝯiūgi. nō ſic nc̄c̄io pōt eſſe rō. ꝯuenientie alicꝰ poſterioꝛis. ſic.ſ.ꝙ ꝯtradictō ſit illa non vniri. qꝛ nō eſt ꝯtradictō abſoᵐ priuſ ſepari a ſuo poſterioꝛi. ¶ Ad ꝓpoſitū foꝛmā mālem ſepari a mā non reqrit niſi ꝙ foꝛma nō ſit ſimplr̄ nc̄c̄ia ratō ſue vnionis ad mām. qđ veꝝ eſt. qꝛ ē entitas abſoluta ⁊ ita poꝛ nā illa vnione. ſꝫ foꝛmam imālem vt angelū poſſe vniri mē poneret aliqua vniri quoꝝ vnū eſt ratō repugnantie. vt oſtenſum eſt in ſolutione qōnis.

AD ſecundū queſituꝫ an deus poſſet ſpecies i eucbariſtia ꝯuertere i aliquid p̄exn̄s. ¶ arguiť ꝙ non. qꝛ non poteſt aliqd ꝯuerti in aliud niſi hēant aliqd cōe. iſte ſpēs non habēt aliquid cōe cū aliquo p̄exn̄te ģ ⁊c̄. aᵒʳ ꝓbatur ſi nihil maneret cōe: ģ eſſet iſtaꝝ ſpecieꝝ adnihilaᵒ. ⁊ nō ꝯuerſio. bᵒʳ ꝓbr̄ quia iſte ſpēſ nō habēt ſub̄aꝫ ſubiectā nec ēt mām q̄ eſt p̄mum ſubm̄ in his que trāſmutanť adinuiceꝫ. ¶ Contra. nā pōt iſtas ſpēs ꝯuertere in aliquid nō p̄exn̄s. ģ deus pōt illas ꝯuertere i aliqd p̄exn̄s. aññs pꝫ. qꝛ iſte ſpēs ꝯuertunť p actuꝫ nutritōis in ſubſtantiaꝫ nutriti ita ꝙ ex eis. v̄tute nature generet caro nō p̄exn̄s. qꝛ ſi p̄exn̄s magiſ haberť ꝓpoſituꝫ. ꝯſimiliť ex eis v̄tute ignis poſſet gnāri ignis. ⁊ virtute celi poſſet generari aliquod aial p putrefactōem. ¶ Pꝛobatio ꝯñie. magis videť potentia diuina poſſe ſuper iſtas ſpēs vt ꝯuertēdas in p̄exn̄s: q̄ꝫ potenᵃ nature in non p̄exiſtens. quia potentia excedit potentiaꝫ in infinituꝫ. p̄exiſtētia termini ⁊ non p̄exn̄tia non variāt ratōneꝫ termini in infinitum ģ ⁊c̄. ¶ Queſtō iſta nō querit generaliť de poſſibilitate totalis cōuerſionis vnius in aliud: ſed ſpālit de ꝯuerſione inť tales terminos de quibus eſt ſpālis ⁊ ꝓpꝛia difficultas. Ad cuiꝰ ſolutōem ꝓpꝛiam videnduꝫ eſt p̄ ſi in iſtis terminis de q̄bus queriť ſit aliqua ſpālis ratō īpoſſibilitatꝭ ad ꝯuerſionē totaleꝫ. Et hoc videndū eſt p̄mo ex pte illius termini a quo q̄ diciť q̄ꝫtitas ſepata. 2ᵒ ex parte termini ad quem. q̄ intelligiť p h̄ ꝙ eſt aliqd p̄exn̄s. 3ᵒ ex parte cōuerſiōis qualis eſt iſta cōuerſio. puta ſi illa ſm ꝙ tangit argumētum ſit adnihilatō.

De pꝛimo dico ꝙ non eſt aliqua ſpālis ratō ipoſſibilitatꝭ. in q̄ꝫtitate ſepata q̄n ipa poſſit eq̄ cōuerti in quodcūqꝫ ſicut poſſet aliđ creatuꝫ. vbi poniť ꝯuerſio totalis eſſe poſſibilis. hoc pōt ad pꝛeſens bꝛeuiter oſtendi ſic. illud agens eque pōt quēcunqꝫ terminū in quēcunqꝫ totalr̄ cōuertere: qđ in virtute ſua actiua habet vtrunqꝫ terminū eq̄ totaliť q̄ꝫtum ad eſſe ⁊ nō eſſe. ⁊ etꝭ quodlibꝫ nc̄c̄io cōcomitans vtrūqꝫ terminū in eſſendo deꝰ habꝫ quecūqꝫ duo creata eq̄ iſtoᵒ in ſua poteſtate ſiue potentia actiua ģ ⁊c̄. aᵒʳ p̄ exponiť ſic. totuꝫ aliq̄ꝫdo tenetur cathēᵉ ⁊ ſignificat idem quod pfectum ex ptibus. Aliquando ſincathēᶜᵉ ⁊ ſignificat idem quod quelibet pars. In generatōne ſm ph̄ꝫ p̄mo de gnātione cōuerſio eſt totius in totum hoc intelligiť p̄momō quia taꝫ coꝛruptuꝫ q̄ꝫ generatum eſt pſe vnum. ⁊ iō vere totuꝫ. In generatōne vero ſꝫ qđ qualis eſt in alteratōe vl' augmētatōe ibi generatū nō eſt pſe vnū ſ ph̄m. 7. methaᶜ. c. 6. Non fit inquit quale ſed quale lignum. nec q̄ꝫtum ſed quātum lignum. ⁊ iō ibi genitum non eſt vere vnum. ¶ In pꝛopoſito vero intelligiť cōuerſio totalis ſiue totius in totum accipiendo totuꝫ ſincathēᶜᵉ. vtpote ꝙ ſic cōuertať compoitum in compoſituꝫ: vt mā in materiaꝫ. ⁊ foꝛma in foꝛmam. aᵒʳ ſic expoſita p̄ꝛobatur. quia agens quod eque habꝫ in virtute ſua actiua vtrunqꝫ terminum ꝯuerſionis quātum ad aliquid partiale in eo: eq̄ pōt vnū in alterū ꝯuertere ꝯuerſione ptiali. ſic̄. n. gnāns qđ hꝫ in v̄tute ſua actiua foꝛmā hꝰ coꝛrupti ⁊ foꝛmā hꝰ geniti pt illđ i illđ ꝯuertē ꝯuerſiōe ptiali q̄ ē ſ foꝛmā. ſic illđ agēs qđ eq̄ habet

Totū

in virtute sua formam hui⁹ corrupti
⁊ formam huius geniti eque potest p
tialiter ꝯuertere illud corrumpendo
vel generando . ġ pari ratōne agens
quod eque habꝫ in v̇tute sua actiua
vtrunqꝫ terminū istuꝫ ⁊ vtrunqꝫ illū
⁊ hoc quātum ad quodlibꝫ vtriusqꝫ
⁊ quātum ad quodlibꝫ necessario cō
comitans vtrūqꝫ in essendo: eque po
test vtrobiqꝫ istum terminum cōuerte
re in illum conuersione totali. tale aūt
agens est deus ¶ 2ᵒᵒ sic. eodem modo
potest aliquid cōuerti in aliud quo il-
lud potest succedere isti. nunc aūt vir-
tute diuina potest quodcunqꝫ creatū
ſm se totum ⁊ quodlibꝫ eius succede
re alteri creato ergo ⁊c̄. ¶ Cōtra illud
obijcit̄ p̄mo sic. quia ſm hoc deus pos
set eque ꝯuertere substantiā corporeā
in substantiaꝫ incorporeaꝫ. ⁊ vnaꝫ in
corporeaꝫ in aliam sicut potest cōuer
tere vnam corporeaꝫ in aliam corpo-
reaꝫ. ꝯn̄ia pꝫ. q2 potenᵃ diuina eque
habet terminuꝫ vtrobiqꝫ. ſꝫ ꝯn̄s ē fal
sum. hoc ꝓbat̄ p̄mo p Augꝰ. sup gen̄.
17. Omne corp⁹ in omne corpus pos-
se mutari non defuerint qui assererent
corpus aūt aliquod ꝯuerti in aiaꝫ fie
riqꝫ naturaꝫ incorpoream nec quen-
quā sensisse scio. nec fides habet ¶ In
eodeꝫ li. etiaꝫ. c. 10. 24. vel. 26. exp̄ssius
habet idem. omne inquit corpus i oē
corpus mutari credibile est. quodlibꝫ
autem corpus posse mutari in aiam
credere absurdū est. ¶ Preterea Boe
tius liᵒ de duabus naturis ⁊ vna pso-
na xp̄i in parte qua disputat contra
Euciteꝫ dicit neqꝫ corporea substanᵃ
in incorporeaꝫ mutari posset: nec in-
corporee in se inuiceꝫ ꝓprias formas
mutant. sole. n. in se mutari possunt q̄
habēt vni⁹ nature subiectum cōe. hec
ille ¶ 2ᵒ instat̄ contra istam ratōnem
quia cuꝫ non solum substantie create
ſꝫ quecunqꝫ creata eque subsunt vir-
tuti diuine: sequeret̄ ꝙ si aliqđ crea-
tum posset deus totalit̄ ꝯuertē in aliđ
creatum: ꝙ hoc eque possit de quibus
cunqꝫ creatis. ⁊ tunc sequunt̄ multa
q̄ vident̄ incōuenientia puta ꝙ sūba
posset cōuerti in accn̄s. ⁊ ita posset fie
ri inherens. ⁊ absolutum posset ꝯuer-
ti in respectiuum ⁊ ita posset habere
duos terminos. ⁊ pari ratōne eꝯᵒ in
vtraqꝫ conuersione. ¶ Tertio instat̄
contra istaꝫ ratōnem. quia ꝙ agens i
virtute actiua habeat totalit̄ vtrunqꝫ
terminuꝫ non infert nisi ꝙ potest tota
lit̄ istum destruere quod est ān̄ihilare
⁊ illum totalit̄ ꝓducere. quod est crea
re. Sꝫ hoc creare ⁊ illud ān̄ihilare nō
est conuertere hoc in illud. ġ ⁊c̄. ¶ Ad
ista. Ad p̄mum. inteᵒ Augꝰ. ibi ꝓbare
ꝙ aīa in prima ꝓductione non sit ꝓ-
ducta de aliquo corpore sicut ipē ꝓce
dit ⁊ p̄mo p viaꝫ diuisionis de singul̄
corporibus ⁊ tandeꝫ summatiꝫ de oī
corpore p illud quod allegatū est. cor
pus ꝯuerti in aiam ⁊c̄. Productō aūt
p̄maria nō habet opus miraculosum
ſꝫ talis est qualis ꝯpetit reb⁹ ꝓductꝰ.
Non vult ġ negare qn deus posset cō
uertē cor⁹ in aīaꝫ: ſꝫ vl̄t dicere ꝙ hoc i
p̄ma rerū ꝓductione non sit factum.
vel non potuit fieri ſm modum illius
ꝓductiōis. quia illa non erat miracu
losa ſꝫ corrn̄dens naturis rerum ꝓdu
ctaruꝫ. hoc est de intentōne Augꝰ. ibi
dem. Si arguat̄ ex verbis Augꝰ. quia
dicit omne corp⁹ posse mutari in oīe
corpus sed non in aīam. non est autē
primū possibile nisi per omnipotentiā
diuinaꝫ. ġ nec 2ᵐ p illam est possibile.
quod est ꝓpositum. ¶ Rᵒ si aliquid ē
impossibile vbi concurrunt multe ra
tiones ip̄ossibilitatis: quodcūqꝫ aliđ-
vbi deficit aliqua istaꝝ rōnum ꝯpatū
ad istud potest dici possibile. nō absoᵉ
ſꝫ respectu h⁹. vbigr̄a. Si lapidē ē im
possibile vidē. ⁊ aīal excecatū ē ip̄ossi
bile vidē ⁊ catulū an̄ nonū diē ip̄ossi
bile ē vidē. In istis ſp posteri⁹ ē possibi
le respc̄u p̄oris. q2 nō remanꝫ rō illa q̄
ē p̄cipua respc̄u ip̄ossibilitatꝰ i priori.
Pꝫ discurrēᵒ p rōes ip̄ossibilitatꝰ in
istis exēplis. Ad ꝓpoᵐ ignē ꝯuerti in
ceᵐ mltas hꝫ rōes ip̄ossibilitatꝰ. puta
q2 n̄ hn̄t ista corpea p̄nᵃ trāsmutandi
seiuicē cuiusmōi sīt q̄litates actie ⁊ pas
siue formaʳ lʼ v̇tuaʳ oppoᵉ. non ēt hn̄t
subꝫ receptm̄ trāsmutatōis adiuicē. n̄
ꝓpt̄ istas rōes solas ē impossiblē cor⁹

ꝯuerti in aīam: ſed ꝓpter aliam rationez repugnantie. que.ſ.eſt ꝙ vnuz eſt extenſum aliud non. ⁊ ſic non conueniunt in aliquo quod natuz eſt manere cōmune in tranſmutatione vnius corporalis in aliud. quia corporale nō tranſmutatᷣ in aliud niſi ꝑ alteratōez que recipitᷣ in corporali ⁊ modo extēſo. ⁊ ita nec ꝓductum ꝓducitᷣ niſi vt extenſuz ⁊ habes moᵐ extenſi. Ad aliam auctoritatem que eſt Boetij. dico ꝙ intentio ſua eſt quod nō ſunt cōuertibilia in ſeinuicez niſi que habent materiam cōmunez. nec hec oīa: ſicut ait ibi. ſꝫ ea tm̄ que in ſe facere ⁊ pati poſſunt. vnde dicit ibidez ꝙ non pōt es in lapidez ꝑmutari. non ğ loquitur de quacunqꝫ cōuerſione poſſibili deo: ſed de ꝯuerſione que requirit materiā cōmunez. imo ⁊ vltra hoc etiam qualitates actiuas ⁊ paſſiuas oppoſitas. que ſufficiunt ad ꝯuerſionez mere nālē. quia aliter intelligi non poteſt ꝙ es non poſſꝫ cōuerti in lapidez niſi de cōuerſione naturali ⁊ non quacunqꝫ ſꝫ imediata. Si obijcias ꝙ ſic intelligendo dicta ſua non poteſt habēi ꝯº quā intendit probare. ſ. ꝙ humanitas non poſſet cōuerti in deitatez. quia ſm̄ predicta ex ꝑmiſſis ſuiſ non poterit predicta ꝯº ꝯcludi niſi de cōuerſione imediata que poſſꝫ fieri virtute nē. de tali cōuerſione non fuit ꝯtradictio inter ipꝫ ⁊ euticem. Rº ratō Boetij in ꝑmiſſis ſuis non plus cōcludit q̄ qꝺ dictuꝫ ē s. ſ. ꝙ nā humana non pōt cōuerti in diuinitatez tali cōuerſione que requirit ſubiectū cōe ⁊ ꝑncipia agēdi ⁊ patiendi mutuo in cōuerſis. ſꝫ vt habeatur ꝯº quaꝫ intendit. ſ. ꝙ ꝑ nullam potentiaꝫ pōt humanitas cōuerti in diuinitatez. oportꝫ addere iſtaꝫ ꝓpōnez diuinitas non minꝰ excedat actiuam potentiaꝫ q̄cunqꝫ cātiuam in ratōne termini q̄ vnum ens nāle excedit q̄cunqꝫ potentiaꝫ nālem ꝯparatum ad aliud ens nāle. pꝫ hoc ꝓpoſitum cum diuinitas ſit infinita ⁊ incābilis nullo modo poteſt eſſe terminus potentie cātiue. quodcunqꝫ aūt creatum poteſt eē terminꝰ potentie cātiue ⁊ hoc non tm̄ abſolute ſꝫ ꝯpatuꝫ ad quodcunqꝫ aliud ens creatum tanq̄ ſuccedens illi. tunc fiat arᵐ Boetij ꝑ locum a maiori. ſi ꝑ totaꝫ potentiā creataꝫ non pōt es imediate mutari in lapidez. ğ mlto magis vel eque non poteſt ꝑ q̄cunqꝫ potentiā actiuam natura creata ꝯuerti in diuinitatez. Ad illud de ſubſtātia ⁊ ente abſoluto cōcedi poteſt concluſio q̄ infertᷣ. ꝙ ſuba poteſt cōuerti ī accidens. ⁊ ens abſolutuꝫ in ens reſpectiuuꝫ non tam̄ ſequitᷣ ꝙ ſubſtantia īherebit manens ſubſtantia. qꝛ vterqꝫ terminꝰ cōuerſionis habebit ꝓprium moduꝫ eſſendi ſibi corrn̄dentez. ita ꝙ terminꝰ a quo ſi fuerit ſubſtantia habuit moduꝫ pſe eſſendi. terminus aūt ad quez iſtius cōuerſionis ſi fuerit accidens habebit ꝓprium modum ſibi corrn̄dentem. ſ. in alio. non ğ ſubſtantia exiſtit in alio ſꝫ ſube pſe enti tanq̄ termino a quo ſuccedit ens in alio tāq̄ terminus ad quem. Conſimilitᷣ de ente abſoluto ⁊ reſpectiuo. Ad terciuꝫ dici poteſt ꝙ non iprobat cōuerſionez totalem qūātitatis nec etiaꝫ in aliquid ꝑexn̄s. ſꝫ ſi aliquid iprobat: iprobat gnāliter cōuerſionem totalez que tamē in iſta qōne ſupponenda videtᷣ. ⁊ illa ſuppoſita difficilia declarāda eſſent.

De ſecūdo ꝑncipali cōceditᷣ cōitᷣ ꝙ non eſt aliqua ratō ſpālis ipoſſibilitatis ad iſtam cōuerſionez in ꝑexn̄tia termini ad quē. quia in eucbariſtia poteſt panis conuerti in corpus xp̄i ꝑexiſtens. huiꝰ crediti poſſibilitas declaratur. vno mō ſic. deus quia nō agit vt inſtrumentuꝫ cuꝫ ſit ꝑmum agens iō poteſt agere non ꝑ motuꝫ ⁊ ſic ſequitᷣ ꝙ poteſt formaꝫ deſtructaꝫ eandez reducere. ⁊ hoc in eadez mā. nam iō ꝓhibetᷣ forma eadem redire actione alicuius agentis creati quia illud agens agit ꝑ motum. qui cū ſit ſucceſſiuus n̄ poteſt idem redire. Ulterius deus reſpicit materiā vt eſt quid. ſic eſt indiſtincta. quācunqꝫ ğ formaꝫ poteſt ponere in hac materia eandem poteſt ponere in quacunqꝫ mā. Ex iſtis duobus

declaratis arguit deus potest formaz destructam eandez reducere in suam materiaz ex pmo. et p ons ex 2°. pōt illam formaz in quācunqz materiam reducere. et pari ratōne formaz manē tem in materia ppria potest eandez in quācunqz materiā inducere. sz ad idē ptitatē forme in numero sequit q ea dem sit materia. g deus potest facē q quecūqz mā fiat hec materia. sicut po test facere q fiat sub hac forma. po test g deus facere q forma corpis xpi ponat in materia panis: sicut potest fa cere q materia panis fiat sub hac for ma. et sic ista materia cōuertit in ma teriaz illius corporis et forma in for maz et totuz in totum. Assumpta multa in ista deductione declarant dif fuse sz declarationes ille causa breuita tis possunt omitti. imo et istaz deductō nez breuiando vis eius in hoc videt stare. compositum a. conuerti totaliter in compositū b. est potentiale a. infor mari forma ipsius b. hoc autē est possi bile g etc. pma pbat. q potentiale ipi a. informāi forma ipius b. est istud po tentiale fieri illud. quia idemptitas for me cōcludit idemptitatē materie. et ita conuertit a. in b. non solum forma in formā sed materia in materiaz. et ecō tra. pbatio scde quia potentiale ipius a. et potentiale ipius b. est quid indisti ctum et sic in hoc et in illud potest ead forma induci ab agente respiciēte illd potentiale vt est quid. isto modo bre uiando istam deductionē non videtur necessariuz esse ad ppositum illud qd ibi tangit de reditōne forme destructe.

Contra istud. mā tota vt est quid sub qua ratione deus eam attingit in agendo. aut intelligit esse eadem idē ptitate numerali: aut tm̄mō eadez qz eiusdez ratōnis. si pmo modo hoc vi det falsum. et contra Ar. iz. methae. c 2°. horum inquit que sunt in eadem spē diuersa sunt pncipia non spē. sz qz singulariuz aliud tua materia et spēs et mouens et mea. ratiōe autez vniuer sali eadez. Si etiam sit eadez numero materia a. et materia b. g cum forma a. non possit educi de materia a. quia materia a. iaz actu habet illam formā pari ratione non poterit educi de ma teria b. intelligat per a. corpus xpi et p b. panis. educat forma corporis xpi non propter hoc materia panis fieret materia corporis siue quertet in eam quia materia quadaz poritate est por forma sm Augu. iz. ofes. c. 16. esse vtiqz aliquid non formatuz potest. formari autez quod non est: non potest. sic g ē por materia. qz illud quod ex ea fit. et in li. iz. c. 18. cū aliud sit celi et terre ma teries aliud celi et terre species. mate riez quidez de nihilo oīo. mundi autē speciez de informi materia: simul tam̄ vtrunqz fecisti. et illud. 2° methae. in fundamēto nature non est aliquid di stinctuz etc. Et p ratōem. quia ipa ma teria est eadez sub oppoītis formis. for ma autē non potest sine ipa manere. Nunc aūt ad variationez posterioris non sequit variatio poris. non g si h forma recipiat in aliqua materia seq ret q illa fieret ista. nam ibi non est ni si inductō forme in materiaz que pus eam non habuit. materia autē transi ens a puatione ad formaz: non ppter hoc fit materia que ipa pus non fuit. Si intelligat 2° q quecunqz materia vt quid est eadez. hoc est eiusdez ratō nis ex hoc non sequit q forma que ē in ista materia posset eadem numero simul inesse illi. sed tm̄modo q aliqua eiusdez ratōnis cum ea. hoc autez nō sufficit ad habenduz intentuz. Ulteri quātum ad istum articulum dico q dupliciter potest intelligi quersionez fie ri in preexistens. vno modo. s. in illud quod aliquādo fuit sed nunc non ma net. Alio modo in pexistens. quod. s. prefuit et nunc in eodem esse manet. Et hoc 2m adhuc dupliciter intelligit. Uno modo q manens simpliciter in eē prehabito tamē aliqua nouitate super addita illi esse sit terminus noue con uersionis. puta q ibi sit noua presena illius termini alicui cui pus non fuit presens. Alio modo q ibi non sit ali qua nouitas nec in ipo esse nec in ali quo posteriori. De istis tribus intel lectibus p ordinē est videndū. Prim

non habet aliquaʒ difficultateʒ de ter
mino preexistente. hoc est qđ aliquaʒ
do p̄fuit q̄ʒ de non p̄existente: nisi istaʒ
si deus potest destructuʒ idem numero
reparare. quod cōcedit' ab omnibus
catholicis nec miruʒ quia non est ibi
contradictō. De alio intellectu p̄existē
tis. qđ. s. in eodem esse manet est ampli
or difficultas. quia nulla mutationuʒ
de quibus loquit' phus. 5. phycorum.
videt' posse esse ad terminuʒ p̄existen
teʒ sic. Primus auteʒ intellectus sub-
diuisionis est 2ᵒ principalis: qui vide-
tur possibilis. quia ita videtur de facto
ponenduʒ in eucharistia. corpus eniʒ
xp̄i prehabens ꝛ retinens ideʒ eē sim
plicit': p istam ꝯuersionem fit de nouo
presens speciei panis. Et cōsimilit' pos
set poni de quātitate ꝯuertenda in pre-
existens. quia non est aliqua repugn-
tia ex parte termini ad queʒ. Cont'
ista arguit' p̄mo ꝯtra illud quod dici
tur de eucharistia ꝛ hoc sic. s'ʒ illud ali
quid est perse terminus ad queʒ con-
uersionis s'm qđ succedit termino a q̄
sed p te corpus succedit pani s'm istaʒ
presentiaʒ quaʒ habʒ de nouo ꝛ non
s'm esse substantiale. g̃ est p̄se terminus
s'm q̄ habʒ illaʒ p̄ntiam. vl' s'm q̄ sit
presens. sʒ sic esse presens nō dicit for
malit' substantiaʒ nᶜ aliquid substan-
tiale. quia eadeʒ substantia p te manēs
non fuit p̄us presens ꝛ nunc est p̄sens
g̃ p̄se terminus ad queʒ cōuersionis ĩ
eucharistia non esset substantia. ꝛ per
ꝯn̄s ista ꝯuersio non esset transubatio
quia transubatio est transitio vniᵒ sub
stantie in aliam. Preterea 2ᵒ argui
tur cōtra illud quod dicit' hoc eē pos-
sibile de quantitate. p̄mo sic. ideo geni
tuʒ est vbi priᵒ corruptum fuit: quia
ratō locandi que est quātitas manet
eadem in vtroq̄ʒ. sic etiam in euchari
stia quod fuit ratō locandi paneʒ ma
net ideʒ in cōuersione: ꝛ p hoc corpus
xp̄i quod est terminᵒ conuersionis po
test poni ibi esse sine habere p̄ntiaʒ ta
lem: g̃ p oppositũ si non manet illud
quod fuit in termino a quo ratō locā
di: sequit' q̄ terminus ad queʒ non ē
ibi vel non habebit talē presentiaʒ. sʒ
si quantitas ꝯuertat' in aliquid patet
q̄ ratio locandi non manet. qꝛ quan-
titas fuit illa ratio locandi. Prete-
rea si p cōuersioneʒ quātitatis in aliđ
aliud fierʒ hic p̄sens: sequeret' q̄ illud
esset h: tali modo essendi: quali modo
cōuersum habuit hic presens esse. sed
ꝯuersum quod ē q̄ʒtitas fuit localiter
circunscriptiue terminus ad quē con
uersionis est hic localit' ex quo viden
tur sequi duo impossibilia. Primo q̄
ideʒ sit simul in duobᵒ locis localiter
ꝯn̄ia p̄bat'. quia terminus qui fit hic
localit' potest manere in suo p̄prio lo-
co localit' sicut corpᵒ xp̄i nunc manet
locater in celo. ꝯn̄s aūt q̄ ideʒ sit siml'
ĩ duobᵒ locl localit' videt' inferre ml'
ta impossibilia. puta q̄ idem siml' mo
ueret' ꝛ quiesceret. quia posset ibi mo-
ueri: ꝛ hic quiescere. Similr̄ q̄ ideʒ si
mul calefieret ꝛ frigefieret. si hic habe
at approximatuʒ igneʒ ibi aquaʒ. Si
milit' idem esset cōtinuuʒ ꝛ non conti
nuuʒ si hic habeat diuidens pteʒ a to
to ꝛ ibi non. Similit' ideʒ erit sil' mor
tuuʒ ꝛ viuū si animal ibi habeat cor
ruptiuuʒ inferens morteʒ ꝛ hic nō ha
beat sʒ quecunq̄ʒ nec̄cia ꝛ sufficientia
ad salutem. 2ᵐ impossibile p̄ncipale
sequens ex hoc q̄ terminus cōuersio-
nis sit hic localit' est istud. q̄ duo cor
pora possent esse simul in eodeʒ loco.
ꝯn̄ia p̄bat'. tū quia cōuertat' istud in
duo corpora qua ratōne est hic locali
ter vnuʒ: ꝛ aliud. tum quia cōuertat'
istud in aliquod maius. illud maius
si sit hic localit' pars erit cū parte. ꝯn̄s
auteʒ. s. q̄ duo corpora sint simul: vi-
det' Ari. p̄bare esse impossibile ex in
tentōne. 4. phycorum. Ad ista. ad
p̄mum. si terminᵒ p̄se transubationis ē
substantia ꝛ s'm esse substantie vt ar-
guit'. cum corpus s'm esse substantie n̄
succedit pani p̄prie loquendo de succes
sione: quia ꝛ si habeat eē post esse pa
nis: non tamen incipit habere illud eē
desinēte pane. quod videt' necessariū
ad hoc q̄ p̄prie diceret' succedere ibi
in esse. Alioquin posset dici sol succe-
dere vermi corrupto. qꝛ habet esse suū
post esse vermis. neganda ē g̃ illa p̄pō

ꝭm hoc aliquid est ꝑse termin⁹ ad quē
ꝭz quod succedit termino a quo. quia
ꝭm idem est p̊us ⁊ nunc manens. ⁊ p
ꝯn̄s alteri ꝓprie non succedens corp⁹
xp̄i diceret̃ terminus esse ad quez trā
substātiatiōis ⁊ hoc ideo qꝛ illa non ē
ꝓductiua termini ad quem sed tantū
modo cōuersiua alterius in ip̄m : ꝭm
autez illud esse non dicit̃ ꝓprie succe
dere termino a quo sicut p̊us dictum
est. posset tamē ista cōcedi ꝙ ꝭm illud
est nouitas in termino ad quez ꝭz qđ
succedit termino a quo. accipiendo ꝓ
prie succedere. ⁊ tunc concedi potest ꝙ
non esset hic nouitas in termino nisi ꝭ
istam p̄sentiaz ꝭ quā nunc vere ⁊ rea
lit̃ est hic. ⁊ prius non fuit hic duz sub
stantia panis fuit hic. Ad 2ᵐ dico
ꝙ nunc corpus xp̄i est vbi fuit panis
nec tam̄ quātitas que fuit pani forma
lis ratō essendi hic. est formalis ratio
corpori xp̄i essendi hic. tum qꝛ quanti
tas ista nō est formalit̃ in corpore xp̄i
g̊ nec aliquid corpori xp̄i cōpetit per
illaz vt per ratōnem formalez. tuz qꝛ
quātitas non potest esse formalis ratō
locandi nisi circunscriptiue. quia illa
est ratō determinata ad illuz modum
locatōnis. quicqd g̊ per quantitatem
vt ꝑ ratōnem formalez locat̃ : hoc cir
cunscriptiue locat̃. corpus xp̄i non sic
est p̄sens in sacramento patz. g̊ ⁊c̃. licz
g̊ non maneret illud qđ fuit cōuerso
ratio formalis locandi: adhuc poterit
deus terminuz ꝯuersionis facere ibi p̄
sentez vbi cōuersuz fuit. ⁊ qđ adduci
tur de generato ⁊ corrupto. si concede
tur eandez quātitatez manere ⁊ ideo
ꝑ illam generatuz localit̃ esse vbi cor
ruptuz fuit hoc non ꝯcludit ꝓpositum
quia ꝑ istam cōuersionez non oportz
terminuz esse localit̃ vbi fuit ip̄m cō-
uersuz. imo est hic eodem mō essendi :
quez tribuit sibi agens ꝯuertens aliđ
in ip̄m. Ad aliud negari potest ista
ꝓpositio. terminus est hic eodez modo
essendi quo modo fuit hic illud quod
cōuersuz est. Instantia enim est. quia
substantia panis que ꝯuersa fuit: fuit
hic localit̃ suo modo. sicut. s. substanᵃ
panis potest esse alicubi localit̃. quia
pars sub q̄ꝫtitate fuit ī parte loci ⁊ to
ta in toto. nec tamē substātia corporis
xp̄i in quā ꝯuertit̃ est. ꝭ tali mō. imo
tota est vbiqꝫ. non g̊ sequit̃ ꝙ termin⁹
in quem cōuertit̃ quātitas necessario
sit hic localit̃. Si tamē daret̃ ꝙ deus
posset cōuertere q̄ꝫtitatem in illuz ter-
minuz ⁊ ꝙ ille fieret hic localit̃: alicui
forte videret̃ ꝙ illa que sequunt̃ ex ꝭ
nō sunt impossibilia simplicit̃. sic. s. ꝙ
includant ꝯtradictionē que sola dicū
tur esse impossibilia deo: apud quē nō
est impossibile omne v̊bum. hoc ē ois
cōceptus possibilis in intellectu. qual'
est ois ꝯceptus in quo non includun
tur ꝯtradictoria. Cuz g̊ ex p̊mo istoꝝ
qđ est idem corpus esse simul in duo-
bus locis localit̃ inferunt̃ multa que
apparent impossibilia: per duas ꝓposi
tiones videt̃ ꝓbabiliter posse rn̄dere.
p̊ma est. forme p̊ores ip̄o vbi: non va-
riant̃ ꝓpter variatōem ip̄ius vbi. qꝛ ꝓ
pter variationez posterioris non vari
atur p̊us. ex qua ꝓpositōne habet̃ ꝙ
idem habens duo vbi: non ꝓpter hoc
variat̃ ꝭm aliquaz formaz substātia-
lem. nec ꝭm aliquaz de genere quātita
tis. vel qualitatis. qꝛ forme istorum ge
neruz sunt simplicit̃ p̊ores ip̄o vbi. 2ᵃ
ꝓpositio est ista. quācunqꝫ passionem
ad formam substantie. vel q̄ꝫtitatis. vl'
qualitatis: recipiet idez corpus a duo
bus agentibus sibi in isto eodem vbi
approximatis: illam ⁊ non aliaz reci-
piet ab eisdez sibi in diuersis locis vl'
vbi approximatis. Exempluz. si hic
circa lignuz approximent̃ ignis ⁊ aq̈
qualez transmutationez faciēt circa il
lud lignuz: eandez ⁊ non aliam faciēt
circa idem lignuz si habeat duo vbi
⁊ in vno approximet̃ sibi ignis ⁊ in
alio aqua. Istud ꝓbat̃ ex p̊ma ꝓposi
tione precedente quia in diuersis vbi
non variatur forma absoluta que est
simplicit̃ prior ip̄o vbi. Istas duas
applicando soluunt̃ que tanguntur ī
argumento ⁊ multa similia. Primuz
. s. idem moueri in hoc loco siue vbi ⁊
quiescere in alio vbi: non sunt repūḡn
tia. sicut nec habere hoc vbi ⁊ illud. qꝛ
ista duo. s. moueri ⁊ quiescere ꝭm vbi:

sunt posteriora ipso vbi. ideo possunt variari ſm variationem in illo p̄ore. Scđm de calefieri ⁊ frigefieri soluit̄ p scđam ꝓpositionez.non.n.aliter calefieret ⁊ frigefieret existens in duobus vbi: q̄ȝ existens in vno vbi in quo haberet ista duo agentia approximata. ⁊ sicut tunc si alterum agentium simpliciṫ vinceret virtutem reliqui agentis illud assimilaret sibi passum ⁊ impediret reliquuȝ quod esset minoris virtutis assimilare sibi passum.si autē essent aliquo modo equalia in virtute alterarent passum.q.ad quoddaȝ medium inter duo extrema. sic etiaȝ nūc quando ponit̄ idem in duobus vbi. Tertium de continuitate soluit̄ p ideȝ quia si agens soluens continuitatem vinceret virtuteȝ cōseruantis cōtinuitatem absolute continuatas esset diuisa vtrobiqȝ. non tamen vt ab aliquo vtrobiqȝ.sicut respōdet̄ de corpore xp̄i in pixide quando ideȝ corpus fuit diuisuȝ in cruce.Quartuȝ similiṫ vel facilius soluit̄. quia forma substātialis si virtute alicuius agentis circa istud in vno loco separet̄ a materia simpliciṫ:nusq̄ȝ esset vnita eidem materie.vt diceretur de corpore xp̄i quando fuit mortuum in cruce: non fuit viuum in eucharistia. Scđm p̄ncipale quod infert̄ tanq̄ȝ inconueniens.s.duo corpora posse esse simul diceret̄ non esse īconueniens.nec impossibile.quia cōtradictio non apparet cum vnitas loci non sit formaliṫ vnitas corporis.sȝ corpus habet ꝓpriam vnitateȝ intrinsecam cui accidentaliṫ aduenit esse in vno loco.ergo non sequit̄ quodcūqȝ corpus est in hoc eodem loco est idem corpus.nec simultas variat vnitateȝ corporis vel loci. Ad auctoritatem Aristo.4.phycorum dici potest.ꝙ ꝓbatio sua ad hoc ꝓcedit ꝙ virtute ꝓpria vel nature create ꝓpter sui limitationeȝ non potest idem corpus esse in diuersis locis adequatis. sȝ de virtute diuina illimitata non ꝯcludit. Tertius intellectus p̄ncipalis.s.ꝙ aliquid manens in eodem esse quod iam pri⁹ habuit nulla oio nouitate facta circa ipsum potest esse terminus noue cōuersionis.declarat̄ esse possibilis hoc mō quando deus conseruat creaturaȝ terminus illius cōseruationis non est aliquid nouuȝ sed idem ⁊ ſm idem esse quod prius habuit.non ḡ requirit cōseruatio actio vel passio nouitatem in termino.ḡ nec cōuersio. ꝯn̄ia declaratur ex hoc ꝙ sicut de⁹ volens hoc habere esse.q.post idem esse ꝯseruat illđ. sic volens illud habere esse post eē illi⁹ ꝯuertit illud in istud. quia facit eē isti⁹ ⁊ si non ꝓprie tamē aliquo modo succedere ipi esse illius.non requirit̄ autē ad hoc ꝙ illud sit terminus actōnis qđ simpliciṫ ⁊ ꝓprie succedit alteri.s.tā q̄ȝ nouum.sicut patȝ in ꝯseruatione.ſ hoc diceret̄ ꝙ sicut deus eodem velle creat illud inquātum vult hoc esse p⁹ non esse: ⁊ ꝯseruat illud inq̄ȝtuȝ vult hoc esse.q.post idem esse:sic eodeȝ velle ꝯuertit aliud in illud.quia vult illđ esse post istud. Si arguit̄ quō potest illud esse terminus ꝯuersionis positiue si p eam non accipiat aliquod esse. cū etiam in diuinis illud qđ est terminus actōnis accipiat esse p illaȝ actōnem. Diceret̄ ꝙ non oportet omneȝ terminuȝ actōnis positiue habere esse acceptum p illam actōem: nisi vel simplr vl' in ordine ad aliquod aliđ.⁊ sic terminus ꝯuersionis potest dici accipere esse in ordine ad ꝯuersum.inquātum deus vult istud esse post illud. Aliṫ diceret̄ ꝙ actio positiua vel est ꝓductiua termini simpliciṫ vel equiualenṫ ⁊ ista conuersio 2ᵒᵒ est ꝓductiua. qa quātum est ex parte sua ipa sufficeret ad hoc ꝙ terminus acciperet esse per eam.sed si non accipit esse:hoc ideo est qꝛ iam p̄habet illud esse. Contra istā declaratōem arguit̄.quia ſm hoc posset dici deum quicquid adnihilat conuertere in solem.quia vult soleȝ manere in suo esse:post esse illius adnihilati sicut hoc preexistens manet post esse illius cōuersi. Aliter pōt declarari possibilitas illius intellectus ⁊ hoc sic quod potest esse termin⁹ cōuersionis concomitante ipm̄ aliquo posteriore quod nō includit̄ in pſe termino ipi⁹

illo circuuscripto potest esse terminus eiusdem hoc patet. quia vt prius est terminus conuersionis ⁊ a priore vt prius potest circunscribi posterius. nunc aūt substantia corporis xp̄i est perse terminus transubstātiationis licz cōcomitet presentia illa qua de nouo est presens speciei panis. sicut declaratuz fuit exponendo intellectum p̄cedentem. g̃ sine tali presentia ⁊ quacunqʒ nouitate alicuius posterioris ipso esse corporis: posset corpus esse terminus conuersionis.

De tertio princi-

pali tenetur cōiter ꝙ in cōuersione totali non est adnihilatio termini a quo

Opinio ꝙ panis sit aliquid corporis x'

vna opinio deducit ex hoc. ꝙ post cōuersionez: panis non est nihil. ⁊ probat̄ ↄ̄nia. quia si esset nihil oporteret dicere ꝙ esset adnihilatum. ⁊ vltra deducit si non est nihil est aliquid. non autem est q̄d p̄fuit quia illud cōuersuz est. nec aliquid extra terminuz ad quem. patet discurrendo. g̃ post cōuersionem est illud in quod conuersum ē vt sic verum sit dicere: quod p̄fuit panis est corpus xp̄i. Aut si ista negaret̄ necessario est dare ꝙ aliquitas corporis sit eius quod fuit panis. Cont̄ illud quod ip̄e addit ꝙ panis post cōuersionez non est nihil sed aliquid sic ꝙ aliquitas corporis sit eius quod fuit panis. potest argui p̄mo sic. quod nullo modo aliter se habet in se post ↄuersionem q̄ȝ prius se habuit nec aliquid in se aliter habet: non habet aliquam aliquitatē quā prius non habuit. corpus xp̄i nullo modo se habet in se aliter post conuersionez q̄ȝ ante. sed ante conuersionem panis non habuit in se aliquitatem panis nec aliquitas corporis erat aliquitas panis. g̃ nec post conuersionē. Preterea esse termini ad quez conuersionis requirit non eē termini a quo. patz si termini sint oppositi cuz esse vnius oppoiti excludat esse alterius oppositi. ergo termin⁹ ad quez conuersionis vt talis non habet in se entitatez vel aliquitatez termini a quo. Aliter dicit̄ quod non adnihilat̄ quia manz in potentia ī materia corporis xp̄i.

Opinio ꝙ panis manz in ma̅ corporis x'

Contra hoc arguitur quia tunc non posset deus adnihilare aliquod materiale nisi simul adnihilarz omnia materialia. quia quocūqʒ materiali non adnihilato semp̄ in materia eius manet in potentia quodcūz materiale. Preterea. vbi totum trāsit in totum. ibi non manz materia termini a quo. cum g̃ in transmutatōnibus que requirunt materiaz materia manens sit illa que fuit corrupti g̃ ⁊c̄.

Opinio tercia

Aliter dicit̄ ꝙ sicut s̄m Aristo. 5°. phycorum. transmutatō naturalis aliqua est a non subiecto in subiectum: ⁊ illa est generatō. aliqua ecōtra. vt corruptio. aliqua a subiecto in subiectum vt alteratio. ⁊ gnāliter motus ꝓprie dictus. sic in transmutatōne supernaturali aliqua est ↄ̄sio a non subiecto ī subiectuz. vt creatio. aliqua eↄ᷒ vt adnihilatio. ⁊ aliqua a subiecto ī subiectū vt ↄuersio totalis vni⁹ positiui in aliō non est g̃ ista cōuersio adnihilatio. qꝛ habet perse terminum positiuum. Contra hoc licz sint duo termini positiui tamen cōcomitant̄ duo termini negatiui. sicut quādo concurrunt generatio ⁊ corruptio cōiter in naturalibus sunt duo termini negatiui ↄcomitantes duos terminos positiuos sicut esse aque corrumpende concomitat̄ non esse ignis generandi. ⁊ esse ignis cōcomitat̄ non esse aque. Consilr̄ in ꝓposito esse panis cōcomitat̄ non esse corporis xp̄i. ⁊ esse corporis concomitat̄ non esse panis. Tunc arguitur. mutatō dicit̄ esse creatio vel adnihilatō ex perse terminis eius. non aūt ex cōcomitantibus p̄se terminos. sicut generatio non est perse creatō propter hoc ꝙ terminus p̄se a quo non est nihil sed p̄uatio. ⁊ cōsimilit̄ est de p̄se termino ad quez corruptōnis. Cuz ergo comparando perse terminos hui⁹ cōuersionis qui sunt esse panis ⁊ non eē panis cum illud non esse sit totale nō esse quia nihil panis manet: sequeret̄ ꝙ ip̄a destructio perse considerata sit adnihilatio. Aliter potest dici ⁊ deduci ad ꝓpositum illud exemplum de

corruptione vbi non tantũ per accñs
terminat aliquod positiuum. quod. s. ẽ
pse terminus generatõnis cõcomitã-
tis: sed cum corruptio sit destructio p-
tialis. s. totius non nisi fm formaz ibi
relinquit᷑ altera pars compositi. s. mã
pse ğ corruptõ non est adnihilatio qr
aliquid corrupti manet. Sz si ista eẽt
precisa ratõ: tunc forma videret᷑ ad-
nihilari. quia nihil eius remaneret ¶
Similit᷑ illud manens non est pse ter-
minus corruptõnis ad quem. Jdeo
magis adhuc distinguit᷑ pse corruptõ
ab adnihilatõne p suuz pse terminuz
quia ille non est nihil siue negatio ab
soluta, sed est negatõ in apto nato siue
ṕuatio. ⁊ p tanto etiã forma posset di
ci non adnihilari. quia ei succedit pro
termino non nihil. sed ṕuatio illi⁹ for-
me. adhuc si vtraqʒ istaruz ratõnum
deficeret. puta si deus subito converte
ret totuz ignez in totam aquam non
manente eodem subiecto cõi: adhuc
non esset adnihilatio. quia terminus
ad quem destructõis ignis ⁊ si nõ sit
ꝓprie ṕuatio forme ignis: tamẽ non ẽ
negatõ extra genus. sed est negatõ vt
includat᷑ in forma opposita positiua.
negatõ autez in genere non potest esse
terminus ad quem adnihilatõnis. sic
nec talis negatio potest esse terminus a
quo creatõnis. In ꝓposito licet due ṕ
me ratõnes non inueniant᷑ quia nec
aliquid termini a quo manet. nec for-
me eius succedit ṕuatio ipius ꝓprie lo
quendo: quia non in eodem susceptio
tertia tamen ratõ inuenit᷑. quia destru
ctionẽ panis terminat negatio esse pa
nis non extra genus: sed vt includit᷑
in esse termini ad quem. ¶ Sed ꝯtra
hoc arguit᷑. qr termino destructõnis
accidit ꝙ sit terminus aliquis ad quẽ
positiuus. ğ qualis esset ista destructõ
si non esset terminus positiuus cõco-
mitans: talis est modo q̃tum ad per
se ratõnem destructõnis. non ğ ꝓhibe
tur esse adnihilatio p hoc ꝙ terminus
positiu⁹ ꝯcomitat᷑. ¶ Diceret᷑ autem
hic ꝙ negatio extra genus. ⁊ negatio
in genere absoluta tamẽ. ⁊ negatio q̃
dicit᷑ ṕuatio. non differunt formaliter

fm ratõnem negatõnis. ⁊ tamen sic
distinguunt᷑ ꝙ alicuius mutatõnis
vnum est perse terminus ⁊ non aliud
vt patet de corruptione. ita negatio vt
includit᷑ in termino positiuo succeden
te est hic perse terminus. ¶ Ad argᵐ
ṕncipale. aliquid esse cõe terminis po
test esse dupliciť. vel cõitate reali. sicut
materia que est cõe substratum vtriqʒ
termino in corruptõne. hoc modo nõ
oportet in cõuersione totali aliquid eẽ
cõe terminis. imo tale cõmune repu-
gnat conuersioni totali ¶ Alio modo
potest intelligi cõe ꝯmunitate ratõnis
puta ꝙ vterqʒ terminus ꝯtineat᷑ sub
ente. ⁊ hoc sufficit ad excludenduz ra
tõnem creatõnis ⁊ adnihilatõnis. qr
in illis alter terminus non cõtinetur
sub ente ⁊ hoc modo dicit᷑ ꝙ iste spe-
cies ⁊ illud preexistens in quod con-
uerteret᷑: haberent aliquid cõe ¶ Aliť
posset poni aliquid cõmune terminis
non essentialiť. sed cõis habitudo ad
idez agens. quia potentie agentis eo-
dem mõ subiacet vterqʒ terminus cõ
uersionis. ⁊ hoc etiaz sufficit ad exclu
denduz adnihilationez. quia nihil ꝓ
prie non subiacet potentie agentis. cuz
non sit aliquid causabile. ¶ Argᵐ in
oppositũz ꝓbat ꝙ natura potest con-
uertere aliquid in aliud conuersione
totali. ⁊ ita non requirit subiectuz cõe
quod manifeste est incõueniens. i qua
cunqʒ transmutatõe naturali. fm phz
ideo ad illud arguᵐ dicendum est. ꝙ
agens naturale potest omnẽ transmu
tationem illam ⁊ solum causare circa
istas species: que transmutatio potest
hic habere subiectum transmutabile
nulla autẽ transmutatõ substantialis
habet hic subiectuz transmutabile. qr
nulla est hic substantia. nec cõposita
nec materia. iõ agens nãle non potest
hic transmutatõnem subalem cãre sz
accñtalem in q̃ sufficit q̃titas ꝓ subo
In illo ğ nunc in q̃ actõez agentis na
turalis eucharistia habz ṕmo non eẽ
cũ nã nihil corrumpat nisi aliqd incõ
possibile ꝓducendo: ꝓduceret᷑ v̄tute
nãe quoddaz cõpositum p accñs. s. q̃
tuz quale qualitate incompossibili cu

charistie que corrumpitur et istius corporis siti subiectum prefuit. et forma inducta est ab agente creato habente eam in virtute sua activa. Sed nunquid tunc producitur aliqua substantia. Respondeo non actione nature. quia non habet passum de quo producat substantiam. si ergo tunc substantia producatur: hoc est actione dei qui disposuit nusquam accidens esse sine subiecto: nisi in eucharistia manente. et ideo illa destructa deus producit substantiam compositam que nata est affici illis accidentibus causatis per agens naturale nec illa substantia nova requiritur propter actionem nature. imo actionem illam sequitur ordine nature. non necessario. quia deus posset non producere substantiam illam. sed sequitur ordine dispositionis divine. De ipsa autem desitione eucharistie duplex est opinio. una que videtur esse Inno. de officio misse parte tertia. ubi dicit quod quamdiu species maneant que possent afficere substantiam panis et vini si essent ibi: si tamen tanta fiat alteratio circa species quod panis eis affectus non esset conveniens nutrimentum: desinit esse eucharistia. et in eodem instanti actione divina fiet ibi nova substantia que nata est affici illa qualitate. hoc autem est substantia panis. et tunc illa manet ulterius in alteratione usque ad instans generationis noue substantie. et illam generat natura corrumpendo illam substantiam compositam quam potentia divina reduxit. Alia est opinio quod manet quamdiu manent qualitates que possent afficere substantiam conversam. licet ipsa sic affecta non esset conveniens nutrimentum. non ergo desinit esse eucharistia nisi quando desineret ipsa substantia panis. et secundum hoc esset dicendum quod in illo instanti corruptionis specierum est ibi substantia nova sed non panis. quia illa non esset nata affici qualitatibus incompossibilibus pani iam inductis. sed talis est illa substantia nova qualem natura generaret de pane corrupto. si substantia panis ibi fuisset.

Ad tertium sic proceditur. arguitur quod deus non

pôt facere quod manente corpore et loco corpus non habeat ubi in loco: quia non possunt manere extrema quin maneat relatio media. sicut non possunt esse duo alba quin sint similia. corpus et locus videntur esse extrema inter que ipsum ubi est quasi habitudo media. Et illud. 6. principiorum. ubi est circumscriptio corporis a circumscriptione loci procedens. Confirmatur. sicut se habent corpus et locus ad ubi: sic activum et passivum ad actionem et passionem. nunc autem deus non pôt facere quod manente activo et passivo: non sit inter illa actio et passio ergo et cetera. antecedens probatur. quia ita videtur ubi habitudo media inter locum et corpus: sicut actio et passio inter agens et patiens. Consequentia probatur quia sicut habetur Dan. 3o. Tres pueros in fornacem missos ignis non combussit. et tamen fuit activus. quia flamma erumpens interfecit eos qui miserunt eos in fornacem. et corpora eorum erant passiva: quia non est visibile quod tunc habuerunt dotem impassibilitatis. Ista questio pôt habere duplicem intellectum. unum de corpore et loco in communi aliud de corpore et loco determinato. et utrumque pôt subdistingui. Et ideo sunt hic quatuor declaranda. primo si corpori in communi repugnat non habere ubi posito loco in communi. Secundo si repugnat loco in communi esse sine ubi sive non circumscribere. et hoc posito corpore in communi. Tertio si possibile sit hoc corpore et hoc loco manentibus sed hoc corpore huic loco presente. quod hoc corpus non habeat hoc ubi. 4o si hoc corpore et hoc loco manentibus et hoc corpore huic loco presente possibile esset hoc corpus non habere hoc ubi.

De primo dico

quod non includit contradictionem corpus esse sine corpore aliquo continente et per consequens sine ubi. imo ita est de primo celo quod non habet corpus continens. posito etiam quod esset locus non tantum quicunque sed aliquis capax huius corporis non esset adhuc contradictio: quod hoc corpus non haberet ubi. Ratio primi est. quia non est contradictio absolutum manere absque respectu ad illud quod non est prius eo. vel saltem quod non est prius nec simul natura cum ipso. nec autem locus nec est prius natura corpore nec simul. imo videtur posterius corpore ergo et cetera. Ex hoc potest accipi ratio secundi. Contra istud. corpori per se competit esse in loco. ita quod

corporeitas est p se ratõ eẽndi in loco sꝫ cõtradictio est ratõnem formalem esse: nisi illud sit cuiꝰ est ratõ formalis

Preterea corpus locatuꝫ dependet a locante. ergo illa habitudo locati ad locans est habitudo quedaꝫ dependenᵉ sꝫ absolutum non potest esse sine depẽdentia ꝓpria quaꝫ natum est habere.

Preterea contra illud quod dicitur de primo celo arguitur. quia illud corpꝰ si moueatur: non est dare quo motu moueretur nisi locali. sꝫ moueri localiter requirit esse in loco. quia moueri localiter est aliter se habere in loco nunc quam prius. Si detur ꝙ celuꝫ quiescit: sequitur quiete opposita illi motui queꝫ natuꝫ ẽ habere. ⁊ ita quiescit localiter. ⁊ tunc ꝓpositum. Ad primum potest dici ꝙ dimẽsio est ratõ fundamentalis ꝓxima respectu vbi. ⁊ si sic intelligeretur ratõ formalis: bene potest talis ratõ formalis separari ab illo respectu cuiꝰ dicitur esse ratõ. ⁊ hoc intelligendo in actu lꝫ nõ separetur ab aptitudine vel potentia ad illud. Exempluꝫ albedo est istoᵒ ratio essendi simile. ⁊ tamẽ non est ꝯtradictio ꝙ sit sine similitudine actuali.

Contra. si dimensio est ꝓpria ratõ fundamentalis respectu passiue locatõnis saltem ista erit per se 2ᵒᵒ ⁊ si non primo modo corpus locatur. sicut color videtur sꝫ in ꝓpositione per se 2ᵒᵒ cum sit necessaria simpliciter: subiectuꝫ non potest esse sine pdicato. Rᵒ ꝙ corporeitas est ratio fundamentalis respectu huius ꝙ est esse locabile. ⁊ respectu huiꝰ etiaꝫ ꝙ est locari. ꝓpria quidem ⁊ proxima ⁊ vtrinsqꝫ. quia cuius est potentia eius est ⁊ actus. sed respectu primi est ratio necessaria. respectu scdi ratio non necessaria. quia aptitudo est itrinseca p istam rõnem etiã precise acceptam. sꝫ illud ad quod est aptitudo non inest actualiter nisi p agens reducens aptitudineꝫ ad actum. neganduꝫ est igitur qd assumitur. s. hanc esse per se 2ᵒᵒ: corpus lõcatur. licꝫ concedendum sit hanc esse p se corpus est locabile. Exempluꝫ huiꝰ hec est per se 2ᵒᵒ: homo est risibilis. hec autem contingens homo ridet. Ad 2ᵐ illa dependentia que est locati ad locãs non est simpliciter necessaria ex parte eius qd dicitur depẽdere sicut est dependentia causati ad cãm. sed est dependenᵃ aliqualis tanquam ad illud qd natuꝫ est conseruare rem in sua dispositõne naturali. corpus quidem naturale in suo loco naturali natum est sic cõseruari. sine tamẽ tali ꝯseruante potest absolute esse. Ad 3ᵐ potest dici ꝙ si mouetur: mouetur secundum locare non secundum locari. quia nunc aliter corpus ꝯtentum quam prius locauit sꝫ non aliter locatur quia non locatur. ⁊ isto mõ intelligitur dictuꝫ Auerro. ꝙ celum est in loco p centruꝫ. quia suuꝫ esse in loco est locare locabile fixum in loco. Si queratur de isto locare ad quod genꝰ ptinet vt sic motus ille diceretur esse in illo genere: non ad genus vbi. quia vbi est circũscriptõ passiua. nõ ad aliquod aliud genus tum quia motus esset in pluribus generibus quam ponit philosophus 5. physicorum. tum quia discurrendo non inuenitur ad quod genus aliud pertineat

Preterea sicut celum põt circulare licꝫ non cõtineatur a corpore sic potest circulare lꝫ non contineat corpus. puta si esset idem corpus ꝯtinuum ⁊ spericum. igitur illa forma fluens secundum quã est per se motus circulatõnis: posset per se esse sine respectu tam ad cõtinens quam ad cõtentum. ⁊ ita est forma mere absoluta Responsionem quere.

De secũdo arti.

dico ꝙ non apparet ꝯdictõ superficiem ꝯcauaꝫ esse sine respectu ad aliud corpus vt ꝯtẽtum. esto etiaꝫ ꝙ aliqd corpꝰ sit qd eẽt sic natũ ꝯtineri vt prius argutũ ẽ de respcu locatõis passiue. ita põt hic argui de locatõne actiua. Itẽ ꝯfirmatur. quia celũ est icorruptibile ⁊ lꝫ elementa secundum se tota sint incorruptibilia secundum partes nõ tamen eo mõ sunt incorruptibilia quo celuꝫ. quia forma elementi cũ sit eiusdem rõnis i toto ⁊ in parte: nõ est formalis rõ incorruptibilitatis. in toto sicut nec in parte. ⁊ lꝫ nõ sit aliqua cã nãlis corruptiua totiꝰ elementi sicut partis: tamen istã possibilitateꝫ intrinsecã reduci ad actũ non ẽ ita ipossibile sicut celũ corrũpi. Aut

saltem ſm theologos poſſibile eſt deuꝫ elementa adnihilare que quantuꝫ eſt ex formis ſuis ſunt corruptibilia licet non adnihilet celum ꝙ ſm formã ſuã eſt incorruptibile quia in cõſeruando prius ⁊ magis neceſſarium non requirit tanquã mediũ aliquod minus neceſſariuꝫ conſeruari. Abſolute igitur poteſt adnihilare elementa ⁊ nihil innouare circa eſſe celi. hoc poĩto latera celi non concurrerent in inſtanti. quia natura non poteſt facere talem tranſlatione in iſtanti. remanere igiꝰ poteſt ſuperficies concaua celi ⁊ tamen non cõtinens aliquod corpus. Contra iſta. vacuum eſſe eſt impoſſibile ſimpliciꝰ. vt probat Ariſto. 4° phyſicorum ſed ſi ſuperficies cõcaua eſſet ſine corpore: eſſet vacuum. igitur ⁊c. Ad ꝓbationem ma. vna ratõ phi in. c. de loco contra ponentes locum eſſe ſpacium eſt iſta. q2 tunc infiniti vtiq3 eſſent loci ⁊ ſubdit ad ꝓbationeꝫ iſtius ꝯñie. diſtante enim aere ⁊ aqua idem faciũt omnes parteſ in toto qð omnis aqua in vaſe. Preterea inter latera vacui nihil eſt medium ſꝫ ſm philoſophuꝫ. 5 phyſicoruꝫ illa ſunt ſimul quoruꝫ nihil eſt medium. ſi igiꝰ eſſet vacuuꝫ latera eſſent ſimul ⁊ non ſimul. Preterea in tempore eſt contradictio duo inſtantia eſſe diſtantia ⁊ non eſſe tempus medium. igiꝰ pari ratõne in loco contradictõ eſt duo eſſe localiter diſtãtia ⁊ non eſſe corpus medium. Ad p̃mum. iſta probatõ ꝯñie ſm philoſophum multipliciter exponiꝰ. ſed qualitercunq3 ꝯñia declareꝰ non tenet niſi ponendo vacuum eſſe ſpaciuꝫ actu dimenſionatuꝫ. licet non habeat qualitates naturales. quãdiu eniꝫ poniꝰ ibi dimenſio in actu ſemp remanet ratio ſm philoſophuꝫ: quare non compatiꝰ ſecuꝫ aliud corpus niſi vnuꝫ diuidat alteruꝫ. ſꝫ vacuum iſtud qð poniꝰ poſſibl'e deo in iſto membro nõ eſt aliquod ſpaciuꝫ habens dimenſioneſ poſitiuas. ſꝫ tñmodo eſt ibi poſſibilitas ad tantas dimenſiones poſitiuas cum carentia cuiuſcunq3 dimenſiõis in actu ⁊ hoc mõ poteſt dici de oibus

Vacuum est possibile

ratõnibus phi ibi poſitis ꝙ ꝓcedunt ꝯtra vacuum vno mõ. imaginando. ſ. ꝙ ſit ſpacium actu dimenſionatum ſine corpore. ⁊ ita nihil ꝯcludunt contra intellectuꝫ qui ꝯcediꝰ deo eſſe poſſibilis. Ad 2m dico ꝙ medium põt intelligi vel poſitiuuꝫ ⁊ actuale. vel p̃uatiuuꝫ ⁊ potentiale. ⁊ vtroq3 modo debet intelligi nulluꝫ eſſe mediuꝫ eorũ que tangunt ſe ⁊ que ſunt ſimul. latera auteꝫ vacui ⁊ ſi non habeant mediuꝫ p̃mo mõ: habent tamẽ medium. 2°: q2 inter ea poſſet tm̃ corpus intercipi q̃tum eſt illud corpus quod ĩtercipiꝰ qñ ſpacium eſt actu plenum. eſt ibi igiꝰ mediuꝫ potentiale. ⁊ ſequiꝰ ex hoc ꝙ eſt ibi mediuꝫ p̃uatiuuꝫ ſiue p̃uatiue. q2 carens tanto medio q̃tum poſſet intercipi inter illa extrema. Ad 3m diceretur ꝙ nullo motu exñte poſſet eſſe quies aliqua eti ꝓprie accepta. q2 nullo corpore moto poſſet aliquod corpus vniformiꝰ ſe habẽ. ⁊ cũ hoc eſſe aptum natum aliter ⁊ aliꝰ ſe habere. ſicut corpus beati poſſet vniformiꝰ ſe habere in ſua diſpoſitõne lꝫ nulluꝫ corpus aliter ſe haberet. q2 nõ oportet ꝙ aliqua corpa in inferno aliter ſe habeant ad hoc vt beati vniformiꝰ ſe habeant. nec aliqua alia corpa ponunꝰ tunc forma mouẽda. huic ẽt vniformi diſpoſitioni correſpondet ꝓpria menſura que eſt tempus. inter cꝰ quecũq3 duo inſtãtia imaginata poſſet tantus fluxus ſiue motꝰ intercipi. ⁊ ita ſi tempus diciꝰ menſura motus ſiue fluxuſ illa vniformis exñtia habebit tempus licꝫ non vniformiꝰ actuale poſitiuuꝫ ſꝫ potentiale ⁊ p̃uatiuum vnde intellectus habens noticiaꝫ tp̄is actualis ⁊ poſitiui: applicando eã ad iſtã duratõeꝫ vniformẽ põt cognoſcere q̃titatẽ ip̄ius. ſ. ꝙ tãtã hẽret poſitiue ſi eẽt tps poĩtm̃. ꝯſilr ẽ in ꝓpoĩto de diſtãtia ĩ loco poſitia ⁊ p̃uatia. ſic mora p̃uatiua mẽſurat ptes aliꝰ ſucceſſiuaſ ſic dimenſio p̃uatia menſurat ptes permanentes ⁊ hoc q2 p̃uatio equaꝰ habitu ſuoꝰ. vñ illud argm põt adduci ꝓ ꝓpoſito confirmando. ⁊ hoc ſic. poſſibile eſt diſtantiam aliquam eſſe inter

Tempus

aliqua. q. ꝑ tempus lꝫ non sit inter illa
tempus positiuuꝫ intermedium. hoc ē
positiua mensura motus. sꝫ sufficit ꝙ
sit tempus potentiale vel ꝓuatiue ac-
ceptū ad hoc vt sit distantia inter illa
temporalis ſm quaꝫ hoc dicit̄ esse po
sterius vel ꝑus eo igit̄ a simili de loco
⁊ distantia locali. Si arguit̄ cōtra
hoc ꝙ distantia non potest esse nisi sit
aliquid in quo sit illa distantia. ⁊ hoc
nihil est quia nulluꝫ mediuꝫ. Potest
dici ꝙ distantia formalit̄ importat re
spectuꝫ inter extrema. respectus auteꝫ
ē in vno extremo ⁊ ad aliud sicut ad
terminum. hic auteꝫ est dare vtrunqꝫ
terminuꝫ positiuuꝫ licꝫ non sit mediū
positiuuꝫ. ⁊ si ex solo ꝑmo istoruꝫ dice
ret̄ habitudo positiua posset cōcedi ꝙ
hic esset distantia positiua. sed si vltra
hoc requirat̄ ꝙ medium sit positiuuꝫ
tunc saltem saluat̄ ꝓpositum quia hic
est distantia ꝓuatiua ⁊ positiua poten
tialis sꝫ non actualis.

De tertio pꝫ ꝙ si hoc cor
pus nō sit huic
loco ꝑsens non circunscribit̄ isto loco
igitur non habꝫ vbi in hoc loco si eꝰ.
non est huic loco presens: ſm cursum
nature est in alio loco. ⁊ ſm naturam
non potest siml' habere duo vbi. ergo
non habet hoc vbi. ⁊ tamē iste locus
manet quia manet hic vltimuꝫ corpo
ris ꝯtinentis ⁊ hoc patꝫ in 2° articu-
lo. Contra hoc locus importat ratio
neꝫ cōtinentis quia supficies absolu-
ta circunscripta ratōne ꝯtinentis non
habet ratōneꝫ loci. nunc autē ꝯtinere
cum dicat rem non videt̄ manere ni-
si sit ad eundem terminuꝫ. igit̄ quan
do cōtinet̄ aliud ⁊ aliud non videtur
manere idem locus. sed quādo corpꝰ
non est presens huic loco non est ideꝫ
ꝯtentū. R° 4. phy. vult phus ꝙ idē
locus maneat succedentibus sibi inui
ceꝫ corporibus. ex hoc patꝫ ꝙ non est
alius locus si aliud locatum ꝯtineat.
quādo igit̄ arguit̄ de relatōne ꝯtinen
tis ad cōtentuꝫ: cōcedi potest ꝙ locus
vltra superficieꝫ addit relatōnem con
tinent̄. vt intelligit̄ per illud quod di
cit̄ in diffinitōne vltimuꝫ continent̄.

hoc est ꝓximuꝫ ⁊ imediatuꝫ cōtinens
⁊ tunc ꝯſiter dicenduꝫ est vl' ꝙ varia
to cōtento non variat̄ relatio in alio
extremo. ⁊ hoc eodeꝫ modo quo respi
cit illud extremuꝫ. qꝛ respicit ꝓ extre-
mo perse: ꝯtentuꝫ in cōi ⁊ non hoc si-
gnatuꝫ. vel potest dici ꝙ variato con
tento variat̄ relatō ipsa corrūdens. ⁊
illa est aliud ⁊ aliud cōtinere respectu
alterius ⁊ alterius contenti. sꝫ non va
riat̄ extremuꝫ relatū. quia idem est cō
tinens ⁊ ita idem locus. Exemplū hꝰ
corpus habens albedineꝫ si ſm eam ē
simile multis multas habꝫ similitudi
dines. quia similituᵒ numerat̄ termi-
no numerato. sꝫ tamē ipm non est mlˀ
ta similia sꝫ vnuꝫ simile. sicut habens
multas scias est vnum sciens. qꝛ con
cretuꝫ non numerat̄ ad solam nume
ratōem forme. sꝫ oportet ꝙ cum hoc
sit numeratio suppoiti habētis formā

De quarto videtur ꝙ
posset eē ibi
triplex intellectus. ꝑmꝰ ꝙ hoc corpus
modo q̄ɫitatiuo sit presens huic loco
sine alio corpore sic presente. Alius in
tellectus ꝙ simul cuꝫ alio presente sit
hoc modo presens. Tertius intelle-
ctus ꝙ sine modo quātitatio sit huic
loco presens. de ꝑmo planum videtur
ꝙ talis presentia non potest esse sine
vbi. sicut nō potest poni sine circun-
scriptione passiua corporis a loco. qꝛ
circunscriptio illa non videt̄ aliquid
ponere vltra hoc ꝙ est corpus eē pre
sens huic loco modo quantitatiuo. s.
tanquā coextensum ⁊ cōmensuratuꝫ
Sed hic est dubium. quia ista cir-
cunscriptio vel presentia non videtur
dicere aliquid nisi respectum formalit̄
⁊ per ꝯsequens ipsum vbi nihil esset
formaliter nisi respectus. hoc ꝯsequēs
videtur falsum. quia ſm philosophuꝫ
5. ⁊ 7. physicoruꝫ. ad relationeꝫ non ē
perse motus. sed ꝑ philosophuꝫ. 5. phy
sicoruꝫ. motus est perse in genere vbi.
Si dicit̄ ꝙ vbi pse importat ⁊ absolu
tum ⁊ respectum ⁊ p illud absolutum
quod importat distinguit̄ ab aliis ge-
neribus que similit̄ importāt respectꝰ.
sꝫ determinatos p determinata fundamᵃ.

Contra absolutuʒ ⁊ respectus non fa
ciunt pse vnuʒ ꝯceptum. sed cuiuscūʒ
generis est conceptus pse vnus. ģ ꝛc̄
nec absolutuʒ perse cōtrahit reᵐ ad ta
le genus vl' ad talem specieʒ in tali ge
nere ꝓpter idem mediuʒ. quia non fac̄
pse vnum cōceptum cum illo. Simil'r
ex eodem medio potest argui vlterius
quia accipiat' vterqꝫ istoꝝ concep
tuuʒ pse. vterqꝫ si est cōmunis est dici
bilis de pluribus in quid. ģ vtrobiqꝫ
ascendendo status est ad vnuʒ conce
ptum cōmunissimuʒ pse dicibilem de
pluribus. ⁊ tunc in vtroqꝫ ꝓcessu sta
bit' ad conceptuʒ ꝓprij generis in illo
ꝓcessu. Hic dici potest ꝙ si ꝭm cōi
ter dicta saluanda sit distinctio. io. ge
neruʒ. ⁊ per ꝯn̄s. 6. genera vltima nō
ꝯtineant' sub genere relatōnis: cū nō
appareat ꝙ importent formas abso
lutas: nᶜ simul important absolutū ⁊
respᵉᵐ: vt arguetuʒ est ꝯn̄s est dicere
ꝙ sunt essentialiter respectus. nᶜ tamē
de genere relationis igit' oportʒ distin
guere inter respeᵐ ⁊ respeᵐ etiaʒ disti
ctione ꝭʒ genus. potest autē distinctō
respectuuʒ quos important ista. 6. ge
nera ab illo respectu qui ꝓprie dicitur
relatio que est 4ᵐ genus accipi ex illo
dicto cōi quo dicunt' respectus de ge
nere relatōnis esse respectus intrinsecꝰ
aduenientes. respectus auteʒ illoꝝ sex

generuʒ extrinsecus aduenientes. hoc
potest intelligi sic. nullus respectus sic
intrinsece aduenit absoluto: ꝙ cōueni
at ei ꝭm se siue ad se: quia tunc non eēt
respectus. de ratōne enim respectus est
ꝙ sit vnius ad alterum. ille igit' respe
ctus dicit' intrinsecus adueniens qui
necessario cōsequit' fundamētuʒ po
sito termino. quia non potest esse re
spectus magis intrinsecus absoluto.
⁊ p oppoitūʒ ille est extrinsecus adue
niens qui non necessario ꝯsequit' fun
damentuʒ etiā poito termino. Si ista
sint vera: rn̄deri potest ad illam aucto
ritateʒ phi. 5. phycorum. ꝙ neget mo
tum ad relatōem ꝓprie dictam que ꝑ
tinet ad 4ᵐ genus. non aūt ad quen
cunqꝫ respectum ptinentem ad aliqᵭ
6. generū. imo ꝯcedit ibi motuʒ esse i

vbi. qui cōiter non dicit' esse motꝰ ad
formam absolutaʒ. qꝛ vbi vt videtur
non ē forma absoluta. sʒ reꝰ corporis
ꝯtenti ad locū ꝯtinenteʒ. Rō aūt dr̄ie
r'lonis ab alijs respectibꝰ in nō termi
nando motuʒ videt' eē. qꝛ ex quo reꝰ
nc̄cio ꝯsequit' extrema posita nunqꝫ
pōt ipa acqri pse: sʒ tm̄ᵒ p accn̄s. alio
. s. absoluto acqsito in altero relatoꝝ.
⁊ talia q̄ nō acqrunt' nisi p accn̄s aᵒ
acqsito negat phs in. 5. phycoꝝ. pᶜ ter
minare motuʒ. reꝰ aūt nō nc̄cio ꝯn̄s
extrema pōt hr̄e ꝓpriā nouitatē: absqꝫ
nouitate vniꝰ vel alteriꝰ extremi. ⁊ iō
pōt hr̄e ꝓpriā acqsitōem. nā ita vr̄ eē
de vbi. quia pōt deꝰ ꝯſuare idē locabi
le ⁊ eūᵭ loᵐ. ⁊ tm̄ n̄ māebit eadē circū
scriptio. qꝛ corpus ē abn̄s ab illo loco
⁊ hoc ēt pōt nā facē. ponēdo aliᵭ cor
pus pn̄s illi loco. nō igit' ista extrema
locū ⁊ locabile nc̄cio ꝯseqt' ipʒ vbi. ⁊
iō pōt eēt nouuʒ nouitate ꝓpria ⁊ ac
qri corpi nullo absoᵒ acqsito nᶜ corpi
nec ipi loco. Sʒ si querat' quō pōt
acqsitio respectꝰ eē successiua nisi suc
cessio ponat' in aliquo absoluto. dice
ret' ꝙ corpus successiue ꝭm ptem aliā
⁊ aliam fit pn̄s eidem parti loci: simiʳ
corpus ꝭm eandem partem fit successi
ue pn̄s alij ⁊ alij parti loci. ita ꝙ tam
ex diuisibilitate corporis q̄ꝫ loci sequi
tur diuisibilitas circunscriptōnis cor
poris a loco. ⁊ diuisibilitas successiua
quando pars post parteʒ acquiritur.
non est ģ diuisibilitas in respectu sine
diuisibilitate in absoluto. sed est succeᵒ
in respectu: qui est circunscriptio sine
successione in forma absoluᵃ corpori
vel loci. De zᵒ intellectu in isto artiᵒ
. s. an hoc corpus hēret hic vbi. si siml'
cum ipo hic esset aliud corpus modo
extenso. videt' posse dici ꝙ tunc h̄ cor
pus nō haberet hic vbi. quia pari ra
tione aliud corpus hēret hic vbi. non
pn̄t aūt esse duo vbi eiusdē loci. quia
vnius loci vna est circūscriptō. Item
corpus locatū facit latera ꝯtinētis di
stare. sʒ hoc corpus quod aduenit zᵒ
huic loco non facit latera eiꝰ distare.
imo iam p aliud corpus qᵭ priꝰ fuit
h̄: fuit distātia int' latera. Et ꝯfirmat'

quare ad [illegible] non possit esse motus

quia si vtrunqꝫ faceret latera distare. igitur vtrunqꝫ esset perse medium inter ista distantia. sed vbi est aliud ⁊ aliud mediuꝫ perse: ibi videtur esse alia ⁊ aª distantia. ⁊ ita inter eadeꝫ latera eiusdeꝫ loci esset duplex distantia. Potest tamen dici ꝙ in isto intellectu vtrunqꝫ corpus haberet vbi in hoc loco. quia cum vtrunqꝫ ponatur hic sicut contentuꝫ coextensum ⁊ ꝯmensuratum. vel vtrunqꝫ erit locatum quod est ꝓpositu ꝫ vel neutrū. ⁊ tunc est locus iste vacuus in quo ponuntur esse duo corpora mō extensiuo. quod nullus diceret. Similiter vtroqꝫ istorum amoto altero remanēte: illud remanens habebit hic vbi. ſꝫ non alium moduꝫ habebit hic ex parte sui ad locuꝫ ꝯtinenteꝫ quā modo habeat. Istud pꝫ per om de angelo. quia si angelus sit simul cuꝫ corpore nō habet ꝓprie vbi in isto loco in quo corpus coexistens habet ꝓprie vbi. quia angelus non est ibi coextensus ⁊ ꝯmensuratus illi loco nec replet illum locum. vnde si corpore amoto solus angelus ibi maneret: locus ille ꝓprie diceretur vacuus. opposita istoruꝫ sunt vera de corpore coexistente alteri corpori. ¶ Et si queras. quomodo potest locus iā plenus iteruꝫ repleri. ¶ Rº ad obiectōnes pro aliqua parte. ¶ Ad pͥmā ꝑ istam viaꝫ que ponit in eodem supposito ⁊ fundamento posse esse plures respectus eiusdem ratōnis ad diuersos terminos concedenduꝫ est ꝙ eideꝫ loco potest competere alia ⁊ alia circunscriptio actiua. ⁊ potest sibi i alio ⁊ aº corpore alia ⁊ alia circunscriptio passiua correspondere. Ad aliam facere latera distare potest intelligi dupliciter. vel effectiue ⁊ sic agens distendens latus a latere facit ea distare. vel quasi formaliter. ⁊ sic mediuꝫ interceptuꝫ dicitur facere distare. ⁊ hoc scdo modo cōcedendum esset ꝙ vtrunqꝫ corpus hic extēsiue existens facit latera huius loci distare. quia vtrunqꝫ est mediuꝫ inter extrema. pͥmo autem modo neutrum corpus facit latera distare. sed ipsum agens quod pͥmo diuidit hoc latus ab illo. ⁊ per hoc etiam patꝫ quomodo vtrunqꝫ replet. quia non effectiue sed formaliter. non eniꝫ est maius incōueniens locuꝫ plenū repleri de nouo aliquo replente formaliter: quā ꝯtinens vm sibi ꝯmēsuratum de nouo ꝯtinere aliud simili modo cōtinendi. Ad confirmationeꝫ illaꝫ diceretur ꝙ accipiendo distantiaꝫ ꝓ illa habitudine que est in vno distante ad alteruꝫ vt ad terminū non est nisi vna distantia inter eadeꝫ extrema. siue sint plura media siū vnicum. nec illa est vera hoc modo loquendo de distantia ꝙ vbi est aliud ꝑ se medium: ibi est alia ꝑse distantia. nisi intelligatur aliud ꝑse mediuꝫ. hoc ē aliud necessario requisitum tanquaꝫ mediuꝫ distantie. sed in ꝓposito non requiritur illud tanquā aliud. Si auteꝫ distantia acciperetur alio modo ꝓ dimensione media inter extrema que distāt concedendū esset sic loquendo ꝙ inter latera cōtinenti duo corpora ē duplex distantia. ¶ De zº intellectu in isto articulo. s. ꝙ si hoc corpus esset presens huic loco: sed non modo quātitatiuo. hoc est non tanquā coextensuꝫ loco nec ꝯmensuratuꝫ. Potest dici ꝙ tunc ꝓprie non haberꝫ vbi in hoc loco. quia ꝓprie vbi est forma ſm se diuisibilis. cum ſm eam perse posset esse motus ⁊ ideo non conuenit alicui nisi diuisibili. ⁊ per modum diuisibilis se habenti corpus auteꝫ quod non coextenditur loco: sed est totum presens cuilibꝫ parti illius loci: non habet modum diuisibilis in compatione ad locum. nec ꝑ ꝯn̄s habet vbi ꝓprie respectu eius. Extendendo tamen vbi ad talem presentiaꝫ simpliceꝫ ſm quam angelus dicitur esse hic. sic cōcedenduꝫ esset ꝙ corpus presens ſm istuꝫ intellectuꝫ dicēt improprie habere vbi. nam vere ē hic presens non circunscriptuꝫ. ¶ Ad argumētum pͥncipale si illa aºr que accipitur vera est: non habꝫ veritateꝫ nisi de relatione ꝓprie dicta. respectus autem quē importat vbi non est talis. Istoruꝫ autem declaratō patꝫ ex dictis in tractando pͥmum intellectuꝫ in 4º articulo pͥncipali.

Expeditis
his que quesita erãt de
deo. sequũtur aliq̃ q̃sita
de creaturis. ⁊ pͦ de oib⁹
in cõmuni. deinde de q̄busdaꝫ in sp̄ali
De oibus in cõi fuit vnũ quesituꝫ ⁊
ē istud. Utrũ rei create sit idē respectus
ad deum vt creantem: ⁊ deũ vt ꝯſuā-
tem. Arguit̄ ꝙ non. aliq̄d põt creari
⁊ nõ ꝯſuari. igit̄ tm̄ põt hr̄e respectũ
ad deum vt creantē. ⁊ nũq̄ꝫ hr̄e respe-
ctũ ad deũ vt conseruãtē. igit̄ nõ ē idē
respect⁹. ꝓba᷑ pͥmi añtis. Res in istãti
creatõis non conseruat̄. qꝛ nõ idiget
cõseruatõe: nisi qñ põt non esse ⁊ de se
tendit ad non esse. ſ dum creatur nõ
põt non esse. nec tunc tendit ad nõ eē
cũ tunc accipiat eē. nihil igit̄ ꝯseruat̄
nisi qꝺ manet post instãs creatõis sue
sed deus põt aliquid creare quod nõ
maneat post instans creatõnis sue. qꝛ
non est contradictio ꝙ tm̄modo hēat
eē in vno instanti. ⁊ in illo creetur.
Coñ eiusꝺ simplicis ad idē simplex
non est nisi idem respectus realis. nũc
aũt dei creantis ⁊ conseruantis eadeꝫ
est voluntas qua formalit̄ creat ⁊ cõ
seruat. ⁊ ip̄a exñtia rei create ⁊ cõser-
uate eadem est. igit̄ respectus est idem
rei create ⁊ conseruate ad deum vt cre
antem ⁊ conseruantem. Hic sunt tria
videnda. pͦ de eo qꝺ pͥncipalit̄ querit̄
s. si idem sit respectus realis ī creatura
ad deum vt creantē ⁊ conseruantem.
2º de eo qꝺ tangit pͥmum arᵐ. si simul
posset dici res creari ⁊ cõseruari. ⁊ ista
difficultas magis tangit modum lo-
quendi. 3º de quodam annexo quod
tãgit idem arᵐ. s. si posset aliq̄d creari
qꝺ tñ nõ cõseruet̄ post istãs creatõis.

De primo dici potest ꝙ
idē est respect⁹
creature ad deum vt creantem ⁊ con
seruantē. ⁊ h̄ ꝓbat̄ sic. eiusdē re ⁊ rõe
ad idē re ⁊ rõe nõ ē depēdētia eētial̄
nisi vnica eiusꝺ rõis. exñtia aũt crea
ture pmanentis est eadeꝫ omnino in
creatõe ⁊ ꝯseruatiõe: ⁊ ex pte termini
est oino idem re ⁊ rõne. s. velle diuinum
⁊ hitudo non solum ad creantem: sed
ad conseruantē est hitũdo dependentie
eētialis ⁊ eiusdem rõnis. igit̄ ⁊c. aᵒʳ
ꝓbatur. si eēnt plures depēdētie oio
eētiales int̄ extrema oino eadē. sicut
dependentia creature ad deũ vt ad effi
cientē ⁊ vt ad finē. tunc iste vident̄ eē
alterius rõnis. si. n. eēnt eiusdem rõis
eēnt sibi incõpossibiles in eodeꝫ ⁊ ſm
idem. quia qñ aliq̄d dependet ad aliꝺ
aliqua dependētia si illa sit sufficiēter
terminata non dependet ab eo alia de
pendentia eiusdem rõis. qꝛ tũc vtraq̄ꝫ
illaꝝ sine alia terminaret̄ ⁊ depēderet
tali dependētia ⁊ non dependēt. ⁊ hoc
dependentia sufficienter terminata. hᵒʳ
hꝫ tres partes. pͥma. s. ꝙ idem sit eē rei
pmanentis in creatõe ⁊ cõseruatione
ꝓbat̄. qꝛ in hoc ē differētia pmanētis
a successiuo. qꝛ successiuum dũ manet
semp hꝫ aliud ⁊ aliud esse. sicut aliaꝫ
⁊ aliaꝫ ptem. sed pmanēs semp habꝫ
idem eē. nec variat̄ ſm ptem ⁊ ptem.
qꝛ tunc eēt successiuum. nec ſm totuꝫ
⁊ totũ. qꝛ tunc in quolibet alio ⁊ alio
instanti haberet totaliter aliud ⁊ aliꝺ
eē: qꝺ est absurdũ. 2ᵃ ps minoris. s. ꝙ
velle diuinum oino idem: est rõ t̄minã
di hitudinem rei create ⁊ conseruate.
ꝓbat̄. qꝛ velle diuinum respectu cuius-
cunq̄ꝫ volibilis semp manet ideꝫ. illꝺ
auteꝫ ē rõ ꝓxima intrinseca t̄minãdi
quodcunq̄ꝫ extrīsecum. 3ᵃ ps minoris
s. ꝙ vtraq̄ꝫ hitudo ē hitudo depēdētie
eētialis de creatõe ē manifesta. de cõ
seruatõe ꝓbatur. qꝛ ad illud dependet
res eētialiter in eēndo qꝺ est sibi rõ
hñdi eē. talis ē ꝯseruatio cãe cõſuãtis
iuxͣ illud Aug⁹. 4º sup Geñ. c. 14º. Cre
atoris nanq̄ꝫ potētia ⁊ oipotētis atq̄ꝫ
oitenētis virtus: cã subsistēdi ē omni
creature. que virtus ab eis q̄ creata s̄t
regendis si aliqñ cessaret: simł ⁊ illoꝝ
cessaret spēs. oisq̄ꝫ nã concideret. neq̄ꝫ
enim sicut structor ediuꝫ cum fabrica
uerit abcedit. atq̄ꝫ illo cessante atq̄ꝫ ab
cedente stat opus eius. ita mũdus vł
ictu oculi stare poterit si ei de⁹ regimen
subtraxerit. hec ibi. Diceret̄ hic ꝙ fũ
damentum relatõis creature ad deuꝫ
vt creantē non est absolute exñtia rei
create. ſ ip̄a creatio passiua. ꝯsimilit̄

fundamētuꝫ relatōis creature ad deū
ꝯseruanteꝫ nō est exn̄tia creature abso
lute. ſ ipa ꝯſuatio paſſiua. h̄ pbat̄ per
ph̄z. 5° metha^c. c. de ad aliqd. vbi vult
ꝙ relationes ſcundi mōi fundant̄ ſup
actōeꝫ ⁊ paſſiōem. nūc aūt lꝫ abſolu
ta exn̄tia creature ſit eadē in p̄mo nūc
eēndi ⁊ deinceps: tn̄ creatōeꝫ paſſiōeꝫ
⁊ ꝯſeruationē paſſionē eē eadē non ē
manifeſtius ꝗ̄ȝ illō quod querit̄. Hic
dici pōt ꝙ ph̄s. 5° metha^c. non itelligit
ꝙ actio ⁊ paſſio ſint ꝓxia fundamen
ta relationū ſcōi modi. qꝛ relatio non
manet fundamēto non manēte. manet
aūt relatio ſcōi mōi nō manēte actōe
vel paſſiōe. ſic aliqs manet pr̄ nō ma
nēte generatōe. qō aūt dicit relatōem
de 2° mō fundari ſup actōeꝫ ⁊ paſſiōꝫ
itelligendū ē nō tāq̄ȝ ſup fundamētuꝫ
ꝓximū vel ſup rōnē ꝓximā fundandi
ſed tanq̄ȝ ſup diſpōnē mediā inter fun
damētū ꝓximū ⁊ ipam relatiōem. ipa
aūt pō actia ⁊ paſſiua pn̄t poni fūda
mētū imediatū rl̄ois ipi⁹ actōis ⁊ paſſi
onis. lꝫ reqrat̄ actio ⁊ paſſio media.
nō vt rō fundandi relationē. ſ vt qō
dam p̄uiū ad h̄ vt ipa in fundamēto
tali fundet̄. Spālit̄ aūt i ꝓpoſito n̄ vr̄
ꝯcedendū ꝙ aliq̄ paſſio ſit rō funda-
mētalis hui⁹ hitudinis quā hꝫ c̄atura
ad deū. vt creātē vel ꝯſuantē. qꝛ nūq̄ȝ
ꝓp̄e ē paſſio niſi qn̄ eſt aliqō paſſuꝫ
recipiēs formā ab agēte. qꝛ ſm ph̄z. 5°
me^ce. pō actiua ē p̄ncipiū trāſmutādi
aliud inq̄ȝtū aliud. igit̄ pō paſſiua eſt
p̄n^m tranſmutandi ab alio. talis tranſ
mutatio nō iuenit̄ niſi vbi ē paſſum
recipiēs eā ab agēte. in cōſeruatiōe ⁊
creatōe nō eſt ita. ſ totū creatū ⁊ totū
ꝯſeruatū ē totalit̄ a creante ⁊ ꝯſuāte.
nō ſic vt aliqd eius vt paſſuꝫ recipiat
formā ab agēte. Hic obijcit̄ per illud
Aug⁹. xi° ſup Gen̄. vbi vult ꝙ aer nō
ē fact⁹ lucid⁹ a ſole. ſ fit lucid⁹. aliogn
recedēte ſole remanēt lucid⁹. eq̄ aūt vr̄
q̄cunq̄ȝ creatura dependē a deo in eſſe
ſicut aerē in illuminato eē. qō ipe itel
ligit ꝑ lucidū eē a ſole. igit̄ nulla crea-
tura reſpectu dei ē fcā in eē: ſ ꝯtinue fit
i eē. ⁊ ꝑ ꝯn̄s eē creature eſt in ꝯtinuo
fieri. R°. ph̄s 3° phy. dicit ꝙ aliq̄ ſūt in
fieri q̄ nō hn̄t cōpletū eē. ſic ſucceſſiua
⁊ ꝑ oppoſitū aliqd dr̄ i facto eē qn̄ ſic
hꝫ eē ꝯpletū qō nō depēdꝫ i eēndo ab
aliq̄ extriſeco. crea^ra aūt ſꝑ i eēndo eq̄
depēdꝫ a deo i eē. qꝛ eq̄ ſꝑ ab ipō ꝑ idē
velle ipi⁹ hꝫ idem eē. ⁊ h̄ mō poſſꝫ dici
ꝙ ꝓductio ꝑſone diue ſꝑ eſt i fieri. qꝛ
nunq̄ȝ iſta ꝑſona pōt hr̄e eē niſi acci-
piendo actualit̄ a ꝓducēte. ⁊ tn̄ eē ꝑſo
ne ē maxime ꝑmanēs. hoc modo eſſe
creature licet ſit ꝑmanēs: tū reſpcū dei
a cuius volitione actuali ſꝑ eq̄ depēdꝫ
ſꝑ eſt q̄ſi in fieri. h̄ eſt actu dependens
a cā dante eē. ⁊ nunq̄ȝ in facto eē. h̄ ē
in actu ſepato ⁊ idependente a q̄cūq̄ȝ
alio. non tn̄ eſt in fieri nouo ⁊ nouo. ſ
ꝑ oīm illi ē in fcō eē. h̄ eſt in eē ꝯpleto
accepto ſine aliq̄ nouitate addēda.

De ſecūdo articl'o dico ꝙ cum iſto
reſpectu creature hn̄tis eē ad deuꝫ vt a
quo hꝫ eē: pn̄t cōcurrē diuerſi reſpect⁹
idē. n. eē qn̄q̄ȝ imediate ſuccedit nō eē
oppoſito. ſic in inſtāti in q̄ res icipit eē
qn̄q̄ȝ aūt nō imediate ſuccedit ipi nō
eē. ſ q̄i eideꝫ eē vt p̄us dco. ita itelligē
do ꝙ lꝫ nō ſit iſta p̄oritas in ipō eē ſꝫ
ſe: tn̄ dr̄ eē in ipō ꝑ ꝯpatōeꝫ ad aliud
p̄us ſecū coexn̄s. p̄ n⁹ reſpectus q. ſ. eſt
ipius eē ad nō eē p̄cedēs nō ē realis.
qꝛ nō eſt ad terminū poſitiuū. 2⁹ autē
q eſt ipius eē ad eē ideꝫ q̄ſi p̄exiſtens
vl' magis cū alio p̄ori exn̄s: nō ē real'
ꝑ q̄ȝto eſt eiuſdem ad idē. reſpectus āt
ipius eē ad cām a qua ē: ē realis. igit̄
neut̄ illoꝝ duōꝝ reſpectuū ē idem illi.
Cōtigit tn̄ eadem voce multa diſticta
aliqualit̄ importari. ſicut pōt imponi
aliqd ad ſignificanduꝫ dependentiam
ipius eē ad cām non p̄ciſe. ſ vt eſt cuꝫ
reſpectu ad nō eē imediate p̄cedens. ⁊
ſic ſignificat hec vox creare vl' creatio
qꝛ ibi non tm̄ notat̄ dependētia rei ad
cām in eēndo. ſ vltra h̄ in accipiēdo
tunc p̄ illud eē poſt nō eē. pōt etiā aliq̄
vox imponi ad ſignificandum illā de-
pendentiam vt eſt cū 2° reſpectu. ſ. vt ē
ipius eē ad ſeipm quaſi p̄habitū. ⁊ ſic
iponitur hec vox cōſeruare. vbi nō tm̄
notatur dependentia in eēndo. ſed cuꝫ
hoc hitudo illius eē quaſi ad ideꝫ eē

vt p̄babitum. Pro tāto igit̄ nō ē ver̄ dicē de creatura q̄ creatur ꝓprie nisi i p̄mo instanti. q2 nō nisi in illo babet imediatū ordinē ad nō eē p̄cedēs. nec est verū dicē q̄ conseruet̄ nisi post p̄m instās. q2 non nisi tūc bz imediatum ordinem ad seip̄m quasi p̄babitum. Propt̄ igit̄ istos distinctos respectus rōnis iportatos p creare ꝛ conseruare nō p̄t̄ vnū de re qn̄ aliud p̄dicat̄. respectus tn̄ ille qui est ad cāz semp manet idē. ꝛ si iste precise significaret̄ duab⁹ vocib⁹ vtraq3 simul vere p̄dicaret̄ de eodē. sicut h̄ qd̄ est eē ab alio dāte eē. ꝛ h̄ qd̄ ē accipe eē ab alio p̄cise significāt illā hitudinē nō intelligendo ibi dare vel accipere nouitatem. nec illam importāt. q2 verū est dicē q̄ fili⁹ accipit deitatem a p̄re: ꝛ p̄r dat ei ꝛ cōicat deitatē. ꝛ ista duo sp simul p̄dicantur de eodē. nec curo disputare de significato huius vocis creare an p se significet respectū ad creatorez ꝛ connotet respectuz ad nō eē p̄cedēs. an ec̄. illuz p se significet ꝛ illū connotet ad cām. An vtrūq3 significz. ꝛ tūc nō siḡt precise ꝯceptū p se vnū: sed duos respect⁹ ꝛ vn⁹ est realis ꝛ alius rōnis. qui nō faciūt ꝯcem̄ p se vnū. q2 qd̄cūq3 istor̄ triū det̄. h̄ saltē saluat̄ q̄ vterq3 r̄spect⁹ aliqualit̄ importat̄. p̄cise tn̄ ꝓpter illū qui est rōis negatur idem sil̄ creari ꝛ conseruari.

De tertio princi

pali dico q̄ nō est ꝯ̄dictio aliqd̄ ens tm̄mō in vno instāti hr̄e eē. ip̄m enim istās raptim trāsit ita q̄ nō est nisi vt ita loquar istātanee. vel si dicas istās s̄m subam sp manē idē. si illud dicat̄ eē suba mobilis: cum illa suba non sit p se termin⁹ alicui⁹ continui de genere q̄ztitatis. sequit̄ q̄ illud qd̄ vocas instās s̄m subam nō est termin⁹ ꝯtinuās per se p̄tes tp̄is. saltē instās s̄m eē nō manet. s̄ raptim transit. ꝛ ita oz dicē de mutatōe. ꝛ p ꝯn̄s de instāti: quod ē p se mensura mutatōis. non aūt videtur maior ꝯ̄dictio de re p̄manēte q̄ n̄ nisi i vno instanti habeat eē: q̄z de ipso instanti vel mutatione. q2 ꝛ si res permanēs non possit hr̄e idē eē precise p instās sed p̄mansiue. ꝛ instās vel mutatio possit. tn̄ p̄manēs totū eē suū bz in instanti vno. q2 in h̄ distinguit̄ cōn̄ successiuū. nō est g̊ ꝯ̄dictio si illud esse vltra h̄ instās non h̄eat. Cōtra hoc videt̄ Ari. 8º phy. vbi ait. opponūtur inqt gn̄atio ꝛ corruptio. quare si impossibile est simul mutari s̄z oppoītas nō erit autez cōtinua mutatio sed erit medium ip̄or̄ temp⁹. Et in fine. c. penitus icōueniēs videt̄ si factū necē est mox corrūpi ꝛ nullo tp̄e p̄manē. Preterea iferius in eodem. 8º. vult q̄ nō ē accipere vltimū in eē ip̄ius corrūpēdi. s̄ p̄mū in eē gn̄andi. ꝛ cū hoc etiā p̄m in nō eē corrūpendi. signū inqt vtriq3 cōe est. ꝛ p̄mo ꝛ posteriori. huius autē finis illius aūt p̄ncipiū. res aūt semper posterioris passiōis est. ꝛ idē paulo p⁹ ip̄ius tp̄is in quo fiebat factū ē i vltio signo. Preterea si res creata tm̄mō h̄eat eē in instāti: tūc in illo ver̄ ē dicē res ista incipit eē. q2 tunc p̄mo ē. ꝛ sil̄ ver̄ est dicē res ista desinit eē. q2 tunc vltimo est. nūc aūt repugnātia videt̄ q̄ simul res incipiat eē ꝛ desinat esse.

Ad p̄mū intentio p̄hi est ibi q̄ sol⁹ motus localis pōt eē cōtinuus ꝛ p̄petuus ꝛ nullus alius motus nec etiam mutatio. ꝛ hoc ꝓbat. q2 oēs alij mot⁹ ꝛ mutatōes sunt ex oppositis in opposita. vt gn̄atōis inqt ꝛ corruptōis: esse ꝛ nō eē termini sunt. Alteratōis autē ꝯ̄rie passiōes ꝛc̄. Si igit̄ aliqs istoruz motuū vel mutationū posset eē perpetuo cōtinuus: hoc non eēt ab eodem termino a quo ad eundem terminum ad quē. q2 in motu sic simpliciter vno vera est ista ꝓpō. 6º phy. mutatio aūt neq3 vna ifinita. eēt g̊ illa ꝯtinua p̄petuo p continuam reflexōem a termio in terminum. puta si motu finito moueretur a calido in frigidum: cessaret alteratio q̄ztum est i istis terminis. nisi statim eēt reflexio a frigido in calidu3 sed in tali reflexione motus prior ꝛ posterior cū sint oppositi n̄ p̄n̄t ꝯtinuare nec facē vnū motū ꝯtinuū. cuius ꝓbº est q2 tunc mobile simul moueret̄ motibus vel mutationibus oppositis. hec

ꝯñtia ꝓbat᷑.qꝛ i motu ꝯtinuo verũ est dicẽ a pncipio motus ꝙ mobile mo/ uet᷑ ad vltimũ terminũ.sicut si vltimꝰ terminus motus cõtinui ẽ calor:verꝫ ẽ dicẽ de mobili in pncipio motus ꝙ calefit.si igit᷑ calefactio posset ꝯtinuãi frigefactõi a pncipio huiꝰ total' motꝰ cõtinui ẽ verꝫ dicẽ ꝙ mobile calefit ⁊ frigefit.Et ꝓpter cõsimilẽ rõnẽ ꝓbauit ibi ꝙ nõ põt cõtinuari corruptio ge/ nerationi vt sit vna mutatio.qꝛ tunc a pncipio mutaret᷑ oppositis mutatõ nibus qꝛ corruptõe ⁊ generatõe.Nã in quacũqꝫ vna mutatõe siue ꝯtinua verꝫ ẽ dicẽ ꝙ a pnᵒ mutat᷑ ad vltimũ terminũ.Jlle aũt est terminꝰ generatõ nis. igit᷑ a pncipio mutat᷑ mutatione generatõis.⁊ tñ tũc ꝑ positum mutat᷑ mutatõe corruptõis.qꝛ illa ponit᷑ ꝓ/ cedere vt ꝯtinuãda generationi. Jstõ autẽ nihil est ꝯ͂ hoc ꝙ dictum est rem in vnico solo instãti.s.creatõnis habẽ eẽ.qꝛ nõ ꝯcedo ꝙ illi creatõi possit cõ tinuari adnihilatio vt sit vna mutatõ qꝛ tunc ßm ar[m] pħi qñ creat᷑ verꝫ est dicere ꝙ adnihilat᷑.ß tñmõ concedo ꝙ creatõeꝫ ꝯsequit᷑ adnihilatio. Et si ar[r] ꝙ tam adnihilatio q̃ꝫ creatio ẽ in instãti. qꝛ vtraqꝫ ẽ a v̄tute infinita q̃ ñ põt agẽ i tpe vt vꝛ pħs p[re] 8ᵒ phy igit᷑ in ꝓposito vel erũt in eodẽ instãti qð est incõueniens pħo.s.ideꝫ sic mu tare oppositis mutationibus. vel erũt in diuersis instantibus.⁊ tũc illa istan tia erũt immediata.qð etiã ẽ incõueni ens apud pħm. Ad hoc dico ꝙ rõ pħi que tacta ẽ.s. ꝙ idẽ non põt simi' mutari mutationibus oppositis ꝓbat corruptionẽ non posse cõtinuari gene rationi. sed cum hoc ẽ alia conclusio vera.s.ꝙ generatõneꝫ nõ põt imedia te sequi corruptio.ß illius est alia rõ ħ s.ꝙ vtraqꝫ est in instãti:⁊ nõ simul in eodẽ vt pꝫ.erũt igit᷑ in alio ⁊ alio istã ti ß nõ sunt duo instãtia sibi imediata Hec ꝓbatio q̃ est ßm intẽtõem pħi lꝫ nõ ibi ponat eã nõ ẽ ꝯ͂ ꝓpositũ nr̃m qꝛ ista res creata q̃ non manꝫ nisi ꝑ instans creatõis adnihilatio eius non est in instanti. sed in tpe hito instanti creatõis.siquidẽ post istãs nõ ẽ aliqd

in tpe idiuisibilit᷑ imediatũ ß diuisibilit᷑ tali.s. imediatõe qua cõtinuũ t᷑miatũ ẽ imediatuꝫ suo termino.⁊ hoc modo motus est imediatꝰ vltimo quietis.qꝛ post illud statim ẽ motꝰ. sicut diuisibile post indiuisibile qð est eius pncipium.

Cũ igit᷑ ar[r] ꝙ adnihilatio ẽ in istãti negãdũ eẽt de adnihilatõe in cãu in q̃ loquimur. ⁊ hoc semꝑ referendo intẽ/ tionem ad instans tpis siue in illo di/ cat᷑ ꝓprie eẽ creatio ⁊ adnihilatio siue magis cum illo.Et cum ꝓbatur quia v̄tus infinita nõ agit in tpe. Jllã ꝓpõ nem pħus nõ concederet nisi de v̄tute infinita nãli necessitate agẽte. quia de alia non est incõueniens illud ad qð ipẽ deducit.s.ꝙ virtus finita ⁊ ĩfinita agunt in equali mensura. Theologi aũt nõ cõcedunt deum agẽ nãli ncci/ tate circa creaturã. Sꝫ nũqd tenẽdo deũ agẽ nãli nccitate nõ posset ꝯcedi aliqd posse manẽ tñ ꝑ instans:cum mutatio sic tñ maneat etiã ßm pħm. Quere rñsionẽ. Ad aliã auctẽ pħi illa requirit aliũ intellectum etiam ab vtroqꝫ pdictorꝫ. qꝛ.s. nã nihil ꝓducit ꝙ statim corrumpat᷑ nec ꝙ necesse est mox corrumpi.sic ipẽ dicit.qꝛ natura ꝓducens sic influit ad ꝯseruationem ꝓducti ꝙ possit ꝑ tp̃s aliqð manẽ ita ꝙ corruptia vel nõ sũt approximata vel non vincũt v̄tutẽ generãtis ⁊ con seruantis generatũ.qꝛ tunc generans impediret᷑ generare. nec ex illo potest hr̃i aliq̃ ĩpossibilitas respectu potentie diuine.ß tñmõ impossibilitas ßm cãs nãles inter se cõpatas. Ad aliud di co ꝙ in generatione ⁊ corruptõe nãli corruptũ nõ hꝫ vltimũ sui eẽ. qꝛ tunc hr̃et q̃litates cõueniẽtes saltem ĩ tali gradu in quo possent stare. cũ forma illiꝰ.⁊ si sic:non subito abijcerent᷑.nec igit᷑ corrũpendum subito corrũpet᷑. ⁊ sicut corruptũ nõ hꝫ vltimũ sui ĩ eẽ sic hꝫ p[m] in nõ eẽ.qꝛ cũ eẽ geniti con currit nõ eẽ corrupti.genitũ autem in ĩstãti generatõnis hꝫ eẽ.quia tũc for[a] eius ẽ in mã.⁊ hꝫ tũc pmũ eẽ.qꝛ tunc forma imediate succedit puatiõi.⁊ sic genituꝫ hꝫ p[m] in eẽ:sic corruptum hꝫ p[m] in non esse.ß si aliq̃ v̄tute ꝯuaret᷑

aliqđ ens in eē in aliq̄ instanti vltimo ibi tūc nō eēt dare pmū nō eē. sic esset de illa creatura pmanēte q̄ nō hr̄et eē nisi p instās. Uniuersalit̄ aūt dico q̄ in succedētib⁹ sibi inuicē siue sint opposita pꝰuatiue siue ꝯdictorie siue quasi cōtrarie. q2 ābo positia: nunq̄ꝫ ē dare vltimū pcedētis ꝛ cū hoc pmū ꝯn̄tis. q2 tunc opposita eēnt in eodē instanti. vel duo istantia imediata. semp tamē alteꝝ est dare. s. vel vltimuꝫ pꝰoris vel pmū posterioris. q2 diuisibile non est imediatū nisi indiuisibili. ꝛ succedētia sibi inuicē sunt opposita imediata. Cū igit̄ illa q̄ accipiūt non eē post eē q̄dā sunt rapti transeuntia q̄dā pmanētia nālit̄ genita vl' corrupta. q̄dā aūt sūt eē entia pmanētia: vtute dina pducta vel corrupta. In pmis. s. rapti trāseuntibus est dare tam vltimū q̄ꝫ pmū in eē. q2 illud instās in quo solo hn̄t esse ꝛ iō nec est dare pmū nec vltimū i nō eē. q2 tam in toto tpe terminato ad h̄ instās q̄ꝫ in toto tpe sequēte hoc istās hn̄t non eē. In scđis aūt ē dare pmuꝫ in eē ſ nō vltimū. ꝛ similit̄ in non esse ē dare pmū ꝛ nō vltimū. sicut expoitū est pꝰus p intentione pħi. In alijs aūt q̄ p vtutē dinā pducunt̄ vl' destruūtur pōt eē vterq̄ꝫ istoꝝ mōꝝ. Et etiā 3ᵒ. s. q̄ sit ibi dare vltimū in eē ꝛ nō pmuꝫ in nō eē. q2 illa vtus pōt in quēcunq̄ꝫ modū successionis vni⁹ ad alterū qui nō includit ꝯdictionem. Ad aliud dico. q̄ icipit duplicit̄ exponit̄. vnoᵒ cū positione pn̄tis ꝛ negatōne pteriti. sic. s. est ꝛ nō pꝰus fuit. alio mō p negatione pn̄tis ꝛ positōnem futuri. sic nō est ꝛ erit. Similit̄ desinit duplicit̄ exponit̄. dico igit̄ q̄ ſm vnuꝫ modum exponēdi veꝝ est q̄ simul aliqđ icipit ꝛ desinit. q2 raptim trāsiēs icipit. h̄ est est ꝛ nō fuit. ꝛ desinit eē. h̄ est: est ꝛ nō erit. vbi vtrobiq̄ꝫ affirmat̄ eē. ꝛ negatōes iste hinc ꝛ inde. s. nō fuisse ꝛ non fore non sunt opposite. pcise aūt repugnātiaꝫ importāt incipere ꝛ desinē ſm istos intellectus i quib⁹ est aliqđ ideꝫ affirmatū ꝛ negatū. vel opposita aliq̄ icludunt̄. ¶ Ad pᵐ arᵐ pncipale pꝫ ex 2ᵒ arti⁹ pncipali. quō pmū añs est veꝝ. s. q̄ aliqđ pōt creari ꝛ nūq̄ꝫ conseruari. hoc. n. est tm̄mō ex rōne alteri⁹ ꝛ alterius respectus importati in hoc q̄ est creari ꝛ cōseruari. s. respectus ad oppositum. s. ad non esse pcedens q̄ꝫtū ad creatōeꝫ ꝛ ad ipmmet eē vt phabitum q̄ꝫtuꝫ ad cōseruationeꝫ. qui duo respectus sunt tm̄ respectus rōis. pm⁹ ē respectus negatiuus. q2 ad non esse. ꝛ nullus talis est realis. 2⁹ est eiusdē ad idem phabitum. sicut pmus ad idē eē non habitum. nō est aūt veꝝ rōne re⁹ ad cām. Et cum infertur igit̄ pōt hr̄e respectum ad deuꝫ creanteꝫ. ꝛ tm̄ nūq̄ꝫ hr̄e respectuꝫ ad deū cōseruantē. ꝯcedi pōt si vniformit̄ accipiat̄. h̄ est q̄ de⁹ nūq̄ꝫ dicat̄ conseruare illud q̄ꝫtuꝫ ad totū quod importat̄ p cōseruare. Si aūt intelligat̄ q̄ nunq̄ꝫ hēbit ad deuꝫ respectum illum queꝫ importat hoc q̄ est conseruari a deo q̄ est respect⁹ dependentie ad cām in essendo. neganda est ꝯn̄tia. q2 ꝛ si nūq̄ꝫ hēat respectum dependentie cuꝫ illo alio q̄ est quasi successionis ad seipm. tm̄ illum qui est dependentie necessario hēbit. ꝛ tunc in vltimo ꝯn̄ti nō pōt plus cōcludi nisi q̄ totum qđ importat̄ p istū t̄minuꝫ creari nō est idē toti qđ importat̄ per ꝯſuari. s. duplex respectus hic duplici respectui ibi. qđ veꝝ ē. q2 lꝫ ille q̄ cōit̄ vtrobiq̄ꝫ iportat̄ sit oio idē. tm̄ alt̄ qui iportat̄ in h̄ qđ est creari ali⁹ ē ab illo altero qui importat̄ p h̄ qđ ē ꝯſuari.

De creaturis i spāli tm̄modo querebatur de creatura viuente ꝛ hoc vita sensitiua vel itellectia. Et erat qō cōis oi viuenti hac vita vl' illa ꝛ erat ista. Utrū act⁹ cognoscēdi ꝛ appetēdi sint eēntialit̄ absoluti vl' eēntial'r relatiui. ¶ Arguit̄ q̄ relatiui. q2 talis act⁹ nō pōt intelligi nisi cointelligēdo terminuꝫ. absolutum aūt pōt intelligi nō cointelligendo aliqđ in rōe termi. igit̄ 2ᵉ. pᵃ pʳ. q2 nō pōt itelligi q̄ sit visio nisi sit alicuius visibilis vl' obiecti. hᵉʳ de se ē manifesta. ¶ Coñ talis actus ē qualitas. ois autē qualitas est forma

ſimplicit̃ abſoluta.qꝛ gña ſit ipmixta
ĝ ꝛc. Queſtio iſta nõ querit de actu
terminato ad cognitionez quo.ſ.actu
ꝑducit̃ vel educit̃ vel iducit̃ ipſa co
gnitio ſ; querit de actu ꝯgnoſcẽdi.qui
ſ.eſt ipa cognitio actual' ita ꝙ iſte act⁹
ſi dicat̃ actio nõ itelligit̃ ꝙ ſit de gñe
actõis.qꝛ ipa ẽ ſp ad terminũ aliquẽ
accipiẽtem aliquo mõ eẽ p ipaz actõ
nem.ſed intelligitur ꝙ ſit actio hoc eſt
opatio q̃ agẽs tanq̃ȝ actu vltio perfi'.
Et breuit̃ ad cautius loquẽduz i tota
iſta qõne intelligit̃ h' nomẽ actio pro
actõne de gñe actõis.q̃.ſ.eſt actio pro
ductiua.vel ſaltem aliquo mõ ad eſſe
termini per ipam ponẽdi.⁊ hoc nomẽ
opatio itelligit̃ ꝑ actu intrinſeco quo
ſpm opans pficit vltimate. Itez lȝ
qõ gñaliter poſſet intelligi de reſpectu
ad obm vel ſubiectũ:nõ tñ argumẽta
vident̃ reſtringẽ eã ad pmũ itellectũ.

Eſt igit̃ intellect⁹ qõnis p̊ tractãd⁹
iſte. An actualis cognitio ſit eẽntial'r
relatia ad obm cognitũ.⁊ ſimiliter de
actuali appetere vbi tria ſunt vidẽda
p̊ ꝙ in oi intellectiõe ⁊ gñalit̃ opatõe
quacũq; de qua loquimur eſt aliqua
entitas abſoluta. 2° q̃lit̃ illd̊ abſolutũ
hẽat aliquã relatõem ad obm ſibi an
nexam. 3° an illa relatio ſit actui iſti
eſſentialis.

Prima cõcluſio

ꝑbat̃ tripliciter.p̊ ſic.vltima perfectio
ſube viue nõ eſt ſola relatio.opatio eſt
huiuſmõi pfectio ſube viue que nata
eſt opari.puta viuẽtis vita ſenſitia vl'
intellectiua. igit̃ opatio nõ ẽ ſola rl'o.
igit̃ ꝛc.a^or ꝑbat̃. qꝛ ſola relatio non
ſumme appetit̃ appetitu nãli ⁊ electio
nãe pfectiſſime appetẽtis.ſ; vltia pfec°
nãe viuẽtis a tali nã ſũme deſideratur
deſiderio nãli.de quo intelligi põt illd̊
Aug⁹.13°.de tri.c.4°.Beati oĩs eẽ vo
lumus.qd̊ ſemp vez ẽ ſiue de btitudie
actu cogitem⁹ ſiue nõ.⁊ tñ ſine actua
li cognitione non eſt in nobis actuale
velle volũtati.Ibidẽ etiã vult ꝙ qcq̃d
aliud quiſq; latenter velit ab hac vo-
lũtate cõi non recedit. deſiderat̃ etiaȝ
ſummo deſiderio electiuo voluntatis
bene diſpoſite.Minor ꝑbat̃ etiam per
pbm p̊ 7.x°.ethi^a.vbi vult ꝙ felicitas
q̃ eſt finis vltimus nãe intellectual'.⁊
p ꝯñs ſumme deſiderabilis:eſt opatio
optia.vel cõſiſtit in opatione optima.
Idẽ vult.12°metha^e.c.6°vbi de deo lo
quẽs dicit.ꝙ ſi nõ itelligat qd vtiq; ẽ
iſigne.⁊ ſtatiȝ poſt.ſi nõ eſt h' qd̊ ſua i
telligẽtia ſ; põ:nõ eſt vtiq; optia ſuba
p intelligẽtiã itelligit actualẽ intellecti
uam.nam ad ꝑbatõez dcẽ ꝯñtie ſtatĩ
ſubdit.p intelligẽ.n.ei honorabile ieſt
Idez hẽtur.9°metha^e.c.7°.vbi vult ꝙ
actus eſt prior põ non ſolum tempe
⁊ rõne.ſ; etiã ſuba.hoc eſt perfectione.
vñ i ꝑbatõne illius membri ꝙ actus
p̊or ẽ ſuba:exẽplificat ipe vt vir puero
⁊ hõ ſpermate.⁊ ꝯcluſionẽ ſic itellectã
ibi ꝑbat. qꝛ gr̃a actus tanq̃ȝ finis ſũt
alia ordiata ad actũ. ſic declarat ibi i
multis exẽplis.Similit̃ auctes multe
de fine vltimo ⁊ ſũme deſiderabili qui
eſt btitudo ſiue dicãt d̊ cognitõe ſicut
illa Aug⁹.viſio ẽ tota merces.ſiue lo-
quant̃ de dilectõe.ſic̃ de doctria xpia
na ſumma merces ẽ vt ipo pfruamur
ſaltẽ in hoc oẽs ꝯueniũt ꝙ finẽ vlti^m
⁊ maxime deſiderabilẽ dicũt eẽ opa-
tionẽ vel in opatõe ꝯſiſtere. 2°.ꝑbat̃
ꝯcluſio pncipalis ſic.relatio ꝓpe dcã
nõ eſt noua ſine nouitate alicui⁹ ab-
ſoluti p̊oris. ⁊ hoc i ſubiecto vel i ter-
mino.opatio aũt põt eẽ noua ſine no
uitate cuiuſcũq; alteri⁹ p̊oris abſoluti
in ipo opante.ſine etiã cuiuſcũq; alte
rius abſoluti nouitate in termino.igit̃
opatio non ẽ pciſe relatio ꝓpe accipiẽ
do relatõem.igit̃ ꝛc.a^or ꝑbat̃.tum per
pbm.5°.phy.vbi negat motũ in ad ali
qd.⁊ expſſius in.7°.vbi vult ꝙ ad vir
tutem ⁊ malitiã nõ eſt alteratio.quia
ſunt ad aliqd.hec aũt que ad aliquid
neq; gñatões ſũt:neq; gñatio ẽ ipſoꝝ
neq; alteratio oino. hec ille. tũ p rõnẽ
qꝛ relatio ꝓprie dicta neceſſario ſequit̃
extrema ſimul poſita.⁊ ita nõ põt eſſe
noua ſine nouitate alicuius extremi.
b^or ꝑbat̃ q̃tũ ad pmã ptem. qꝛ illud
qd̊ exit de potẽtia accñtali ad actũ nõ
recipit aliquã formã nouã p̊orez ipa
opatõe.qꝛ tũc nõ fuiſſet p̊us i potẽtia

13 fo 41

accñtali sed eẽntiali. 2a pars mioris ẽ manifesta. pz. n. q nihil absolutũ advenit visibili qñ videt actu. nec itelligibili qñ itelligitur actu. ⁊ ɔsimilit de alijs. Preterea ois relatio realis fundamẽtum suũ primũ vel ratõnem fundandi primam nc̃cio cõsequitur vel cõcomitat. ⁊ hoc posito termino nũc aũt ipam potẽtiã opatiuã nõ necessario concomitat relatio actual ad obm. igit ipa põ non est prima rõ fundandi talem rlonez. igit si ponatur aliq̃ rlo actualis opantis ad obiectuz oportẽt dare sibi p fundamẽto vel rõe fundandi prima aliqd posterius ipa potẽtia ⁊ q̃i medium iter ipaz potẽtiã ⁊ illã relatõem. tale qd nõ videt posse poni nisi ipa opatio. nũc aũt illud qd est primũ fundamẽtũ rlonis vel proxima rõ fundandi eã aut est absolutũ. iuxta illud. 7o de tri. c. 2o oẽ qd relatiue dr est aliqd excepto relatio. aut saltez nõ ẽ p̃cise illa rlo cuius ẽ fundamẽtũ vel rõ fundandi. igit opatio nõ ẽ p̃cise rlo opantis ad obm. ⁊ pari ratione opatio non est p̃cise aliq̃ relatio. Ex hac ɔclusiõe sic pbata cõcludit vltius ppositũ sic. si hec opatio eẽt p̃cise respectus: tũc eẽt rlo. q2 respectus quez phus concedit aliquo mõ ɔuenire opatõni ẽ pprie de gñe relatõis. ⁊ ptinet ad 3m modũ relatiuoꝝ. vt pz ex. 5o methace. cum igit opatio nõ sit precise relao vt pbãt rõnes iam posite: sequit q non sit p̃cise respectus. ⁊ p ɔñs ẽ ibi aliqua entitas absoluta qd est ppositum i isto articulo.

De secũdo articulo

De secũdo articulo p̃ncipali tria sunt videnda. p̊ ar r q in opatõne necessario ẽ aliq̃ relatio realis ad obm. 2o dicet q̃liter hoc sit itelligẽdum. 3o videbit de rõnibus ad istud pbãdum positis. Primũ oñdit tripliciter ⁊ hoc correspondẽter triplici pbatõni posite in p̊ arti. p̊ ex rõne perfectõis q̃ fuit mem in pa rõe. arguit sic vltia ⁊ sũma pfectio nãe opatiue non põt eẽ sine reali rlone ad obm pfectissimũ circa qd ipa nata ẽ opari. opatõ aũt est sũma pfectio talis nãe. igit ⁊c. aor pbat. q2 si summa pfectio nature viue dicẽt aliqd vt est ad se: ipa suba rei h mõ eẽt sũma perfectio. quia suba est pfectior quocũqz suo accidente fm Aristo. 7o methae. igit si cõcedat btitudinẽ creature eẽ accñs illi nãe visibili. ⁊ cũ h summam eius pfectõem. h non põt poni vt ẽ aliqd ad se. s p̃cise i q̃ntum cõnectit ⁊ se ɔiungit fini vltio simpliciter. s. obo extrinseco qd per ipm attingitur. ipa igit rlo ad ipm obm est formalis rõ pp̃ter quã btitudo dicitur summa perfectio. Confirmat h per illd Augo. 13o de tri. c. 5o vl. 15o vbi alijs diffinitõnibus btitudinis reprobatis cõcludit quasi p vera diffinitõe. btũs igit non est nisi hz oĩa q̃ vult ⁊ nihil mali vult. Ex h ar r. qñ i ɔcretis est p̃dicatio per se p̊ mõ sequit q abstractũ p̃dicat de abstracto. pz in exẽplo albũ est coloratũ p se p̊ ⁊ per ɔñs non rõne subi. sed rõne formali. ⁊ idõ hec est vera albedo est color. igit si hec est vera p̊ mõ btũs hz qcqd bñ vult. sequtur q btitudo ẽ vt ita dicã hitio cuiuscũqz bñ voliti. nũc ãt hitio vel hre vr p se importare relatõem. Preterea iuxta 2m mediũ. s. de nouitate absoluti ar r sic. Ad formã absolutã nouã põt eẽ per se mutatio. Ad opatõem puta intelligẽ vel huiusmõi nõ põt eẽ per se mutatio. igit ⁊c. aor pbatur. q2 forma absoluta põt acqri sbo nõ tm̃ p accñs ad acqsitõez alterius: s per se pp̃ria acqsitione. q2 põt p̊ per se succedẽ sue pprie puatõi. bor pbat p phm. 7o phy. dicẽtem. neqz itellectiua pte aĩe ẽ altao sciẽs. n. maxĩe ad aliquid dr. ⁊ multa ibidẽ tam in lr̃a phi q̃z i ɔmento videnẽ eẽ ad hãc itentõem. Preterea iuxta 3m mediũ. s. de distictõe rlonis ⁊ fundamẽti eius ar r sic. In cuius suba est rlo illd nõ ẽ aliqd absolutũ. s in 3o relatioꝝ in suba vnius extremi. s. mẽsurati est relatio. opatio enim refertur ad obz illo 3o mõ igit ⁊c. aor pbat. q2 absolutũ nõ icludit i sua rõne eẽntiali rem. q2 tũc eẽt p se ad alterũ p illũ reãm iclusum ⁊ eẽ p se nõ ad alteꝝ s ad se: q2 ponit absolutũ. bor pz p ɔm̃tatorẽ 5o methae. vbi vult q in 3o relatioꝝ

relatō est in substātia alterius extremi tm̄. sic in rōne intellectus ⁊ nō i rōne itellecti vel itelligibilis. relatio inquit non ē i substātia itellecti. sic ē i substantia inte⁹. igit̄ ⁊c. Ibi etiā illō vbū pbi idē bis diceret̄. exponit sic. inte⁹ non refert̄ ad intelligētē ꝫ ad itellectū. qꝛ si ita eēt tūc inte⁹ cōstitueret̄ p itelligētē ⁊ videt̄ eē eꝫ⁹. ex quo sequeret̄ ꝙ illō qō ꝯstituit̄ p aliud constituat illud. sic ipe arguit ꝙ inte⁹ si diceret̄ ad intelligētē ꝯstitueret̄ p ipm̄: ita intelligit ꝙ ꝯstituit̄ p itelligibile ad qō dr̄. non aūt ꝯstitueret̄ p illud si eēt in se aliqō absolutū. Circa 2ᵐ in isto arti. distiguo de opatōe. ⁊ ē distictio māifestioꝛ i actu cognoscēdi. pōt tn̄ poni forte in actu appetēdi. aliq̄ est per se exn̄tis sic q̄ attingit obiectum i sua ꝓpria exn̄tia actuali. Exᵐ de visione coloꝛis ⁊ cōiter i sensatōne sensus exterioꝛis. Aliq̄ etiā ē cognitio obiecti nō vt exn̄tis i se ꝫ vel obiectū nō existit: vel saltem illa cognitio nō est eius vel actualr̄ exn̄tis. Exᵐ vt imagiatio coloꝛis. qꝛ ꝯtingit imagiari rē qn̄ nō existit sic qn̄ existit Cōsilis distictio. pbari pōt i cognitōe itellectia. ꝓ pbat̄. ꝓ qꝛ pꝫ ꝙ aliq̄ pōt eē itellectio nō exn̄tis. aliqua etiā pōt eē obiecti exn̄tis vt exn̄tis. qꝛ talē hēbit btūs de obo btifico. alioqn posset aliqs eē btūs i obiecto. esto p ipossibile ꝙ ipm nō esset exn̄s. de quo dr̄ hr̄e clarā visionē siue facilē ꝓpt̄ ꝓ ꝙ act⁹ eius cognoscendi tendit i illud vt i se pn̄s in ꝓpria exn̄tia actuali. 2ᵒ ꝓbatur idē. qꝛ quicqd ē perfectōis i cognitōe magis pōt ꝯpetere cognitiōi itellectiue q̄ꝫ sensitiue. nūc aūt posse attingē obꝫ in se realit̄: perfectōis est. vbi nō vilescēt potētia attingētis ꝓpter ipfectōem obiecti. g̃ intellect⁹ pōt hr̄e actuꝫ quo sic attigat obm̄ in sua reali exn̄tia. saltē illud obiectū quod est nobilius tali intellectu vel eq̄ nobile. Et si ꝯcedat̄ de intellectu nr̄o ipm̄. s. posse hr̄e taleꝫ actum cognitionis quo attingat rem vt exn̄teꝫ in se: pari rōne pōt ꝓ cōcedi de quocūq̄ obo. qꝛ itellectus nr̄ ē pōlis respectu cuiuscunq̄ intelligibilis.

Cōn̄ istā distictōnem arᵗ. ꝓ p hoc ꝙ intellectus noster i cognoscēdo abstrabit ab hic ⁊ nūc. ⁊ pari rōne ab oī cōditiōe exn̄tis vt exn̄tis. igit̄ nō ꝯpetit sibi aliqd per se itelligē vt exn̄s. ꝓ si sint due tales itellectōes possibiles i tellectui nr̄o. tūc pari rōne eiusdē obi poterūt eē due tales. Quero tunc quō distinguerent̄. non nūero tm̄: qꝛ duo accn̄tia eiusdē spēi nō pn̄t eē in codeꝫ subiecto simul. nec spē: qꝛ siue act⁹ cognitōis accipiat spēm a potentia siue ab obo cū hic sit eadē pō ⁊ idē obm̄. non poterit poni dr̄ia specifica. Ad pmū illoꝝ dici pōt ꝙ distictio q̄ ponitur cōiter iter cognitōeꝫ itellectiuaꝫ ⁊ sensitiam ex pte obiecti. puta ꝙ itelligimus vniuersale sentim⁹ singulare. ⁊ quecūq̄ distinctio alia isti correspōdēs nō dꝫ itelligi tanq̄ꝫ iter pōs dispatas ex equo. sic ē distictio visus in vidēdo coloꝛes. ab auditu i audiendo sonos sed dꝫ itelligi distictio itellect⁹ a sensu sic potētie supioꝛis cognitie ab aliqua cognitia suboꝛdiata sibi. ⁊ per ꝯn̄s ꝙ pō supioꝛ pōt cognoscē aliqō obꝫ vl̄ sub aliq̄ ratōne qō obiectū vel sub q̄ rōne potentia iferioꝛ nō potest cognoscē. nō tn̄ dꝫ eꝫ⁹ ꝙ iferioꝛ possit aliqō obiectū vel sub aliq̄ rōne cognoscē qn supioꝛ possit etiā pfectioꝛi mō obꝫ illō cognoscē. ⁊ sub eadē rōne cognoscibilitatis ex pte obiecti. ⁊ sic potest ꝯcedi ꝙ itellectus potest cognoscē obiectuꝫ non vt hic ⁊ nūc. qꝛ sub rōne q̄dditatiua absoluta. sensus aūt nō potest sic cognoscē obiectuꝫ. qꝛ est vt⁹ limitata ad cognoscendū ipm sub rōe exn̄tis. sed non ꝓpter hoc intellect⁹ determiatur ad cognoscēdum obiectuꝫ sub modo oppoito. qꝛ idifferens est ad cognoscē duꝫ ipm sub vtroq̄ mō. Ad 2ᵐ cōcedi potest ꝙ sint due cognitiōes eiusdem obiecti simul. sic ꝙ nō distiguat̄ obiectū ab obiecto sic eēntia ab exn̄ᵃ qꝛ lꝫ iter ista sit aliqua distic⁹ obiecti tamen non sufficiēs ad ꝓpositum. qꝛ etiā ipa exn̄tia potest cognosci cognitiōe abstractia. sic. n. eēntiā sic exn̄tiā possum intelligere lꝫ non sit realit̄ eꝫ itellectum. dicet̄ igit̄ cognitōes distincte ⁊ hoc ꝫm spēm ꝓpt̄ rōes formales

motias hic inde. qꝛ ĩ cognitõe itnitia
res in ꝓpꝛia exñtia est per se motia ob/
iectie. in cognitõe aũt abstractia est p
se motiuũ aliqd in quo res habet esse
cognoscibile siue sit causa v̄tualit᷑ cõ/
tinens rem vt cognoscibilem: siue sit
effectus puta spẽs vel sĩlitudo repꝛe/
hensiue continens ipm cui⁹ ẽ sĩlitudo.
Ista distictione actus cognoscendi
supposita põtest dici ꝙ p̃mus. s. q ẽ rei
exñtis in se necessario habet annexã
relatõem realem ⁊ actualem ad ipsuꝫ
obiectum ⁊ rõ est. qꝛ non potest eẽ tal'
cognitio nisi cognoscens hẽat actua/
liter ad obiectum talem hitudĩeꝫ que
necessario reqrit extrema in actu ⁊ re
aliter distĩcta. ⁊ que etiã nãꝫ ext᷑moꝝ
necẽio ꝯsequit᷑. In spãli aũt vr̃ esse
duplex relatio actualis ĩ isto actu ad
obiectũ. vna potest dici relatio mensu
rati vel verius mensurabilis ad men
surã. Alia põt dici relatio vniẽtis foꝛ
maliter in rõne medij ad terminũ ad
quem vnit. ⁊ ista relatio medij vniẽtl.
spãliõ ĩ noĩe põt dici relatio attigentie
alterius vt termini. vl' tendẽtie ĩ alteꝝ
vt in terminum. Ista aũt distinctio
duaꝝ relationum . s. mensurabilis ad
mensuram ⁊ attingentie ad terminũ:
satis vr̃ eẽ manifesta qꝛ vtraqꝫ ab al/
tera separi potest. sicut in eẽntijs supiõ
hꝫ rõnẽ mẽsure respectu ĩferioꝛis. nec
tñ sp ĩferioꝛ hꝫ respectu supioꝛis rl'onẽ
attingentie de q̃ loqmur. Actus etiaꝫ
volũtatis vel inte⁹ totalr̃ cãntis obie/
ctum: vr̃ hr̃e rl'onẽ tẽdẽtie respectu ei⁹
vt termi ĩtellectõnis vl' volitõnis siue
ista re⁹ sit realis siue tm̃ rõis. ñ tñ tal'
ĩtellectio vl' volitio hꝫ respectu tal' obi
relatõꝫ mẽsurabilis. ſ magis rl'onem
mẽsure. De p̃ͣ rl'one. s. mẽsurabilis
loqt᷑ Arl. 5⁰ metha᷒. ꝙ illa ꝓpe ptiet ad
3ᵐ modũ relatioꝝ vbi sciẽdũ ꝙ aliqd
mẽsurari ẽ ĩteᵐ de ei⁹ q̃ꝫtitate det᷑miata
p aliõ certificãi. ita ꝙ mẽsurãi ĩpoꝛtat
reᵐ ad ĩteᵐ cui fit certitudo ⁊ ad mẽ
surã p quã fit c̃titudo. p̃ͣ nõ ẽ real'. sic̃
nec scibilis ad sciaꝫ. 2ͣ ẽ cãti nõ ĩ eẽ ſ
ĩ cognosci ad cãꝫ ĩ cognosci. ⁊ h̃ ẽ rl'o
realis q̃ꝫtũ ẽ ex pte dẽpẽde᷒ cãti ad cãꝫ
q̃ dẽpẽdenͣ ẽ rõe extremoꝝ. ⁊ nõ tm̃ p
actũ ĩtellect⁹ ꝯpantis h̃ ad illõ. tñ qꝛ
ista hitudo dẽpẽden᷒ nõ qdẽ ipius co/
gnitõis ad cãꝫ cognitõis q̃ hñ ẽ real'.
ſ dẽpẽden᷒ obi vt cogniti ad obꝫ vt p
qõ cog͛scit᷑ ẽ int᷑ extrema nã vt hñtia
eẽ reale ſ tm̃ vt hñtia eẽ cognitũ. ideo
ista hitudo nõ ẽ simplr̃ realis. nec tñ ẽ
ita pure re⁹ rõnis sic̃ ẽ illa q̃ ẽ vlis ad
singl'are. vel iͣ q̃ ẽ ꝯdictoꝝ ad ꝯdicᵐ
qꝛ Arl nõ dic̃ relatõeꝫ ĩ 3⁰ eẽ m̃surati
ad mẽsurã ſ eẽ mẽsurabil' h̃ ẽ apti na
ti mẽsurari ad mẽsurã h̃ ẽ aptã natam
mẽsurare. qõ sic põt ĩtelligi. sic̃ ex dicĩ
pꝫ mẽsurari actualr̃ ẽ actuaʳ dẽpendẽ
ĩ cognosci. ita mẽsurabile dic̃ aptitudĩ
nalẽ vel põlẽ dẽpẽdentiã ĩ cog͛sci vel
dic̃ dẽpẽdẽtiã ĩ cog͛scibilitate. vnũqõ/
qꝫ aũt se hꝫ ad cog͛scibilitateꝫ sic̃ se hꝫ
ad ẽtitatẽ. igiʳ p mẽsurabile ĩtelligitur
illõ substratũ rõne cui⁹ h̃ ẽ mensᵉabile
⁊ illõ ẽ ẽtitas cãta vel pticipata. vt sic
ĩ 3⁰ relatioꝝ p h̃ qõ ẽ aliquid dici vt
mẽsᵉabile ad mẽsurã. ĩtelligiʳ dici tãq̃ꝫ
dẽpẽdẽs ĩ entitate ad illõ a q̊ pticipat
ẽtitatẽ. vt sic sit rl'o simpʳ realis ex pte
mensᵉabilis ĩ h̃ 3⁰. qꝛ illõ ĩtelligit᷑ ens
p pticipatõeꝫ vl' imitatõꝫ respcũ alti⁹
Ulti⁹ ad ꝓpoᵐ cũ aliqd possit multi
plicit᷑ pticipare pfectõꝫ ab alio actus
cog͛scẽdi sic pticipatio se hꝫ r̃spcũ obi
sic̃ sĩlitudo respcũ cui⁹ ẽ nõ dico sĩli/
tudo p ꝯicatõꝫ eiusdẽ foꝛ᷒ sicut ẽ albi
ad albũ. ſ sĩlitudo p imitatõeꝫ. sic̃ est
ideati ad ideã. 2⁹ act⁹ cog͛scẽdi q. s. ñ
ẽ necẽio exñt' vt exñtl. ñ necẽio hꝫ rl'oeꝫ
r̃alẽ actualẽ ad obꝫ. qꝛ re⁹ real' actual'
reqrit p se terᵐ realẽ ⁊ actualẽ. tñ iste
2⁹ act⁹ põt poni hr̃e ad obꝫ rl'onẽ rea
lẽ põlẽ. ⁊ h̃ p̃ͣᵐ de q̃ ĩ p̃cedẽti mẽbꝛo
dcm̃ ẽ. s. mẽsᵉabil' vel dẽpẽdẽ᷒. ñ ãt 2ͣᵐ
s. vniõis vel attigẽ᷒. põt ẽt ista cogni⁹
hr̃e ad obꝫ rl'oeꝫ rõis actualẽ. ſ illã ñ
necẽio reqrit ad h̃ ꝙ sit ipi⁹ obi. Sũt
h̃. 4ᵒʳ dẽclarãda. p̃ꝙ cogni⁹ abstractia
hꝫ rl'oeꝫ realẽ põlẽ ⁊ aptitudialẽ. s. mẽ
sᵉabil' ad obm ẽt nõ exñs. h̃ pʳ. qꝛ illõ
qõ hꝫ rl'oeꝫ actualẽ ad t᷑miᵐ exñtẽ ⁊
q̃ꝫᵐ ẽ ex pte sui unifoꝛmit᷑ se hꝫ ad illũ
hꝫ realẽ aptitudialẽ ad illũ t᷑miᵐ qñ
ñ ẽ exñs. opa⁹ ẽ hi⁹. qꝛ ẽ aliqd mensᵉa
bile p obm hoc ẽ aptũ natũ ĩ entitate
sua dependere ad obum. ⁊ h̃ in speciali
tali dependentia qualis ẽ eius quod ẽ

similitudo p imitatõem vł pticipatõȝ
ad illud cuius est similitudo. hec oīa
q̄stū est ex pte fundamēti eēnt in actu si
terminus eēt in actu. 2m. s. de relatiõe
attingentie ad terminū q attingitᷣ pōt
dici q cognitõi abstractiē nō ꝯuenit
talis relatio realis potētialis vel apti-
tudinalis. ꝓbatᷣ q2 nō cõuenit fun-
damento q̄stuȝ est ex pte eius. nec sibi
cõpeteret in actu si terminus poneretᷣ
in actu. q2 terminus nō ē natꝰ p illuȝ
actū attigi vt actu existēs. 3m. s. de re
latiõe rõnis in cognitõne abstractiua
pōt dupliciᷣ intelligi. vno mō sic. qn̄
terminus nō hȝ eē reale. sed tn̄ eē in
intellectu tunc ad ipm non pōt eē nisi
relaº rõis. q2 nō pōt relatio veriꝰ hr̄e
eē q̄ȝ terminus ad quē ē. nūc aūt obm
qđ terminat cognitõeȝ abstractiuam
nō oȝ hr̄e eē nisi in intellectu. igitur ⁊c
Alius pōt eē intellectus talis. actꝰ in
telligendi obm abstractiē pōt itelligi
actu reflexo. cū .n. ista intellectio sit si
militudo obiecti p obm cognitū potest
illa cognosci reflectēdo. ⁊ intellectꝰ sic
cognoscēs istā cognitõem pōt cõpare
ipam ad obm. ipa autē sic cõpata per
actū intellectus referᷣ relatõne rõnis
Inter istas duas relatões rõis vna
est dr̄ia. naȝ 2a sicut pōt eē obiecti nō
exn̄tis: sic pōt eē cognitõis nō exn̄tis.
si tn̄ illa cognitio sit intellecta ⁊ p intel
lectum cõpata. pᵐa aūt relatio non
pōt eē nisi actꝰ exn̄tis ⁊ nō vt obiecti
cogniti p aliquē actū reflexū nec p in
tellectū ꝯpati. Ex hac dr̄ia seqᷣ alia.
s. q 2a relatio est rõnis q̄stū est ex pte
vtriusq3 extremi. pᵐa q̄stū ē ex parte
obiecti est rõnis. q̄stū est ex pte actus
eēt realis. q2 vr̄ sequi nāȝ actus ⁊ nō
tn̄ ꝯpetere illi actui vt obō itellecto vł
compato. Coñ hoc. ens reale nō re
quirit tanq̄3 ad nām eius ꝯn̄s vel cõ
comitās aliqđ nō reale. igiᷣ actus co
gnoscēdi realis non hȝ relatõeȝ rõis
ꝯsequētem ipm ex nā sui. R°. p actū
cognitiõis obm hȝ eē cognitū. ⁊ ideo
pōt nāȝ actus seq aliq̄ btitudo que sit
ad obiectū vt hn̄s tale esse. Ex hoc pȝ
4m quõ. s. relatio rõnis nccīo ꝯcomi
tatur. q2 hoc verū est de pᵐa relatõe

rõnis. nam sine 2a possȝ cognitio ipa
eē sic actꝰ rectꝰ sine reflexo ꝯn̄te. ⁊ mul
to magis posset obm terminare actū
illū absq3 hoc q habēt relatõeȝ rõnis
ad actū. 2a cotingentᷣ cātur post actū
itellectõis recte. igiᷣ nō fuit in obiecto
nccīa rō terminādi illū actū. Nūc
3°. in isto arti. rn̄dēdum ē ad argum̄ta
facta i pᵐa pte huius articuli ꝓ q̄sto
videntᷣ minus cõcludē. Ad pᵐū cõ
cedo q opatio q̄ est vltīa pfectio nāe
opantis nccīo hȝ annexā relatõnem
puta si loquamur de opatõne btifica
hoīs vel angeli ista nccīo est exn̄tis.
vt exn̄tis. q2 si sit cognitio est itnitiua
si sit volutio est nccīo cõcomitās itui
tionē. sed cum dr̄ q ipa ē vltima pfe-
ctio pcise inq̄stū cõnectit cū obō. dico
q vltima perfectõ pōt itelligi vel aliq̄
summa pfectio p se vna. vel pfectio i
tegrata ex illa ⁊ oībus nccīo cõcomi
tantibus. pᵐo mō dico q opatio ē vltīa
pfectio ⁊ ē simplr perfectior quocūq3
cõcomitāte ipam. etiā illa rł̄one quaȝ
formaliᷣ iportat cõnexio. q2 si posseȝ
hr̄e opatõeȝ sine illa rł̄one eēm btūs
nō aūt eēm btūs si haberem rł̄onem
sine opatõe. Istud pȝ de btitudie dei q̄
formaliter cõsistit in opatõe. ſm illud
phi. 12°. metha.e. vbi de eo loquēs ait. si
nō itelligat quid est isigne ⁊ venera-
bile. ſ3 hȝ quēadmodū si dormiēs siue
itelligit. ⁊ nō est hoc qđ sua itelligētia
s. actualis itellectio nō est vtiq3 optīa
suba. ⁊ pbat ꝯn̄tiā. p itelligē .n. ei ho-
norabile iest. ⁊ tn̄ btitudo eiꝰ nō reqrit
relatõem rõnis inᷣ opatõneȝ ⁊ obm
q2 ⁊ si possit itellectus eiꝰ comparare
actum suum ad obiectum: tamen ista
compatio siue relatio rõnis nō icludi
tur i ipa opatõe que opatio ſm se est
btifica. non enim videtur rõnabile q
magis deꝰ sit btūs formaliᷣ aliq̄ opa-
tõe icludēte relatõem rõnis q̄3 q bti-
tudo angeli includat aliquam talem
relationeȝ. beatitudo tamen creata ne
cessario requirit relationē ad obiectū
sed realem. ⁊ hoc quia non potest ha-
bere maiorem vnitatem cum obiecto
q̄3 vnitatem relationis. operatio autē
dei habet cum obiecto verā vnitatem.

⁊ idēptitatem. ⁊ iō ibi nulla requirit relatio ad hoc vt ipa sola ⁊ absoluta sit plene btifica. In h pꝫ vna excellentia btitudinis diuine sup creatā. qꝛ illa vt absoluta est plene vltimū bonū eius. btitudo creata nō est vltimū nisi cū rlōe annexa. Qn̄ igit̄ dr̄ ꝙ ē vltia pfectio inq̄ztū pcise cōnectit cuꝫ obo. Reduplicatio ista pōt intelligi fieri vl' rōe rl'onis vel rōne fundamēti primi. p̊ mō negādū est. qꝛ ipa formalis rō relatōnis non ē sibi rō eēndi vltimaꝫ pfectōem. 2o mō cōcedendū ē ꝙ iq̄ztū cōnectit h est inq̄ztū est fundamentuꝫ primū cōnectēs. sic ē pfectio vltima. Per idē pꝫ ad illā ꝯfirmatōem. btūs est q hꝫ ⁊c̄. si. n. br̄e intelligat̄ ibi importare relatōem. tūc vel est descriptio per illud qd̄ nec̄cio cōcomitat̄ opationeꝫ btificā. vl' hoc nomē btitudo n̄ iportat pcise absolutū. sed cū respectu ad obm Si aūt p br̄e intelligat̄ opatio q̄ obm hꝫ. iuxta illud Aug⁹. 83. q. q. 25. habē deum nihil aliud ē nisi nosce. tūc br̄e btificū non importat p se relatiōem. ſ illa tm̄mō cōcomitat̄. Coñ h. nō ē ꝯdictio absolutum separi a relatione sicut p̊us a posteriori ⁊ maxie qn̄ non est relatio dependentie eēntialis. igitur si opatio btifica sit absoluta posset per potētiā diuinam separi a relatōne illa. ⁊ tunc eēt btūs nō tn̄ cōnectus obo.

Preterea posterius gn̄atōe ē pfecti⁹ ſm phm. 9o metha^e. sed relatio si ē aliud ab opatōe absoluta est posterior gn̄atōe. igit̄ ⁊c̄. Ad p̊mū alibi. Ad 2^m illa ppō ph̄i dꝫ itelligi pcedēdo ex eod ordine. qꝛ si in alio ordine vel gn̄e sit aliqd posterius gn̄atōe non oportꝫ ꝙ sit pfectius. sic enim accn̄s eēt pfecti⁹ forma substātiali. ⁊ tn̄ isto mō ē rela^o posterior absoluto. nō enim in eodem ordine aduenit tanq̄ꝫ ppriū ꝯplem̄tū absoluto. sed absoluto in se habente ppriaꝫ pfectiōem cōpletā ex illa perfectione cōsurgit relatio. Ad 2^m ar^m qd̄ accipitur ex. 7o. phy. si diceretur ꝙ Arl. oīa illa dicit nō ſm op. ppriaꝫ. ſ ſm op. Pla. videt̄ posse hr̄i ex ꝯmētatore vbi in fine ꝯmenti Aristl. inquit itelligit in hoc loco nō ꝙ hec sit opio

eius. sed intendit declarare vim opionis hui⁹. hec ille. Snīa etiā i se vr̄ illa quaꝫ imponit Aug⁹. pla. in. 12o de ciui. ⁊ Aristl. p posterioꝝ. s. ꝙ addiscere nō sit nisi reminisci. ait. n. sic. acq̄rē cognitōeꝫ in p̊ncipio nō est generatio neqꝫ alteratio. hō. n. sit sciēs ⁊ itelligens qn̄ aīa eius quiescit ⁊ firmat̄ quēadmodum qn̄ surgit a somno. Et ꝯmētator exponit. ⁊ in alia translatōe apparꝫ i^a eadem snīa ꝙ non mutat̄ aīa in p̊ma acceptōe scie. sicut nec mutat̄ qn̄ post impedimemtū somni vel ebrietatl. pōt vti scia qua p̊us non potuit vti. Tam̄ pōt aliter dici ꝙ si Aristl. ista dixerit ſm ppriam opioneꝫ hoc fuit ꝙ motū ⁊ mutationem non dixit per se esse ad aliquā formā nisi que potest propria acquisitione acquiri. ⁊ iō ad nullam formam dixit eē motū que tm̄ acq̄rit̄ alia acq̄sita. sicut ē de relatōe. vn̄ vult ibi ꝙ i qualitatibus illis nō ē alt̄atio q̄ fiūt cum quedā alterant̄. h est cum alteratio fit in alijs. densata. n. aut rare facta ⁊c̄. ⁊ post. sicut sanitas frigidoꝝ ⁊ calidoꝝ cōmensuratio quedam est. ⁊ iō sanitas nō est pprius termin⁹ alicuius alteratōis. sed aliqua alia alt̄atio ad aliquē gradū calidi vel frigidi. ⁊ tunc ipm est cōmensuratum alijs q̄litatibus corporis. ⁊ sic est sanitas. Si autem hoc esset manifestum scilicꝫ ꝙ scia vl' actu ꝯsiderare eēt sola re^o satis patēt ꝙ ſm itentōeꝫ Aristl. ad illā nō eēt mutatio vel alt̄atio. ſ pbatū ē in p̊ arti. ꝙ opatio nō ē sola re^o. ⁊ pari rōe vl' maiori nec hit⁹ scie. Vn̄ vr̄ aliquid vltra addēdū. s. ꝙ Arl. nō ꝯcedit alt̄atōeꝫ eē ad aliquā q̄litatē. nisi q̄ pōt p̊ acquiri sic ꝙ ipa n̄ tm̄ ꝯseq̄t̄ p accn̄s ad formā iductā sic re^o. ſ nec ei⁹ iduc^o nec̄cio sequatur inductōnem alicuius forme p̊oris. ⁊ tunc ista ꝯclusio ei⁹ nō ē vera nisi de alteratōe imediata p̊mo alteranti in illo ordine. ⁊ sic ad scientiam vel consideratōem non est aliq̄ alteratio immediata p̊mo alteranti in illo ordine. quia p̊mum tale est obm extra. cognitio aūt i itellectu nō immediate cātur ab obiecto vt extra. sed i aliq̄ itra. qꝛ itelligim⁹ cū volum⁹. n̄ āt

ſentimus cũ volumus.2°. ꝺe aia.qꝛ ad
ītelligēduȝ hēm⁹ obȝ ītra.ad ſentiēdū
reqrit᷑ obm ex̄.ꝙ aūt intelligat ꝺe tali
alteratōe ꝺe q̄ ꝺictū eſt ꝓbat᷑.qꝛ paꝝ
aū cōcedit ſenſuȝ alterari ꝺicēs. ⁊ ipi
ſenſus alterant᷑.patiunt᷑.n.actio eniȝ
ipoꝝ motus eſt ꝑ corp⁹: patiēte aliqd
ſenſu.hic aūt negat ptē itellectiuam al
terari.vt vr̄ aſſignare ꝓ rōne.qꝛ noti
cia intellectiua accipit᷑ nō immediate
ab obo ex̄ qꝺ eſt p̄mū alterās in. iſto
ordine.ſ mediāte cognitione ſenſitīa.
vñ ad ꝓbandū ꝙ nulla mutatio ē ad
ſciam.ait.ex ea enim que eſt ſm ptem
expientia vniuerſalē accepim⁹ ſciam.
Et ſic illud vbū sciēs maxie ad aliqd
ꝺicit᷑ ꝺȝ intelligi ſic.ad aliqd.i.ad obȝ
intra ⁊ nō imediate ad obm ex̄ qꝺ eſt
p̄mū alterās. ⁊ iſta cōcluſio ſic pticu-
lariter intellecta ꝺe alteratōe p̄ᵃ ſufficit
ad ꝓpoſitū ſuuȝ ibi.qꝛ cōcluſiōem illā
ꝙ mouēs ⁊ motū ſimul ſunt.intendit
ꝓbare inductiue in ſingulis motibus
⁊ ſpālit᷑ i alteratiōib⁹ vr̄ hr̄e inſtātiaȝ
ꝺe illis q̄litatib⁹ q̄ non imediate indu
cunt᷑ a p̄mo alterante. qꝛ ibi alteratū
⁊ ſi ſimul ſit cū ꝓximo alterante: non
tñ cuȝ p̄ in illo ordine ꝺe q̄ manifeſti⁹
eſt ꝙ ipm ſit alterās.3°. mō poſſet ꝺici
ꝙ ꝺictū Arl. eſt intelligēdū ꝺe alt᷑atōe
q̄ eſt motus. vel ſi eſt indiuiſibilis eſt
mutatio terminatiua vel cōtinuatiua
motus vel ſaltē q̄ eſt ſubi mobilis vel
mutabil᷑ ⁊ ab aliquo agēte nāli.nullū
iſtoꝝ inuenit᷑ in pte itellectiua.qꝛ ipa ē
idiuiſibilis.⁊ ita non ſuſceptiua mot⁹
q reqrit ſubiectū ꝺiuiſibile.ipa etiā qꝛ
idiuiſibilis iō nō eſt localit᷑ pn̄s alicui
agēti nāli.qꝛ nō replet locū. agēs aūt
phyſicū nō ē actiuū niſi in paſſuȝ ſibi
localit᷑ pn̄s. ſenſus aūt ꝑ oppoſitū pōt
ꝺici alterari.⁊ qꝛ ibi cōpoſitū q̄ſtū reci
pit ⁊ qꝛ ab agēte nāli cui eſt localiter
pn̄s. Jſtud 3ᵐ ꝺictū vr̄ ſatis veruȝ
ſed nō vr̄ poſſe hr̄i ex textu Arl.ibi.

Ad 3ᵐ pōt ꝺici ꝙ in 3°. relatiuoꝝ
ſic cōcedit᷑ relatōeȝ eē in ſuba alteri⁹
extremi tm̄:ſicut in ꝺuob⁹ p̄mis mōis
cōcedit᷑ relatōȝ eē in ſuba vtriuſqȝ ex
tremi.vñ ꝺicit ibi ꝯmētator.relatio eſt
ꝺuob⁹ mōis.aut relatio eſt in ſubſtan
tia vtriuſqȝ extremi relati: aut in ſuba
alterius tm̄.nūc aūt in ꝺuobus p̄mis
modis nō includit᷑ relatio eēntialiter
in vtroqȝ extremo.imo vtrunqȝ ſm ſe
eſt abſolutū.ſ ꝺr̄ ibi relatio eē in ſuba
vtriuſqȝ extremi vt in fundamēto ꝓxi
mo ſine rōne fundandi.⁊ ſic in 3°. eſt
tm̄ in ſuba alterius extremi. h̄ plani⁹
hētur in alia tranſlatōe vbi ſic hētur.
ſm nūerū ⁊ potētiā ꝺcā ad aliqd oia ſ᷑
ad aliqd:eo ꝙ ipm qꝺ qd eſt alterius
ꝺr̄ ipȝ qꝺ eſt.ſ non eo ꝙ aliꝺ ad illꝺ
menſurabile vero ⁊ ſenſibile ⁊ intel-
lectuale eo ꝙ aliud ad ipm ꝺr̄ ad aliꝺ
ꝺicūt᷑ vult ꝺicē ꝙ relatiuū p̄mis ꝺuo
bus mōis ꝑ ſe ꝺr̄ ad aliud. ⁊ non tm̄
eo ꝙ ad aliꝺ refert᷑ ad ipm. Jn 3°. tm̄
vnū extremū eſt per ſe fundamentum
relationis. reliquum vero ꝺr̄ ad aliꝺ
ſoluȝ quia aliud eſt eius. Hic breui
ter ꝺici pōt ꝙ hec eſt ꝺifferētia iſtorū
modorum.quia in p̄mis ꝺuob⁹ eſt re°
mutua. ita ꝙ in vtroqȝ extremo eſt rō
fundandi relationem vnam ⁊ rō ter-
minandi relationem aliam. Jn 3°. mō
eſt relatio non mutua. ſed ratio fun-
ꝺandi relationem eſt tm̄ in vno extre
mo. ⁊ in alio rō terminandi eandem.
quod addit᷑ ibi ꝺe illo bis ꝺiceret᷑ idē
⁊c̄.poteſt ꝯmentator ibi ſic intelligi.ꝙ
aliquid ꝺicatur conſtitui per illud ad
quod eēntialiter ꝺependet.licet illꝺ nō
ſit intrinſecum illi.⁊ ſic conſtituitur ꝑ
illud quod eſt menſura eius.ſi igit᷑ in
tellectus ꝺiceretur ad intelligenteȝ vt
ad menſuram conſtitueretur hoc mō
per ipm. ſed intelligens conſtitait᷑ per
intellectum vt per formam ſuam. igit᷑
erit circulus in conſtitutionibus licet
non eodem modo conſtituendi.⁊ hoc
eſt impoſſibile ꝺuȝ tamen vtrunqȝ cō
ſtitutum ꝺependeat per ſe a cōſtituente
quia non poteſt eſſe circulus in per ſe
ꝺependentijs.⁊ hoc poteſt intelligi per
illud ꝺictū comētatoris ibi.idem ꝺice
retur bis.⁊ tunc idem erit cauſa ⁊ cau
ſatum eiuſdem. Sȝ facilius exponitur
littera Ariſtotelis ibidem ſecūdū aliā
tranſlationem.quia ſi intellectus ꝺice
retur ad intelligentem vt ad menſu-
ram. ⁊ cum ꝺicitur ad intelligibile vt

ad mēsurā idē vt mensurabile erit bis dictū. h̄ est ad vtrūqȝ duoꝝ vt ad mē surā. qđ ē icōueniēs de duob⁹ dispat l. s. ꝙ vtrūqȝ sit ꝯplete mensura eiusdē.

De tertio articu/lo ṗncipali dico ꝙ relatio pōt tripliciter se hr̄e ad absolutū vno mō ꝯtigēt̃ ⁊ p accn̄s vt similitudo ad albedinez Alio mō nccīo. vt relatio creature ad deū. 3ᵒ. mō ſm verā idēptitatē. sicut in diuinis relatio psonalis se hȝ ad eēntiā ꝫ nō vr̄ ꝙ possibile sit amplioꝛ idēptitas q̄ ꝓpꝛie dicat̃ idēptitas eēntialis. qꝛ nec relatio pōt eēntialit̃ includi in absoluto. qꝛ idem eēt eēntialit̃ ad se ⁊ eēntialit̃ ad alteꝝ. nec absolutū ⁊ re. pn̄t includi in aliquo p se vno. sic p se vno qđ sit vnius generis ⁊ ipi⁹ sit ꝓ pꝛius ꝯceptus p se vn⁹ ⁊ ꝙ ipm sit p se in vno gn̄e. qꝛ sic in rebus non pōt fieri vnū p se ex distictis nisi illa se hēant sicut ꝓpꝛius actus ⁊ ꝓpꝛia pō in eodē gn̄e. vt pȝ per ph̄m. 8ᵒ. metha. sic nō pōt aliqd eē hn̄s per se cōceptum vnū ⁊ cū h̄ p se includēs disticta nisi ꝯcept⁹ vni⁹ sit per se pōlis ⁊ alterius actualis p se determinās illū potētialē relatio ⁊ absolutum nō pn̄t hr̄e tales cōcept⁹ quoꝝ vn⁹ sit per se determinabilis ⁊ ali⁹ per se determinans. quia si aliqs ꝯcept⁹ absolutus sit idifferens pōt ꝯbi p cōceptū absolutū quousqȝ sit det̃miatissim⁹ sub gn̄e absoluto. ꝯsimilit̃ de ꝯceptu relati sub gn̄e relatiuo neuter igit̃ est per se ꝯctiu⁹ vel det̃miatiuus alteri⁹. qꝛ vterqȝ sine altero nat⁹ ē hr̄e cōceptū det̃miatissimū in ꝓpꝛia cooꝛdiatōe. Ex his ad ꝓpositū. i. actu cognoscēdi de q̄ q̄rit̃ ē aliqua entitas absoluta vt ꝓbatū est in p̄ arti. ibi etiā ē aliq̄ relatio vt ꝓbatū ē in 2ᵒ. arti. Et ex isto vltimo hr̄ ꝙ absolutum ⁊ reᵐ nō pn̄t ꝯstituē aliqd per se vnū. vl̄ saltem vni⁹ gn̄is qđ. s. hēat cōceptū per se vnū. Ex his seqt̃ ꝙ act⁹ cognoscēdi vel nō est aliqd p se vnū vni⁹ gn̄is. vl̄ nō p se icludit illa duo q̄ ꝓbata sūt ibi cōcurrē. vr̄ aūt ꝓbatū in p̄ arti. ꝙ eēntialit̃ includat absolutū ⁊ ṗcipue i p̄ᵃ rōe. igit̃ vr̄ ꝙ act⁹ talis nō sit eēntiar̃ relatiuus. sic per se includēs relatōem vel si dicat̃ ꝙ ē quoddā totū icludēs ambo illa. tūc nō ē aliqd per se vnum eēntialit̃ relatiuū. sed vnū p accn̄s eēntialit̃ includēs alterā ptem. sic diceret̃ ipꝛopꝛie ꝙ hō alb⁹ est eēntialit̃ albus h̄. n. impꝛopꝛie dr̄. qꝛ nihil eēntialiter ꝓpꝛie dr̄ de eo quod nō est in se aliqd vnū eēntialit̃. sicut nihil pōt eē veruz de eo qđ est in se falsum. sic est illđ cui⁹ rō includit repugnantiam. qđ qꝛ nō ē in se possibile. iō nihil dr̄ de ipo possibile. vel sibi eē possibile. sic in ꝓposito qđ nō est p se vnum nihil potest ei eē vere vel per se vnū. Si querat̃ supponēdo opatōem eē per se vnaȝ ⁊ p ꝯn̄s vni⁹ generis ad qđ genus pertinebit. Pōt dici per se ē i genere q̄litatis. hoc ꝓbat̃ discurrēdo p genera. pȝ ꝙ non est in gn̄e substātie. ⁊ similit̃ de omib⁹ alijs generibus ṗterqȝ de q̄litate. rl̄oe. actōe. ⁊ passiōe. non est autē relaᵒ. vt ꝓbatuȝ est in ṗmo arti. nec actio nec passio. ꝓbo ṗmo per mediuȝ cōmune illud. s. quod positum est in ṗmo artiᵒ. quia sicut nulla relatio nec vlla actio de genere actionis: nec passio de gn̄e passionis est pfectio vltima agētis vl̄ opantis. hec opatio est perfectio ⁊c̄.

Preterea actio ē trāsmutatio alteri⁹ inq̄ztū alteꝝ. sic pō actiua ſm ph̄m. 5ᵒ. metha. ē ṗncipiū trāsmutandi aliud inq̄ztū aliud. passio etiā est trāsmutaᵒ ab altero inq̄ztum alterum. opatio aūt cognoscēdi vel appetendi: nec trāsmutatio alterius: nec trāsmutatio ab alt̃o qđ lȝ videat̃ eē manifestū tn̄ pꝛobari pōt. quia transmutatio tam actiua q̄ȝ passiua ē necessario ad aliquē t̃minū accipientem eē illa transmutatōne. qꝛ ſm terminum foꝛmalem passū se habet aliter q̄ȝ pꝛius. opatio non est ad aliquez terminū accipiētē eē per ipam imo eo mō quo hȝ terminum ad quē nec est ꝓductiua termini ad queȝ: nec eductiua de potentia passi nec iductiua i passuȝ. ꝫ ṗsupponit terminū. oīs aūt actio de genere actōis vel ē ꝓductiua termini vel eductiua vel iductiua imo eo ipo q̄ actio talis ponit̃ i diuinis puta generatio vel spiraᵒ p ipaȝ aliqs

Q5

terminus accipit eē.s.suppositū genitū
vel spiratū. 3.º sic agens actōe de gn̄e
actōis nunq̄ʒ est simpliciť pfecti⁹ per
illam imo ex pfectōe sua cōplete agit
cōicādo alteri pfectōem. nunc autem
opatio ē perfectio simpliciť operantis
relinquiť igiť tādeʒ ꝙ illud absolutū
qḋ est in opatione sit aliqd de genere
qualitatis. Et si querať in qua specie.
vno mō pōt dici ꝙ discurrēdo p spēs
illius generis rōnabilius videť ponēḋ
ꝙ sit in pma spē. q₂ i nulla alia potest
poni. pʒ de 2ª ⁊ de 4ª. de 3ª etiā pʒ si i
illa nō sit nisi q̄litas sensibilis. sicut vř
hřī i predicamētis. ⁊ etiaʒ ꝙ vř innui
7.º phy. In illa etiā pma spē videntur
poni oēs qualitates spūales. siue sint
in eē q̄eto sicut sunt hitus. siue in fieri
sicut sunt opatōes. Aliter forte diceret
ꝙ operatōes pertinēt ad tertiam spēm
q̄litatis. ⁊ ꝙ sint passiones spūales.
⁊ ꝙ phus mentionē ibi fecit expresse
de passionibus corporalib⁹ tanq̄ʒ ma
nifestioribus. ⁊ per illas debēt intelligi
passiōes spūales. lʒ autē in anima sit
distinguē opationem pprie dictam a
passiōe cuiusmōi ē delectatio vel tristi
tia in volūtate. q₂ opatio tendit quasi
in terminū opatōis. passio autē quasi
a termino cāť i subiecto sicut tristitia
a tristabili in volūtate. tn̄ in h ꝯueniūt
spūalis opatio ⁊ passio. q₂ vtraq̄ʒ est i
fieri in subiecto. ⁊ p tāto vtraq̄ʒ possʒ
dici passio pertinens ad tertiam spēm.
q̄cquid aūt dicatur circa hoc de pma
spē vel 3ª. hoc saltē videť pbabile ꝙ
operatio sit in gn̄e qualitatis. Cōfi
hoc videť illud phi. 9.º metha. quoꝝ
inq̄t nō est aliud aliqḋ op⁹ pter actōʒ
in istis existit actio. vt visio in vidente
⁊ speculatio in speculāte. hec ille. Intē
tio sua est distinguere inť actōeʒ trāse
untem ⁊ immanentē. vult igitur ibi ꝙ
aliq̄ actio sit imanēs sicut exēplificat
de visione ⁊ speculatiōe. tn̄ ꝯstat ꝙ iste
sūt opatōes. igiť opatio ē actio ƀʒ eūʒ
Itē phus 3.º de aīa intelligē quoddaʒ
pati est. Item. x.º ethi. c. 2.º vel. 3.º dič sic
nō tn̄ si nō q̄litatū ē delectatio. pṗť h
neq̄ʒ bonoꝝ. neq̄ʒ cui v̄tutis opatōes
sunt qualitates neq̄ʒ felicitas. hec ibi.

Item. 7.º phy. sciēs ⁊ cognoscēs dicūť
ad aliqd. vbi ꝯmētator. digni⁹ estiať
eē de. c. ad aliqd q̄ʒ de q̄litate. Preťea
p rōnē. absolutū nō distiguiť specifice
p aliqd extrinsecū. sed per ppriā dr̄iaʒ
intrinsecā sibi ⁊ absolutā. nūc autem
opatiōes distinguunť specifice p obā
distincta spē. q₂ opatōes circa distīcta
spē magis distinguunť q̄ʒ opatōes q̄
sunt circa obā eiusdem spēi. iste auteʒ
distinguunť nūero. igiť ille hn̄t maio
rem dr̄iam q̄ʒ nūeralem ⁊ ita specificā
Preterea operatio hʒ ppriā perfectōʒ
⁊ nobilitateʒ ab obō. vt videtur satis
manifestū p illḋ. x.º ethi. c. 4.º vel 3.º ƀm
vnūq̄ḋq̄ʒ optīa ē operatio optime dis
positi ad potentissimum eoꝝ q̄ sūt sub
ipa. h est circa obm optimū talis opa
tionis. Ad ista ad pmū. opatio hʒ
duas ꝯditiones in q̄bus ꝯuenit cum
actōe. pma est ꝙ sp ē in fieri non dico
successiuo. q₂ opatio ē idiuisibilis. sed
sic in fieri ꝙ i cōtinua dependentia ad
cām eandem ⁊ ƀm idem. sicut depēdē
tia rei cōseruate ad cām cōseruantem
de qua dictū est pus in q̄daʒ qōe hita
de ista mā. 2ª ꝯditio est ꝙ opatio trā
sit in obm sicut in terminū lʒ nō acci
piat eē p ipam. quia psuppositū i suo
eē. ⁊ pter istas duas ꝯditiones potest
opatio dici actio. sicut pṗť istas signi
ficať grāmatice p verbū actiuū. ⁊ pṗť
easdē diciť opatio act⁹ scḋs. ⁊ ita ista
distinctio actōis sic itellecta i trāseūtē
⁊ immanentem non est gn̄is in spēs.
s vocis i significatōes. nā actio trāsieš
ē vera actio de gn̄e actōis. actio ima
nēs est q̄litas. s equoce dř actio pter
ꝯditiones pdictas. Alio⁰ pōt actio de
gn̄e actōis diuidi i actōʒ imanēteʒ ⁊
trāseūtē sic supi⁹ i iferiora. nā nō solū
ad formā inductā p motū in passum
aliō ab agēte ē actio de gn̄e actōis. sed
etiā ad formā iductā p mutatōʒ i ipo
met agēte. illa. n. forma absoluta cū sit
noua ē termin⁹ alicui⁹ actōis pṗe dcē
p quā accipit eē. qn̄ igiť forª terminās
actōeʒ est ex ipm agēs. tunc actio illa
trāsit. qn̄ vero forma illa ē i ipo agē
te tunc actio est immanens. distinctio
istoꝝ duorum modorum intelligendi

actõez ĩmanẽtem pꝫ. qꝛ illud qđ ₰m ꝑmũ itellectũ dr̃ actio imanẽs: hic dr̃ termin⁹ actõis ĩmanẽtis ₰m aliũ iteᵐ ⁊ qđ in alio 2ᵒ itellectu dr̃ actio: cõit intelligimus ꝑ hoc qđ est elicẽ. qñ di-cim⁹ ꝙ pñ elicit opatõem. ⁊ ꝑ h̃ quod ẽ dicẽ qñ dicim⁹ ꝙ memoria siue sup positũ ꝑ memoriã dicit v̾bũ. ⁊ ꝑ spira re qñ dicim⁹ ꝙ per volũtatẽ spirat qs amorẽ. Iste 2⁹ intellectus de ista disti-ctõe actõis imanẽtis ⁊ transeuntis lꝫ sit verus: non tñ est de intentõe ph̃i sic ꝑmus vt pꝫ ex eo qđ dicit 9ᵒ metha͠e. nõ est aliud opus preter actõez. opus vocat opatũ. ꝑter aũt illã actõez qua inducit̃ vel educit̃ opatio ẽ aliquod opus. h̃ ẽ termin⁹ opat⁹. puta ipãmet opatio. ⁊ sequit̃ ibi. ĩ istis existit actio vt visio ĩ vidente. vbi satis exꝑmit ꝙ visionẽ vocat actõez ĩmanentez. non aũt aliquã aliã cuius visio sit termin⁹

Ad 2ᵐ pñt dici. ꝙ sicut eẽ albũz est hr̃e albedinẽ tãq̃ formã: sic sentire vł eẽ sentientẽ est hr̃e sensatõez sic formã vñ si oĩm vel deus cãret effectiẽ sensa tionẽ nõ diceret̃ sentire. sed ip̃e sensus in q̃ subie recipit̃ sensatio. ẽ igit̃ sentire recipe vel hr̃e sensatõez. ⁊ sic itelligere recipẽ intellectõz. qꝛ lꝫ inte⁹ ₰ꝫ aliquã opatõez cãret in se intellectõez: tñ nõ diceret̃ intelligẽs in hoc ꝙ cãt. ꝭ bñ denoĩaret̃ aliq̃ mõ a v̾bo significante talẽ actõez vel cãtõem. vtpote si esset impositũ tale v̾bum ĩtelligifico. Quod igit̃ dr̃ ĩtelligẽ est pati non ꝓbat ꝙ sit ꝑ se de gñe passionis ꝭ ꝙ formaliter de noĩat ꝑ hoc ꝙ recipit̃ ĩ aliq̃ subiectiẽ. vt sit sensus. itellectiẽ ẽ recipe ĩtellectõz ⁊ recipe ẽ qđdaꝫ pati. Ad aliud. 3ᵒ ethi. dici pñt vno mõ ꝙ opatões v̾tu tis dicunt̃ actões elicitiue opatõnum ꝓprie dictaꝝ. ⁊ ille actões bone sũt. qꝛ gñatio boni est bona. ille aũt opatões actões nõ sunt q̃litates. ꝭ ꝓprie sunt de gñe actõis. Iste inte⁹ vr̃ hr̃i a ꝯmẽta tore q ad ꝓbatiõez illius. neq̃ v̾tutis opatões q̃litates sunt. dicit sic. si quiđ opatio motio ẽ opatiua. motio aũt ñ ẽ q̃litas. hec ille. operatia motio pñt dici motio ad opatõem. Et si obijciat̃ per hoc ꝙ dicit neq̃ felicitas, pñt dici ꝙ sic nomẽ opatõis sumit̃ h̃ min⁹ ꝓprie ꝓ actõe terminata ad opatõem ꝓprie dictaꝫ. sic felicitas pñt iꝓprie sumi ꝓ actione terminata ad ip̃am. ⁊ sufficit Arl. accipere opatões v̾tutis ⁊ felicita tem ꝓ illis pro quibus sufficient̃ pñt instare ꝯ hanc ꝓpõnem. oẽ bonum est qualitas ꝯ quam intendit facere in-stantiam. Alit̃ pñt dici ad illam au ctoritatem ꝙ intendit ibi tñ de q̃litati bus in esse q̃eto cũ dicit neq̃ virtutis opationes qualitates sunt. qđ apparꝫ per hoc ꝙ negat ibi istã ꝯñtiã. delecta⁰ non est qualitas. igit̃ non est bona. ⁊ ꝓbat ꝙ nõ sequit̃ per illã instantiam neq̃ enim v̾tutis ⁊c̃. añs enim in ista consequẽtia non est verum nisi de q̃li-tate permanente. nam delectatio vere ẽ q̃litas ꝭ ĩ fieri. igit̃ sufficit sibi ĩstare đ illis q̃ hoc modo nõ sũt qualitates. sic nec delectatio est qualitas. s. nõ in fieri ꝙ aũt delectatio vere sit qualitas ꝓba tur ex dictis ibidem. nam intendit ꝓ-bare ꝙ delectatio non est motio. oĩum inq̃t motionum ꝓprie videtur esse ve-locitas ⁊ tarditas vel ĩ se vel ĩ ꝯpatõe ad aliud. delectationi aũt nullũ horũꝫ existit. transponere ĩ delectatõz velocit̃ vel tarde est. nõ est aũt velocit̃ delecta ri. vult dicere ꝙ delectatio nõ ẽ velox ⁊ iđ nõ est motus. ꝭ cõtingit velociter transponi vel trãsmutari ad eã. igitur pñt eẽ terminus trãsmutatõis velocis igit̃ pñt esse terminus motus. sed ₰m ph̃m. 5ᵒ phy. motus nõ pñt esse per se ad actõem ⁊ passionem. igit̃ ipsa dele ctatio non est actio nec passio. ⁊ tunc discurrendo per genera relinquit̃ tan dem ꝙ ẽ qualitas. Illi igitur q fecerũt istam consequentiaꝫ supposuerũt tãq̃ veꝝ oẽ bonuꝫ ẽ qualitas habens esse quietum. delectatio non est talis. igitur ⁊c̃. Et ad istam ma. tactã ĩ enthyme-tate respondet ph̃us per instantiam de opatõne v̾tutis. ꝙ autem non omnis opatio sit actio ꝓprie dicta ꝓbatur per illud ibidem. c. 5ᵒ appetere inq̃t delecta tionem existimabit quis vtiq̃ omnes quod probat subdens. quoniam ⁊ vi uere omnes appetunt. vita aũt opatio quedã est. hec ibi. quõ vita vel viuere

possset dici actio de gñe actiõis. ¶ Ad
aliud de .7° phy. lrã phi ꝭm ea q̃ dicta
sunt in 2° articulo intelligenda est sic.
q2 scie nc̃io ãnexa est relatio ad obm
intra. ⁊ ita non est a p̄ alterante ime/
diate. nec p ꝯñs ad ip̄am ē p̄ᵃ alt̃atio
sed illð qð ꝯmẽtator addit exponẽdo
ꝙ dignius est ꝙ sit de .c. ad aliquid. q̃3
de q̃litate pōt hr̃e alium intellectuz de
quo dicet̃ rñdendo ad arᵐ p̄ncipale.
Ad p̄mã rõnẽ diceret̃ ꝙ actus distin
guuntur p obiecta q̃3tũ ad manifesta
tionem. quia manifestior est distinctio
obiectoꝝ q̃3 actuuz ⁊ ex illa tanq̃3 ex
manifestiori inotescit ista. Et ꝯfirmat̃
hoc q2 2° de aia sicut vult phs ꝙ act⁹
distinguunt̃ per oba. immo magis ꝙ
oba sunt p̄uia ip̄is actibus. ꝓpter qð
o3 p̄us tractare de distinctiõe oboꝝ q̃3
actuum: ita etiã vult ꝙ potentie distin
guntur per actus. hoc aũt non ē eẽntia
liter. q2 actus est eẽntialit̃ posterior po
tentia. ⁊ posterius non est p se rõ distin
guendi prius. igit̃ nec ibi illud aliud.
s. de obis in compatõe ad actus debet
intelligi de distinctõe eẽntiali. ¶ Aliter
pōt dici ꝙ a quo aliquid h3 entitatez
ab eo h3 vnitatem ⁊ p ꝯñs distictõez
cãtum igit̃ sicut h3 entitatem a q̃cũq3
cã p se: ita vnitatem ⁊ distinctionem.
⁊ etiã qðcũq3 dependẽs ab illo a quo
dependet eẽntialit̃. ⁊ maxime verũ est
hoc qñ dependet ab aliquo tanq̃3 a cã
ꝓpria siue termĩo ꝓprio sue dependẽtie.
q2 qñ cõit̃ terminat dependentiaz eius
⁊ alterius: non ita accipit̃ vnitas ei⁹ ⁊
distinctio ꝭm vnitatem ⁊ distinctõem
talis termini dependẽtie. nunc autem
actus dependet ab obo tanq̃3 a termĩo
ꝓprio sue dependẽtie. Cõcedi igit̃ pōt
ꝙ actus distinguunt̃ p oba sicut per
aliqua extrinseca a qb⁹ actus depẽdẽt
dependentia eẽntiali ⁊ ꝓpria. non tam̃
distinguunt̃ p illa sicut p formalia di
stinctiua. nec etiã qð ē ad ꝓpositum sic̃
p terminos relatõis inclusē in actibus
Et cum dicit̃ ꝙ absoluta distinguũt̃
p intrinseca. verũ est tanq̃3 p formalia
distinctiua. Si accipet̃ ꝙ non distin/
guunt̃ p extrinseca. cõcedẽdũ eẽt sic i
telligendo sicut p correlatiua ⁊ per se
terminos relatõis. q2 absolutũ non re
quirit extrinsecu3 vt p se correlatiuu3
nec p se terminum relatõis. pñt tñ ab/
soluta distingui p aliqua extrinseca sic̃
cãta p cãs ꝓprias siue p illa ad q̃ hñt
ꝓpriam dependentiã in entitate ⁊ vni
tate. ⁊ talia sunt obiecta respectu opa/
tionum. ¶ Ad aliã rõnem p3 p idem
q2 actus ⁊si non sit eẽntialit̃ relatiuus
cũ tñ sit p se medium vniens potẽtia3
tali obo dr̃ pfectior ex maiori pfectio/
ne obiecti. sed istam pfectõe3 nõ hab3
ab illo tanq̃3 a p̄n° intrinseco. sed sicut
a cã extrinseca. vel saltem ab aliquo
extrĩseco qð t̃miat dependentia3 eius
eẽntialem.

De quarto prin/

cipali dici pōt. ꝙ illa qualitas que vl̃
est opatio vel includit̃ in opatiõe nõ
h3 relatõem ad subiectũ magis eẽntia
lem q̃3 alie q̃litates. ⁊ iõ si ponat̃ alias
nõ eẽ eẽntialit̃ relatas ad subiectu3 de
quo nõ ē mõ qõ nec ista ponet̃ eẽntia
lit̃ relata ad subiectum ¶ ꝙ si dicat̃ istã
eẽ in fieri ⁊ p hoc eẽntiali⁹ depẽdere a
subo. q̃3 alias que sunt in facto eẽ vel
i q̃eto eẽ ¶ R° istð nõ variat dependẽtiã
ad subiectu3. ß tñ variat modũ eẽndi
ip̄ius forme in se: vel saltẽ i ꝯpatõe ad
cãm dantem eẽ. ¶ Ad arᵐ p̄ncipale
dici pōt. ꝙ si aliqua vox iponeret̃ ad
p̄cise significandũ entitatẽ absolutã q̃
ē opatio vel i opatõe: ⁊ p se i gñe q̃lita
tis: significatũ illius vocis posset intel
ligi nõ cointelligẽdo ob3 in rõe termĩ
ß cõit̃ voces imposite ad significãdu3
opatõ3 iportant relationẽ. vel p̄ncipa
liter vel cõnotãdo. ⁊ rõ est. q2 opatio
cõiter intelligit̃ sub respectu tendente
ad obm. ⁊ sub mõ quo itelligit̃ sub eo
cõiter significat̃. Exᵐ. spẽs itelligibil̃
ē q̃litas absoluta. qð saltē oportet eos
ꝯcedẽ q ponũt spẽm eẽ formale3 rõnẽ
intelligendi. s. p se p̄ncipiatiuam actus
⁊ tñ cõiter vocat̃ similitudo obiecti. ñ
ꝙ illa sit rl̃o qua3 p se iportat h nomẽ
similitudo. ß q2 ip̄a ex nã sua ē quedã
forma imitatiua ⁊ repñtatiua obiecti
iõ dr̃ similitudo talis. s. p imitationem
⁊ etiã cũ significat̃ p hoc nomen spẽs

adhuc nõ significat᷑ sub rõe absoluti precise. sed includendo illam relatõez sub qua cõiter intelligitur. vnde etiã spẽs dr̃ alicuius obiecti spẽs. ꝯsiliter est de vocibus significãtibus opatõez ¶ Et si arguas aliq̃ operatio puta illa que non est obiecti vt existentis non habet ad obiectum nisi relatõz põlez nunc aũt oportet cointellig̃e obm̃ tãq̃ꝫ terminum actualis relationis. q2 qui intelligit actuz cognoscendi oportz vt coitelligat obm̃ non tm̃ vt cog̃scibile ꝫ vt actu cognitũ. igit᷑ cognosc̃e iportat relationem actualem ¶ R° relatio q̃ q̃ꝫtum est ex pte fundamenti eẽt actualis ⁊ ꝓpter non entitatem termini est potentialis ipa denoiat frequenter fũdamentum vel subiectum q̃si actualiter inesset. Exm. conceditur ꝙ aia sepata non est tm̃ inclinabilis ad corp9 ꝫ ꝙ incliatur ad corpus. ⁊ tamen nõ est ibi actualis inclinatio. q2 terminus non est in actu. sed pro tanto actualr̃ denoiat. q2 quantum est ex pte anime actualiter inesset. ¶ Cõsimiliter dr̃ ꝙ scia practica dirigit lz nõ sit actualis directio ꝑm eam. puta qñ nulla alia potentia ab intellectu operatur nec dirigitur ꝑm eam. ¶ Consimiliter dr̃ ꝙ albedo est mẽsura oium colorũz. ⁊ sic de p̃mo in quolibet gñe respectu posteriorum: licet qñq̃ꝫ non sit actualis mẽsuratio ꝓpter defectum termini. ¶ Cõsimilit᷑ põt dici hic. ꝙ q2 rl'o opatiõis ad obm̃ semp q̃ꝫtũ ẽ ex pte eius iesset actu: ideo sub rõne eius q̃si actualiter inherentis opatio intelligitur. ⁊ sic significatur. ⁊ sic obiectũ coitelligit᷑ vt terminans actualem dependentiam ¶ Istud qd̃ dictum est verum eẽt si coitelligeretur semp obiectum sub ratiõe mensure. q2 rõ mensurabilis est ibi potentialis vt prius dictum est. nũc aũt itelligendo operationem oꝫ coitellig̃e obiectum tanq̃ꝫ illud quod attingitur ꝑ operatõnem. Verius igit᷑ videt᷑ esse dicendum ꝙ oꝫ obiectũ coitelligi tali actu vt terminũ attingentie vnionis in actu: q̃ꝫ vt terminũ dependentie vel mensurabilis. ista autẽ attingentia est relatio rationis in actu abstractiuo. ꝫ quia sub rõne illius relationis attingentie cõiter intelligit᷑. ⁊ hoc attigẽtie actualis. lz illa non sit actualitas real' sed actualitas relationis rõnis. ideo cõiter operatio significat᷑ sub tali relatõne actuali. ⁊ oꝫ obiectũ coitelligi vt terminans talem relatõem actualem. ¶ Hinc pꝫ ꝙ illud Arl. in p̃dicamẽtis nihil ꝓhibet ideꝫ in pluribus gñibus enunciari. qd̃ non est veruꝫ de aliq̃ ꝑ se vno. ꝫ de aliquo vno per accñs. qd̃ etiam qñq̃ꝫ vno noie significatur. sic forte hoc nomen scia. ꝫ non ꝓpter hoc est vnum ꝑm diffinitõem. ꝑm illud. 7° methae. c. 3°. diffinitio est non si nomẽ rõi idẽ significet. oẽs .n. rões eẽnt termini. h̃ est diffinitiones. Et probãdo ꝯñtiam subdit. Erit enim nomen qd̃ cuilibet rõni idem. Quare ⁊ ilias diffitio erit. Et ex hoc posset itelligi dictuꝫ Auerois. 7° phyr. digni9 est inqt ꝙ sit de. c. ad aliqd q̃ꝫ de q̃litate. quod forte verum est q̃ꝫtum ad illud qd̃ formali9 est i significato nominis impositi ambobus vel illi toti per accñs. quod est absolutum sub respectu. Ex hoc etiaꝫ forte põt intelligi illud. 5° methae. ꝙ aliqua dicuntur ad aliquid ꝑm gen9. vt medicia iqt eorũz est que ad aliqd q2 ipi9 gen9 scia vr̃ eẽ eoꝝ q̃ ad aliqd nomẽ forte spẽi imponitur precise ad significandum qualitatem. ⁊ ꝓpter h̃ non dicitur ad ꝓprium corre^m. nomẽ aũt gñis non imponitur precise ad significandum genus siue qualitatem. sed ad significandũ ipam sub respcũ.

Consequẽter queritur de his que pertinent spãliter ad creaturam hñtẽ vitã intellectualeꝫ. Et p̊ de his q̃ sunt cõia hoĩ ⁊ angelo. Deinde de his que sũt hoĩ ꝓpria. Cõia sunt ista. intellectus ⁊ voluntas. de intellectu fuerunt q̃sita duo vnũ de obo. aliud de cã actiua itellig̃edi. Primũ fuit. Utrũ aia sue nãli perfectioni relicta possit cognosc̃e trinitatẽ ꝑsonaꝝ in diuinis ¶ Et idem põt queri de ãgelo. videtur ꝙ sic. q2 q potest cognoscere aliquem actum cognoscẽdi

pōt etiā cognoscere obiectū vt ē obm illius actus. nunc aūt aīa vel angelus ex sua perfectōe naturali pōt ꝯgnoscē actum beatificum alterius anime vel angeli. ⁊ obm illius actus ē de⁹ trin⁹. igit̃ ꝛc̃. pba° ma. actus ē nāl' silitudo obiecti. actus etiam ꝑ se tendit in obꝫ. igit̃ q cognoscit illum actum propter vtranqꝫ cōditionem predictam seqt̃ ꝙ cognoscat obm. pba° minoris. pō non est impedita sed sue naturali pfe/ctioni relicta pōt cognoscere qđcūqꝫ contentum sub suo obiecto p̄mo sine adequato. alioquin illud non eēt sibi adequatum. sed obm adequatū cōe tam angelici intellectus q̃ꝫ nostri ē ēs in cōi vel saltem ens limitatum. act⁹ autem btificus creature cōtinetur sub isto obiecto p̄mo. ¶ Cōtra. obiectum supnaturale nō pōt creatura ꝯgnoscē ex perfectione sua naturali. q² tūc nō eēt sibi supnaturale. nunc aūt trinitas est obꝫ supnaturale imo obm btificū igitur ꝛc̃. ¶ Ad itellectum questionis aliqua p̄mittantur. p̊ de perfectōe nāli aīe vl' angeli. Aīa humana ⁊ si i quocunqꝫ statu. siue. s. nature istitute. siue destitute. siue restitute. hēat eādē pfectōnem naturalē intelligendo de illa quā ex ncc̃itate nature reqrit. tñ ad pfectionem naturalem sup̄mam i solo 3° statu attigit. i quo non tñ hēbit supnālē pfeciōem glie. sed etiam perfectionem sup̄mam ipius nature. Posset igitur intelligi questio vel de illa perfectione naturali que semp habetur: vel de ista sup̄ma. ⁊ tunc in p̄mo intellectu bene ꝓꝛie dicitur aīa relicta ꝛc̃. sed i isto 2° itellectu magis ꝓꝛie queritur hoc mō An anima ad pfectōem naturalē sup̄mam reducta ex ista perfectōne possit sic cognoscere trinitateꝫ. ¶ 2°. p̄mitto ꝙ aīam posse cognoscere aliquod obm. vno mō potest intelligi ipam posse recipere illam cognitioneꝫ Alio mō ipaꝫ posse attingere in illam cognitionem ⁊ h̄ vel ex se sola: vel salteꝫ ex ꝯcursu cāꝝ que nate sunt cōcurrē naturalit̃ ad illum effectuꝫ. Istoꝝ membroruꝫ 2ᵐ ifert p̄mum sed non econuerso. q² ad p̄muꝫ sufficit nuda capacitas quo mō lapis ꝑ oppositum nō pōt cog̊scē q² repugnat sibi recipere illum actum ad 2ᵐ requiritur ꝙ tali capacitati cōrespondeat aliqua cā actia naturalit̃. q² vero difficultas est in 2° membro qōnis. idō de p̄mo breuit̃ expediendo posset concedi ꝙ si intellectus possibil est ꝓpa potentia receptia cuiuscunqꝫ itellectionis ita ꝙ lꝫ reqratur aliquod p̄uium itellectōi non tñ tanq̃ꝫ potētia receptia vel rō recipiendi. sic̃ supficies ponitur rō recipiendi colorem. tūc qđcunqꝫ ens quod habet i natura sua itellectum possibileꝫ pōt ex natura sua cognoscere qđcūqꝫ cognoscibile. hoc est recipere cognitōem eius q̃ꝫtum est ex pte sui. ¶ 3° p̄mitto ꝙ cognitio itellectia de qua est qō pōt itelligi perfecta aut imperfecta. ⁊ intelligo ad ꝓpositū nō de perfectōe itensiua q̃ꝫ ad subiectū sed de perfectione ex pte obiecti. ꝙ. s. iᵃ itelligatur perfecta qua attigit̃ obm sub perfecta rōne sue cog̊scibilitatis. h̄ est per se ꝓꝛia ⁊ disticta. ⁊ per oppoᵐ imperfecta dicatur illa qua attigit̃ tm̄ ꝑ accn̄s vel tm̄ in aliquo cōceptu cōi vel confuso. ¶ Item cognitio distincta vel est mediata vl' imediata. dico imediatam qñ obiectum non mediante aliquo alio obo itelligitur per qđ vel i quo itelligatur. ita ꝙ hic excludit̃ medium cognitum. non autem medium qđ eēt precisa rō cognoscendi vel itelligendi. Ex istis seqtur ꝙ ad solutōeꝫ qōnis tria sunt vidēda. p̊ de cognitōe imperfecta. 2° de cognitōe perfecta imediata. ⁊ 3° de cognitōe mediata. ⁊ i q̊lꝫ istorum ad q̃ꝫtuꝫ potest anima vel angelus attingere ex pfectōne naturali vno mō vel alio itellecta.

De primo.

Intellect⁹ ꝫm phꝫ 3° de aīa hꝫ duplicem opatōem. s. itelligentiam simpliciuꝫ. ⁊ intelligentiaꝫ ꝯpositoꝝ. s. componere ⁊ diuidere itellecta. ⁊ p̊ᵃ pōt esse sine 2ᵃ nō eꝯ. Primo igitur videndum est de p̄ma cognitōne. dico ꝙ aīa ex perfectōe naturali etiā quaꝫ habet in isto statu q est inter tres stat⁹ ifimus: pōt hr̃e itellectōem iperfectaꝫ istorum terminorum deus ⁊ trin⁹. nō

aūt perfectam. pōt enim ex cognitōne huius entis abstrahendo cognoscere ens ꝓm se. ⁊ sic ꝺ bono. ⁊ hoc isto mō quē tangit Aug⁹. 8°. de tri. c. 5°. bonum hoc ⁊ bonum illud tolle hoc ⁊ illud ⁊ vide ipm bonum si potes ita deū videbis. ⁊ ibidem inferius satis patet quō non solum pōt cognosci deus i isto q̈si confuso conceptu boni: ꝫ i conceptu quodāmō ꝓprio. si intelligitur bonum p ēentiam vel bonum summū. vn̄ ait inferius. si poteris sin̄ illis q̄ pticipatiē bona sunt pspicere ipm bonum cuius pticipatōe sunt bona: perspexeris deū. ¶ Cōsimilit̄ p hoc vex̄ pōt itelligi ipz veruz. ⁊ ꝓm Augl. ibidē. c. 3°. de⁹ vitas est. cum dr̄ veritas mane si potes in intellectōne veritatis. et si intelligas veritatē non tm̄ in cōi ꝫ per ēentiam iam hēs conceptum quodāmō ꝓpriū deo Breuit̄ dico ꝙ q̄ꝺcunqꝫ trāscēdens p abstractōez a creatura cognita pōt in sua indifferentia intelligi. ⁊ tunc cōcipitur deus quasi cōfuse sicut aniali intellecto homo itelligitur. Sed si tale transcendens in cōi intelligit̄ sub rōe alicuius spālioris pfectōis. puta summuz vel pmū vel ifinitum: iaz habet̄ cōceptus sic deo ꝓprius ꝙ nulli alij cōuenit. ¶ Cōsimilit̄ abstrahēdo a nūero ꝓprie accepto. q. s. est quantitas discreta rōnem ꝓprie discretōnis: hr̄i potest cōcept⁹ eius qꝺ est trinitas. Et ad istū modū acquirēdi cognitōem simplicē istoꝝ terminorum deus ⁊ trin⁹ sufficit natura aie etiam in hoc statu. Qꝺ pr̄ pmo: q2 fidelis ⁊ infidelis ꝯdicentes sibi de hac ꝓpōne deus est trin⁹ ⁊ vn⁹. non tm̄ ꝯdicunt sibi de noibus. sed de conceptibus. qꝺ non esset nisi vterqꝫ in intellectu suo hr̄et conceptū t̄mioꝝ. Hoc 2° pbat̄ q2 fides q̄ distiguit istū ab illo cum non sit habitus iclinans ad assentiendum ex noticia terminoꝝ nō est rō noscendi terminos. sed p̄supponit eoꝝ noticiam. ¶ 3°. pōt idē oñdi q2 abstractio entis ab hoc ente ⁊ summi ab hoc summo in sensibilib⁹ ē nāl'. ⁊ ista duo sibi coniuncta non habent repugnantiaz ꝓpter quod rō ista ens summuz non est rō in se falsa. sic loqt̄ pħs. 5°. metha°. c. de falso. ꝙ illa rō est i se falsa cuius ptes icludunt repugnātiam ⁊ illa non potest cōcipi aliq̊ actu simplici intellectus. ⁊ p oppositū ista ens summum pōt vno actu cōcipi. q2 alterum istorum non repugnat alteri ¶ Restat vlterius videre q̈lit̄ hn̄s noticiam de p̄dictis terminis. s. deus ⁊ trinus possit ex nā sua cognoscē vitatem huius ꝓpōnis deus est trinus. ⁊ cum possit itelligi de ꝯplexiōe hr̄i no^a c̄dulitatis vel scie: ⁊ hoc vel scie ꝓpter qd: vel q2. videnꝺ est q̄ istaꝝ possit hr̄i de isto ꝯplexo de⁹ est trin⁹. Dico ꝙ p̊^a. s. noticia credulitatis saltē acq̄site pōt hr̄i etiā mō ex nālibus. H̄ pbat̄. q2 ꝓz Augl. xi°. de ciui. c. 3°. Ea q̄ remota sūt a nr̄is sensibus qm̄ nostro testimonio scire nō possumus. de his alios testes reqrimus eisqꝫ credim⁹ a q̊ꝝ sensibus remota eē vel fuisse nō credim⁹. ⁊ idē 15°. de tri. c. 13° vl'. 23°. Absit vt scire nos negem⁹ q̄ testimonio didicim⁹ alioꝝ. Alioqn nescim⁹ eē oceanū nescim⁹ eē terras atqꝫ vrbes que celiberrima fama ꝯmēdat. Ex his ⁊ similib⁹ auctibus eius hēmus ꝙ credere possumus testimonio alioꝝ etiā taz firmit̄ vt illꝺ credē dicat̄ apud eū scire. igit̄ magis possumus ⁊ magis debem⁹ credē testi magis veraci. ⁊ adhuc magis ꝯitati q̄ꝫ persone singulari. nunc aūt ecclesia catholica ē cōitas maxie verax. q2 i^a maxime vitatē cōmēdat ⁊ mēdaciuz rep̄hendit. igit̄ ei⁹ testionio certissime credi pōt. ⁊ p̄cipue in illis i qbus illa plus damnat mēdacium. puta de his q̄ sunt fidei ⁊ moꝝ. Pōt igit̄ viator ex nā sua audita ⁊ itellecta cōi doctrina ecclesie firma credulitate assentire his que ipa docet de fide ⁊ moribus. inter q̄ p̄ncipale ē de trinitate i diuis. De ista credulitate acq̄sita vr̄ accipi illud ad Ro. x°. Fides ex auditu scilꝫ sane doctrine xp̄i. de qua subdit. Auditus autem per verbuz christi. de ista etiam potest accipi illud Aug⁹ contra eplām fundamenti. b. Ego iquit euāgelio non crederez nisi me ecclesie catholice auctoritas ꝯpelleret. Sꝫ vltra istaz fidem acquisitam hēmus fidem

De fide infusa

infusam. ⁊ ad illā hn̄dam lz possit hō ex nālibus se disponere: non tn̄ ex nā intrinseca nec etiā cōcurrētibus qbuscunqꝫ cāis nāliter motiuis intellectus ad eam pōt attingē. qꝛ eā solus deus īfundit q nō est cā nālr motiua alicuiꝰ intellectus cāti. ¶ Compando fidem infusam ⁊ fidē acqsitam ad actū credendi in hoc cōueniūt ꝙ qn̄ insūt eidē aīe actus vnus ⁊ idē credēdi elicit̄ ꝰꝫ inclinatōem vtriusqꝫ. qꝛ qn̄ sunt due forme q̄ nāliter iclinant ad actum in eodem opante. vtraqꝫ q̄ꝫtū est de se necessario ⁊ semp inclinat ad actū. ⁊ idō qn̄cunqꝫ actus elicit̄: elicit̄ ꝰm iclinationem vtriusqꝫ. Et si p hoc qd̄ ē actū credēdi initi fidei isti itelligat̄ actum elici ꝰm inclinatōem eius: tūc ꝯcedendum est ꝙ actꝰ credendi initit̄ vtriqꝫ fidei. Est tn̄ drīa vna q̄ꝫtum ad h̄ qd̄ ē actū elicē. ista .s. ꝙ ex fide acquisita etiaꝫ si sola isit pōt elici actꝰ credendi. sicut credimus certis articulis testimonio fide digno asserentis. ad que tn̄ n̄ inclinat aliqua fides infusa. Hereticꝰ etiā in vno articulo dissentit: alijs articulis credendo: nō ex fide infusa. cū illa nō possit stare cū hēsi in quocūqꝫ artiº. Sꝫ ex fide solū ifusa nō pōt qs elicere actū credendi ⁊ hoc de lege cōi lz deꝰ fidei ifuse assistēdo posset mouē itellectū ad assentiēdū actualit̄ illi ad qd̄ fides illa iclinat. sed tunc forte nō ex sola inclinatiōe fidei istius eliceret̄ actus ille ꝭ ex motōe diuina. ⁊ multo magis de lege cōi ex sola fide infusa n̄ pōt hr̄i actus credendi. h̄ pꝫ de puero baptizato. qꝛ si postea nutriceret̄ in deserto vel inter ifideles ⁊ nullaꝫ habēt doctrinā de credēdis nūqꝫ actū rectū credēdi elicēt. Et rō est qꝛ fides ifusa inclinat ad credendū ea q̄ non habēt euidentiā ex terminis: nec icludūt aliquam euidētiā cōnexionis termiorū si termini sint apprehensi ex sensibus. ¶ Coñ. nec fides acqsita includit taleꝫ euidentiam. Rōnē quere alibi. Alia drīa est q̄ꝫtum ad hoc ꝙ ē actū inniti fidei. qꝛ fides infusa nō pōt inclinare ad aliqd̄ falsum. Inclinat aūt vtute luminis diui cuius est pticipatio. ⁊ ita

Heretic non pt stare cu fide infusa

nō nisi ad illud qd̄ est ꝯforme illi lumini diuo. Actus igit̄ credendi iq̄ꝫtū initit̄ isti fidei nō pōt tendē i aliquod falsum. Sed fides acqsita cōit̄ initit̄ assertōi alicuius testis q posset deficere ⁊ idō illa fides nō tribuit actui credēdi inq̄ꝫtū sibi innitit̄ qd̄ nō possit sibi subeē falsum. frequent̄ tn̄ nō sibi subē falsum. qn̄ .s. testis cuiꝰ testionio initit̄ in testificando illud sit verax. Et dixi ꝯit̄ qꝛ deo imediate reuelāti posset qs credē credulitate acqsita. si aliō non sit vex reuelari a deo q̄ꝫ actū credendi vel noscendi cārī imediate a deo in eo cui fit reuelatio. Et qn̄cūqꝫ ad ideꝫ inclinat fides infusa ⁊ acquisita: tūc necessario acqsite non subest falsum. nō ꝙ hec necitas sit ex ipa fide acqsita ꝭ infusa ꝯcurrente cū ipa ad eūdē actū Inititur igit̄ actus fidei infuse tanq̄ꝫ regule certe ⁊ oino infallibili a q̄ actꝰ hēat ꝙ nō possit eē falsus. ꝭ innititur acquisite tāq̄ꝫ regule minus certe. qꝛ nō p illam repugnaret actui ꝙ eēt falsus vel circa falsuꝫ obiectum. ¶ Coñ istam drīam pōt argui sic. qn̄ ad eundem actuꝫ ꝯcurrit regula fallibilis lꝫ cum regula infallibili ille actus non est infallibilis. pbatur p simile. qꝛ ex duabus premissis quarum vna ē necessaria ⁊ alia contingens nō sequit̄ ꝯclusio necessaria. ⁊ rō est qꝛ qd̄ depēdet ex pluribus nō pōt esse pfectioris ꝯditionis quocunqꝫ illox. nunc aūt quicunqꝫ actus credēdi ad h̄ ꝙ eliciatur dependet a fide acquisita mouēte igitur si illa sit fallibilis nunq̄ꝫ actus elicitus erit ex principio tali quin sibi posset subesse falsum. ¶ Rꝫ ad qd̄cūqꝫ inclinat lumen fidei infuse illud ē determinate veruꝫ. si autē ad idē iclinet simul aliud quod q̄ꝫtuꝫ est de se possꝫ inclinare in falsuꝫ non ab illo alio vt tale ꝭ ab isto lumie hr̄e ꝙ in illo actu non sit deceptio. ¶ 3ª drīa possꝫ poni que ꝯuenit cum pma que .s. est ꝙ nō percipio me inclinari in actum p fidē infusam siue ꝰm illam elicere actum. ꝭ tn̄ pcipio me assentire ꝰm fideꝫ acqsitam vel eius pncipiū .s. testimoniū cui credo. quia si perciperem me habē

actum ſm fidem infuſam. ⁊ cū h ſcirē ꝙ ſm fidē infuſam non pōt hrī actus niſi determiate verus. pciperez ꝙ act⁹ meus non poſſet eē falſus. q2 ex h ſeqtur ꝙ perciperem ꝙ obm intellect⁹ nō poſſet eē falſum. ⁊ tunc ſcirē illud. i. infallibiliter cognoſcerem illud eſſe verꝝ. qđ null⁹ expit̄ i ſe vt credo q̄ttūcūq3 aliqs hēat vtranq3 fidez ⁊ ſm vtrāq3 aſſentiat. tꝫmō igit̄ credimus i vniuerſali. ꝙ tendens in aliqđ cōplexuz ſm iclinatiōem fidei infuſe in hoc nō poſſet errare. qs aūt ⁊ qñ ſm eā tēdit nec ipemet tendens ſcit nec alius. nec aliquis certitudinalit̄ expit̄. ¶ Coñ h 13°. de tri. c. 2°. ſic vr̄ fides in corde in q̄ ē ꝙ eā tenet certiſſima ſcīa clamatq3 ꝯſcīa. ⁊ poſt. Illud qđ credē iubemur videre non poſſumus: ipam tñ fidem qñ eſt in nobis videmus in nobis. R°. itelligit ſic fidez videri quō ꝯcedit animam ſemꝑ ſe noſcere. non ꝙ ſemꝑ ſit actus elicitus. ſed q2 ſemꝑ ē pfecta pñtia obi actu intelligibilis. vñ ſubdit ibi: reruz abſentium pñs eſt fides ⁊c̄. ita ꝙ gñalit̄ illud ad qđ hꝫ aīa pōm accñtalez ꝓpinquā noſcendi. h Aug⁹ dic̄ eam noſcere. ¶ Alit̄ diceret̄ ꝙ accipit fidē ꝓ actu credendi. de q̄ ibidem paruz poſt dic̄. Aliqñ rebus falſis accomodatur fides. hoc eſt aliqs actus credendi. De ſcīa q2. dico ꝙ nō pōt aliqs mō ex nālibus attingē ad ſic intelligendū trinitatem in diuinis. q2 ñ pōt ſcire illud de cā ꝑ effectū demōſtratione q2. quo circunſcripto remanet in cā quicquid eſt nccīum ad cāndū. ſed circunſcripta per impoſſibile trinitate: hr̄etur quicqd nccīum eſt in deo ad cāndum creaturam. q2 ⁊ pn̄cipiū formale cāndi pfectum ⁊ ꝯpletum ⁊ ſuppoſituz hñs illud pn̄cipiū formale pfectum. vt pꝫ in quadā qōne phita de hoc mota. videt̄ aūt ad cātōem ſufficere ſuppo^m perfectū hñs pn̄cipium formale perfectum. ¶ De ſcīa ꝓpt̄ qd dico ꝙ non pōt aīa mō ex nālib⁹ attingere ad ſciendum ꝓpter qd deum eē trinum. q2 noticia ei⁹ qđ eſt ꝓpiſſimum ſubiecto non continet̄ vtualit̄ pmo ⁊ euidenter niſi in ꝑ ſe ⁊ ꝓprio cōceptu ſubiecti vel i ipo ſubiecto ſic cōcepto. eē trinū eſt huiuſmodi reſpectu dei. igit̄ nō pōt ſciri ꝓpter qd d deo niſi habito tali ꝯceptu dei. ſ; talis non hētur pro ſtatu iſto niſi de lege cōi. ſicut patet in pma ꝯcluſione q̄ fuit de ſimplici noticia terminoꝝ. ꝓbatio maioris. quia tale ꝓpriuz aut ſciret̄ de ſubiecto ꝓprio ⁊ per ſe concepto ⁊ tunc pꝫ vitas illi⁹ ma. Aut ſciret̄ de ſubiecto concepto i vniuerſali vel indiſtincte. ⁊ de ipſo ſic concepto non pōt ſciri ꝓpter qd niſi ꝑ ꝯceptum illius ꝓprium ⁊ diſtinctum. Ex^m. eſſe pmam figuraꝝ non poteſt ſciri ꝓpter quid de aliqua figura i cōi niſi ꝑ medium ꝓpriū. ſ. ꝑ rōnē circuli. nec mirꝝ. q2 pdicatum ꝓprium ad hoc ꝙ ſciatur ꝓpt̄ qd reqrit mediū ꝓpriū. De iſto ſciri ꝓpt̄ qd vere eēnt due cōcluſiones que poſite ſunt. ſ. in qōe de oipotentia. ſ; non ſunt hic ad ꝓpoſituz q2 hic tm̄ queritur de noticia poſſibili mō hrī ex nālibus.

De ſecundo principali

lꝫ noticia ꝑ ſe ⁊ ꝓpria ⁊ imediata poſſit diſtingui in intuitiuaz ⁊ abſtractiuam de qua diſtinctiōe pus eſt hitum. tñ de vtraq3 videt̄ iſta ꝯcluſio nūc tenenda ꝙ aīa nō pōt attingē ad noticiam dei ꝓpam ⁊ immediataz ex pfectione ſua nāli etiam ꝓ quocunq3 ſtatu nature. ꝯcurrentibus etiaz quibuſcunq3 cāis nālit̄ motiuis ipi⁹ aīe ad cognoſcendum. ⁊ idē diceretur de angelo. Et rō eſt. q2 ois talis itellectio ſ. ꝑ ſe ⁊ ꝓpria ⁊ immediata reqrit ipm obm ſub ꝓpa rōe obi pñs ⁊ hoc vel i ꝓpria exñtia. puta ſi eſt intuitiua. vl' i aliquo perfecto repñtāte ipm ſub ꝓpa ⁊ per ſe rōne cognoſcibilis. ſi fuerit abſtractia. de⁹ aūt ſub ꝓpa rōe diuinitatis nō eſt pñs alicui intellectui creato niſi mē volūtarie. de pñtia reali pꝫ ꝑ illud Ambo°. ſuꝑ Luc. In eius ptāte ſatis ē videri in cui⁹ nā nō eſt videri. ſi vult videtur. ſi nō vult non videtur. optie dic̄ ꝙ eius nature nō eſt videri. ſupple a creatura. q2 ei⁹ natura nō ē cā nālr actia huius viſionis. nec etiā aliqua nā creata q̄ eſt nāliter actia poteſt eſſe

cā huius visionis vel pfecte pñtie obi q2 nō pōt cōtinere in se pfecte eēntiā illā ꝫm entitatē suā. igit̄ nec ꝫm suam itelligibilitatē. Per idē etiam pȝ ꝙ nihil creatū pōt eē cā ei⁹ pñtie etiā ab stractie apud itellectū. q2 nō pōt cāre aliqd qd sit repñtatiuū ꝓpriū ⁊ per se diuinitatis sub ꝓpria rōe cognoscibilis. q2 tale repñtatum nō pōt cāri nisi vl' ab ipomet cognoscibili vel ab aliquo pfecte ꝯtinēte ipm sub rōe sue cogsci-bilitatis. Et si igitur deus possit cogsci p aliquod repñtatiuū illud tñ ñ possȝ cāri nisi imediate ab ipo deo illud vo-luntarie cānte. Coñ istud. qcqd p se ꝯtinetur sub p̊ obo nāli alicui⁹ potētie ad illud pō pōt nāliter attingere. alio-qn obm pmū non eēt adequatū potē-tie ꝫ trāscendens in rōne obi. nūc aūt ens qd est pmū obm nāle intellectus verissime ꝯuenit ipi deo. igit̄ ⁊c. Dice retur ꝙ obm pmuȝ nāle pōt duplicit̄ itelligi. vno mō ad qd pō icliat̄. Alio mō qd pō pōt nāliter attingere. s. ex ꝯcursu cāꝝ nālium. Ens in sua cōita te siue sit vniuocatōis siue analogie. nō curo mō. etsi ponat̄ obm adeq̄tuȝ cuiuscunqȝ itellectus creati loquendo de obo adeq̄to p̊ mō: nō tñ de obiecto adequato z° mō. imo sic p quocunqȝ statu cuiuscūqȝ intellect⁹ creati precise ens limitatū est obm adeq̄tuȝ. q2 p̄cise illō pōt attingi vtute cāe nālit̄ motie intellect⁹. Sȝ nec ens adhuc in tanta cōitate acceptum est obm nāle intelle-ctus humani vt vident̄ aliq dicere. ꝫ spāliter qdditas rei material'. Ad qd ponit̄ talis ratō. pō ꝓportionat̄ obo. Triplex aūt ponit̄ pō cognitiua. qdā oīno sepata a mā ⁊ in eēndo ⁊ in co-gnoscendo. vt intellectus sube sepate. Alia coniūcta materie ⁊ in eēndo ⁊ i opando vt pō organica. sic sensus. 3ª q̄ est forme hñtis eē in mā. sed ipa nō vtit̄ mā siue organo māli in opando. talis est intellectus noster. Isti triplici potētie corrñdet triplex obȝ ꝓpōtōatū pme qdditas sepata oīno a mā. 2e sin gulare oīno māle. 3e igit̄ corrñdet qd ditas rei mālis. que lȝ sit in mā tñ nō cognoscit̄ vt in mā singulari. Si illud

p^m obiectū nāle

po^a cognitiua

itelligeret̄ de ꝓprio obo itellect⁹ hūani vt est talis pō sequeret̄ ꝙ intellect⁹ hti hr̄et qdditatē rei mālis p obo adeq̄to vel si nō: nō manēt eadē pō que mō quoꝝ vtrunqȝ est falsum. Nec valet dicē ꝙ eleuat̄ p lumē glie. null⁹. n. hi-t⁹ eleuās potētiā pōt hr̄e obm qd trā scēdat pmū obiectū potētie. q2 tūc ille hitus nō esset illius potētie. ꝫ vel esset i se pō vl' facēt potētiā eē aliā ab ista. sic hr̄et aliud obum pmū. Dico igit̄ ꝙ obiectum nāle h̄ est nāliter attingibile adequatū itellectui nr̄o. ⁊ si p statu isto sit qdditas rei mālis vel forte adhuc spālius quidditas rei sensibilis. itelli-gendo nō de sensibili ꝓprie solū. ꝫ etiaȝ de incluso eēntialit̄ vel vtualit̄ i sensi-bili. tñ obiectū adeq̄tū intellectui nr̄o ex nā potētie nō est aliqd spālius obo inte⁹ āgelici. q2 qcqd pōt intelligi ab vno. ⁊ ab alio. ⁊ h̄ saltē cōcedē dȝ the ologus q ponit istū statū nō esse nālē. nec istā ipotētiā itelligēdi respectu mul toꝝ intelligibiliū eē nālem ꝫ penalem. Iuxta illud. 15° de tri. 28° vel. 82° certa i quit oculis tuis iterioribus lux iª mō-strauit. illa. s. eterna de qua ibi locut⁹ ē ⁊ subdit. q̄ igit̄ cā cur acie fixa ipam vidē nō possis nisi vtiqȝ infirmitas. ⁊ qs eaȝ tibi fecit nisi iniqtas. ⁊ de h̄. s. ibidem. O tu aia mea vbi te sentis eē vbi iaces. seqt̄ agnoscis recte te eē i h̄ stabulo quo samaritanus ille pduxit illū queȝ reperit multis a latronibus i flictis vulneribus semiuiuum relictū Tañ phus qui statū istū dicēt simp' nālem homini: nec alium exptus erat nec rōne cogēte cōclusit: diceret forte illud eē obm adequatum itellect⁹ hūa ni simpliciter ex nā talis potētie quod pcepit sibi esse adeq̄tū p statu isto.

Coñ ista arr. ꝙ ens nō tm̄ limitatuȝ ꝫ illimitatū sit obiectū nālit̄ motiuuȝ itellect⁹ creati. ⁊ ita ens vt est idifferēs ad vtrūqȝ erit obiectū adeq̄tū nāle. s. p actōem cāe nāliter agentis attigibi le. Et arr p̊ sic. eiusdem obiecti primi accepti ꝫm suam indifferentiam ad po tentiam quam p̊ respicit acceptā ꝫm suam totaȝ indifferentiam: est idē mo dus se hñdi i mouēdo. s. nāliter vel nō

nãliter. nũc aũt ens illimitatuꝫ mouet
nãliter aliquẽ itellectũ vt diuinũ. igitᷣ sili
mõ mouet quẽlꝫ itelᵐ. Alia ẽ bᵒʳ ista:
aliqḋ ens mouet nãliter itellectũ ċatũ.
⁊ sequitᷣ igitᷣ qḋlibet sili mõ mouebit.
Maior ista ꝓbatᷣ p̊ iducẽdo ꝺe potẽtijs
⁊ obis eaꝝ p̊mis. ⁊ per se obis ꝯtentis
sub illis p̊mis. ꝓbatᷣ 2º. qꝛ obm ꝓpꝛium
ꝭm totã suã idr̃iaꝫ ẽ adeq̃tũ obiectũ. ⁊
respicit potẽtiã ꝭm totum genus suũ vt
ꝓpꝛiũ extremũ. Aliqs igitᷣ ẽ modꝰ pp̊ꝰ
ꝭm quẽ ħ extremũ respicit illud. Ille iḋ
modꝰ saluabitᷣ intᷣ q̃cũqꝫ extrema pti-
cularitᷣ ꝯtẽta sub istis p̊mis extremis.
qꝛ pticularia extrema se respiciũt ꝭꝫ ħ
ꝙ includũt p̊ma extrema. ⁊ ita se respi-
ciunt eodẽ mõ q̊ illa p̊ma. Preterea
ois actꝰ p̄cedẽs actũ voluntatis ẽ mere
nãlis. nũc aũt actio eẽntie diue vt ẽ ob
iectũ ẽt mouẽs itellectũ creatũ pꝛecedit
actũ volũtatis. igitᷣ ⁊c̃. ꝓbaᵗ minoꝛis. qꝛ
eẽntia vt eẽntia ẽ obm btificũ. nõ autẽ
eẽntia vt volũtas vel vt volẽs. igitᷣ mo
uere ad actũ btificũ ꝯuenit eẽntie rõne
q̃ eẽntia ẽ. ⁊ p ꝯñs illa ẽit p̊oꝛ actõe vo
luntatis. Cõfirmatᷣ qꝛ si p ipossibile ꝺeꝰ
nõ eẽt volẽs eẽntia sua nãlitᷣ mouẽt in
tellectũ ad videnduꝫ ip̃am. igitᷣ ⁊ mõ
similitᷣ mouebit cũ nõ moueat inq̃ꝫtuꝫ
volẽs. sicͤ nec ẽ p̊ᵐ obm iq̃ꝫtũ volens.
Preterea obm oẽ gignit noticiã actualẽ
sui ⁊ ista gignitio ẽ nãlᷣ ꝓptᷣ qḋ genituꝫ
ꝺr̃ ꝓles. ꝭm Augl. 9º ꝺe tri. c. vlt. igitᷣ ista
visio eẽnᵉ i itellectu bti nãlr̃ gignetᷣ ab
illa eẽntia. Preterea si volũtas neccio
ꝯcurrit cũ eẽntia i rõne p̊ncipij motiui
ad actũ btificũ itellectꝰ creati. quero qs
ẽ ordo eẽntie ⁊ volũtatis i mouẽdo. vo
lũtas nõ põt ꝺici rõ motiã p̊ᵃ ⁊ eẽntia
2ᵃ q̃si v̊tute eiꝰ mouẽs. oꝫ igitᷣ ꝺare eꝯᵒ
s. ꝙ eẽntia sit p̊ᵃ rõ motiã. ꝭ p̊ᵃ rõ motiã
i mouẽdo tꝫ suũ ꝓpꝛiũ modũ mouẽdi. ñ
n. ꝺeᷣminatᷣ ad mouẽdũ p illud qḋ 2ᵐ
ẽ. ꝭ ꝺeᷣminat ip̃m ad mouẽdũ. sicͤ vide-
mꝰ ꝙ actiuũ nãlr̃ q̃ꝫtũ ẽ ꝺe se neccio agit
i illa tñ actõe in q̃ subiacet volũtati nõ
neccio agit. ꝭ põt ꝯtingentᷣ agẽ ⁊ ñ agẽ
nõ q̃dẽ ex se: ꝭ ꝓptᷣ cõtingẽtiã i uolũtate
ad agẽdũ. Similitᷣ si uolũtas i agendo
subiacẽt p̊nº nãlr̃ actio ꝺeterminaretur
ab illo ad ꝺeᷣminate agẽdũ. Hic intel
ligendũ ẽ ꝙ motio oĩo p̊ᵃ i entibꝰ ẽ ne-
cessario nãlis. qꝛ oĩ motiõi volũtatis ẽ
alia p̊suppoſita. Etsi aliq̃ motio i entibꝰ
ẽ nõ naturalᷣ maxĩe motio volũtatis ẽ
nõ naturalᷣ. Itẽ aliq̃ motio põt itelligi
eẽ ad terᵐ simplr̃ ifinitũ: aliqua autem
ad terminum finitum: vel ad infinitum
icludẽtẽ finitũ. ⁊ illa q̃ ẽ ad terᵐ ifinitũ
simplr̃ ẽ p̊oꝛ. qꝛ nõ põt infinitũ p̄exigẽ
finitũ. Sicͤ igitᷣ loq possumꝰ lꝫ iꝓpꝛie
accipiẽdo motõeꝫ extẽsiue: assigñri põt
ordo motõnꝫ i entibus. Et sic loquẽdo
oĩo p̊ᵐ mobile motõe nãli extẽsiue lo-
quẽdo ẽ inteꝰ diñꝰ. ⁊ iõ p̊ᵐ motiuũ mo
tõe nãli ẽ eẽntia diua vt ẽ p̊ᵐ obm iteꝰ
sui. igitᷣ oĩo p̊ᵃ motio ẽ naturalis motio
inteꝰ diui a suo obo. ⁊ cũ naturale mo
uẽs moueat mobile inq̃ꝫtũ põt: illḋ aũt
obiectũ põt mouẽ ad itellectõꝫ actualẽ
sui. ⁊ ħ i itelligẽtia igenita illiꝰ p̊sone i q̃
p̊ ẽ eẽnᵃ: ⁊ ad actualẽ noᵃᵐ sui genitã:
ad vtrãqꝫ mouebit lꝫ ordie q̊ḋ. qꝛ qḋ ẽ
alicui p̊nᵐ opandi opatõe imanẽte: ⁊ p
ducẽdi ꝓductũ distictũ: q̊dãmõ ẽ p̊us
p̊nᵐ opandi. Si dicas ꝙ ꝓductio ima
net in diuis sicͤ opatio. Rº. ꝓductio nõ
imanet q̃ꝫtũ ad terminũ. opatio oĩo aũt
imanet. Silitᷣ eẽntia ẽ nãle motiuũ ad i
telligẽdũ qḋcunqꝫ itelligibile simplex.
ꝭ nõ nisi p̊us illa eẽntia sit i oibus suis
suppositis. nõ q̃dẽ ꝙ sine ħ eẽt ꝺefectus
p̊ncipij actiui ꝭ ex pte termini reᷣ ordo
Sic igitᷣ ꝯpleta est actio mere nãlis ⁊
ad terminũ oĩo p̊ᵐ. s. ifinitũ vbi motio
oĩo p̊ᵃ ẽ elicẽ vel q̃si elicẽ itellectõem in
itelligẽtia p̃rña. ⁊ huic ꝓxia ẽ gignere
v̊bũ. Hãc sequitᷣ actio q̃ nata ẽ esse ad
terminũ oĩo p̊ᵐ. puta ad eẽntiã p̊mam
cõicandã. q̃ lꝫ non sit nãlis tñ est oĩno
neccia. ⁊ ħ ẽ motio volũtatis. ⁊ ħ quasi
duplex. s. ad amare simplex: ⁊ ad amo
rem ꝓcedẽtẽ. ⁊ ħ duplex motio volũta
tis corrñdet duplici motiõi nãli q̃ ꝺcã
ẽ eẽ in intellectu ad itelligẽ ⁊ dicẽ. Cõ
tra actio nãlis i eodẽ p̄cedit actõeꝫ nõ
nãlẽ. nũc aũt p te actõe nãli inteꝰ diñꝰ
itelligit creabile. igitᷣ ista actio pꝛecedit
oẽm actõem volũtatis ⁊ ita spiratõem
spũs sci. Rº aᵒʳ ẽ vera loquẽdo ꝺe eodẽ
ordine ex pte termini. hic autẽ est alius
ordo ex pte p̊mi termini ⁊ scḋi. ⁊ iõ nãlᷣ

o3

in vno ordine sequit᷑ nõ nãlem in alio ordine. pͥma. n. distinctio ordinũ attẽdit᷑ ex pte terminoꝝ. 2ª ex pte pͥncipioꝝ q̃tũ ad modũ pͥncipiandi. Contra. ordo pͥncipioꝝ ẽ pͥor ordie terminoꝝ. sicut ⁊ pͥncipiũ termio. n ã p pͥncipium terminus ꝓducit᷑ vel cõicat᷑. Rᵒ. añs ẽ veꝝ de termino totali q simplicit᷑ capit eẽ. non aũt de termio formali q solũmõ capit eẽ ẜm qd. Cõpleto toto isto ꝓcessu originis respectu pͥmi termini scꝫ essentie diuine ꝯcõicande: sequit᷑ ordo alius respectu termi scd͛i. eẽntie. s. creabil᷑ ⁊ qdem eẽntia ipa dina in isto 2ᵒ ordie mouet pͥmo ad itellectiõem simplicem ois intelligibilis. ⁊ h̄ intelligentia vt iã est in tribus suppositis. non aũt mouet ad distinctaꝫ noticiã vitatis cuiuscũqꝫ complexiõis. qꝛ si mouẽt determinate ad cognoscendũ alterã ptem in futuris contingentibus: cũ nãle mouẽs neccio moueat: sequit᷑ ꝙ iteꝰ diuus necessario intelligẽt hãc ptem cõtradictõnis fore verã. ⁊ ita vel pósset errare: vel oppoᵐ non posset euenire. ⁊ tũc nõ eẽ ꝯtigens sed neccium: illud qd̓ ponit᷑ eẽ ꝯtingens Si querat᷑ cũ idem videat᷑ eẽ ordo cuiuscunqꝫ intelligibilis ad pͥm itelligibile quare pͥmum nõ eque neccio mouet ad cognitionem cuiuscunqꝫ. Rᵒ nãliter mouet ⁊ p ꝯñs neccio ad cognitioneꝫ cuiuscũqꝫ qd̓ ẽ possibile nãlit᷑ ⁊ neccio cognosci. huiusmõi ẽ qd̓cũqꝫ obiectũ simplex ⁊ etiã qd̓cunqꝫ cõplexũ verũ neccium. nõ aũt tale ẽ aliqd̓ cõplexũ de exñtia ꝯtingentis. qꝛ nõ ẽ natũ eẽ determiatũ ad veritatẽ. Et si queras quare ñ neccio mouet ad taleꝫ cognitionem de ꝯplexo h̄ñdam qualis posset h̄ri de eo. Rᵒ. mouet aũt ad cognoscẽduꝫ sub disiunctõe h̄ fore vel nõ fore. ⁊ h̄ cognitio nõ ẽ determiata de altera pte. Si auteꝫ mouẽt determiate ad cognoscẽdũ alt͛ã ptẽ illa neccio eẽt determiata. Cõpleto toto ordie motõis neccie. sequit᷑ motio ꝯtingens. illa non põt esse p pͥnm nãlis motiõis. qꝛ illiꝰ nõ eẽt nisi neccio mouẽ igit᷑ oꝫ illiꝰ motõis pͥnm ponẽ volũtatẽ Et fit hꝰ motio ꝯtingẽs ordinate. p ad ĩtra. qꝛ nisi ipa determinet᷑ in se ad volẽdum alterã pteꝫ nunqꝫ determinabit aliqd ad ex͛. p igit᷑ det͛miat se ad volẽd̓ h̄ fore det͛miate. 2ᵒ. ex h̄ inteꝰ vidẽs istã determinatõem voluntatis nouit h̄ esse futuꝝ. exꝯ. igit᷑ ẽ in motõe neccia ⁊ cõtigẽte. qꝛ i neccia pͥm pͥncipiũ est nãle. ⁊ iõ p nãliter determinat᷑ ad ꝓpriã actõem. In ꝯtingẽte pͥm pͥnm ẽ libeꝝ huiꝰ actio i p ordine seqt᷑ nãle. Cõpleta motione cõtigẽte ad ĩtra seqt᷑ motio ad ex͛. Illa igit᷑ tota ẽ cõtingens ⁊ p ꝯñs imediate ipius volũtatis vt pͥncipij. nullũ igitur itellectũ creatũ mouet eẽntia vt eẽntia tanqꝫ motiuũ p modũ nãe ẜ oẽꝫ itellectõeꝫ illius eẽntie quã nõ cãt aliquod creatũ cãt imediate voluntas dina.

Per h̄ pꝫ ad argumenta iam facta in ꝯriũ. Ma. n. pͥmi argumẽti dꝫ sic itelligi ꝙ quãcũqꝫ potẽtiã imediate mobileꝫ a tali obo ipm obm vniformit᷑ mouet. Nũc aũt q̃tũ ad pͥmã mi. eẽntia dina ẽ motia imediate sui itellectus. ẜ nõ iteꝰ creati. qꝛ iteꝰ diuus ẽ pͥmũ mobile oĩo. ⁊ iõ p mouet᷑ a pͥma forma motiua. ⁊ nihil aliđ est imediate mobile a pͥª forª motia. qꝛ nõ põt imediate mouẽ nisi p mõ motõnis. ⁊ nihil aliud natũ est sic mouẽi. Si igit᷑ ꝯcludas ꝙ eẽntia dina eodẽ mõ mouet oẽꝫ inteᵐ. ꝯcedat᷑ quẽ imediate mouet. ẜ ille ẽ solus inteꝰ dinꝰ vt pꝫ ex dcis. Alia hᵒʳ. s. ꝙ obm creatũ nãlit᷑ mouet. vera ẽ de itellectu quẽ imediate mouet. falsa aũt eẽt si aliquẽ iteᵐ mouẽt mediãte actu volũtatis. qꝛ illuꝫ ñ nãlit᷑ mouẽt. sic si volũtas mea possꝫ libẽ cãre itellectõem cẽntie mee. Sꝫ isto mõ forte nõ ẽ de aliq̃ eẽntia ⁊ volũtate creata. qꝛ q̃lꝫ eẽntia ẽ imediate motiua iteꝰ creati. ⁊ iõ motõe nãli. nulla aũt volũtas ẽ motia ad itellectõꝫ pfectã alicꝰ eẽnᶜ vt eẽnª ẽ. qꝛ nec pfecte eã ꝯtiet eminent᷑ vel vnitiue. ⁊ q̃lit᷑cunqꝫ sit de obo creato mouẽte iteᵐ nãlit᷑: pꝫ pͥus ꝙ nõ est eadẽ rõ de eẽntia dina. qꝛ ipa nõ est imediate motia alicuiꝰ iteꝰ nisi pͥmi.

Ad aliud dico ꝙ mouẽ ad actũ h̄ñdi cũ nõ est pͥus actu volũtatis dine. imo est ꝓpe actus illiꝰ volũtatis. eẽntia. n. vt qdãmõ pͥor volũtate lꝫ sit obm pͥmum ⁊ imediatũ illiꝰ visionis i rõe t͛minãtis tñ nõ ẽ obm imediatũ i rõne mouentis ẜ tñ mouẽs remotũ p q̃to mouet iteᵐ

diuinū ad visionē p̄cedētez illud velle q̄
mouet̄ inte⁹ michaelis ad visionē. Et
p h̄ pz ad ꝯfirmatōem ibi positā. q2 si
illa eēntia nō eēt formalit̄ volens nihil
oīno possz cāre ad ex̄.q2 nihil possz cā
re nisi nālit̄. ⁊ qōcūqꝫ itrinsecū cuz sit
formalit̄ possibile non possz eē a nccīo
nisi cōtingēt̄. Ad 3ᵐ dici pōt ꝙ eēnᵃ
nō hz rōem motiui ad visionē sui in i-
tellectu creato: nisi inq̄ꝫtū p̄supponitur
ipam mouisse iteᵐ diuinū ad visionem q̄
p̄supponit̄ ipi velle diuino motio itellect⁹
creati.nō igit̄ sc hn̄t eēntia ⁊ voluntas
vt mouēs supius ⁊ iferius ꝓprie loquē
do sic itelligendo ꝙ vtrūqꝫ attigat ipm
motū.ꝫ tm̄ volūtas attigit inteᵐ creatū
tn̄ p̄supponit motōem inte⁹ diui ab ipa
eēntia sine q̄ ipa volūtas nō hr̄et illud
velle q̄ mouet. Si arʳ cōtra h̄.q2 vo-
lūtas vt volūtas nō pōt mouē nisi ad
videndū volūtatē vt volūtas ē.nō aūt
ad videndū eēntiā vt eēntia. nunc aūt
vidē volūtatem vt volūtas est.⁊ non
eēntiā vt eēntia ē:nō est vidē btificum.
ꝓba°mioris.q2 idē ē obm btificū inte⁹
creati ⁊ inte⁹ diui. Inte⁹ aūt diuus nō
btificat̄ in videndo volūtatē vt volū-
tas est.q2 volūtas nō est p̄mūz obum
inte⁹ sui ⁊ nō btificat̄ nisi attingendo
p̄mū obz.ꝓba°maioris.q2 cū volūtas
sit q̄i posterior ipa nā q2 ꝓpetas: n̄ pōt
eē p̄ncipiū cāndi pfectā visionez eēntie
vt eēntia que q̄dāmō ē p̄or ⁊ pfectior.
Iu x̄ illō Dam̄.c.9°.totū igt i seipo°cō-
prehendens hz eē velut qōdā pelagus
subē infinitū ⁊c̄. Ad illud dico. ꝙ quia
volūtas ē pfecte idē cū eēntia.iō pōt eē
p̄nᵐ motiuū ad vidēdū eēntiā vt eēnᵃ
ē.negāda est igit̄ illa aᵒʳ vez qdē est qō
ibi affirmaʳ.s.ꝙ volūtas pōt eē p̄ncipiū
motiuū ad vidēdū volūtatē vt volun
tas ē.falsū aūt est qō ibi negat̄.s.ꝙ nō
pōt eē p̄nᵐ ad vidēdū eēntiā vt eēntia
Ad ꝓbatōz ma. R°.ꝙ p̄oritas illa ē q̄i
p̄oritas fundamēti. ꝫ illō fundamētū n̄
solū ē pfecte idē cū illo qō itelligit̄ fun
dari i eo ꝫ ēt illō hz pfectōez formalez.
formalr̄ ifinitaz.ꝓpt̄ qō pfecte idēptice
⁊ vnitiue ꝯtinet pfectōez fundamēti. ⁊
ꝓpt̄ istā rōez pōt volūtas eē p̄ncipium
cōicādi eēntiā.q2 ipa ē idēptice omnio

eiusdē pfectōis cū eēntia. Ad aliud
posset dici ꝙ Aug⁹ loqt̄ ibi de noticia
q̄ ē verbum.vñ cū dixisset nascit̄ ꝓles
ipa noticia.subdit i fine capli. Est q̄dā
imago ipa mēs ⁊ noticia ei⁹ q̄ est ꝓles
ei⁹ ac de seipa v̄bū eius ⁊ amor 3⁹.h̄ iᵉ.
Nō igit̄ q̄cūqꝫ notiᵃ actual' obi ē v̄bū
ei⁹.ꝫ illa sola q̄ de ipo nascit̄ tanq̄ꝫ ꝓles
h̄ est nō tm̄ ē nālis silitudo ei⁹ ꝫ nāliter
gignit̄ ab ipo nascēdo.noticia igit̄ actu
alis q̄ ꝓducit imediate p volūtatē nō ē
v̄bū obi. q2 ⁊ si sit silitudo nāl' obi.nō
tn̄ est nālit̄ genita.Et ꝓpt̄ illō possz dici
ꝙ btūs nō hz v̄bū de deo. q2 ⁊ si illa vi
sio sit imago diue eēntie ipam nālit̄ re
presentās: nō tn̄ est imago nāl' nālr ab
ipa ꝓcedēs.ꝫ illi⁹ eēntie est tm̄ vnicum
v̄bū ⁊ h̄ i solo itellectu icreato. i q̄ solo
pōt eē noticia ipius obi nāliter genita.
Alit̄ posset dici ad illud.9°.de tri.cū dic̄
Aug⁹ ꝙ ois res quācunqꝫ cogscimus
cōgenerat i nobis noticiā sui.qō vel i-
telligit̄ de re quaz nālit̄ cognoscim⁹ h̄ ē
ex cāis nālit̄ motiuis inte⁹ nr̄i.illa qdē
in seipa vel in cāis suis ꝯgn̄at h̄ ē nāli
fecūditate ⁊ nccitate cāt in nobis tāq̄ꝫ
nālem silitudinē noticiā sui. ⁊ sic v̄buz
n̄ gignit̄ nisi de memoria. nūc aūt obz
qō fit cognitū p actū voluntatis nō oz
preesse in memoria vel saltez non agit
vt preexistens in memoria. Sic igitur
mō dcō saluatur ꝓprie rō v̄bi.vl' si hoc
quod ait.omis res extendat̄ etiam ad
essentiam diuinam:tunc illud quod se-
quitur scilicet congenerat noticiam sui
debet itelligi vel formaliter ꝓ obo nālit̄
motiuo: vel equiualenter ꝓ obiecto in-
creato.quia ipz vel p se vel per aliquid
sibi idem:cāt in nobis noticiaz sui.que
equiualet in perficiendo intellectum ac
si esset ꝓles nāliter genita.quia est simi
litudo naturaliter ducens in obum sic
si esset ab obiecto naturaliter expressa.
Hic videt̄ sequi ꝙ essentia nō ē repn̄ta
tiua sui michaeli.prius natura q̄ꝫ visio
eius causatur in michaele.igitur multo
magis non est representatiua alicuius
alterius.sed tam ipa q̄ꝫ alia contingen
ter representātur per actuz voluntatis
ita ꝙ ipsum representare non est prece
dens quōcūqꝫ ipam itellectōem obiecti

qδ dr̄ repn̄tari. Sꝫ ſi requirat̄ repn̄ta°
quodāmō p̄oꝛ actuali itellectōe illa tn̄
mō īuenitur in memoꝛia dina. ⁊ i me-
moꝛia dina nihil ꝓp̄e ē niſi obꝫ qδ q̄ſt
tribuit actū p̄m ſine imediatuꝫ actui 2°.
ſ. intellectōi actuali. illδ aūt ſic actuās
ē pn̄tia ꝯpleta p̄mi obiecti. ſ. eēn̄ dine.
Coꝛ̄. quō igit̄ btūs videt obiectū ſecū
dariū i ip̄a eēntia ſi nō eſt aliq̄ mō ibi
repn̄tatū. ⁊ nō repn̄tat̄ ſibi in volūtate
qꝛ volūtas nō eſt ſpeculū i q̄ videat̄ lꝫ
p voluntatē manifeſtet̄. R°. lapis vr̄ in
eēntia dina nō vt i ſpeculo i q̄ reluceat
vt obm pn̄s. ſ; ip̄a eēntia ſe ſolam ⁊ ſoli
ſuo intellectui ſe repn̄tat an̄ actū intelli
gendi. ſ; lapis vr̄ i eēntia dina vt obm
ſcdariū i p̄ obiecto nō qdē motio ad in
tellectōeꝫ ſcdi. ſic̄ mouet intellectū ꝓp̄ū
⁊ ſic̄ itellectū nr̄m mouet p̄ncipiū ad cō
cluſionē. ſ; oꝛdīe p̄mi obiecti ⁊ ſecundi
terminātis. quodā alio. ſ. volūtate mo-
uente ad iſta duo obiecta oꝛdie q̄dam
actū inte⁹terminātia.

De tertio princi-

pali dico ꝙ aīa ex nālib⁹ i q̄cūqꝫ ſtatu
vel angelus nō p̄ōt cognoſcē eēntiam
dinam ſub rōne ꝓp̄a mediate. ſic itelli-
gēdo ꝙ p obiectū cognitū mediū vel i
obiecto cognito medio cognoſcatur rō
ei⁹. qꝛ nihil p̄ōt p ſe diſticte itelligi hoc
mō mediate niſi in illo medio ꝯtineat̄
eēntialit̄ vel v̄tualit̄. ⁊ h̄ pfcē. ſ. ſ;ꝫ totā
rōnē cognoſcibilitatis ſue. eēntia dina
i nullo alio ſic ꝯtinet̄. igit̄ ꝛc̄. b°r ꝓbat̄
qꝛ nihil aliud a diuitate ꝯtinet eā pfe-
cte ſub rōe entitat' igit̄ nec ſub rōe cog°
ſcilitatis. a°r ꝓbat̄ qꝛ obm q̄cunqꝫ ſi
moueat ad aliquā noticiā tūc ſ;ꝫ vlti m
v̄tutis motie mouet ad ꝓꝛiā ⁊ pfectaꝫ
noticiā ſui. igit̄ nec p̄ōt mouē ad noti-
ciā ſimpl̄r pfectioꝛeꝫ illa. nec p ꝯn̄s ad
noticiā ꝓꝛiā pfectioꝛis obiecti. Coꝛ̄
iſtud iſtat̄ p̄ ꝯ̄ rōeꝫ ſic. ſufficit ꝙ cā vir
tualit̄ ꝯtineat illud cui⁹ ē cā ita ꝙ ad h̄
ꝙ ſit cā nō oꝫ ꝙ ꝯtineat illud cui⁹ nō
eſt cā: nūc aūt q̄cq̄d mouēt ad diſtictā
⁊ pfectā noticiā eēntie dine n̄ ꝓpt̄ h̄ oꝫ
ꝙ eēt cā illi⁹ eēntie. ſ; tn̄ cā illi⁹ noticie
igit̄ lꝫ nō ꝯtineat illā eēntiā vt ꝓbatur
ſi tn̄ ꝯtineat illā noticiā vt puta ꝙ ſit p

fecti⁹ ea. ſic̄ ſuba ē perfectioꝛ accn̄te hoc
ſufficit ad h̄ ꝙ moueat ite m ad talē no
ticiā. vr̄ aūt ꝙ illa noticia poſſit eminē
ter ꝯtineri i ſuba āgeli vel aīe. cū i^a ſuba
ſit multo pfectioꝛ q̄ꝫ noticia ⁊ multo im
mediatioꝛ ip̄i obiecto i oꝛdīe eēntiali.
p̄ iſtat̄ ꝯ̄ ꝯcl'onē illā ꝓbatā. p̄ ſic. per
illδ qδ ē imago ꝓꝛia alicui⁹ obi videt̄
eſſe diſticte cognoſci illδ cui⁹ ē imago
ſic. n. ſenſus viſus diſticte cog̃ſcit obm
i ſpeculo. nūc aūt nō ſolū āgel⁹ ſ; ēt aīa
ē imago dei ſ̄m Aug. li. 14°. tri. c. 8°. vterqꝫ
aūt p̄ōt diſticte cognoſcē ſe ip̄m etiā ex
nālibus. ſic̄ de ip̄a aīa de q̄ min⁹ vr̄. vult
Aug⁹. 14°. de tri. c. vlti. qn̄ ſemp ſe noſce
ſpqꝫ ſeip̄am velle ꝯpꝛehēdebat̄. ſimul
etiā ſp ſui meminiſſe ſpqꝫ ſeip̄aꝫ itelligē
⁊ amare ꝯpꝛehēderet̄. q̄uis non ſp ſe
cogitare diſcretā ꝛc̄. li. 14°. c. 4°. vel 9°. di
ximus mētem noſcere ſemetip̄am. nihil
n. tam nouit mens q̄ꝫ illud qδ ſibi p̄ſto
eſt. nec menti magis q̄cq̄ꝫ p̄ſto eſt q̄ꝫ ip̄a
ſibi. ⁊ de hoc ibidem multū. c. 6°. ⁊ 7°.
2° inſtat̄ ad idem p h̄ ꝙ inte⁹ creatus
btūs p̄ōt nālit̄ cognoſcē ſuū actū btifi-
cum. igit̄ p illum p̄ōt nāliter cognoſcē
obiectū. ꝯn̄tia iſta ꝓbat̄. tū qꝛ actus eſt
nāl' ſil'itudo obiecti. imo vr̄ eſſe exp̄ſſiō
ſilitudo q̄ꝫ eēt ſp̄es itelligibilis ip̄i⁹ ob-
iecti ſi ponēt̄. igit̄ obiectū diſticte poteſt
cog̃ſci p ip̄m vt p nālē ſil'itudinem ſui.
tū qꝛ nō vr̄ ꝙ act⁹ poſſit cog̃ſci vt ē hu
ius obiecti niſi cognoſcēt̄ h̄ obiectum
ſub ea rōne ſ̄ꝫ q̄ ip̄i⁹ ē act⁹. Ad iſta
ad p̄m dico. ꝙ nihil ſufficiēt̄ ꝯtinet cō-
tinētia v̄tuali ip̄aꝫ noticiam niſi ꝯtinet
obꝫ cog̃ſcibile tāq̄ꝫ ꝓp̄ū repn̄ta m ei⁹. vl'
ei⁹ repn̄ta^{ti} v̄tuale. ſp̄es aūt ꝓp̄a obiecti
ꝯſi ſit reſpectu ei⁹ diminuta i ētitate: tn̄
ꝯtinet ip̄m p̄ mō tāq̄ꝫ. ſ. repn̄ta m p ip̄aꝫ
foꝛmal̄r. ſ; qn̄ non eſt repn̄ta m foꝛmale
obiecti oꝫ ꝙ v̄tual̄r ꝯtieat tale r̄pn̄ta m
ꝓp̄ū. ⁊ qn̄ ē repn̄ta m ſic̄ obꝫ cognituꝫ
tūc oꝫ ꝙ ꝯtieat aliδ obuꝫ qδ p ip̄m dꝫ
cognoſci. Ad duo alia argumēta ne-
garet̄ foꝛte ꝙ aīa vel āgel⁹ ex nālibus
poſſet cog̃ſcē ſeip̄ꝫ ⁊ ēt actū ſuū btificū
Sꝫ qꝛ vtraqꝫ vr̄ ꝯtineri ſub ꝓꝛio obo
inte⁹ hui⁹ ⁊ illius ⁊ h̄ ſub p̄ naturaliter
attingibili. ſ. ſub ente limitato. Ideo di
ci poſſꝫ aliter. ꝙ tā aīa q̄ꝫ āgel⁹ lꝫ poſſit

nāliter noscē se q̄ztū ad illud absolutū qꝺ ipm est. nō tn̄ pōt nāliter noscē se inq̄ztū est imago dei siue eē imaginem dei. qꝛ nō pōt nāliter cognosci relatio nisi nāliter possit cognosci vtrūqꝫ extremum. Pro ista rn̄sione vr̄ eē illud Aug⁹. 15° de tri. 24° vel. 7° Qui vident inq̄t suam mentē ⁊ i ea trinitatē istaȝ s. memoriā. itelligētiā. ⁊ voluntatem. nec tn̄ credūt ea que intelligūt eē imaginem dei: speculū q̄dem vidēt: ſ vsqꝫ adeo nō vident p speculū vt. s. ipm speculū qꝺ vidēt sciant eē speculum idest imaginem. Cōtra istā rn̄sionē dupliciṫ argui pōt. p̊ sic. relatio imagis vel est idē cū eēntia aie vel angeli vel saltē nccīo consequēs nām eius. igiṫ p ipam cognitā pōt ipa relatio cog̊sci Ans̄ sic. qꝛ relatio dependentie eēntialis vel ē ideȝ nāe dependenti vel nccīo ꝯsequiṫ. qꝛ si ꝯtingenṫ adueniret nāe nā posset esse sine illa dependētia. ⁊ ita nō eēntialiṫ dependēt. relatio aūt imaginis vr̄ eē relatio dependētie imitātl. ad illud qꝺ imitaṫ. 2° sic. pō potest nāliṫ cognoscē qꝺcunqꝫ cōtentuȝ sub suo p̊ obo nāli. nūc āt sub ēte limitato qꝺ est p̊mū obiectū nāle itellect⁹ creati ꝯtineṫ illa relatio imaginis. qꝛ ipa n̄ est ifinita cū sit i fundamento finito.

Ad p̊m. relatio nō pōt cognosci nisi cognoscaṫ vtrunqꝫ extremū. qn̄ igiṫ fundamētū nō icludit terminū in rōe cognoscibilitatis ipȝ nō ē cā sufficiēs ad cognoscēdū relatōeȝ. ita est hic. Et cū arʳ q̄ nccīo ꝯsequiṫ fundamētū ex h̄ nō sequiṫ q̄ p ipm possit perfecte cog̊sci nisi eēt ētitas absoluta. ad cui⁹ cognitiōem nō req̄riṫ aliꝺ cognosci i rōe termini. Con̄ h̊. qꝺ icludit aliꝺ i entitate ⁊ i cognoscibilitate. fundamētū illud icludit i entitate relationeȝ istā si nccīo ꝯseq̄ṫ ipm. igiṫ ⁊ icludit ipaȝ in cog̊scibilitate. R°. nō includit cā i entitate vt totalis cā eius: ſ vt ꝑxia cā supposita tn̄ alia cā. s. termio. qꝛ ⁊ ipm fundamētū illā aliā cāȝ suppōit Cōsimiliṫ ꝯcedo q̄ icludit eā in cog̊scibilitate p̄supposita alia cā eius i cognoscibilitate. ⁊ h̊ si simplr̄ simpliciṫ si alicui alicui. ſ isti cognoscēti. s. angelo vel aie ⁊ h̊ nāliter siue ex cāis nāliter motiuis nō p̄supponiṫ obiectum siue termin⁹ eē nāliter cognoscibilis. ⁊ iꝺo fundamētū lȝ sit huic nālr̄ cog̊scibile nō sequiṫ relatōem huic eē nāliter cognoscibilem. Ad 2ᵐ ens limitatuȝ ⁊ ad se. vel si est etiā limitatū ⁊ ad alteruȝ tn̄ limitatū. ē nāle obiectū itellect⁹ creati. sed entitas limitata in se que est eēntialiṫ ad alteꝝ illimitatū. nō ē nālr̄ itelligibile ab itellectu creato. sicut nec termin⁹ sine quo. nec ipa itelligi pōt. Lȝ iste rn̄siones ꝓbabiliṫ videanṫ saluare q̄ absoluta entitas aie vel actus btifici posset nāliter intelligi ab aīa lȝ nō nāliter possit intelligi ab ea relatio ad terminuȝ nec p ꝯsequens oporteat deum intelligi in rōne termini illius relationis. Tamē rōnes ille de aīa ⁊ de actu videnṫ habere aliam diffinitatem. vnam cōem. qꝛ per illud quod ē naturalis imago obiecti pōt ipm obȝ cognosci. lȝ per hoc qꝺ est imago non cognoscaṫ relatio imaginis. Exᵐ. per spēm albi in oculo vr̄ album licȝ non cognoscaṫ relatio illius spēi ad albū. ⁊ ita est de intellectu ponendo speciem itelligibilem. ⁊ rō est. qꝛ illa relatio fūdata in spē sensibili vel itelligibili nō est formalis rō cognoscēdi obm. ſ illa forma i qua fundaṫ re°. igiṫ in ꝓposito lȝ nō nālr̄ itelligaṫ re° aie vel actus btifici ad deuȝ: tn̄ qꝛ ē tale fundamētū q̄ ex se ē similitudo obi p ipm poterit cognosci obiectū. Vr̄ aūt stare rō p̊us facta de actu. qꝛ actus vr̄ eē formalis silitudo obiecti ⁊ actualior q̄ȝ spēs intelligibil' si ponereṫ. igiṫ si p spēȝ possit obiectū distincte intelligi vel cognosci magis vel eque poterit intelligi p actū

Videtur etiam stare aliud quod fuit ibi tactum. qꝛ q̄ actus intelligaṫ vt ē obiecti ⁊ non intelligaṫ obiectū sub iᵃ rōne sub q̄ terminat actum: videṫ esse ꝯ̄dictio. nunc autem ex nālibus aīa q̄ btā est pōt cognoscē ex nā sua actum beatificuȝ vt est btificus. ⁊ p ꝯsequēs vt est obiecti btifici. quia ⁊ si non habeat actum illum ex nā sua: tamē sup illum actuȝ iam inexn̄tem pōt reflecti ⁊ hoc vtute sua nāli. quod ꝓbo p̊ per

illud.15° de tri.c.xi° vbi dicit᷑.Qui dicit
scio me viuere.vnū aliqd se scire dicꝭ
ꝑinde si dicat.scio me scire me viuere
duo sunt. ⁊ sequitur sic pōt addē 3ᵐ
⁊.4ᵐ ⁊ inumerabilia si sufficiat. pōt
inquam ex v̄tute naturali. si tñ suffi-
ciat ad continuādum istos actus re-
flexos.¶Hoc ꝓbatur 2°.q2 si ad actū
reflexionis requirit᷑ aliquod supnāle
pari rōne ad nouum actum nouum
supnaturale.⁊ tunc sicut in infinitum
pōt ꝓcedi in actibus reflexionis.sic ī
infinitum requirit᷑ aliud ⁊ aliud sup-
nāle quo reflectetur. ¶Cōfirmat᷑.q2
actus 3ꝰ baberet se ad 2ᵐ sic reflexus
ad rectum.si igit᷑ posito actu recto nō
pōt aīa reflecti sup illum nisi virtute
alicuius supernālis ad hoc eleuantis.
pari rōne nec per 3ᵐ reflecti pōt sup
2ᵐ nisi per aliud supnaturale.hoc ꝓba
tur 3°.q2 intellectus actum queꝫ habꝫ
potest percipere ⁊ experiri.⁊ hoc s̄m ꝓ
ꝓpriam ꝑfectioneꝫ illius actus ⁊ ex nā
ipsius potentie.sicut qñ video.ex v̄tute
potentie naturalis ꝑcipio me videre.⁊
possem illud ex rōne v̄tutis visiue per
cipere si eēt reflexiua sicut intellectus.
¶Ad ista aliquid esse mediuꝫ cogno
scendi vel in cognoscendo potest itelli
gi dupliciter.vno mō ꝙ sit medium co
gnitum sic ꝙ per ipm̄ cognitū cogͣsca
tur aliud.sic cognoscit᷑ ꝯclusio per ꝑn
cipium.¶Alio modo ꝙ non sit mediū
cognitum sed rō ꝯgnoscēdi solum.sic
spēs sensibilis in sensu est rō sentiendi
ꝓ mō nihil pōt esse medium cognoscē
di obm̄ illud nisi cōtineat in se cogͣsci
bilitatem illius obiecti s̄m quam istō
cognoscitur per illud. q2 si istud exce-
dat illud in cognoscibilitate tunc illō
qualitercunqꝫ ꝑfecte cognituꝫ deficiet
ab isto cognito in cognoscibilitate. 2°
mō hñ potest aliquid esse medium co
gnoscendi aliō lꝫ cognoscibilitas sua
ꝓpa deficiat a cogͣscibilitate illiꝰ.dum
tñ sit natū ducē in illō vt cogͣscibile.ꝑ
h̄ pꝫ ad pᵐ.q2 lꝫ aīa sit imago dei .tñ
non est nata eē medium cognoscendi
deum 2° mō: s̄ tñ ꝓ mō.vt hr̄i pōt ex
auctē Augu.ꝑus adducta.Qui videt
suā mentē ⁊c̄.Mediū aūt cognoscēdi
2° mō respectu istius medij vt cogniti
est aliqd ꝓprium formale repñtatiuū
ipsius aīe.⁊ ꝑ illud cognoscitur anima
sub ꝓpria rōne tanqꝫ perfectissimuꝫ re
pñtabile ꝑ illud. ⁊ ꝑ ꝯñs per illud nō
pōt intelligi deus sub rōne sue itelligi-
bilitatis.s̄ tñ in aliq̄ diminuto intelli
gibili imitante ⁊ ꝑticipāte itelligibili-
tatem eius. ¶Et ꝑ idem ad 2ᵐ.quia
actus ē similitudo cognita.⁊ talis nō
sufficit ad cognoscendum illud cuius
ē actus.sic spēs intelligibilis in vno i-
tellectu visa:alij intellectui videnti eaꝫ
non sufficeret ad perfecte cognoscēdū
obm̄ cuius est. ¶Contra.actus ī illo
intellectu cui inest ē rō ꝑfecte attigēdi
obm̄ tanqꝫ pñs ꝑ illum actum.igitur
ei cui iste actus est pñtialit᷑ notus ille
ꝑ illū actuꝫ notum poterit attingē illō
obm̄.q2 ꝑ illū actum ⁊ in illo hꝫ idem
obm̄ sibi pñs. ¶R°.intellectus cui actꝰ
inest ꝑ illū vt rōnē primā attingendi
attigit obm̄ supposita tñ pñtia obiecti
ꝓpria.cui aūt ille actus est cognitꝰ nō
hꝫ illum vt sibi ꝓpriaꝫ rōnē attingēdi
sed ad h̄ ꝙ hr̄et actum quo formalit᷑
attigēt oꝫ hr̄e aliū actū ⁊ cū h̄ ꝓpriaꝫ
pñtiā obi. ¶Ad aliud cum arguitur
ꝙ aīa ex natura sua pōt reflecti super
actum btīficum vt btīficus ē.h̄ posset
negari. verum quidem est ꝙ reflecti
pōt. s̄ ñ nisi virtute illiꝰ virtute cuius
habet actum rectum. Nec plus ꝓbat
auctas Augu. quia nō dicit ꝙ possit
semꝑ ex sola natura s̄ si hꝫ actū rectū
pōt reflecti sup illū vel ex v̄tute nē vl᷑
ex v̄tute illiꝰ ꝑ qō hꝫ actū illū. ⁊ non
seqt᷑ illud icōueniēs de ꝓcessu i ifinitū
q2 idē supnāle sufficit ad actū rectū ⁊
ad oēs reflexos. ¶Ad idē ēt de sensu
pꝫ. q2 ꝙ ꝑcipio me vidē esto ꝙ h̄ nō
sit ꝑ pōm visiuam: tñ non est ꝑ pōm
aliquā iferiorē.s̄ forte ꝑ aliquā supe-
riorē.cuiꝰ ē cogͣscē actū visus.

Consequēter

queritur de modo quo inteꝰ
exit i actum siue de cā itelle-
ctionis.Et est qō posito ꝙ btūs i pr̄ia
bēat vbū de creatura visa i eēnͣ dina

Utrum respectu illius vbi creature intellect⁹ possibilis hēat se pure passiue.
Arguit᷑ q̄ sic. q̄ꝛ ītellectus possibilis recipit illā ītellectōem. sed idē respectu eiusdem nō h̄ꝫ rōem receptiui ⁊ acti. q̄ꝺ enim recipit est in potētia. q̄ꝺ autē agit est in actu. Idem aūt nō pōt eē simul in pō ⁊ in actu. cū iste sint p̄me ꝺr̄ie ētis. igit᷑ ītellectus possibil' nullo mō actiē se h̄ꝫ respectu verbi. ⁊ p ꝯn̄s pure passiue. ¶ Cōtra si verbum ibi formatur quero a quo formatur. nō pōt dici q̄ formatur ab obō. quia intellectō est actiō īmanens ẜm p̄hm. 9° methaᵉ si aūt eēt actio obiecti in intellectū illa eēt actio transiēs. nec pōt dici formāi ab ītellectu agente. q̄ꝛ ītellect⁹ agens fac̄ ꝺ pō ītelligibili actu ītelligibile. ẜꝫ p̄hm. 3° ꝺe aīa. igitur tota actio ei⁹ cōpleta est añ ītellectōem actualem. ⁊ p ꝯn̄s añ v̄bum. nec pōt dici q̄ memoria formet actiue verbum. q̄ꝛ verbum formatur p intellectum ītelligendi. memoria nō ītelligit. ẜ oē ītelligē est ipius intelligentie. 15°. ꝺe tri. igitur relinquitur tandem q̄ nihil ī anima actiē format verbum nisi ītellectus possibilis. Hic non querit᷑ si ꝺe obiecto b̄tifico possit h̄r̄i verbum. nec ꝺe obō secundario viso in illo obiecto primo. nec si aliꝺ sit verbum obiecti p̄mi ⁊ secundi. ẜ supponitur ꝺ obiecto secundario h̄r̄i v̄bū ⁊ querit qualit᷑ ītellectus possibilis se habeat in eius formatōe. Incipiēdo igitur a manifestioribus p̄mo ingrec̄ ꝺe formatōe verbi ẜm modū ītelligēdi quem nunc experimur. ⁊ 2°. applicabit᷑ ad ītellectōem ī patria.

De primo Supposito q̄ ītellectio p fcā puta diffinitiua ꝺe obō diffinibili siue sit verbum illius siue non: saltem nō ē sine verbo ipius. ⁊ p ꝯn̄s si q̄s actiē se habeat ad ītellectōnem illam pfectā ipm quodāmō actiue se habebit ī formatione verbi. ꝺe cā igitur ītellectiōis in nobis p statu isto tria sūt vidēda. p̄ q̄ in pte intellectiā est aliquod p̄ncipium actiuum respectu ītellectōnis. 2°. vtrū illud actiuū sit aliqd aīe ītellectiē vel t̄m̄mō sit obm vel rep̄ntatiuū obi qꝺ dicat᷑ esse ī aīa. ptanto q̄ sit ī ipa sicut accn̄s eius vel rep̄ntatiuum non autem sicut aliquid nature eius. 3° dato q̄ sit aliqd aīe īgretur si est intellectus agens vel possibilis. p̄ma ꝯ°. pbat᷑ sic. ītellectio aliqua ī nobis ē noua. vt experitur q̄libet. ⁊ est forᵃ absoluta vt ꝺcm̄ est in q̄ōne ꝺe hoc habita. oīs aūt forma absoluta cū sit t̄minus actōis h̄ꝫ aliqꝺ p̄nᵐ actiuuꝫ p quod accipit eē. igit᷑ respectu ītellectōnis nr̄e noue est aliqꝺ actiuum p̄ncipiuꝫ. illꝺ est ītrinsecuꝫ supposito ītelligēti. vt pꝫ p p̄hm. 2°. ꝺ aīa. c. 6°. differt aūt. supple in ītellectu ⁊ sensu. qm̄ hec q̄deꝫ actiā opatōis exempla sūt vt visibile ⁊c̄. ⁊ sequit᷑. cā aūt qm̄ singulariuꝫ ẜꝫ actū est sensus, scia autem vniuersaliuꝫ. hec aūt in ipa quodāmō sunt aīa. vn̄de ītelligere ī ipa quideꝫ est cum velit. sentire autem non est in ipa. necēiuꝫ autē est esse sensibile. hec ille. habetur igit᷑ hec conclusio tanq̄ꝫ certa q̄ alicuius ītellectōis noue p̄nᵐ actiuuꝫ sufficiēs est intrinsecum supposito ītelligenti.
¶ Tunc arguit᷑ vltra p diuisioneꝫ vel illud p̄ncipiuꝫ pertinebit ad volūtatē vel ad ptem sensitiuam vel ad ptem ītellectiuam vt distinguitur contra voluntatem ⁊ sensuꝫ. non potest dare p̄ncipium saltem in prima intellectione quia ipa p̄cedit oēm actum volūtatis nec est dare 2ᵐ. s. q̄ illud p̄ncipiuꝫ sit precise in pte sensitiua. relinquit᷑ igit᷑ q̄ sit in pte intellectiua. 2ᵐ. s. q̄ nō in pte sensitiua pbat᷑ p̄ sic. effect⁹ equoc⁹ sp̄ ē min⁹ nobilis totali cā sua equoca vt h̄r̄. 15°. sup Ḡeñ. ẜ ītellectio ē simplr̄ pfectiō fātasmate ⁊ q̄cūq̄ꝫ tali pfectōe q̄ ē ī pte sensitiā. q̄ꝛ inte° est p̄p̄e pfec° nature ītellectual' vt ītellectualis est. q̄ ī q̄ꝫtū talis nobilior ē tota aīa sensitiā. ⁊ ita pfectiō pfectōe ¶ 2° pʳ sic. āgelus nō sp̄ h̄ꝫ oēm ītellectōem q̄ā pōt h̄r̄e q̄ꝛ cū possit ītelligē qꝺcūq̄ꝫ ītelligibile vel h̄r̄et vnicā q̄ eēt simul oīum ītelligibiliuꝫ: vel h̄r̄et tot distictas q̄t correspondeređt oībus ītelligētib⁹. quoꝝ vtrunq̄ꝫ vr̄ esse impossibile. q̄ꝛ p̄ᵐ poneret nimiam perfectioneꝫ illius intellectiōis. imo vr̄ q̄ ītinitā. q̄ꝛ nec inte°

dina excedẽt eã q̄ꝫtũ ad multitudinẽ obõrum. 2m vr̃ ponẽ nimiã pfectõem intellectus. ꝙ ita distĩcte cognosceret oĩa per distĩctos actus simul. sicᷓ vnũ obm̃ ꝑ vnum actum. sequit̃ igit̃ ꝙ cum possit qḋcunqꝫ ĩtelligibile ĩtelligẽ ꝙ possit hr̃e aliquã ĩtellectõem nouã igit̃ vr̃ sibi attribuendum quicquid pfectõnis est in ĩtellectu potẽte habere aliquam nouã intellectõem. ꝭ in tali pfectionis est hr̃e noticiã hitualem ꝑfectam ꝑ quam actus sit in potentia accñtali tñ ad ĩtelligendum. ꝭm pħm 3° de aĩa. q loquẽs de ĩtellectu possibili dicᷓ cũ aũt sic singula fiat vt sciẽs dr̃ q ꝭm actum. hoc autem confestim accidit cum possit oꝑari ꝑ seipm̃. Est q deꝫ igit̃ ⁊ tũc potentia quodammodo nõ tñ simılit̃ ⁊ añ addiscere vult dicẽ ꝙ qñ habꝫ hitum ꝑ quem potest ex se oꝑari licet tunc sit in potẽtia aliqua: non tñ eẽntiali que est ad formã siue ad pn̄cipiũ oꝑandi. sed tantũmodo accñtali ad oꝑatiõem. ⁊ hec est dispõ pfectioꝛ eius qḋ de pŏtẽtia oꝑãdi exit in actum oꝑandi. hic dr̃ ꝙ angelum posse hr̃e nouam ĩtellectõneꝫ est mere creditũ. qꝛ pħi p̄cipui hoc nõ viderũt

Preterea hic etiam diceret̃ ꝙ angel⁹ ad quãlibet ĩtellectõem quã hꝫ moueretur immediate a deo. Cõñ hoc liceꝫ forte pħus qui posuit intellectõꝫ ãgeli idem cum sub̃a angeli diceret ꝯsequẽter intellectõem eẽ ab eo a quo ẽ sub̃a ⁊ licet catholicus dicẽs ĩtellectõeꝫ illã qua angelus ĩtelligit se eẽ coeuã ãgelo ⁊ quasi ꝓꝓriam pfectiõem necessario cõsequentem nãm eius posset aliq̃ mõ ꝓbabilit̃ dicẽ illã ĩmediate a deo ĩ x̃ illã ꝓpõnem ꝓbabilem. accñs ꝓꝓrium coeuũ sub̃e cui⁹ est ẽ a gñante illã substantiam: tñ de accñte ꝑ accñs qḋ cõtingent̃ inest nõ vr̃ ꝓbabile dicere ꝙ illud sit a gñante. Et cõfirmat̃ quia licet de⁹ possit ĩmediate cãre quãcũqꝫ ĩtellectõem in angelo tñ si aliquaꝫ nõ causet vtpote huius obiecti ꝭ derelinquat angelum sibi ⁊ ordini causaruꝫ naturalit̃ actiuaꝝ: non vr̃ ꝓbabile ꝙ angelus nõ possit attigẽ ad ĩtellectõeꝫ huius obi. cũ aĩa sic sibi ⁊ cãis nãlib⁹ relicta: ad eius ĩtellectõꝫ possit attigẽ liceꝫ mediãte sensu. Nõ. n. videt̃ ꝙ aĩa possit attingere ad ĩtellectõem alicui⁹ obi etiã mediãte sensu qn ad ĩtelligẽḋ idẽ obm̃ possit angelus attingere sine sensu. Istud qḋ dr̃ ex pħo vr̃ facere ad ꝓꝓom nostrũ. qꝛ si pħs vidisset aliquã ĩtellectõem nouã posse competere angelo dixisset ipm̃ aliqñ eẽ ĩ potẽtia accñtali ad ĩtellectõem. qꝛ h̃ est dispõ pfectiõ eius qḋ aliqñ ẽ in põ ad ĩtelligendum. igit̃ ille qui tenet siue ꝑ rõeꝫ siue ꝑ fidẽ aliquã eẽ intellectõeꝫ nouã in angelo ꝯñter dicat angelũ qñqꝫ ad illã eẽ in põ accñtali. sicut pħs ꝯñter dicẽt ad illud qḋ ipe tenet. magis aũt ꝯcordat cũ pħo q tenẽs aliquod añs cõcedit ꝯñs quod pħs etiã concedẽt si illud añs teneret: q̄ꝫ ille qui tenendo illud añs negat illud ꝯñs. qꝛ Aristl. illud nõ negaret cõcedẽdo illud añs.

3° ꝓꝓom ꝓbat̃ per auctes. 15°. de tri. 7°. vel. 14°. dicit Aug⁹ ꝙ excellit in aĩa mens vocat̃. ⁊ post. hõ non ꝭm oĩa q̃ ad nãm eius ꝑtinent. ꝭ ꝭm solã mẽtẽ imago dr̃. Et li. 14°. c. 8°. imago ibi inueniẽda in nobis est. quo etiã nã nr̃a nihil hꝫ meli⁹. Ex istis auctib⁹ ⁊ aliĳs similibus hr̃ ꝙ tota imago est in ꝑte ĩtellectĩa accipiẽdo ĩtellectiuaꝫ ꝓ ea q̃ trãscẽdit sensitiuã. Sꝫ imago ĩcludit parentẽ ⁊ ꝓlem. vt pꝫ. 9°. de tri. c. vlt. ⁊ alibi multociẽs. igit̃ ĩ ꝑte intellectĩa est parẽs gignẽs illã noticiam que est proles. ⁊ ꝑ ꝯñs p̄ncipiũ actiuũ respcũ intellectiõis. Qui igit̃ ponẽt fantasma vel aliquã formã talẽ in ꝑte sensitiua eẽ rõem ĩmediate gignendi noticiam actualẽ nõ saluaret vt vr̃ rõnẽ parẽtꝭ in mente ꝓꝓrie accepta. ꝓ Aug⁹. 15° ḋ tri. c. 22°. Memoria hoĩs ⁊ maxime illa quam pecora non habent. i. q̃ res intelligibiles ita continentur vt non ĩ eam per corporis sensus venerint hẽt in hac imaginem trinitatis imparem quidem. sed tñ qualemcunqꝫ siĩtudinem patris. hoc exponit. c. 13°. in fi. sic. hoc verbũ nostrum de scientia nostra nascitur quemadmoduꝫ ⁊ illud de scientia patris natum est. ⁊ cãpitulo 21°. vel. 63°. Memoria inquit tribuens eẽ

quod ſcimus. Ex iſtis habetur ꝙ illa
memoria quã pecora non habẽt hoc
eſt ꝓprie intellectiua pro tanto hꝫ ſimili
tudinem pr̃is. q2 de ipa vel de ſcia que
eſt in ea naſcitur verbum noſtrũ ſicut
verbum eternuꝫ naſcitur de ſcia pr̃is
ſatis expſſe videtur in iſtis auctibus
velle ꝙ in pte intellectiua ꝓprie acce-
pta ſit p̃n^m actiuuꝫ reſpcũ itellectõis

De ſecundo pri-

mi p̃ncipalis certum eſt ꝙ ad actualẽ
intellectõem cãndaꝫ cõcurrunt aliqd
ipius aie itellectiue ⁊ obm aliquo mõ
pñs. ſ. vel i ſe vel in aliquo repñtante
ſed quod iſtoꝝ debeat poni per ſe acti
uum reſpectu intellectõis auctoritates
videntur varie loq. Aug^9 iz^o ſup Gen̄
c. z9^o Non putandum inqt eſt corp^9
al quod agere in ſpiritum. quaſi ſpũs
corpori facienti materie vice ſubdat̃
oi. n. mõ preſtantior eſt res que facit
illa de qua facit. nec ullo mõ corpus
preſtantius ſpũ. imo ſpũs pſtãtior cõ
pore. qñuis igit̃ imago eẽ icipiat i ſpũ
tñ eandem imaginem non corpus in
ſpũ ſed ſpũs in ſeipo facit celeritate mi
rabili. Item idem. x^o de tri. c. 5° aia con
uolnit ⁊ rapit imagines corporum.

Pro actitate tñ obiecti vr̃ dicere. 15°
de tri. x^o vel. zo^o formata cogitatio ab
ea re quam ſcimus vbuꝫ eſt quod in
corde dicim^9. ⁊ ibidẽ. ex ipa ſcia quã
memoria tenemus naſcitur verbum.
⁊. c. iz^o vel. 3o. vbum eſt ſimilitudo rei
note de qua gignitur ⁊ imago eius.

Pbus aũt videt̃ loq ꝓ actitate obi
q2 illud vr̃ eẽ p̃ncipiũ actiuuꝫ per qd
aliqd reducit̃ de põ eẽntiali ad accñ
talem. hoc aũt eſt aliquid ex pte obi.
q2 illud p quod obiectum eſt pñs ſub
rõne actu intelligibilis. Pro hoc eſt
illud ſcdi de aia qd p̃us eſt adductuꝫ
ſ. vniuerſalia quodammõ ſunt in aia
vñ itelligẽ in ipa qdeꝫ ẽ cũ velit. ac ſi
dicẽt. ꝙ q2 oba itelligibilia ſunt pñtia
aie id ipa ẽ in potentia accñtali potẽs
itelligẽ cũ velit. Sꝫ ꝓ actitate potẽ
tie vr̃ aliqbus eẽ illud. 9° metha^ce. ꝙ
ſpeculatio ẽ actio imanẽs. ſi aũt itelle
ctio non eſt ab itellectu ſꝫ tñ ab obo:

non eſſet ibi actio imanẽs ſed tm̃ trã
ſiens. De iſto articulo poteſt dici ꝙ
vtrunqꝫ ꝯcurrit in rõne p̃ncipij acti
reſpectu itellectõnis. aliqd. ſ. ipius aie
⁊ ipm obm vel aliqd ex pte obiecti.
Et hoc videt̃ haberi ab Aug. 9. de tri
c. vlt. Liqdo inqt tenenduꝫ eſt ꝙ ois
res quãcunqꝫ cognoſcimus ꝯgñat i
nobis noticiam ſui. Ab vtroqꝫ enim
pcipit̃ noticia. ſ. a cognoſcẽte ⁊ cogni
to. Et. xi^o de tri. c. 3. vl. 5° ex viſibili ⁊ vi
dente gignitur viſio. Et lꝫ ibi ſubdat i
formatio ſenſus que viſio dicit̃ a ſolo
iprimitur corpore quod videt̃ ſꝫ non
eſt cõtra illud q2 equoce accipit̃ hoc
nomẽ viſio. p̊ ꝓ actu vidẽdi. z^o ꝓ ipa
ſimilitudie rei viſe. ⁊ illa a ſolo corpe
cãtur. Et iſta equiuocatõ põt colligi
ex multis verbis illius capituli. Pro
hac cõcluſione vr̃ eſſe rõ qm̃ qñ obꝫ
itelligibile eſt actu pñs itellectui poteſt
hr̃i itellectio actualis illius obi. ſꝫ nõ
põt haberi ſine p̃ncipio pfecte actio.
igitur vel alterũ illoꝝ ẽ pfecte p̃ncipiũ
actiuũ vel ambo integrant vnũ p̃n^m
actiuuꝫ. ita ꝙ vtrunqꝫ ſit ptiale actñ
Quod aũt neutrũ ſit pfecte p̃n^m actñ
ꝓbat̃ p̊ de obo. q2 aliqd obm non eſt
nobilius ipa itellectõe. ſicut accñs ſen
ſibile. ⁊ p̃ncipiũ actiuum pfectum qñ
eſt equocum neceſſario eſt perfectius
forma cãta. z^o ꝓbat̃ ideꝫ. q2 obo exñ
te eque pñte itellectui ſi maior ẽ cona
tus ⁊ maior intenſio ad intelligendũ
pfectior põt hr̃i itellectio. ⁊ hoc vr̃ q2
perfectius veſtigiuꝫ derelinquitur. igit̃
maior intenſio voluntatis cauſat ali-
quo mõ perfectiorem intellectionem.
quod non videretur ꝓbabile ſi ſolum
obm eẽt cã actia eius. q2 illud videt̃
ſemp agere ſm vltimum potentie. cum
ſit agens naturale non liberũ per eẽn
tiam pꝫ. ſed nec liberũ per pticipatõꝫ
videt̃. cũ nõ ſit in ead nã cũ volũtate
3° oſtẽditur idẽ ſic. opatio illa nõ eſt
p ſe pfectio agentis quam ipm elicit
preciſe mediãte aliquo ſuo accñte per
accidens. Exemplũ calefacere vel etiã
calere non eſt per ſe perfectio ligni cali
di. quia non competit ſibi niſi p calo-
rẽ qui eſt accidens eius. illd a q obm

alind ab aĩa ẽ pñs intellectui est eius
accñs per accñs. q2 qñq3 contingent
icst qñq3 non. igitur si solũ illð ẽ pn^m
actiuam respectu intellectõis: itellectio
non eẽt ꝓpria pfectio itellect⁹ vl'hois
Item z°. pbatur ꝙ nec totalis acti/
tas cõueniat intellectui. q2 act⁹ videt̃
ꝓpa similitudo obiecti. vr̃ etiã sortiri
spẽm ab obo lz non sicut a principio
formali intriseco. tñ sic a p se pncipio
extrinseco. videt̃ etiã eẽntialit̃ depẽdẽ
ab obiecto ꝓpter quod refert̃ ad ipm
3°. mõ relatiuorum. hoc non videret̃
verum si obiectuz esset tm̃ cã p accñs
vel cã sine qua non. Cõcedo igitur
auctoritates p⁹ adductas ad q̃scũq3
affirmatiuas siue de intellectu siue de
obiecto. verũ qdẽ est ꝙ vtrunq3 istoꝝ
aliquo mõ est actiuũ ad intellectõem
sed actiuum partiale. ambo autem in
tegrant vnum actiuum totale. Sz
h sunt duo dubia. p̊ quõ ista ꝯstituũt
vnũ pfectum pncipium. z^m de qbusð
auctoritatibus adductis. puta de illa
Aug⁹. Ex ipa scia nascitur vbũ quõ
ista facit ꝓ obiecto. ⁊ similit̃ illa Arĩ.
z° de aĩa. scia autem vniuersalium est.
Ad p^m dico. ꝙ cause concurrentes
qñq3 sunt eiusdez rõnis ⁊ ordinis vt
plures trahentes nauem. qñq3 vero sñ
alterius rõnis ⁊ ordinis. Et h duplr̃.
qñq3 posterior habet virtutem suam
a p̊ore. Ex^m. sol ⁊ pr̃ in gñatõe hois.
qñq3 posterior non habet v̾tutez suaz
a p̊ore: nec dependet i hñdo suã v̾tutẽ
ab ea: s tñ dependet ab ea in agendo
s̃m suam v̾tutem. ita ꝙ superior p̊nci
palius agit ⁊ inferior minus p̊ncipa/
liter agit. Ex^m forte de prẽ ⁊ matre in
gñatõe ꝓlis. vt enim videtur haberi
ex. 16°. de aialib⁹. mater aliquo mõ se
hz actiue. quod vr̃ rõnabile cũ formã
eiusdem spẽi cõsequatur v̾tus eiusdẽ
speciei. Mas autez ⁊ femina nõ diffe
runt specifice s̃m phm. x°. metha^e. Mr̃
autem virtutem suam actiuam non
habet a patre nec in habendo ipam
ab illo dependet. sed dependet ab ipso
in agendo s̃m ipaz v̾tutem ⁊ agit mi
nus p̊ncipaliter. Ad ꝓpo^m. itellect⁹
⁊ obiectum non concurrunt p̊ modo
q2 ille ꝯcursus nõ est necessarius ex
ratione concurrentiuz. s tm̃ ex defectu
virtutis in vno. q2 si duplicaret̃ v̾tus
vnius ipm soluz sufficeret. non sic hic.
quia q̃tuncunq3 sit obiectum pfectũ
vel intellectus perfectus neutrum cã/
ret actum sine alio. Nec concurrunt
z°. modo. quia intellectus non habet
v̾tutem suam actiuaz ab obiecto. nec
eꝯ°. 3°. igit̃ modo pñt dici concurrere
quod autem eoruz sit p̊ncipalius nõ
oportet discutẽ. Ad z^m dico. ꝙ ista
tria accipit Aug⁹ pro eodem. verbuz
gigni de memoria. ⁊ verbum gigni de
scientia i memoria. ⁊ verbum gigni de
re nota. quia per scientiã itelligit actũ
p̊mũz per quem anima est in actu suf
ficienti ad actum intelligendi. ⁊ v̾tute
illius p̊mi actus gignitur verbum. ⁊
in illo actu p̊mo relucet obiectum. ⁊
pro tanto dr̃ gigni de obiecto. igit̃ de
sciẽtia gignitur vt de p̊ncipio formali
gignendi. de obiecto vt relucente i illo
p̊ncipio. de memoria vt cõtinente illð
p̊ncipiũ. ita ꝙ oẽs tales auctoritates
Augl. s̃m intentionem illius loquũt̃
ꝓ actiuitate obĩ. Consimilit̃ ⁊ ille
auctoritates Aristl. que dicunt ꝙ per
sciam possumus intelligẽ cũ volum⁹.
⁊ in. z° de aĩa. scia. est vniuersalium. ⁊
in 3° de aĩa. cũ aũt vnaqueq3 sciat. vt
habetur. s̃. Et est intelligendum ꝙ
tam Aug⁹. q3 Aristl. accipit sciam nõ
pro habitu illo acquisito ex actibus
frequentatis ⁊ facilitãte ad siles act⁹.
sed pro illo per quod obiectum ẽ pñs
vt actu intelligibile. siue ponat̃ species
intelligibilis siue aliquid aliud. Scia
eniz est illud s̃m Aristl. s̃m quod aĩa
educitur de potentia essentiali ad acci
dentalem. hoc autẽ p̃cedit oẽm actua
lem intellectionez. q2 illa est terminus
potentie accidentalis. Scientia eni ac
quisita ex actibus ⁊ facilitans ad cõ
siderandum non p̃cedit oẽm actum i
telligendi. Similiter apud Augl. scia
est formalis ratio s̃m quaz memoria
est parens siue gignens. Ista autem
scientia acquisita ex multis conside/
rationib⁹ non est formalis rõ gignẽdi
quãcunq3 intellectionem. imo gignit̃

ex multis pcedētib⁹. Si dicas q illa
auctas. 12⁰ sup Gen. nō affirmat tm̄
de aia. s3 etiam negat obm agē i aia3
Siliter Aristo. nō tm̄ ꝯcedit obiectū
agere. s3 videtur negare intēm agere.
q2 videt ponere q intelligere sit pati
quoddam. Ad pmū posset dici q
Aug⁹ negat ibi obiectu3 agē i aiam
imediate sm ee mãle qd habet extra
aiam. Ad 2m Aristo. vr frequēti⁹
loqui pro accnte obi ꝛ passibilitate
potētie. cuius rō est. q2 cōiter locutus
est de potētijs aie inqātū sunt illa qb⁹
formaliter possumus opari. puta de
sensu inquantum est quo possumus
formalit sentire. ꝛ de itellectu quo in
telligere. sicut loquitur de aia vt ē illd
quo formalit viuimus. nūc autem l3
intellectus actiue cāet intellectionem
non tn̄ dr intelligere inqātu3 causat.
q2 si deus cāret illam eandē itellectō3
nō tn̄ dr intelligere illa intellectione.
sed intellectus ille in quo cāt intelle
ctio. igit ꝛ mō intellectus dr itelligē
n̄ q2 cāt: s3 q2 recipit intellectionem.
Et si ver3 est q intelligere est quodd
pati. q2 intellectū intelligere nō ē nisi
ipm recipere intellectōem. Illa autē
auctas. 9⁰ metha. si faciat. p actitate
obiecti vel nō p3 ex qōne de actu co
gnoscēdi ꝛ appetēdi. De 3⁰ primi
pncipalis. vidēdum est an illud i pte
itellectiua qd est actiuu3 ad itellectō3
sit intellectus agens vl possibilis. vr
q agens. q2 intellectus possibilis re
cipit intellectionem. si igit cu3 hoc sit
actiuus respectu intellectiōis. pari rō
ne posset dici q respectu spēi itelligibi
lis quam recipit ess3 actiuus. ꝛ ita n̄
requireret intellectus agens ad ali
quem actū in intellectu. Cōfirmat
illud. q2 actiuū ꝛ passiuu3 distiguūt
potentias in anima. 2⁰ ad idem sic.
phs 3⁰ de aia distinguens intellectū
agente3 a possibili sic ait. Est. n. itelle
ctus hic quidē talis in oia fieri. ꝛ de
agente. ille autem quo est oia facere.
Ex hoc vr sequi q intellectus agēs
adequatur possibili in rōne actiui ꝛ
passiui. Est igitur actiuus ad oē illd
cuius possibilis est receptiuus. ꝛ per

ꝯñs ad intellectōem. Preterea ibi
de3 sequitur de intellectu agente. Est
hu⁹ qde3 vt lumē. lumē aūt itellectu
ale vr ee pncipiū actiuū cognoscēdi
veritates intelligibiles. sm illud. 12⁰
de tri. 15⁰ Mens rebus itelligibilibus
naturali ordie disponēte ꝯditore sub
iecta. sic ista videt in quadā luce sui
gn̄is icorporea. queadmodū oculus
carnis videt q̄ in hac corporea luce
circunadiacēt. Pretea ibidē. seqt
semp nobilius est agens patiente. ꝛ
pncipiū mã. ꝛ subdit de itellectu agē
te. igit impassibilis est substantia in
actu. igit vult q intellectus agens ē
nobilior possibili vel saltem nō min⁹
nobilis. nunc autē imago cōsistit in
eo qd optimum est in nr̄a materia.
vt pbat in p̄ arti. p Augl. igit intelle
ctus agens ptinet ad imaginem. sed
non pōt pertinere nisi ad memoria3
p3. s3 cū memoria habet ꝯseruare ob
iectum vel spēm obi ꝛ exprimere vel
gignē noticiam actualem eius. p3 q
intellectui agenti non pōt competere
pmu3 q2 non est vtus receptiua nec
conseruatiua. igit competit sibi 2m. s.
exprimere noticiam. S3 p alia pte
s. intellectu possibili ar pmo per illd
Aristo. q intellectus agēs est sicut lu
men. ꝯmētator vult ibi q sicut lumē
facit quodāmō pō colorē actu colo
rem: sic inte⁹ agens facit de potētia in
telligibili actu itelligibile. igit actus
ei⁹ terminatur ad obm actu itelligibi
le. ꝛ hoc pcedit intellectōe3. Cōfir
p illud. 3⁰ de aia ꝯmento. 18⁰. vbi vult
commentator. q si res hr̄ent esse eo
mō quo posuit plato. nō oportēt po
nere intellectum agentem. igit nō po
nitur nisi vt p ipm fiat obm actu vle
s3 h̄ pcedit actuale3 itellectōem. p
2⁰ sm ꝯmētatorē inte⁹ agēs ponitur
vt p ipm transferatur obm de ordie
i ordinē. qd sic intelligi pōt. de ordie
sensibilium ad ordinē intelligibiliu3
ꝛ p ꝯñs de ordine corpaliu3 ad ordi
nem spūaliu3. ꝛ quare requiritur ibi
aliquod transferens. ppum. rō vr ee
quia vbi hab3 esse corpale nō hab3
rōnem agentis nisi i passu3 corpale

ꝓpter hoc qḋ tale agēs reqrit passuꝫ approximatuꝫ sibi localiter. qꝛ si nō esset localiter pn̄s esset tali agenti q̄si nō pn̄s. igitur nunq̄ꝫ aliqḋ corpale pōt eē rō imediate cāndi aliqḋ spūale. nec per ↄn̄s transferendi. ab illo ordine ad illum ordineꝫ. Et ista vr̄ eē rō Augꝰ. 12º sup Geñ. 29. Sꝫ quādo obm̄ fit de actu itelligibili actu itellectum non transfertᷣ sic de ordine ad ordineꝫ. igitᷣ nō requiritᷣ ibi intellectꝰ agens. Cōfirmatᷣ. qꝛ ad h̄ ꝙ inteᵐ fiat actu volitū nō ponitᷣ talis trāslatio ab ordine in ordineꝫ. ⁊ hoc ideo quia actu intellectum est sufficiens ꝓportionatum voluntati. Cuꝫ igitᷣ actu itelligibile hn̄s esse in memoria intellectiua sit eque sufficienter ꝓportionatum intelligibile ad hoc. s. vt sit actu intellectum: sequitᷣ ꝙ ibi non requiritur v̄tus transferens de ordine ad ordineꝫ. Preterea. 3º si intellectꝰ agens esset per se actiuus ad itellectionem actualem. pari rōne vbicunq; poneretᷣ potentiaꝫ esse actiuam ad ꝓpriam opationē. ⁊ cum hoc etiā potētiam receptiuam talis operatiōis: ibi esset distinguē potentiam agentem ⁊ possibilem. vtpote voluntatē agenteꝫ ⁊ voluntatem possibilē. ẜm cōmunē opiōnē que ponit volūtatem actiuaꝫ ⁊ etiā receptiuam volitionis. ⁊ siliter si sensus ponatᷣ actiuus ꝓpter h̄ forte ꝙ sensatio vr̄ nobilior ipo obiecto sēsibili extra eēt distinguendū de sensu agente ⁊ possibili. Cū igitᷣ ph̄s istam distinctōꝫ de agente ⁊ possibili nusq̄ꝫ ponat ibi nisi intellectu: sequitur ꝙ ista differentia non est ꝓpter illa que cōiter inueniuntur in alijs potentijs ⁊ ita non ꝓpter agere ⁊ recipere actōnem. Preterea. 4º vr̄ esse ideꝫ. 9º de tri. vlꝰ. a cognoscente ⁊ cognito piʳ noticia. intellectus autem agens nō est cognoscens sed soluꝫ possibilˀ. igitᷣ ab illo piʳ intellectio. ⁊ p ↄn̄s actiue se habꝫ respectu intellectōis. De isto articulo si p̄ma via tenetᷣ posset dici ꝙ tam agens q̄ꝫ possibilis hꝫ duas actiones ordinatas. p̄ma est facere ḋ potentia intelligibili actu itelligibile. vlˀ de potentia vniuersali actu vniuersale. 2ª est facere de potentia itellecto actu intellectū. p̄mū intelligitᷣ sic. ꝙ de v̄tute intellectus agentis de fantasmate in fātasia gignitᷣ spēs itelligibilˀ in intellectu. vel aliqua rō i qua actu relucet intelligibile. que breuitᷣ loquēdo dicatᷣ spēs intelligibilis. ⁊ ad istā gignitionem realem repn̄tatiui de repn̄tatio dicitᷣ ↄcōitari quedā gignitio methaphorica obiecti de obiecto. vel itelligibilis de imaginabili. quod idō rōnabiliter dr̄. qꝛ tale esse obiectiuū hꝫ obꝫ in repn̄tari quale habꝫ repn̄tatiuū correspondēs. ⁊ idō trāslatōe reali facta in repn̄tatiuo quando de corporali gignitur spūale de repn̄tatiuo singulari gignitᷣ repn̄tatiuum vniuersale. cōsimilis dr̄ vel intelligitᷣ translatio in obiectis de corporali ad spūale. vel de singulari ad vniuersale 2ª actio poneretᷣ per quam de potentia intellecto fieret actu intellectū. vbi similiter intelligitᷣ factio methaphorica ex pte obiectoruꝫ correspondēs factioni reali ex pte eoꝝ quibus tēditur in obiecta. qꝛ realiter specieꝫ intelligibilem sequitᷣ actualˀ intellectio ⁊ sicut p̄ma translatio ḋ potentia ad actum sic etiā 2ª diceretᷣ fieri p iteᵐ agentem tam ex pte obiectoꝝ ⁊ hoc methaphorice q̄ꝫ ex pte illoꝝ i qbus relucēt obiecta ⁊ h̄ realitᷣ. p tāto. s. ꝙ v̄tute itellectꝰ agentis de fantasmate gigneretᷣ spēs itelligibilˀ. ⁊ sic methaphorice de pō intelligibili gigneretur actu itelligibile. ⁊ 2º v̄tute spēi intelligibilis gigneretᷣ actualis gignitio. ⁊ sic methaphorice loquēdo i obis de pō intellecto fieret actu intellectum.

Consilitᷣ posset poni duplex passio ordīata i itellectu possibili corn̄dēs isti duplici actioni inteꝰ agētis. q̄ruꝫ p̄ma eēt receptio spēi itelligibilˀ a fantasmate p p̄mā actōnem intellectus agētis. ⁊ 2ª esset receptio itellectiōis spēi intelligibilis p 2ᵃᵐ actiōem iteꝰ agentis. Et ẜm hoc diceretᷣ ꝙ ad memoriam intellectiuam ptinent inteꝰ agens ⁊ possibilis. agens quideꝫ nō quantum ad p̄mam actionem que ē

facere de potẽtia intelligibili actu in-
telligibile imo illius actiõis termin⁹
est memoria in actu. q2 per illã actõ
nez est intellectus hñs obm actu itel
ligibile sibi pñs. ß q̃tuz ad secundã
actõem. quia cum memorie sit expri
mẽ actualẽ noticiã vel intellectõem
intellectus agens q̃tũ ad secundam
eius actõem includẽtur in memoria
intellectus autem possibilis q̃tuz ad
p̃mam eius receptõem qua. s. recipit
actu intelligibile sibi pñs dr̃ memo-
ria. ⁊ q̃tum ad scõam receptionez. s.
actualis intellectiõis dr̃ intelligẽtia.
Et ẽm hoc rñderi possz ad illa q̃ vi-
dentur adducta in contrariũ per h̃ q
actio abstrahẽdi que est p̃ma actio i
tellectus agẽtis ẽ magis ꝓpria sibi q̃3
2ª que ẽ cãre intellectionẽ. q2 illa põt
competẽ aliȷ̃s potẽtȷ̃s. nulla aũt alia
transfert obm suum de ordine ad or
dinem sic intelligẽdo de ordine cor-
poraliũ ad ordinẽ spũalium. imo vo
luntas l3 cãndo actum suũ ẽm aliq̃s
p hoc methaphorice transferat obm
suũ de ordie intelligibiliũ ad ordinẽ
appetibilium: tñ ista translatio nõ re
quirit volũtatẽ agentẽ sic intelligẽdo
hoc est p̃parantẽ ob3 suũ vt sit actu
volibile. q2 qñ obm ẽ actu ĩtellectuz
ẽ actu volibile. non igit̃ reqrit̃ aliq̃
actio p̃parãs ob3 voluntati. ille igit̃
auctoritates affirmant q ve2 est de
p̃mo actu intellect⁹ agẽtis. ⁊ si qñq3
dicat̃ q ꝓpter illũ solũ ponit̃ intelle-
ctus agens veru3 ẽ vt talis v̄tus est
ꝓpria intellectui. q2 ẽ ibi tñ potentia
p̃parans obm. ꝓpter 2m. n. actum nõ
est ꝓprie in intellectu talis virt⁹ agẽs
na3 alie potentie possunt agẽ ad opa
tionem p̃supposito obo. Si tenẽtur
alia via. s. q illud aie qđ est actiuum
ad intellectionem ẽ inte⁹ possibilis ⁊
q agẽs hab3 tñ actionẽ abstrahẽdi
obm: tunc eẽt dicẽdum q agẽs non
pertinet ad memoriam. ß actio eius
terminatur ad memoriam ⁊ hoc res-
pectu sensibilium. q2 terminatur ad
illam formam p quam obm actu in
telligibile relucet intellectui. ⁊ illa est
forma constituens p̃fectã memoriã.

Respectu autem mere intelligibilium
puta spũalium nullam actionẽ oĩno
haberet. ⁊ h̃ si talia intelligant̃ non
per speciẽ. vl' si per speciẽ tñ possunt cã
cãre v̄tute ꝓpria. Intellectus autem
possibilis ẽm hoc poneret̃ pertinẽ ad
memoriam non tm̃ vt retinens om̃e
repñtatiuum obiecti actu intelligibil'
sed etiam vt exp̃mens actiue noticiã
actualem. Et tunc ad illa q̃ sũt addu
cta cõtra hoc possz rñderi. Ad p̃mũ
q potẽtia operatiua non est actiua sui
obi. l3 sit actiua sui actus circa obm
⁊ ideo non pari rõne põt inte⁹ possi
bilis cãre spẽm intelligibilem sic põt
cãre intellectõe3 illã. Ad confirma
tionẽ illam diceretur q loquendo de
potentia vt dicit respectum bñ distin
guitur in actiuũ ⁊ passiuum. ß loquẽ
do de illo quod subest respectui quod
cõmuniter intelligimus cũ dicamus
potentia. quẽadmodũ dicimus q ca
lor est potentia calefactiua. sic nõ o3
q actiuum ⁊ passiuum distinguunt
ip̃am. q2 tunc voluntas eẽt 2e potẽtie
Ad aliud cũ ar' ẽm Arist' q agẽs
est quo est oĩa facere. Intelligendum
est sic. facere oĩa actu itelligibilia. Et
hoc habetur ex eo quod sequitur q
lumen facit quodãmõ potẽtia calo-
res actu calores. q2 fac̃ eos actu visi
biles. sic intelligendo q licet natura
absoluta caloris que est in genere q̃-
litatis maneat eadem in tenebris.
tñ vt sic nõ est visibilis itelligẽdo de
potentia ꝓpinqua. quia qñ o3 duas
cãs concurrẽ ad agendum vna ca2
s. 2ª non est in potentia ꝓpinqua nisi
alia. s. p̃ma concurrente. Ad h̃ autẽ
q color agat in visum requirit̃ alia
cã concurrens ad agendum. s. lumẽ
ideo tunc solum est color visibilis in
potentia ꝓpinqua qñ est actu illumi-
natus. hoc modo fantasma non põt
gignere spẽm intelligibilem nisi con
currente actione intellectus agentis.
Ille igitur intellectus facit oĩa intel-
ligibilia ⁊ h̃ in potentia ꝓpinqua. q2
relucentia in spẽbus intelligibilibus
que p̃us fuerunt in potentia remota.
q2 tñ relucentia in repñtatiuo mãli

⁊ repñtante ea sub rõne singularis. non autem dicit ꝙ agens est quo est aĩa facere actu intellecta. Cum igit̃ cõcludit̃ adequatio intellectus agẽtis in agẽdo ad possibilem in recipiẽdo debet inferri vniformiter de actõe ⁊ receptione actu intelligibilis nõ de actiõe ⁊ receptione actu intellecti.

Ad 3m. ꝟitas pncipij videt̃ i rõnibus terminoꝝ. ille autem rões terminoꝝ vt actu intelligibiles ⁊ vnibiles relucent intellectui p actõnem lucis intellectus agentis. Sic igitur videt veritatem pncipiorum in luce intellectus agentis non tanq̃ immediate cãnte illaꝫ visionem. ꝰ mediate scãndo rões terminorum in esse intelligibili per quas postea cãt̃ actus videndi veritatem pncipiorum.

Ad 4m diceret̃. ꝙ agens ẽ nobiliꝰ possibili pcise vt respicit obiecta sensibilia. quia precise respectu illoꝝ est agens in intellectum possibilem. De isto articulo hoc tenendum videtur. ꝙ illam distinctionem Augꝰ xº de tri. c. 14º memoria intelligẽtia ⁊ volũtas compando ad illam Arist̃ in intellectum agentem ⁊ possibilem sic sibi inuicem correspondent ꝙ solꝰ possibil̃ est intelligentia. quia solus recipit actum intelligendi. ⁊ sic etiam cõiter Aristo. loquitur de intellectu quo intelligimus sine quo recipimus intellectõem. etiam possibilis pertinet ad memoriaꝫ inq̃tuꝫ memorie ẽ recipe noticiam hitualeꝫ. ꝫm illud. 15º de tri. xº scia quã memoria tenemus. ⁊ sic loqt̃ Aristo. q̃nq̃ de itellectu possibili vt est quo scimus: siue vt est q̃ hẽmꝰ sciam per quam reducit̃ de potentia essentiali ad accidentalẽ. Sꝫ ad aliũ actuꝫ memorie qui est gignẽ noticiã actualẽ pꝫ ꝙ hoc competit adhuc intellectui possibili per accidens. q2 q̃n forma actiua inẽ alicui subiecto actio ꝫm illaꝫ formaꝫ per accidens competit eideꝫ. sicut lignũ per accidens calefacit. nunc autem illud quo obũm actiue se habet ad gignẽdũ itellectionem est forma intellectus possibilis. igit̃ intellectꝰ possibilis saltẽ p accñs gignit. Sed si vltra hoc queras an conueniat actus gignendi noticiam per se ipi pti intellectiue. põt teneri ꝫꝫ predicta vl̃ competere pcise itellectui agenti. vel pcise intellectui possibili. ⁊ ꝫm hoc iste vl̃ ille diceretur pertinere ad memoriaꝫ. Uel posset poni 3ᵐ mõ actus gignendi vtriq̃ competere. sed agenti tanq̃ pncipaliori: ⁊ possibili tañq̃ minus pncipali. nec sequitur si sint vna natura igit̃ non possunt hr̃e respectu eiusdẽ cãlitatem pncipaliorẽ ⁊ minus pncipalem. patet. n. istantia de intellectu ⁊ voluntate quarũ vna ꝫm multos est actiua principalior ⁊ alia subordinata in aliqua actione ⁊ tñ sunt vna natura. Sed ista instãtia ꝫm aliquos non est similis. q2 non vtraq̃ potentia immediate attingit idem vt cãtuꝫ. sed vna p opatõꝫ suaꝫ cãtam mouet aliã ad suã operationeꝫ. Breuiter si non teneret̃ distinctio potentiaꝝ nec re absoluta nec relatione reali. ꝰ tñ ꝙ idem absolutuꝫ quodãmõ illimitatum est pncipium imediatuꝫ multoꝝ actuum. ⁊ sic respectu alterius ⁊ alterius dicetur alia ⁊ alia põ: tũc pª via pbabil̃ vr̃.

De secũdo articulo dico. ꝙ intellectus beatus põt habere verbũ de creatura cognita in genere pprio. ⁊ ad formatõem illius verbi ponendũ est intellectũ possibilẽ sic se hr̃e tũc. sic se hꝫ nũc ad formatõnẽ verbi quod hꝫ de obo nunc. q2 ꝫm Augꝰ. 7º de ciui. c. 30. sic deus res quas condidit administrat vt eas p prios motus agere sinat. igit̃ remanebit i patria naturalis actio q̃ nata est cõpetere nature ꝫm suã perfectõeꝫ sed de creatura visa in eẽntia diuina dubiũ est an intellectus beatus habeat de ca verbũ pprium. ꝙ si sic osiliter dicenduꝫ eẽt de intellectu possibili in formatõne vbi ꝺ catura visa i eẽnª diuina. sicut de visa in pprio gñe dcm̃ ẽ

Sed posset dici ꝙ non est ibi veruꝫ de obiecto viso in eẽntia diuina. tuꝫ q2 hñs vbuꝫ imediate attingit obm cuius est verbum. lapis eniꝫ visus i

essentia non immediate attingit̃ vt obm p actum visionis. quia sic vr̃ i genere ꝓprio. ꝭ ibi sola eẽntia diuina imediate attingit̃. q̃ ipa sola primo mouet. ꝛ per ꝯñs ad seipam attingẽdam. Preterea vbum ꝓpriuꝫ alicuiꝰ gignit̃ de scia siue ꝓpria spẽ ipiꝰ. nũc autem in memoria intellectus bti nõ est scia ꝓpria vel spẽs lapidis vt vr̃ i vbo. quia per illam nõ videtur nisi i gñe ꝓprio. Iteꝫ eodẽ actu vr̃ essentia dina ꝛ res in ipa. ꝭ de eẽntia visa nõ hꝫ intellectus videns verbum. quia tunc nõ videret illam imediate. igit̃ nec habetur vbum de re visa in ipsa eẽntia. Coñ ista motiua. cõtra pm ꝛ si p pncipium cognoscat̃ ꝯc tñ ipa põt cognosci imediate i rõne obiecti quia discursus non terminat̃ precise ad illud qd̃ fuit pncipiũ discurrendi q̃ tũc ab illo adhuc eẽt vlteriꝰ discurrẽdum. nec p ꝯñs eẽt discursus terminatꝰ nũc aũt ꝯo de se est terminus discursus syllogismi demõstratiui. igit̃ illo discursu terminato stat intellectꝰ in cognitione imediata cõclusionis pari rõe licet eẽntia dina moueat p̂ ad videndũ seipm: tñ q̃ est motiuuꝫ illimitatum mouet 2o ad videndum creaturã. in termino igit̃ illiꝰ motõis intellectꝰ põt vidẽ creaturã vt obm imediatũ. Coñ 2m sic. ad gignẽdũ vbum ꝓpriũ alicuius obi sufficit memoria pfecta siue actualr̃ siue vtuar continens illud obiectũ. sic p noticiã hitualẽ pncipij põt gigni actual' cognitio cõclusionis. lꝫ illa memoria nõ sit huiꝰ obi formalit̃ ꝛ ꝓpria ꝭ eiꝰ vtualiter cõtentiua. sic inteꝰ bti hñs eẽntiam dinã actualit̃ pñtẽ vt itelligibilem hꝫ memoriã ꝓpriã respectu visionis illius eẽntie. ꝛ cũ hꝫ memoriam pfectã vtualit̃ ꝯtentiuã visiõis creature. q̃ sicut vtualit̃ ꝯtinet in ẽtitate sic i cognoscibilitate. btũs igit̃ habꝫ memoriaꝫ siue sciaꝫ in memoria sufficientẽ ad gignendum ꝓpriũ vbum lapidis. nec seqt̃ in illa 2a sicut nec in pma rõe q illa visio sit rei i ꝓpo gñe. q̃ visio in ꝓpo gñe est per rõnẽ videndi acceptã a creatura aliqua.

Coñ 3m motiuũ ille actus non est ꝓpria cognitio huius obi q põt stare in intellectu ꝛ tñ illd̃ obiectũ oio nõ eẽ cognitũ. nũc aũt visio eẽntie dine põt stare eadem in intellectu bti ꝛ tñ lapis nõ videri ab ipo igit̃ ꝛc. pbaꝰ maioris q̃ ꝓximuꝫ formale in intellectu ad hoc vt obm sit sibi cognitũ est ipe actus cognoscendi illud obm sibi inherẽs. ꝓxima ꝛ rõ formal' nõ videt̃ posse inesse alicui sine illo cuiꝰ est rõ formalis. sicut albedo nõ põt inesse alicui nisi illud sit album.

Preterea pari rõne idem actꝰ visionis esset ipius essentie ꝛ cuiuscunqꝫ creati visi in ea. ꝛ ita vnus actus finitus posset eẽ infinitoꝝ oboꝝ possibilium videri in ipa. q̃ qua rõne nõ repugnat vnũ actũ eẽ duoꝝ vl' triuꝫ obꝝ: pari rõe nec quorũcũqꝫ oboꝝ. Iteꝫ nõ pꝫ nccitas illius ꝯñtie si eadem est visio dine ꝛ lapidis. igit̃ si ẽ vbũ lapidis est vbum eẽntie. Ad pm istoꝝ diceret̃. q illud qd̃ cognoscitur p aliud bñ põt immediate cognosci. Sed non sic si cognoscat̃ pcise in illo. sicut intellectus dinus pcise cognoscit creaturam in eẽntia sua ꝛ non p illam creaturam vt obm immediatũ q̃ tunc intellectio eius vilescẽt. Cõ similit̃ dicit̃ de visione quã btũs hꝫ in vbo de creatura. Ad 2m diceretur q essentia dina nõ ẽ in memoria creata bti aliquo ordie quo pus qꝫ i itelligentia. q̃ non cãtur aliq̃ forma i intellectu btõ repñtãs illã eẽntiam Sed pm q cãtur in intellectu btõ est ipa visio. illa aũt cãtur in ipa itelligẽtia. Uel aliter diceret̃ q illa visio immediate cãtur a volũtate dina sicut dictũ est in qõne ꝓxia pcedẽte. ꝛ con similiter visio lapidis. ꝛ p ꝯñs neutra gignit̃ a memoria non solũ ipius videntꝭ. sed nec ab aliqua memoria.

Cõtra intellectio eẽntie dine ꝯtinet virtualiter intellectionẽ lapidis. igit̃ ista intellectio gignit illam. ꝛ tũc illa est vbuꝫ. Rñ° intelligentia non gignit Uel põt dici. q vtraqꝫ visio imediate cãtur a voluntate diuina. Ad 3m illud videtur eque concludere q nõ

Qō

est idem actus diuinus respectu eēntie
sue ꝛ obiecti secūdarij. qd̄ oēs negāt
Unde maior rōnis est neganda. nisi
itelligat̄ de pmo obo. ¶ Ad alia q̄re
alibi. ¶ Ad pmū pncipale si teneat̄
in 3° arti°. ꝙ intellectus agens actiue
se habeat ad intellectionem ꝛ possi-
bilis passiue: tunc non bm idem mo
uet ꝛ mouetur aīa ad intellectionem
nec tamen bm distincta subiecto. q2
illa duo non sic distiguunt̄. Si aūt
dicat̄ ꝙ possibilis actiue se hēat ad
intellectōem: tunc idem bm idez mo-
uet ad eam ꝛ mouetur. Et si dicatur
hoc esse impossibile. q2 tunc idez bm
idem esset in potentia ꝛ in actu. R°
ois actio que est ad formam nō acti
uam est agentis equiuoci ꝛ nō vni-
uoci. quia si agens esset vnniuocum
forma qua agit esset eiusdem rōnis
cum forma terminante ꝛ ita illa essꝫ
actiua. Augmentationū antē ꝛ mul
tarum alterationū ꝛ cōmunit̄ mot⁹
localis termini non sunt forme actiē
igit̄ mouens in istis ꝛ vniuersaliter
agens equiuocum est in actu aliquo
non eiusdem rōnis cum termino ad
quem mobile est in potentia. sed est i
actu bm quid v̄tualiter vel eminent̄
ꝯtingens illum terminum. sic dicēt̄
in ꝓposito ꝙ idem in aīa est rō v̄tua
liter cotinēdi intellectionē vt effectū
equiuocum ꝛ recipiendi eandem ¶
Contra hoc. habens formā nobili
orem non est natum recipere formaꝫ
minus nobilem. igit̄ habens istā no
biliori mō. s. v̄tualiter non est natum
recipere illam formam formaliter.
¶ Et confirmat̄. quia pari rōne dice
ret̄ ꝙ quodlibꝫ quod sit tale forma
liter: esset tale v̄tualit̄. ꝛ ita quodlibꝫ
transmutaret̄ a seipo. ¶ Ad pmum
dico ꝙ forma eiusdem spēi non pōt
simul haberi intensius ꝛ remissius.
nec due forme vt contraria ꝛ media
pn̄t simul esse in eodem. sed tam̄ due
forme disparate bene pn̄t simul esse
ꝛ etiam eiudez generis remoti. sicut
calor ꝛ color q̄ꝛ tn̄ vna est nobilior
altera. Non est igitur impossibilitas
formarum in eodem. quia vna est

eminentior altera. vel eminent̄ siue
v̄tualiter ipsius cōtentiua: sed ex aliq̄
rōne speciali. puta ꝓpter ꝯrietatē. vel
vnitatem specificam. vel aliquā aliā
talem ¶ Añcedens igit̄ vniuersaliter
sumptuꝫ falsum est. ꝛ licet in multis
singularibus videatur esse verum. tn̄
hoc non est rōne nobilitatis forme.
vel nobilitatis modi habēdi formā
ꝛ minus nobilis. sed ex aliqua alia
rōne speciali que non reperitur hic in
pncipio motiuo ꝛ in ista forma rece
pta. Si tn̄ aliqd haberet istaꝫ formā
eminenter sic ꝙ infinite v̄tualit̄: non
esset capax eius formaliter. quia infi
nitas excludit oēm potentialitatē. sed
qn̄ forma illa v̄tualiter sed finite hēt̄
bene pōt aliqua pfectio lꝫ bm quid
ꝛ acn̄talis addi per hoc ꝙ illa recipi
tur formaliter. sicut licet substātia sit
simplicit̄ perfectior accidente. tamen
aliquo mdo pficit̄ recipiēdo accn̄s
ꝛ totum illud. s. substātia qualis per-
fectior est q̄ꝫ substātia sola. sic potētia
opans est perfectior q̄ꝫ potentia sola.
ꝛ opatio est aliqualis pfectio ipsius
potētie. lꝫ potentia sit simplr̄ pfectior
opatōe. ¶ Ad confirmationem illā
pōt dici. ꝙ ibi est cautela trāfferendi
se a pte opponētis ad ptez rn̄dentis
ꝓpter defectuꝫ argumenti. nec videt̄
aliud nisi obligare rn̄dētem ad ꝓbā
dum vnum nccium manifestū. puta
ꝙ nō qd̄lꝫ mouet se. Et ad illam ꝓ-
batōez pari rōne ꝛc̄. pōt dici ꝙ lꝫ in
hoc ꝙ est esse in potentia tale forma
lit̄ non sit aliqua repugnantia ad h̄
ꝙ est eē tale virtualit̄. nec econuerso
q̄ꝫtuꝫ ē ex pte rōis terminoruꝫ. quia
tunc vbiq̄ꝫ essꝫ eadem repugnantia
tamē alicubi concōitat̄ vnū istoruꝫ
aliquid quod repugnat alteri. ꝛ tūc
gr̄a materie verum est ꝙ illud quod
est tale v̄tualiter non pōt recipere tale
formaliter. sed non per se ꝓpter hoc ꝙ
est habere virtualiter. sꝫ ꝓpter illō cō-
cōitans. Exm̄. sol est calidus v̄tualr̄.
ꝛ tn̄ non potest recipere caloreꝫ for-
maliter. sed tn̄ non repugnat ei esse
formaliter calidū ꝫ ꝓpter hoc ꝙ est ca
lidus virtualiter. quia etiaꝫ saturno

qui est frigidus virtualr̃ repugnat esse calidum formaliter. huius igitur repugnātie causa cōmunis est soli ⁊ saturno. q̄ꝛ corpus celeste nō est receptiuū qualitatis elementaris vel cuiuscūqꝫ corporis corruptibilis. sicut nec econuerso. sic in ꝓposito aliquod mobile ad formam concōitant̃ hēt aliquid ꝓpter quod repugnat sibi virtualiter continere eam. sicut lignum hꝫ aliquid ꝓpter quod repugnat sibi v̄tualiter continere calorem. sed hoc non est quia est receptiuum caloris. sed quia habet talem formā mixtaꝫ.

¶ Ad arm in oppositū cū arguitur ꝺ obō ꝙ actio est imanens. cōcedo ꝙ intellectio que ꝺicit̃ actio .i. operatio est actio immanens simplicit̃ in potentia opante. sed actio illa ꝺe genere actionis que terminatur ad illā opationem aliqua quidē est immanens non solum in eodem supposito ꝫ etiā in pte intellectiua ⁊ ꝫm vnuꝫ modū ꝺicendi in 3° arti. est immanens i eodem intellectu possibili. ad illam tam̄ intellectionem est aliqua actio non imanens. puta illa que est obiecti.

¶ Cū arr ꝺe memoria ꝙ illa non intelligit. illa rō ꝺeficit ꝺupliciter. p̄mo q̄ꝛ remouendo aliquid ꝺe memoria non ꝓpter hoc concluditur illud cōpetere intellectui possibili. ꝫ magis cōtrariū q̄ꝛ ꝫm ꝺicta in 3° arti. vel solus inte⁹ possibilis est memoria vel saltē inte⁹ ille icluditur necessario in memoria 2° ꝺeficit sic. q̄ꝛ memoriā non intelligere nō concludit ipam nō eē actiaꝫ respectu intellectionis vt termini per actōeꝫ ei⁹ ꝓducti. v̄bū aūt nō est termin⁹ ꝓduct⁹ p intellectionem. sed p actōꝫ aliquā ꝓductiuā ꝺ gn̄e actōis

Consequenter

Consequenter q̄rit̃ ꝺe volūtate. Et p̄ ꝺe actiōe eius in cōi. 2° in sp̄ali ꝺe ꝺistinctione vnius act⁹ eius intrinseci ab alio actu. Et 3° ꝺe ꝺistinctione actus intrinseci ab extrinseco

¶ Prima qō est h. Utrū libertas volūtatis ⁊ nccitas naturalis possunt se compati in eodem respectu eiusdeꝫ actus ⁊ obiecti. ¶ Et arguit̃ ꝙ non. q̄ꝛ nccitas ⁊ libertas videntur repugnare. Iuxta illud Aug⁹ ꝺe li. ar. Satis inquit ꝯptum est nulla rōne fieri mentem seruam libidinis nisi ꝓpria voluntate. ⁊ statim post. Qui motus si culpe ꝺeputet̃ non est naturalis ꝫ voluntarius. in eo quideꝫ simil̃ motui illi quo ꝺeorsuꝫ lapis fertur ꝙ sicut iste est ꝓpri⁹ lapidis. sic ille ai. ꝫ in eo ꝺissimilis ꝙ in potestate non habet lapis cohibere motuꝫ quo mouetur ꝺeorsum: aimus vero non sic. ⁊ seq̄t̃ Ideo nālis lapidis est ille motus. ai vero iste volūtarius. hec v̄ba Augꝰ. ⁊ paulo post v̄ba ꝺiscipuli ab Aug. quidem approbata sequuntur ista ¶ Motus quo volūtas conuertit̃ nisi eēt voluntarius ⁊ in nostra penitus potestate neqꝫ laudandus neqꝫ culpandus homo esset neqꝫ monendus monenduꝫ aūt hoīem non esse q̄sq̄s existimat ꝺe hōinū numero exterminādus est. Ex istis satis pꝫ ꝙ repug̃t nālis motio ⁊ libera respectu eiusdē.

¶ Coñ. 5° ꝺe ciui. x°. Si nccitas inquit ꝺicenda est que non est in nr̄a ptāte sed etiam si nolumus efficit qꝺ pōt. vt est necessitas mortis: manifestum est voluntates nostras quibus recte vel perpam viuitur sub tali nccitate non esse. Et sequit̃. Si aūt ꝺiffiniat̃ illa nccitas eē ꝫm quam ꝺicimus necesse est vt ita sit aliq̄d aut vt ita fiat nescio cur eam timeamus ne nobis libertatem auferat volūtatis. neqꝫ .n. ⁊ vitam ꝺei ⁊ presciētiam ꝺei sub necessitate ponimus si ꝺicam⁹ necesse est ꝺeuꝫ semp viuere ⁊ omnia prescire. Et post. cum ꝺicimus necesse est vt cum volumus libero velim⁹ arbitrio. ⁊ verum ꝺicimus. ⁊ non ideo liberum arbitriū necessitati subījcim⁹ que adimit libertatem. ¶ Hic sūt tria videnda. p̄ an in aliquo actu voluntatis sit necessitas. 2° si cum hoc stet ibi libertas. 3° si q̄ñqꝫ cum libertate possit stare nālis nccitas.

De primo dico

In actu volūtatis divine est necessitas simpl[iciter]

ꝙ i actu volūtatis diuine ē nccitas
simplicit᷑.⁊ hoc tam in actu diligēdi
seꝗ̄ȝ in actu spirandi amorem ꝓce-
dentem scilicet.s.s. hoc sic pȝ qꝛ deus
necessario est beatus.igit᷑ necessario
videt ⁊ etiam diligit obm btificum
Simlit᷑ spūs scūs est deus ⁊ per ꝯn̄s
summe necessarius in eēndo.igit᷑ cū
accipiat eē procedendo: actus ille q̊
ꝓcedit est simplr̄ necessarius, vtraqȝ
autez cōclusio ꝓbat᷑ ꝓpter quid sic.
volūtas infinita ad obiectū perfectis-
simū se habet modo perfectissimo se
habēdi.voluntas dīna est huiusmōi
igit᷑ ad summuz diligibile se hȝ mō
perfectissimo quo possibile ē aliquā
volūtatē se habere ad ipm.sed hoc n̄
esset nisi ipm necessario ⁊ actu ade-
quato diligeret.⁊ etiā amorem eius
adequatuȝ spiraret.qꝛ si aliqđ istoꝝ
deficeret posset sine contradictione i
telligi aliquam voluntatez ꝑfectiori
modo se habere ad obiectū.quia ille
modus posset intelligi perfectior.⁊
ille modus non includit cōtradictio
nem. qꝛ non est cōtradictio ꝙ volū
tas infinita habeat actum infinituȝ
circa obm ifinituȝ.⁊ per ꝯn̄s actum
necessarium ⁊ etiā necessario.quia si
posset non habere talem actuȝ circa
tale obȝ posset carere summa ꝑfectio
ne. Similit᷑ si amor adequatus obi
est spirabilis vt credimus marie cō
petit voluntati infinite eē ꝓ̄ncipium
spirandi illum. Ad hanc ꝯclusiōȝ
ponunt᷑ quedaȝ ꝓbationes q̄ etiam
ꝯcludunt de omni volūtate respectu
illius obiecti siue clare visi siue i vli
apprehensi sicut modo ipm apprehē-
dimus. Prima ꝓbatio talis ē.vo
luntas necessario vult illđ in quo est
rō ois boni.qꝛ non pōt obum aliqđ
non velle in quo nō est malitia aliq̄
nec aliquis defectus boni.finis autez
vltimus est huiusmodi. 2ª ꝓbatio
hētur ex dicto phi 2°.physicoꝝ.sicut
ꝓ̄ncipium in speculabilibus.sic finis
in opabilibus. Et.7°.ethi.in actōib᷒
ꝙ cuius grā est ꝓ̄ncipiū queādmo-
dum in mathematicis suppositiōes.
nunc autē intellectus assentit nccīo

ꝓ̄ncipijs i speculabilib᷒.igit᷑ volūtas
necessario assentit vltimo fini in agi
bilibus. 3ª ꝓbatio talis est.volun
tas necessario vult illud cuius parti
cipatōne vult quicqd vult.vltimus
finis est huiusmodi igitur ⁊c̄. ꝓbatio
maioris. oē variabile reducitur ad
aliqd īuāiabile. ⁊ ita varietas actuū
circa ea q̄ sunt ad finē ꝓ̄exigit actuȝ
īuariabilez. ⁊ maxime circa illđ cui᷒
ꝑticipatōe alia obiecta t᷑minānt actuȝ
hoʳ ꝓbat᷑ per illud.8°.de tri.5°tolle h̊
tolle illud vide ipm bonuȝ si potes ⁊
ita deuȝ videbis.nō alio bono bonū
sed ois boni bonuȝ. Iste rōes nō
vident᷑ ꝓbare ꝯclusionez necessariā
de quacūqȝ volūtate in cōi:nec etiaȝ
vident᷑ in se necessarie.ꝓ̄muȝ ꝓbat᷑.
quia qn̄ sunt due nature absolute ⁊
eēntialiter ordinate ꝓ̄or sine contra-
dictōe videt᷑ posse eē sine posteriore.
nunc aūt istoꝝ trium q̄ sunt obiectū
diligibile ⁊ ipa apprehensio vl᷑ visio
illius obiecti in intellectu creato.⁊ ēt
ipa voluntas creata.qđcunqȝ est ab
solutuȝ ⁊ ꝓ̄us nāliter actu diligendi
illud obiectū.⁊ hoc loquēdo de dile-
ctione in voluntate creata.igit᷑ quod
cunqȝ illoꝝ possit esse imo ꝙ oia illa
possint esse sine actu illo dilectionis:
nō includit ꝯdictōnem. nec per ꝯn̄s
oppoᵐ est simplicit᷑ nccīuȝ.quomō
illud dr̄ nccīuȝ cuius oppoᵐ icludit
ꝯdictiōem. Hic dicit᷑ ꝙ aᵒʳ vera est
de illis absolutis quoꝝ vnum nō de-
pendet ab alio nec ambo a 3°. in ꝓpo
sito autē visio ⁊ fruitio dependent ab
eodē 3°.s.obiecto. Con̄ hoc qđcūqȝ
absolutuȝ deus pōt īmediate cāre ⁊
tn̄ nō nccīo: si cāt illud ꝑ cāȝ mediā
potest non necessario causare. quia
illa causa media non necessitat ipm
ad cāndum effectum illius cāe me-
die.igitur licȝ ambo ista causentur a
cā cōmuni. tamē 2ᵐ non solum con
tingent᷑ cābitur.sed etiaȝ posito ꝓ̄mo
adhuc ꝯtingent᷑ cābitur. Preterea
potētia que necessario agit circa ob-
iectuȝ necessario ꝯtinuat actū illum
q̄ȝtū pōt. volūtas aūt saltē viatoris
nō nccīo cōtinuat actum circa finē

in vniuersali apprehensuz. q̃tū possz
cōtinuare. igit̃ non necessario agit
circa illum. Ma. patet ex.º de appetitu
sensitiuo. ⁊ videt̃ posse ꝓbare p rō/
nem. q2 illud qđ est intrinseca rō ipi⁹
potētie nc̃cio agēdi: erit etiā rō semꝑ
nc̃cio agendi q̃tum est ex pte potētie
⁊ ita cōtinuandi q̃tum ipa potentia
pōt cōtinuare. b.ºr ꝓbat̃. q2 volūtas
viatoris possz q̃nq3 continuare actū
intellectus quo cōsiderat finē q̄n nō
cōtinuat. sed vel cōuertit intelligētiā
ad considerationem alicuius alteri⁹
vel saltem non impedit qn obiectuz
aliud occurrens impediat illam con
siderationem. illa aūt ꝯsideratōe nō
cōtinuata nō cōtinuatur circa illud
obiectū actio volūtatis. ⁊ ꝯtinuata
illa continuaret̃ ista. ꝓbatio eiusdez
minoris. p illđ ꝓ retractōnū. 9.º ⁊. zz.º
nihil tam est in ptāte voluntatis q̃3
ipa voluntas. qđ non itelligit̃ q̃tuz
ad esse illius voluntatis: ꝫ q̃tum ad
agere eius. nunc aūt in ptāte volun/
tatis est ꝙ p eius imperium alia potē
tia hēat actum vel non habeat. sicut
ꝙ intellectus non considerat saltem
illud obm sine cuius consideratione
pōt voluntas hr̃e actum imperandi.
igit̃ in ptāte voluntatis ē ꝙ ipamet
non hēat actum circa illud obiectuz
determinatū. ħ nō intelligo sic ꝙ ipa
possit volūtarie suspendere oēm actū
suum. sed voluntarie pōt non velle
illud obiectum. sed habet tunc aliud
velle. s. reflexū sup suum actuz. istud
s. volo modo non elicere actuz circa
illud obiectū. ⁊ hoc hn̄ pōt ex se. alio
qn non possz oēm actum suspendere
post deliberationē. ⁊ est simile de actu
intellectus ⁊ voluntatis quo ad hoc
ꝙ non pōt suspendere illā intellectio
ne quze necessaria est ad volitionez
illam per quam suspendit illā intelle/
ctionem. sed potest quācunq3 aliam
suspendē. sic nō pōt ꝓ nunc suspendē
oēm volitionē. q2 nō illam qua vo/
luntarie suspendit. sed pōt suspendere
quācunq3 aliam ad hoc non nc̃cio
requisitam. Preterea. necessitas
agendi est ab illo quod est p̄n^m p se
agendi. q2 si illđ nō necessario se hz
ad agere nec aliqd p illđ necessario
agit. passum aūt ꝫm se est in potentia
ꝯdictiōis. si igit̃ p te obm sit rō nc̃ci
tatis in volendo. q2 ponis ꝙ q̃cūq3
voluntas compata ad ipm obm ne/
cessario vult ipm. nulla aūt volūtas
vult necessario quodcunq3 obz. tūc
vr̃ sequi ꝙ obm sit p̄ncipale actiuuz
respectu volitionis. qđ tn̄ sic arguēs
non cōcedit. 2^m. s. ꝙ ille ꝓbatiōes
nō sunt necessarie pz discurrendo per
eas. Ad p̄mā negat̃ a^or. q̃tūcunq3 i
obo aliquo sit pfectio tota obi: tamē
ad nc̃citatē actus reqrit̃ ꝙ potentia
nc̃cio tendat in illud obm ⁊ qcquid
sit de volūtate creata beata ⁊ de perfe
ctione eius supnaturali qua tendit ī
obm illud: tn̄ diceret̃ ꝙ volūtas via
toris simplr̃ contingent̃ tēdit in illđ
⁊ etiā qn̄ est in vli apprehensum. q2
illa apprehēsio non est rō det̃minādi
voluntatē ad nc̃cio volēdū illđ. nec
ipa volūtas necessario se determinat
illo posito sicut nec nc̃cio continuat
illud positum. vt tactum est in 2^a rōe
tn̄ ista posset cōcedi ꝙ voluntas non
pōt resilire ab obiecto siue nolle obz
ī quo non ondit̃ aliqua rō mali nec
aliquis defectus boni. q2 sicut bonū
est obiectū huius actus qui est velle
ita maluz vel defectus boni quod ꝓ
malo reputat̃ est obm hui⁹ actus q
est nolle. ⁊ non sequit̃ vltra nō pōt
nolle hoc igit̃ necessario vult ħ. quia
pōt ħ obm neq3 nolle neq3 velle. vt
tactum est. s. ptractando illā auc̃tez
ꝓ retractationū. Cōn ħ pōt argui
sic. si non pōt nolle hoc obiectū hoc
ideo est quia habet in se aliquid cui
repugnat illud nolle. tale autē repu/
gnās nō pōt esse nisi actu velle illđ
obum. igit̃ illud necessario sibi inest.
Ma. ꝓbat̃. q2 si vnū icōpossibiliuz
repugnat: alterum necessario inest.
minor pzbatur. quia nulla inclina/
tio ad volendum habitudinalis vel
aptitudinalr̃ repugnat illi nolle actu
ali. quia cum vno actu potest stare

possibilitas vel aptitudo ad oppoitū
actum. Hic potest dici ꝙ illud repu/
gnās actui nolendi finem est ipamet
potētia voluntatis. quia ipa nō pōt
habere velle nisi respectu obiecti vo
libilis: vel nolle nisi respectu obiecti
nolibilis. qꝛ nullum aliud velle vel
nolle est possibile fieri. finis autē nō
habet rōnem nolibil'. quia nec mali
ciam nec defectum boni. vnde h qḋ
est nolle finem includit contradictōz
sic̄ videre sonum. Sicut vult Aug⁹.
in enche. 63. Sic enim beati esse no/
lumus vt miseri esse non solum nolu
mus: sed nequaꝗ velle possumus.
Sicut igitur repugnat ipi actui vo/
lēdi tendere in miseriam: ita videtur
repugnare actui nolendi tendere in
btitudinem. vel forte magis qꝛ non
ita caret miseria oī rōne volibilis sic̄
beatitudo rōne nolibil'. Ad scḋaz
ꝓbationez. illud simile pħi de fine ⁊
ꝑncipio debz intelligi quo ad duo. s.
quo ad ordinem obꝫorum itelligibi/
lium ⁊ obꝫoꝝ volibilium ⁊ etiā quo
ad ordinez quez hñt respectu poten
tiarum ordinate tendentium in ipsa.
Intelligo sic ꝑmuz. ꝙ sicut est ordo
in veritate inter ꝑncipium ⁊ ɔclōnē
que habet veritatem participataz a
ꝑncipio: sic est ordo inter finem ⁊ ēs
ad finez in bonitate siue appetibilita
te. qꝛ ens ad finem habet bonitatem
participatam respectu finis. Et ex h
sequitur zm. s. ꝙ sicut inte⁹ ordiate tē
dens in illa vera ꝓpt' ꝑncipiū assen
tit conclusioni: sic voluntas ordina/
te tendens in illud quod est ad finez
tendit in ipm ꝓpter finem. Sed non
est simile hinc inde comparando ad
potentias istas vt absolute operātes
quia tunc non posset aliqua volun/
tas velle illud quod est ad finez nisi
vtendo. s. volendo ipm ꝓpter finē. Cū
tamen dicit Aug⁹. 83. q. q. 30. ꝙ per/
uersitas voluntatis est in vtendo fru
endis ⁊ fruēdo vtendis. Ex quo ha
betur ꝙ volūtas potest obiecto vtē/
do frui. non sic autem potest intellect⁹
verum scibile intelligere tanꝗ prin/
cipium. s. tanꝗ euidens ex terminis
⁊ ratō differentie est. quia intellectus
mouet' ab obiecto naturali nccitate
voluntas autem libere se mouet. pz
etiaz in alijs. ꝙ non est simil' necessi
tas hinc inde. qꝛ per ꝑncipiuz nc̄cio
scitur cōclusio. non sic per bonitatem
finis necessario appetitur illud qḋ ē
ad finem. Ad 3am ꝓbationez a.or
pōt simpliciter negari. quia si volun
tas nihil necessario vult non oportz
ꝙ rōne cuius vult alia nc̄cio velit.
sed ꝙ illud contingenter velit sufficit
ad volendum alia eo modo q̊ vult
ea. Aliter pōt dici ꝙ a.or pōt hr̄e
duplicem intellectum. vnum talem.
illud cuius participatiōe vult alia tā
ꝗ participatione obiecti voliti: illud
magis vel ꝑus vult. Aliuz talē. cui⁹
ꝑticipatiōe in entitate vult alia que
participant entitatem illud ꝑus vult
ꝑmus intellectus videtur esse verus
sed non z⁹. qꝛ ⁊ si color quem video
ꝑticipet entitatem suam a ꝑmo ente:
⁊ visibilitatem a ꝑ visibili. non tam̄
color visus requirit ꝑmum ens vel
ꝑmū visibile ꝑus videri. qꝛ nō vide
tur ꝑticipatiōe eius vt visi. s vt entis
vel visibilis. ⁊ tm̄ in isto z° intellectu
est hor vera. sicut ⁊ illa ꝓbatio addu
cta tm̄ ꝓbat ꝙ illud sit bonum vel
volibile ꝑticipatione ꝑmi volibilis.
non autē ꝙ hoc ꝑcise sit volitū ꝑtici
patione illius ꝑmi vt voliti. De
isto igit' articulo quicqd sit de volū/
tate creata beata vtruz. s. per aliquid
supnāle necessitetur ad volendū vlti
mum finem vel non: saltē ꝓbabiliter
pōt dici ꝙ non omnis voluntas cre
ata necessitat' ex nā sua ad volendū
finem. non solum absolute: qḋ mani
festuz est. sed nec posita apprehētiōe
obscura illi⁹ obi sic̄ mō apprehēdim⁹
h saltē certū vr̄ ꝙ voluntas dina ne
cessitat' simplr̄ ad volēdū bonitatē
ꝓꝑam. Et si queratur an nc̄cio velit
aliqḋ aliḋ obz ab eo. possz dici ꝙ ex
clusa nccitate coactōis de q̄ ñ ē ꝑmo
pōt itelligi vna nccitas imutabilita/
tis q̄ excludit posse oppom succedē ei
qḋ iest. Alia ē nccitas oio ḋ ieuitabi
litatꝫ siue det'miatōis q̄ ñ som ē xcl'dit

oppositum posse succedere isti: ꝙ oino excludit ipm posse inesse. loquendo de sola prima necessitate: deus necessario vult quicquid vult. quia non potest succedē oppositum ei quod inest neqꝫ ex pte actus neqꝫ obiecti. quia hoc non posset esse sine aliqua mutatiōe i deo cum obm esse volitum non ponit aliquid extra ipum deum. ⁊ non pōt de non volito fieri volituꝫ vel ecōuerso qn sit mutatio in aliquo. non enim ē transitus a contradictorio in contradictorium nullo aliter se habente. qꝛ tunc non esset rō quare illud cōtradictorium magis esset verum modo ꝙ prius. ⁊ quare illud falsum Sed de 2ª necessitate posset dici ꝙ licꝫ necessario voluntas dina habeat actū complacentie respectu cuiuscunqꝫ intelligibilis. inquantum in illo ostendit quedam pticipatio bonitatis ꝓprie. tamē non necessario vult quodcūqꝫ creatum volitione efficaci siue determinatiua illius ad existendum. immo sic vult contingenter creaturaꝫ fore. sicut contingenter eaꝫ cāt. quia si necessario hac 2ª necitate vellet eā fore necessario etiā necitate ineuitabilitatis eā cāret. saltez p tūc p qn vult eā fore.

De secūdo articulo

De secūdo articulo pncipali dico ꝙ cum necessitate ad volendum stat libertas in voluntate. hoc pbatur pmo per auctoritates pma est Angl. in enche. que dicta est supra. sic enim oportebat prius fieri hominez vt bene posset velle ⁊ male nec gratis vel frustra si bene: nec impune si male. hoc est i statu illo pmo mereri vel demereri. Et seqt. Postea vero sic erit vt male velle non possit. nec ideo libero carebit arbitrio mlto quippe liberius erit arbitrium quod oino non poterit seruire pctō. ⁊ subdit quasi pro pbatione. neqꝫ culpanda est voluntas aut voluntas nō est aut libera dicenda nō est. qua beati sic esse volumus vt esse miseri nō solum volumus sed nequaqꝫ velle possumus. sicut igitur aia nostra nunc hꝫ nolle infelicitatem. ita tunc nolle iniquitatez semp habitura est. Item Ansel. de li. arbi. c. pº. Qui sic hꝫ quod decet ⁊ expedit vt hoc amittere neqat liberior est ꝙ ille qui sic habet hoc ipm vt possit perdere. Et ex hoc cōcludit liberior igitur est volūtas q̄ a rectitudine declinare nequit Idē pbatur p rōnem ⁊ pmo qꝛ ita est. nam ex pcedēte articulo habetur ꝙ voluntas dina necessario vult bonitatē suam. ⁊ tn̄ in volendo eam est libera. igitur 2ᵉ. pbatio minoris. qꝛ potētia opās circa vnū obiectum non absolute lꝫ in ordine ad aliud eadem ē opatia circa vtrunqꝫ obiectum. sicut arguit phs in 2º de aīa. ꝙ illa potentia qua cognoscimus differentiam vniꝰ obi ab alio obiecto ipa nata est cognoscere vtrunqꝫ obiectū i se. sicut ipe arguit ibi de sensu cōmuni. nunc aūt voluntas ipa dina refert ad finez alia oba que sunt volibilia ꝓpter finem. igitur ipa sub eadem rōne potentie est opatiua circa vtrunqꝫ. sed circa illud qđ est ad finē libere opatur. pꝫ qꝛ contingenter vult illa ⁊ contingentia i agēdo reducitur ad pmū nō naturaliter actiuum sed libere. igitur ipa sub rōne potentie libere vult bonitatem suam

Preterea 2º pbatur idez ꝓpter quid ⁊ pmo sic. actio circa finem vltimuꝫ est actio perfectissima ⁊ in tali actōe firmitas in agendo est pfectiōis. igitur necessitas in ea non tollit. sed magis ponit illud qđ est pfectōis cuiusmōi est libertas. Preterea ꝯditio intrinseca ipiꝰ potētie vel absolute vel i ordine ad actum pfectum non repugnat pfectioni in opando. nūc aūt libertas vel est conditio intrinseca voluntatis absolute vel in ordine ad actū volēdi. igitur ipa libertas potest stare cum conditione perfecta possibili in operādo. talis conditio est necessitas specialiter vbi ipa est possibilis. est eniꝫ possibilis vbi neutrum extremuꝫ requirit contingentiam in opatione q̄ est media inter extrema. sic ē i ꝓposito sic pbatū ē in precedente articulo

Si queras quomodo stat libertas cū necitate. Rº scḋm phm 4º methe. nō

est querenda rō eorum quorum nō
est rō. demonstrationis enim pncipij
non est demonstratio. ita dico hic. ꝙ
sicut ista est immediata ⁊ necessaria
voluntas dina vult bonitatem dinā
nec est alia ratio nisi quia h̄ est talis
voluntas ⁊ illa talis bonitas. sic vo
luntas dina contingenter vult boni
tatem seu existentiam alterius: ⁊ hoc
quia est talis voluntas ⁊ illud ē tale
bonum. nisi addamus gn̄alit̄ vnum
breue. ꝙ volūtas infinita necessario
habet actuȝ circa obm infinitum. qꝛ
hoc est perfectionis. ⁊ pari ratiōe nō
necessario habet actuȝ circa obiectū
finitum. qꝛ hoc esset imperfectionis.
nam imperfectionis est necessario de
terminari ad posterius ⁊ perfectiōis
requisite est sic determinari ad pus.
⁊ perfectionis cōcomitantis ad illō
quod est simul natura. Confirma
tur illud. quia non est eadem diuisio ī
pncipiuȝ naturale ⁊ liberuȝ. ⁊ in pn
cipium necessario actiuum ⁊ ꝯtigent̄
aliquod enim pōt contingent̄ agē.
quia potest impediri. igitur pari rōne
possibile est aliquod liberum stante li
bertate necessario agere. Sed semp
est dubiuȝ in quo stat per se rō liber
tatis. siue eni dicatur ꝙ stat in indeter
minatione ad agendum siue in diuā
tione respectu actus. neutrum eniȝ vr̄
posse saluari. Hic diceret̄ ꝙ cum
dicit̄ voluntatem necessario velle ne
cessitas potest determinare actū volē
di vt terminatur ad obiectum. ⁊ sic
est verum manifestum intelligendo
de bonitate dina que sola est ꝓprium
⁊ p se obiectū. alia autē non sunt p se
obiecta ꝓpria. iō non necessario vult
illa. aut potest necessitas determinare
actuȝ vt egreditur a voluntate. Et h̄
pōt intelligi dupliciť. vno mō vt sit
necessitas preuia ad voluntatem. ⁊
voluntas intelligat̄ cadē sub nccita
te tanq̄ȝ impellente in actum ⁊ figēte
in actu. si sic esseȝ: voluntas ageretur
⁊ non ageret. nec staret in tali actu li
bertas. Alio modo pōt intelligi ne
cessitas concomitans: ita ꝙ ipa intel
ligat̄ cadere sub voluntate. sic ꝙ vo
luntas propter firmitateȝ libertatis
sue sibi ipi nccitatem iponit in eliciē
do actū ⁊ in pseuerando siue figēdo
se i actū. inspiratōe cōcōitat̄ nccitas
nature. qꝛ vis quedaȝ nature p̊ mō
dicte. i. eēntie. siue nāe 2º modo dicte
s. pncipij naturalis ꝓductiui similis.
talis. n. assistit voluntati in cōicādo
n̄am in spūi sancto. Est igit̄ ordo qua
druplicis nccitatis. pma q̄ deꝰ nccīo
viuit. 2ª qua nccīo intelligit. 3ª qua
nccīo spirat. 4ª qua necessario dili
git se. In quo igit̄ est libertas vo
lendi. Rº qꝛ delectabilit̄ ⁊ eligibilit̄
elicit actum ⁊ pmanet in actu. Cōn
ƀm Ric. gloriosius est quod ƀm nāȝ
habet̄ q̄ȝ qō aliter habetur. Rº ꝙ ex
ex necessitate nāe habetur velle. non
necessitate tamē nature hētur obm.
qꝛ esset ꝯdictio. igit̄ in ista ꝓpōe que
est de dicto deum velle se esse nccīum.
patet distinctio ꝙ necessitas pōt det̄
minare actū volēdi sic vel sic. s. abso
lute vel cum respectu ad obm. sed nō
eque apparet in ista. deus vult ne
cessario que est de re. tn̄ eadem vitas
est cōis ꝙ nccitate nature hēt̄ actꝰ.
ƀ non vult obm nccitate nāe.

De tertio princi

pali dicit̄. ꝙ in aliquo actu volūta
tis diuie. s. in actu spirandi. s. s. est aliq̊
modo nccitas naturalis. sic intelligē
do voluntas vt est simpliciter volun
tas non est pncipiū elicitiuuȝ actus
notionalis quo ꝓducitur simile i for
ma ipsi ꝓducti. qꝛ tunc in quocūqȝ
esset: eēt pnm elicim actus quo ꝓduce
retur simile in forma. quod falsum ē
in creaturis. Sed voluntas vt est in
natura dina ⁊ vt sic per illam habet
quandam nālitatem ad ꝓducendū
actum notionalem. sic est pncipium
elicitiuū actus notional̄. Ex h̄. n. ꝙ
fundat̄ in nā dina siue in eēntia hȝ
sibi annexā quādā vim nature. ⁊ sic
quādā nccitatē nālē ab ista nālitate
siue vi nāli annexa voluntati conf̄
bit. ⁊ sic ē pncipiū elicitiuū actus no
tionalis. licet enim in actu volunta
tis vt ordiat̄ in summū amatū ab ipa

ſolā voluntate rōne qua eſt libēa ſit
neceſſitas īmutabilitatis tamen inq̄₃
tu₃ actio volūtatis ordinaṫ in amo
rem productum tendentē in amatū
terminaliṫ ſic ab illa naturalitate an
nexa voluntati procedit neceſſitas ī
mutabilitatis circa ſolum actum no
tionale₃ elicitu₃ a voluntate vel po/
tius ab ipā libertate volūtatis vt ei
talis naturalitas eſt annexa. Addiṫ
ad hoc ꝙ illa naturalitas ī volūtate
nullo modo preuenit eius libertate₃
nec eſt rō elicitiua actus notionalis.
hoc eni₃ eſſet oīno contra eius liber/
tate₃. ſed potius eſt conſecutiua ⁊ an
nexa libertati vt aliquid quo aſſiſtē
te voluntati voluntas ipā ex vi quā
h₃ ex eo ꝙ eſt voluntas ⁊ libera pōt
elicere actu₃ ſuum notionale₃ que₃
ſine illo aſſiſtente elicere oīno nō poſ
ſet. Sunt igitur aliter ⁊ aliter iſte ꝓpo
ſitiōes in diuinis neceſſarie. deus ne
ceſſario viuit. q₂ nccitate nature. de⁹
neceſſario intelligit. q₂ nccitate intel
ligibibilis determinantis intellectu₃
ad hoc. vbi eſt aliqua diuerſitas rō/
nis. deus nccīo ſpirat. ſ. ſ. q₂ neceſſita
te naturali non ꝑueniente ſed ꝯcōi/
tante. deus neceſſario amat ſe. neceſſi
tate coſequēte infinitatem libertatis
abſq₃ aliq̄ neceſſitate nature. Con̄
iſtud. non videtur ꝙ illud quod fun
datur in aliquo poſſit habere rōne₃
aliqua₃ neceſſitatis vlteriore₃ vltra
illud in quo fundaṫ. nec etiā ꝙ fun
datum poſſet habere duplicem ratō
nem neceſſitatis ⁊ illud in quo fun/
datur tm̄ vnicam. quia tunc circun/
ſcripta ꝑ impoſſibile vel poſſibile illa
vnica rōne neceſſitatis in fundamē
to adhuc remaneret alia rō neceſſita
tis in fundato. ⁊ ita illud fundatu₃
remaneret neceſſarium: ⁊ tamen nō
remaneret nccitas fundamenti. nūc
aūt ẜm iſtos actus notionalis fun/
datur in actu eſſentiali. ⁊ ẜm omnes
actus eētiales aliquo mō ſūt p̄ores
igitur non pōt eſſe ꝙ in actu eētiali
q̄ de⁹ diligit ſe ſit tm̄ vnica neceſſitas
⁊ ex vnica rōne neceſſitatis. ſ. ex infi
nitate libertatꝭ: ⁊ tm̄ ꝙ ī actu ſpirādi
ſit cum hoc alia ratio neceſſitatis. ſ.
naturalis. Preterea. ſic memoria
ꝑfecta in ſuppoſito conueniente ē p̄n
cipium ꝑfectī ꝓducendi v̄bū ꝑfectū
ſic videtur ꝙ voluntas ꝑfecta ī ſup/
poſito vel ſuppoſitis ꝯuenientibus ſit
ꝑfectum p̄ncipiu₃ ꝓducendi amorē
ꝑfectū. ſicut igiṫ memoria in patre ē
p̄ncipiū gignēdi filiu₃: ſic voluntas
in p̄re ⁊ filio eſt p̄ncipium ſpirandi
ſpm̄ ſcm̄. nec videṫ vltra rōnē ꝑfecte
memorie vel ꝑfecte voluntatis coaſſi
ſtētia alicuius eē neceſſaria ſic ꝙ illo
n̄ aſſiſtēte nō poſſ₃ volūtas in actu₃
ſpirandi ⁊ memoria in actu₃ dicēdi
Si intelligeret aſſiſtentiam eſſe vt
obiecti ad potentiam forte illa requi
ritur tam in memoria q̄₃ in volūtate
⁊ magis forte ad hoc vt per actū cōi
ceṫ natura q̄₃ ad hoc vt actus ſit ne
ceſſari⁹. quia p̄ncipioꝝ illoꝝ obiecti
⁊ potentie vtrunq₃ per ſe eſt rō ꝓprie
nccitatis in eliciendo actum ſuu₃ vt
ſuus eſt. ſed forte non vtrunq₃ per ſe
eſt rō perfecta ꝯſubſtantialitatꝭ termi
ad ip₃ ꝓducēs. ⁊ tūc veꝝ eſſet ꝙ nō
requiriṫ talis aſſiſtentia ad actū eēn
tialem. q₂ l₃ ibi requiraṫ obm̄ non
tm̄ vt p̄ncipium cōicandi ſuā ꝓpriam
perfectionem. De iſto articulo pōt
dici ꝙ non eſt hic difficultas accipi
endo nām extenſiue ꝓut extendit ſe
ad oē ens. ſic. n. dicimus nā₃ volun
tatis imo extendendo ad non ens di
cimus nām negationis. Sic eni₃ ex
tenſiue loquendo neceſſitas in ente
quocunq₃ poſſet dici neceſſitas na/
turalis. ⁊ tunc cum voluntas ſaltem
diua ex ſua perfecta libertate habeat
neceſſario aliquod velle. iſta nccitas
ꝑfecte libertatis pōt dici iſto modo
neceſſitas naturalis. S₃ difficultas
non eſt niſi accipiendo nām magis
ſtricte ꝓut. ſ. nā ⁊ libertas ſunt p̄me
dr̄e agentis vel p̄ncipij agendi. quō
loquitur phus. 2° phyſicoꝝ vbi diui
dit cām actiuam ī nām ⁊ ꝓpoſitum
Eoru₃ inquit que fiunt ꝓpter h. i. ꝓpṫ
fine₃ cuiuſmodi ſunt oīa que fiunt a
per ſe cā: alia quidem ẜm ꝓpoſitum.
alia vero nō ẜ₃ ꝓpoſitū. ⁊ paulo poſt

sunt autem ꝓpter hoc queciiq; ab i
tellectu vtiq; aguntur ⁊ q̃cuq; a nã
⁊ reducit ad istas duas causas per se
duas causas per accidens.s.casuz ⁊
fortunam.de hac distinctone loquit᷑
9º metha.c.4º distinguens modum
quo potentie actiue rõnales ⁊ irrõa-
les diuersimode exeunt in act⁹ suos
tales inquit.s.irrationales potentias
necesse est quando actiuz ⁊ passiuũ
appropinquantur hoc quidem facẽ.
illud autez pati.illas vero.s.rõnales
non necesse est supple hoc facẽ ⁊ illõ
pati.de hac distictõe loquitur Aug⁹.
5º de ciui.c.9º.est causa fortuita.est nãl᷑
est volũtaria.⁊ declarat ibi membra.
Ista diuisio pricipij actiui diuersis
nominibus exprimitur nõ solũ apõ
diuersos.sed etiaz apud Arist.vt pz
ex 2º physicoꝝ.vbi p̃misit ẜm ꝓposi-
tum ⁊ non ẜm ꝓpositum.⁊ subdit ab
intellectu.⁊ a natura.⁊ in.9º.metha.
rationales ⁊ irrõnales potentias.per
ista tria non ẜm ꝓpositũ ⁊ a natura
⁊ potentia irrõnalis intelligit p̃ncim
actiuum quod cõmuniter dicimus
naturam. per alia tria intelligit illud
aliud p̃ncipium actiuuz in quo con
currunt respectu actus extrinseci ⁊ i
tellectus ⁊ voluntas.sed vtrũq; isto-
rum per se acceptum habet suũ ꝓpriũ
modum p̃ncipiandi.intellectus qdẽ
p modum nature.vnde ad suũ ꝓpriũ
actuz compatus natura est.sicẽ filius
in diuinis ꝓducitur per modũ natu-
re.licet eius p̃ncipium ꝓductiuuz sit
memoria. voluntas autem sp hz suũ
modum c̃andi ꝓprium s.libere. ⁊ iõ
qñ concurrit cum intellectu vt in ꝓ-
ductione artificialium totum dicit᷑
ꝓduci libere ⁊ a ꝓposito.qz ꝓpositũ
est p̃ncipale ⁊ imediatum pricipium
illius ꝓductionis extrinsece.si autez
qñq; concurret potentia nãlit᷑ actiua
cum ipa volũtate:sicut est de potẽtijs
inferioribus quibus vtimur ad agẽ
dum lz actio ꝓprie vt est huius p̃nci
pij sit per modum nature:tñ qz totuz
subiacet voluntati.iõ libẽ vtimur ⁊
dicimur libere agere a p̃ncipali agẽte
⁊ hoc mõ loquit᷑.9º.metha.vbi vult
ꝙ vltra intellectuz requirit᷑ aliquod
determinans vt appetitus.aliogn sit᷑
faceret cõtraria. nam ipa scia simul
cõtraria ostendit.⁊ ipa q̃tũ ẽ ex pte
sui esset p̃ncipiũ p modum nature.⁊
necẽario q̃tuz est ex pte sui cãret qõlz
respectu cuius est in potẽtia. Ille igt
ↄrioꝝ quare simul facerẽt cõtraria.
hoc est impossibile.necessariuz ẽ igit᷑
alteꝝ adesse qõ ꝓpositũ est.h̃ est deter
minans ad vnũ oppositoꝝ.⁊ subdit
dico aũt hoc appetitum ⁊c̃. Ad ꝓ
positum dico ꝙ lz aliquod p̃ncipiuz
posset cõcurrere in agendo cũ volũ
tate puta ẜm aliquos obm.ẜm aliq̃s
intellectus.⁊ illud cõcurrens q̃tũ est
ex se sit nãliter actiuum: tñ volũtas
per se loquẽdo nunq̃ est p̃nm actiuũ
nãliter.qz eẽ nãliter actiuuz:⁊ eẽ libẽ
actiuum sunt p̃me differentie p̃ncipij
acti.⁊ voluntas vñ volũtas est p̃nm
actiuũ libere.non magis igitur potest
voluntas eẽ naturalit᷑ actiua:q̃ nã vt
ẽ p̃ncipiũ distinctum contra volũta
tem põt eẽ libẽ actiua. Sed querit᷑
vñ est ꝙ volũtas lz necẽio agat non
tñ nãliter agit. cũ non possit natura
magis eẽ determinata ad agenduz: q̃
ꝙ sit necessitata ad agẽ. Rº.oẽ agẽs
nãle vel est oino p̃mũ.vel si ẽ posteri⁹
erit ab aliquo p̃ore nãlit᷑ determina-
tum ad agendũ. volũtas nunq̃ põt
eẽ agens oino p̃mum. sed nec põt eẽ
determinata nãliter ab aliquo agẽte
superiore.quia ipsamet est tale actiuũ
ꝙ seipam determinat in agendo. sic
intelligendo ꝙ si voluntas aliquid
necessario velit puta a non tamẽ illõ
velle causatur naturaliter a causante
voluntatẽ etiã si nãlit᷑ cãret volũtatẽ
ẜ posito actu p̃ q̃ volũtas ẽ volũtas
si ipa sibi relinqueret᷑ possz ↄtingent᷑
hr̃e vel nõ hr̃e h̃ velle.tñ seipaz deter
minaret ad h̃ velle. Qñ igit᷑ dicit᷑ ꝙ
nãle p̃nm non potest magis determia
ri q̃ ꝙ necessitetur. Respondeo licet
necessariũ sit summe determinatuz q̃
ad exclusionẽ indeterminationis ad
vtrũlibet:tñ aliqõ necẽiuz aliquo mõ
ẽ magis determiatũ q̃ aliud sicẽ ignẽ
eẽ calidum:vel celum eẽ rotundũ est

deẗmiatū a cāte vl' dāte sil' eē celi ⁊ rotunditatē. sed graue est determina tum ad descensum non habito actu descendendi ab ip̄o gn̄ante. sed tātuʒ habito ab ipso p̄ncipio naturalit̄ de/ termiato ad descendendum. volūtas cāta si necessario vult aliquid nō sic est determiata a cāte ad aliud velle sicut graue ad descensum sed tantuʒ a cāte hʒ p̄ncipium determinatiuū sui ad hoc velle. Si autē querat̄ quare si descensus cātur a grauitate itrinseca tunc graue mouet se. quare igitur non libere eque sicut volūtas se ad illō velle respectu, cuius ip̄a vo luntas est rō necessaria cāndi. R°. illa cātio grauitatis est naturalis ista libera: q2 hoc est hoc ⁊ illud est illud Breuit̄ igitur posset dici. ꝙ eē forme ⁊ modus eēndi. agere ⁊ modꝰ agēdi sunt imediata. ideo sicut non ē alia rō quare hoc habet talem modum essendi nisi quia est tale ens. sic non est aliqua rō quare hoc habet talem modum agēdi. puta libere vel nec̄cio nisi q2 ē tale p̄ncipiū actiuū. s. liberū vel necessarium. Ad argumentū in ꝯrium dici potest ꝙ intētio Augꝰ. est ibi arguere contra Ciceroneʒ qui negauit presciam dei ne ex illa p̄scia cōcessa oporteret eum negare liberū arbitrium nostrum. Augꝰ aūt docet qualiter p̄scia dei ⁊ liberum arbitriū simul stant sic arguēdo. Si ingt deo certus est ordo cāꝝ. qō concessit ip̄e Cicero. subdit Augꝰ. Et ip̄e quippe nostre voluntates in causaꝝ ordine sunt. qm̄ humane voluntates huma noꝝ opuʒ cause sunt: atq3 ita q oēs rerum cās presciuit, ꝑfecto i eis cāis etiam nostras voluntates ignorare non potuit. Et post. quō igit̄ ordo cā rum prescienti deo certus id efficit vt nihil in nostra sit volūtate cū i ip̄aꝝ causarum ordine magnum habeant locum nostre voluntates. Etiam i se quenti. c. non ꝓpterea nihil in nostra voluntate est quia deus presciuit qd futurum esset in nostra volūtate. nō eniʒ nihil presciuit sed aliquid. ⁊ illo presciente est aliquid in nostra vo/ luntate. Respondendo autem vult ondē quomodo simul stāt necessitas illa quam in prescito requirit presci/ entia: ⁊ tn̄ ꝙ prescitum sit in nostra potestate. hoc quidem non esset ve/ rum si esset ibi necessitas violētie de qua ait. etiam si nolimus efficit qō potest. sicut est necessitas mortis. sed si est necessitas qualiscunq3 de qua solemus dicere. necesse est vt ita sit ali quid vel vt ita fiat aliqd nō oportet timere ꝙ talis necessitas si ponat̄ in actu nostro prescito nobis auferat li bertatem quia ista necessitas prescie vel presciti vt presciti. ⁊ si sit nec̄itas imutabilitatis non est tn̄ simpliciter necessitas ineuitabilitatis siue oīmo de determinationis. sed tn̄ ieuitabile ex suppositiōe ista ꝙ illud est iaʒ pre scitum. Et ad ondēdum ꝙ nō qualis cunq3 nec̄itas tollit libertateʒ subdit illō ex quo argutum est. neq3 ⁊ vitaʒ dei ⁊ presciam ꝛc̄. si precise dixisset ⁊ prescientiam facile esset videre q̄liter illaʒ non ponimus sub necessitate q̄ repugnet libertati. quia libere ⁊ con/ tingenter prescit hoc. licet supposito ꝙ presciat immutabilit̄ presciat. Et eodem modo est de actu meo p̄scito. ꝙ licet sit immutabiliter prescitus tn̄ contingenter ex pte dei prescientis. ⁊ similiter relinquitur contingentia ex parte mei exequentis. Sʒ difficilius est ꝙ addit vitam ⁊ prescientiam. Sed ibi potest esse duplex responsio. vna ꝙ vita accipiatur ibi pro actu beatifico sicut accipit̄ vita. Joh. 17°. Hec est vita eterna vt cognoscant te ⁊ sicut loquit̄ ph̄us. 12°. methaᶜ. intel lectus actus est vita. ⁊ pari ratione actus voluntatis est vita. vita ista n̄ cadit sub necessitate excludēte liber tatem etiaʒ in deo. si intelligatur vita pro vita naturali illius dei. tunc non debet intelligi de illa vita ꝫm se acce/ pta. ꝫ de ip̄a vt a volūtate dina acce ptata. pōt aūt esse aliquid bene in se necessarium ⁊ necessitate repugnāte libertati quāuis tamē sit libere immo contingenter acceptatum. Exem/ pluʒ. si quis voluntarie se p̄cipitat ⁊

semp in cadendo illud velle ꝯtinuat
necessario quidez cadit necitate gra
uitatis naturalis. ⁊ tñ libere vult illũ
casum. ita deus licet necessario viuat
vita naturali ⁊ hoc tali necitate q̃ ex
cludit oẽm libertatem tñ vult libere
se viuere tali vita. igitur vitam dei nõ
ponimus sub necitate intelligẽdo vi
tam vt a deo libera volũtate dilectã.

D Eide queritur

vtrũ actus dilectionis nãlis ⁊ actus dilectõis meritorie sint eiusdem spẽi. Arguitur ꝙ nõ
q2 illi actus differunt spẽ q eliciuntur
a pncipijs diuersis spẽ. isti actꝰ sunt
huiusmodi igitur ⁊c. pbaͦ maioris. nõ
est minor dña in pncipiatis q̃ȝ i pn/
cipijs imo maior. pbaͦ minoris. actꝰ
dilectionis nãlis elicitur a volũtate
ꝓpria actõe nãli ipius. Actus autez
dilectionis meritorie elicitur mediante
hitu supernaturali puta charitate. nã
le autem ⁊ supnaturale differũt spẽ.
Con. differentia specifica actuum
precipue accipitur ex per se obis. nunc
autem idem est p se obm dilectionis
naturalis ⁊ meritorie. q2 deus sub rõ
ne summi boni vtroqȝ actu diligitur.
Hic p̃ videnduz est quid itelligẽdũ
sit p dilectionem nãlem, 2ͦ quid per
dilectionem meritoriam, 3ͦ ex his in
fertur veritas quesiti.

De primo non intelligi
tur hic dile/
ctio naturalis illa incliãtio nature
ad bonũ que ẽ cõueniẽs ipi nature. imo
forte non aliud ab ipsa natura. quia
queritur de actu elicito dilectiõis na
turalis. illa autem inclinatio non est
actus elicitus. ⁊ pro tanto possȝ dici
dilectio habitualis. quia assimulatur
habitui in hoc ꝙ est precedens actũ
⁊ permanens sine actu. Actus aũt
dilectionis naturalis de quo queritur
posset vno modo intelligi actus eli/
citus sm̃ illam iclinationez naturalẽ
puta quando mẽs actu diligit se. vel
actu vult sibi cõmoduȝ. Alio modo
posset intelligi actus naturalis dile/
ctionis. distiguendo contra supnãlẽ
ille. s. quem voluntas ex seipa actu
naturali potest habere. lȝ non sit sm
icliatõȝ naturalez. sicut volũtas ex
seipa potest hr̃e actum vitiosuȝ tamẽ
ille actus ẽ preter naturam vel cõtra
naturã. sm Dam. hoc 2ͦ mõ magis
videtur intelligi in qõe. q2 sic pcedit
pᵐ arᵐ. tam̃ pmo modo intelligendo
dilectionez naturalem illa forte con
tinetur sub dilectione naturali 2ͦ mõ
accepta. saltem vt in pluribus. quia
plures actus dilectõis ad quos nã/
liter inclinamur possumꝰ ptãte natu
rali elicere licȝ non om̃s. quia ad per
fectissimum circa vltimuȝ finem est
inclinatio naturalis licet ad illuȝ nõ
possit nã attigere ex se.

De secũdo dico
ꝙ actus meritorius est actus deo spe
cialiter acceptus tanq̃ȝ. s. dignus pre
mio reddendo pro illo actu. spãliter
dixi q2 oia acceptat acceptatõe gen/
rali diligendo ea sm bonitatez suam
⁊ ordinando ea ad seipm vt ad finẽ.
ꝫ actum meritoriũ spãlit acceptat in
ordine ad aliquod bonũ iuste reddẽ
dum p eo. meritoriuȝ igitur addit su/
pra actum duplicem relationẽ. vnaȝ
ad voluntantem vt acceptantem. ⁊
aliã ad illud bonuȝ ad quod volun/
tas acceptans illud ordinat. ⁊ huic
respectui 2ͤ similis est illa que impor
tatur in hoc quod est vti. vti. n. ẽ obȝ
volituȝ ordinare ad aliud vt ad finẽ
sicut voluntas apud quam meretur
quis actum istum meritoriuȝ ordiat
ad aliud vt ad pmiũ. Neutra autez
relatio importata per meritorium est
realis. q2 non competit actui ex nã
alicuius realis in actu. ꝫ tm̃ p actuȝ
voluntatis quo actus acceptatur.
Nõ solũ. n. itellectus põt comparare
obm aliq̃ ꝯpatõe q̃ nõ ẽ ex nã rei: ꝫ
etiã volũtas põt ħ acceptãdo. sic iteꝰ
cogscẽdo ⁊ forte posse ꝯpare obum
cõpatõe q̃ nõ ẽ ex nã obi ꝯpetit istis
potẽtijs p rõez cõez in eis. s. ꝓpt imã
litatẽ eaȝ. Et si q̃ras de ꝯpatõe cã
ta i obo p actũ volũtatis an sit relaͦ

rōnis. pōt dici ꝙ stricte accipiendo
relationē rōnis.s. ꝑ hitudine cāta in
obiecto ꝑ actū ꝑtis rōnalis ꝑ eēntiā
Rela rōis s. intellectus nō est relatio rōnis. q2
cōpatio ista īmediate cātur ꝑ volun-
tatē sicut ipa īmediate habet actum
cōpatiuum. ⁊ tūc sequit̄ ꝙ sic stricte
accipiendo relatōem rōnis non oīs
relatio est realis vel rōnis. sed ē 3ᵃ. s.
relatio volūtatis compantis. ¶ Alio⁰
pōt ītelligi relatio rōnis ꝑ quacūqꝫ
ꝯpatōe facta ꝑ actū ꝑtis rōalis siue
ꝑ eēntiam siue ꝑ participatōez. ⁊ sic
ista pōt dici relatio rōnis. ¶ Alteri⁹
Nō h̄ de actu meritorio meritoriuꝫ ꝯnotat siue q̄si preexigit
ī actu duplicē hitudinem eius q̄i ad
duplex ṗncipium. vna ē ad volūta-
tem vt libere elicientē vel impantem
actuꝫ. nihil. n. acceptat̄ vt meritoriū
nisi sit libere in ptāte opantis. immo
illud qd̄ est cōe ad meritū ⁊ demeri-
tum qd̄ pōt intelligi ꝑ h̄ qd̄ ē imputa-
tabile reqrit istam hitudinē ad volū-
tatē vt in ptāte sua hn̄tez actū. nihil
n. iputat̄ alicui nec vt p̄miabile nec
vt punibile nisi sit in ptāte eius. nec
ꝑ ꝯn̄s vt laudabile vel vitupabile.
laus. n. quodāmō p̄mium ē. vitupiū
quidē pena. ¶ Alia hitudo requiritur
ipius actus ad formā supnālez qua
acceptat̄ ipa ꝑsona vel potētia opās
que ponit̄ eē gr̄a vel charitas. nō. n.
actus alicuius acceptat̄ vt dignus
p̄mio nisi ꝑsona opans sit accepta.
ſꝫ illd̄ Gen̄. 4° Respexit de⁹ ad Abel
⁊ ad munera ei⁹. ṗus ad Abel q̄ꝫ ad
munera. q2 nō placet oblatio nō di
lecti. Unde seqtur ibi ad Cayn vero
⁊ ad munera eius nō respexit. ¶ Sꝫ
qualis requirit̄ hitudo act⁹ ad cha-
Dubiū ritatē ad h̄ vt sit meritorius dubiū ē.
vr̄. n. ꝙ suffic̄ charitatē īeē ipi opāti.
q2 exquo ſm charitatē est specialiter
dilectus act⁹ eius spālit̄ acceptabit̄.
sicut videmus ꝙ supplicatio vnius
apud aliquē acceptat̄ ⁊ alteri⁹ non.
licet inter eos non sit dr̄ia in aliquo
qd̄ sit ṗncipiū actiuū respectu actus
supplicādi. ſꝫ tn̄ in hoc ē dr̄ia ꝙ iste ē
spālit̄ dilectus ab illo q rogat̄ ⁊ iste
nō. ¶ Sed ꝯ hoc ar̄. quia habens

charitatē pōt peccare venialit̄. Dr̄
ꝙ ille act⁹ nō est acceptabilis q2 hꝫ
aliqd repugnās. sed ad hoc ꝙ actus
aliqs non hn̄s aliqd tale repugnās
acceptet̄ sufficit solum ṗncipiuꝫ ac-
ceptatōnis ꝑsone. ¶ Con̄ h̄ videt̄
eē. q2 ab hn̄te charitatez pōt aliquis
actus indifferēs elici. q2 nō apparet
repugnātia ꝙ aliquē actū eliciat nō
ordinans actualit̄ ad finē vltimum
vel v̄tualit̄ h̄ est v̄tute alicui⁹ actus
immediate ordinati ad illū. ille igit̄
non est meritori⁹. nec tn̄ est pctm̄. q2
nllo p̄cepto astrigit̄ qs actualit̄ oēꝫ
actū suū ordinare in deū vel virtua-
liter modo predicto. ¶ Pōt igit̄ dici
ꝙ ad h̄ ꝙ actus sit meritorius non
sufficit ꝙ hēat secū charitatē inexn̄tē
ꝑsone. sed vltra hoc requirit̄ ꝙ ſm ī-
clinatōem charitatis inexn̄tis actus
eliciat̄. deus. n. qui se solum ꝓpter se-
ipm diligit pōt aliquā formā deifor-
mē dare creature quaꝫ hn̄s spāliter
diligat̄. ⁊ opus eius ad qd̄ ipa incli
nat ꝑ q̄ꝫto fit ſm ipius inclinatōem
spāliter acceptet̄.

De tertio princi

pali pōt dici. ꝙ act⁹ dilectōis nālis
⁊ meritorie nō differūt spē. ⁊ hoc lo-
quēdo de ꝑ se dr̄ia quā iportant ꝑ se
rō nālis. ⁊ rō meritorij. nō aūt ꝑ ac-
cidēs de dr̄ia. s. aliq̄ ꝯcōitante. puta
dr̄ia oboꝝ. vel aliqua tali. itelligēdo
etiā de dr̄ia actus specifica in eē nāe.
¶ Hec ꝯclusio sic itellecta ꝓbat̄ sic.
q2 forᵃ absoluta n̄ distinguit̄ spē ab
alia ꝑ solā relationez. sed ꝑ aliquam
dr̄iaꝫ absolutā eiusdē gn̄is. ſm illd̄
in p̄dicamn̄tis. diuersoꝝ geneꝝ ⁊ nō
subalternatiꝫ positoꝝ diuerse sᵗ spēs
⁊ dr̄ie. absolutū igit̄ non distinguit̄
specifice ꝑ aliqd̄ respectiuū. act⁹ antē
dilectōis ē forma absoluta vt hitum
ē ṗus in q̄damqōe de hoc mota. me
ritorium aūt vt iam dictum est non
importat nisi respectū. igit̄ ⁊c̄. Si isti⁹
rōnis altera p̄missaꝝ negaret̄ saltez
ambe iste videntur vere. ꝙ nō ē di-
stictio specifica rei a re ꝑ solū respectū
rōis vel nō realē. nūc aūt meritoriū

vt dictū ē nō importat formalit̃ nisi
respectuȝ vel respectus ⁊ non reales
puta ad voluntatē acceptantē. ⁊ ad
p̃miū i ordīe ad illō ad qδ acceptat̃
Diceret̃ ꝙ ⁊si iste rōes ↄcludant
ꝙ non distinguit̃ actus ab actu in
gn̄e nature: tn̄ distingui pōt ī genere
moris. q2 illa distictio fit ꝑ respectus
cū circunstātie formalit̃ dicāt respe-
ctus. ⁊ forte aliq̄ dicunt respect⁹ non
reales sicut vr̃ de circunstantia finis
nam ꝙ aliq̄s velit hūc actū ꝓpt̃ hūc
finē n̄ videt̃ dicere in actu nisi rl'onē
politi. ⁊ ꝑ actū voluntatis ad talem
finē relati   Con̄ hoc. illud quod est
ꝓpriū potētiale ad formā specificā n̄
distinguit̃ specifice ab ip̄a spē. q2 ip̄ȝ
vt est potētiale nō est ↄplete ī aliqua
spē. nunc aūt actus nālis vt hic loq
mur ē ꝓpriuȝ potētiale respectu illius
qδ dicit actus meritorius. q2 actus
sub illa rōne ↄsideratus sub qua est
in ptāte nāli voluntatis capax ē or-
dinis illi⁹ quē importat meritorium.
Ex^m hui⁹. Si aīal eēt tn̄ ↄstitutiuū
ꝑ formā aīalis ⁊ non ꝑ formā speci
ficam sub aīali illud nō eēt distictuȝ
spē ab aliqua spē sub aīali. quia esset
ꝓpriū potentiale respectu forme speci-
fice. ita ē de nā actus ↄpata ad illas
ↄditiones quas importat meritoriū
Diceret̃ ꝙ tunc actus moral' possȝ
dici distigui spē a meritorio in specie
moris. q2 iste actus est in spē v̄tutis
moralis. actus aūt meritorius est in
spē alteri⁹ v̄tutis puta sup̄nāl'. Iste āt
v̄tutes differūt specifice. igit̃ ⁊ actus
differūt spē in gn̄e moris. ⁊ tn̄ ille q
est actus v̄tutis moralis est act⁹ nāl'.
sic intelligēdo ꝙ in nāli ptāte volun
tatis. q2 actus v̄tutis moralis nō ex
cedit totā ptāteȝ illā.   R°. actus q ē
complete circūstātionat⁹ s̄m v̄tutem
moralē est potentiale respectu v̄tutis
quā dicit meritoriū. imo ē imediati⁹
potentiale q̄ȝ actus nālis. nālis h̄ est
nature nude vt p̄supponit̃ v̄tuti mo
rali. Est. n. rōabile vt actus mere nā
lis ꝑ p̄us recipiat pfectōnem illam q̄
nō trāscendit totaȝ facultatē nature.
cuiusmōi pfectio ē s̄m v̄tutē moralē
⁊ vlterius illa habita recipiat perfe-
ctionem simplr̃ sup̄naturalem. Non
solum igit̃ de actu mere nāli vt. s. p̄or
est ꝑfectione morali. sed etiaȝ de actu
perfecte morali concludit ratō p̄us
facta. s. ꝙ potentiale non distinguit̃
specifice ab illo respectu cuius est po-
tentiale. q2 sub illa maiore pōt accipi
mi. vera. non soluȝ de actu mere nāli
sed de actu morali.   Et cū arguitur
ꝙ v̄tus moralis differt spē a chari-
tate. igit̃ act⁹ differt spē ab actu ī gn̄e
moris. ↄn̄tia non valet qn̄ sūt virtu
tes subordinate. licȝ. n. de virtutibus
dispatis videret̃ ꝙ earuȝ eēnt actus
distincti spē saltem in eē moris. tamē
quādo vna est supior ⁊ alia inferior
non oportet ꝙ bonitas quā hȝ act⁹
ab vna sit distincta absolute specie a
bonitate quam hȝ ab alia. s̄ magis
ꝙ v̄tus supior tribuat bonitatem vl
teriorē que sit quasi ↄpletiua bonita
tis illi⁹ quā tribuit inferior. Et h̄ mō
charitas dicit̃ eē forma aliaꝝ v̄tutū
q2 bōitas meritoria que ↄpetit actui
aliquo modo a charitate est ↄpletiā
bonitatis cuiuscunq3 alterius ī actu
Cōtra hoc saltem actus vt est cha-
ritatis siue meritorius lȝ nō sit ī spē
dispata ab actu vt est v̄tutis moral'.
erit tn̄ in spē vlteriori ⁊ completiori
q̄ȝ sit actus vnde moralis. Et talis
distinctio specifica sufficit ad ꝓpositū
Hic vno mō posset cōcedi ↄcl'io
⁊ tūc dilectio meritoria diceret̃ hr̃e
quādā rōneȝ specificā quā nō habȝ
aliqua dilectio naturalis vnδ nālis.
licet eadeȝ dilectio numero sit nālis
ↄsiderata vt p̄supposita rōni merito
rij. rō igit̃ meritorij est ratio specifica
completiua bonitatis p̄cedentis. nō
autem specifica dispata. nec plus ꝓ-
bat mediuȝ p̄us posituȝ de potentiali
ꝓprio ⁊ pfectione completiā. Si aūt
iusticia generalis est v̄tus suprema
⁊ forma aliaꝝ virtutū moraliū tūc
de illa eēt aliquo mō simile ⁊ de cha-
ritate.   Aliter dicit̃. ꝙ rō meritorij
nō ē aliqua rō specifica ⁊ cōpletiā ī
gn̄e moris. q2 nō dic̄ aliquā bōitatē
vel rectitudineȝ intrinsecam actui. s̄

tm̄ illaȝ presupponit. ⁊ dicit vlterius respectū ad voluntatē acceptantem. Sȝ si meritoriū non p̄supponat p̄cise bonitatē actus moralem ꝫ bonitatē quā tribuit charitas cuȝ illa sit com pletior bonitate morali in actu. seq̄r ꝙ actus qui ē meritorius hȝ aliquā bonitatē specificam vlteriorē q̄ꝫ boni tatem moralē. lȝ.n.meritorium non importet talem bonitatem vlterioreȝ tn̄ p̄exigit. ⁊ hoc vr̄ ꝓbabile. q2 al's posset actus eē meritori⁹ q tn̄ nullaȝ hr̄et bonitatem vltra bonitatē mora lem. Coñ hoc.actus pōt hr̄i etiaȝ cōplete exn̄s in spē moris.lȝ non ha beatur hitus v̄tutis.sicut est gn̄aliter de electione qua gn̄at̄ v̄tus moralis igitur a simili oēm bonitatem quam actus hēbit qn̄ charitas inerit habē posset si non inesset. R°rō probat ꝙ oēm illam rectitudinem possȝ hr̄e q2 conformitatē eādem ad regulam puta dictamē veruȝ.⁊ iō i moralib⁹ hr̄etur eadeȝ bonitas moralis.quia illa rectitudo ē bonitas moralis vel non est sine ea. sed actus charitatis vltra rectitudinem ꝫ est conformita tem sui ad cognitioneȝ directiuā hȝ ꝓpriam bonitatem ex hoc ꝙ est ꝫm inclinationem charitatis.immo esse ꝫm illam inclinatōem est hr̄e ꝓpriaȝ bonitatē charitatiuā non sic de v̄tuti bus moralibus. Coñ ꝯclusioneȝ q̄ tenet̄ in solutōe qōnis obijcit̄ sic. cognitio nālis de deo ⁊ cognitio fidei īfuse sunt actus differentes spē in in tellectu.igit̄ pari rōne dilectio nālis ⁊ dilectio charitatiua in affectu.an̄s ꝓbat̄.q2 actus fidei infuse ē dēmia te veridicus. ita ꝙ nō pōt ei subesse falsum.actui aūt credulitatis acq̄site ex nālibus pōt subeē falsum.i cogni tiuis autē illud quod est determinate veridicuȝ distiguit̄ a nō dēminato veridico spē. vt pȝ.6°. ethi°.quia sic suspicio ⁊ opinio quibus pōt subesse falsum distiguit̄ a v̄tutib⁹ ītellectua libus que sūt hitus determiate v̄idici ꝓbat̄ etiā an̄s de cognitōe naturali sciētifica de deo. de qua vr̄ manifeste ꝙ differat spē a quacūq̄ꝫ credulitate

ꝯn̄tia ꝓbat̄ tū p locū a simili.q2 vr̄ eē simile de actibus in intellectu ⁊ de illis in volūtate. tū a cā q2 qn̄ cogni tiones p̄uie differūt spē.actus volun tatis seq̄ntes differūt spē.q2 ea que sunt eiusdem spēi nō p̄exigunt per se nisi aliqua eiusdem spēi. Ad illud an̄s pōt negari loquēdo de actu cre dendi nāli ⁊ supernāli.q2 credere sup nāle est actus vt elicit̄ ꝫm inclinatio nē fidei infuse.credere aūt nāle ē act⁹ elicitus ꝫm certitudineȝ acceptā ab aliquo testificāte. nunc aūt vt dictū est p̄us in q̄dam qōne simul pōt q̄s vno ⁊ eodeȝ actu credē ex testionio asserentis ⁊ credere ꝫm inclinatōem fidei īfuse. si inest.igit̄ idē est actus i re.⁊ ille vt est nālis est potentialis ad illā pfectōem quam recipit a fide in fusa. ꝓprium aūt potentiale non disti guit̄ spē a pfecto hēnte vltra illud po tentiale ꝓpriam pfectōem. Ad ꝓ bationem an̄tis pōt dici ꝙ cognitio certa que hȝ ꝓpriā certitudinem itrī secā ⁊ hoc vel a se vel ab obō vt iclu dit̄ in ipā vel ab aliqua per se cā:di stinguitur spē ab incerta cognitione. Ex^m cognitio p̄ncipij seipā est certa vel ab obiecto .s. a p̄ncipio qō ē a se veruȝ manifestū vel saltē ē manifestū ex terminis q sunt per se cāe euidētie p̄ncipij ⁊ includunt̄ i ipō.ꝯclo autē est certa p p̄ncipiuȝ tanq̄ꝫ p cām sue certitudinis.sed p nulluȝ istoꝝ mōꝝ est actus fidei īfuse certus.sed tm̄mō a quodā extrīseco.illud.n.lumē fidei īfuse q2 ē pticipatio quedā luminis diui nō pōt inclinare intellectū nisi i aliq̄ō determinate veruȝ.certitudo g̊ illa in actu est ex quadā compatiōe ad quoddā extrinsecū infallibile cui actus ille cōformat̄. nō ē aūt ex ipā intrīseca pfectōe act⁹. q2 eq̄ pfectus esset q̄ꝫtū ad quodlibet itrīsecū sibi si eq̄ ītense eliceret̄.ꝑcipue ꝫm fidē ac q̄sitā. Coñ.saltē istā certitudinem hȝ a p se cā sua.⁊ hoc sufficit. R°.q̄lis cūq̄ꝫ sit cālitas fidei īfuse respcū act⁹ credēdi tn̄ nō facit actū illū eē certio rem intellectui hn̄ti actum q̄ꝫ si ipsa fides non cāret. certitudo.n.nata est

inesse intellectui de actu suo excludēs
non tm̄ deceptōez ſʒ etiā dubitatōez
⁊ hoc non est nisi intellectus ꝑcipiat
illud a quo actus hʒ ꝙ sit certus. qꝛ
si nihil pōt ꝑcipere vn̄ sit certus: vr̄
ꝙ possit dubitare. itellectus aūt nō
ꝑcipit illud p̄ncipiuʒ certificans. ¶
Alia ꝓbatio an̄cedentis que tangit
de actu scientifico videt̄ accipe ma-
nifeste verum. ⁊ tūc negāda ē ꝯn̄tia.
nō enim sequit̄ si intellectōes distin
guāt̄ spē. igit̄ ⁊ volitōes nisi addat̄
in an̄cedente ꝙ intellectiones vt sūt
ꝑ se p̄uie ad volitiones distinguunt̄
spē. hoc est ꝙ requirat̄ in eis distinc̄
specifica ad hoc vt possent hr̄e tales
volitiones. ⁊ ita nō est in ꝓposito. qꝛ
si qs naturali rōe sciens deuʒ esse bo
num eliciat actū fruitōis circa ip̄m
⁊ alter credens ip̄ʒ eē bonuʒ diligat
ip̄m. nec p̄mus actus requirit̄ per se
ad hn̄dum dilectionē vt scientificus
nec 2ᵘˢ vt creditiuus. ſʒ vterqʒ reqrit̄
sub quadam rōne cōi. s. vt ostēsiuus
obiecti diligibilis. ¶ Cōsimilit̄ etiaʒ
posset dici ad aliā ꝓbationē an̄cedē-
tis de credulitate infusa ⁊ acquisita.
esto ꝙ illi actus different spē hoc nō
est ꝑ se inq̄ꝫtū sunt p̄uij ad diligere. ſʒ
est inq̄ꝫtum p̄cedunt ip̄os actus dili
gendi nō requirit̄ illa dr̄ia istoꝝ spe-
cifica. Exᵐ. si alicui demōstratiue cō
cluderet̄ hoc esse volendum ⁊ alteri
dialetice: tm̄ actus quo iste vellet ħ n̄
differt spē ab actu quo ille vellet idē.
qꝛ in cognitionibus inq̄ꝫtū sunt pre
uie nō requirit̄ ista dr̄ia. ¶ Ad arᵐ
p̄ncipale dr̄. ꝙ hītus est cā non sube
actus sed modi in actu. ⁊ ille modꝰ
posset ꝯcedi differre spē suo modo a
substātia actus. Ista rn̄sio licʒ videa
tur ſm aliquos ꝓbabilitateʒ hr̄e lo-
quēdo de illo mō quē hītus attribuit
actui cuiusmōi est delectabilit̄ vel fa-
cilit̄ vel ꝓmpte opari vel expedite.
istos quideʒ mōs vel etiā istū modū
si sint vnus modus vr̄ hītus acqsitꝰ
cōiter tribuere actui. vel si vltra hoc
dicatur ꝙ hītus aliquis puta v̄tutis
v̄tuosis tribuit recte vel virtuose agē
tm̄ nullus istorum modorum pōt eē
ꝓprius charitati vel actui meritorio
qꝛ meritoriū vt dictum est dicit actū
acceptatū volūtati dīne in ordīe ad
p̄mium reddendū. nunc auteʒ nihil
aliud ē actum acceptari a voluntate
dina sic: q̄ꝫ volūtatem sic acceptare
actū. nihil aūt cātum pōt esse rō for-
malis voluntati qꝛ sic acceptet actū
⁊ hoc itelligēdo vt rō formalis me-
dians inter potentiā ⁊ actum. igitur
de charitate non vr̄ posse dici ꝙ ip̄a
sit p̄ncipium illius modi in actu qui
modus sibi ꝓprie corrn̄det. ¶ Potest
igit̄ aliter dici ad argumētū. ꝙ ma.
illa ꝙ actus illi differunt spē q eliciū
tur a p̄ncipijs differentibus spē vera
ē de p̄ncipijs totalibus. quia ab illis
hn̄t totaliter actus entitatem suaʒ ⁊
ꝑ ꝯn̄s vnitatem suam ⁊ distinctōeʒ.
vera ē etiam de p̄ncipijs partialibus
dum tamē sunt p̄ncipia dispata ⁊ ꝑ
se requisita inq̄ꝫtuʒ distincta. quia si
sint subordinata vel non ꝑ se reqra-
tur ꝙ sint disticta: nō oportet ꝙ actꝰ
spē distinguant̄. nunc aūt charitas
nō est p̄ncipiuʒ totale actus nec dis
patum respectu ip̄ius voluntatis sed
subordinatum. qꝛ potentie ē vti hītu
non ecōuerso. nec ē ꝑ se requisita nō
solum ad substantiam actus. sed nec
ad actum inq̄ꝫtum meritorius. ſʒ tm̄
requirit̄ vt quoddaʒ p̄uium ad hoc
ꝙ actus sit acceptabilis. Sed nec re
quirit̄ vt tale p̄uium necessitate ordi
nis eēntialis cāruʒ: sed tm̄ necessitate
dispositionis illius voluntatis que
cōtingenter disposuit non acceptare
actum nisi ſm istam inclinationem
sit elicitus. p̄ncipiū aūt spē distiguēs
vel est per se p̄ncipium illius in se: ⁊ ꝑ
ꝯn̄s dans sibi aliquam entitatē rea
lem que sit eius in se. vel saltem ē p̄n-
cipium eius ſm illud ſm quod disti
guitur spē. vel si ē p̄ncipiū dispositiue
distinguens oportet ꝙ ꝑ se disponat
ad hoc ꝙ ſm ordinem eēntialē cāꝝ
hoc vt distinctum cāetur. nulluʒ isto
ruʒ competit actui ꝑ hītū charitatis.
¶ Nota hic per ordinem qs sit actꝰ
imputabilis ad laudem vel vituperiū
actus v̄tuosus ſm v̄tutem moralez.

actus charitatiu⁹ ⁊ actus meritori⁹. pm⁹ dicit respectū ad potētitaẓ libere elicientem actū. 2⁹ addit respectuẓ ad ṽtutem inclinantem vel verius ad regulam virtutis. s. rōnem rectam vt dictantem. 3⁹ dicit respectū ad chari tatem inclinantem. 4⁹ ad volūtateẓ dinam spāliter acceptantem. 3⁹ dicit bonitatem aliquam vltra 2m. ⁊ ꝑ ex actaẓ ad 4m. non ex natura rei. ſ; ex dipositōe voluntatis acceptantis.

Deinde querit

de ɔpatiōe actus intriseci voluntatis ad actū extrinsecum. ¶ Utrū actus exterior addat aliqd bonitatis vel malitie ad actū interiorem. ¶ Arguit ꝙ nō. q2 quod nō habet rōneẓ volūtarij non habet rō nem boni vel mali. act⁹ aūt exterior vt distinct⁹ ab interiori non hẓ rōeẓ volūtarij. q2 non habet ꝙ sit voluntarius nisi ab actu īteriori. igit act⁹ exterior ſm se non habet bonitatem vel malitiaẓ. non adderet aūt nisi ta le aliqd ſm se hr̄et. igit ꝛc. ¶ Cōtra que preceptis negatiuis distinctis ꝓ hibent̄ hn̄t ꝓpriam ⁊ distinctā rōnē illiciti. nunc aūt alio ꝑcepto ꝓhibet̄ actus exterior ⁊ alio īterior. vt pẓ de istis ꝑceptis. non mechaberis ⁊ nō concupisces vxorem ꝛc. ⁊ similit̄ de istis preceptis. non furtū facies ⁊ nō cōcupisces rem ꝓximi ꝛc. ¶ Ista qō habet maiorem difficultatem de bo nitate act⁹ morali q2 de vnitate act⁹ naturali manifestuẓ videtur ꝙcquid per illam intelligatur ꝙ ipa est alia ⁊ alia alterius nature. patet aūt ꝙ alia est natura actus interioris ⁊ exterio ris. imo isti actus eliciūt̄ immediate a diuersis potentijs. interior a volū tate. exterior a potentia aliqua exte riori. licet per imperium voluntatis. ¶ 2⁹ etiam habet difficultatem intel ligendo de actu illo ⁊ isto nō quādo sūt diuersi siue in diuersis suppositis. puta si vnus habeat actū interioreẓ ⁊ alius exteriorem. siue in eodeẓ sup posito. puta si vnus nūc solū habeat interiorem ⁊ alius exteriorem. Sed difficultatē habet de actibus istis qn̄ sunt coniuncti. puta qn̄ in eodem ex actu interiori sequit̄ act⁹ exterior. ¶ 3⁹ non est intelligenda qō de addi tione bonitatis ⁊ malitie ſm intēsio nem sed ſm extensionem. frequenter quideẓ euenit ꝙ tam in bonis ꝙ̄ in malis actus desiderij qui est respectu absentis est remissior actu illo qui est p̄ntis. quem Aug⁹ vocat amoreẓ. 9⁹ de tri. vlti. dicens ꝙ appetitus inhiā tis fit amor fruentis. Et forte nō tm̄ est actus intensior circa obm p̄ns ꝙ̄ circa absens: sed simpliciter ali⁹ act⁹ sed siue sit idē actus desiderij ⁊ amo ris siue alius ⁊ alius: saltem actus amoris est ꝑfectior intensiue. quietat enim voluntatem eo modo quo act⁹ desiderij non pōt eā quietare. quādo igit̄ exterior habet̄ tunc vel causalr̄ vel occasionaliter actus interior in tendit̄. Sed de hoc non querit̄. sed an actus exterior ex se addat boni tatem aliaẓ illi que est in actu īteriori ¶ Est igit̄ intellectus qōnis iste in q̄ precipuam hẓ difficultatem. an act⁹ exterior qn̄ in eodem est coniunctus interiori habeat bonitateẓ moralem ꝓpriam distinctam a bonitate actus interioris. ¶ Ubi sunt tria videnda. pmo a quo actus habeat bonitateẓ moralem vel malitiam. 2⁹ an ab eodē habeat ꝙ sit laudabile vel vitupabi le siue culpabile. 3⁹ si est alia bōitas vel laudabilitas in actu exteriori ꝙ̄ interiori.

De primo bōitas

moralis actus est integritas eorum oīum que recta rō opantis indicat debere ipi actui cōuenire vel ipi agēti in suo actu conuenire. ¶ Hec descri ptio declarat̄. Sicut. n. bonitas pma ria entis que est integritas entis ī se importat positiue negationem imper fectiōis per quod excludit̄ iꝑfectio ⁊ diminutio. sic bonitas entis secun daria que ē accn̄alis siue supueniēs entitati est integritas cōuenientie vel integra conuenientia eius alteri cui

debet conuenire. vel alterius sibi. et
iste due conuenientie comuniter sunt
cõnexe. Exemplũ p̃mi. sanitas dicit̃
bona homini. q2 sibi conueniens. ⁊
cibus dicit̃ bonus q2 habet saporeʒ
sibi conuenientẽ. Exemplũ vtriusq;
põt haberi ab Aug. 8° de tri. c. 3° vel
8°. bona inq̃t valitudo sine doloribꝰ
⁊ lassitudĩe hoc ꝑ p̃mo membro. q2
valitudo ẽ bona homini q2 est ei cõ
ueniens. Et subdit Augꝰ ⁊ bona fa
cies hominis dimensa pilr ⁊ affecta
hilariter ⁊ luculente colorata. hoc ꝑ
2° membro. q2 talis facies dicit̃ bõa
habendo illa que sibi conueniunt. ⁊
est differentia. q2 illud quidem quod
est conueniens alicui dicit̃ ei bonuʒ.
hoc est illi perfectio vel bonitas. sed
non dicit̃ denoĩatiue vel accñtaliter
bonũ in se. illud aũt cui aliquid con
uenit dicit̃ denoĩatiue bonum eo ꝙ
habet illud quod sibi conuenit. ⁊ in
p̃mo est denoĩatio quasi forme a sub
iecto. sicut aĩa dicit̃ humana sic ali-
quid dicit̃ bonum homini q2 bonũ
humanum. sed in 2° ecõuerso est de-
noĩatio subiecti a forma. cum dr̃ hõ
est bonꝰ ẜm illd bonũ suũ. actus aũt
natus est cõuenire agenti ⁊ etiaʒ hr̃e
aliquaʒ conditionem sibi cõueniẽtẽ
vtroq; igit̃ modo habens illaʒ. põt
dici bonus bonitate accidentali. ⁊ h̃
verum est generaliter de actu etiã na
turali. ⁊ ꝑ cõñs bonitas ista in hñdo
illud quod sibi conuenit non tñ est
bonitas accidentalis sed naturalis.

Ista cõuenientia vel est a natura
extremorum vel si debeat reduci ad
iudicium alicuius intellectus cum in
tellectus sit mensura conuenientie h̃
est ad iudicium illius intellectus qui
est mensura totius nature qui est in-
tellectus diuus Iste quidem sicut per
fecte cognoscit quodcũq; ens ita per
fecte cognoscit conuenientiã vel dis
conuenientiaʒ vnius entis ad alteꝝ
Ulterius aliquod agens de eo quod
conuenit actui suo non iudicat. nec
illud in ptãte sua habet sicut est agẽs
sine intellectu ⁊ voluntate. ⁊ ibi vel
ex solis causis mere naturalibus de-
terminatur quid cõueniat actui ⁊ ex
eis inclinatur agens ad agendũ vel
si vltra illud sit iudiciũ alicuiꝰ inteꝰ
⁊ motio alicuius voluntatis hoc nõ
est nisi ipius dei inq̃tum est vlis di-
rector totius nature. ⁊ ista bonitas ĩ
actu agentis sine intellectu non erit
nisi mere naturalis. Aliud ẽ agẽs
q̃d de cõuenientia sui actus iudicat
⁊ illuʒ in ptãte sua habet sicut agẽs
ꝑ intellectum ⁊ voluntatem. ⁊ boni-
tas scd̃aria talis actus integra dicit̃
bonitas moralis. in actu aũt cuius-
cunq; alterius agentis nõ ẽ bonitas
nisi mere naturalis. q2 vel ẜʒ causas
mere naturales: vel si ẜm intellectuʒ
vel volũtatem hoc non est nisi dei q̃i
naturaliter mouentis. Ultra istud iu-
dicium generale actus q̃d est cõiter
de actu agentis per cognitioneʒ siue
sine cognitione sunt aliqua que ẜm
iudiciũ spãle agunt ex cognitõe intrĩ
seca sibi. ⁊ quedam cum cognitione
sensitiua tñ que aliquo modo appre
hendunt conuenientiam obiecti siue
iudicent de conuenientia actus siue ñ
salteʒ non transcendũt bonitatẽ nãlẽ
Alia agũt ex cognitione intellectiua
que ꝓprie sola est iudicatiã de tali cõ
uenientia. ⁊ talia nata sũt habere re
gulam intrinsecaʒ rectitudinis ĩ suo
actu. ⁊ in solis istis potest esse actꝰ bo
nus habens bonitatem moralem. ẜ
non sufficit ad illam ꝙ in agente sit
potentia iudicatiua de conuenientia
sui actꝰ. sed oportet ꝙ actu recte iudi
cet de actu ⁊ ẜm illud rectum iudiciũ
actꝰ fiat. si. n. cognitio ꝓpria sit erro-
nea licet agat̃ conformiter cognitõi
recte alterius cognoscentis. q2 tamẽ
tale agens natum est regulari in suo
actu ꝑ ꝓpriam cognitioneʒ ⁊ ẜm illã
non agit sed contra illam ideo non
recte agit. Cõsimiliter talem actum
elicit qualẽ hʒ in sua ptãte. hʒ autem
in ptãte sua talem actũ qualem cog̊
scit ⁊ eligit. q2 ptãs liberi arbitrij vel
formaliter vel concomitanter existit
in cognitione ⁊ electione. Sic igitur
patet qualiter bonitas moralis actꝰ
est conuenientia iudicata ẜm rectam

rōnem opantis. Quod aūt addebat̄
oium coꝝ q̄ debent conuenire actui
sic declarat̄. oē iudiciū incipit ab ali
quo certo. ṗmū iudiciū de cōueniētia
nō pōt ṗsupponere aliquā ꝯueniētiā
dictatā ab illo itellectu. q2 tunc non
esset ṗmum. Presupponit igit̄ aliqḋ
certū. ⁊ non ab illo itellectu indicatum
⁊ huiusmōi est nā agētis ⁊ potentia
ꝟm quam agit. ⁊ rō quidditatia act⁹
ex rōne. n. istoꝝ quidditatiua conclu
ditur hunc actum esse conuenientem
huic agenti ꝟm istaꝫ potentiā vel dis
conuenientem. nullo ṗsupposito nisi
rōibus istoꝝ terminoꝝ. sicut ex rōe
hois ⁊ potentie intellectiue ⁊ actus in
telligendi pꝫ ꝙ conuenit hoi ꝑ intellectum
intelligere. pꝫ etiā ꝙ non ꝯuenit sibi
ꝑ intellectum tangere rōne illi⁹ actus
qui est tangere. similit̄ pꝫ ex rōnibus
nāe potentie ⁊ actus q̄re bruto non
conuenit intelligere vel magis ꝓprie
sibi repugnat intelligere. in isto qdeꝫ
ṗmo iudicio quod preci^e accipit̄ ex
natura opantis ⁊ potentie opatiue ⁊
ipius actus non est inconuenientia.
h̊ ē indebita siue inordinata ꝯnexio.
ß discōueniētia hoc ē ipossibilitas ab
solute cōueniēdi. Ulterius ex rōni
bus istoꝝ triū concludi pōt quid sit
obm̄ conueniēs tali actui vt est talis
agētis. puta de actu ꝯmedēdi ꝙ con
ueniens trāseat sup cibū restauratiuum
deperditi. nō aūt sup illud quod non ē
natuꝫ esse nutrimētum. sic lapis vel
aliqd hui⁹ qḋ lꝫ alij aiali eēt nutrimētū
non tñ hoi. Ista determinatio obi ē
ṗma determinatio q̄ ptinet ad genus
moris. non tanq̄ dr̄ia determinans
ad aliqd in illo gn̄e. ß tanq̄ potētiale
receptiuū determinationis moralis.
q2 qñ actus est hn̄s obm̄ conueniēs
agenti tunc ē capax determinatiōis
moralis ꝟm circūstantias ordiatas.
ꝓpt̄ quod dicit̄ ex obiecto act⁹ hr̄e
bonitatē ex gn̄e. quia sicut genus est
potētiale respectu differētiarū. sic bōi
tas ex obō est ṗma in gn̄e moris pre
supponēs solam bonitatem nature.
⁊ capax oīs bonitatis specifice i gn̄e
moris. In ista aūt bonitate specifica
que dicit̄ bonitas ex circunstantia
talis ē processus ṗma bonitas vr̄ eē
ex circunstātia finis. q2 ex nā agētis
⁊ actionis ⁊ obi statim concludit̄ ꝙ
talis actus nō debet cōpetere tali nisi
in ordine ad talem fineꝫ. ⁊ debꝫ eligi
⁊ appeti ꝓpt̄ talem finem. ⁊ ista circū
stantia non est ipius actus. vt in esse
reali positi vel non preci^e sic. ß ē ipius
actus vt politi ⁊ per actū volūtatis
ad talem fineꝫ relati. immo nō min⁹
ē electio bona q̄ fit ꝓpter finē debitum
esto ꝙ per actū illū elicitum extra nō
attingat̄ finis electōis q̄ꝫ si attigēt̄.
Post circunstantiam finis vr̄ sequi
circunstantia modi agēdi q̄ ꝯcludit̄
ex oibus ṗdictis vel aliquibus coꝝ
talis vel talis debere eē. Postea con-
cludi pōt de tempore. quia tali agenti
talis actio ꝓpt̄ talē finē etiam talem
hn̄s modum non debꝫ sp̄ conuenire.
ß ꝓ tempore pro quo ordinabilis est
ad taleꝫ finē: vel ꝓ quo pōt talē finē
habē. Ultima aūt oium vr̄ circun
stantia loci. imo multi sunt actus q̊ꝝ
etiaꝫ bonitas completa moralis nō
determinat locum. Sic igit̄ patꝫ de
pluralitate coꝝ q̄ rcā rō dictat debē
conuenire actui. q2 ad hoc vt sit per-
fecte bonus debꝫ habē ꝟm descriptōꝫ
iam positam oium istorum itegritatē
Un̄ Diony. de di. no. pte. 4. bonū ex
vna ⁊ tota ē cā. malū aūt ex pticula
ribus defectibus. tota inqt cā hoc est
integra ex oib⁹ circūstantijs. Coñ
circūstantie sunt relatōes. ⁊ bonuꝫ ē
qualitas. x.° ethi^a. v̊tus etiā est q̄litas
in ṗdicamētis. R.° 7.° phy. v̊tus oīs
⁊ malitia ad aliqd sunt. actus igitur
eē bonos vel v̊tuosos iportat rl'oneꝫ
vel multas rl'ones. ß tñ habꝫ modū
denoiandi vel ṗdicandi q̄litatis. sic
sanū vel pulchrum. ⁊ cōiter ita est de
quarta spē q̄litatis. Iuxta 2^am p
tem auctoritatis Diony. videnduꝫ ē
vñ actus hēat malitiā moraleꝫ. vno
mō pōt malitia opponi ṗuatie boni
tati in actu. Alio mō contrarie. sicut
etiā hō dr̄ malus contrarie. qñ habꝫ
hitum vitiosum qui est hitus quidē
positiu⁹ lꝫ cū ṗuatōe pfectiōis debite

Alio mõ dr̃ malus ꝓuatiue tñ .ſ.qꝛ
caret bonitate quam deberet habere
lꝫ non hẽat hitum vitioſum ꝯriũ po
ſitiuum. Diſtinctio iſta põt haberi a
Boetio ſup predicamẽta exponẽdo
ꝑmã ꝓprietatẽ qualitatis. Dicit̃ igt
iuſtitie iniuſtitiam non eẽ cõtrariaꝫ.
putãt.n. iniuſtitiã ꝓuatõem eẽ iuſti^e
non ꝯrietatẽ.Et ſubdit ħ reprobãdo
multe hitudines ꝓuatiõis vocabulo
ꝓferunt̃ vt illiberalitas atqꝫ ĩprudẽ
tia que nunq̃ꝫ ṽtutibus opponerent̃
que ſunt hitus niſi ĩpe quoqꝫ hitus
eẽnt. Per rõneꝫ apparet iſta diſtĩ
ctio.põt.n.aliqs agere non cum cir/
cũſtantia debita ⁊ tñ nõ cũ circũſtã^a
indebita. puta qñ non ordinat actũ
ad finem debitũ nec tñ ĩpm ordinat
ad finem indebitum.tunc ille actus ẽ
malus ꝓuatiẽ non ꝯrie. ſicut ille qui
ordinat̃ ad finem indebitũ.⁊ ex mul
tis talibus actibꝰ gñat̃ hitus ꝯſilis
in malitia.ſ. ꝓuatiua non contraria.
Ex^m huius. dare elemoſynam non
ꝓpter bonũ fineꝫ.ſ.amorẽ dei. vel ſub
uentionem ꝓximi.nõ tñ ꝓpter malũ
finem puta vanã gloriam vel nocu/
mentum alicuius: ẽ actus malꝰ ꝓua
tiue non tñ contrarie. De malitia
ꝓuatiua loquit̃ Diony. ꝙ qſcunqꝫ
defectus ꝑticularis cuiuſcunqꝫ circũ
ſtantie neceſſario reqſite reddit actũ
ſic malũ.ſ malus contrarie nõ ẽ niſi
habeat circunſtantiã poſitiuã hñteꝫ
aliquam deformitatem. Breuiter
igit̃ ſicut bonitas moralis eſt ĩtegra
cõuenientia. ſic malitia moralis eſt
diſconuenientia.⁊ malitia qdẽ ꝓua/
tiua diſcõuenĩẽtia ꝓuatiua.hoc eſt ca
rẽtia conueniẽtie debite. malitia aũt
cõtraria diſconuenientia contraria.
ħ eſt conditio aliqua repugnans cõ
ueniẽtie. Ex dictis ſeqt̃ corꝛelariũ
ꝙ in eodẽ actu ſubſtrato põt eẽ mul
tiplex bonitas moralis.qꝛ idẽ actus
põt eẽ recte circunſtantionatus non
ſolũ multis circunſtãtijs ꝑticularibꝰ
que nõ ſũt multe bonitates ſ ĩtegrãt
vnam bonitatẽ.ſed etiã põt idẽ actꝰ
eẽ circunſtantionatus cõplete oĩbus
circunſtantijs ꝑtinẽtibus ad vnam

ṽtutem ⁊ etiã oĩbus ꝑtinentibus ad
aliaꝫ ṽtutẽ.⁊ ita ſm dictamia diuer
ſa perfecta prudentie reſpectu mltoꝝ
finium ꝓprioꝝ.Ex^m.vado ad ecclĩã
ex iuſtitia. qꝛ teneor per obediẽtiam
vel ex voto.vado etiam ex charitate
ad deũ vt orem vel vt exhibeam deo
cultũ latrie.⁊ vado etiã ex charitate
fraterna vt edificem proximum. Et
breuiter in quocunqꝫ actu ſiue bono
tñ bonitate morali ſiue vlt̃ bõitate
meritoria q̃ꝫto concurrũt plura mo/
tiua ordinata agendi tanto melior ẽ
Conſiliter in eodẽ actu pñt ꝯcurrẽ
multe malitie tot quidem quot ſunt
dictamina de oppoſitis que deberent
ineſſe.

De ſecũdo prin
cipali dico ꝙ laudabile ⁊ vitupabi/
le ĩmo gñaliꝰ premiabile ⁊ punibile
continentur ſub hoc cõi qd̃ ẽ ĩputa/
bile ⁊ illius cõis eſt vna rõ.ħ.ſ.actũ
eẽ in libera ꝑtãte agentis.⁊ lꝫ ad iſtã
ꝑtãtem concurrant intellectus ⁊ vo/
lũtas.tñ illa indifferẽtia q̃ poſſet non
fieri illud qd̃ fit.⁊ poſſet fieri illd̃ qd̃
non fit ĩtelligẽdo diuiſim nõ coniun
ctiꝫ in ſenſu.ſ.diuiſiõis nõ ꝯpoſitõis
Iſta inquã indifferẽtia vel ĩdetermi
natio ad alterã ꝑtem nõ põt cõplete
reduci niſi in ĩpam voluntateꝫ.quia
quecunqꝫ alia potentia actiua eſt nã
liter actiua. ⁊ ita determinate vnius
q̃ꝫtuꝫ eſt de ſe. vnius inquã ꝑtis coñ
dictõis.ita ꝙ lꝫ ſit ĩdetermĩate actĩa
reſpectu multoꝝ diſpatorum.ſic ſol ẽ
cã multoꝝ effectuuꝫ hic inferius:tñ
loquẽdo de quacunqꝫ vna ꝯdictiõe
cã quecunqꝫ talis eſt determinata ad
vnã ꝑteꝫ.puta ſol ad gñandũ herbã
hanc determinate.⁊ hunc vermem.⁊
ſic de alijs.volũtas aũt ſola hꝫ ĩdr̃iã
ad ꝯdictoria. ⁊ talẽ ꝙ ĩpa eſt ſui det̃
minatiua ad alterum coꝝ.ex.9°me/
tha^e.c.4°.aliter ſimul ageret ꝯtraria
ꝓpter hoc igit̃ ꝙ actus eius ſic indif
ferent̃ eſt in eiꝰ ꝑtãte.lꝫ nõ niſi ſuppo
ſita ĩtellectõe.iõ p ſe ẽ ĩputabil̃ agẽti.
Vñ 2°de li.arbi.dicit Augꝰ. ſatis cõ/
pertũ eſt ⁊c̃. motus ſi culpe deputatur

non eſt nālis ſ; voluntarius. Et poſt
diſcipulus. motus quo volūtas con
uertit᷑ niſi eēt voluntarius ⁊ in nr̄a
ptāte poſitus neq; laudand⁹ eſſ; bō
neq; culpādus. vt. s̄. in qōne de necci
tate nāli i volūtate. Imputabile igit᷑
duos reſpectus iportat. vnū ad ptātē
vel dn̄ium agentis. ⁊ aliū; ad aliqd
correſpōdens actui vel agenti ſm iuſti/
tiam. ⁊ h̄ ꝓpter ipm actū. ⁊ 2ᵐ ſeqt᷑
ad pmū. q2. n. iſte eſt dn̄s ſui act⁹ ideo
actui ⁊ agenti debet᷑ aliqd ꝓpter actū
pm⁹ reſpectus manet non variat⁹ p
ſe in actu bono vel malo. 2⁹ autē va
riat᷑ non qdē formalit᷑ ſm bonū vel
malū. ſ; pſuppoita dr̄ia bōi vel mali
q̄ attendit᷑ ſm ꝯueniētiā vel diſcon/
uenientiā; aliquam dictā in p̄ arti:
variat᷑ penes aliq̄ correſpōdentia iſti ⁊
illi. bonū quippe ſic eſt iputabile qd
ad laude; vel pmiū. malū aūt ſic qd
ad vitupiū vel penā;. Actus autem
neuter ſiue indifferens dum tn̄ ſit in
ptāte agētis iputat᷑ vl' vt quodāmō
vitupabilis. q2 poterat ordiate agē.
vel ſalte; vt nō laudabilis. ⁊ h̄ ꝓpter
defectū ei⁹ q potuit laudabilit᷑ egiſſe.
Ex h̄ p; ꝙ non ab eodē formalit᷑ eſt
actus bonus bonitate morali ⁊ im/
putabilis. ſ; pᵐ h; ex ꝯuenientia ad
regulā iuxta quā d; elici. 2ᵐ ex eo ꝙ
ē in libera ptāte agentis. Laudabile
aūt ⁊ vitupabile ambo iſta iportant
q2 ⁊ l; formalit᷑ dicāt h̄ qd ē iputa/
bile cū determiatione illius ad qd eſt
iputabile. tn̄ mālit᷑ cōnotāt illd ꝓpter
qd ipm ē ad h̄ iputabile. ſ. bonitate;
vel malitiā ꝓpt᷑ q̄ ad penā vel pmiu;
iputādū eſt. De iputabili tn̄ diſtigui
pōt ꝙ vno° ꝓpriiſſime accipiēdo illd
pōt dici iputabile qd ē imediate in
ptāte volūtatis. ⁊ ſic ſolū velle ē ipu
tabile. q2 ipm ſoᵐ ē imediate i ptāte
libera volūtatis. Alio° iputabile pōt
dici qcqd ē ſimplr̄ i ptāte volūtat' l;
nō imediate. ⁊ ſic act⁹ alt̄i⁹ poᵉ que;
volūtaſ mediāte actu ſuo volēdi pōt
ipare vt eliciat᷑ vl' ipedire ne eliciat᷑ ē
iputabile volūtati. q2 tota coordia°
vſq; ad illū actū ēt icl'dēdo iſtū actū
eſt i ptāte volūtatis. Et ē dr̄ia inter
iputabile p̄ mō ⁊ 2°. vna q2 ad ipu
tabile p̄ mō non requirit᷑ niſi ipa pō
volūtatis. ⁊ illd qd reqrit᷑ ꝓpt᷑ actu;
ei⁹ cuiuſmōi ē itelligē. ⁊ rō ē. q2 illd ē
imediate effectus volūtatis. ⁊ de hoc
pōt accipi illud p̄ retrac. 9°. Nihil tā
in ptāte volūtatis q̄; ipa volūtas. in
tellige voluntas nō q̄tu; ad ſuū eſſe
ſed q̄tu; ad actum ſuum ꝓpriū. Ad
actum imputabilē 2°. reqrit᷑ potētia
alia a volūtate exequēs illū actū. Ex
hoc ſequit᷑ alia. ꝙ vno mō eſt maior
ꝯtingētia ſiue indr̄ia reſpectu actus
p̄ mō iputabilis. q2. ſ. non requiritur
ad illū niſi volūtas ſuppoſita oſſiōe
ſufficienti itellectus. vn̄ p alia poſteri
ora q̄cunq; ipediri nō pōt ne eliciat᷑
ſ; ad actū 2°. iputabilē requirit᷑ alia
pō p cuius impotētiā impedit᷑ pō ad
actū illum. nō igit᷑ ex ſola indifferēᵃ
voluntatis ē cōtingentia ei⁹ ſic cōti/
gentia pmi act⁹. cū igit᷑ ꝯtingētia cu
iuſlibet alt̄i⁹ cāe vel potētie i agendo
magis recedat a rōe ꝯtigenᵉ ſimplr̄
q̄; ꝯtingenᵃ volūtatis i cādo. ſeqt᷑
ꝙ ſimplr̄ maior ē ꝯtingenᵃ reſpectu
act⁹ volūtatis p̄° iputabilis q̄; alt̄i⁹
ꝓ q̄to tn̄ act⁹ 2°. iputabilis depēd;
a plrib⁹ ex q̄2 q̄cūq; vel defectu eius
pōt accidē ne ille effect⁹ eueniat: pōt
dici effect⁹ ille magis ꝯtigēs. vel ma
gis ꝓprie multiplici⁹ ꝯtingēs.

De tertio princi
pali pmo dici poteſt. ꝙ actus exteriō
ſcilicet imperatus habet bonitatem
moralem ꝓpriam aliquam alia; q̄;
actus interior elicitus. ⁊ 2° videbitur
qualit᷑ habet vel non habet ꝓpriā im
putabilitatē. pmū ꝓbat᷑ duplr̄. p̄ per
Augl. i;. de tri. c. 5°. vel. 14°. Mala vo
luntate vel ſola qlib; miſer efficitur.
ſed miſerior poteſtate qua deſideriu;
male voluntatis iplet᷑. pfecto q̄uis
⁊ ſic male volendo miſer eſſet. minuſ
tamen eſſet ſi nihil eorum que ꝑperā
voluiſſet habere potuiſſet. patens eſt
ꝙ hoc non poteſt intelligi de miſeria
pene. quia deſiderans ⁊ non potens
hr̄e qd deſiderat pl⁹ habet de pena q̄;
ille cui⁹ deſideriū iplet᷑. Intelligit᷑ i' ō

miseria culpe. actus igit' malus exterior addit ad miseriam culpe q̄ pfuit in actu interiori malo. 2° pbatur idem per rōnem. ex pmo articulo habet' q bonitas moralis ē integritas eorum que ſm rectam rōnem opātis dictantur debere conuenire ipi actui est autem alia integritas eoꝝ que ſʒ dictamen recte rōnis debent conenire actui interiori ꝛ eorum que actui exteriori. igit' ꝛ alia bonitas moralis. ꝛ p pñs alia malitia moralis. ꝛ hoc siue priuatiua tm̄. quia alia carentia eoꝝ q̄ debent conuenire siue ꝯria. qꝛ alia disconuenientia repugnās illis que debent conuenire. pbatio minoris. recta rō non dictat actui conueni re debere quod impossibile est sibi cōuenire. nūc aūt actui exteriori impossibile est conuenire illud qđ cōuenit actui interiori vel conuenire potest. ꝛ hoc intelligendo de vtroq̄ actu vt ī esse reali et de eo quod sibi conuenit vt in tali esse. licet enī actui exteriori inq̄ntum est obiectū volitum ꝛ nō vt actu elicitus posset aliquo modo cōpetere denominatiue denominatione q̄daʒ exteriore illđ qđ cōuenit actui interiori realiter. non tamen ideʒ eodem modo conuenit isti ꝛ illi. qꝛ etiā potentie operatiue non sunt capaces eiusdem actus. imo nec eiusdē rōnis nec per consequens actus illi essent capaces conuenientie eiusdem rōnis vel ad minus quod sufficit ad ppo^m^ poterunt habere conuenientiā aliam ꝛ aliam. Et per hoc patʒ ad aliquas īstātias ꝯ pdcā. Cōtra ista īstat' p qꝛ eadē est veritas actus intelligēdi ꝛ ipius obiecti intellecti. igit' pari rōne eadem est bonitas actus volendi ꝛ obiecti voliti. añs vr̄ manifestum ī exemplis. quia sicut veritas pncipij est immediata sic noticia eius potest dici immediata ꝛ conclusionis mediata. Similiter noticia pncipij ē ex terminis ꝛ conclusionis ex pncipijs sic istis competit veritas. Cōsiliter idem. qꝛ vbi vnum pter alterum ibi tm̄ vnum. sed actus exterior non hʒ bonitatem nisi tantū pter bonitateʒ actus interioris. igitur nō est ibi alia ꝛ alia bonitas. Preterea peccatū ſm Ansel. de conceptu virginali ē carenᵃ iustiᵉ debite. ñ ē aūt ī actu īfiori ꝛ exteriori nisi vna iustiᵉ debite careᵃ. qꝛ iusticia vel iniusticia ſm ipm non ē nata esse nisi in voluntate. Preterea. vbi est vna auersio ꝛ vna libido ibi videt' esse vna rō formalis peccati sed in actu interiori ꝛ exteriori nō est nisi vna auersio. qꝛ voluntas est illa potentia cuius solius est auerti a fine sicut conuerti ad fineʒ. libido etiam que aliqñ vocat' ab Aug̃ cupiditas vt. 83. q. q. 36. ipa ſm ipm ibi est ppe venenum charitatis. igit' inest prie illi potētie cui nata est charitas iesse. hec est voluntas sola. Ad pmum esto q eadem veritas que est ipsius actus intelligendi formaliter sit quodam alio modo. s. obiectiue ipius obiecti intellecti. ꝛ hoc inq̄ntum obm̄ habet esse in ipo itelligibili. ꝛ ꝯsimiliter bonitas que est formalit' actus volendi sit quodāmodo denoiatiue ipius obiecti voliti inq̄ntum volitum est. tm̄ actus ille bene potest habere aliquaʒ bonitatem priam inq̄ntum positus ī esse reali extra voluntateʒ. sicut ī esse suo reali habet priam conueniētiaʒ debitam vel disconuenientiam.

Ad cōfirmatōem. illa potest deduci ad oppositum. quia si actus exterior habet conuenientiam ad regulā suā per actum interiorem siue mediante actu interiori. igit' habet aliā q̄ act⁹ interior. quia idem non est causa nec etiam medium respectu sui ipius. nec etiam est causa vel rō mediandi respectu sui ipius. Exemplum huius habetur in actibus intellectus. ꝯclusio antem licet habet veritatem a principio tamen habet priam veritateʒ qꝛ priaʒ conformitateʒ eius quod affirmat' ad existentiā rei ꝛ ad ipos terminos prios conclusionis. non enim cōclusio est vera formalit' veritate pncipij ꝫ est vera vitate mediata ꝛ demōstrata. ꝛ ita hʒ veritatē demōstrabilem. Consimiliter multe conclusiōes sequentes ordinate ex eodē

ꝑncipio habent veritates ꝓprias di-
stinctas. ⁊ forte prior est verior ⁊ ma
gis necessaria. quia in necessitate sua
non dependet a posteriori sed econuer
so. Cōsimiliter ꝓpōes false repugnā
tes eidem vero hn̄t ꝓprias falsitates
quia ꝓprias discōueniētias eius qḋ
enunciat̃ ad illud quod est in re.
Consimiliter de actibus voluntatis
nō solus actus volendi natus ē hr̄e
conuenientiam vel disconueniētiam
ꝓpriam ad dictamen rectum. ſ actus
imperatus natus est mediāte illo ha
bere conuenientiā ⁊ conformitatem
⁊ licet idem sit cui debet conformari
actus iste ⁊ ille. tn̄ ea que cōformāt̃
sunt diuersa. ⁊ ideo habent ex pte sui
diuersas cōformitates siue conueniē
tias licet ad idem. Si dicas ꝙ v̄itas
non conuenit alicui extra intellectuȝ
sed tn̄ actui intellectus vl̄ obiecto vt
est in intellectu. igit̃ a simili bonitas
nō conuenit actui exteriori vt exteriꝰ
elicito. sed preciᵉ vt obiecto actus vo
lendi. Rᵒ: ꝯn̄tia negari possȝ. iuxta
illud. 6ᵒ. methaᵉ. in fine non ē falsum
⁊ verum in rebus vt quod quidem
bonū verum quod aūt malū falsum
sed in mēte. Aliter posset negari an̄s.
quia si intellectus aliquis sit regula
intellecti. sicut ē de intellectu diuino
exemplante ⁊ regulante creaturam
illud pōt dici verum non tantum vt
est actu cognitum sed etiam vt est in
se. qꝛ ꝺm esse suum in se est exempla
tum. ⁊ conforme exemplari. Ad
aliud dico ꝙ iusticia pōt accipi vno
modo ꝑut est rectitudo habitual̃ siue
habitus voluntatis ⁊ ab illa dicitur
volūtas recta habitualiter etiam qn̄
nihil vult actu. ⁊ sic dicitur dormiēs
iustus qui habet habitum. ⁊ alius i
iustus qui caret isto habitu vl̄ habȝ
iniustitiam contrariam. Alio modo
pōt accipi rectitudo pro rectitudine
actuali siue in actu que est confor-
mitas actus eliciti ad suaȝ regulam
ꝑmū membrū distinctionis cōcēdit̃
satis communiter. 2ᵐ ꝓbatur. quia
actus non dicitur formaliter rectus
vel iustus ab illa iustitia habituali

in voluntate. qꝛ stante illa posset hr̄i
actus peccati venialis vel actus idif
ferens. quorū neuter est actus iustꝰ
nec rectꝰ. sed oȝ ꝙ rectitudo qua for
malit̃ actꝰ dicit̃ rectꝰ preciᵉ insit dū
actus iest. imo forte nō iest imediate
voluntati sed ipi actui. ⁊ mediāte illo
voluntati. qꝛ voluntas nata est ime
diate recipere habitum ⁊ opationem
iustitia aūt actualis neutrū horuȝ est
sed tn̄ est quedam ꝯditio ipius actꝰ.
puta conformitas eius ꝓpria ad suā
regulam. Istud aūt esset manifestius
si actus non esset raptim transiens.
ſ idem aliq̄ȝdiu manens. qꝛ sic̄ motꝰ
ꝓ pria parte sui pōt esse velox. ⁊ idē
ꝓ 2ᵃ pte sui tardus. ex hoc sequitur
ꝙ nec velocitas nec tarditas oīno sꝫ
idem motui: ita posset actus ꝑus eli-
ci conformiter regule recte. ⁊ idem
actus cōtinuatus posset elici postea
nō conformiter illi regule. ⁊ ita esseȝ
actus pro priori parte rectus ⁊ pro
posteriori non rectus. Sed qꝛ actus
raptim trāsit vel si manet: manet cōi
ter cum eo sua rectitudo. nec idē ma
nens mutat̃ a recto in non rectū. nec
sibi recto pro ꝑore pte succedit alia
ꝑs non recta. ideo non ita manifesta
est differentia actus ⁊ sue rectitudis.
Cōcludit̃ tn̄ ista differentia mōis
predictis ⁊ etiam ꝑ hoc ꝙ relatio nō
consequens necessario nām funda-
menti nō est oīno eadem fundamēto
nunc anteȝ rectitudo non necessario
consequitur nām actus. iustitia etiaȝ
actualis ⁊ si ꝑmaria sit preciᵉ in actu
volendi. tn̄ 2ᵃ vel scd̄aria pōt esse in
actu impato ꝑ actū volendi. qꝛ ⁊ ille
habet rectitudinē ꝓpriā lȝ dependēteȝ
a rectitudine actꝰ volēdi. Qn̄ igit̃ dr̄
ꝙ iustitia nō est nisi in volūtate veꝝ
est de iustitia hituali que ē rectitudo
ꝓpter se seruata. vt diffinit Ansel. ser
uatū. n. ꝓprie ꝯuenit hitui. vel magis
extēdēdo veꝝ ē ēt de iustitia actuali
ꝑmaria. qꝛ volūtas illā ꝓpt̃ se seruat
hoc ē tenet in actu suo quē illa iustiᵃ
rectū elicit. Si aūt sit ꝺmo de iustitia
actuali secundaria. illā oȝ dicere esse
volūtatis nō subiectiue ſ cālit̃ tn̄. ⁊

Qō

ita adhuc de ista pōt aliqliter saluari
diffi^o illa iusticie. q2 illa ē rectitudo
voluntatis non vt voluntati forma/
liter inherens sed voluntatis vt cāe
vel imperantis. est etiam ꝓpter se ser/
uata tanqꝫ effectus voluntarie posit^9
Ex isto sequuntur quedam corre
laria p que etiam declaratur ꝓpositū
vnum ꝙ manente eadem iusticia hi
tuali sunt tot iusticie actuales quot
sunt actus eliciti quarum vna potest
esse intensior alia si actus vnus cuꝫ
maiore conatu eliciatur qꝫ alius. ⁊ si
habitus maneret equalis. imo actus
prior potest elici cum maiore conatu
⁊ tunc habebit iusticiā actualem in/
tensiorem correspondentem itensiōi
sue. ⁊ 2^9 actus pōt elici cum minore
conatu licet certum sit ꝙ tunc hitus
non sit minor. Aliud ꝙ singuli act^9
mali habent ꝓprias malitias actua/
les. quia sicut nati sunt habē ꝓprias
bonitates. q2 conuenientias vel con
formitates siue eidē regule siue aliꝭ.
sic singuli habent ꝓprias carentias.
Aliud ꝙ malitie eo modo differunt
quo bonitates que deberent inesse. si
spē specie: si numero nūero. ꝑuatiōes
enim distinguunt^r sicut habitus nati
essent distingui. puta surditas ⁊ ceci
tas suo modo differunt spē ꝑuatiua.
sicut auditus ⁊ visus spē positiua. ⁊
hec cecitas ⁊ illa numero priuatiue:
sicut hic visus ⁊ ille differūt numero
positie. Et hinc patet ꝙ non soluꝫ
distinctio vitioꝝ philo^ce loquendo.
sed etiam peccatoꝝ theologice loquē
do. ⁊ hoc specie ⁊ numero ⁊ etiā gñe
accipi pōt non tm̄ per distinctionem
ꝯuersionis. q2 illa nec per se ꝯstituit:
nec etiā distiguit peccatū vt peccatū
sed accipit^r ꝫm rōnem ꝓpriam huius
ꝑuationis que est formalis rō disti/
guendi ꝑuatiue sicut habit^9 positiue
Apparet etiam quomodo vnū pctm̄
est grauius alio siue intelligat^r ꝫm di
stictā spēm grauitatis siue ꝫm distin
ctam grauitatem ⁊ in eadem specie.
q2 act^9 eo modo quo debet habē bo
nitatem maioreꝫ siue in spē siue intē
sionis in specie. eodem modo si caret

bonitate debita est peior ꝑuatiue. ⁊ si
habeat conditionem aliquā positiuā
repugnantē est peior contrarie. 3° ap/
paret quō peccata pñt cōtinuari in ī
finituꝫ in damnatis. ⁊ tamē nā non
consumet^r nec hilitas nālis siue qđ/
cunqꝫ aliud in nā. nam nulla creata
nā pōt nām intellectualeꝫ vel aliqd
nāle in ipa corrumpere. ⁊ si posset di/
minuere posset aliqñ destruere totalit^r
illam. Similiter effect^9 contingens
alicui^9 cause non necessario concōi/
tat^r suam cām. igit^r oppositum talis
effect^9 vel alicuius conditionis ī ipo
non destruit vel diminuit talem cām
malitia aūt in actu est ꝑuatio aliqua
in illo qđ est effectus contingens vo
lūtatis. igit^r nihil diminuit de ipa vo
luntate. Quid ergo adimit peccatum
additū peccato. cum ꝫm Augu. in en
che. ī tantū sit maluꝫ qꝫtuꝫ adimit de
bonitate. R^o malitia actualis ī ali
quo actu elicito non adimit bonum
qđ simul secū inest. patet nec oportet
ꝙ adimat bonū quod ifuit. quia vt
dictū est ꝑus actus raptim transiēs
non mutat^r de bono in malum. Si
aūt intelligat^r per bonum quod insit
habitus gratuit^9 q adimit^r peccādo.
hoc non pōt intelligi de quocūqꝫ pec
cato. q2 2^m peccatum nō adimit illū
q2 iam ademptum fuit. nec primum
peccatū ex p se rōne sua magis ade/
mit illud qꝫ 2^m. q2 tūc peccatū ꝑmū
eēt simplicit^r graui^9 2°. q2 mai^9 bonū
adimeret. ꝯtingit aūt qñqꝫ ꝙ 2^m sit
graui^9 ꝑmo. ⁊ ita natū esset adimere
mai^9 bonū. ⁊ ita per se adimit bonū
illđ actuale. adimeret etiā p se bonū
hituale si inesset. adimit igit^r pctm̄ ge
neralit^r illđ qđ debēt inesse. sicut ī ceco
nato cecitas adimit visuꝫ nō q ifuit
ꝫ q debuit inesse. ⁊ ita dicit Aug^9. i2^o
sup Geñ. 8°. de angelo peccante ꝙ ce
cidit non ab eo quod accepit sed ab
eo quod accepisset si deo subdi volu
isset. Et si in infinitum adderet^r pecca
tum peccato quodlibet adimeret bo
nitatem propriam que deberet inesse
nec ē icōnēiēs ī vno bono finito vtu
alr̄ ꝯtieri sic ifinitos effect^9 successiue

eliciẽdos: sic ⁊ infinitas rectitudies eorundem. Ad aliud de auersione auersio a fine potest ĩtelligi actualis nolitio ipius finis. ⁊ patet ꝙ nõ ois peccans auertit isto modo cuz forte frequenter peccans non actualiter consideret finem. vel si considẽt nõ illũ in se ex malitia respuit. Alio mõ põt intelligi auersio nõ sic formalis ꝟ quasi virtualis que potest poni acceptatio aliqua voluntatis incompossibilis volitioni finis saltẽ efficaci vel consecutioni finis. sicut qñ voluntas vult aliquid oino inordinatum ⁊ deordinans a consecutione finis. puta aliqd contra pceptum diuinum sine cuius obseruatione possibile nõ ẽ consequi finem. adhuc isto modo itelligẽdo auersio est solius volũtatis 3° mõ largius põt dici. auersio quecunqꝫ malitia sepans a fine efficacit volẽdo vel consequendo. ⁊ talis malitia potest esse in actu volũtatis impato. quia cuz impare actũ sit malũ non stat voluntatem efficacit velle finem vltimum nec etiam ꝯseq ipm. Sicut igitur referribilitas vel quasi ordinabilitas ad finez potest dici cõuersio. sic inordinabilitas potest dici auersio. quando igit accipitur ꝙ nõ est nisi vna auersio in actu interiori ⁊ exteriori verum est duobus pmis modis intelligendo. imo non ẽ talis auersio nisi in actu interiori. ⁊ si sic itelligat ꝙ auersio sit formalis ratio in peccato negandum est. imo sufficit illa inordinabilitas actus imperati. que posset dici auersio 3° mõ dicta. Quod etiam additur ibi de libidine si libido intelligat esse improba voluntas. hoc est immoderatum velle libido nõ est formaliter in oi peccato sed vel formaliter vel cãliter cõcurrit ad peccatum. Si igit libido vel cupiditas debet esse conuertibile cum peccato oportet extendẽ ista nõ tantum ad actũ interiorem voluntatis imoderatum sed etiam ad actuz ipatuz.

De 2° in isto articulo. s. de imputabilitate pz ex distinctõe posita i 2° articulo. q2 si stricte accipiendo solũ illud dicat imputabile quod est imediate in ptãte voluntatis: pz ꝙ solũ velle vel nolle est imputabile. Si aũt imputabile generaliter dicatur illud qd est simplicit in ptãte voluntatis sic actus impatus ꝓprie ẽ iputabilis q2 ⁊ si non sit ĩmediate in ptãte volũtatis est tñ mediãte actu volẽdi qui actus nõ solũ ꝟm se est in ptãte volũtatis. sed etiam vt pncipiuz actus exterioris. q2 voluntas põt per iteriorẽ ponere illum exteriorẽ. Exm. seruꝰ ex pcepto dñi occidit illa occisio iputatur domino q2 in ptãte sua erat actꝰ serui licet mediate. Et si arguit sic pus ꝙ ille non est iputabilis nisi mediante isto. R° ex h sequit ꝓpositum ꝙ illius ⁊ istiꝰ est alia imputabilitas idez. n. non est mediũ nec rõ mediãdi respectu sui ipius. ⁊ põt idez declarari sicut pus d ꝓpria bonitate. quia qꝫ qꝫ terminus sit idez tñ in diuersis fundamentis sunt diuersi respectꝰ ad eundem terminuz. actus ille ⁊ iste st diuersa fundamenta. igit lz iputabilitas conueniat istis in ordine ad eã dem voluntatẽ tñ illa erit alia sicut ẽ alia cãbilitas vel aliud subiacere potestati cause lz causa sit eadem. Ad pmũ arm pncipale. voluntariuz põt dici illud qd est subiectie i volũtate vel illud quod est volitũ a volũtate. vel illud qd est impatũ a voluntate pmuz nõ facit complete ꝙ aliqd sit volũtariũ. q2 hitus põt eẽ i volũtate ⁊ tñ nõ voluntarie voluntas habet illum. q2 tristitia est in voluntate subiectiue. 2m dicitur voluntarium participatie. q2 acceptatio eius vt obi ẽ voluntaria. ipm enim magis diceret volitum qꝫ voluntarium. volũtariũ enim proprie dicit quod est in ptãte voluntatis. ⁊ sic dicitur 3° modo. ⁊ sic actus exterior est voluntarius. sic actus interior simpliciter. non tamẽ est eque pmo. sed illo presupposito generaliter ⁊ sic minor est falsa. Ad probationem minoris dico ꝙ licet actus exterior separatus ab actu interiore hoc est sine illo positus in esse non sit voluntarius. ⁊ hoc quia

effectus remotior non dicit᷑ volũta-
rius nisi ponatur in esse per actuȝ in
teriorē qui est effectus ꝓpinquior tñ
qñ actus exterior coniungitur cum
interiori ⁊ ex illo procedit tunc ille ex
terior vt distinctus hȝ rõnem volun
tarij ⁊ distinctam. qr voluntarij me
diate actus aũt interior non sic ē vo
luntarius sed imediate.

Consequen

ter queritur de dependẽtia
nature assumpte ad vbũ.
Utrum in christo vnitas nature hu
mane ad vbum sit sola dependentia
nature assumpte ad psonam verbi.
¶ Arguit᷑ ꝙ nõ. talis est ibi vnitas
que sufficit ad verificandũ p̄dicatõȝ
nature de persona. iuxta illud ꝑ de tri.
16°. talis fuit illa vnio que deum facẽt
hoiem ⁊ hoiem deum. Nunc autem
sola dependentia non videtur ad hoc
sufficere. qr dependens non p̄dicatur
semp de illo a quo dependet. qd̕ patet
in ꝓposito. natura. n. assumpta depen
det a patre. non tñ pater est hõ. igitur
est ibi aliqua alia vnitas ꝗ̄ȝ depeden
tia nature humane ad vbuȝ ¶ Coñ
discurrẽdo per oẽs modos vnitatis
non videt᷑ posse ibi alia vnitas iue-
niri ¶ Hic tria sunt vidẽda. p̄mo qs
modus vnitatis sit hic ponẽdus. 2°
inquiret᷑ qualiter ipa vnitas sit possi
bilis ꝗ̄ȝtuȝ est ex pte psone assumen
tis. 3° q̄liter ē possibilis ꝗ̄ȝtum ex pte
nãe assumpte.

De prio creditũ

est naturam humanam personaliter
esse vnitaȝ verbo. Joh. p̄mo. Uerbũ
caro factum est. vbi caro ƀm Augꝰ.
pro homine ponitur. ⁊ hoc expresse
habetur in symbolis diuersis. ¶ Ex
isto infertur hec conclusio ꝙ ibi est
ordo siue dependentia nature hũane
ad vbuȝ. ꝯñtia ꝓbatur. quia omnis
vnio vel est per informationem vel
per aggregationem vel est vnio ordi
nis. ⁊ ne sit altercatio de perfectiõibꝰ
eẽntialibus vel d̕ ꝓprietatibus notio
nalibus vel alijs que dicunt᷑ vnita
in deo. intelligo de vnione que est rea
liter distinctorum. hic autem non po
test poni vnio per informationeȝ. qr
vbuȝ non est potentiale nec informa
bile nec actus informans naturam
humanam. nec est hic tantum vnio
per aggregationem. quia sic verbuȝ
habet vnionem ad naturam meam:
vel pater ad naturam assumptaȝ. ⁊
generaliter quodcunqȝ distinctum
ad aliud simplicit᷑ distinctuȝ. nec illa
vnio aggregationis vt patet sufficit
ad vnitateȝ persone. ¶ Restat igitur
3ª vnio. s. ordinis. Ordo autem est
posterioris ad p̄us. patet autẽ ꝙ ver
bum non habet ratõnem posterioris
respectu nature. igit᷑ ecõuerso natura
habet per se ordineȝ posterioris respe
ctu verbi ⁊ ita dependentiam. ꝓbat᷑
etiã ꝯñtia. quia vnio nature ad ver
bum importat relationem realeȝ nõ
ex parte verbi. igitur in nã assumpta
tantum. omnis autem relatio realis
non mutua nec equipãtie vel ē que-
dam dependentia vel requirit depen-
dentiam relati ad illud ad qd̕ refert᷑.
¶ Ulterius qualis sit illa dependẽtia
nature ad vbuȝ: concluditur ex quo
dam credito isto. s. ꝙ solus filius est i
carnatus. ex quo sequitur ꝙ natura
illa non est vnita cuilibet persone in
trinitate. sed soli filio. ¶ Ex quo se-
quuntur tria. p̄muȝ ꝙ ista depẽdẽtia
non est ꝓprie causati ad cãm. qr ƀm
Augustinum. 5°. de trini. 17°. ad creatu
raȝ pater ⁊ filius ⁊ spiritus sanctus
sunt vnum p̄ncipium. 2m est ꝙ ratõ
formalis terminandi istam dependẽ
tiam non est aliquid cõmune tribus
personis. quia in quocunqȝ est illud
quod est formalis ratio terminandi
aliquam dependentiam ⁊ hoc prius
naturaliter ꝗ̄ȝ dependentia sit termi-
nata: ad ipsum dependet dependens.
Si igitur ratio terminandi esset com
munis tribꝰ psonis tota trinitas ter
minaret quod falsuȝ est ¶ Hic dicitur
ꝙ licet sit aliquid cõmune toti trini-
tati. tamen alio modo est in vna per-
sona ꝗ̄ȝ in alia. ⁊ pro tanto posset eẽ

in vna rō terminandi licet nō ī alia.
¶ Cōtra hoc. in habendo illud qđ ē
cōe tribus psonis non est aliqua di
stinctio nisi pertinens ad originē. pu
ta q pma psona habet illud a nullo
2ª a vno. 3ª a duobus. Sz ista dr̃ia
non facit q vna psona terminet de-
pendentiam nature ⁊ non alia. quia
ista differentia esset oīno eadez etiaz
si nulla psona fuisset incarnata siue
quelibet siue quecunqȝ sola persona.
puta si pater solus fuisset incarnat⁹.
¶ 3ᵐ sequit̃ ex isto. s. q rō formalis
terminandi istam dependentiā nature
est entitas psonalis psone verbi. hoc
pbat̃ quia realis vniōis est aliqua
entitas realis formalis termin⁹ siue
rō terminandi. quecunqȝ aūt ētitas
gnālissime loquendo de entitate vel
est entitas eēntialis siue nature: vel ē
entitas hypostatica siue psonalis qñ
est in natura intellectuali de qua loq
mur. pbatum est autē q rō t̃minan
di istam depēdentiam non ē entitas
nature siue eēntie in deo. igit̃ erit hy-
postatica. Et breuit̃ ista dependentia
non est ad aliquid cōicabile vt p se
terminum vel p se rōnem terminādi
sed est ad aliquid icōicabile siue icōi
cabiliter subsistens vt tale. sicut ē na
ture depēdētis vt cōicabilis vel sub
cōicabilitate. sic patet pmū. s. q vni-
tas siue vnio nature hūane ad v̄buz
est quedā depēdentia vel consistit in
depēdentia tali. s. nature vt cōicabil'
ad aliquod subsistens incōicabile.
¶ Cōn vnio eiusdez rōnis posset eē
ad psonam patris. g̊ habēt terminū
formalem eiusdez rōnis. sed entitas
hypostatica est alterius rōis ī psonis
igit̃ 2c. ¶ R⁹ dicetur ad hoc sicut di
ceretur de cōitate eius quod ē psona
in diuis. q2 si ponat̃ aliqua cōitas
realis psone ad tres psonas posset cō
cedi cōis rō terminandi eadem nō
tñ ꝓpria.

De secūdo arti-
culo principali videndūz est quō sit
possibile ex pte termini. quomodo. s.
hoc subsistens incōicabile vt tale po
test terminare dependentiam. hoc aūt
potest aliqualiter declarari sic. si repu
gnaret sibi dependentiam terminare
aut illa repugnātia esset p hoc q est
illud subsistens siue psona. aut p hoc
q est psona diuina. aut p hoc q est h̃
psona que. s. sola ponitur terminare
dependentiam. sed ꝓpter nullū istorū
repugnat isti psone. qđ pbat̃ dupl'r.
pmo sic. independenti non repugnat
terminare dependentiaz. ⁊ si habeat
ꝓpriam independentiam non repu-
gnat sibi eē terminum ꝓprium depen
dentie. nunc autem v̄bum q̄tum ad
entitatem suam etiam psonalem est i
dependens. ⁊ hoc indepēdentia sibi
ꝓpria. igit̃ nullo istorum trium mo-
dorum repugnat sibi terminare de-
pendentiaz. pbatio minoris. cui for
malit̃ repugnat omnis imperfectio:
ei formaliter repugnat omnis depen
dentia. ⁊ quod est formalis ratio re-
pugnantie respectu vnius ⁊ respectu
alterius. hoc patet. quia dependētia
vel est formaliter imperfectio. vel oīo
habet necessario imperfectionez an
nexam. nunc autem filio rōne ꝓprie
tatis hypostatice repugnat formalit̃
oīs ipfectio. ita q ista ꝓprietas ē ipi
filio formalis ratio repugnātie. nihil
enim ponitur in diuis ex natura rei
quin sibi pcissime considerato repu
gnet quecunqȝ imperfectio. alioquin
precise q̄tum est de se: possibile esset
sibi aliquā iperfectionem competere
⁊ ita posito q illa imperfectio com-
petēt adhuc ipa posset manē ipa. ⁊ si
ipsamet manet est intrinseca deo. igit̃
possibile esset aliquam imperfectōez
esse intrinsecam deo. quod est impossi
bile. ¶ Contra istam rōnem obijcit̃
pmo contra maiorem. quia si inde-
pentia concluderet posse terminare
dependentiam. igitur independentia
talis concluderet posse terminare ta
lem dependentiam. consequēs est fal
sum. sicut patet in multis. pmo i sub
stantia ⁊ accidente. quia omnis sub
stantia est independens indepēdētia
accidentis ad subiectum. ⁊ tamen
nō omnis substātia potest terminare

dependentiaʒ accñtis cuiuscunqꝫ ad
subiectum. sicut lapis nō pōt termia
re dependentiaʒ sapie. Cōsimiliter
pʒ de dependentia totius ad ptes. qꝛ
multa sunt qbus repugnat depēdē
tali dependentia que est toti⁹ ad ptes
nec tñ pñt terminare talē dependētiā
sicut est qd̄cunqꝫ simplex qd̄ non ē
totū nec ps. pʒ etiā de independētia
cāti ad cām. qꝛ angelus est idepēdēs
a quocunqꝫ cāto vt a cā. nō tñ pōt
terminare qd̄cunqꝫ cātum. Apparet
etiam cōissime de ꝓprietate de qua est
ꝓpoᵐ. qꝛ ꝓprietas psonalis cum sit
oīno independens ꝫm hoc posset ter
minare oēm dependentiam creature
ad deū vt cāti ad cāʒ. ⁊ hoc ꝫm quā
cunqꝫ rōneʒ cālitatis. qd̄ ē manifeste
falsum. qꝛ ꝓprietas in persona nō est
formalis rō cāndi ꝫ aliqd cōe trib⁹.
vt dictū est. s. p Augl. Rñdet igit
ad maiorē. q lʒ independenti rōe sue
independentie non repugnat q ipm
terminet dependentiā alterius: tñ ide
pendētia nō sufficit ad hoc vt sibi cō
ueniat terminare. ꝫ oʒ q habeat pₒ
ritatē vel pmitatem eētialē respectu
illius qd̄ dependet ad ipm. qꝛ depen-
dentia ē posterioris eētialit ad pus
eētialit. oʒ etiā q hēat perfectōnem
aliquā respectu cuius dependēs sit ip
fectum. ⁊ ad ꝓpoᵐ entitas hypostati
ca non hʒ pₒoritateʒ eētialē respectu
creature. qꝛ ordo essentialis est per se
iter eētias distiguēdo eētias cōm
entitatē hypostaticā. forme. n. i. qddi-
tates reꝝ se hñt sicut nūeri. entitas āt
hypostatica nō est simplicit perfecta
vel simplicit perfectio. put dictū est
in qōne de hoc mota. p idē negaret
hᵒʳ qꝛ si aliqd essʒ ratō repugnantie
respectu cuiuscunqꝫ ipfectionis ipm
eēt pfectio simplr. si igit entitas hy-
postatica non est pfectio simplr seqt
q ipa nō est formalis rō repugnādi
oi impfectioni. ⁊ p ꝯñs nec per ipaʒ
habet psona formalit ꝓpriā indepen-
dentiā. Ad ista. ad pᵐ. dependētia
pōt duplr distigui. vno formalr
siue qsi spē ꝫm rōnem distinctā for-
malē dependentie. Alio mō qsi mālr

ꝫm distictionē independentiuʒ. Et h
duplr. vel in eodeʒ ordine. vel i alio
⁊ alio. pma distinctio reqrit in tmio
rōnem formalem terminandi aliam
⁊ aliam vel eandeʒ qsi illimitatā vir
tualiter. s. vel eminēter ꝯtinēteʒ tales
rōes formales distictas. 2ᵃ distictio
non reqrit distictōem nisi eoꝝ q de-
pendent. ⁊ qñqꝫ ista disticta sūt eiusd̄
ordinis. qñ. s. eque imediate vl eque
mediate dependent ad idem. qñqꝫ sᵗ
alterius ordinis. qñ. s. vnum depēdet
mediate ⁊ aliud imediate. licet igitur
ista ꝓpō sit falsa independens tali de-
pendentia pōt qualēcunqꝫ dependen-
tiam terminare ⁊ etiā ista indepēdēs
dependentia tali pōt talē dependētiaʒ
cuiuscunqꝫ dependētis terminare. tñ
vr ista pbabilis q independens tali
dependentia pōt alicuius dependētis
talem dependētiā terminare vl pₒorē
⁊ h vel imediate vel salteʒ mediate.
⁊ ista pbabilior. simplr independēs
pōt cuiuscunqꝫ dependentis. vl saltē
alicuius dependētis aliquā dependē-
tiam terminare. Et istaꝝ duaꝝ ꝓpō-
nuʒ veritas appareret si ista eēt nota
q quecunqꝫ entitas quacunqꝫ alia
vel est p se pₒor vel posterior. ⁊ ista vr
posse hri ex cōnexione entiuʒ ⁊ vni-
tate eoꝝ siue vniuersi. q vnitas ē or-
dinis ꝫm phm. 12ᵒ methaᵉ. videretur
n. illa entitas incōnexa cum alijs q
ñ hret p se ordinē pₒorl nec posteriorl.
Qñ igit arʳ si independētia 2c. vnoᵒ
posset negari ꝯñtia qꝛ si idepēdēs tli
idepēdenᵃ nō possit tmiare talē depē-
dentiā hoc ē ꝓpter aliqd annexuʒ sue
independentie que est limitata. ⁊ ido
pōt hre aliquaʒ impfectionē ānexā
sed hec rō nō tʒ de independente sim-
plicit. qꝛ in tali saltē nulla ē ipfectio
Aliter ēt deficit illa consequētia. qꝛ ñ
oportet q talis independentia con-
cludat talem terminatōem nisi inde-
pendentia simplr acciperet in ante.
sic q independentia simplr ⁊ oimo-
da concluderet posse terminare oēm
dependentiā. sed hoc nō fuit acceptū
sed solūmō q independēs oio posset
aliquam depēdentiā terminare. Hoc

enim sufficit ad ꝓpositū. q2 p viam
diuisionis sequit᷑ cū illud idependēs
de quo est sermo. s. psona vel entitas
psonalis nō possit terminare aliquā
dependentiam q̄ est cāti vel mēsurati
vel aliā huiusmōi: ꝙ possit termiare
istaʒ q̄ est nature vt est cōicabilis ad
aliqd vt icōicabilit᷑ extās. Alit᷑ possʒ
ꝯcedi ꝯn̄s ꝫ intellectū ꝓus expositū
s. ꝙ independens tali dependētia ali/
cuius talit᷑ dependentis vl̓ ꝓori depen
dentia dependentis potest dependētiā
t᷑miare. Per hoc pʒ ad illas istātias
ibi positas. Ad ꝓmā. q2 substātia
illa pōt aliquā dependentiā alicuius
accn̄tis terminare. puta illius qđ na
tum est sibi conuenire. Et esto ꝙ eēt
aliq̄ substātia nō susceptiua alicuius
accn̄tis. sic̄ ē natura dina illa tn̄ pōt
terminare aliquā dependētiā ꝓorem
q̄ȝ sit ista. puta alicui⁹ cāti ꝓoris ipo
accn̄te. ⁊ sic mediate terminat depen
dentiam ipius accn̄tis. Ad 2ᵃᵐ de
toto ⁊ de ꝑtibus ꝑ idem. q2 simplex
qđ nec est totū nec ꝑs pōt termiare
dependentiā ꝓorem q̄ȝ sit illa que est
totius ad ꝑtes. Et si queras quaʒ
dependētiā terminat angelus respcū
ignis q dependet a ꝑtibus suis. R°.
illā depēdentiam q̄ est minus nobil̓
ad magis nobile in ordine essentiali
nāꝝ. Per idem ad 3ᵃᵐ. q2 angel⁹
terminat dependētiā cuiuscūqȝ nāe i/
ferioris. ⁊ ħ mediate vl̓ imediate. illā
qdem q̄ est ꝫm ordinē eēntialem qd
ditatum. ⁊ illa est q̊dāmō ꝓor depen/
dētia illa q̄ est effectus a cā efficiente
imo hec videt᷑ oino ꝓma. ⁊ ħ potest
assignari cōiter ꝯuenire cuilibet inde
pendēti respectu illius respectu cuius
dr̄ independēs. Ad 4ᵃᵐ. indepen
dēs oio hn̄ vr̄ ꝙ nec'io possit aliquā
dependētiam terminare. q2 nō vr̄ al̓
cōnexionē hr̄e cū alijs entibus. ꝭ nō
oʒ ꝙ qualēcunqȝ dependētiam possit
terminare. q2 illā q̄ requirit i termio
ꝑfectōem simpl̓r cuiusmōi ē dependē
tia cāti ad cām nō terminat. nisi sit ꝑ
fectū simpl̓r. pōt aūt eē independens
si sibi repugnet impfectio lʒ sibi non
cōueniat simpl̓r ꝑfectio. quia ētitas

hypostatica vt talis non est perfectio
simplicit᷑. nec tn̄ ois talis est imperfe
cta. Per hoc excluditur responsio
ad maiorē. q2 independēti oino nec
rōne independentie sue nec rōne ali/
cui⁹ sibi annexi pōt repugnare gene
raliter terminare quancunqȝ depen/
dentiam. Et cum tangit᷑ ꝙ ad hoc vt
terminent requirit᷑ ꝙ sit ꝓus eēntial̓r
pōt dici ꝙ ꝓprie loquēdo de ꝓoritate
eēntiali que. s. est rōne eēntie vt disti/
guitur cōtra entitatē hypostaticā. sic
vna est ꝓoritas trium personarum. ꝭ
extendendo ꝓoritatem eēntialem ad
ꝓoritatem per se. ⁊ hoc respectu cuius
cūqȝ entitatis siue qdditatiue siue hy/
po^ce pōt entitas psonalis in diuinis
dici ꝓor eēntialit᷑. vel magis ꝓprie per
se ꝓor quocunqȝ cāto. Et isto 2° mō
accipiēdo ꝓoritatē necesse est vt om̄e
dependentiam terminans sit ꝓus eo
qđ depēdet. non aūt ꝑ mō accipiēdo
ꝓoritatē. nisi tm̄ qn̄ ē dependētia cāti
ad cām vel aliq̄ similis dependentia.
puta cāti posterioris ad cātum ꝓus.
vel cāe vnius ad aliam cām. vel mē/
surati ad mensuram. Et cum dicit᷑ ꝙ
sole forme hoc ē qdditates se habēt
sicut nūeri quo ad ħ ꝙ in eis solum
attendit᷑ ordo eēntialis. nō igitur in
entitate hypostatica pōt distingui de
dependētia eēntiali. q2 est simpl̓r eēn/
tialis que est rōne eēntie in vtroqȝ ex
tremo. vbi. s. fundamētum rōne eēnᵉ
dependet. ⁊ termin⁹ rōe eēntie termiat
Et isto mō est dependentia eēntialis
creature vt cāti ad deum vt ad cām.
Alio modo pōt dici eēntialis tantuʒ
ex ꝑte fundamenti cui. s. eēntia est rō
depēdendi. sed nihil rōne essentie ter
minat. sed rōne entitatis distīcte ab
essentia puta hypostatice. Et cum ad
ditur ꝙ terminans dependentiaʒ oʒ
esse perfectuʒ. licet hic possit distigui
ꝙ perfectio sicut ⁊ entitas equiuoce
conuenit entitati quidditatiue ⁊ hy/
postatice. tn̄ ꝓprie ꝑfectio nō videtur
conuenire nisi entitati qdditatiue. q2
entitas hypostatica non est ꝫm quam
aliqd formal̓r ꝑficit᷑. ꝭ ꝫm quā reci/
pit ꝑfectiōem. vel saltē determinatur

ad pfectõꝫ receptã. Et ſm h negãda
cẽt illa ꝓpõ oꝫ ꝙ terminãs dependẽ-
tiam ſit pfectum. ſufficit enim ꝙ ſibi
repugnet impfectio qualis conuenit
dependenti. Et per h pꝫ ad illud quod
dicit̃ cõtra minorẽ. q2 pfectõem nõ
extẽdẽdo ſ ꝓprie accipiẽdo negãda
eſt iſta ꝓpõ ꝙ ſi aliqd ſit rõ repugnã
tie reſpectu cuiuſcumq3 impfectionis
ipm eſt pfectum vel perfectio ſimplr
quicqd enim poteſt realiter eſſe ideꝫ
ſimpliciter pfecto. ipm non põt eſſe
aliquomõ impfectuꝫ ⁊ tñ nõ oportet
ꝙ quodcũq3 tale ſm rõnem ſui for-
malem ſit ſimpliciter pfectum. 2°
põt ꝓpoſitũ ſic declarari. aliqua eſt i
entibus dependentia nature cõicabil̃
inq̃3tũ cõicabile ad ſuppoſitũ cui cõi
cat̃. g̃ in illa dependentia ſtatus ẽ ad
incõicabile vt terminans talẽ depen
dentiam. añs declarat̃. q2 aliqua nã
hꝫ ꝓprium p ſe ſuppoſitũ ſicut eſt nã
ſubſtãtialis. ⁊ ibi eſt idemptitas real̃
nature ⁊ ſuppoſiti. nec eſt dependẽtia
nãe ad aliquid extrinſecum vt eius
ſuppoſitũ ⁊ aliqua nã ꝓpter eius iper
fectionẽ ſuppoſituꝫ per ſe hr̃e nõ põt.
⁊ p ꝯñs non põt ſic itriſece termiari.
ſed requirit ſuppoſitũ extrinſecũ. ſicut
natura accñtis requirit ſuppoĩtũ ſub
ſtantie ad quod vltimate eius depen
dentia terminat̃ tanq3 ſuũ ſuppoſitũ
⁊ hoc per accñs. q2 ſuppoſitum per ſe
habere non põt. tali auteꝫ ſuppoſito
p accñs non eſt natura per ſe ideꝫ. q2
natura ⁊ tale ſuppoſitum ſunt alteri⁹
generis ſed ẽ ibi aliqua vnio ſupplẽs
vt poſſibile vicem idemptitatis. illa ẽ
actualis dependentia nature ⁊ ex pte
ſuppoſiti actualis ſuſtentatio nature
vel terminatio dependẽtie eius. ſic ꝙ
illam nãm dependere ad illud ſuppo-
ſitum eſt cõicari ipi tanq3 ſuo ſuppo
ſito. ſicut poteſt habere ſuppoſituꝫ. q2
non poteſt per ſe habere ſuppoſituꝫ. ſic̃
ſubſtãtia ſed tm̃ per accidens. ꝯñtia
pncipalis pꝫ. q2 cum ſuppoſitum ſit
per ſe aliquid incõicabile dependẽtia
nature vt cõicabilis ad ſuppoſitum
erit per ſe ad incõicabile. ⁊ ita cum p
ſona diuina ſit veriſſime incõicabil̃.

immo ſit ſola p aliquod poſitiuuꝫ in
cõicabilis. vt dicet̃ in 3° arti. non re
pugnabit ſibi ex pte ſui terminare de
pendentiam nature vt cõmunicabil̃
tanq3 ſuppoſitum eius non per ſe vel
itrinſecuꝫ ſ tm̃ extrinſecũ ⁊ alterius
nature. Dicet̃ ꝙ nll̃a natura põt
depẽdere ad ipm vt ad ſuppoſitũ ex-
trinſecum. q2 non põt informari per
accidẽs aliqua natura. ſicut ſuppo^m
ſubſtantie informat̃ accidẽte. ⁊ pro
tanto eſt ſuppoſitum p accñs nature
accidentis. Preterea dicet̃ ꝙ de-
pẽdentia accidentis eſt p ſe ad ſin-
gularem ſubſtantiam non autem ad
ſuppoſitum vt ſuppoſitũ. ſ. q̃3tum ad
illud quod ſuppoſitũ addit vlt̃ rõnẽ
ſingularis. q2 illud non videtur eſſe
niſi negatio. negatio aũt non eſt ratõ
terminandi dependentiam. Cõfir^r
q2 natura ſingularis aſſũpta a vbo
eodem mõ terminat dependentiam
accidentis ſicut terminaret ſi nõ eſſꝫ
aſſumpta. ſed aſſumpta non habet
rõnem ꝓpriam ſuppoſiti. igit̃ qñ non
eſt aſſumpta rõ ſuppoſiti non eſt rõ
p ſe terminandi. Nec põt dici ꝙ qñ
eſt aſſumpta dependentia accidentis
quod ſibi iheret terminat̃ ad pſonã
aſſumentẽ. quia dependentia accñtis
eſt inherere. accidens autem nature
aſſumpte non inhẽt pſone aſſumẽti.

Ad pmũ dici poteſt ꝙ ſufficit hoc
habere ꝙ non ſit repugnantia a pte
incõicabilis ꝙ ſit terminus alicuius
dependentie. an auteꝫ aliqua natura
alia ab illa que eſt ꝓpria ipius incõi-
cabilis poſſit dependere ad ipm incõi
cabile. de hoc in ſequente arti. Q2 aũt
tangitur ꝙ incõicabile terminãs de-
pendentiaꝫ nature extrinſece oꝫ eſſe
informale a tali natura. ſicut ſubſtã-
tia informatur accñte dependente ad
ipam. R° qñ accñs ineſt ſubſtãtie
ſunt ibi due hitudĩes. vna forme ad
informale. ⁊ illius extremũ eſt ſubſtã
tia vt receptiua talis forme ⁊ vt po-
tentialis ſalteꝫ potẽtialitate ſm quid
Alia eſt habitudo accidentis vt de-
pendentis ad ſubſtãtiam vt ad quaꝫ
dependet. ⁊ illius extremũ ẽ ſubſtãtia

vt eēntialit̄ p̄oꝛ accidente naturalit̄ posteriori. Prima habitudo nō pōt eē alicuius nature ad v̄bum. q2 illa requireret impfectionem in v̄bo. q2 aliquā potētialitatē. 2ᵃ pōt esse. quia illa nō requirit in v̄bo nisi p se poꝛi/tatem que non repugnat sibi respcū cuiuscunqꝫ nature create. hic pꝫ illō dictū. deus ē respectu cuius oīs subā creata est quasi accn̄s. q2 vsi hitudi/nem accn̄tis ad substantiam que est forme hꝫ qd ad infoꝛmale: nō possit substantia creata hr̄e respectu dei tam̄ hitudinem nature cōicabilis extrin sece 7 posterioꝛis potest hr̄e respectu psone dīne qualē hitudinem habet etiā natura accn̄tis respectu suppositi substantie. Ad 2ᵐ pōt dici q sub stātia singularis est īcōicabilis put incōicabile opponit̄ vniuersali qō ē īcōicabile pluribus. ꝟ put īcōicabile excludit oēꝫ cōicabilitatē taꝫ dis q̄s forme. 7 hoc tam forme ptialis q̄ dr̄ cōicari materie infoꝛmate q̄s forme totalis. puta quidditatis vel nature. que dr̄ cōicari supposito pticipāti. sic inquā incōicabile nō cōuenit omni singulari. ꝟ solum illi qō nō ē alicui foꝛma altero duoꝝ modoꝝ. 7 tale ē illud qō est vltimatū hn̄s foꝛmā vel ens p foꝛmā. ita q nihil hꝫ ipm tāq̄s foꝛmā siue p̄ncipiū quo eēndi. 7 tale est suppositum. licet igit̄ accn̄tis depē dentia terminet̄ aliqualit̄ ad subam singularem tn̄ non est vltima termia tio nisi ad singularem vt icōicabileꝫ q2 dependentia que est in cōicari nō vr̄ hr̄e statum nisi ad incōicabile. q2 si est depēdentia ad singularē cōica/bilem cū illa sit rō eēndi ei cui dicat̄. nō est dependentia adhuc terminata vltiate nisi ad illud cui cōicabile cōi catur. Nec tn̄ intelligo q coicabile terminans dependeat ad incōicabile 7 pter hoc cōicabile nō vltimate ter minat. ꝟ illud ad quod ipꝫ dependet q2 non est veꝝ substātiā singularem cōicabilem dependere ad suppositum substantie. sed est ibi vera idēptitas singularis cōicabilis 7 suppositi. ꝟ p tanto qō dependet ad singulare cōi/cabile vltimate depēdet ad icōicabile q2 dicabile ē alicui incōicabili ratio eēndi. 7 qō dependet ad illud qō est alicui rō eēndi: dependet vlterius ad illō cui ipm est rō eēndi. icōicabile āt non sic est ratio essendi alicui. 7 idō qō dependet ad ipm non oꝫ vlterius dependere ad aliquid quasi habens esse p ipm. Non igitur vltimate ter/minat̄ dependentia accidentis vt cōi cabilis nisi ad suppositum substantie vt incōicabiliter subsistens 7 susten/tās ipm. 7 est ista ad aliqd extra totū genus dependentie talis que est i cōi cari. quia est ad incōicabile. Et cū arguit̄ q rō suppositi vltra substātiā singularem non addit nisi negatōeꝫ R° si hoc verum sit. tamen illa nega tio p̄us conuenit substantie singl'ari q̄s terminare dependētiā accn̄tis. nec est incōueniens aliquam negatōem imperfectionis p̄us conuenire alicui q̄s aliquod posterius depēdere ad ipꝫ sicut prius conuenit homini non esse irrōnale q̄s esse albūm. quia negatio illa statim sequit̄ affirmationeꝫ que includitur in rōne hōis. etiā si nūq̄s tale accidens competeret vel cōpetē posset homini. Et cum dicit̄ negatio non est ratio terminādi. R° vltima te terminare duo dicit. s. termiare 7 sic terminare q nihil vlt° terminet. rō igit̄ terminandi est aliquod posi/tiuum. s. rō istius q termiatio sit vlti mata: est illa negatio. q2. s. terminans non est cōicabile. si. n. esset cōicabile: tunc adhuc vlterius termiaret depē/dentiā illō cui ipm cōicaret̄. Exᵐ. si accn̄s dependeret ad aliud accn̄s. sic ꝫm aliquos coloꝛ ad supficies: eius dependentia non vltimate terminat̄ ad supficiem: ꝟ ad illud cui supficies est foꝛma. 7 esto q non depēdēt ad illud cuius est foꝛma. ꝟ tn̄modo eēt sibi rō eēndi: adhuc vltiata depēdēᵃ eēt ad illō cui supficies ē foꝛᵃ. Ad cōfirmatiōꝫ posset dici. q accn̄s nāe assumpte 2c. 3° ꝫm aliq̄s declarat̄ ppositꝫ sic. persona dīna eminenter cōtinet perfectiōem oīs suppositi cāti igit̄ pōt supplere vicem cuiuscunqꝫ i

sustinendo illam naturā quaȝ posset
tale suppositū sustentare. Preterea
quelibȝ natura creata est in potentia
obedientiali respectu persone diuine
igit psona diuina pōt sustentare quā
cunqȝ. Prima ratio vr deficere. q
r si psona dīna rōne eēntie cōtineat
vtualit quācunqȝ entitatem creataȝ
tn̄ nō vr vtualiter continere ratione
pprietatis psonalis aliquā entitateȝ
creatam. q2 pari rōne cōtinēt qualȝ
r ita pprietas psonalis eēt formalr i
finita cuius oppositum ōnsum est in
qōe de hoc mota. Preterea. si pp̄e
tas psonalis contineret vtualit oēs
entitates creatas videt q possꝫ esse
rō formalis creādi creaturas. cuius
oppositū dictū est in quadā alia qōe
2a etiam rō videt deficere. q2 potē
tia obedientialis creature respicit oi-
potentiā creatoris r illa est cōis. igit
illa sustentatio p quam filius p oipo
tentiam sustentat nām istam est cōis
tribus. illa aūt sustentatio que ē psōe
vnite est ppria filio. non igit p hoc q
est nām eē in potentia obedientiali p
sone concluditur ipam posse naturā
sustentare hypostatice vel suppositiue
sed tn̄ posse sustentare cālit. s. effectiue
Contra cōclusionē istius articuli
arguitur p°. q2 vnio realis hȝ tminū
realē. que igit sunt simplicit idem in
re sunt ideȝ in terminando talē vnio
neȝ. pprietas r eēntia sunt simplicit
ideȝ in re. igit sicut vnū terminat sic
r reliquum terminabit. Item ad
relatiuum vt relatiuuȝ non dependet
aliud a suo correlatiuo. igit ad vbū
vt vbum non dependet natura hūa
na. q2 solus pater est correlatiuum.
Ad pmū dicendū. q formalis di
stinctio relationis ab essentia sufficit
ad hoc q pprietas possꝫ dici formalr
terminus vnionis realis r nō eēnā.
tn̄ rō videt efficax contra ponentes
idemptitatem realem r formalē eēnē
r pprietatis constituentis psonā.
Ad 2m dici pōt. vno mō negādo
añs. nam aliud est dependē ad rela-
tiuum vt relatiuū. r dependere ad ipȝ
verbum relatiuū non tn̄ dependet ad
ipm tanqȝ correlatiuuȝ. Alit pōt
dici. q natura assumpta dependȝ ad
vbum sed non pprie vt ad relatiuū.
sed vt ad incōicabile subsistens. r sic
neganda est ōntia.

De tertio articu-
lo. certum est fm Dam. 57. q vbum
assumpsit naturaȝ i athomo. hoc est
singularem. r tamen non habentem
psonalitateȝ ppriam. q2 illa nō possȝ
stare cū assumptōe in vnitate psone
vbi. si aūt ppria singularitas nature
psonalis esset formalit ppria psona-
litas eius: non posset illa esse sine ista.
Propter quod oportet vidē q formalit
r completiue natura creata sit psona-
ta in seipa. vt ex hoc pateat. si pōt ipa
carere ppria psonalitate. r psonari ēt
psonalitate extrinseca. Est aūt dum
an psonalitas ppria sit formaliter p
aliquid positiuū. r videt q sic. quia
negatio non est pmo incōicabilis. ne-
gatio. n. qūtuȝ est de se posset cuicūqȝ
competere. tn̄mō igit ē incōicabilis
pter incōicabilitateȝ positiui ad qō
ipa consequit. r ita pmū icōicabile
est positiuuȝ. pprietas psonalis est p°
incōicabilis. q2 est rō formalis con-
stituēdi incōicabile. s. psonā. Pre
terea. negatio non est p° ppria alicui
enti. sed tn̄ pter h q sequit aliquā
affirmatōem ppriam. pprietas enim
psonalis est pmo ppria illi cuius est.
igit 2c. Preterea. qō excludit iper
fectionem ipm est pfectum vel salteȝ
aliquod positiuum. nunc aūt depēdē
ad psonam extrinsecā est impfectōis
igit psonalitas ppria q excludit for-
maliter illam depēdentiam est aliqd
positiuum. Cōfirmat pter hoc. n.
ponitur q singularitas nature est p
aliquid positiuū. q2 excludit ipfectio-
nem que est diuidi. vn̄ singulare dr
idiuiduuȝ. h est in plura indiuisibile
a simili in pposito. psonari i se exclūdit
dependere ad personam extrinsecam
Sed con Dam. c. 50. In nullo. n.
eoruȝ que plantauit in nostra nā de9
verbū a pncipio plasmās nos defecit
sed oīa assumpsit. totus. n. toti vnit9

est mihi vt totum toti tribuat. quod ē inassumptibile ⁊ incurabile. vult di/cere igit̃. ꝙ quecūqꝫ entitas positiūa in nostra natura est vnita vbo. Et ꝙ hoc sit possibile de quacūqꝫ. ꝓbatur rōne. q2 quecunqꝫ natura est simpˡʳ in potentia obedientiali ad dependen/dum ad psonam diuinam. si g̃ esset aliqua entitas positiua qua nā esset in se psonata illa entitas eēt assūpta a vbo. ⁊ tunc nā nostra in xp̄o esset psonata simlˡ duplici psonalitate. qđ est impossibile. q2 si creata igit̃ p illā est formalit̃ incōicabilis alteri psone ⁊ p ꝯn̄s psone vbi non cōicat̃. ⁊ ita in ip̄o non psonatur. Preterea. si aliqua entitate positiua essꝫ formalˡʳ psona creata. igit̃ vbum non posset deponere naturam assumptam. nisi vel illa maneret non psonata qđ vr̄ inconueniens. vel oporteret ꝙ daret̃ sibi de nouo aliqua alia entitas qua haberet psonalitatem creatam. sed h̄ est impossibile. illa enim non possꝫ eē entitas accn̄talis. q2 accn̄s non ē rō formalis personandi subiectum. nec posset eē aliqua entitas substantialˡ. q2 nec mā. nec forma. nec substantia compoita. q2 quecunqꝫ talis si daret̃ non maneret natura eadem que p̄us q2 haberet aliam materiā vlˡ formā vel entitatem substantie composite.

Pōt igit̃ dici ꝙ nr̄a natura est p/sonata psonalitate creata. nō aliquo positiuo tanqꝫ rōne formali. q2 vltra singlˡaritatē non inuenit̃ aliq̄ ētitas positiā qua singulare completiue sit incōicabile. sed tm̄ singularitati sup addit̃ negatio cōicabilitatis siue de/pendentie que est icōicari. Potest autem intelligi triplex negatio cōi/cabilitatis siue dependentie. sicut. n. possumus intelligere dependentiam actualeꝫ potentialem ⁊ aptitudinalē. sic possumus intelligē negatōeꝫ actᵒ dependendi. ⁊ negatōeꝫ possibilitatis dependendi. ⁊ negationem aptitudīs ad dependendum. Prima negatio est nuda siue sola. 2ª est cū repugnā/tia ad actum. 3ª est cum inclinatiōe opposita siue aptitudine contraria.

Exᵐ. p̄mo mō superficies si esset sine colore oīno esset non alba. q2 habēt solam negationem albedinis. 2º mō angelus est non albus. quia sibi re/pugnat albedo. 3º. mō lapis est non sursum. q2 in lapide est negatio apti/tudinis ad sursitatem cum incliatōe ad non sursitatem sicut ad suū oppo/situm. Ad ꝓpositum. loquendo de dependentia ad hypostasim extrīsecā ⁊ spāliter dinam. de qua mō loqmur sola negatio actualis dependentie nō sufficit ad hoc ꝙ aliquid dicatur i se psonatum vel persona. q2 aīa Petri habet talem negationem. ⁊ tamē nō est persona. 2ª negatio non inuenit̃ in natura creata personabili. q2 nulli tali potest oīno repugnare dependere ad personam dinam. imo quecunqꝫ entitas positiua in tali natura est in potentia obedientiali ad dependēduꝫ ad ip̄am. ⁊ per ꝯn̄s illa negatio non constituit psonam creatam. 3ª etiā negatio non sufficit. q2 illam habet natura assumpta. ip̄a enim cum sit einsdē rōis cū mea nā hꝫ aptitudinē eiusdem rōnis. ⁊ ita hꝫ aptitudinem ad subsistendum in se. ⁊ non hꝫ apti/tudinem ad dependendum ad psonā extrinsecam. nec est incōueniēs possi/bilitatē eē sine aptitudine. q2 ad for/mas supnāles ⁊ si sit potētia aliqua in susceptiuo non tm̄ ꝓprie aptitudo. q2 illa non est ꝓprie nisi ad formam naturaliter perfectiuam. Ad psona/litatem igit̃ ꝓpriam siue creatam oꝫ concurrere duas negationes p̄maꝫ ⁊ 3ᵃᵐ. ita ꝙ 3ª est quasi hitualis ne/cessario cōueniēs nature cui cōuenit siue sit psonata in se siue i psona alie/na. sed alia negatio. s. actualis depen/dentie supueniens isti negationi ꝯplet psonalitatē ꝓpriam. Ad illa igit̃ q̄ ꝓbant ꝙ psonalitas ꝓpria est forma/liter per aliquid positiuum ad oīa silˡ est vna. Rº. ꝙ nulli simplˡʳ repugnat eē cōicabile nec tanqꝫ cōicabile depē/dē nisi sibi sit simplˡʳ ꝓp̄ū aliqđ posi/tiuum qđ sit rō repugnātie cōicabi/litatis ⁊ dependentie. tamen cōicari ⁊ dependē pōt s3 qđ repugnare alicui

p solam negationem. quia dum negatio illa. inest: affirmatio non pôt inesse. sed non ꝓpter hoc est simpliciť impossibile affirmationeʒ inesse: nisi illud cui talis negatio inest esset necessaria rõ ꝙ talis negatio cõseque retur. ⁊ tunc negatio esset simpliciť ꝓpria. alˀs non esset nisi ſm qd ꝓpa. Simili .n. modo ꝓpria est alicui negatio sicut ipi repugnat opposita affirmatio. sola persona diuina habet incõicabilitatem primo modo. quia entitatem aliquam intrinsecam simpliciter ꝓpriam p quã sibi repugnat posse cõicari. natura creata licet in se subsistat non tñ aliquid habet intrinsecum p quod impossibile sit eandeʒ dependere. ⁊ idõ sola persona diuina habet ꝓpriam psonalitatem completaʒ. natura creata personata in se nõ habet. quia non habet repugnãtiaʒ ad posse dependere sed tñ ad actu dependere. ⁊ hoc ſm quid. s. dum sibi ĩ est negatio dependentie actualis.

Ad formam igitur pme rationis dico. ꝙ incõicabile simpliciť quod. s. importat repugnantiam ad posse dependere non conuenit pmo negatõi siue alicui rõne negationis. nec talis incõicabilitas est in creatura etiam in se personata. sed tñ incõicabilitas ſm quid. s. repugnantia ad cõicari. ⁊ hoc stante illa negatõne dependẽtie actualis. ista autem incõicabilitas ſm quid non requirit entitatem positiuam simpliciter incõicabilem. ꝫ tñ entitatem positiuam receptiuam negationis dependentie actualis. sed incõicabilitas simpliciter si alicui negationi conueniat hoc nõ est nisi qꝛ illa consequitur entitatem positiuaʒ simpliciter incõicabilem. Per idẽ ad aliam maiorem de dependentia cõcedo ꝙ si alicui repugnat posse depẽdere. hoc est ꝓpter aliquam perfectionem vel rationeʒ positiuam. sed illa repugnantia non est in creatura. sed sola negatio dependentie actualis. Exemplum. accidenti sepato nõ simpliciter repugnat inherere. vel posse inherere. sed ſm quid dici posset ei repugnare inherere. pro q̃to ꝙ stante illa sepatione non pôt simul stare cũ hoc quod inhereret. Consimiliter ad illud de ꝓprio dico ꝙ incõicabilitas simpliciter est simpliciť ꝓpria illi cui conuenit siue incõicabilitas. icõicabilitas autem ſm quid non est ei ꝓpria: ꝫ tñ sic ꝙ soli illi conuenit.

De 3° igiť articulo pncipali videť ꝙ nature humane repugnat depẽdẽ ad psonam alienam vt sustentanteʒ ipam. pmo quia est natura substãtialis. 2° qꝛ intrinsece siue idemptice hʒ rõnem non dependendi tali dependen^a^ 3° qꝛ non potest habere aliquid intrinsecum quod sit sibi rõ taliter dependẽdi. Et pmo sic arguiť. natura substãtialis non est nata dare supposito nisi esse simpliciter. ⁊ p ↄñs non presupponit esse simpliciter. natura autẽ dependens ad suppositum alienum p supponit in eo esse simpliciter qꝛ esse nature ꝓprie que pus cõuenit sibi q̃ʒ ista natura dependens ad ipm. Añs ꝓbatur. natura substantialis ẽ ẽtitas simpliciter. sicut accñtalis est entitas ſʒ quid ⁊ qualis est aliq̃ entitas formaliť tale esse tribuit. sicut igitur nã accidentalis tribuit tñ eẽ ſm quid. ⁊ ideo presupponit ens simpliciť: ita natura substantialis dat eẽ simpliciť ⁊ ideo non presupponit tale eẽ. Ex 2° arguiť sic. oẽ dependens hʒ intrinsece aliqd quod est sibi rõ depẽdẽdi natura humana non habet nec hr̃e pôt aliquid tale intrinsece qđ sit sibi rõ dependendi tali dependentia. igitur 2c. Ma. pʒ inductiue in dependentia cãti ad cãm in quocunqꝫ gñe cause. ⁊ ꝓbatur rõne. qꝛ nisi in isto sit aliq̃ ratio dependendi que non est in illo non magis istud dependet q̃ʒ illđ. nã autem mea non dependet a vbo tali dependentia. igitur nec illa assumpta magis dependet nisi habeat aliquaʒ rationem dependentie sibi intrinsecã ꝓbatio maioris. non dependens nõ fit dependẽs nec ecõuerso nisi sit aliq̃ mutatio. mutatio autem non habet ꝓ per se termino nisi aliquã formam absolutam. si igiť natura sit de nouo

depēdēs aduenit sibi aliqua forma absoluta que sit rō dependendi ⁊ talē etiam amittit vt terminū a quo mutationis. si fiat de dependente non dependens. pbatio minoris tum quia natura illa posset deponi nullo absoluto corrupto in ea. si autem haberet aliquod absolutum quod esset ratio dependendi sibi ppria: oporteret illud corrūpi qn̄ ipa fieret nō depēdēs. tū qz nature eiusdē rōis competit silis rō dependendi ⁊ ad similem terminū vel eundem terminum qn̄ nō est nisi vnicum natū terminare talem dependentiam. natura autē xpi ⁊ mea sunt eiusdem ratōnis. ⁊ mee non competit aliqd qd sit rō taliter dependendi ad vbum. qz tunc mea violent̄ subsistēt in ppria persona. Ex 3° arguit̄ sic. ppria psonalitas que pōt competere huic nature humane ē realiter eadē sibi. igitur manente hac natura manet hn̄s hanc personalitatem. sed personalitas ppria ē rō repugnantie ad sic depende. igit̄ ⁊c̄. pbatio an̄tis. qz certuz est q̄ huic nature humane singulari pōt competere ppria psōalitas illa non pōt eē aliud ab ipa nec ei accidens. qz accn̄s nō est rō personādi substantiam. nec pōt esse substantia alia ab hac natura. qz nec substantia cpoīta. pz eniz q̄ vna suba composita non est rō formalis personalitatis alteri substantie composite. nec potest esse alia suba sicut ps. qz nō manēt eadē natura composita nisi manēt eadem vtraqz ps substantialis. Pōt dici q̄ non est ponenda inter aliqua esse formalis repugnantia nisi vel in rōnibus eorum ppriis aliq repugnātia includat̄ manifeste vl' necessaria rōe pbetur includi vl' sequi. s neutro modo est de natura humana ⁊ de dependentia ad psonam alienam. igit̄ ponendum est q̄ talis dependentia n̄ est simplr̄ ipossibilis q̄ntum est ex pte fundamenti. Maior pbatur. qz qdlibet ponendum est possibile esse cui⁹ non patet rō impossibilitatis. Consimiliter quodlibet compossibile vbi non apparet rō incompossibilitatis.

pma pars minoris declarat̄ ex rōib⁹ istorum de quibus est sermo. Rō aūt nature humane magis pz. ratio autē illius dependentie de q̄ loqmur pōt circūloquēdo vel aliqlit̄ describē de poni talis. dependentie nature vt cōicabilis ad psonam ppriam alteri⁹ nature vt terminantem eius dependentiam. hec rō exponat̄. pmo illud qd dicit̄ vt cōicabilis. pōt aliquid cōicari alicui sic. q̄ illud sit ipm qd cōicatur. sicut vl'e cōicat̄ singulari. Alio modo sic. q̄ illd cui cōicat̄ sit isto tanq̄ formali pncipio eēndi. Et hoc dupliciter. vel vt forme partialis que cōicat̄ materie informate ⁊ alit̄ cōicat̄ composito constituto p ipam vel vt forma totalis sicut quidditas cōicat̄ suppoīto vt humanitas sorti. In pposito intelligit̄ cōicabile 3° mō s. q̄ sic cōicatuz sit forma total' quā hn̄s dicat̄ ſm eam eē formalit̄ tale. sed pprium suppositum nature dicit̄ hoc mō tale ſm illam non ppt̄ dependentiaz sed magis ppt̄ pᵉ idēptitatē. sed ad suppositum non pprium non pōt eē pᵉ idemptitas sed illd qd pōt ibi esse q̄si supplēs vicē idemptitatis est perfecta dependentia nature ⁊ perfecta sustentatio ex pte suppositi siue terminatio dependentie. tale autē suppositum quia est per se suppositū alterius nature ⁊ istius nāe depēdētis non per se suppositum. ⁊ p se est pus eo quod non est p se seqtur q̄ p⁹ habeat naturam ppriam q̄z istam dependentem que est sibi tanq̄z natura aduentitia vel natura 2ᵃ. Et qd nāe humane nō repugnet talis dependēᵃ q̄lis dicta est potest sic aliqualiter declarari. vt pbatum est in 2° articulo. persona diuina pōt esse pprius terminus alicuius dependentie. non autez dependentie que est cāti ad cām nec breuiter cuiuscunqz terminati ad aliquid rōne pfectionis formalis i ipo sed tātum illius que est nature vt cōicabilis ad incōmunicabile sustētās ipam. igit̄ talis dependentia ē possibilis in aliqua natura. qz non pōt esse possibilitas termināndi depēdentiam

nisi in aliq̄ sit possibilitas dependēdi
ꝫ hoc non magis repugnat nature
humane q̄ȝ alteri. ¶ Preterea 2° q2
accidens dependet tali dependentia
ad suppositum substantie cui inheret
nunc autem lȝ ibi coniūgatᷣ depēdē
⁊ iherere tn̄ p̊oꝛ vr̄ esse rō depēdētie
q̄ȝ inherentie. sicut in termino videtᷣ
eē p̊oꝛ ratio p̊oꝛitatis eēntialis ꝓpter
quam terminat dependentiam: q̄ȝ in
formabilis vel susceptiui ꝫm quam
terminat inherentiam. Si igitᷣ intel-
ligatᷣ alicui conuenire dependentia
nature vt cōicabilis. ⁊ hoc sine inhe
rentia non videtur contradictio. sed
talis est illa que ponitᷣ in ꝓposito.
¶ Confirmatᷣ. q2 ꝫm pħm. 5° metha^e
quale vno mō dicitᷣ dr̄ia substantie
igitur modus qualitatis non repu-
gnat substantie. ¶ 3° declaratᷣ sic. ac
cidens pōt habere modū substantie
licȝ non perfecte. s. ꝙ sibi repugnet de
pendere ad subiectum tamen aliq̄litᷣ
similem. s. in non dependēdo actualr̄
sicut apparet in accidente separato.
pari rōe igitᷣ videtᷣ ꝙ substantia pōt
habere modū accidētis lȝ nō pfecte
s. dependendo ⁊ inherēdo subiecto tn̄
modū aliqualiter similez. s. i depēdē
do actualiter ad suppositum alienuȝ.
¶ Ad illa que adducta sunt in ꝯriuȝ
ad p̊mū concedo ꝙ natura substātia
lis est ad esse substantiale. ꝫ non opoꝛ
tet ꝙ sit p̊mum esse suppositi habētis
esse per ip̄am nisi qn̄ illud est eius p^e
suppo^m. qn̄ aūt est eius suppo^m nō p^e
ꝫ p^e alterius nature tunc per illam al
teram p̊us habet esse. ⁊ cum accipitᷣ
illud quod dat esse simpliciter nō p̄-
supponit esse simpliciter in eodem.
¶ R° aliquod esse in se est esse simpli
citer ⁊ tamen supposito nō ꝓprio nō
dat esse simpliciter omni modo. ¶
Ad 2^m. aliquid pōt esse rō depen-
dentie dupliciter. vno mō sic ꝙ ip̄m
consequatur vel concomitetᷣ depen-
dentia actualis. Alio modo ꝙ lȝ ip̄ȝ
necessario ꝯcomitetur aptitudo ad
dependenduȝ non tamen necessario
dependentia actualis. ꝫ ip̄m q̄ȝtum ē
ex natura sua dependeret. ⁊ quādo ē
actualis dependentia ꝯtingit ꝫm ip̄ȝ
vt ꝓximum fundamentum. p̊ mō ē
dependentia creature ad deum. quia
necessario fundamentū dependentie
est in actuali dependētia semp. 2° mō
est dependentia cāti ad cām secūdaȝ
sine qua possȝ ip̄m immediate cāri a
p̊ma. ⁊ ita posset ab illa 2^a nō depēdē
actualiter. licet semp haberet aptitu-
dinem ad dependendum. Ma. igitur
rōnis vera est intelligendo de ratiōe
dependendi non precise p̊mo modo.
ꝫ indifferenter p̊mo mō vel 2° nihil
plus concludit ꝓbatio p̊ma ma. in-
ducendo de dependentijs cāti ad cāȝ
¶ 2^a ꝓbatio ꝓbat ꝙ dependens hȝ
aliquam rōnem dependendi quam
non habet non dependens. qđ nccīū
est intelligendo per rōnem depēdētie
rōnem formalez dependendi que est
ip̄a dependētia. quia sine illa nō possȝ
aliquid dependere. ꝫ intelligendo rō-
nez fundamentalem dependentie ꝫm
quam inest dependentia sicut ꝫm al-
bedinem similitudo: non opoꝛtet ꝙ
illa rō sit magis in dependēte q̄ȝ i illo
quod non dependet actu est tamen
eque aptum ad dependenduȝ. Ex^m.
accidēs qn̄ est in subiecto nō magis
habet talem rōnem dependēdi q̄ȝ qn̄
ip̄m est sep̄atuȝ. quia ip̄amet natura
est isto modo ꝓxia ratio dependendi.
nec opoꝛtet ad hoc ꝙ actu depēdeat
supaddi actu talis rō dependendi. ꝫ
sola rō formalis. s. actualis dependē^a
Consiliter hic de natura assumpta ⁊
non assumpta. ¶ 3^a ꝓbatio videtur
plus probare. s. ꝙ actu depēdēs hēat
semp rōnem dependendi fundamēta
lem. ⁊ hoc aliquam entitatē absolutā
¶ Ad illā igitᷣ ꝓpōnem cui illa ꝓba°
innititᷣ. s. ꝙ omnis mutatio habȝ ꝓ
p^e termino formam absolutam. Rn̄-
detᷣ p interemptionez imo motus est
ꝫȝ vbi ⁊ ad vbi nec tamen vbi dicit
aliquam formam absolutaȝ. Qualitᷣ
auteȝ hoc non sit ꝯ pħm. 5° phy^s. vl̄
7° dictum est supra in quadā qōe de
coꝛ^e ⁊ vbi ꝛc. ¶ h° r° p̊ncipalis rōnis
non est vera eo modo quo a^or ē vera
scȝ intelligendo indifferenter de rōne

formali dependendi vel fundamentali. et hoc necessario fūdāte actualiter vel saltem aptitudinaliter. habz. n. nā assumpta rōnem formalem depēdēdi s. ipam dependentiam et rōnem fundamentalem. immo ipa est prima ratio fundamentalis dependentie. licz non necessario consequatur ipam talis dependentia actu sed aptitudie. nec plus pbat pma pbatio. qz si nā deponeret nullū absolutum in ea corrūperetur. et ita non habuit aliquod absolutum quod esset necessaria rō actu dependendi sed absolutū fuit primum susceptiuum dependentie. et sine illa manē potest sic sine respectu nō necessario consequente pōt manē fundamētum absolutum. Ad aliam pbatōem dico q licet nature eiusdem rōnis hēant aptitudinem similē ad dependēdum tn̄ nō oportet q si vna actu dpēdeat q similiter et altera. patet de accidēte coniuncto et sepato. natura aūt mea et si non actualiter dependeat ad vbum dependentia predicta. s. ad suppositum hypostatice sustentans tn̄ bz aptitudinem sicut natura illa assumpta habz aptitudinem. ¶ Ad argumētū pncipale dico. q licet non oīs dependētia sufficiat ad verificandū pdicatiōem dependentis de illo a quo dependet tn̄ illa que est nature vt cōicabilis ad suppositum vt hypostatice sustentans eam sufficit ad verificandū pdicatōem nature sic dependentis de supposito ad qd depēdet. pz de accnte sic depēdente ad suppositum substantie de quo etiam pdicatur. et sicut pdicatio accidentis de subiecto lz sit vera nō tamē est p se: sicut eēt nature de pprio supposito: sic in pposito non est pdicatio p se nāe hūane de ipo verbo.

Utrū sacerdos obligatus ad dicēdū missam p vno obligatus etiam ad dicendum missam pro alio sufficienter soluat debitū dicēdo vnā missam p ambobus.

¶ Arguitur q non qz qui tenetur ad maius bonum non satisfacit soluendo minus bonum. sic est i pposito. qz due misse sunt magis bonū qz vna. vna etiā missa p isto ē maius bonū sibi si dicatur p illo: qz si dicatur simul p illo et alio. ¶ Contra. qui plus soluit qz illd sit pter quod obligatur vr abundanter satisfacē. sed vna missa ē maius bonū qz sint illa p quibus obligatur duobus. qz bonum misse est ex vtute sacrificij. sacrificium aūt est infinitū et infinitis sufficiens. xps. n. qui offertur in illo sacrificio sufficiens fuit qn̄ offerebatur in cruce ad satisfaciendum pro peccatis infinitis et c. ¶ Hic pmittēdū est vnū. h. s. qd pbabile vr q missa non solum valet vtute meriti siue opis opantis: sed ēt vtute sacrificij et opis opati. vel non solum valet vtute meriti psonalis sacerdotis offerentis s; etiā vtute meriti gnālis ecclie in cuius psona p ministrum cōem offertur sacrificiū. alioqn missa mali sacerdotis q in illo actu non meretur psonaliter sed demeretur nulli valēt in ecclia. qd reputatur oit inconueniens. et rōnabilit. iuxta illd Joh. 6o. panis quem ego dabo caro mea est p mundi vita. qn̄cūqz. n. xps vt summus sacerdos offert: panis quē dat. i. caro eius est mundi vita. Ex h sequitur q ad solutionem huius qōnis tria sunt videnda. po si missa dicta p duobus tn̄ valz isti sicut si p eo solo diceretur. et hoc merito psonali celebrantis. 2o si tn̄ valet merito gnālis ecclie offerētis. 3o si iste simplr soluit debitū vtriqz cui obligatur.

De primo est sciēdum q inter opa meritoria orō bz magis rōnem meriti applicabilis alteri qz ipa de rōne sui ē placatiua dei et reconciliatiua rei deo et h illius p quo p ipm orātem spālit offertur. Pōt autē meritū vel spālit orō in triplici gdu itelligi valere alicui siue p aliq. Uno mō spālissime et sic sp valet orāti qn̄ est in grā. ipe. n. bz motū ai bonum et elicit opus bonum. Iste motus et illud opus non sic sunt alterius p q orat sicut orātis. nec pōt iste ordiata

Orō 3r intelligi

voluntate sic illud alteri dare: ꝙ nō
sit suuȝ meritum qꝛ magis tenet̃ ex
charitate diligere seipm̄ q̃ꝫ aliū. imo
forte nō posset dare qn̄ istud eēt suū.
Alio᷒ gn̄alissime ⁊ sic valȝ toti ecclie
nec. n. debet orās aliquē de ecclīa ex/
cludere. sed ex itentōe habituali oēs
includere. 3᷒ mō. s. mō medio valet
illi cui p orantē spāliter applicat̃. nō
enim valet ei spālissime pȝ ex primo
membro. sed nec p̄cise valet sibi gn̄a
lissime sicut cuicunqꝫ. tunc. n. frustra
in ecclesia eēnt spāles orōnes assig̃te
alie ꝓ viuis alie autem ꝓ mortuis. ⁊
iterum ꝓ viuis alijs ⁊ alijs. puta bn̄
factoribus amicis ⁊ alijs vt patet in
orōnib᷒ i missali romano ꝓ diuersis
assignatis p̄sonis ⁊ statibus vel cō
gregationibus. Frustra inquā essent
iste spāliter assignate quia non plus
valerēt illis q̃ꝫ generaliter cuicunqꝫ
in ecclesia. Habet g̊ articulus iste
difficultatem spāliter intelligendo h̃
3᷒ mō. Et pōt dici ꝙ vna missa dcā
ꝓ duob᷒ nō tm̄ valet h̃ mō isti q̃ꝫtū
valeret si pro eo solo diceret̃. Quod
ostēdi pōt sic. merito finito s̄m plenā
iusticiam adequate corn̄det aliqd̄
p̄mium determinatum ad certū g̃dū
p̄ter autēȝ bonuȝ quod debet̃ ecclie
gn̄aliter ⁊ p̄ter bonum qd̄ debet̃ isti
oranti spālissime que duo semp īclu
dunt̃ in p̄mio debito orōni. accipio
illud bonū qd̄ v̄tute meriti ipi᷒ orā/
tis debet̃ medio modo ei ꝓ q̊ spālit̃
oratur. illud est determinatū ad certū
gradum. virtute igitur istius meriti
non debetur alicui isto modo medio
aliquod bonum qd̄ non includit̃ in
isto bono medio determinato. si ergo
totum illud bonuȝ detur isti tanq̃ꝫ p̄
mium mō medio debitum orationi:
nullū bonū debitum orōni isti dabit̃
alt̃i ⁊ p ɔn̄s si v̄tute isti᷒ meriti dat̃
aliqd̄ bonū illi vt debitum isti orōni
mō medio: sequit̃ ꝙ nō totū bonum
sic debitū dat̃ isti. g̊ ⁊c̄. Cōfirmat̃
qꝛ equali merito precise debetur eq̄le
bonum siue p̄mium. ⁊ h̃ in quocūqꝫ
mō. s. gn̄alit̃. spālissime. ⁊ medio mō.
Nūc aūt ex equali deuotōe celebrās
habet opus eque meritoriū loquēdo
de merito personali. cōuenit autem ꝙ
eque deuote celebret qn̄ celebrat pro
isto spālit̃ sicut qn̄ spālit̃ celebrat ꝓ
vtroqꝫ simul. g̊ v̄tute ei᷒ meriti debet̃
p̄cise equale bonū merito hui᷒ misse
dicte ꝓ vno ⁊ merito illius dicte pro
duobus. g̊ si qn̄ dicitur ꝓ duobus de
betur isti totum illud bonum equale:
sequitur ꝙ virtute illius meriti nihil
debet̃ alteri. quia bonū qd̄ daret̃ illi
alteri nō includitur in bono qd̄ cor
respōdet adequate isti merito. Di
cetur ad maio. ꝙ merito equali tam
s̄m intensiōem q̃ꝫ s̄m extensiōem de/
bet̃ bonū equale vtroqꝫ mō. nūc āt
qn̄ quis simul pro duobus orat licȝ
sit meritum equale s̄m intensionem
sicut qn̄ orat ꝓ vno: tn̄ est maius s̄m
extensiōem qꝛ pluribus applicatur.
⁊ iō debet̃ bonum eque intensiue sed
maius extensiue qꝛ vtriqꝫ. Siliter
rn̄det̃ ad primaȝ ma. ꝙ merito certi
gradus corn̄det bonuȝ determiatuȝ
ad certū graduȝ. verū ē vniformiter
accipiendo vtrobiqꝫ. s. s̄m intensiōeȝ
vel vtrobiqꝫ s̄m extensiōem. sed licet
meritum ad plures extendatur ⁊ per
ɔn̄s p̄mium pluribus debeat̃ nō tn̄
oportet ꝙ intensiue minuat̃ lȝ pluri
bus cōicet̃. Hoc declarat̃ p̄ sic. bonū
spūale ꝓportiōat̃ spūi ⁊ spūs ē vbiqꝫ
totus ⁊ nō p ptes cōicat̃. g̊ bonum
spūale cōicat̃ sine diuisiōe. ⁊ ita nō
diminuit̃ lȝ pluribus cōicet̃. Hoc ēt
on̄ditur ex᷒ vbi tn̄ minus apparet q̃ꝫ
in ꝓposito. Aliqua quidē corpalia d̄
quibus minus v̄r q̃ꝫ de spūalib᷒ nō
min᷒ tn̄ cōicant̃ ⁊ si plurib᷒ cōicent̃
pȝ de lumīe cādele sil' illuminātis plu
ra illuminabilia ⁊ eq̄lit̃ sic illumiaret
qd̄libet istoꝝ p᷒. pȝ etiā i voce q̄ eq̄lr̃
sil' imutat quēcunqꝫ multoꝝ audien
tiū sicut imutaret vnū illoꝝ solum.
Cōfirmat̃ 3᷒ rn̄o p auctem q̄ hr̃ de
ɔsecra. dis. 5: nō mediocriter. ⁊ cotat̃
ibi Hiero. vbi inter alia sic habetur.
Cū ꝓ centū aiabus psalm᷒ vl' missa
dr̃: nihil minus q̃ꝫ si ꝓ vna qualibȝ
ipoꝝ diceret̃ accipit̃. Pōt dici ꝙ
ista nō impediūt rōes p̄us poitas, qꝛ

vtraqꝫ hoꝝ istarū ratõnum est vera simpliciť tã ſm extensiõem qȝ ſm intensiõem. ita q̄ equali merito nõ debeť ſm strictam iusticiam bonuꝫ numerosius: sicut nec bonuꝫ intensius. q2 plura bõa equalia equivaleňt vni bono maiori intensive. ⁊ hoc in oĩ retributõe iusta ⁊ cõmutatõe. Si ğ merito equali nõ debetur mai⁹ bonũ ſm intensiõeꝫ: nec p ɔñs ſꝫ extẽsiõꝫ. quia sicut ista si faceret vnuꝫ faceret vnum maius altero illorum. ita sunt maioris valoris ſm iusticiã qȝ alteꝝ illoꝝ. Hoc cõfirmať quia aliqui q velleť orare ꝓ oib⁹ aĩabus in purgatorio intendens q̄ singulis valeť mõ medio eque valeret cuilibet sicut si oraret ꝓ vna. ⁊ tunc ſm ordinatã charitatem debeť qs orare ꝓ q̄cunqȝ q2 deberet impetrare bonũ pluribus. dum tñ h posset p eundem actuꝫ siñ diminutiõe boni alicuius eorum.

Dices q̄ p modũ satisfactõis non tñ valet ꝓ pluribus sicut ꝓ vno. q2 pena debita nõ relaxať nisi aliqd equalens soluať. Cõtra. tũc aliquis posset impetrare p̄mã gr̃am pctõrib⁹ quotcũqȝ sicut vni. q2 hic nõ reqriť pene solutio. ſ dei placatio ⁊ ĩpetratio boni ab ip̄o. Itẽ sicut plures pene equivalent vni maiori pene ⁊ nõ relaxanť nisi p op⁹ satisfactionũ mai⁹ vel per plura opa satisfactoria: sic vř de pluribus bõis impetrandis q̄ equalent vni maiori. ⁊ iõ nõ nisi p plura bona vel vnum maius bonuꝫ impetrantur. Quare etiã nõ sufficit ad deletõem mali aliqd sicut sufficit ad impetrandũ bonũ. immo ſm q̄ videtur magis. Cõfirmať etiã ꝓpo^{m} 2°. q2 in amicitia humana dilectus p supplicatõem suam mereť mai⁹ bonum vni qȝ si supplicaret ꝓ multis. naꝫ ꝓ vno exaudireť vt tantũ bonũ ĩpetret ei. ⁊ si ꝓ multis peteret vel nõ ꝓ oib⁹ exaudireť: vel nõ tantum bonum impetraret. ⁊ istud est ſm iustam legem amicitie. Cõfirmatur 3°. q2 voluntas nõ videtur efficatior vt est causa meritoria qȝ vt est causa elicitiua vł impatiua immo minus efficax. quia vt meritoria est tñ causa dispositiua babilitans ⁊ disponens ad actiõem p̄ncipalis agentis. vt aũt est elicitiua vel ĩmpatiua est cã p̄ncipalis. sed voluntas vt est cã elicitiua vel ĩpatiua non equalem effectum causat simul in quolibet multorum sicut in vno solo caret. neqȝ eniꝫ simul intensa est amicitia ad quotcunqȝ sicut esſꝫ ad vnũ. 8° ethi^{c}. nec voluntas eq̄ p̄fecte impat plures opationes potentiaruꝫ inferiorum sicut vnam. minuiť eniꝫ intentio voluntatis plures actus inferiores impantis. ɔsimiliť vř q̄ voluntas minus bonum intensiue mereať qñ plurib⁹ mereť. Et si dicas h veꝝ ẽ qñ deuotio minuiť ex distractione circa plures. sed si deuotio sit equalis non oportet q̄ minus bonũ mereať multis qȝ vni. Cõtra. distractio non necessario cõcurrit ex h q̄ ꝓ plurib⁹ celebrať. q2 nõ oportet celebrantem ꝓ multis tũc de eis actu cogitare. sed sufficit q̄ añ recollegerit istos ꝓ quibus intẽdit sp̄aliter orare. ⁊ intentiõem suaꝫ talẽ deo optulerit. ex tũc .n. si tñ in cõi eoꝝ memoriam habeat. h sufficit. q2 de⁹ oblatiõem ⁊ deuotõem ꝓ illis acceptat: ꝓ qbus ordinauit p̄us se velle offerre. ⁊ ĩ isto cãu veꝝ est q̄ ꝓpter multitudinẽ attẽtio actualis ad singulos minuiť. q2 nõ ẽ ad eos nisi in cõi. ſ deuotõem q̄ ẽ motus mentis ĩ deuꝫ nõ oꝫ minui. Ex^{m}. non min⁹ deuote celebrat qs de oĩbus scĩs qȝ de vno scõ. q2 si minus distincte attendat ad quelibet tamẽ attẽtio ad totã cõitatẽ sufficit ad deuotõeꝫ. nõ tñ eq̄lẽ h maiorẽ qȝ sufficeret attentio ad vnuꝫ eoꝝ. nisi forte ad illuꝫ in quo eminenť est illud qd ẽ mã deuotõis ad oẽs. q est sol⁹ deus trinus. sic qñ orať ꝓ multitudĩe siue ɔitate indigente vt ĩpetreť sibi bonũ q̄ ĩdiget maior ɔpassio põt h̄ri ⁊ ita mai⁹ desideriũ ĩpetrãdi illud q̄ ĩdiget qȝ si ꝓ vno indigente oraretur. ⁊ ita nõ minuitur ibi deuotio licet minuatur attentio actualis ⁊ distincta. nõ ergo minus bonũ tunc impetrat singulis ꝓpter diminutõem deuotiõis: ſ

ꝓpter h̄ solūꝫ ꝙ merito suo corꝛńdet
aliquod bonū certum ⁊ hoc ī q̄cūqꝫ
eodē gradu.s.reddendū illi cui valet
spālissime vl'illis quibus valet gn̄a
lissime vel etiā illi vel illis quib⁹ valꝫ
medio mō. ⁊ p ꝯn̄s in isto 3.º gradu
in quo loqmur si est maior extensio
est minor intensio vnicuiqꝫ. Ad
illa in ꝯriuꝫ. Ad p̄mū de spū.dico ꝙ
spūs ⁊ si extensiue nō diuidat̄ tamē
numeralit̄ spūs a spū distinguit̄. sūt
n.singuloꝝ corporum aīatorum sin
gule aīe. ⁊ ille hn̄t bonitatē naturalē
magis extensiue q̄ꝫ vna ex eis. imo
equiualenteꝫ bonitati magis intense
ꝫ illud.7.º tri.12.º vel.42.º plus aliq̄d
sunt duo hoīes q̄ꝫ vnus hō. ⁊ p hoc
distinguit̄ pluralitas in diuinis a plu
ralitate in creaturis.qꝛ plus aliquid
sunt hic duo q̄ꝫ vnuꝫ.non sic ibi.vn̄
subdit non maior est pat̄ ⁊ filius q̄ꝫ
sol⁹ pr̄. bonitates etiā plures spūum
sunt maioris valoris. ⁊ ideo req̄rūt
plura bona vel vnum maius bonū
ꝓpt̄ qđ retribuāt̄.nō.n.q orādo me
ret̄ viuificare vnū mortuū eadē rōe
eque meret̄ viuificatōeꝫ quorūcūqꝫ
mortuoꝝ. ita dico ꝙ bonum spūale
cōicatur sine diuisione q̄ꝫtitatiua ꝫm
extensiōeꝫ:tn̄ cōicat̄ cū distictione.s.
aliud alteri. ⁊ ita requirit distinctum
meritum ꝓpter qđ reddat̄. ⁊ h̄ dico
equale intēsiue. Cōtra.saltē bonū
spūale nō cōicat̄ p ptes. ḡ si virtute
huius misse debet̄ bonuꝫ vtriqꝫ tāq̄ꝫ
vnū totale p̄miū:illud nō reddet̄ per
ptes.sic.s.ꝙ ps dabit̄ vni ⁊ ps alt̄i.
Cōfirmat̄. qꝛ qui spm̄ recipit totū
spm̄ recipit. ḡ simil̄ q recipit aliquod
bonum spūale recipit ipm totū. R̄.º
Aug⁹.7.º de tri.7.º In his q̄ nō mole
magna sunt ideꝫ est mai⁹ eē qđ meli⁹
duo vero bona equalia sūt meliora
altero. ḡ ī eis ē maior bonitas.mai⁹
aūt lꝫ nō possit actu diuidi:tn̄ habꝫ
plura pua sibi eq̄lia.sicut celū lꝫ non
posset actu diuidi tn̄ toti equant̄ plura
pua q̄ꝫ medietati. ⁊ in illis puis ē di-
stinctio. ⁊ pro illo vno magno licꝫ in
se indiuisibili tn̄ diuisibili vel magis
distinguibili in equiualentia possent
illa multa reddi.sic hic.tanto merito
debet̄ adequate tantum bonū. illud
in se diuidi nō pōt. sed tn̄ illi equalē
psīt multa bona minora. ⁊ ita ipsum
pōt diuidi ī valore dū ꝓ ipō diuersa
bona minora distincte reddant̄. nō
ergo illđ bonum spūale realit̄ p ptes
dat̄. sed dat̄ in multis bonis mīori
bus que respectu illius boni habent
ptialem valoreꝫ. Ad confirmatō
nem. si possibile essꝫ eundeꝫ spirituꝫ
distribui multis in valore sicut hic ē
possibile de bono reddendo virtute
orōnis vnicuiqꝫ minus bonū daret̄
⁊ forte etiam realiter spūs min⁹ cōi
caret̄ si transcenderet suū susceptiuū
ꝓportionatū. sicut forte aīa nō eque
viuificaret corpus q̄ꝫtūcunqꝫ crescēt
sed passo ꝓportionato eque cōicatur
in ꝓposito receptiuum ꝓportionatuꝫ
bono illi quod est reddēdū ꝓ merito
est vna psona ⁊ qđ datur illi datur
non p partes. Cōtra exempla ista
p̄us posita instat̄ p alia exempla.qꝛ
non eque possum portare duo eq̄lia
sicut vnum. Si dicat̄ ꝙ in mouēdo
localit̄ non eque potest agens ī plra
⁊ pauciora tn̄ in alterando pōt. ⁊ h̄
qn̄ illa plura sunt agenti eque appro
ximata.dico ꝙ aliq̄ motus sūt tales
quibus necessario totū siml'ꝫm oēs
sui ptes mouet̄ hoc est non p̄us vna
pars q̄ꝫ alia.sicut est motus localis.
⁊ de h̄ intelligit̄ illud.5.º metha.ͤ con-
tinuū ē illud cui⁹ mot⁹ ē vnus ꝫm se.
vn⁹ aūt: cui⁹ īdiuisibilis.īdiuisibilis
aūt ꝫ tp̄s.si.n.moueret̄ vna ps con
tinui.alia nō mota:soluēt̄ ꝯtinuitas
Ali⁹ ē mot⁹ q̄ nō ē necc̄io totū ꝫ oēs
ptes sil'mouēi vt ē alt̄atio.mobile ēt
aut ītelligit̄ illđ qđ ē adeq̄tum v̄tuti
mouētis vel agētis.ita.s.ꝙ nō posset
sil'mouē mai⁹.aut aliqđ mobile mi-
n⁹ tali adeq̄to.ē ḡ aliq̄ dr̄ia int̄ motū
localē ⁊ alios mot⁹.qꝛ sp totū ꝯtinū
ꝫ se to.ᵐ ē mobile adeq̄tū mouēti ita
ꝙ nō aliq̄ ps ei⁹ sine alia est mobile
adeq̄tū. In motu aūt alteratōis aliq̄
pars ipius mobilis pōt esse mobile
adequatum mouēti tāte v̄tutis sic ꝙ
simul non mouebit̄ nisi tanta pars.

Sed vtrobiq; imo in motu gñaliter
veruz est q ab isto mouēte nihil siml'
mouet' nisi suū mobile adequatum.
vel quod includitur in illo. ⁊ dico in
clusuz in illo realiter sicut aliqd eius
vel equiualenter sicut minus qd etiā
non est pars maioris pōt dici icl'di
in eo. ⁊ sic illud quod potest siml' mo
uere illud mobile tanq; adequatum:
non potest simul aliud mobile maius
mouere nec etiam cum isto aliquod
aliud. pōt tam̄ siml' mouere duo mo
bilia que simul iūcta non excederēt
mobile adequatuz. ⁊ de talibus veꝝ
est q nō minus mouet plura q; pau
ciora. q2 non minus mouet mobile
sibi simpliciter adequatum q; mobi
le minus ipo. q2 tunc illud non esset
oīno adequatuz. intelligo adequatū
non sic q mouens ɓm totuz conatū
sui possit illud mouere. sed sic q cum
q;tocunq; modico conatu pōt ipm
mouere: tale mobile oīno subiaceret
tali mouenti. ⁊ mobile oīno subiacere
mouenti potest dici ipm mobile oīno
adequari passiue ipi agēti. Alit' celū
ɓm pħm est mobile adequatum intel
ligentie que ⁊ si non possit mouere
maius tam̄ posset min⁹. Ad exēpla
illa dico q passi ꝓportionati agenti
pōt quelibet pars eque pfici ita saltē
q vna non minus pficit' si alia perfi
ciatur q; si sine illa perficeretur. q2. n.
totum est p̄mo ꝓportionatum agenti
ideo pluralitas ptium que includūt'
in isto toto nō ipedit pfectōez actōis
in oēs sicut nec in totū includēs eas
ꝫ si vno passo ꝓportionato adderet'
aliud passuz illud nō oporteret eque
pfici ab agente sic̄ si solum reciperet
actōem agentis. h p; i exemplis. lux
n. ⁊ sonus ⁊ similia q;tū est de se mul
tiplicant se spice. passuz g ꝓportōatū
tali agenti q;tūcunq; sit puum cū tm̄
spicum includit ptes. ⁊ ille q sūt ptes
eiusdem spere circunstātis lumē: eque
illuminabunt'. h est tm̄ illuminabit'
mediū ɓm unā diametrū eiusdē spere
circa candelam sicut ɓm aliam. sed si
accipiat' alia spa remotior a cādela
ambiēs p̄mam sperā acceptam circa
candelaz: illa non eque illuminabit'
sicut p̄ma. quod g dicit' q eq̄ illumi
nātur plura illuminabilia sicut vnū
verū est qñ illa plura sunt ptes eiusdē
illuminabilis adequati. puta qñ sūt
contēta in eadem spa siue itra eādez
speram respectu illuminantis vt cen
tri accipiendā. In ꝓposito autez duo
illi p qbus oratur nō sunt per se ptes
vnius qd sit susceptiuū adequatum
boni reddendi ṽtute ofonis. ꝫ vtriq;
pᵉ est susceptiuum adequatum.

Coñ. q 2ᵃ spera minus illuminat'
q; p̄ma hoc est quia 2ᵃ est remotior
a luce. non autē q2 simul cū 2ᵃ alia. s.
p̄ma illuminatur. imo 2ᵃ nullū lumē
reciperet nisi p̄ma simul illumīaret'.
g non minus recipit hoc vnū passū
quia aliud simul recipit: ꝫ quia ipm
est remotius ab agente. In ꝓposito n̄
est talis remotio sed tm̄ distinctio re
cipientiuz. R. duo mobilia posse eq̄
approximari eidem mouenti necessa
rio cōcludit illa esse mobilia ptialia
contenta. s. realit' vel equiualenter in
vno mobili adequato quod semp est
imaginare spericum circa centrū ipi⁹
agentis ⁊ que etiaz sunt in eadē spa
hoc est infra distantiam eiusdē axis
illa eque mouent' ⁊ alia non eque cū
illis. Ad auctē hiero. glo. ponit ibi
duplicē rñsiōez. vna ē referēs hec ad
ipz celebrātē. vt sit sensus nihil min⁹
accipit' supple ꝓ ipo celebrāte. q2 siū
ꝓ vno siue ꝓ multis dicat': sp valz
spālissime celebrāti. ⁊ eqlit' qñ est eq̄
disposit⁹ ⁊ eq̄ ordiate fac̄h qd facit h
ē eq̄ celebrat' ꝓ mltis qñ ꝓ multis ⁊
ꝓ vno qñ ꝓ vno. Alia rñsio glose ē
ibi referēs ad casuz i q logt' q. s. nō
min⁹ valet vna missa dcā ꝓ cētū aīa
bus cū cordis hilaritate: q; si ꝓ qlz
vno dicēt' cū āxietate. Premittit'. n.
ibi sic. Meliō ē. 5. psalmoꝝ decātatio
cum cordis puritate ac serenitate ⁊
etiā spūali hilaritate: q; toti⁹ psalteriȷ
modulatio cum cordis anxietate ac
tristicia. Et tunc subditur illō quod
adductum est. cum g ꝓ centum ⁊c. ⁊
hoc 2ᵐ fuit forte spālit' ɓm intentio
nem beati hiero. volentis loqui ad

Q6

ꝯsolatõez monachoꝝ ꝙ si ꝓ multis tenerentur orare tamen non oportet tot psalmos legere q2 vigeret i fasti/dium. sed melius satisfit illis si ꝓ eis dicãtur panciores ⁊ cum hilaritate melius etiã valet dicenti si põt stare cum obligatione eius.

De secundo arti culo pñcipali tria sunt vidẽda. pmo si in ptãte sacerdotis sit applicare certe psone bonum quod debetur ecclie vl' alicui in ecclesia vtute sacrificij. 2° si sacerdos põt illud bonũ applicare ꝓ libito voluntatis sue. 3° si valet isti eque qñ applicat' sibi ⁊ alijs sicut si sibi soli applicaret'. De pmo vr ꝙ nõ. q2 instrumentum non h3 vtutem applicãdi actionẽ vel effectũ actõis. agentis enim pñcipalis est applicar' vtutẽ ⁊ actionez. nunc aũt sacerdos q̃tum ad virtutem sacrificij est mere instrumentum. q2 organũ iaiatum. l3 enim sit organum viuum q̃tũ ad meritum personale in celebrando. q2 sic mereri ẽ eius in q̃tũ i se viuit vita gr̃e: tamẽ q̃tum ad illud bonum qđ debet' vtute sacrificij: est organũ pcise rõne ordinis. ⁊ eque ꝓuenit effect⁹ iste vtute sacrificij etiam si minister i se non viuat vita gr̃e. g̃ ⁊c. 2° sic. bonum quod nõ debet' isti non hab3 iste ius alij assignandi vel applicãdi sed bonũ quod debet' vtute sacrificij non debet' sacerdoti in q̃tũ celebrãs sed tñ ip̃e est nunci⁹ offerens petitõez ecclie. ⁊ bonum qđ vtute sacrificij debetur nõ sibi debet'. quia eadem esset vt⁹ sacrificij si ip̃a eẽt i mortali pctõ. Dico tñ ꝙ in ptãte sacerdotis celebrantis est aliq̃ mõ applicare vtutẽ sacrificij. quod ꝓbat' duplici auctẽ. Aug⁹. in enchi. 89°. vel. 77°. non ẽ negandum defunctorum aĩas releuari cũ ꝓ illis sacrificiũ mediatoris offert' g̃ offerẽs põt applicar' illis sacrificiũ ⁊ ille per h' poterunt releuari. Idem i sermõe de cathedra sci Petri. Qñdã inquit qua rõne aĩas defunctorum iuuare pñt. adhibeant ꝓ eis scõrum pces ⁊ sacerdotali cos ꝓsecutõe dño cõmendent. Iuuant' g̃ aĩe p hoc ꝙ sacerdos ꝓ eis applicat vtutẽ sacrificij. Ad hoc est duplex conueniẽtia vna q2 vbi in domo aliqua ẽ aliqđ bonum distribuendum diuersis ꝰm eorum exigentiam vel indigentiam: rõnabile est ꝙ dñs domus non immediate singulis distribuat. sed talis distributio alicui vel aliquibus certis ministris in domo committatur. Ita videmus regulariter i familijs ordiatis. eque ergo vel magis debet ita esse in domo dei que est ecclesia. ꝙ bonu3 ibi vtute sacrificij cõicandum: non solũ deus distribuat sed aliq̃s mister in ecclesia. nulli aũt magis cõuenire põt in ecclesia q̃ sacerdoti sacrificiũ offerenti. cui sicut conuenit dẽmiare intentionem suam pro quo specialit' offerat: sic conuenit sibi dispẽsatorie vel dispositiue determinare cui vtute sacrificij bonum qđ impetratur reddat'. Ad illa que ꝓbant ꝙ nullo mõ cõueniat sacerdoti applicare virtutez sacrificij. Ad pmũ dico ꝙ l3 bonum quod impetrat' vtute sacrificij nõ impetretur vtute meriti psonalis sacerdotis: sed vtute meriti ecclie in cuius psona fit oblatio ⁊ ob cuius gr̃am oblatio acceptat': ⁊ ideo q̃ ad hoc. s. tale bonum sic impetrandum sacerdos l3 sit mẽ organum: tamen rõne ordinis habet gradũ notabilez in ecclia ꝓpter quẽ sibi ꝯuenit offerre ⁊ oblatõis vtutẽ determiare. ⁊ i hoc nõ est pcise organum sed minister ⁊ dispensator Ad 2m dico ꝙ ⁊ si bonu3 reddendum vtute sacrificij non debeatur sacerdoti ꝓ se. debet' tñ ecclie ꝰm eius distributõez. q2 ip̃e ex ordie suo est nuncius sponse ad sponsũ offerens petitiones spãlit' ꝓ determiatis personis. ⁊ ita dispensatorie vl' dispositiue determinans eis illud quod ꝓ talibus petitionib⁹ reddet'. De 2° in isto articulo. s. an possit pro libito distribuere bonum debitum vtute sacrificij. ita. s. ꝙ hoc bonũ spãlit' reddat' illi cui ip̃e spãlit' applicat vtutez sacrificij diceret' ꝙ non. sed ad h' ꝙ applicatio sua habeat effectum oz ꝙ

eam faciat ꝫm bñplacitum dei. quia
ipe solus est dator illiꝰ boni ⁊ ꝫm suũ
ꝓprium bñplacitum. non ꝰ dabitur
illi cui sacerdos applicat: nisi sacerdos
in applicando conformet se volũtati
datoris. Cõtra hoc. nullaꝫ videt
ille hr̃e auctoritatem applicandi vel
assignandi aliqđ bonum alicui: cuiꝰ
applicatio nunq̃ꝫ tenebit nisi fiat ꝫꝫ
voluntatẽ alterius de qua iste regla
riter non põt hr̃e certitudinem deter
minataꝫ de voluntate diña cui velit
dare bonum reddendum vtute sacri
ficij. quia nec regulariter hoc deus re
uelat in spãli. nec ex scriptura habet
doctrina de hoc nisi multum remota
⁊ vniuersalis que non sufficit ad sciẽ
dum voluntatem diuinam in spãli res
pectu huiꝰ psone vel illius. ꝰ si nũq̃ꝫ
applicatio facta per sacerdotem hr̃et
effectuꝫ nisi esset facta ꝫm bñplacitũ
diuinum: sequeret ꝙ sacerdos nullaꝫ
haberet auctoritateꝫ applicandi vir
tutem sacrificij nisi multum in vlĩ.
Põt ꝰ dici ꝙ vbi habetur doctrina
certa de applicatione ibi est sic faciẽ
da. ita. s. ꝙ si cõtrarium fiat forte nec
ei cui applicatur valet. ⁊ applicanti
nocet. qꝛ peccat. cuꝫ aũt orõ possit vt
dictuꝫ in ꝑncipio ꝑmi articuli alicui
triplicit applicari. s. spãlissime gñalis
lissime ⁊ mõ medio inter ista. s. spãlit
lꝫ nõ spãlissime. ꝑa aũt applicaº det
minata est. qꝛ semp fit ipi oranti. 2a
etiam determinata est. qꝛ semp fit toti
ecclesie. ⁊ has duas determinatiões
facit regula charitatis q̃ dꝫ esse po
tissime ad seipm ⁊ gñalit ad oẽm ꝓ
ximũ. 3a applicaº. s. media aliqñ vr
detminata eẽ ex institutõe siue ordia
tione ecclie q̃ i diuersis ꝓrochijs isti
tuit diuersos sacerdotes ꝓrochiales
q tenent officiare ecclias ⁊ celebrar
spãlr ꝓ suis ꝓrochianis. ꝯsilr i diuer
sis collegijs ꝑtialibus sunt diuersi sa
cerdotes instituti ad offerẽdũ sacrifi
ciũ altaris ⁊ spãlius sp ꝓ illis q sunt
in tali collegio. de ħ põt accipi illud
7. q. ꝑa. ⁊ cotatur hiero. ad rusticum
monachũ. i apibꝰ ꝑnceps vnꝰ ẽ grues
sequũt vnã. Roma aũt ꝯdita duos

fratres reges simul hr̃e nõ põtuit. ⁊
sequitur singuli eccliaruꝫ epi. singuli
archidiacõi ⁊ ois eccliasticꝰ ordo suis
rectoribus regit. ħ ille. Nec tñ req
runt rectores in ecclia ad correctõꝫ
faciendã ꝫ ad recõciliatiõeꝫ faciẽdã
pctõꝝ per orões ecclesie ⁊ hostiam
salubrem. Similit videt detminari
applicatio ex iusticia. ⁊ ħ illis q ꝓui
dent vel ꝓuiderũt ministris de necc̃ia
sustentatõe. ħ mõ multi dotauerunt
monasteria ⁊ ecclias solennes colle
giatas vel miores ecclesias ad ħ vt
ministri i talibus ecclesijs tenerentur
celebrare ꝓ illis ⁊ ꝓ illis ꝓ qbus ipi
intendebant eos obligare. ⁊ ẽ obliga
tio rõnabilis. vt q recipit elẏnas tpa
les refundat ꝓ eis suffragiuꝫ spũale
orõis ⁊ oblatõis. sic de tpali bñficio
refundendo ꝓ spũali bñficio ꝑdica
tiõis ait aplus. i. ad Cor. 9º. Si nos
vobis spũalia seminamꝰ magnuꝫ ẽ
si carnalia vr̃a metamꝰ. q. dicẽt nõ.
Ex quo ꝰ licitũ ẽ immo rõnabile ꝙ
elemosyna reqrat orõneꝫ: illi qui cuꝫ
elẏna sua iponit obligationem orãdi
pro se rationabiliter facit. ⁊ ita ista
elemosyna ad quencunq̃ꝫ succedẽteꝫ
semp transit cum onere sibi imposito
nullus tñ ꝑsumit se ⁊ suum collegiũ
sic alicui obligare ꝙ non possẽt dece
tero alteri aliqua suffragia cõmittere
vel ꝓmittere. ⁊ ita ꝑsumit obligatio
fieri ꝫm intentiõem obligantis ꝑcise
tñ ꝫm notulã lꝫ nõ sit hec obligatio
nisi premissoria. Isti quoꝝ orões ⁊
oblatiões sunt sic determinate certis
personis nõ possunt eas ꝓ libito alijs
applicare. quia facerent iniusticiam
subtrahendo debitum illis quibꝰ iã
sunt obligati. ⁊ intelligo si applicarẽt
alijs ita specialiter sicut ipsis. ⁊ hoc
alijs quibus non eque obligantur.
Siquidẽ illa applicatio medio mõ
potest habere multos gradus. Exem
pli gratia ponantur tres. ⁊ semp ipa
plus valet illi cui fit i ꝑori gdu. puta
si qs sic intendat ꝙ q̃ꝫtũ potest obla
tio valere alicui alij ab offerente tñ
valeat ipi a. ⁊ tũc post ipm a. q̃ꝫtũ va
lere põt alicui alt̃i valeat ipi. b. ⁊ post

b.ipi.c.⁊ hoc sine p a.intelligat᷑ vna
sola psona sine multe.p quibus vult
in eodez gradu orare.Esto igit᷑ ꝙ ex
ordine ecclesie vel ex bn̄ficio recepto
tenet᷑ qs offerre medio mō.⁊ h̄ in p̂
gradu pro vno nō p̄iudicat tn̄ illi si
medio modo in 2.º gradu offerat vel
applicet v̄tutē oblationis alij. ⁊ i 3.º
gradu 3.º ⁊ sic de qbuscunqꝫ gradib⁹.
qꝛ nunq̄ꝫ applicatio facta in gradu
posteriori subtrahit aliqd illi cui fcā
ē i gradu p̂ori. Cui autem fieri debet
applicatio ⁊ in quo gradu dubiū est
an.s.curat⁹ debeat p̂us applicar̄ obla
tiōem suo prochiano q̄ꝫ pr̄i vel mr̄i.
Videt᷑.n.ꝙ de lege nāe obligat᷑ parē
tibus. ⁊ illi legi p̄iudicare non potest
positiua obligatio. nec qsq̄ꝫ recipiēs
obligatōem dꝫ velle sibi sacerdotem
obligari ꝯ rectum ordinē legis nāe.
⁊ ita interpretādū ē ꝙ nunq̄ꝫ voluit
sacerdotem sibi sic obligari qn possꝫ
libere reddē semp pr̄i ⁊ mr̄i illud i q̊
eis tenet᷑. Sed ꝯ pr̄ ⁊ mater si sint p
rochiani alterius sacerdotis hn̄t euꝫ
obligatum ad orandū p se sicut pro
subditis. ⁊ vr̄ ꝙ obligatio ista sp̄ual'
filiationis p̄ualeat q̄ꝫtum ad effica-
ciam. Alij autez sunt sacerdotes in
eccl'ia non hn̄tes curā nec etiā capel
laniam vel p̄bendam rōne cuius sit
eorum oblatio applicata certe per-
sone vel certis psonis ⁊ tales magis
pn̄t libere pro suo bn̄placito applica
re.debēt tn̄ applicatōꝫ suā ꝯformare
bn̄placito summi sacerdotis q̄ꝫtum
pn̄t de illo verisimilit᷑ conicere vel cō
cipere quod difficile qn̄qꝫ ē pcipere i
sp̄ali de hac psona vel illa. pbabili⁹
aūt cōcipit᷑ magis in cōi. puta pen-
tibus bn̄factoribus p̄ncipibus ⁊ p̄-
latis.iuxta illud apli. p mortuis etiā
iuxta illud.2.º Machab.12.º Sancta
g̊ ⁊ salubris ē cogitatio p defunctis
exorare. Et adhuc sistendo etiā sic in
cōi dubiū est quibus dꝫ offerēs me-
dio mō applicare sacrificiū.⁊ h̄ i ḡdu
p̂ori ⁊ quib⁹ in gradu posteriori.naz
in aliquibus est maior indigentia sic̄
in mortuis qui non pn̄t p se mereri
q̄ꝫ in viuis.⁊ in pctōribus q̄ꝫ i iustis

q per gr̄am ꝓpriam quā hn̄t possunt
mereri non sic pctōres:⁊ magis idi-
genti vr̄ iustum prius subuenire. tn̄
ex alia pte vr̄ maior vtilitas.vtilius
ē eni viatori gr̄am augeri ⁊ ex ꝯn̄ti
merita q̄ꝫ mortuo solaꝫ penā remitti
vbi non auget᷑ gr̄a nec crescūt meri
ta. videt᷑ etiā quis magis obligatus
fratri suo exn̄ti in charitate q̄ꝫ pctōri
q nec deum diligit nec a deo diligit᷑
sicut iustus. ⁊ debeo magis diligē eū
quē de⁹ diligit ⁊ q deū diligit q̄ꝫ illuꝫ
q ꝯrio modo se habet. Tutius ergo
vr̄ applicatōem facere gn̄alez talem.
digneris dn̄e oblatiōem istam sp̄alit᷑
acceptare p illis p quibus nosti me
teneri sp̄alit᷑ offerre.⁊ in illo gradu i
q̊ nosti me teneri p eis. Et si in sp̄ali
determinet᷑ ad aliquē vel aliquos: tu
tius est ꝙ fiat sic sub ꝯditione. si tibi
placet. De 3.º in isto articulo dici
pōt sicut in p̄cedenti articulo. ꝙ scꝫ
missa non tm̄ valet v̄tute sacrificij ap
plicata pluribus in eodem gradu sic̄
si vni soli applicaret᷑. h̄ declarat᷑ sili
rōne qua p̂us. quia bonū qđ debet᷑
v̄tute sacrificij corn̄det s̄m iusticiaꝫ
alicui merito in ecclesia.illud meritū
est finitū ⁊ certi gradus.g̊ sibi s̄ꝫ ple
nam iusticiā adequate corn̄det bo-
nuꝫ certi gradus reddendum. ita ꝙ
nihil reddet᷑ v̄tute sacrificij nisi illđ
vel inclusum in illo. g̊ si totum illud
reddat᷑ isti: nihil v̄tute sacrificij red-
det᷑ illi. qꝛ qđ daret᷑ illi nec ē istđ bo
nū qđ dat᷑ isti:nec icludit᷑ i illo vt ali
qd eius.⁊ p ꝯn̄s ex oppoito ꝯn̄tis si
v̄tute sacrificij aliqđ bonū det᷑ illi:nō
totū dat᷑ isti qđ debet᷑ v̄tute sacrificij
daret᷑ aūt ei totū i medio ḡdu si sibi
soli sp̄alit᷑ applicaret᷑.g̊ ⁊c. Ista posi-
tio posset hr̄e instātias q̄ posite sunt i
p̊ arti.⁊ ꝯsili soluerent᷑. Sꝫ h̄ est qđ
dam dubiū sp̄ale nā ibi pꝫ cui meri
to finito dꝫ corn̄dē bonū reddēdū
qꝛ merito psonali celebrantis. nō ita
patet hic cui merito correspondet bo
num reddenduꝫ virtute sacrificij. Et
dici potest ꝙ nō corn̄det p̄cise bono
ꝯtento in eucharistia.illđ qdē bonū
equiuale est qn̄ eucharistia seruat᷑ in

pixide. ⁊ tñ non tunc eq̃ valet ecclie sicut qñ offert̃ in missa. ⁊ hic indistincte dicat̃ oblatio eucharistie siue sit ꝯsecratio siue pceptio: siue oblatio vl̃ opatio aliqua sacerdotis in persona ecclesie. vltra g̃ bonũ contentũ in eucharistia requirit̃ oblatio eucharistie ista non est accepta nisi sit offerẽtis accepti. Juxta illud Geñ. 4° respexit deus ad Abel ⁊ ad munera eius. p⁹ ad Abel q̃ȝ ad mũera. Et iuxta illd̃ Luc. 21° Uidua h̃ paupcula plus q̃ȝ oẽs misit. q2 ex volũtate magis accepta. Et. Grego⁹. om̃. sup illd̃ Math. 4° Ambulans Jesus ⁊c. nec pensat deus q̃ȝtũ in eius sacrificio. ſ ex q̃ȝto deferat̃. Uñ si iudeus optulissȝ patri xp̃m volentem vel nõ volẽtem non fuisset ista oblatio ita accepta a pr̃e. sicut qñ xp̃s sponte se optulit. immo non fuisset accepta. Juxta illud Ecclesiastice. 34° q. Qui victimat filium in cõspectu pr̃is. Ex istis pȝ ꝙ sicut eucharistia nõ pcise rõe rei contente plene acceptat̃ ſ oȝ ꝙ sit oblata: sic nec plene acceptat̃ oblata nisi rõne bone volũtatis alicuius offerẽtis. nõ aũt pcise rõne ipius voluntatis celebrãtis. q2 h̃ ptinet ad meritũ psonale nõ ad v̄tutẽ sacrificij. nec immediate rõne volũtatis ipius xp̄i offerentis. q2 xp̃s ⁊ si hic offerat̃ vt cõtẽtus in sacrificio ñ tñ h̃ imediate offert sacrificiũ. iuxta illud Heb. 9° Neq3 vt sepe offerat semetipm̃. ⁊ ibideȝ. xp̃s semel oblat⁹ est. supple a seip̃o offerente. alioqn videret̃ ꝙ vnius misse celebratio equalẽt passiõi xp̄i. si idẽ eẽt offerẽs imediate ⁊ oblat⁹. certũ ẽ ãt ꝙ missa nõ equalet passiõi xp̄i lȝ sp̄alius valeat p q̃ȝto ibi ẽ sp̄alior ꝯmemoratio oblatõnis quã xp̃s obtulit in cruce. Ju x̃ illud Luc. 22° ⁊ .i. ad Cor. 11. Hoc facite in meã ꝯmemoratõȝ. quia fit missa tã repñtãdo illã oblatõnem in cruce: q̃ȝ per eã obsecrãdo. vt. s. p eam de⁹ acceptet sacrificiũ ecclie. obsecra° ẽt cõiter fit p aliqd magis acceptuȝ ei q rogat̃ q̃ȝ sit sibi supplicatio obsecrãtis pȝ in exemplis cõiter. Si eniȝ supplico vt p salutem vel p salute aie pr̃is h̃ mihi facias. suppono tibi magis acceptã eẽ salutem ei⁹ q̃ȝ supplicatõȝ meã. vñ pp̃ illã acceptã volo supplicationẽ meã acceptari. ⁊ pp̃ter qd̃ vnũquodq3 ⁊ illud magis. Sic ergo pȝ ꝙ eucharistia oblata acceptat̃ nõ rõe voluntatis xp̄i vt imediate offerentis. rõne ergo voluntatis ecclesie gñalis. illa aũt habet rõneȝ meriti finitam. Et esto ꝙ acceptaret̃ ratione voluntatis xp̄i vt offerentis ⁊ instituentis oblationem ⁊ dantis sibi valorẽ ⁊ acceptationẽ: tñ nõ equalẽt nec acceptaret̃ sicut passio xp̄i. ⁊ ita essȝ meritum finitũ cui corr̃ndet bonum debitum v̄tute sacrificij. Sed cuȝ acceptet̃ rõne voluntatis gñalis ecclie nunqd simul ecclie triumphantis ⁊ militãtis nõ vr̃. imo istud sacrificiũ ẽ pp̃riũ ecclie militanti. sicut ⁊ sacr̃m in quo ẽ sacrificiũ. Coñ. si est soli⁹ eccl'ie militãtis. g̃ si nullus viator eẽt i gr̃a vt⁹ sacrificij eẽt n°. ⁊ si vn⁹ sol⁹ eẽt i gr̃a equaret̃ merito psonal' illi⁹ qualit̃ autem modo ad meritũ istud concurrit mot⁹ illius q nihil cogitat de oblatõe cuiusmodi est alius a celebrante nec assistẽs sibi. dici põt.

De tertio articu

lo principali dico ꝙ sacerdos potest teneri ad dicenduȝ missam p isto dupliciť. vno mõ ex liberali pmissiõe. alio mõ ex stricta obligatione. nec intelligo strictam obligationẽ p cõuentionem legalem siue p ꝯmutatõnem sp̄ual' vt or̃onis p tp̄ali vt elya que data est. q2 illa vr̃ simoniaca. Nec valet dicere ꝙ sacerdos commutaret pro aliquo temporali suum laborem corpalem. quia non est verisimile ꝙ aliquis vellet sibi tantum dare pro labore corpali i illo actu. Sȝ elemosyna liberal̃r offert̃ cuȝ mendicatõe or̃onis. ⁊ recipiẽs elemosynã tenetur ſm iusticiã exaudire mẽdicatẽ or̃onẽ suã. ⁊ tũc ſm iusticiã liberal̃r tñ. s. siñ conuentione ⁊ commutatione obligat se ad orandũ p bñfactore. vl' si ẽ ditas aliq̃: prelat⁹ eius se p tota obligat vel ipaȝ totã obligat vl' ipa totã

a6

ſe totã obligat. ⁊ quelibet iſtaꝝ obli
gationũ põt eſſe ſtricta. licet non ſit
ẜm ↄmutatõez huius ꝓ illo. ẜm iſtõ
intelligenda ſunt multa que dicunť
in qõne ⁊ qõnis ſolutõe. Si p̊ mõ te
neať in ꝑtãte ꝑmittentis fuit tantuꝫ
ꝓmittere q̃ꝫtum voluit ⁊ ad tantũ ſe
obligauit ⁊ non plus. Si tñ iſte iteꝰ
poſſit ſine mendacio ſtare cũ v̾bis q̃
profert extra de ſponſalibus. Ex lr̃is.
vbi glo. in ti. dicit. ẜm ꝓmiſſorem ſit
interp̃tatio. qꝛ liberuꝫ fuit ſtipulatori
v̾ba late ↄcipẽ. ff. de v̾bo. obli. qcqd.
⁊ tunc ſi reddat ſicut intendebat ĩ ꝓ
mittendo ſoluit debitum. Si autem
teneať 2º mõ. ſ. ex ſtricta obligatiõe
alia ⁊ alia facta illi ⁊ iſti de dicendo
miſſam ꝓ eo: põt dici tũc ꝙ dicẽdo
ꝓ ambobus ſimul non ſoluit debitũ
diſtiguendo tam̃ de v̾bis obligatõis
põt dici ꝙ aut ſunt certa ⁊ ſimpliciť
determiata ad vnũ intellectũ. puta ſi
obliget ſe ad dicẽdõ miſſã ꝓ iſto vna
cuꝫ aliĳs ꝓ qbꝰ teneť. vľ ſi ex alia ꝑte
obliget ſe ad dicendũ miſſam ꝓ iſto
ita ſp̃aliter ſicut põt ſacerdos ſp̃alius
ꝓ alio a ſe celebrare hoc eſt q̃ꝫtũ põt
⁊ meritũ ꝑſonale ⁊ etiã v̾tutẽ ſacrifi-
cĳ alicui aliĳ ſp̃aliꝰ applicare. ⁊ ĩ iſto
cãu qñ. ſ. obligatio eſt determiata ad
certũ intellectũ pꝫ ꝙ ſatiſfacit ſi ẜm
illũ intellectum ſatiſfacit. ⁊ aliter nõ.
Aliqñ aũt verba obligatõis pñt hr̃e
diuerſos intellectus ita ꝙ pñt ĩtelligi
ſtrictius ⁊ minus ſtricte. puta ſi dicã
ſic. dicam ꝓ te vnam miſſam. vel ad
huc gñalius ſic celebrabo ꝓ te. ⁊ in
iſto cãu vt vr̃ verba accipienda ſunt
ẜm intentiõem obligãtis qõ ꝓbatur
ꝑ illud ex̃ de iure iurãdo. veniẽs. vbi
dr̃ de q̊dã a. ꝙ cũ graues ĩimicitias
incurriſſet illi q ꝑtis vtriuſqꝫ amato
res extiterãt ſuggeſſerũt p̃dicto a. ꝙ ĩ
ſatiſfactõeꝫ inimicitiaꝝ iuraret quo-
rundã obedire mandato. Cunqꝫ ille
ñ credẽs ſe tale qd ↄmiſiſſe ꝓpter qõ
ei aliqõ graue debẽt ĩponi iuramẽtũ
illud ſub tali confidentia p̃ſtitiſſꝫ: ipi
ſibi ſub iuramẽti debito p̃ceperũt: vt
nunq̃ꝫ curiã ducis intraret niſi cum
oẽs ꝑ edictũ ipius gñaliť ad curiam
vocarenť. ⁊. j. veruꝫ. qꝛ ille qui dicti
ducis eſt cõſiliarius nequaq̃ꝫ ſic iu-
raſſet ſi mandatũ illud ſibi coñriuꝫ
preſciuiſſet: noueritis nos mandaſſe
p̃riarche tali vt ſi mandatum priori
iuramẽto licite facto repugnet: ipm
auctoritate noſtra denunciat non ſer
uandum. vult g̊ papa ꝙ illud iura-
mentũ non ſeruet q̃ꝫdo ſibi v̾tute iu-
ramenti impoſitum eſt aliquid tam
difficile quale non credidit ĩponẽduꝫ
⁊ ita non videť teneri niſi in aliĳs fa-
cilioribus de qualibus intellexit. licꝫ
illi quibꝰ iurauit intenderũt obligare
euꝫ ad illud difficile qõ poſtea v̾tute
iuramenti impoſuerunt. P̾teŕea
ex̃ de ſpon. ex litteris ibi glo. cõtra eũ
fit interpretatio q pactum appoſuit q
debuit legẽ aptius ponere. ff. d̃ pactis
veteribꝰ. Si g̊ ille cui alius obligať
non ita determinat v̾ba vt ſint oino
certa ad ĩtentiõem ſuã ſibi iputet. qꝛ
obligãs non videť ſe velle obligare
niſi ad illud minus qõ põt ſtare cuꝫ
v̾bis. Sed videť ꝙ v̾ba obligatõis
ſunt accipienda ẜm intellectũ quem
hꝫ ille cui fit obligatio. zz. q. 5. q̃cũqꝫ
q̃cunqꝫ arte v̾borum qs iuret: deus
ita accipit ſicut ille cui iurať ĩtelligit
⁊ cotať ibi Iſido. 2º ſen. Et ibidem
c. ꝓxi. ecce. ⁊ cotatur Augꝰ in ẜmõe
quodam. q ꝑ lapidẽ iurat falſuꝫ: piu
rus eſt. ſi tu illud ſanctum nõ putes
ſcm̃ putat ille cui iuras. nõ. n. tibi aut
lapidi: ſed ꝓximo iuras. R̾º ad hoc
dubiũ vr̃ hr̃i ex̃ de ſpon. Ex litteris.
vbi dr̃ ſi aliter nõ intellexerit qõ alť
ꝓpoſuit ad cõem v̾bi intelligentiam
recurrať ⁊ cogatur vterqꝫ v̾ba pro-
lata in ſenſu illo retinere queꝫ ſolent
recte intelligentibꝰ gñare. Et glo. ibi
adducit illud. ff. de ſuppellectili legata
labeo. Non ex opinionibus ſingulo
ruꝫ ſed ex cõmuni vſu nomina ſunt
intelligenda. Sed querendum ẽ que
eſt cõis intelligentia hñda de talibus
v̾bis. vr̃ ꝙ obligãs diſtricte ſacerdo
tem ad celebrandũ ꝓ ſe: ĩtẽdit obliga
re eũ ad illud qõ eſt ſibi vtiliꝰ duꝫ tñ
illum ad illud liceat ipſum obligare.
nũc autẽ ꝙ maximũ bonũ qõ debeť

ỽtute meriti ꝑsonalis ⁊ etiam ỽtute
sacrificij: medio mō alicui applicãđ
totum reddatᷣ isti: est isti vtilius ꝗ̃ ꝙ
non totum reddatᷣ. ⁊ hoc licet. q̄ꝛ nō
est contra charitatem ꝙ vnusquisq̄ꝫ
bonum spūale sibi ꝓcuret ꝗ̃tuꝫ pōt
sine preiudicio alterius. ergo iste sic
intendit sacerdotem obligare ꝙ. s. to
tum illud bonum sibi debeatur. non
autem sibi deberetᷣ totum si simul ꝓ
altero celebraretᷣ. sicut declaratuꝫ est
in ꝑmo articulo ꝗ̃tum ad illđ quod
debetᷣ merito ꝑsonali. ⁊ in 2.º articlo
ꝗ̃tum ad illud quod debetur virtute
sacrificij. Si ita esset tunc celebrans
pro duobus non solueret debitū isti.
Ad illa que ꝓbant ỽba intelligēda
eē̄ ꝭm intentioneꝫ ꝓmittentis. Ad
ꝑmū ꝓ̄sumitᷣ ꝙ nullus vult se obliga
re ad illicitum ⁊ hoc ꝓ̄sumendum est
qn̄cunq̄ꝫ non apparet expꝯsse ꝙ obli-
gatio sit ad illicitū. nū c aūt obligatō
nem ꝑus licite factā velle auctoritate
ꝓpria reuocare est illicitū. ḡ ꝓ̄sumen
dum est ꝙ nullus in aliq̄ obligatiōe
posteriori hoc velit. ⁊ ħ qn̄ ỽba obli-
gatiōis sequentis non expꝯsse sonant
reuocationem precedentis. ỽba ista
gn̄alia iuro stare mandato vestro i i
tellectu quem importat videtᷣ licita
nec expꝯsse sonant talem reuocatōem
obligatōis ꝑcedentis. Si ergo ỽtute
iuramenti talis imponatᷣ sibi ꝙ non
seruet obligationem ꝑorem: recte intᷣ
pretandum est. ꝙ iuramentum suuꝫ
ad istud non obligauit. Sic est i cāu
de quo arguis. q̄ꝛ iste a. obligatꝰ fuit
duci vt cōsiliarius. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝑ iura-
mentum quod fecit ciuibus ꝓ pace
eoꝝ habēda nullo mō intelligendū
erat obligare eū ad recedendum ab
obligatōne facta duci. Et breuitᷣ si ħ
in spāli fuisset sibi ꝓpositū ad iurādū
nullo mō liceret sibi iurare. ⁊ si iura
ret ꝑiuraret. ⁊ tenetᷣ in ħ non seruare
iuramentū ꝭm obligatōnem ꝑorem.
qn̄ ḡ istud in spāli non iurat ꝫ aliqđ
iuramentū gn̄ale licitū: nullo mō in-
telligitᷣ in illo istud illicitum includi
non ḡ papa ħ mādauit eum absolui
a iuramēto: sed denunciari iuramētū

2m ꝑori iuramento licite fcō repugn̄re
vel esse repugnās. ⁊ iō nō eē̄ ꝭuādū.
Intelligo repugnās nō ꝭm formam
iuramēti. q̄ꝛ gn̄ale fuit ⁊ de solᷣ licitis
intelligendū. sed repugnās ꝗ̃tū ad
illud ad qđ ipi voluerint iuramētuꝫ
applicare. qđ. s. ỽtute iuramenti impo
suerunt. ⁊ iđo quo ad ħ spāliter non
est obseruandum. Si tamen aliud i-
posuissent qđ non repugnaret iustitie
ad illud fuisset ỽtute iuramēti ꝓ̄stiti
tanq̄ꝫ simplicitᷣ liciti ⁊ in tali cāu lici
te obligatus. Ad 2m ⁊ si videatᷣ
ꝙ obligans ita velit se ad modicum
obligare sic pōt stare cum ỽbis que
acceptat ille cui fit obligatio ⁊ iō ita
modicum soluē sufficit. Sꝫ nunqd i
casu aliq̄ spāli satisfacit iste q tenetᷣ
ad vnā missaꝫ ꝓ eo si celebrat simul
ꝓ eo ⁊ alio. dr̄ ꝙ sic. q̄ꝛ rōnabilis cō
suetudo interpretatᷣ obligatōeꝫ gn̄alē
nūc autē rōabilis ꝯsuetudo ē ꝙ āni
uersaria celebrentᷣ i illis ecclesijs vbi
corpa sepeliuntᷣ ⁊ in quibus ecclesijs
ipi mortui dum vixerūt perceperunt
ecclesiastica sacramēta. si ḡ talᷣ ecclia
rōabilem consuetudinem habeat ꝙ
eodem die non dicatᷣ nisi vna missa
pro mortuis: si contingat eodem die
plura anniuersaria cōcurrere: satisfit
illis multis ꝑ vnam missam. Sic ḡ
videntᷣ monachi ⁊ clerici in ecclesijs
cathedralibꝰ ⁊ alijs collegiatis ⁊ etiā
sacerdotes curati satisfacere ꝑ vnam
missam ꝗ̃uis teneantᷣ pluribꝰ sic ꝙ
cuilibet ad vnam missaꝫ. Isti. n. non
obligantᷣ ad impossibile vel oīno ad
iconueniens illi ecclesie in q̄ ministrāt
cuiusmōi eēt ibi eođ die plres missas
de mortuis solenniter celebrare. nec
ista difficultas oritᷣ ex aliquo illicito
q̄ꝛ licitū fuit istis obligare se ad anni
uersaria suoꝝ familiariū i suis ecclijs
celebrāda ⁊ dꝫ itelligi ista obligatio
ꝭꝫ rōabilē ꝯsuetudinē taliū ecclīarū.
Secꝰ ē de paupibꝰ religiosis ⁊ sacer-
dotibus non curatis nec collegiatis
tales. n. tenentur ad singulas missas
ꝓpter singulas obligationes nec ex-
cusaret eos ꝯsuetudo de n̄ celebrādo
plures missas eodem die. quia nec

habent rõnez ꝑmittendi illa ad que
oppositũ sequeret᷑. q꞉ non hñt rõnez
sic accipiendi anniuersaria. sed tãtũ
licet eis ad illa se obligare de quibus
fuerit certi ꝙ possint complete solui᷑.
¶ Aliter dici põt ꝙ bene põt aliqs
si voluerit cedere iuri suo. ⁊ ideo ille q
obligat sacerdotẽ põt cedere vt non
teneat᷑ solus hr̃e missaz sed simul cuz
multis. ⁊ ista cessio lz expsse nõ fiat
qñqꝫ in obligatõe: tñ rõnabiliter in/
telligenda est fieri in aĩo eius nõ solũ
eius qui se obligat: sed ei⁹ cui fit obli
gatio. ⁊ hoc qñ ille cui fit obligatio
bñ nouit consuetudinem ecclesie. s. ꝙ
q̃ꝫq̃ꝫ multis ꝓ eodem die sit obligata
non tñ solet solui vna missa. Et ideo
ꝓbabile videtur si canonicus talis
ecclesie ordinet sibi anniuersariuz ce
lebrare. ⁊ si multa ꝯcurrũt vna die
satisfit dicendo vnam missam simul
ꝓ illis multis. Sed si aliqs nesciens
modum illius ecclesie simplr̃ intẽdat
obligare ad tantũ ad q̃tũ obligaret
sacerdotẽ simplicem non curatuz: nõ
vr̃ ꝙ isti satisfit nisi sibi reddat᷑ tñ i
eccl̃ia collegiata. s. ꝓpria missa q̃ꝫtuz
teneret᷑ reddere sacerdos nõ curat⁹.
q꞉ cõsuetudo spãlis est isti ignota ⁊
licite ignota. q꞉ iste non tenet᷑ scire cõ
suetudines spãles eccl̃iaꝝ. non debet
g̃ esse preiudiciũ isti. esset aũt si ꝓpter
illam sacerdos iste minus sibi tenẽt᷑
q̃ꝫ ali⁹ sacerdos modo sili obligat⁹.
Si igit᷑ vult sacerdos ꝓpter suam cõ
suetudinem sibi notam alleuiari exp̃
mat eã illi ignoranti. ⁊ si consentiat
ꝙ ꝺm illã consuetudinez sibi satisfiat
bene quidem. ¶ Ad g̃ ibi allegat᷑ rõna
bilis consuetudo tanq̃ꝫ satisfaciens.
¶ Dici põt ꝙ q̃ꝫq̃ꝫ absolute possit rõa/
bilit᷑ eẽ ꝯsuetum ꝙ in hac eccl̃ia fiãt
anniuersaria defunctoꝝ sepultoꝝ in
hac prochia. absolute etiã possit esse
rõnabilis ꝯsuetudo ꝙ in eodem die
in ista ecclesia non dicat᷑ missa pro
mortuis nisi vna: tñ in casu non pñt
ista duo rõnabilit᷑ eẽ consueta. i isto
casu. s. qñ iusticia reqrit pro singulis
obligatõnibus singulas missas dici
q꞉ eque requiritur iustitia in ecclesia

collegiata sicut a simplici sacerdote.
nisi ille cui sacerdos tenet᷑ velit cedẽ
iuri suo. saltem implicite acceptando
ꝓ se consuetudinẽ illius ecclesie. quã
nõ debet ꝓ̃sumi acceptare: nisi sit sibi
nota. Et cũ dr̃ ꝙ nõ tenet᷑ ad impossi
bile vel ad icõueniẽs. ¶ R᷑. duo pñt
eẽ inter se repugnantia saltem in cãu
ita. s. ꝙ ambo nõ iuste fiant simul: ⁊
tñ vtrunqꝫ eoruz diuisim posse iuste
fieri. ⁊ sicut de iuste ita de decent᷑ fieri.
Dico g̃ ꝙ si ex consuetudine in hac
eccl̃ia approbata factũ ẽ simplr̃ incõ
ueniẽs hic plures missas dici de mor
tuis eodẽ die: isti non licet se obligare
aliquibus obligatiõibus. ex quibus
seq̃ret᷑ ꝺm iustitiã debẽ plr̃es dici. Si
g̃ iam obligatus ẽ ad vnã missaz ꝓ
tali die nõ obliget se noua obligatõe
ad aliã. q꞉ illa noua obligatõ nõ eẽt
ad istaz iam debitam: g̃ ad aliã. qđ ẽ
inconueniẽs in hac ecclesia. Et cũ dr̃
ꝙ rõnabilis ꝯsuetudo est ꝙ anniuer
saria celebrent᷑ in ꝓprijs ecclesijs. Di
co ꝙ aliqd põt eẽ in se rõnabile. ⁊ tñ
cum alio non stat qđ absolute posset
eẽ rõnabile in se. Sic absolute rõna/
bile eẽt anniuersariũ hic fieri si possit
stare cum ordinatõe isti⁹ eccl̃ie ꝙ ita
fieret sicut ipe intendit q ꝓcurat sic.
videlicet ꝙ hẽat ꝓpriã missaz. sed qñ
nõ põt sicut in casu posito ibi rõna/
bile est anniuersariũ nõ in ista eccl̃ia
celebrari. vel si oĩno sacerdos iste ve
lit istud anniuersariũ recipere. ⁊ tañ
ꝯsuetudinez sue eccl̃ie seruare ꝓcuret
missaz ꝓpriã ꝓ isto dici ab alio sacer
dote. ¶ Et ꝯsilit᷑ videret᷑ eẽ dicendũ
de ecclesijs dotatis q̃ruz minister rõe
ordiatõis ecclesie vel elemosynarum
receptaꝝ iã sunt dotantibus vel cer
tis ꝑsonis obligati spãlit᷑ ad tantuz
numeꝝ missaꝝ ꝓ q̃ꝫto ipi sufficiunt
vel ad certũ numeꝝ suffragioꝝ. non
n. vr̃ ꝙ tales se licite pñt obligare ad
missas vel ad talia suffragia alijs sol
uenda. nisi intendant ꝓcurare talia
spãliter solui ꝑ alios q non sunt iam
totalr̃ obligati. ¶ De 3°. i isto arti. põt
dici ꝙ in casu ꝓposito absolute non
satisfit eccl̃ie. q꞉ obliga⁹ cõpleta sunt

que fit in solidū qn̄ est alia ⁊ alia ad idem in spē: ipa est ad aliud ⁊ aliud. sicut pz. ff. ¶ Secus est qn̄ est ad idem in numero. vt qn̄ pluribus obligationib⁹ obligor hac sexta feria ieiunare puta ex precepto ecclesie. q2 est sexta feria quatuor temporum. ⁊ iterū q2 est vigilia apl̄i ieiunanda. ⁊ iterū ex regula mea. Istis obligatōib⁹ q2 sūt ad idem numero satisfacio vno actu ieiunādi. Secus aūt est si ad idez in spē. ⁊ rō vr̄. q2 obligatio non est ad impossibile solui. quotcūq3 aūt sunt obligationes ad h̄ nulli pōt satisfieri nisi soluendo h̄. non g̃ tenet̄ ad aliō. Sz qn̄ sūt plures obligatōes ad idē in spē: pōt satisfieri eis soluēdo aliud ⁊ aliud. Nūc autē in casu ꝓposito est alia ⁊ alia obligatio ꝯpleta ⁊ ad idē in spē. s. ad dicenduz missaz. g̃ simpr non satisfacit nisi reddat distincta. ¶ Cōfirr. q2 ad aliā ⁊ aliā obligatōz erat aliud ⁊ aliud ex pte eius cui fit obligatio alliciēs ⁊ īducēs obligātē. ⁊ ita videt̄ ꝙ debeat eē obligatio ad aliud ⁊ aliud corrn̄dens alteri ⁊ alt̄i inductiuo. ¶ Ad arm p̄ncipale patet ex dictis in 2o arti. q2 v̄tus sacrificij non adequat̄ valori eius q ꝯtinet̄ ī sacrificio. ʒ corrn̄det alicui merito in ecclia nō etiā adequat̄ merito passionis xp̄i sicut dictū est inferius. lz pro tanto ad illō plus accedat pro q̄sto illā passionem spālius repn̄tat. ⁊ ita v̄tute illius spāli⁹ deū placat ⁊ bonū impetrat q̄stū ad meritū cōe.

Ultio querit vtrū ponens mundi eternitatē possit sustinē aliquē eē vl̄iter bn̄ fortūatū. ¶ Arr ꝙ sic. q2 ponens mundi eternitatem non negat motum sed ponit. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō negat nām q̄ est p̄ncipiū motus. bona aūt fortuna ꝭm pħm in lio de bōa fortūa est sine rōe nā. g̃ ⁊c. ¶ Cōtra. ponēs mundi eternitatē negat deū posse aliqd imediate influē in aīas nostras. sicut hr̄. 8o phyr. ꝙ impossibile ē pn̄m eternū. s. deū aliquid agē in īferiora nisi mediāte celo. ⁊ mediāte illo non pōt fieri influentia in aīam nostraz. g̃ nullaz influentiam pōt deus cāre ꝭm illaz positionem. sed ponens bonam fortunā hz ponere deū imediate in aīas nostras influē. vt hr̄ ī io lio v̄sus finem. bn̄ fortunatis nō expedit ꝯsiliari. hn̄t. n. p̄ncipiū tale qō est melius intellectu. ⁊ paꝝ post. rōnis aūt p̄ncipiū nō rō sed aliqd melius. quid g̃ erit melius scia ⁊ intellectu nisi de⁹. v̄tus. n. inte⁹ est organū. vult ibi exp̄sse ꝙ isti imediate mouentur a deo. ¶ Questio ista vt pz ꝑ arm ad oppom non querit ō quocunq3 mō ponendi eternitatē: ʒ p̄cise de mō ponēdi pħi. an. s. cuz illis p̄ncipijs pħi ꝓpt̄ q̄ pōit mūdū eē eternū possit stare aliquem eē bn̄ fortunatum. nō pōt aūt alq̄ꝝ pōnuz ꝯpossibilitas videri vel repugnantia nisi vtraq3 positio videatur. Hic g̃ p̄ videndū est de positōe ponētis aliquē eē bn̄ fortunatuz. ⁊ spālit̄ illa que tangit̄ in lio de bona fortūa q̄ dr̄ fuisse Arl. ⁊ 2o videndū ē de pōne huius mūdi eternitatis que hr̄ ex 8o phy. ⁊ multis alijs locis. 3o patebit si ē int̄ istas pōnes repugnātia.

Quātū ad primū

sufficienter pōt snia pħi de bona fortuna ad duo reduci. p̄ an sit. ⁊ q̄mō sit. 2o ꝓpt̄ qd siue ꝓpter cām sit. Prim istoꝝ requirit tria. s. an sit fortuna. 2o an bona fortuna. 3o an aliqs sit bn̄ fortunatus. ¶ De p̄ hr̄ succincte veritas in tribus conclōnibus. p̄ma est affirmatiua ⁊ cōi cōceptui plurium ꝯsona. ⁊ talē pħandi modū hūit ꝯit̄ Arl. q2 supponit sp cōiter cōcessa. sic pz ponens locum eē imobilē. sic ꝯit̄ oēs cōcipiunt. lz inquirendo ꝑ rōnē videat̄ difficile. ⁊ ponēdo tp̄s eē idez nūero vbiq3 qō etiā oēs ꝯit̄ ꝯcipiūt lz ꝑ rōnez aliqua circa h̄ difficultas occurrat. ⁊ ita ī mlt̄is q̄ accipit Arl. tanq3 cōit̄ ꝯcessa. h̄ mō poterat accipere tanq3 cōiter concessuz ꝙ aliqd euenit a fortuna. Manifestū est eniz ꝙ agenti a ꝓposito aliqd euenit pret̄ intentiōem ⁊ illud dr̄ fortuitum siue

effectus fortuit⁹. ei⁹ igit̃ vt sic eueniẽ
tis fortuna ẽ cā. qualis aũt cā sit. pꝫ
ex 2°. phy. vbi phũs declarat ꝙ est cā
p accñs eoꝝ que eueniũt i miori pte
actõe agentis a ꝓposito. 2ª cõclusio
ꝙ fortuna nõ est aliqua cā p se disti-
cta a nā ⁊ intellectu siue ꝓposito. imo
eadẽ voluntas q̃ respectu effect⁹ itẽti
est p se cā respectu effectus non intẽti
dr̃ eẽ fortuna. intentũ quidem euenit
a ꝓposito ⁊ iõ cãtur voluntarie. nõ i-
tentum euenit p̃ter ꝓpositum ⁊ ideo
cãtur fortuite. falsa ẽ g̊ põ paganoꝝ
imaginantiũ fortunaꝫ eẽ quādā deā
cui tanq̃ȝ cāe p se attribuunt effectus
q̊s videmus fortuite euenire. ⁊ forte
ꝓpt̃ istũ intellectũ malũ paganorum
rephendit Aug⁹. seipꝫ p̃ retracta. c. p̊
Nõ mihi igt placet totiẽs appellasse
fortunā. ⁊c̃. catholici aũt poti⁹ debent
talia attribuere ꝓuidentie diue saltez
gñalit̃. 3ª cõclusio ẽ ꝙ fortuna nõ
est cā totalis. hoc ẽ ꝙ nihil sic euenit
a fortuna qn etiam eueniat ab aliq̃
cā p se intendente. iux̃ illud Pla. in
thimeo. nihil est cuius ortũ nõ p̃cessit
legitima cā. ⁊ .5°. de ciui. dei. c. 9°. dicit
Aug⁹. Cicero cõcedit nihil fieri si cā
efficiẽs nõ p̃cedat. ⁊ h̃ rõnabiliter cõ
cessit. q2 qð non est a se nõ põt hr̃e eẽ
nisi a cā efficiente. ⁊ ibi reqrit̃ aliqua
cā p se siue intendens q2 sub intẽtõe
cāe vlioris cadunt plures effectus. ⁊
ita sub intentiõe cāe p̊me cadũt oẽs.
sed qñ alicuius effectus non apparet
cā prima p se siue intendens: tũc ille
dr̃ effectus fortuit⁹ vel cāual̃. ⁊ sic ẽ
intelligẽdum illud Augl. de achade.
qõnib⁹ in p̊n°. vbi dicit fortasse nihil
aliud in rebus casum vocamus nisi
cuius rõ secreta est. Et hãc opionem
tãgit phũs in isto libello tractatu 2°.
Si aũt inqt a fortuna nihil dicẽduꝫ
est fieri ꝭ nos alia exñte cā ꝓpter non
videre. hoc ẽ q2 nõ videmus eā for-
tunaꝫ aimus esse causaꝫ ⁊c̃. 2ᵐ in
ista pticula qð est de bona fortũa ex
plicat̃ in vna cõclõne ⁊ duplici di-
stinctõe. Cõclusio que etiā vr̃ cõiter
concessa hec est bonam fortunā esse
manifestum. n. est ꝙ agẽti alicui a p-

Opinio paganorum et poetarum de fortuna.

Opinio theologorum de fortuna

posito euenit p̃ter intentionem aliqð
bonũ. ⁊ ita cũ bona fortuna dicatur
bonus effectus fortuit⁹. vel magis p
prie licet minus vsitate cā tal' effect⁹
⁊ illa duo sine se inuicẽ esse nõ possũt
sequit̃ ꝙ bona fortuna sit. Hanc di
uisionem. q. vocis in significatõnes
puta bõe fortune vt accipit̃ p cā vl'
effectu tangit phs. c. p̊. cām frequẽt̃
aimus ipam eẽ. cā aũt alienũ a noie
cā. n. ⁊ cuius est cā aliud est. hec ibi.
Ulterius aũt bonā fortunā distiguit
phs dupliciter penes ea in quibus ẽ.
hoc est penes effectus bone fortune.
⁊ est p̊ma distinctio ista. fortuna bõa
est in his que non in nobis existũt. h̃
est quoꝝ non sumus dñi. sic̃ exẽplifi
cat nobilem bñ fortunatum dicim⁹
⁊ totalr̃ cui talia existunt q̊ꝝ ipe nõ
dñs ẽ. Alio° bona fortuna ẽ in his q̃
sunt i nobis. eteniꝫ cui p̃ter cogitatõ
neꝫ suaꝫ acciderit aliqð bonũ opari
bñ fortunatuꝫ aimus. sine rõne eniꝫ
hñs ipetuꝫ ad bonũ ⁊ hoc adipiscẽs
dr̃ bñ fortunatus. vel plani⁹. intẽdẽs
vnum ⁊ in exequẽdo adipiscẽs alið
nõ intentuꝫ ⁊ tñ bonũ: dicit̃ in h̃ hr̃e
bonā fortunaꝫ. Ista distinctio bone
fortune penes effectus vr̃ eẽ in illud
qð est ꝓprie tale: ⁊ in illud qð ẽ cõit̃
vel minus ꝓprie tale. nam ꝓprie bona
fortuna vr̃ eẽ illoꝝ que sunt in ptāte
nr̃a. sicut ⁊ absolute fortuna. ⁊ h̃ sic
intelligendo ꝙ lꝫ fortuitũ non sit p᷒
siue p̊ in ptāte volũtatis q2 ñ euenit
ex intentiõe eius: tñ est in ptāte eius
p accñs ⁊ q̃si secũdario vt annexuꝫ
p se intento. respectu aũt illoꝝ q̃ nec
sic nec sic sunt in nr̃a ptāte ⁊ per ꝯñs
accidunt nobis non inq̃ȝtũ agẽtib⁹
a ꝓpoito nõ ẽ ꝓprie fortuna sed cāus
sicut pꝫ 2° phy. Alia est distinctio
bone fortune ꝭm effectus. s. p se et per
accñs. effect⁹ p se ẽ bonũ sumere effe
ctus p accñs ẽ malũ nõ sumẽ. ⁊ hec
distinctio sepe tangit̃ in illo li°. 3ᵐ
in hac pticula. s. de bñ fortũato stat i
quadā diuisione trimẽbri. Primuꝫ
membrum. null⁹ dr̃ bñ fortunat⁹ eo
ꝙ semel sibi bene accidit fortuite. 2ᵐ
mẽbꝝ. nullus dr̃ bñ fortunatus ex h̃

p̃cise ꝙ sibi semꝑ fortuite bñ accidit.
q₂ siue intelligit̃ sic ꝙ cuȝ oĩ ꝓposito
suo annexuȝ est aliqđ bonũ fortuitũ
siue sic ꝙ cuicunq₃ ꝓposito suo ãne-
xum est aliqđ fortuitũ ipm̃ est bonũ
neutrũ.n. istoꝝ sꝑ accidit sine mira-
culo spãli. ⁊ hoc non solũ intelligẽdo
vlr̃ absolute: verũ ẽt ĩ tali actu puta
militari vel negociatio ⁊ h̃ siue de bo
no euentu sĩli puta victoria vl̃ lucro
siue dissimili puta h̃ vel illo annexo
casualit̃. Nullo q̃dem istoꝝ mõrum
dicẽt pħus aliquẽ eẽ bñ fortunatuȝ
sicut nec rõ pbabilis. ꝯm̃ mẽbruȝ. ꝙ
aliquis dr̃ bñ fortunatus. q₂ sibi vt
ĩ pluribus bñ fortunate accidit: vñđ
ꝺm Arl. p̃ ethi. vna hirũdo nõ facit
ver. sic vnus act⁹ ⁊ silit̃ vn⁹ euentus
effectus fortuiti nõ facit hoĩem dici
bñ fortunatũ. ꝫ qñ accidit ei vt ĩ plˡri
bus. vñ dicit Arl. ĩ li. de bona fortũa
Insipientes exñtes dirigunt multa.
⁊ iõ qñ hñt actiões p se intentas ad
quas pret̃ eorũ intentiões euenerũt
vt ĩ pluribus bona: dicũt̃ bñ fortu-
nati. ⁊ h̃ pȝ ex cõi sermone. vñ p̃mo
rhetorice videmus ꝓpt̃ bonas fortu
nas bñ fortunatos electos. Sȝ ẽ ne
aliq̃s vliter bñ fortunatus. h̃ põt du
plicit̃ intelligi. Uno mõ vt cuilibet in
tento ab eo p se: sit sꝑ annexuȝ aliq̃d
bonũ p accñs. vt in arte placandi ⁊
sanãdi ⁊c̃. Alio mõ sic vt sit talis ꝙ
qñcunq₃ est annexum sibi aliq̃d for
tuitũ illđ sit bonũ. ⁊ credo ꝙ neutro
mõ aliq̃s dicit̃ vliter bñ fortunatus
sine miraculo spãli. q₂ nullus põt eẽ
q̃n ĩ actõe sua aliis causis cõtigẽtib⁹
cõcurrentib⁹ possit aliq̃d malũ p ac-
cidẽs ꝯcurrẽ. q₂ in ptãte sua non est
cõcursus aliaꝝ cãrum. s. vt fodiens
fodiat ad bufonẽ vel ad serpẽtẽ nisi
deus facẽt ex miraculo cõcursũ cãꝝ
spãlẽ ad h̃. ꝫ vt in plˡib⁹ põt aliq̃s eẽ
bñ fortunatus ⁊ hoc aliqñ q̃tuȝ ad
bõa silia ꝯiũcta silib⁹ ꝓpositis. vt qñ
euenit victoria ꝯiũcta volũtati bellã
di. Aliqñ q̃tũ ad dissimilia bõa dis-
similib⁹ ꝓpositis. Aliqñ eꝯ. q̃tuȝ ad
bona dissimilia silibus ꝓpositis ⁊ sic
est possibile aliquẽ vt in pluribus eẽ
bñ fortunatum vt pȝ p experientiaȝ.
Sed in quibus ꝯsistit bona fortũa
Arl. dicit p̃ rhetorice sue ꝙ in duob⁹
s. in assequẽdo bonũ p̃ter intentum. ⁊
fugiẽdo malũ. vt si quis nõ incidit ĩ
latrones. Alio mõ distinguit̃ bona
fortuna ꝺm Arl ĩ libello de bona for
tuna. ꝙ. s. bona fortuna dicit̃ respcũ
eorum q̃ in nobis sunt. vt qñ aliq̃s
intendit vnum per se ⁊ aliud euenit.
Alio mõ respcũ eoꝝ q̃ nõ sunt ĩ nr̃a
ptãte. vt ꝙ aliq̃s sit nobil̃ ⁊ pulcher
⁊ diues nascat̃ ⁊c̃. Et ista distinctio
fortune est in fortunã ꝓprie dictam.
⁊ minus ꝓprie dictã q̃ magis dicitur
cãus q₂ non est ab agente a ꝓposito.
q₂ non ẽ talis euent⁹ in ptãte nostra
Sȝ q̃ est cã exñdi bñ fortunatuȝ qđ
est 2m p̃ncipale in p̃ arti°. p̃ncipali. ⁊
h̃ de bona fortũa improprie dicta q̃
nõ ẽ in ptãte nr̃a. Non ĩuenio aliq̃d
intrinsecũ in hoĩe ꝓpter qđ dẽat dici
bñ fortunat⁹ isto mõ. ꝫ h̃ accidit sibi
ex concursu cãꝝ extrinsecaruȝ q̃ põt
eẽ ex deo disponente ꝺm theologos lȝ
nõ ꝺm Arl. sicut si auꝝ sit ibi ⁊ aliq̃s
intendẽs fodẽ ipm̃ inueniat hoc ẽ ex
cõcursu cãꝝ extrĩsecaꝝ. ⁊ non ẽ alia
cã nisi q₂ ipe est magis dispositus vt
cã vlis moueat ipm̃ ad hunc locum
magis q̃₃ aliũ. Sȝ cã q̃re ad ꝓpositũ
illius seq̃t̃ bonũ ⁊ nõ ad ꝓpositũ al-
terius Arl. in libello de bona fortuna
ĩnq̃rit cãm intrinsecã quaȝ dixit esse
impetuȝ. Sȝ si tu dicas tu q̃ris cãm
vbi non ẽ cã. effectus fortuit⁹ nõ hȝ
cãm. Dicẽdũ ꝙ notũ fuit Arl ꝙ sic
illud qđ euenit vt in plˡrib⁹ hȝ cãm
vt ĩ plˡibus vniformit̃. ita qđ euenit
ĩ paucioribus ⁊ difformit̃ hȝ reduci
ad cãm vniformit̃ agentẽ ⁊ p se. Cã
aũt ĩtrĩseca ⁊ pria hui⁹ euẽt⁹ fortuiti
ꝺm Arl. in p̃dicto libello ẽ impet⁹. dic
n. sic. Est g̃ bona fortuna sine rõe nã
bñ fortũat⁹. n. est sine rõe hñs ipetum
ad bona. ⁊ h̃ adipiscens. h̃ aũt ẽ nãe
ĩ aĩa. n. ĩest tale. nã q̃ ĩpetu ferimur sĩ
rõe ad q̃ vtiq₃ bñ hẽbim⁹. ⁊ si quis ĩ
terroget ab opante q̃re sic fac̃. nescio
inq̃t. ꝫ placet mihi sil̃e patiẽs his q̃ a
deo agunt̃. eteni a deo vecti sine rõe

bñ fortunati

ĩpetuꝫ habẽt ad opari aliqd. Et vult
dicẽ. ꝙ aliq̄ hñt velle ad qḋ ſequitur
bonũ aliqḋ pret̃ intentũ ex impetu ⁊
ſine rõe. ⁊ cã huius impet⁹ ẽ natura.
Et iſtã diuerſitatẽ hoĩuꝫ accipit Arl.
p expientiam ꝙ enim iſte impellat̃ ⁊
⁊ iſte nõ cũ ſine rõne eius cui ĩpellit̃
h̄ accidit nõ põt eẽ rõ. g̊ cã ẽ natura
ſ illa dr̃ia vel diuerſitas non ponit
dr̃iam ſpecificã in nã ſ indiuidualeꝫ
ꝙ. n. agẽs extrĩſecũ vniformit̃ agẽs
moueat iſtũ ad bonũ ⁊ ñ aliũ: eiuſ ḋ
rõnis exñtis: non põt eſſe niſi ꝓpter
aliqd intrinſecuꝫ in vno qḋ non eſt
in alio. h̄ aũt nõ põt eẽ rõ vt dictũ ẽ
nec aliqd ꝯſequẽs ſpẽm. qꝛ illud vni
formit̃ cuilibet ĩeſt. eſt g̊ aliqd ptinẽs
ad indiuiduũ. ꝙ aũt non ſit rõ pꝫ. qꝛ
vbi plurim⁹ intellect⁹ ⁊ rõ ibi mĩma
fortuna. vbi aũt plurima fortũa ibi
minimus intellectus ſꝫ Arl. nec etiã
volũtas qꝛ ſil'is põt eẽ act⁹ volũtatl
ĩ vtroqꝫ ⁊ tñ vn⁹ aſſequit̃ effectum
fortuitũ ⁊ alius non aſſequit̃. g̊ illḋ
intrĩſecũ ẽ impet⁹ a nã ꝓueniẽs. iḋo
dicit bñ fortunatuꝫ bñ natũ. qꝛ in eo
eſt diſpõ qua a ſupiore motore ĩpelli[r]
ad ꝓpoſita ſm q̄ eueniũt ſibi ꝯmoda

Sꝫ illa diſpõ nãl' ẽ ne diſpõ ex pte
aĩe vel corpis. R°. ſi Arl. intellexerat
ꝙ aĩe dr̃nt ſm gradus nãles in no-
bilitate ⁊ pfectiõe: tũc eẽt dicendum
ꝙ aĩa nobilior hr̃et talẽ impetũ ſicut
brutũ nobilius hꝫ nobiliorẽ eſtiatõꝫ
⁊ nobiliorẽ inſtictũ nãlẽ ad aſſequẽ
dum ꝯmodũ mai⁹. ſ nõ credo Arl.
ſic intellexiſſe. ſ. ꝙ iſte impetus ſeq̄tur
aliqueꝫ ex nobilitate aĩe. qꝛ dicit vbi
minus inte⁹ ibi maxima fortuna. vñ
dicit ꝙ talẽ non expedit ꝯſiliari. nõ
g̊ h̄ ꝯuenit intellectui ex ſua pfectõe
ſ qꝛ hꝫ nobiliorẽ impellẽtẽ ſic̃ nauis
male regibilis melius frequent̃ na-
uigat. ſed nõ ꝓpter ſeipam ſ hꝫ bonũ
gubernatoreꝫ. In corpe g̊ iſta diſpõ
ẽ ꝯſequẽs ꝯplexionem determinatã.
Sꝫ eſt dubitatio q̄lit̃ nã eſt cã iſtius
ĩpulſus ad volendũ aliqd ad quod
ſequat̃ ꝯmodũ p̃ter intentõeꝫ opãtl
ſi ſic̃ g̃uitas ẽ cã deſcẽſus dorſũ ĩ g̃ui
tũc. n. fortuituꝫ nõ eẽt a fortuna. qꝛ ĩ
nã eſt aliq̄ diſpõ inclinans ad h̄. licet
non ſufficient̃ motiua. Itẽ ꝓbo ꝙ
oĩa eẽnt a fortuna ſi ex h̄ dicat̃ quis
bñ fortunatus qꝛ hꝫ diſpoſitõꝫ qua
impellit̃ ad volendũ aliqd ad quod
ſequat̃ ꝯmodũ ſine rõne ⁊ conſilio.
qꝛ in actib⁹ hũanis ꝯſilians nec p̊us
ꝯſiliat̃ nec ꝯſiderans p̊us cõſiderat
aliter eẽt ꝓceſſus ĩ ĩfinitũ. in p̊mis g̊
actibus ñ hr̃ impulſus a rõe cogẽte
ad eliciẽdũ tales actus. g̊ eliciũt̃ ſine
rõe ⁊ a nã. ⁊ tal' dr̃ fortũa. g̊ ⁊c̃. Itẽ
tu dicis ꝙ aliq̄s hꝫ impetuꝫ ſine rõe

Cõtra. nõ eſt bona fortũa ſine actu
volũtatis. qꝛ fortũa ẽ effect⁹ ꝯtigẽs
ꝯſequẽs effectũ agẽtis a ꝓpoſito. nũc
aũt actus volũtatis eſt circa obiectũ
oñſum a rõe. g̊ talis impulſus ad vo
lendũ non eſt ſine rõe. Itẽ ſi natura
impellit aliquẽ ad volendũ ⁊ nõ rõ:
g̊ non eẽt fortũa qḋ euenit ſed caſus
qꝛ h̄ eſt dr̃ia int̃ fortunã ⁊ caſuꝫ 2°
phy. R°. p̊ᵃ rõ vadit ad hoc ꝙ p̊ᵃ
intellectio ſit fortuita. ⁊ ſi ſeq̄t̃ aliqḋ
bonũ ⁊ ꝯueniẽs diceret̃ q̄s p eaꝫ bñ
fortunatus. R°. igit̃ ⁊ di°. ꝙ ſm ꝙ
vnus doctor exponit pħm in p̃dcõ
libello vr̃ velle ꝙ p̊ᵃ intellectio ſine
volitio ſit a deo mouẽte intellectum ⁊
voluntateꝫ nõ p oñſionẽ obl. ⁊ dicit
p̃dictus doctor ꝙ h̄ eſt ſnĩa Anſel. de
caſu diaboli. Co. 21°. qui dic̃ ꝙ ãgel⁹
nõ habuit p̊mũ actũ a ſe. Sed credo
ꝙ habuit p̊ᵐ actũ a ſe ſic̃ 2ᵐ. lꝫ vo-
luntatẽ hũit a deo. ad actũ. n. volẽdi
non requirit̃ niſi volũtas ⁊ ĩtellect⁹
p̊ui⁹ oñdẽs obm. ⁊ p h̄ pꝫ ſolutõ ad
rõneꝫ ſuã. Coñ. ſi angelus habuit
p̊ᵐ actũ volendi a ſe aut habuit vo-
lẽdo ⁊ ſic eſt ꝓceſſus in infinituꝫ. aut
nõ volẽdo. qḋ eſt incõueniens. R°.
dico ꝙ hñdo intellectũ oñdẽtẽ obm
⁊ hñdo volũtatẽ p̊us nã ſiml' tñ tpe
hũit velle. Dico g̊ ꝙ iſta concluſio
ẽ concedenda q̄ ad aliqd. ſ. p̊mã in-
tellectõeꝫ nõ eẽ a rõne ſ a cãu. quia
ĩtelligẽs nõ p̊us ĩtelligẽdo intelligit.
p̊ᵃ g̊ intellectio non eſt a rõe oñdente
obm p̊us. g̊ eſt a cãu q̄dãmõ. qꝛ ſm
Augl li. 3°. de li. ar. nõ eſt in ptãte nr̃a
q̄bus viſis tangamur. ⁊ iḋo illud eſt

fortuitū ⁊ casuale. Et si arguas p̄ᵃ
intellectio si sit fortuita omnia ↄ̄ntia
erunt fortuita. Dico ꝙ non sequitur
quia habita p̄ma intellectione ⁊ voli
tione pōt aliquis rōcinari de agēdis
⁊ ita que sequunt̄ illam deliberatōez
non erunt fortuita ꝫ a rōe deliberāte.
Sꝫ si queras p̄me intellectōes sūt
ne simpliciter fortuite. dicendum ꝙ
non. q̄ꝛ sunt ab obiectis fortius mo-
uentibus ꝫm fantasmata magis im
pressa cessantibus impedimentis. ⁊
sic p̄ma intellectio habet cām nālez
motiuam in nobis. quia tamen non
est a rōne deliberante non est iputabi
lis homini nisi interpretatiue. quia i
potestate hominis fuit facē obiectuꝫ
fortius mouens ex frequenti ↄside-
ratione ex qua fortius imp̄matur fā
tasma tale i memoria. ⁊ per ↄsequēs
fortius mouet ⁊ p̄us cessante impedi
mento. p̄ma ergo intellectio non est i
ptāte nostra. sed p̄ma indifferentia q̄
potest quis se determiare ad volēduꝫ
vel non volendum hoc est a volun-
tate non ab intellectu. quia intellectꝰ
ab obiecto naturaliter mouetur ⁊ iō
si voluntas naturalter moueret̄ ab
intellectu naturaliter moto volūtas
naturaliter moueret̄. ⁊ sic homo eēt
vnum bonum brutum. volūtas igit̄
non mouetur necessitate naturali. ꝫ
habita p̄ma intellectione in potestate
eius est conuertere intellectum ad cō
siderandum hoc vel illud. ⁊ hoc vel
illd̄ velle vel nolle. ⁊ sic p̄ma volitio
omnino est a nobis nec est ita a cāu
sicut p̄ma intellectio. Ad 2ᵐ dicē
dum ꝙ Aristl. videtur dicere in libꝰ
predicto ꝙ ille impetus vl̄ impulsus
ad velle aliquid ad quod consequit̄
commodum non est sic a rōne ꝙ tal̄
sciat sic reddere rōnez quare h̄ facit.
dicendum ergo ꝙ illud velle habet a
rōne ostendente obiectum volitum.
sed non a rōne consiliante ostendēte
cām quare hoc facit distincte. sed hoc
habet ab impetu. Ad 3ᵐ dicēduꝫ
ꝙ licet natura sit mediata causa illiꝰ
euentus fortuiti non tñ immediata ꝫ
voluntas vnuꝫ intendens lꝫ sit alid̄
eueniēs preter intentum quod dicit̄
fortuna non casus. Sed de cā extrin
seca huiusmodi euentus fortuiti ꝫm
Aristl. videtur dicendum ꝙ non nā
est cā eius. quia natura ē determiata
ad vnum saltem vnitate eiusdem or
dinis ⁊ connexionis. euentus auteꝫ
fortuiti nō vident̄ hr̄e connexioneꝫ
nec ordinationem ad alia. g̃ natura
non est cā sufficiens ⁊ completia euē
tus fortuiti. Item tunc sequeretur ꝙ
fortuna essꝫ cā per se. Iteꝫ nullus dr̄
bñ fortunatus quia impellit̄ ad volē
dum aliquid ad quod consequitur
bonum nisi illud bonum adipiscat̄.
sed illud bonuꝫ adipisci non pōt nisi
cause intermedie concurrant ad hoc
cum ergo natura non pōt eē cā suffi-
ciens huius concursus natura non
sufficit. ideo sequitur ꝙ est aliqua cā
extrinseca coniungens. Sed q̄ sit illa
cā extrinseca ꝫm Arl. est ne celuꝫ vel
intelligentia mouens celum mediāte
celo vel deus ip̄e immediate mouens
Dicēdū ꝙ si nihil sit effectꝰ fortuitꝰ
nisi illud ad qd̄ cālitas celi potest se
extendere tūc non est necessariū cāꝫ
inquirere nisi celum ⁊ mouēs celum
⁊ h̄ videt̄ ꝓbabile q̄ꝛ nihil fortuituꝫ
videt̄ in hoīe nisi illd̄ ad qd̄ cālitas
celi se extendit mediate vel imediate
Sed p̄mū non credo esse verū quia
aliquid est in hoīe ad qd̄ cālitas celi
non pōt se extendere sicut est volitio
nisi occasionalit̄ mouēdo appetituꝫ
sensitiuum ꝫm cuius inclinationem
apta est voluntas inclinari. celum g̃
q̄ꝛ non pōt volitioneꝫ attingere nec
etiā cās ad eius cātōem coniungere
iō aliqd est i hoīe ad qd̄ celi cālitas
non pōt attingē. Et si diceret̄ ⁊ forte
verꝫ est ꝙ nullus effectus fortuitus ē
in voluntate ⁊ cōiunctus volitiōi p
accñs ꝫ tñ cālitas celi ad oīa alia se
extendit ⁊ sic nō oportet aliā cām ex
trinsecaꝫ ponere nisi celū ⁊ itelligētiā
mouētē celū mediate. ita ꝙ si Aristl.
vr̄ dicē ꝙ tale p̄ncipiū sit deus debet
glosari verum est. mediate. Si aūt
aliqs effectus fortuitus ponat̄ in vo-
luntate cum celum non possit talem

effectũ attingere nec cãs ad cãndum ip̄m cõiungere nec aliqua itelligẽtia creata tũc oz aliquos effectus fortuitos in deum reducere q oia puidet ⁊ cõiungit causas medias ad effectus tales fortuitos cãndos. ¶ Sz quõ h̄ põt concordare cũ p̄ncipijs Aristl. q nõ vr̄ ponẽ aliqd nouũ imediate eẽ a deo. vñ ip̄e ponens mundũ eternũ non posuit motum potuisse eẽ nouũ nisi s̄m ptes. ita q totus nõ potuit eẽ nouus. Et ista ɔclo põt dependere a tribus p̄ncipijs. p̄mo ppt̄ imutabilitatem p̄ncipij. qꝛ p̄m est oio imutabile ido nullũ motuz nec mobile potest immediate de nouo pducere qꝛ aliter se hr̄et nunc q̄ꝫ p̄us. Sed non credo q arguat solũ ex imutabilitate agentis imo oz addere aliqd ex pte effectus. sic q agẽs imutabile nõ põt imediate cãre aliquid nouum alterius rõis. qꝛ alit̄ ɔdiceret sibiip̄i: quia itelligẽa oino imutabilis s̄m eum cãt nouaz ptez motus nec ppt̄ hoc est mutabil̄. nec adhuc sufficit sed oz addere sic. agens oino immutabile nõ põt cãre aliqd nouuz alterius rõnis nisi immediate nulla posita diuersitate i medijs causis actiuis vel receptiuis. alit̄ nõ hr̄et ppõ Aristl. veritatem. si. n. cause itermedie actiue sint diuerse dispõis in agẽdo: vl̄ passiue diuerse dispõis i recipiẽdo: põt eẽ diuersitas effectuuz dato q in cã p̄ma nulla sit mutabilitas vel nouitas aliq̃ mõ. ¶ Dicem⁹ g̃ s̄m Aristl. q agẽs oino imutabile nõ hñs cãs medias actiuas vel receptiuas diuerse dispõnis nõ põt cãre aliqd nouũ alteri⁹ rõnis. s̄ aliq̃ istaꝝ ɔditionũ deficiẽte nõ hẽbim⁹ s̄z Arl. vñ ɔcludam⁹ aliquã nouitatẽ i deo. ¶ Dicẽduz g̃ q ñ ɔdicit sibi i libello de bona fortũa. ⁊. 8°. phy͛. s̄m q aliq volũt sibi imponẽ. qꝛ si s̄m p̄mã viaz sufficiat oẽm effectũ fortuitũ reducẽ in celũ hoc non ponit aliquã nouitatez vel mutabilitatẽ in deo. qꝛ nõ cãt deus effectus fortuitos de nouo nisi mediante celo. ⁊ h̄ nõ ẽ ɔ euz. Dato etiã s̄m aliã viã q oporteat aliquos effectus fortuitos nouos reducere immediate i deũ adhuc nõ ɔdicit sibiip̄i qꝛ certũ fuit Arl. s̄z sua p̄ncipia aiaz intellectiuã eẽ a deo imediate. ⁊ ad h̄ attingẽ põt rõ nãlis cũ sit imortalis ⁊ ita aliqd nouũ põt imediate esse a deo ⁊ tñ ñ ɔdicit sibi s̄m sua p̄ncipia ¶ Sz quõ est h̄ possibile. dicẽdum q imutabilitas agentis excludẽdo cãs actiuas intermedias vel receptiuas concludit s̄m Arl. q non possit fieri aliqd nouũ alt̄i⁹ rõis. s̄ si vna ɔditio defecerit. s. qñ cãe intermedie actiue vl̄ passiue diuersimode se hñt in cãndo põt cãre de nouo aliqd alteri⁹ rõnis Si etiaz effectus cãndus sit eiusdem rõnis põt deus ip̄m cãre immediate nulla posita nouitate in eo. ppt̄ diuersitatẽ cãꝝ receptiuarũ sic sol imediate soluit glacies ⁊ coagulat lutũ nulla posita nouitate in eo. ita s̄m Arl hoc corpe organizato deus nccitate imutabilitatis cãt hanc aiam ⁊ p̄us nõ. qꝛ mã nõ erat disposita. sicut nec sol cãt aliũ ⁊ aliuz radiũ in aere ⁊ in aq̃ nisi pp̄ter diuersitatẽ recipientiuz. sic i pposito deus ifluit vniformit̄ in qd̄ libet inq̃ꝫtuz põt s̄m Arl. ⁊ qꝛ iste est dispositus ille nõ: iõ de⁹ impellit istuz ad tale ppositũ ad qd̄ ɔsequit̄ ɔmodũ illũ aũt nõ impellit. qꝛ nõ iuenit i eo dispõez illã quã dixim⁹ p̄us. ⁊ ita ppõ Arl. de bona fortũa stat cũ põne sua. 8°. phy. s. q deus non põt causare nouũ mũdũ vel nouũ celũ vel nouũ motũ s̄m suã totalitatem. Sz s̄z fidẽ ⁊ veritatẽ dicẽdũ est q de⁹ hñs puidentiaz gñalẽ de oib⁹ regit res s̄m q nate sunt regi. s̄m q dr̄. 7°. de ci. c. 30. Sic de⁹ res q̃s cõdidit ⁊c̄. tñ p̄ter istã gñalez puidentiã h̄z puidentiã spãlẽ ex q̃dã electõne s̄m quã puidet vnicuiq̄ꝫ boiũz s̄z merita p̄ñtia vel futura ⁊ occulta nobis. tñ sibi p̄ñtia qꝛ ei⁹ iudicia iusta sunt s̄ꝫ lꝫ occulta. ita q aliqñ aduersitas pl⁹ p̄ficit q̃ꝫ p̄spitas s̄m Boe. 4° de ɔso. Ita q lꝫ ponam⁹ aliquẽ bñ fortunatũ tñ ex hoc nihil nouũ ponim⁹ in deo. vt dictũ ẽ. ⁊ sic pꝫ ad rõnes.

Explicit felicit̄.

Additiones.
Fo.34.i.a in pn.

Ad solones istor obiector doctor
remittit se alibi. pot tn dici ad pmum
negando oniam qr lz intellect viato
ris possit ex suis nalib cognoscē ibi
esse pfectissimaz voluntatē. hoc tamē
est p oceptuz iperfectū. qr nō est incō/
ueniēs p oceptuz impfectuz cognosci
aliqd esse pfectissimū sicut p oceptum
finituz cognoscit aliquid esse infinitū
Et iō nō sequit q p talem rōnem vo
luntatis quā viator hz ex lege cōi pos
sit tanq p mediuz euidēs a pori cog/
scere deo inesse oipotētiā. Ad 2m dō
est q qualitcunq sit de maio. hor vide
tur negāda. qr et si deus sit res simpli/
cissima nō tamē ois oceptus quē nos
habem de eo est simplr simplex. et iō
non oz oēm ppōnem talez esse pse p/
prie. et tamē si esset pse: non tn ex hoc
esset pse nota. Ad 2m dicenduz q co
gnitio mathaphysici de deo excedit co/
gnitōnem phici. de deo tam extensiue
pter multitudinē passionuz vl pprie
tatū cognitar. q intensiue pter maio
rez pfectiōem et pfectiorez modū cog/
scendi. et p hoc ad formaz argumenti
dicat ocedēdo pmā oniaz et ons ad
istuz intellectuz. q methacs pōt ad al
tiorez cognitōnem attingere q est illa
cognitō quia. ad quā sufficit nalis vel
phics attingere. nā in cognitōe quia. ē
dare latitudinez et excessum sm mai
et min tam intēsiue q extēsiue. Et iō
cū vlteri infert. g pōt attingere ad co
gnitōem pter quid: neganda ē onia.
de demonstratōe qr rē.

Fo.67.4.a.ante illam pti/
culam tex. Et per idez ad 2m.

Exm hui appet in sensu. qn. n. spe/
cies coloris vr sicut qn radius trāsit
p vitrū rubeū rubor apparet in piete
oppoito. et ille rubor ita visus nō ē rō
videndi ruborez in vitro sub ppria ra
tōne sz tm dinute. vl forte nullo nisi
p collatōem hui ruboris ad illuz tan
q silis. qn aūt spēs sensibilis ē rō sen/
tiendi obm sub ppria rōne sua: ipa nō
ē pcepta p sensuz. sic apparz maifeste
in visione recta vbi nihil videt i me
inr colorez et oculuz. et tamē est ibi spe
cies coloris mltiplicata. Sz otra lz h
sit ibi: i visione tn reflexa vr q ipa spe
cies videat. qr hoc qd videt apparet
videri in speculo. et tam in tali visione
reflexa spēs est rō sentiendi obz in ra
tōne sua ppria qr obm videt sub pro
pria rōne visibilitatis sue. g a sili in p
posito posset deus videri p mediuz. q.
speculatū et tn sub rōne ppria obiectia
Sz hic dicendū q Alacen in pspecti
ua sua li 4 c. 4. ex intentōne detinat
q spēs non est in speculo subiectiue et
vt ibi tinans actū videndi. Et breuit
ostendi pōt vnico expimēto. qr quod
alicubi exns in se videt ab oclo exnte
in hoc situ: pōt eis videri ab ipo exnte
in alio situ duz tam mediuz sit illūia/
tuz. et nō sit opacuz interpoitū. et sit ēt
debita distantia. sz oculus q in detina
to situ exns videret album in speculo
alibi exns non videret. qr nō fit visio
ista nisi in illo puncto ad quē puenire
pōt radi reflexus qui semp est in ea/
dez supficie cū radio incidentie et cuz
ipo ostituit angulū equalez illi anglo
q intercipit inr radiū incidentis et cor
pus sup qd incidit. Pz etiā ppositū p
h q aliqua specula nō sunt formalr p
spicua sicut in calibe polita et argento
polito bn videt aliqs color tanq i spe
culo et tn in istis nō recipit spēs colo
ris qr nō est nata recipi nisi i pspicuo
tm g hic recipit in aere ppinquo tali
bus speculis sz vt ibi nō pōt termina
re visionē. qn etiā recipit in speculo p
spicuo vitreo adhuc ibi nō terminat
visio nisi ad aliquid opacuz suppom
puta plūbuz vl aliud hi. dico g q in
visione tali speculari spēs nō est visa.
sz tm ratō videndi obm illud cui est
spēs. nō tn p lineam rectaz sz p lineā
reflexaz. vnde obm quidez nō est pre
sens oculo p lineaz rectaz sz reflexam
ocurrentē cū recta in pūcto vbi ē con
cursus radij visualis cuz catheco. Et
p idem ad scdm.

Fo.81.4.b.an illd de 2o pncipali

Nota q vltra nālem bonitatez vo
litionis que opetit sibi inqtum ens q
etiaz cōpetit cuilibet enti positiuo sm

3ª bonitas moralis

dzīam sue entitatis magis ꝛ min⁹ pre
ter illaȝ est triplex bonitas moralis ſ ȝ
gradus se hñs. ¶ p̄ma dicit̄ bonitas ex
genere que competit volitōi ex hoc ꝙ
transit sup obm ꝯueniens actui tali ꝑ
dictamē recte rōnis ꝛ nō solum q̄ꝛ cō
ueniens actui tali nālit̄ sicut sol visio
ni. ꝛ hec ē p̄ma bonitas moralis q̄ iō
pōt dici ex genere q̄ꝛ q̄si mālis respc̄u
oīs bonitatꝭ posterioris siue vlterioꝛꝭ
i genere moris. nā act⁹ transiens sup
obm ꝯueniens est.q.formabil' p quā
cunqꝫ aliam circūstantiaȝ moraleȝ ꝛ
ita.q.potentiale non oīo sic ex̄ genus
moris sic̄ fuit ipe actus in genē nāe ſȝ
in genē moris q̄ꝛ iam hȝ aliqd de illo
genere puta obm debitū actui. ¶ zª pōt
dici bonitas v̄tuosa siue ex circunstā
tia que ꝯpetit volitioni ex hoc ꝙ ipsa
elicit̄ a voluntate cum oībus circun
stantijs dictatis a recta rōne debē sibi
ꝯpetere in eliciendo ipam. bonuȝ.n.ē
ex cā itegra ꝑ Dio.4º de di.no. ꝛ illō
est.q.in spē moris bonū q̄ꝛ iam habet
oēs dzias morales ꝯtrahentes bonū
ex genere. ¶ Tertia bonitas potest dici
meritoria siue gratuita in acceptatio
ne diuina in ordine ad p̄miuȝ q̄ ꝯuēit
actui ex h̄ ꝙ p̄suppoª duplici bōitate
iā dicta elicit̄ ꝯformit̄ p̄ncipio meren
di qō est gr̄a vl' charitas. Exᵐ primi
dare eliam. Exᵐ scdi dare eliam pau
peri q eget ꝛ in loco quo pōt sibi ꝯpe
tere ꝓpter amoreȝ dei. Exᵐ tertiū illud
op⁹ facē nō tm̄ ex inclinatiōe nāli sic̄
potuit fieri ī statu inocentie. ꝛ forte pos
set mō fiēi a peccatore si adhuc pecca
tor exn̄s ꝛ nō penitens ex pietate nāli
moueret̄ ad ꝓximū: ſȝ tm̄ ex charita
te ex q̄ faciēs ē amic⁹ dei inq̄ꝫtū respic̄
opa ei⁹ hec tripl'x bonitas ē ordinata
ita ꝙ p̄ma p̄supponit̄ zᵉ.zª 3ᵉ. ꝛ non
eꝯ. ¶ huic triplici bonitati corrn̄det tri
plex malicia. p̄ma siqdē ē malicia ex
genē.qn̄.s.act⁹ q tm̄ hȝ bonitatē nē ex
p̄ exq̊ dȝ ꝯstitui in genē morꝭ hȝ ma
liciā q̄ꝛ trāsit sup obȝ discōueniēs pu
ta si odire trāsit sup deū. zª aūt maliª
ē ex aliq̄ circunstātia deordināte actū
ſȝ hȝ obȝ ꝯueniēs. zª demeritoria. De
zº p̄ncipali.

3ª malicia

¶ Additōnes.

In fo.34.i.a. Ad solutiōes ꝛc.
In fo.67.4.a. Exᵐ.hui⁹ ꝛc.

In ista tab̄la ꝑm⁹ nūerus cotat cartā 2⁹ cotat colūnā. lr̄a.a.cotat ꝑnᵐ colū ne.b.medium.c.finem.

Et sic est finis hoꝝ colibetoꝝ a Johe duns ordinis frūꝫ minoꝝ doctore subtilissimo:ac oīum theologoꝝ ꝑncipe: editoꝝ.ꝑ excellentissimuꝫ sacre theologie doctoꝝ mgr̄ꝫ thomā panlzeth anglicū ordinis fratꝝ heremitaꝝ sancti Augustini:i famosissimo studio patauino ordinarie legētē:maxia cū diligētia emēdatoꝝ.quoꝝ bonitate ac emēdatione diligēti impssa fuere venetijs impens Johis de colonia:socijq̄ eius Johānis Manthen de Gherretzem. Anno.M.cccc.lxxvij.

Laus deo.

Registrum libri
presentis.

A
Vacat
cuncte
in rebus
pecori
essentie

B
in vnam
preexigit
ergo sine
entitatem

C
aliquid
q relatio
sm rationem
perfectionem

D
de equalitate
presens est
esset ibi
prior

E
si methaphysicus
prime substātialis
vniuersitatem
producibilis

F
completo
Si ergo
suam mē

ff
declaratis
sm hoc
illo circunscripto

G
Expeditis
vt prehabitum
aliquod ens
accidentali

H
adhuc non
antem perfectam
actum sm
naturaliter

I
ex multis
facere
essentia
qui est

K
rationis
tantum illam
actus
rationem

L
enim sufficit
vt essentialiter
est mihi
dependens
formali

M
que fit in
precise q
formitum
additiones.
In fo. 8i.

Finis.

Quotlibeta scoti ptinēt
ad vsū fr̄is Jōhis Welstet
SANCTA katherina ora p me

